MARDİN MÜZESİ CAM ESERLERİ

Kasım EKER

Doktora Tezi
Arkeoloji Ana Bilim Dalı
Prof. Dr. Ali Yalçın TAVUKÇU
2024
Her Hakkı Saklıdır

T.C
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANA BİLİM DALI

Kasım EKER

MARDİN MÜZESİ CAM ESERLERİ

DOKTORA TEZİ

TEZ YÖNETCİSİ
Prof. Dr. Ali Yalçın TAVUKÇU

ERZURUM-2024

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Graduate School of Social Sciences

TEZ BEYAN FORMU

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

BİLDİRİM

Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esaslarının ilgili maddelerine göre hazırlamış olduğum ***"Mardin Müzesi Cam Eserleri"*** adlı tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Gereğini bilgilerinize arz ederim *.

☒ Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

☐ Tezimin/Raporumun makale için **altı ay,** patent için **iki yıl** süreyle erişiminin ertelenmesini istiyorum.

11.11.2024
Aslı ıslak imzalıdır
Kasım EKER

---

* **LİSANSÜSTÜ TEZLERİN ELEKTRONİK ORTAMDA TOPLANMASI, DÜZENLENMESİ VE ERİŞİME AÇILMASINA İLİŞKİN YÖNERGE**

.....

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Lisansüstü tezlerin erişime açılmasının ertelenmesi MADDE 6– (1) Lisansüstü tezle ilgili **patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda**, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu **iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.**

(2) Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz **makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış** ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile **altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir**.

Gizlilik dereceli tezler MADDE 7– (1) Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

(2) Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Graduate School of Social Sciences

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Prof. Dr. Ali Yalçın TAVUKÇU danışmanlığında, Kasım EKER tarafından hazırlanan bu çalışma 11 /11 / 2024 tarihinde savunulmuş ve Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı'nda Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan	: Prof. Dr. Ali Yalçın TAVUKÇU	İmza: Aslı ıslak imzalıdır
Jüri Üyesi	: Doç. Dr. Berna KAVAZ KINDIĞILI	İmza: Aslı ıslak imzalıdır
Jüri Üyesi	: Dr. Öğr. Üyesi Zerrin KÖŞKLÜ	İmza: Aslı ıslak imzalıdır
Jüri Üyesi	: Doç. Dr. Akın TEMÜR	İmza: Aslı ıslak imzalıdır
Jüri Üyesi	: Dr. Öğr. Üyesi Şengül Dilek FUL	İmza: Aslı ıslak imzalıdır

Prof. Dr. Hanifi ŞAHİN
Enstitü Müdürü
Aslı ıslak imzalıdır

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **V**
ABSTRACT ..... **VI**
KISALTMALAR DİZİNİ ..... **VII**
HARİTALAR DİZİNİ ..... **VIII**
ÇİZİMLER DİZİNİ ..... **IX**
GRAFİKLER DİZİNİ ..... **X**
FOTOĞRAFLAR DİZİNİ ..... **XI**
LEVHALAR DİZİNİ ..... **XII**
ÖNSÖZ ..... **XIII**
GİRİŞ **1**
I. AMAÇ, KAPSAM VE YÖNTEM **1**
II. CAM SANATI KONUSUNDA YAPILAN ARAŞTIRMALAR **4**

BİRİNCİ BÖLÜM
ANTİKÇAĞ CAM SANATI

1.1. CAM NEDİR? NASIL BİR YAPIYA SAHİPTİR? **11**
1.2. CAM SANATININ GELİŞİMİ **14**
1.3. ANTİK DÖNEM CAM ÜRETİMİNDE KULLANILAN BAZI ALETLER **38**
1.4. CAM FIRINLARI **42**
1.4.1. Potalı Fırın (Çizim 1) 45
1.4.2. Tanklı Fırınlar (Çizim 2) 46
1.5. CAM ESERLERDEKİ BOZULMALAR VE NEDENLERİ İLE KORUMA VE ONARIM **47**
1.5.1. Cam Eserlerdeki Bozulma ve Nedenleri 47
1.5.2. Cam Eserlerde Koruma ve Onarım 48

İKİNCİ BÖLÜM
CAM ÜRETİM VE BEZEME TEKNİKLERİ

2.1. CAM ÜRETİM TEKNİKLERİ **50**
2.1.1. İç Kalıp Tekniği 50

2.1.1.1. Çubuk Sarma -Daldırma Tekniği 50
2.1.1.2. Kalıp Sarma-Daldırma Tekniği 52
2.1.2. Mozaik Teknik 54
2.1.2.1. Binçiçek / Millefiori 55
2.1.2.2. Reticelli / Reticello 56
2.1.2.3. Şeritli 57
2.1.3. Kalıplama Tekniği 58
2.1.3.1. Kalıba Döküm 59
2.1.3.2. Kayıp Balmumu (Lost-Wax) 60
2.1.3.3. Kalıba Basma 62
2.1.3.4. İndirme-Çökertme-Sarkıtma 63
2.1.4. Üfleme Tekniği 64
2.1.4.1. Serbest Üfleme 65
2.1.4.2. Kalıba Üfleme 66
2.1.4.3. Tüp Üfleme 68
2.2. CAM BEZEME TEKNİKLERİ 69
2.2.1. Cam Sıcakken Uygulanan Bezemeler 69
2.2.1.1. Cam İpliği 69
2.2.1.2. Altın Bantlı Cam 70
2.2.1.3. Altın Cam 70
2.2.1.4. Çimdikleme (Camın Aletle İşlenmesi) 71
2.2.1.5. Aplike-Yapıştırma 71
2.2.1.6. Mermerkari 72
2.2.1.7. Çökertme 73
2.2.2. Cam Soğukken Uygulanan Bezemeler 73
2.2.2.1. Mineleme 74
2.2.2.2. Cam Kesme 74
2.2.2.3. Yaldızlama 76
2.2.2.3. Lüster-Perdahlama 76
2.2.2.4. Kakma 77
2.2.2.5. Cameo 78
2.2.2.6. Tıraşlama 79

2.2.2.7. Soğuk Boyama 80

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. MARDİN İLİ COĞRAFİ KONUMU VE YERLEŞİM TARİHİ

A. Mardin İsminin Kökeni 83

3.2. MARDİN VE ÇEVRESİ HAKKINDA YAPILAN ARAŞTIRMA VE KAZILAR 84

3.3. MARDİN MÜZESİ 89

3.4. MARDİN MÜZESİ CAM ESERLERİ 94

3.4.1. Alabastron 96

3.4.1.1 Silindirik Gövdeli Alabastron 99

3.4.1.2. İğ Gövdeli Alabastron 101

3.4.2. Amphoriskos 103

3.4.3. Pendant 104

3.4.3.1. Kuş Biçimli Pendant 106

3.4.3.2. Testicik Biçimli Pendant 107

3.4.4. Unguentarium 109

3.4.4.1. Tüp Biçimli Unguentarium 111

3.4.4.2. Armudi Gövdeli Unguentarium 113

3.4.4.3. Soğan Gövdeli Unguentarium 115

3.4.4.4. Konik Gövdeli Unguentarium 117

3.4.4.5. Oval Gövdeli Unguentarium 119

3.4.4.6. Şamdan Gövdeli Unguentarium 120

3.4.4.7. Makara Gövdeli Unguentarium 121

3.4.5. Bardak 123

3.4.5.1. Dik Kenarlı Bardak 123

3.4.5.2. Konik Gövdeli Bardak 125

3.4.5.3. Çökertme Bezemeli Bardak 126

3.4.6. Serpici / Gutturnium 127

3.4.6.1. Küresel Gövdeli Serpiciler 129

3.4.6.2. Konik Gövdeli Serpiciler 130

3.4.7. Hokka 130

3.4.7.1. Kapaklı Hokka 132
3.4.7.2. Kapaksız Şişe Tipi Hokka 133
3.4.8. Minyatür Kap 134
3.4.8.1. Küresel Gövdeli Minyatür Kap 136
3.4.8.2. Silindirik Gövdeli Minyatür Kap 138
3.4.8.3. Konik Gövdeli Minyatür Kap 139
3.4.8.4. Sarkık Gövdeli Minyatür Kap 140
3.4.8.5. Basık Omuzlu Minyatür Kap 141
3.4.8.6. Huni Ağızlı Minyatür Kap 142
3.4.9. Şişe 143
3.4.9.1. Oval Gövdeli Şişe 145
3.4.9.2. Kulplu Şişe 146
3.4.9.3. Huni Ağızlı Şişe 149
3.4.9.4. Ayaklı Şişe 151
3.4.9.5. Sürme Şişesi 152
3.4.9.6. Çökertme Bezemeli Şişe 154
3.4.9.7. Mercek Gövdeli Şişe 155
3.4.9.8. Küresel Gövdeli Kapaklı Şişe 157
3.4.9.9. Silindirik Gövdeli Şişe 157
3.4.9.10. Basık Omuzlu Şişe 158
3.4.9.11. Gül Yağı Şişesi (Gülabdan) 159
3.4.10. Kavanoz 161
3.4.11. Kandil 162
3.4.11.1. İçi Boş Çubuklu Kandil 163
3.4.11.2. Boğumlu Çubuklu Kandil 164

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ 166
KATALOG 170
EKLER 520
EK-1. LEVHALAR 520
EK-2. CAM TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ 527
KAYNAKÇA 530
ÖZGEÇMİŞ 564

ÖZET

DOKTORA TEZİ

MARDİN MÜZESİ CAM ESERLERİ

Kasım EKER

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ali Yalçın TAVUKÇU

2024, 568 sayfa

Jüri: Prof. Dr. Ali Yalçın TAVUKÇU
Doç. Dr. Akın TEMÜR
Doç. Dr. Berna KAVAZ KINDIĞILI
Dr. Öğr. Üyesi Zerrin KÖŞKLÜ
Dr. Öğr. Üyesi Şengül Dilek FUL

Çalışmamızın konusunu tarihi ve coğrafi konumu ile Anadolu'nun kadim kentlerinden olan Mardin'de yer alan Mardin Müzesi'ndeki Cam eserler oluşturmaktadır. Müzeye satın alma, devir, kurtarma kazıları, Hasankeyf, Midyat ve Dara antik kenti kazılarından gelen toplamda 348 adet cam eser çalışmamızın içeriğini oluşturmaktadır. Tez kapsamına alınan cam eserlerin öncelikle bilgisayar ortamında fotoğraflarının temizleme işlemi yapılmış önce el, daha sonra dijital çizimleri yapılarak dijital ortamda tasnif edilmiştir. Eserler teknik ve form özellikleri incelenip çeşitli kaynaklar yardımıyla gruplandırılmaları ve tarihlendirmeleri yapılmıştır. Müzeye gelen bu eserlerin büyük çoğunlu herhangi bir tarih veren bir stratigrafi veya buluntu ile ortaya çıkarılmadığından tarihlemede analoji yöntemi kullanılmış ve bu incelemeler sonucunda eserler MÖ 5. yüzyıl ile MS 16. yüzyıl aralığına tarihlendiği belirlenmiştir.

Mardin Müzesi cam eserleri arasında 11 farklı form kendi içerisinde form özelliklerine göre çeşitli şekillerde olduğu ortaya çıkarılmış ve bu eserlerin kentte üretilip üretilmediği, üretim yeri varsa nerelerden etkilendiği veya ithal mi edildiği, edildi ise nerelerden ithal edildiği sorularına cevap aranmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mardin Müzesi, Cam, Unguentaium, Cam sanatı, Roma Dönemi.

ABSTRACT

Ph. D. DISSERTATION

GLASS VESSELS in MARDİN MUSEUM

Kasım EKER

Advisor: Prof. Dr. Ali Yalçın TAVUKÇU

2024, 568 pages

Jury: Prof. Dr. Ali Yalçın TAVUKÇU
Assoc. Prof. Dr. Akın TEMÜR
Assoc. Prof. Dr. Berna KAVAZ KINDIĞILI
Assist. Prof. Dr. Zerrin KÖŞKLÜ
Assist. Prof. Dr. Şengül Dilek FUL

The subject of our study is the glass artefacts in the Mardin Museum located in Mardin, one of the ancient cities of Anatolia with its historical and geographical location. A total of 348 glass artefacts coming to the museum from purchase, transfer, rescue excavations, Hasankeyf, Midyat and Dara ancient city excavations constitute the content of our study. The glass artefacts included in the scope of the thesis were firstly photographed in the computer environment and then hand and digital drawings were made and classified in digital environment. The technical and form characteristics of the artefacts were analysed and grouped and dated with the help of various sources. Since the majority of these artefacts were not unearthed with any stratigraphy or finds that give a date, the analogy method was used in dating and as a result of these examinations, the artefacts were dated between the 5th century BC and the 16th century AD.

Among the glass artefacts of the Mardin Museum, 11 different forms were found to be in various shapes according to their form characteristics and it was tried to find answers to the questions of whether these artefacts were produced in the city, where they were influenced or imported, and if so, where they were imported from.

Keywords: Mardin Museum, Glass, Unguentarium, Glass Art, Roman Period.

KISALTMALAR DİZİNİ

Abb.	: Resim
Bkz.	: Bakınız
cm	: Santimetre
Çev.	: Çeviren
Çiz.	: Çizim
E.T.	: Erişim Tarihi
Ed./Eds.	: Editör/Editörler
Fig.	: Figür
JGS	: Journal of Glass Studies
Kat. No.	: Katalog No
KST	: Kazı Sonuçları Toplantısı
Lev.	: Levha
MÖ	: Milattan Önce
MS	: Milattan Sonra
No.	: Numara
Nr.	: Numara
Pl.	: Plate
Plt.	: Plate
Res.	: Resim
s.	: Sayfa
ss.	: Sayfalar
Şek.	: Şekil
Taf.	: Tafel
TTK	: Türk Tarih Kurumu
Vb.	: ve benzeri
vd.	: ve diğleri

HARİTALAR DİZİNİ

Harita 1. Mardin İli Sınırları 81

ÇİZİMLER DİZİNİ

Çizim 1. Potalı Fırın Modelleme Çalışması 46
Çizim 2. Tanklı Fırın Yanında Tavlama Fırını ile 3D Modellemesi. 47
Çizim 3. Çubuk Sarma Tekniği. 52
Çizim 4. Kalıp Sarma (Daldırma) Tekniği Modelleme Çalışması 54
Çizim 5. Binçiçek / Millefiori Tekniğin Modelleme Çalışması 56
Çizim 6. Şerit Mozaik Teknik Modelleme Çalışması 58
Çizim 7. Kalıba Döküm Tekniği Modelleme Çalışması 60
Çizim 8. Kayıp Balmumu (Lost-Wax) Tekniği Modelleme Çalışması. 61
Çizim 9. Kalıba Basma Tekniği Modelleme Çalışması 63
Çizim 10. İndirme-Çökertme-Sarkıtma Yöntemi Modelleme Çalışması 64
Çizim 11. Serbest Üfleme Tekniği Modelleme Çalışması 66
Çizim 12. Kalıba Üfleme Tekniği Modelleme Çalışması 67
Çizim 13. Tüp Üfleme Tekniği Modelleme Çalışması 68

GRAFİKLER DİZİNİ

Grafik 1. Roma Dönemi Camın Kimyasal Dağılımı 11
Grafik 2. Günümüz Cam Yapısındaki Madde Oranları 12
Grafik 3. Mardin Müzesi Cam Eserlerin Müzeye Geliş Şekillerine Göre Dağılımı 94
Grafik 4. Mardin Müzesi Cam Eserlerin Formlara Göre Dağılımı 95
Grafik 5. Mardin Müzesi Cam Eserlerinin Yapım Tekniklerine Göre Dağılımı 95
Grafik 6. Mardin Müzesi Alabastronun Forma Göre Dağılımı 98
Grafik 7. Mardin Müzesi Alabastronun Yapım Tekniklerine Göre Dağılımı 99
Grafik 8. Mardin Müzesi Pendantların Forma Göre Dağılımı 105
Grafik 9. Mardin Müzesi Pendantların Yapım Tekniklerine Göre Dağılımı 105
Grafik 10. Mardin Müzesi Pendantların Müzeye Geliş Şekillerine Göre Dağılımı 106
Grafik 11. Mardin Müzesi Unguentariumlarının Forma Göre Dağılımı 110
Grafik 12. Mardin Müzesi Unguentarium Müzeye Geliş Şekillerine Göre Dağılımı .. 111
Grafik 13. Mardin Müzesi Bardakların Forma Göre Dağılımı 123
Grafik 14. Mardin Müzesi Serpicilerin Forma Göre Dağılımı 128
Grafik 15. Mardin Müzesi Serpicilerin Yapım Tekniklerine Göre Dağılımı 128
Grafik 16. Mardin Müzesi Serpicilerin Müzeye Geliş Şekillerine Göre Dağılımı 129
Grafik 17. Mardin Müzesi Hokkaların Forma Göre Dağılımı 132
Grafik 18. Mardin Müzesi Hokkaların Müzeye Geliş Şekillerine Göre Dağılımı 132
Grafik 19. Mardin Müzesi Minyatür Kapların Forma Göre Dağılımı 135
Grafik 20. Mardin Müzesi Minyatür Kapların Üretim Tekniklerine Göre Dağılımı ... 136
Grafik 21. Mardin Müzesi Minyatür Kapların Müzeye Geliş Şekillerine Göre Dağılımı 136
Grafik 22. Mardin Müzesi Şişelerin Forma Göre Dağılımı 144
Grafik 23. Mardin Müzesi Şişelerin Yapım Tekniklerine Göre Dağılımı 144
Grafik 24. Mardin Müzesi Şişelerin Müzye Geliş Şekillerine Göre Dağılımı 145
Grafik 25. Mardin Müzesikandillerin Forma Göre Dağılımı 162

FOTOĞRAFLAR DİZİNİ

Fotoğraf 1. Obsidyen, Kaya Kristali (Necef) ve Fulgurit Örnekleri 12
Fotoğraf 2. (Sol) Alalakh, MÖ 16. yy. 19
Fotoğraf 3. (Sol) Tell el Rimah'tan Cam Bardak Parçası MÖ 1500 19
Fotoğraf 4. Tell-Atchana (Alalakh) Höyüğü Cam Fırın Kalıntısı 21
Fotoğraf 5. Gordion Kasesi, MÖ 700'ler 23
Fotoğraf 6. Sargon Vazosu, MÖ 8. Yüzyıl 23
Fotoğraf 7. MÖ 6.-1. yüzyıllar Arasında Görülen Kap Cam Formları 24
Fotoğraf 8. Canosa Grubundan Kase, British Museum 26
Fotoğraf 9. Kahramanmaraş Müzesi, Geç Hellenistik 27
Fotoğraf 10. Portland Vazosu MS 1. yüzyıl 28
Fotoğraf 11. Ennion İmzalı Cam Fincan, MS 1. Yüzyıl Ortaları 31
Fotoğraf 12. Açık Fırın Denemesi 43
Fotoğraf 13. Flinders Petrie'nin Çizimi, 1894 45
Fotoğraf 14. Boncuk Fırınının Enine Kesiti 46
Fotoğraf 15. Mardin Müzesi Genel Görünüm 90
Fotoğraf 16. Arkeolojik Kazılar Salonu 91
Fotoğraf 17. İnanç Salonu 92
Fotoğraf 18. Ticaret Salonu 92
Fotoğraf 19. Yaşam Salonu 93
Fotoğraf 20. Kütüphane ile Restorasyon ve Konservasyon Salonu 93

LEVHALAR DİZİNİ

Levha 1. Mardin Müzesi Alabastron, Amphoriskos ve Pendant Gelişimi 520
Levha 2. Mardin Müzesi Unguentarium Gelişimi 521
Levha 3. Mardin Müzesi Bardak ve Serpicilerin Gelişimi 522
Levha 4. Mardin Müzesi Hokka ve Minyatür Kapların Gelişimi 523
Levha 5a. Mardin Müzesi Şişelerin Gelişimi 524
Levha 5b. Mardin Müzesi Şişelerin Gelişimi 525
Levha 6. Mardin Müzesi Kavanoz ve kandillerin Gelişimi 526

ÖNSÖZ

Bu tez çalışması, Atatürk Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimince desteklenmiştir. Proje numarası: 9975

This work was supported by Research Fund of the Ataturk University. Project Number: 9975

Mardin ili Türkiye'nin güneydoğusunda ve Anadolu ile Mezopotamya'nın geçiş noktasında yer alan, bu yönü ile birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olan bir ilimizdir. Geçmişin kültürel zenginliğini bir mozaik içerisinde yansıtan, köklü bir geçmişe sahip olan Mardin tarih boyunca her zaman önemini korumuştur.

Farklı kültürlerin bir arada olabilirliğini en iyi şekilde gösteren kentlerden biri olan Mardin bu çok kültürlülüğü günümüze kadar taşımıştır. Bu çalışmada ele alınan cam eserlerde kentin kültürü, sosyal yaşamı ve sanatı konusunda bilgi verebileceğinden cam eserlerin Mardin veya çevresinde üretilmiş olabilirliğinden veya ticaret yolu ile kente gelebilmiş olabileceği üzerinde durulacaktır.

Akademiye başlamaya karar verdiğim andan itibaren bu süreçte her daim desteğini esirgemeyen, fikirleriyle ufkumu açan, babacan tavırları ile yol gösteren her ihtiyacım olduğunda yakınımda olduğumu hissettiğim değerli tez danışmanım sayın Prof. Dr. Ali Yalçın TAVUKÇU'ya en derin teşekkürlerimi sunarım. Bu zorlu süreçte değerli önerileriyle tez çalışmama katkı sağlayan, değerli fikirlerini paylaşarak emin adımlarla ilerlemem için yardımcı olan doktora tezi savunma jüri üyeleri sayın Doç. Dr. Akın TEMÜR, sayın Doç. Dr. Berna KAVAZ KINDIĞILI, sayın Dr. Öğretim Üyesi Zerrin KÖŞKLÜ ve sayın Dr. Öğretim Üyesi Şengül Dilek FUL'e teşekkür ederim.

Bu süreçte fikirleriyle beni destekleyen her zaman yanımda olan sayın Doç. Dr. Zerrin AYDIN TAVUKÇU'ya, sayın Doç. Dr. Mesut CEYLAN'a, sayın Arş. Gör. Ayşe AVLİ'yeve sayın Doktorant Semra GÜL'e teşekkürü bir borç bilirim. Çalışma konum olan eserlerin müze çalışmaları sırasında her türlü deteği sağlayan Mardin Müzesi personeline teşekkür ederim. Bu yolda söylemleri ile beni teşvik eden sayın Doç. Dr. Murat ÇETİNKAYA'ya, sayın Doç. Dr. Mustafa KIRCA'ya ve Öğr. Gör. Onur DEMİRCİ'ye teşekkür ederim.

Son olarak maddi manevi desteklerini benden asla esirgemeyen eğitim hayatım boyunca yanımda olan annem ve babama, hem akademik hem özel hayatımda her daim sevgisi ve desteğini hissettiğim sevgili eşim, yol arkadaşım Doç. Dr. Fevziye EKER'e ve bu zor günlerimde ihmal etmemeye çalışsamda her an yanlarında olamadığım ve bu durumu anlayışla karşılayan "iyikilerim", dediğim evlatlarım Asya Naz, Zeyneb Sude ve Muhammed İlber EKER'e minik yürekleri ile destek oldukları için sonsuz teşekkür ederim.

Erzurum 2024 **Kasım EKER**

GİRİŞ

Mardin Türkiye'nin güneydoğusunda ve Mezopotamya'nın kuzeyinde yer alan Anadolu'nun köklü tarihine sahip olan kentlerinden biridir. Kadim bir tarihe sahip olan Mardin tarih boyunca çeşitli uygarlıklara ve kültürlere ev sahipliği yapmıştır. Farklı kültürlerin birlikte yaşadığı kent bu çok kültürlü yapıyı günümüzde de devam ettirmektedir.

Çalışma kapsamında Mardin Müzesi'nde yer alan cam eserlerin daha önce çalışılmamış örnekleri incelenerek kentin cam üretimi konusundaki yeri hakkında bilgiler verilmeye çalışılmıştır. Farklı formların yer aldığı çalışmada cam üretimindeki ilk kullanılan teknik olan iç kalıp tekniğinin yanı sıra döküm ve üfleme teknikleri ile üretilmiş, aletle şekillendirilmiş cam kaplar yer almaktadır. Cam kaplar üzerinde erken dönem örneklerinde cam ipliği ile yapılmış fisto, sarmal ve dalga bezemeleri kullanılmışken geç dönemlerde farklı kalıplar kullanılarak oluşturulmuş süslemeler ile çökertme ve çimdikleme bezemeleri kullanılmıştır. Cam üretiminde kullanılan renkler incelendiğinde ise açık yeşilin yoğun olarak kullanıldığını bunun yanı sıra siyah, opak beyaz, sarı, lacivert ve turkuaz gibi renklerin kullanıldığı görülmektedir.

Yapılan bu çalışma ile Mardin ve çevresinde antikçağda cam üretiminin olup olmadığı konusuna açıklık getirilerek, müzedeki eserlerin kullanıldıkları dönemdeki işlevlerine değinilmiş, kentteki cam kullanımı, üretimi ve ticareti konusu aydınlatılmaya çalışılmıştır.

I. AMAÇ, KAPSAM VE YÖNTEM

Amaç: Günümüzde de sevilerek kullanılan cam eserlerin bundan binlerce yıl önce süslenme amacı ile takı olarak üretildiğini, MÖ 16. yüzyıldan itibaren ise camın kap olarak kullanılmaya başlandığını biliyoruz. Çalışma ile Mardin Müzesi'nde korunan cam kapların Antikçağ cam üretiminde kullanılan formlar arsında aldığı yeri göstermesi ve yine bu çalışma ile o dönemde cam kapların kullanım alanları ile amaçları konusunun değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Mardin Müzesi'ndeki cam eserler fotoğraflanarak ve gerekli ölçüleri dikkatli bir şekilde alındıktan sonra envanter bilgileri de girilerek kataloglama çalışması yapılmıştır. Çalışmaya konu olan cam kapların büyük çoğunluğu

satın alma yolu ile geldiğinden malzemenin üretim yeri veya nasıl geldiği konusunda net bilgiler vermek zor olsa da kentte yapılan kazılarda ortaya çıkarılan cam eserler ve bulunduğu yerler incelenerek kentte bir üretim atölyesinin olup olmadığı konusunda da fikirlerin ortaya konulması amaçlanmıştır.

Yapılan bu çalışmada kullanılan eserlerin çizimleri ve fotoğraf temizleme çalışmaları ile cam kapların Antikçağ'da özellikle günlük hayatta kullanılan formların daha iyi anlaşılmasını ve kullanım şekilleri ile üretiminde kullanılan renkler, bezemeler ve teknikler konusu da tez kapsamında ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Mardin bölgesindeki araştırmalar, bölgenin arkeolojik tarihi konusunda bilgiler vermektedir ancak yapılan bu çalışmalarda kentin cam sanatı konusundaki yeri veya kentte cam üretimi yapan bir atölye ya da merkez olup olmadığı konusu aydınlatılamamıştır. Fakat çalışmamızla birlikte Anadolu'da binlerce yıl önce varlığı bilinen camın kültür ve tarihi ile önemli bir kent olan Mardin'deki yeri konusunda bilgilere ulaşılmaya çalışılarak ve elde edilecek bilimsel sonuçlar değerlendirilerek bölgenin Anadolu'daki cam üretimi konusundaki yeri nedir? sorusuna cevap verilmeye çalışılacaktır.

Mardin kenti ve bölgenin geçmişindeki sanat anlayışı konusunda da bilgiler edinebileceğimiz çalışmada kentin ve bölgenin Antikçağ'daki cam sanatının kullanımı konusu aydınlatılacaktır. Öte yandan çalışma kapsamında elde edilecek bilimsel veriler, bu alanda araştırma yapacak bilim insanlarına ana referans olması ve bölge arkeolojisine yönelik literatüre katkı sağlaması ile akademik boyutta yapılacak çalışmaların niteliği ve niceliğinin arttırılmasını da sağlayacaktır.

Kapsam: Çalışma kapsamında Mardin Müzesi'nde yer alan ve daha önce çalışmaya konu olmayan 348 adet eser üzerinde incelemeler yapılmıştır. Eserler 11 farklı form altında başlıklandırılmıştır. Bu formlar da kendi içerisinde form ve bezeme özelliklerine göre alt gruplara ayrılan cam eserlerin form veya özellikleri dikkate alınmıştır. En erken formu alabastronlar oluşturmaktadır ve kendi içerisinde silindirik gövdeli ve iğ gövdeli alabastron olarak iki farklı başlık altında incelenmiştir. Kozmetik alanında veya ölü hediyesi olarak kullanılan Amphoriskos, antik dünyada kolye ucu olarak kullanılmış olan kuş biçimli ve testicik biçimli pendantlar ilk üç grubu oluşturmaktadır. Çalışma içerisinde nicelik olarak en fazla olan unguentariumlar

formlarına göre; tüp biçimli, armudi gövdeli, soğan gövdeli, konik gövdeli, oval gövdeli, şamdan gövdeli ve makara gövdeli olarak yedi başlık altında incelenmiştir. Bir başka form olan bardaklar ise form veya bezeme özelliğine göre; dik kenarlı, konik gövdeli ve çökertme bezemeli olarak başlıklandırılmıştır. Gutturnum olarak da adlandırdığımız serpiciler küresel gövdeli ve konik gövdeli olacak şekilde iki başlık altında ele alınmıştır. Farklı bir formu oluşturan hokkalar kapaklı ve kapaksız şişe tipi hokka olarak iki farklı gruba ayrılmıştır. Minyatür kaplara baktığımızsa yine form özelliğine göre küresel gövdeli, basık omuzlu, silindirik gövdeli, konik gövdeli, sarkık gövdeli ve huni ağızlı minyatür kap olarak başlıklandırılmıştır. Bir diğer grubu oluşturan şişeler bezeme ve formu gözetilerek oval gövdeli, kulplu, huni ağızlı, ayaklı, çökertme bezemeli, mercek gövdeli, küresel gövdeli, silindirik gövdeli, basık omuzlu, sürme şişesi ve gülabdan olarak onbir farklı başlık altında incelenmiştir. Bu grupların dışında 1 adet kavanoz ve 8 adet çubuklu kandil parçası çalışma içerisindeki eserlerimizi oluşturmaktadır.

Çalışma kapsamında yer alan eserler çoğunlukla satın alma yolu ile müzeye kazandırılmış, bir kısmı ise kurtarma kazısı, Dara kazısı, müsadere, satın alma ve hibe yoluyla müzeye kazandırılmıştır. Genel itibari ile satın almayla müzeye kazandırıldığından yakın benzerleri ile karşılaştırarak tarihleme yoluna gidilmiştir. Özellikle kazı buluntuları ve daha kesin tarih veren eserlerle karşılaştırılmaya çalışılarak en yakın tarih verilmeye çalışılmıştır. Cam eserlerin tarihlemesinde aynı özellikteki eserlerin uzun bir dönem boyunca üretilmesi sebebi ile tarih aralığı oldukça geniş tutulduğundan kesin tarih veya daha az aralıklı verebildiğimiz eserler önem arz eden eserler arasında yer almaktadır.

Yöntem: Çalışmanın ilk aşamasında, Mardin Müze Müdürlüğü'nden alınan izin ile müzede korunan 348 adet cam eserlerin ayrıntılı fotoğraflama ve belgeleme çalışması yapılmıştır. Çalışmanın ilk aşamasında, Mardin Müze Müdürlüğü'nden alınan izin ile müzede korunan cam eserlerin ayrıntılı fotoğraflama ve belgeleme çalışması yapılmıştır.

Müzede yer alan eserlerin çizimleri AdobeIllustrater programı kullanılarak dijital ortama aktarılmış, Adobe Photoshop programı ile fotoğrafların temizleme çalışmaları yapılmıştır. Elde edilen eser fotoğraflarınında yer aldığı katalog fişleri hazırlanmış bu yapılırken eserlerin ölçüleri dikkatli bir şekilde alınmasına, tanımları ve benzer örnekleri kataloğa eklenmesine özen gösterilmiştir.

Bilgisayar ortamında çizimleri tamamlanarak ve fotoğrafları düzenlenmiş olan eserlerin daha ayrıntılı tanımlamalarını yapabilmek ve katalog bilgilerini tamamlayabilmek adına Atatürk Üniversitesi Kütüphanesi, Atatürk Üniversitesi Arkeoloji Bölümü Kütüphanesi, İstanbul Alman Arkeoloji Enstitüsü Kütüphanesi, Ordu Üniversitesi Kütüphanesi ve erişimi serbestisi olan dijital kütüphanelerde kaynak taraması yapılmıştır. Literatür çalışması sonrasında elde edilen verilerle cam sanatı konusunda tez kapsamında gerekli başlıkların altı doldurulmuş ve katalog çalışması tamamlanmıştır. Bu çalışma ile ayrıca eserlerin benzer örneklerine ulaşılmış ve form özellikleri yönünden birebir aynı veya benzer örneklerle karşılaştırılarak tarihleme yoluna gidilmiştir. Tarihlemeler sonrasında eserlerimiz arasındaki en erken örneğimiz MÖ 5. yüzyıla tarihlenen silindirik gövdeli alabastron, en geç örneğimiz ise MS 14.-16. yüzyıllar arasına tarihlenen gülabdan olarakda adlandırılan gülsuyu şişesidir.

II. CAM SANATI KONUSUNDA YAPILAN ARAŞTIRMALAR

İnsanoğlu varoluşundan beri bir şeyleri araştırma ve bilme konusunda merakını gizleyememiştir. Bu sebeple herzaman ilgili oldukları konularda araştırmalar yapmışlardır. Cam sanatı konusunda da camın ilk keşfinden itibaren modern camcılığa kadar birçok konuda araştırmalar yapılmıştır ve yapılmaya devam etmektedir. Antikçağ cam sanatı konusu ile ilgili yapılan araştırmalar arasında özellikler gruplandırma veya tipleme yapılan yayınların yanı sıra benzer örnekler ile karşılaştırma yönünden faydalı olan kataloglar önemli bir yer tutmaktadır. Bu yayınların dışında arkeolojik kazılar sonrasında ortaya çıkarılan cam eserlerin yorumlanması ve yayımlanması cam eserlerin tarihlenmesi bakımından önemli bir kaynak olmuştur. Çalışmanın bu bölümünde özellikle cam sanatı konusuna yön veren eserler incelenmiş, sadece katalog ve tez türünde yazılan yayınlara değinilmiştir. Yayınlar incelenirken yayımlanma yılına göre kronolojik olarak ele alınmıştır.

Bu bağlamda ele alacağımız ilk çalışma; Edward Dillon[1], tarafından ingilizce olarak kaleme alınmış olan "Glass", isimli kitabı olabilir. Yayın 22 bölümden oluşmaktadır ve camın ortaya çıkışından yayımlandığı dönemdeki cam üretimine kadar olan gelişimi ve

[1] Edward Dillon, *M. A. Glass*, New York 1907.

cam yapım tekniklerini görsellerle destekleyerek anlatması yönünden önemli bir kaynaktır.

Cam eserlerin formlarına göre gruplandırılarak ele alınması konusunda en erken yayınlardan biri 1922-23 tarihli Morin-Jean'in *"La Verrerie en Gaule Sous L'empire Romain",* adlı yayınıdır[2]. Roma Dönemi cam eserlerin gruplandırılması ile ilgili olarak yayımlanan en erken çalışmalardan dolan yayında yazar genel itibari ile Roma dönemi cam kaplarını, formlarına göre gruplandırarak ayrıntılı bir şekilde anlatmış ve tarihlemiştir. Fransızca olarak yazılan kaynakta kapların görsellerinde el çizimleri kullanılmış olsa da Roma dönemi cam eserlerin gruplandırılmasında faydalı eserlerden birisidir. 1928 yılında Lamm[3] tarafından almanca olarak basılan "Das Glass Von Samara", kitabı da Samara kazılarında ortaya çıkarılan cam eserlerin çizimlerle desteklenerek gruplandırarak cam araştırmalarına destek olan bir çalışma yapmıştır.

Cam sanatı ve cam üfleme tekniğinden önceki yapım tekniklerinin ele alındığı 1940 yılında Fossing[4]in "Glass Vessels before Glass-blowing", 1946'da ise Honey[5]in cam sanatı konusunda büyük bir titizlikle hazırladığı ve camın tanımı, tarihi ve üretim teknikleri konusunda faydalı bilgilerin yer aldığı el kitabı da önemli bir kaynaktır. Isings[6], 1957 yılında yayımladığı eseriyle o döneme kadar ortaya çıkmış Roma dönemi cam kaplarını formlarına göre ayırmış ve bu formları kronolojik sırayı dikkate alarak dönem özellikleri ve benzer örneklerinin bibliyografyasını da vererek cam konusunda çalışanlara yol gösterici olmuştur. 1964 yılında Leo Oppenheim[7] "Ancient Mesopotamia", adlı eserinde Mezopotamya tabletlerini çözmesi ile camın tarihine ışık tutmuştur. Lancel[8] de 1967 yılındaki "Verrerie Antique de Tipasa", adlı eserinde cam formlarının sınıflandırmasını yaparak Tipasa camlarını ayrıntılı olarak ele almıştır. 1970'li yıllardan itibaren Barag[9], yapmış olduğu katalog çalışmaları ve cam üretimi konusundaki

[2] Morin-Jean, *La Verrerie en Gaule Sous L'empire Romain*, Paris 1922-23.
[3] Carl Johan Lamm, *Das Glass Von Samara*, Berlin 1928.
[4] Poul, Fossing, *Glass Vessels before Glass-blowing*, Copenhagen 1940.
[5] William Bowyer, Honey, Glass: A Handbook and a Guide to the Museum Collection, London 1946.
[6] Clasina, Isings, *Roman Glass From Dates Finds*, Groningen; Djakarta: Wolters 1957.
[7] A. Leo, Oppenheim, *Ancient Mesopotamia Portrait of a dead Civilization*, London 1964.
[8] Serge, Lancel, *Verrerie Antique de Tipasa*, Paris 1967.
[9] Dan, Barag, *Glass Vessels of the Roman and Byzantine Periods in Palestine*, (Ph.D. Disseration), The Hebrew Universty, Jaruselam 1970; Dan, Barag, "Rod-Formed Kohl-Tubes of the Mid-First Millennium BC", *JGS* 17, Corning Museum of Glass, (1975); Dan, Barag, *Catalogue of Western Asiatic Glass in the British Museum, Volume I*, London 1985; Dan, Barag, "Recent Important Epigraphic Discoveries Related to the History of Glassmaking in the Roman Period", *ANNALES du Congresss* X (1987).

yayınlarıyla cam sanatına ve cam sanatı konusunda çalışanlara önemli katkılarda bulunmuştur. 1984 yılında Dan Klein ve Ward Lloyd tarafından kaleme alınan ve camın erken tarihinden 1945'e kadar cam konusunda ayrıntılı bilgiler verenve sonunda cam ile ilgili bir sözlüğünde yer aldığı "The History of Glass", adlı çalışmada bu konuda temel alabileceğimiz kitaplar arasında yerini almıştır. Cam üretimi konusunda merak edilenleri dönemin teknik şartlarına göre çizimlerle destekleyerek yayınında ayrıntılı bir şekilde veren Pellat[10] "Curiosities of Glass Making", adlı kitabının 1968 yılında yayımlamıştır. Cam fırınlarının kullanımı ve cam sanatının gelişimi konusunda 1970'li yıllarda Charleston[11], 1990'lı yıllardan itibaren Nicholson[12]un yaptığı kazılar ve cam fırını ile ilgili olarak uyguladığı deneysel arkeoloji çalışmaları bu konuda oldukça faydalı yayınlar olmuştur.

Weinberg ve McClellan[13] tarafından 1992 yılında kaleme alınan "Glass Vessels in Ancient Greece", kitapta Antik Yunan camları konusu ayrıntılı olarak işlenmiş, eser renkli görsellerle desteklenmiştir. 1993 yılında Sandra Davison[14] tarafından kaleme alınan "*Conservation and Restoration of Glass*", adlı çalışma cam eserlerin restorasyon ve konservasyonu konusunda bilgi veren önemli yayınlardan birisidir. 2001 yılı Metropolitan Museum yayınları olarak New York'ta yayımlanan "Glass of the Sultans[15]", kitabı ile Stafoni Carboni ve David Whitehouse İslami Dönem camcılığı ve dönem camlarının özellikleri konusunda bilgiler vermişlerdir. Özgümüş'ün 2000 yılı basımlı "*Anadolu Camcılığı*", ve 2013 yılı "*Çağlar Boyu Cam Tasarımı*", eserlerinde Anadolu'da cam sanatının gelişimi ve antik dönemden itibaren cam üzerindeki süslemeler konusunda bilgiler veren[16] 2004 yılında Bilge Uzuner'in yazdığı "Akantaş / Bulunuşundan Üflemeye Uygulamalı Cam Teknikleri", adlı eserde camın tarihi gelişimi ve deneysel arkeoloji

[10] Apsley Pellat, *Curiosities of Glass Making*, England 1968.
[11] Robert J., Charleston, "Glass Furnaces Through The Ages", *Journal of Glass Studies*, V. 20, New York 1978, 13.
[12] Paul T., Nicholson, "Glassmaking and Glassworking at Amarna: Some New Work", *JGS*, V.37, 1995, 11-19; Paul T., Nicholson, *Brilliant Things for Akhenaten, The Production of Glass, Vitreous Materials and Pottery at Amarna Site O45.1*, Egypt Exploration Society 2007; Paul T., Nicholson, "Glass Working, Use and Discard", *UCLA Encyclopedia of Egyptology*, 2011, 1-10.
[13] Gladys D. Weinberg ve M. C. McClellan, Glass Vessels in Ancient Greece, Athens 1992.
[14] Sandra Davison, *Conservation and Restoration of Glass,* USA, 1993.
[15] Stefano, Carboni ve David Whitehouse, *Glass of the Sultans,* New York 2001.
[16] Üzlifat Özgümüş, *Anadolu Camcılığı,* Pera Yayıncılık, İstanbul 2000; Üzlifat Özgümüş, Çağlar Boyu Cam Tasarımı (Ed. Nezih Başgelen), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul 2013.

çalışmaları ile cam yapım teknikleri anlatılarak konu çalışanlarına yardımcı kaynak olmuştur.

Camın tarihi gelişimi ve yapımı ile bezeme ve yapım teknikleri konusunda Katalog çalışmaları da bizlere özellikle analojik olarak tarihleme ve cam eserleri bölgesel olarak tanımada faydalı eserler olmuştur. Hem yurt dışında hem de son yıllarda ülkemizde cam eserler üzerine özellikle müze katalogları oldukça yaygın olarak yayımlanmaktadır. Yine kronolojik bir sıra takip edilerek önemli katalog kaynaklardan bahsetmek gerekirse; Hayes[17]in 1975 yılında yayımladığı, "Roman and Pre-Roman Glass in the Royal Ontario Museum", Roma Dönemi ve öncesinde üretilen cam eserleri üretim tekniklerine göre sınıflandırarak kataloglama çalışması yapmıştır. , Goldstein[18]in 1979 yılı yayını olan "*Pre-Roman and Early Roman Glass in the Corning Museum of Glass Corning*", adlı eserinde; Corning Museum'da korunan Roma Öncesi ve Erken Roma Dönemi cam eserlerinin ayrıntılı olarak incelendiği önemli kaynaklardan birisidir. Harden[19] 1981 yılı baskılı "*Catalogue of Greek and Roman Glass in the British Museum Vol.1: Core and Rod-Formed Vessels and Pendants nad Mycenaean Glass Objects*", başlıklı kitabında Biritih Museum cam koleksiyonu ve cam yapım teknikleri konuusnu ele almış eserlerin benzer örneklerine yer vermiştir. Stern[20]in "*Ancient and Medieval Glass from the Necropolis Church at Anemurium*", başlıklı 1985 yılı yayını ise Anadolu topraklarındaki Roma Dönemi cam üretimi ve yerel formları konusunda değerli bilgiler vermesi ile önem teşkil etmektedir. Anadolu örneklerinin tanıtılması bakımından Özgümüş[21], Özet[22],

[17] John W., Hayes, *Roman and Pre-Roman Glass in the Royal Ontario Museum,* Toronto 1975.
[18] Sidney M., Goldstein, *Pre-Roman and Early Roman Glass in the Corning Museum of Glass Corning,* New York 1979.
[19] Donald B., Harden, Catalogue of Greek and Roman Glass in the British Museum Vol.1: Core and Rod-Formed Vessels and Pendants nad Mycenaean Glass Objects, London 1981.
[20] Stern, E. Marienne, "Ancient and Medieval Glass from the Necropolis Church at Anemurium", *ANNALES du 9e Congresss,* France 1985; Stern, E. Marienne, "Glass Vessels Exhibited in the Bölge Museum Adana", *Belleten* 53, (Çev. E.Yağcı) 1989a; Stern, E. Marienne, "The Production of Glass Vessels in Roman Cilicia", *Kölner jahrbuch für Vor-und Früngeschicthte 22*, 1989b.
[21] Üzlifat, Canav, Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş. Cam Eserler Koleksiyonu. Ancient Glass Collection. İstanbul 1985; Üzlifat Canav, "Art Nouveau Camlar", *Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi,* Cilt: 1, Sayı: 1, İstanbul 1987; Üzlifat Canav, *Anadolu Camcılığı,* Pera Yayıncılık, İstanbul 2000; Üzlifat Canav Özgümüş, *Çağlar Boyu Cam Tasarımı* (Ed. Nezih Başgelen), İstanbul Arkeoloji ve Sanat Yayınları 2013.
[22] Aynur Özet, "Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesindeki Cam Örnekleri İle Antik Çağda Cam Yapımı", *Belleten,* Cilt: LI Sayı: 200, 1987a; Aynur Özet, "Arkaik ve Hellenistik Dönemlerin Cam Alabastron ve Amphoriskosları", *Anadolu Medeniyetleri Müzesi 1986 Yıllığı*, Ankara1987b; Aynur, Özet, *Dipten Gelen Parıltı. Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi Cam Eserleri*, Ankara 1998.

Atik[23], Gürler[24] ve Lightfoot[25] özellikle Roma dönemi cam eserleri formlarını tanıtması yönünden bilgiler veren 1980'li yıllarda yayımlanan önemli kaynaklar arasında yerini almıştır. Aynı yıllardan itibaren Bayraktar[26], Bayramoğlu[27] ve Küçükerman[28]'da Beykoz camları konusundaki yayınları ve katalog çalışmaları ile cam sanatına önemli katkılarda bulunmuşlardır.

1995 yılında Kröger[29]in Nishapur kentinde ortaya çıkarılmış İslami Dönem cam eserlerinin tanıtıldığı *"Nishapur, Glass of the Early İslamic Period*", adlı yayınıda geç dönem camcılığı ve cam eserlerinin tanıtımı konusunda önemli bilgiler aktarmaktadır. Corningh Museum Erken Roma Dönemi cam eserleri ile başlayan Whitehouse[30]un, İslami Dönem camlarını da içine alan Corning Museum katalog çalışmaları Mardin Müzesi cam eserleriniz tarihlendirilmesi konusunda önemli bir yer tutmuştur. Katalog çalışmalarını incelediğimizde genellikle cam üretiminin tarihi ve teknikleri konusunun eksik ya da hiç ele alınmasa da kaynak benzer örnekleri göstermesi bakımından önemlidir. 1990'lı yıllarda yayımlanan makaleler Anadolu'da özellikle Kilikya bölgesi araştırmalarıyla Erten[31], Stern'in bilgilerini destekleyerek cam üretim tarihi ve

---

[23] "İç-Kalıp Tekniğiyle Yapılmış Anadolu Kaynaklı Camlar", *I. Uluslararası Anadolu Cam Sanatı Sempozyumu 26-27 Nisan 1988*, İstanbul 1990; Şeniz Atik, *MÖ I. Binde Anadolu'da Cam Üretimi ve Tasarımı,* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Mimar Sinan Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul 2004.

[24] Binnur Gürler, "An Inscribed Bowl Decorated With Wheel Abrasion-Technique in Western Anatolia", *Anatolian Studies,* Vol. 48, 1998; Binnur Gürler, *Tire Müzesi Cam Eserleri*, T.C. Kültür Bakanlığı, Ankara 2000.

[25] Christhoper S. Lightfoot, "A Group of Early Roman Mold-Blown Flask from the West", *JGS* 29, 1987; Christhoper S. Lightfoot, "Three cast vessels from Anatolia", *ANNALES du 11 Congress,* 1988; Christhoper S. Lightfoot, *A Catalogue of Glass Vessels in Afyon Museum*. Ankara 1989; Christhoper S., Lightfoot, *Ancient Glass in National Museum Scotland*, Scoland 2007.

[26] Nedret Bayraktar, *İstanbul Cam ve Porselenleri*, YKY, İstanbul 1982.

[27] Fuat Bayramoğlu, *Türk Cam Sanatı ve Beykoz İşleri*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara 1996; Fuat Bayramoğlu, "Beykoz İşi Cam Eşya", *Türkiyemiz,* 13, 1982; Fuat, Bayramoğlu "1640 Tarihli Es'ar Defteri Cam Eşyanın Adları ve Fiyatları*", İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, C. 43 Prof. Dr. S. F. Ülgener'e Armağan, İstanbul 1987.

[28] Önder Küçükerman, *3000 Yıllık Akdeniz Camcılığının Anadolu'daki Son İzleri Göz Boncuğu,* Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, İstanbul 1987; Önder Küçükerman, *Cam Sanatı,* Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara 1985; Önder Küçükerman, *Türk Cam Sanayi ve Şişecam*, Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş. İstanbul 1998.

[29] Jens Kröger, *Nishapur, Glass of the Early İslamic Period,* New York 1995.

[30] David Whitehouse, *Roman Glass in the Corning Museum of Glass,* Vol. 1, New York 1997; David Whitehouse, *Roman Glass in the Corning Museum of Glass,* Vol. 2, New York 2001; David Whitehouse, *Roman Glass in the Corning Museum of Glass,* Vol. 3, New York 2003; David Whitehouse, *Islamic Glass in the Corning Museum of Glass,* Vol. 1, New York 2010.

[31] Emel Erten, "Kilikia'da Cam", *OLBA II* Özel Sayı C. 1, 1999; Emel Erten, "İçel Müzesi Koleksiyonundan Cam Bardaklar", *Günışığında Anadolu: Cevdet Bayburtluoğlu İçin Yazılar: Anatolia in Daylight: Essays in Honour of Cevdet Bayburtluoğlu,* 2001a; Emel Erten,"Glass Finds Olba Survey-2001", *OLBA*, VII, 2003;

tekniklerinin ele alınması ile Kilikya bölgesi cam sanatı ve üretilen formlar konusunda cam sanatı çalışanlara katkılar sağlamaktadır. 2012 yılında Öztürk[32] tarafından yayımlan Kars ve Erzurum Müzesi cam eserleri katalogları, 2016 yılında yayımlanan "Tokat Müzesi'ndeki Cam Kaplar ve Camın 3D Modelleme Uygulamaları[33]", adlı yayında camın tarihi süreci, cam yapım teknikleri ve cam kapların modellemeleri verilerek kullanıldığı dönemde camların yapıları ve renklerinin nasıl olduğunu göstermesi bakımından önemli bir kaynaktır. 2018 yılında Erten[34], 2019'da Temür ve Eker[35] ile Taştemür ve Gürler[36], 2020 yılında Tavukçu[37]tarafından kaleme alınan katalog yayınları da Anadolu camcılığı ve Anadolu'da çıkan cam eserlerin bilim dünyasına kazandırılması yönünden faydalı çalışmalar olmuştur.

Suriye-Filistin ve Karanis'te ortaya çıkarınlan cam buluntuları ayrıntılı olarak inceleyen Harden[38], Akdeniz bölgesi kazılarında ortaya çıkan cam eserleri incelemesi ve eserlerin görsellerini eklemesi ile aynı bölge cam çalışmalarına katkı sağlamıştır. Anadolu'da İstanbul-Sirkeci, Marmaray[39], Smintheion[40] Tralles[41], Tarsus[42], Parion[43],

---

Emel Erten, "Fenike Camları ve Akdeniz Dünyası", *Anadolu Medeniyetleri Müzesi 2007-2008 Yıllığı*, S. XXI, Ankara 2009a.

[32] Nurettin Öztürk, *Kars Müzesi Cam Eserleri*, Erzurum 2013a; Öztürk, Nurettin, *Erzurum Müzesi cam Eserleri*, Erzurum 2013b.

[33] Kasım Eker ve Fevziye Eker, *Tokat Müzesi'ndeki Cam Kaplar ve Camın 3D Modelleme Uygulamaları*, LAMBERT Academik Publishing, 2016.

[34] Emel Erten, *Silifke Müzesi cam Katalogu*, Bilgin Kültür Sanat Yayınları Ankara 2018.

[35] Akın Temür ve Fevziye Eker, *Sinop Müzesi Cam Eserler Kataloğu*, Akademisyen Yayınevi, Ankara 2019.

[36] Emre Taştemür ve Binnur Gürler, *Doğu Trakya Müzeleri Cam Eserleri*, Gazi Kitabevi, Ankara 2019.

[37] Ali Yalçın Tavukçu, , *Elazığ Müzesi Cam Eserleri* Ed. Z. Aydın Tavukçu), Ertual Akademi Yayıncılık, Erzurum 2020.

[38] Donald B. Harden, "Romano-Syrian Glasses with Mould Blown İnscriptions", *Journal of Roman Studies* Vol.25, 1935; Donald B. Harden, *Roman Glass from Karanis, University of Michigan Studies*, Humanistic Series 41, An Arbor 1936; Donald B. Harden, "Tomb-Groups of Glass of Roman Date From Syria and Palestine", *IRAQ* XI, 1949.

[39] Canav Özgümüş Üzlifat, Late Roman And Early Byzantine Glass Finds From Marmaray Excavations At Sirkeci, İstanbul", *Late Antique/Early Byzantine Glass in the Eastern Mediterranean,* İzmir 2010, 17, 24.

[40] Çiğdem, Gençler Güray, *"Smintheion Roma Dönemi Cam Buluntuları",* SMINTHEION: Apollon Smintheus'un İzinde (Ed. Özgünel), Ege Yayınları, İstanbul 2013, 129-134.

[41] Abdullah Yaylalı, "2007 Yılı Tralleis Antik Kenti Kazı Çalışmaları", *30. KST*, C. 3, Ankara 2008, 17-40.

[42] Figen Yurtseven, "Tarsus Köylü Garajı Mezarı Buluntuları", *Anadolu /Anatolia 31*, 2006, 91-121.

[43] Zerrin Aydın Tavukçu, *Parion Nekropolü 2005 Yılı Buluntuları.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2006; Zerrin Aydın Tavukçu "Parion Güney Nekropolünden Bir Grup Cam Eser", *Sanat, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Dergisi,* 12, 2007, 145-161; Hasan Kasapoğlu ve Semra Özdemir, "Cam Eserler", *Antik Troas'ın Parlayan Kenti Parion* (Ed. Başaran), Ege Yayınları, İstanbul 2013, 151-163.

Sardes[44], Adana[45], Aydın[46], gibi kazılarda cam üretimi ve tekniklerini anlayabileceğimiz önemli buluntular ortaya çıkarılmıştır. Kazılarda ortaya çıkarılan cam eserler genellikle mezar buluntusu olması veya belli bir tabaka vermesi çalışılan eserlerin tarihlemesinde daha net bilgiler vermesi bakımından faydalı yayınlar olarak cam çalışmaları arasında yerini almıştır.

Son dönemlerde cam konusuna olan ilgiden dolayı çalışmada faydalandığımız daha birçok kaynak bulunmaktadır. Bu konuda yapılan tezler, makaleler ve tebliğler cam alanındaki eksikleri kapatma adına faydalı yayınlar olmuştur ve yayımlanmaya devam etmektedir. Çalışılan eserler ne kadar çok benzerleri ile karşılaştırılabilirse o kadar anlaşılması ve tarihlemesi kolay olacağından cam sanatının gelişimi konusunda çıkan bütün yayınlar çalışmada kullanılmaya çalışılmış, temel kaynakların yanı sıra özellikle güncel yayınlara da atıfta bulunulmuştur.

[44] A. Von Saldern, "Glass from Sardis", *AJA* 66, 1962, 5-12.
[45] Berna Kavaz Kındığılı, "Adana Müzesi geç Hellenistik-Erken Roma Dönemi Cam Kaseleri", QUANNES 5/2, 2023, 491-515.
[46] ZerrinTavukçu ve Ayşe Avli, "Neapolis Nekropolü'nden Cam Eserler", ODÜSOBİAD, 12 (2), 2022, 569-592; Özkan, Özbilgin ve Akın, Temür "Aydın Müzesi'nden Bir Grup Cam Eser", ODÜSOBİAD 12 (3), 2022, 2515-2550.

BİRİNCİ BÖLÜM

ANTİKÇAĞ CAM SANATI

1.1. CAM NEDİR? NASIL BİR YAPIYA SAHİPTİR?

Grekçe "ὕαλος", ve Latince "*vitreus*", kelimelerinden türeyen cam, antik dönemde olduğu gibi günümüzde de insanoğlunun çeşitli amaçlar için kullandığı önemli bir malzeme olarak karşımıza çıkmaktadır. İnsan eliyle yapay olarak oluşturulan Roma dönemi camı, %70 silis (silisyum dioksit-SiO2), %15 potas ve soda (potasyum karbonat-K2CO3), (sodyum karbonat-Na2CO3), %10 kireç (kalsiyum karbonat-CaCO3) ve %5 diğer katkı maddelerinin karıştırılarak yaklaşık 1500 C0 de ergitilmesiyle saydam, yarısaydam ve kırılgan yapıda üretilen bir maddedir (Grafik 1). Camın oluşması için gerekli olan bu maddelerin her birinin cama farklı bir özellik kattığı görülmektedir. Şöyle ki; ergime noktası 1725C^0 olan silisin ergime noktasını düşürmek için sodyum ve potasyum ilave edilerek camı oluşturan malzemelerin 1500 C^0 de ergitilmesi ve kireç katılarak sertleşmesi sağlanmaktadır.

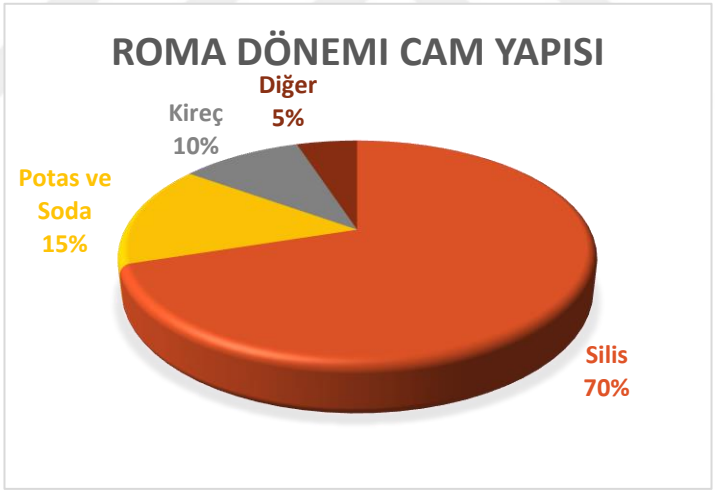

Grafik 1. Roma Dönemi Camın Kimyasal Dağılımı

Günümüz cam yapımına baktığımızda da camın yapısındaki maddelerde kullanılan oranların çok fazla değişmediği görülmektedir[47]. Günümüzde de Roma dönemi cam

[47] Küçükerman, 1985, 24; Emel Erten Yağcı, *Başlangıcından Geç Antik Dönem Sonuna Kadar Anadolu'da Cam,* (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara 1993. 13; Özgümüş, 2000, 4; Özgümüş, 2013, 2; Ayşegül, Soslu, *Burdur Müzesi Cam Eserleri,* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Ana Bilim Dalı Aydın, 2022a, 27.

yapısı oranlarına yaklaşık olarak %72 silisyum dioksit, %15 sodyum karbonat, %13 kalsiyum karbonat kullanılmaktadır [48] (Grafik 2).

Grafik 2. Günümüz Cam Yapısındaki Madde Oranları

Antik dönemde insanlar, günümüzde kullandığımız yapay camı bilmezken, doğada farklı şekillerde bulunan *obsidyen*[49] ve kaya kristali olan *necef*[50] adını verdiğimiz camsı maddelerle alet ve eşya yapmışlardır. Bunun yanı sıra kuma yıldırım düşmesiyle eriyip camsı bir madde olan *fulgurit* de insanoğlunun alet yapımında kullandığı malzemelerdendir[51] (Fotoğraf 1).

Fotoğraf 1. Obsidyen, Kaya Kristali (Necef) ve Fulgurit Örnekleri

[48] Küçükerman, 1985, 24; Özgümüş, 2000: 4; Özgümüş, 2013, 2; Canav Özgümüş, 2013, 2.
[49] Magmanın yeryüzüne çıktıktan sonra çok hızlı soğumasıyla oluşan ve kırıldığında parlak olan ve yüksek oranda silisyum katkılı, volkanik bir kayaçtır. (Davison, 2003: 1; Bilgehan, Uzuner, *Bulunuşundan Üflemeye Cam Teknikleri AKANTAŞ*, İnkılap Yayınları, İstanbul 2004, 5; Lightfoot, 2007, 12; Soslu, 2022a: 24).
[50] Kuvars çoğunlukla renksiz, bazen beyaz renklidir; şeffaf veya yarı şeffaftır. Kaya kristali olarakta bilinen necef Grekçede κρύσταλλος, Latincede crystallum kelimelerine karşılık gelmektedir (Jülide S. Yinesor Demir, *Gaziantep Arkeoloji Müzesinde Sergilenen Yüzükler ve Yüzük Taşları,* (Yüksek Lisans Tezi) Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Eskişehir 2008, 35.
[51] Uzuner, 2004: 5; İbrahim Gündoğan, "Tınaztepe (Buca-İzmir) Fulguritinin Petrolojisive Kökeni", *Fen ve Mühendislik Dergisi*, 18(3), 2016, 670.

Saydam bir madde olan cam; içerisine konulan malzemelerle opak olarak da karşımıza çıkmaktadır. Erken dönemde üretilen özellikle mısırda ele geçen camlar genellikle renkli ve mat olarak üretilmiştir. Bu dönemde yaygın olarak kullanılan renkler arasında kırmızı, beyaz, yeşil, mor, mavi, sarı ve siyah gibi renklerdir. Cama değişik renkleri veren ve yapısında % 5'i oluşturan maddelerin bazıları şunlardır[52];

Demir	yeşil, sarı ve kahverengi tonları,
Kobalt	koyu mavi, açık mavi ve mor tonları,
Bakır	yeşil, turkuaz ve kırmızı tonları,
Gümüş	sarı rengi,
Altın	pembe ve kırmızı renkleri,
Kurşun	saydam ve parlak camı,
Çinko	fosfat, kalay, beyaz ve opak renkleri,
Antimon	opak ve sarı tonları,
Titanyum	sarımsı kahve tonu,
Magnezyum	Mor, eflatun, leylak

Cam sanatının gelişimi ile bu katkı maddelerinde de farklılıklar ortaya çıkmıştır. 19. yüzyılda cam üretiminde kullanılan katkı maddeleri ve cama verdiği renkler aşağıdaki gibidir[53].

Krom	Sarı, yeşil
Nikel	Potas camından menekşe rengi, Soda camında pembe
Selenyum	Soda camında pembe, kurşun camında amber
Uranyum	Yeşilimsi sarı
Titanyum	Sarı, kahverengi

[52] Felice Mehlman, *Phaidon Guide to Glass,* Oxford 1982, 15-16; Özgümüş, 2000, 4; Küçükerman, 1987, 75; Stefano Carboni, "Ars Vitraria: Glass in the Metropolitan Museum of Art (Introduction), *The Metropolitan Museum of Art Bulletin,* New Series, 59(1), 2011, 5; Susan Frank, *Glass and Archaeology,* Norwich 1982, 22; Canav Özgümüş, 2013, 2, 3; Fevziye Eker, *Kahramanmaraş Müzesindeki Cam Kaplar,* (Doktora Tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2014, 21.

[53] Sait Başaran, *Pişmiş Toprak ve Cam Eserlerin Konservasyon ve Restorasyonu*, İstanbul 2000, 59–71; Canav, 1985, 19; Ufuk Kocabaş, *Arkeolojik Sualtı Kalıntılarının Konservasyonu*, T.Ş.C.F.A.Ş. Belge ve Bilgi Merkezi, İstanbul 1998, 106, Özgümüş, 2000, 3–4; Canav Özgümüş, 2013, 3.

Kum içerisindeki yabancı maddeler cama farklı renk dalgaları oluşturmaktaydı bunu önlemek için ise; ağartıcı olarak belli miktarlarda Manganezoksit (MnO) veya Nikeloksit (NiO) eklenmiştir[54]. Renksizleştirmek için, MS 2.-4. yüzyıllarda antimon, sonrasında manganez, MS 13. yüzyıldan itibaren ise kobalt kullanılmışken sonraki dönemlerde selenyum maddesi cama eklenmiştir. Bazı kaynaklarda Akamenid Dönemi'nde renksiz camın üretildiği[55] net bir şekilde ifade edilirken Mehlman[56] renksiz camın Romalılar tarafından keşfedildiğini belirtmektedir. MÖ 1. yüzyıl ortalarında üfleme tekniğinin keşfi ile Roma Döneminde şeffaf (saydam, geçirgen) camların ortaya çıktığı bilinmektedir.

1.2. CAM SANATININ GELİŞİMİ

Antik çağdan günümüze insanoğlunun hayatında önemli bir yer edinen cam uygarlıkların gelişimlerine paralel olarak birçok alanda geliştirilerek günümüzde de çok farklı şekillerde kullanılmaktadır. Parlak bir görünüme sahip olan cam hem güzelliği hem de ucuz olmasından dolayı her daim tercih edilen bir malzeme olmuştur.

Arkeolojik kazılardan elde ettiğimiz bilgiler ışığında cam ilk süs eşyası olarak kullanılmış ve zamanla gelişerek mutfak eşyası, kozmetik, inanç, aydınlatma vb. alanlarda da gelişimini sürdürerek günümüze kadar gelmiştir.

Cama benzer parlak maddelerin MÖ 5. binli yıllardan itibaren görüldüğü düşünülmektedir[57]. Bu yıllardan itibaren Yakın Doğu'da cam benzeri parlak nesnelerin süs eşyası ve takılarda kullanıldığı bilinmektedir[58]. Yine Yakın Doğu'da bu dönemlerde Mısır çamuru-fayans[59] olarak bilinen seramik cam arası bir maddenin varlığı

---

[54] Gürler, 2000, 9.
[55] Ignatiadou Despina, "Achaemenid and Greek Colourless Glass", *Achaemenid and Greek colourless glass, The World of Achaemenid Persia* (J. Curtis, St J. Simpson, eds) British Museum (29.9-1.10.2005), London,2010, 419-426.
[56] Mehlman, 1982, 13.
[57] Barag, 1985, 35.
[58] Axel Von Saldern, *Ancient and Byzantine Glass from Sardis,* London 1980, 24-26; Kavaz, B. *Tralleis Cam Fırınlarının Geleneksel Cam Fırınları İle Karşılaştırılması,* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Erzurum 2011, 13.
[59] Kuvars veya silis kumun soda ve tuz ile karıştırılarak ateşte eritilmesiyle oluşturulur. MÖ 4. Binde Mezopotamya ve Mısır'da süs eşyası yapımında kullanılmıştır. (Bkz. Robin Hopper, "Egyptian Paste", Ceramic Publication Company (2010); Sandra Davidson, *Conservation and Restoration of Glass,* Cambridge Universty Press, Great Britain, 1989, 83; http://en.wikipedia.org/wiki/Egyptian_faience).

bilinmektedir[60]. Mısır[61] ve Mezopotamya[62]da MÖ 3. binli yıllarda cam üretimi ile ilgili bilgilere ulaşılmıştır. Yapılan arkeolojik çalışmalarda ortaya çıkarılan bulgular camın MÖ 3. bin yıllarda Mezopotamya'da bir malzeme olarak kullanılmaya başlandığını göstermektedir. Bu konuya en güzel örneklerden birisi; Irak-Eshnunna (Tell Asmar)'da ortaya çıkarılan ve MÖ 2350 civarına tarihlenen soluk mavi renkli cam silindir çubuktur[63].

Cam üretimi ve kullanımı konusunda ilk yazılı metinler Mezopotamya çivi yazılı tabletlerde ve antik kaynaklarda karşımıza çıkmaktadır. Mezopotamya çivi yazılı tabletlerde yapılan araştırmalara göre; yapısı itibari ile cama benzeyen yarı değerli bir taş olan ve renginden dolayı lacivert taşı olarak da bilinen lapis-lazuli için *"yapay",* yani fırından ve *"doğal",* yani dağlardan ifadeleri kullanılmıştır. Bahsi geçen *"yapay",* olanın "*cam",* anlamında kullanıldığı ifade edilmektedir[64]. Cam ile ilgili olarak bir başka tablet MÖ 3. bin yıl sonlarına ait tablette yer alan bir evin eşyalarının listesi içerisinde Sümerce "*an-zah*- kase*"*[65] kelimesi geçmekte, yine bu kelimenin MÖ 14.-12. yüzyıllara ait Akadca metinlerdeki, "*anzahhu"-cam*[66] kelimesiyle aynı manada kullanıldığı ifade edilmektedir[67]. MÖ II. binde Mısır metinlerinde cam terimi için *"ehlipakku* ve *mekku"*[68], Hitit metinlerinde "*zapzagaia* veya *zapzaki"*[69] kelimelerinin kullanıldığı bilinmektedir.

---

[60] Saldern, 1980, 24-26.
[61] Fossing, 1940, 5.
[62] Barag, 1985, 35, 111; Grose, 1989, 45; Cristhoper, Ligthfoot ve Melih, Arslan, 1992, 1; Yağcı, 1993, 32; Richard, A. Gossmann, *Ancient Glass A Guide to the Yale Collection*, Yale University Art Gallery, New Haven 2002, 6; Cemal, *Uluburun Gemisi 3000 Yıl Önce Dünya Ticareti.* Ü. Yalçın, C. Pulak, R. Slotta, (Ed.). Uluburun Batığı, (57-104), Bochum: Gaphis Matbaa, 2006, 71; Ceren Baykan ve Daniş Baykan, *Eskiçağ'da Cam,* Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Yayınları, İstanbul 2012, 6.
[63] Henri, *Frankfort, Iraq-Excavations of the Oriental Institute 1932-1933*; Fevziye Eker, "Camın Tarihi Serüveni", *CAMGERAN Uluslararası Katılımlı Uygulamalı Cam Sempozyumu*, Eskişehir 2010, 147-151; E. Erten, "Camın Erken Tarihi: Anadolu'da Tunç Çağı'nda Cam Konusunda Düşünceler", *Camgeran 2010 Uluslararası Katılımlı Uygulamalı Cam Sempozyumu*, Eskişehir 2010, 60.
[64] Leo, A., Oppenheim, "Towards a History of Glass in the Ancient Near East", *Journal of the American Oriental Society*, V. 93, 1973, 262; Eker ve Eker, 2016, 11; Eker, F., Kumdan Sızan Kültürler Kahramanmaraş Müzesindeki Cam Kaplar, Kahramanmaraş 2017, s 16. Dardeniz Arıkan 2019, 228; Temur, ve Eker 2019 s 1; Tavukçu, 2020, 6.
[65] A. Leo, Oppenheim, Brill, R.H; Dan; Barag, Alex Von, Saldern, "The Technology of Mesopotamian Glassmaking", *Corning Museum Of Glass Monographs, vol. III,* GGAM Cap.3, Corning 1970, 18,19; Erten, E., 2010, 59-64.
[66] Emel Erten Yağcı, "İÖ 2. Binde Anadolu'da Cam", *OLBA I*, 1998, 38; Jemery, Black, George, Andrew ve Nicholas, Postgale, (Ed.), *A Consice Dictionary of Akkadian*, SANTAG, Band 5, 2000, 19; Erten, Emel, "Glass in Hittites", *V. Uluslararası Hititoloji Bildirileri* (2005), 319-329.
[67] Barag, 1985, 35;
[68] Oppenheim-Brill – Barag ve Saldern, 1970, 18,19; Oppenheim, 1973, 260; Barag, 1985, 38; "Ehlipakku", hurrice "cam", anlamına gelmektedir (Bkz. Ahmet, Ünal, *Hititler Devrinde Anadolu*, İstanbul 2002, 96).
[69] Oppenheim-Brill- Barag ve Saldern, 1970, 20; Oppenheim, 1973, 259; Erten, 2005, 319-329.

Dicle nehri kıyısında Tell Umar'da MÖ 17. yüzyıla tarihlenen tablette ise; sırlama yapımı ile bölgedeki cam üretiminin nasıl yapıldığını ifade eden metinlerin geçtiği tabletlerde dikkati çekmektedir[70]. Yine MÖ 17. yüzyıla tarihlenen Babil çivi yazılı bir tabletinde camın yapısı ve üretimiyle ilgili bilgiler vermesi camın tarihine ışık tutmaktadır[71]. MÖ 1. bin yıl tabletlerine baktığımızda ise; camın yapısı, yapım aşamaları ve yapımı sırasında uygulanan ritüeller konusunda bilgi almak mümkün olmaktadır[72].

Cam üretimi ve yapısı konusunda bilgiler veren diğer yazılı kaynaklar ise; antik kaynaklardır. Antik yazar Plinius; MÖ I. bin yılda Akdeniz'de yaşayan Fenikelilerin camı keşfettiğini hikâyelermiş bir şekilde aktarmıştır[73]. Atik yazar Strabon'da cam yapımı için kullanılan kumun nereden temin edildiği konusunda bilgiler vermiştir[74].

MÖ 2. binde cam üretiminin varlığından bahsedebileceğimiz Doğu Anadolu ve Kuzey Mezopotamya kentleri arasında Tell Açana (Amik Ovası), Tell Cüdeyde (Amik Ovası)[75], Dinkha Tepe (İran)[76], Tell Al Rimah (Irak), Tell Al Fakhar (Irak), Chagar Bazar (Suriye) gibi merkezler sayılabilir[77].

Tam gelişmiş anlamı ile cam üretimi MÖ 1500'lerde Mısır'da uygulanmaya başlanmıştır. Mısırlılar camın şeffaf ve geçirgen olmayışını fark etmiş ve güzel kokulu yağlar, rastık boyaları ile ilaçların muhafazasında kullandıkları amphoriskos, alabastron, aryballos, sürme şişesi gibi kaplar üretmişlerdir. Bunun yanı sıra ölü hediyesi, mezar süslemesi ve mobilyalarda kakma olarak kullanmışlardır[78]. Mısır'da cam üretimi 18.

---

[70] Neuburg, Frederic, *Ancient Glass*. London 1962, 35; Elif Beşer, *Archaeometrical Investigation of Some Medieval Glass Samples From Alanya Region,* A Thesis Submitted to the Graduate School of Natural and Applied Sciences of Middle East Technical University, 2009, 44-45; Soslu, 2022a, 77.

[71] Robert. H. Brill, "Some Chemical Observations on the Cuneiform Glassmaking Texts", *ANNALES du 5e Congrès de l'Association Internationale pourl'Histoire du Verre. Liège: Edition du Secrétariat Général*, 1972, s.332, fig.1; Başaran, 2000, 60; Eker, 2014, 24.

[72] Ömür Dünya Çakmaklı, *Uşak Arkeoloji Müzesinde Korunan Roma Dönemine Ait Cam Eserler,* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Ankara 2007, s. 17, res. 3; Artificial and Natural Glass in Mesopotamia and Egypt, Capter I, "neque est alia nunc sequacior materia", Pliny the Elder, Naturalis Historia, 36: 198, 2.

[73] Plinius, *Naturalis Historia,* Book 5, cap.17; Barag, 1985, 60; Başaran, 2000, 61.

[74] Strabon, *Geographica,* XVI, cap. 2, 2.25, s. 273.

[75] Linda S. Brainwood-Robert J. Braidwood, "Excavations in the Plain of Antioch", Vol. I. *The Earlier Assemblages,* Phases A-J, Chicago, 1960, s. 341, fig. 258; Peter Roger Stuart, Moorey, *Materials and manufacture in Ancient Mesopotamia: The Evidence Of Archaeology And Art : Metals And Metalwork, Glazed Materials And Glass,* BAR International Series 237, Oxford 1985, 195; Erten Yağcı, 1998, 29.

[76] Patrick E., Mcgovern- Stuart J., Fleming, ve Charles P., Swann, "The Beads from Tomb B10a B27 at Dinkha Tepe and the Beginnings of Glassmaking in the Ancient Near East", *AJA,* 95(3), 1991, 395-402; Karen S., Rubinson, "A Mid-Second Millennium Tomb at Dinkha Tepe", *AJA,* 95(3), 1991, 373-394.

[77] Goldstein, 1979, 37; Barag, 1985, 36-37; Erten, 2010, 60.

[78] Ligthfoot ve Arslan, 1992, 1; Soslu 2022a, 81.

Hanedanlık ve 19. Hanedanlık dönemlerine denk gelmektedir. Bu dönem ayrıca Mezopotamya tabletlerinin yazıldığı dönemdir ve bundan anlaşılmaktadır ki Mısırlılar Mezopotamya'dan cam ustalarını getirtmiş ve cam yapımını öğrenmişlerdir. Bu etkileşimde özellikle III. Thutmosis'in (MÖ 1490-1436) günümüzdeki Suriye-Filisti'e düzenlediği seferlerin büyük etkisi olmalıdır[79]. Mısır'da cam yapımı için kullanılacak hammaddenin fazlalığından dolayı hem hammadde hem de cam kap ticaretinin de yapıldığı bilinmektedir. Bunun yanı sıra MÖ 14. Yüzyılda kaleme alınan ve "Amarna Mektupları", olarak adlandırılan tabletlerde, IV. Amenhotep'in, Mezopotamya'dan cam istediği ifadeleri geçmektedir. Buda MÖ 14. yüzyıllarda Mezopotamya'da cam üretimi olduğunu göstermektedir[80]. 1800'lü yılların sonunda Petrie tarafından Tell el-Amarna kentinde yapılan arkeolojik kazılarda ortaya çıkarılan ve MÖ 14. Yüzyıla tarihlenen cam fırınlarına ve cam, frit gibi maddelere rastlanması da Mısır'da cam üretimini doğrulayan bilgilerdir[81]. Sonraki dönemlerde Nicholson'un kentte yaptığı çalışmalarda da iki adet daha cam fırını kalıntısı ortaya çıkartılmış ve Tel el -Amarnanın MÖ 2. Binlerde cam üretimindeki yeri netlik kazanmıştır[82].

Cam üretimi konusunda diğer bölgelerden birisi olan Ege'de Linear-B tabletlerinin çözülmesi ile Miken dilindeki *"kyanos",* kelimesinin *"cam",* "*kuwano*", kelimesinin "*mavi cam*", anlamında kullanıldığının anlaşılması bu bölgede de camın bilindiğini göstermektedir[83]. Cam üretiminde kullanılan hammadde ve farklı bölgelerde üretilmiş cam eserlerin deniz ticareti yolu ile MÖ 2. binlerde taşındığı da bilinmektedir. Bu ticareti gösteren en güzel örneklerden birisi Uluburun Batığı'dır. İsrail-Hayfa körfezinden hareket eden gemi güney Anadolu kıyılarından Ege Denizi'ne yol alırken Antalya-Kaş körfezinde batmıştır. Uluburun Batığı'nın yükleri arasında bulunan cam külçe ve boncuklar camın ticaretteki yerini göstermesi bakımından önem arz etmektedir[84]. Bu

[79] Oppenheim, 1973, 263; Gossmann, 2002, 6; Davison, 2003, 18-19.
[80] Gonca Dardeniz, "Cam Üretmek ve/veya Cam İşlemek, Anadolu'da Geç Tunç Çağı Verilerinin Bilimsel ve Arkeolojik Olarak Gözden Geçirilmesi", *31. Arkeometri Toplantısı*, 2015, 147-158, 150; Cemal Yılmaz, *Amarna Mektupları Işığında Akdeniz Dünyası'nın Siyasi ve Sosyal Görünümü,* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli 2020, 363
[81] W. M. Filinders, Petrie, *Tell el Amarna*. London: Methuen&co, 1984.
[82] Nicholson, 1995, 11-19; Nicholson, 2007, 1–9.
[83]Harden, 1981, 39-40; Grose, 1989, 57; Emel Erten, "Anadolu'dan Örneklerle Demir Çağı'nda Cam", *OLBA IX*, 2004a, s. 95-110, Lev. 13-15.
[84] Cemal, Pulak, "The Uluburun Shipwreck: An Overview", *The International Journal of Nautical Archaeology* 27(3), 1998, 188-224; Ahmet Tolga, Tek, "Antik Dönem'de Anadolu'da Cam Üretimi", *Seres, III. Uluslararası Katılımlı Seramik, Cam, Emaye, Sır ve Boya Semineri,* Eskişehir (2005), 111; Thilo,

dönemlerde Anadolu kıyıları boyunca yapılan cam ticaretini gösteren diğer güzel örnek ise; MÖ 1200'lerde Gelidonya Burnu'nda batan gemidir. Gelidonya Batığı olarak adlandırılan gemi içesinde yapılan araştırmalarda vazo içerisinde taşınan farklı boyut ve renklerdeki cam boncuklar dikkati çekmektedir.

MÖ 2. bin yıl Anadolu'sunda camın bilindiğini gösteren bulgular arasında Hitit çivi yazılı metinleri gösterilebilir. Metinlerde geçen *"anzahhu",* kelimesi *"cam hamuru"*[85], *"zapzagaia",* kelimesi "*cam*", veya "*cam hamurundan yapılmış bir kap ismi*"[86] anlamına gelmektedir. Bu metinlerin yanı sıra Anadolu'da MÖ 2. binlerde cam üretimi veya kullanımının olduğunu gösteren en güzel örneklerden biri Boğazköy-Büyükkale IV-D tabakasında ortaya çıkartılan cam boncuktur[87]. Yine Kültepe kazılarında özellikle mezar hediyesi olarak ortaya çıkarılan cam boncuklar, amulet gibi parçalar camın Anadolu'da il olarak boncuk üretiminde kullanıldığını gösteren örneklerdendir[88]. Bunun dışında MÖ 2. bin yıla ait önemli cam boncukların ortaya çıktığı diğer merkezler arasında Afyonkarahisar-Kusura ve Yanarlar, Yozgat-Alişar, Şanlıurfa-Şaraga Höyük sayılabilir[89].

İlk ortaya çıktığı dönemlerde bir süs eşyası olarak gördüğümüz cam malzeme MÖ 2. bin yıllarda çeşitli kapların üretiminde kullanılmıştır. Bu dönem kapları cam üretiminin en erken tekniği olan iç kalıp tekniğinde üretilmiş olup form olarak tekniğe uygun Amphoriskos, alabastron, aryballos, oinochoe gibi kaplar üretilmiştir. Camın kap olarak kullanıldığını gösteren en erken örneklere baktığımızda; Alalakh[90] höyükte ortaya çıkarılan MÖ 1525- 1500 yıllarından şişenin boyun kısmına ait parça ile Kırıkkale-Büklükale'de bulunmuş MÖ 1500 yılına ait şişe en güzel örneklerdendir[91] (Fotoğraf 2). Bu döneme ait başka bir kap örneği de Kuzey Irak- Tell el Rimah'tan bardak parçasıdır

---

Rehren, "Geç Tunç Çağında Cam Ticareti", (Ed.Ünsal Yalçın, Cemal Pulak, Rainer Slotta), *Uluburun Gemisi 3000 Yıl Önce Dünya Ticareti,* Bochum 2006, 535; Pulak, 2006, 71.

[85] Barag, 1985, 35.

[86] Oppenheim, Brill, Barag ve von Saldern, 1970, 21

[87] Söz konusu boncuk Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde sergilenmektedir. Boehmer Rainer Michael, *Die Kleinfunde von Boğazköyaus den Grabungen 1931-1939 und 1952-1969*, Berlin, 1972.

[88] Uzuner 2004, 18; Soslu 2022a, 85.

[89] Emel Erten, "Early Ancient Glass from Şaraga Höyük, Gaziantep-Turkey", *Annales du 18^{e} Congress de I'association Internationale pour I'Historie du Verre* (Ed. Despina İgnatiodou- Anastassios Antonaras), Thessanoliki, Greece, 2009b, s. 34, fig. 2.

[90] Barag 1985, s. 36, 42, no.7, fig.1; Canav, 1985, 19; Arslan ve Lightfoot 1992, 1; Eker, 2014, 30.

[91] Kimiyoshi, Matsumura, "Büyükkale", *Hititler Bir Anadolu İmparatorluğu* (Ed. Meltem Doğan Alparslan- Metin Alparslan), YKY, İstanbul 2013, s. 277, fig. 6.

ve MÖ 1500 yıllarına tarihlenmiştir[92] (Fotoğraf 3). MÖ 2. bin yıl ortalarında Mısır'ın İmparatorluk sınırlarını Suriye'ye doğru genişletmesi ile artık Mezopotamya camları Mısır'da görülmeye başlamıştır. Bu etkileşim ve ardından Mısır'ın kendine özgü bir cam üretimini de geliştirdiği görülmektedir. Özellikle cam atölyelerin varlığı ve firavunların mezarlarını süsleyen boncuk, pendant, amulet ve kakmalar, ortaya çıkarılan cam kaplar bu gelişimi ve Mısır'da camın farklı alanlarda kullanıldığını göstermesi yönünden önemli bulgulardır[93].

Fotoğraf 2. (Sol) Alalakh, MÖ 16. yy. (Eker 2014, Foto.19)

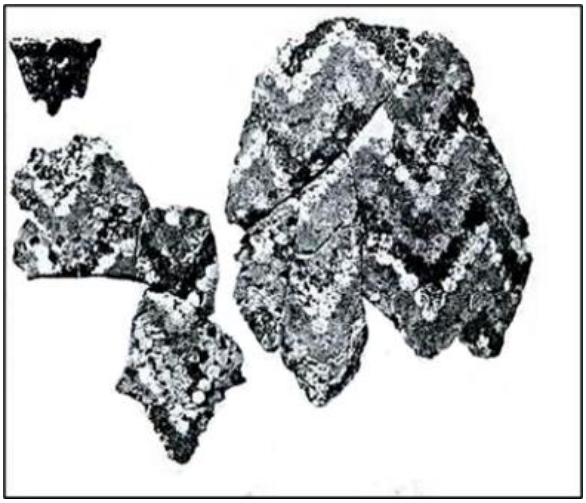

Fotoğraf 3. (Sol) Tell el Rimah'tan Cam Bardak Parçası MÖ 1500. (Marcus, 1991,

[92] Dominique, Collon, *Ancient Near Eastern Art,* Berkeley University of California Press, 1995, s. 113, no.92.
[93] Goldstein S. M., 1979, 35; Özet, 1998, 11.

fig.15).

MÖ 2. bin yıllarda cam üretiminin varlığını gösteren bir diğer kalıntı ise cam fırınlarına ait kalıntılardır. Erken dönemlerde tunç eritmede kullanılan fırınların kullanıldığı veya açık ateşte camın eritildiği düşünülmekle beraber bu dönemde cam fırınlarının da inşa edildiğini yine çivi yazılı Mezopotamya tabletlerinden öğrenebilmekteyiz. Bu tabletlerde camın yapısı, yapım tekniklerinin yanı sıra cam üretiminde kullanılan fırınların yapım aşamalarında uygulanan ritüelleri, fırınların bölümlerini ve fırınların yapımında kullanılan malzemeleri de öğrenebilmekteyiz[94]. Assur tabletlerinde üç farklı cam fırınından bahsetmektedir. "*kūru",* kelimesi fırın anlamına gelmektedir ve cam yapımı ile ilgili metinlerde karşımıza çıkmaktadır. Oppenheim bu kelimenin cam ergitme fırınları için kullanıldığını ifade etmektedir[95]. İki tipe ayrılan bu fırınlardan ilki; *"küri sa abni",* (*potalı fırınlar),* ikincisi *"kûri sâ siknat ênâtpel-ša", (döküm -tanklı fırınlar),* üçüncüsü ise *"kûri sâ takkannu", (tavlama fırınları)*dır[96]. Alalakh Höyüğü kazı çalışmalarında ortaya çıkarılan MÖ 15.-14. yüzyıla tarihlenen, yaklaşık 1x1.30 m ölçülerinde, dikdörtgen planlı, fırın kalıntıları dönemin seramik ve cam üretimine dair önemli örnekler arasındadır[97] (Fotoğraf 4).

[94]Oppenheim - Brill - Barag, ve Saldern, 1970, 4.
[95] Oppenheim, 1970, 69-87; Davison, 1989, 135-137.
[96] Oppenheim, 1970, 69-87; Davison, 1989, 135-137.
[97] K. Aslıhan, Yener, "Açhana Höyüğü 2004 Yılı Kazı Sonuçları", *27. KST*, C.1, Antalya, 2005, 37-46; http://www.alalakh.org/report_2004.asp (Mart 2014); Gonca, Dardeniz, "Geç Tunç çağına (M.Ö. 14. yüzyıl) Ait Bir İşlik Alanının İncelenmesi: Alalakh'ta Ateşli Teknolojiler", *28. Arkeometri Sonuçları Toplantısı,* 28 Mayıs-1 Haziran 2012 Çorum, s. 155-166, resim 1.

Fotoğraf 4. Tell-Atchana (Alalakh) Höyüğü Cam Fırın Kalıntısı (https://www.alalakh.org/making-a-kiln/ E.T. 06.02.2024)

Erken Demir Çağ'da Hitit devletinin yıkılması ile tüm sanat dallarında bir duraksama olduğu görülmektedir. Yapılan araştırmalarda ortaya çıkarılan cam eserlerin azlığından dolayı MÖ 12.-8. yüzyıllar arasında cam üretiminde bir durağanlığın olduğunu düşündürmektedir. Bu durum camın bilinmemesi veya üretimin olmaması gibi bir durumu göstermese de daha önceki dönemlere göre yoğun bir malzeme veya malzeme çeşitliliği ortaya çıkartılamamıştır. Anadolu'da bu durağanlık olsa da Mısır ve Yakındoğu'da cam üretiminin devam ettiğine dair kalıntılar vardır. MÖ 1200-1000 yıllarına tarihlenen kırmızı, beyaz ve açık mavi renkli camlardan mozaik teknikte üretilen Marlik (İran)'teki, bardak bu dönem için önemli bir buluntudur[98]. Yine bu bardakların benzer parçalarına Tell al Rimah (Irak), İran'ın kuzeybatısında yer alan Hasanlu kentinde MÖ 9. yüzyılın sonlarına tarihlenen tabakalarda rastlanmıştır[99]. Mozaik tekniğin kullanıldığı en önemli kaplar arasında yer alırlar.

MÖ 8. yüzyıl başlarında özellikle Fenike'de fildişinden yapılmış eşyalar üzerine camdan kakmaların kullanılması dikkat çekmektedir. MÖ 7. yüzyıldan sonra Fenikelilerin yaşadığı kentlerde cam, önemli bir üretim malzemesi olarak kullanılmaya

[98] Salderrn, A. Von.,"Mosaic Glass from Hasanlu, Marlik, and Tell Al-Rimah", *JGS 8*, 1966, 9-22; Michellle, I., Marcus, "The Mosaic Glass Vessels from Hasanlu, Iran: A Study in Large-Scale Stylistic Trait", *The Art Bulletin*, 73(4), 1991, 536-560.
[99] Saldern, 1966, s.10, fig. 2-4; Goldstein, 1979, 37; Marcus, 1991, 540, fig. 3a-d.

başlanmıştır[100]. Mısır camlarına göre daha şeffaf olarak üretilen camlar Fenikelilerin bu konuda daha da ileri seviyede olduğunu göstermektedir. Bu dönemde Kartaca'da koyu mavi camdan amphoriskosları ile ün kazanmıştır[101].

MÖ 1. binde Anadolu'da camın kullanıldığını gösteren en güzel örnekler MÖ 8.-7. yüzyıllarda Anadolu'nun doğusunda hüküm sürmüş Urartu Krallığı'nda ortaya çıkarılmıştır. Bunlar arasında Van-Karagündüz Nekropolü[102], Van-Toprak Kale[103] ve Iğdır[104] Urartu mezarlarından çıkarılan cam boncuklar önemli örnekler olarak sayılabilir[105]. Buralarda ortaya çıkarılan boncuklar tek renkli veya çekirdek sarma tekniği kullanılarak çok renkli olarak üretilmişlerdir. Ayrıca MÖ 1. binde cam, eşyalar üzerinde kakma teknikte süsleme olarak da kullanılmıştır[106]. Bu formdaki uygulamalara en güzel örnek Van-Toprak Kale'den MÖ 8. yüzyıla tarihlenen kurşun figürin verilebilir. Bu figürin kırmızı opak cam ve fildişinden kakmalarla süslenmiştir[107].

MÖ 1. bin yıllarda da cam üretiminin en erken tekniği olan iç kalıp tekniği kullanılarak üretilen küçük kapların yanı sıra metale öykünme ile özellikle yarı küresel cam kaselerin üretildiği döküm tekniği ortaya çıkmıştır. Girit, Knossos, İtalya, İspanya ve Anadolu'da ortaya çıkarılan döküm tekniği kaplar bu tekniğin geniş alanda kullanıldığını göstermektedir[108]. Döküm tekniğinde yapılan ve MÖ 8. yüzyıla tarihlenen en erken tarihli renksiz *Gordion Kasesi,* Gordion P Tümülüs'ünde in- situ olarak bir çocuk mezarında ortaya çıkarılmıştır[109] (Fotoğraf 5). MÖ 700'lere tarihlenen kasenin içi ve dışının düzleştirilmesindeki önem ve kalite Nimrud buluntularının önüne geçmiş ve

---

[100] Soslu, 2022a, 90.
[101] Moscati Sabatino, *Fenikeliler*. (Çev. S. Gül), Dost Kitabevi Yayınları, Ankara 1965, 223.
[102] Oktay Belli, *Urartu Takıları,* Atölye Ofset, İstanbul 2010, 396-465.
[103] Richard D., Barnett, "The Excavations of the British Museum at Toprak Kale near Van", *Iraq,* Vol. 12, No. 1 (1950), 1-43.
[104] Richard, D. Barnett, "The Urartian Cemetery at Igdyr", *Anatolian Studies*, Vol. 13, 1963, 153-198.
[105] Oktay Belli, *Uratu: Savaş ve Estetik*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2003, 194-199.
[106] Barag, 1985, s. 52; Lighfoot ve Arslan, 1992, 2; Eker, 2014, 33.
[107] Barnett, 1950, 1-43; Barag, 1985, 78, pl. 8-9, no. 55, fig. 5-6; Cristopher, S. Lightfoot, "Anatolian Iron Age", *The Proceedings of the Second Anatolian Iron Ages Colloquium, 4-8 Mayıs 1987,* (Ed. A. Çilingiroğlu-D.H. French), Oxbow Monograph 13, 1991, 68; Erten Yağcı, 1993, lev. 12.
[108] James, K., Brock, "Fortetsa: Early Greek Tombs Near Knossos", *The British School at Athens. Supplementary Papers*, No. 2, (1957), s. iii-xvii, s. 1-224; Barag, 1985, 53.
[109] Rodney, S., Young, "Gordion 1956: Preliminary Report", *AJA* 61, 1957, s.330, fig. 32; A.Von., Saldern, "Glass Finds at Gordion", *JGS* 1 (1959), s. 24, şek. 1-2; A.Von., Saldern, " Two Achaemenid Glass Bowls and a Hoard of Hellenistic Glass Vessels", *JGS* 17 (1975), s. 22, fig.1; Alptekin, Oransay, "Roma İmparatorluk Devri Cam Endüstrisinde Madeni Kapların Etkisi", *Kaunos/Kbid Toplantıları 2 Anadolu Antik Cam Araştırmaları Sempozyumu, 17-20 Haziran 2010*, (Ed. Çiğdem Gençler Güray), Ankara (2013), 117-125.

Akhaemenid Dönemi ile Hellenistik Dönem kaselerinin ön tipi olduğu düşüncesini doğurmuştur. Anadolu'da bu tip kabın ortaya çıkışı da Anadolu'nun MÖ 1. binde cam üretimindeki yerini göstermesi bakımından önem arz etmektedir.

Fotoğraf 5. Gordion Kasesi, MÖ 700'ler (Eker 2014, Foto.22)

Asur krallığı yerleşimlerinden Nimrud'da ele geçen Sargon vazosu da MÖ 1. Bin camcılığında döküm tekniğinde yapılmış ve üzerindeki *"Sargon'un Sarayı",* ve *"Assur'un Kralı",* yazılarının bulunduğu cam alabastron önemli örneklerdendir[110] (Fotoğraf 6).

Fotoğraf 6. Sargon Vazosu, MÖ 8. Yüzyıl (Eker 2014, Foto.23)

[110] Barag, 1985, s. 60-63, pl. 3, no. 26, fig. 2.

MÖ 6. yüzyıla baktığımızda iç kalıp tekniğinde üretilen amphoriskos, alabastron, aryballos gibi kapların özellikle Akdeniz'de yaygın olarak üretildiği görülmektedir[111]. Bu formlar Grose[112] tarafından gruplara ayrılmıştır. I. Grupta; MÖ 6. yüzyıl-MÖ 5. yüzyıl sonlarına kadar yoğun bir şekilde üretilen bu kaplar kalın cidarlı, yarı saydam, opak beyaz renkli zemin üzerine mor renkli cam iplikleriyle süslenmiştir. II. Grup MÖ 4.-MÖ 3. yüzyıl başlarına kadar üretilmiş ve I. Gruptaki formların devamı şeklinde fazla değişikliğe uğramamış, ayrıntılarda farklılıklar göze çarpmaktadır. III. Grup ise; MÖ 2.-1. yüzyıl arasına verilmiş ve iğ gövdeli alabastron, uzun boyunlu ve iğ gövdeli amphoriskosların üretildiği, oinochoe ve hydrianın üretiminin azaldığı, aryballosun üretilmediği unguentariumun formunun ortaya çıktığı görülmektedir (Fotoğraf 7).

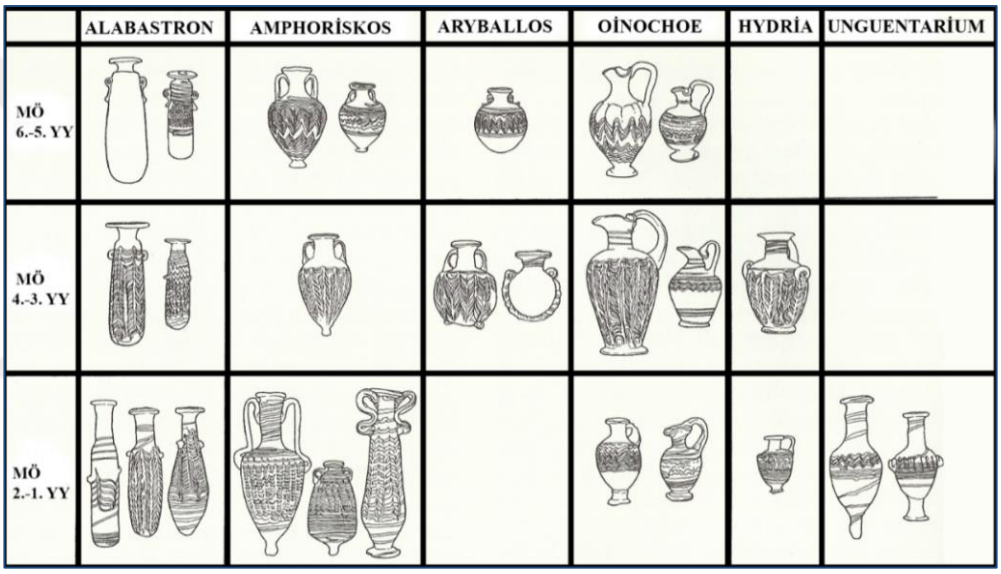

Fotoğraf 7. MÖ 6.-1. yüzyıllar Arasında Görülen Kap Cam Formları (Grose, 1989)

Dönem içerisinde üretilen bu kaplar metal ve pişmiş topraktan yapılmış örneklerin taklidi olarak üretilmiştir ve sosyal yaşam içerisinde evlerde, adak eşyası olarak kutsal mekanlarda ve mezar hediyesi olarak ölü gömme ritüellerinde kullanılmıştır[113]. Bu dönem cam üretim merkezi olarak Rhodos, Güney İtalya, Fenike, Kıbrıs, Aleksandria ve Anadolu önde gelen merkezlerdendir[114]. Sardes'te yapılan çalışmalar sonrasında bu döneme ait bir cam atölyesi kalıntısı ortaya çıkarılmış, bu atölyenin Akhaemenid kralı II. Kyros'un (MÖ 553-529) bölgeyi işgali sırasında zarar gördüğü ancak daha sonra Erken Bizans Dönemi'nde

[111] David, F., Grose, *The Toledo Museum of Art: Early Ancient Glass,* NewYork 1989, 109.
[112] Grose, 1989, 116.
[113] Hayes, 1975, 5.
[114] Grose, 1989, 50.

de cam üretimi olduğuna dair kalıntıların olduğu ortaya çıkarılmıştır[115]. Anadolu'da böyle bir etkinin olması Akhaemenid etkili kapların da Anadolu'da üretiminin olduğunu göstermektedir. Akhaemenid etkili kapların özelliklerine baktığımızda genellikle Bardak, Phiale, Kylix vb. lüks sofra kapları olarak metal kapların taklidi şeklinde üretilmiştir. Genellikle renksiz üretilen bu kaplarda nadiren açık yeşil veya sarımsı yeşil renkli camlarda kullanılmıştır. Bezemeli veya bezemesiz olarak MÖ 6.-4. yüzyıllar arasında üretilen bu kapların örneklerine Akdeniz, Karadeniz bölgesi ve Kuzey Avrupa'da daha çok karşılaşılabilmektedir[116].

Arkaik Dönem içerisinde Anadolu içinde oldukça önemli olan Akhaemenid etkileri en güzel şekilde gördüğümüz en erken buluntulardan birisi Efes[117] kazılarında ortaya çıkarılan MÖ 4. yüzyıl ortalarına tarihlenen phiale parçalarıdır[118]. Efes örneğine benzer aynı döneme tarihlenen başka bir cam kâse Kaunos[119] kaya mezarları kazı çalışmalarında ortaya çıkartılmıştır[120]. Yine Gordion kazılarında MÖ 3. yüzyıl ortalarına tarihlenen benzer kâse parçaları ortaya çıkarılmıştır[121]. Daha birçok örnek Anadolu'da Akhaemenid etkili camların Anadolu merkezli üretiminin olduğunu kanıtlar niteliktedir.

Hellenistik Dönem ile sanattaki gelişim cam sanatına da yansımış lüks kaplar üretilmeye başlamıştır. Bu dönemle birlikte cam üretimi Mısır, Kıbrıs, Sidon, Fenike, Rhodos ve Suriye'de yoğun olarak devam etmiş ve bu gelişim ile yeni formlar ve tekniklerde geliştirilmiştir[122]. Daha önceki dönemlerde kullanılan İç kalıp ve döküm teknikleri bu dönemde de kullanılırken bunun yanısıra daha süslü ve lüks kapların yapıldığı *"altın sandwich tekniği[123]",* ve *"mozaik tekniği",* kullanılmıştır[124]. Bu teknikte üretilen kapların yoğun olarak Rodos, Gordion, Olbia ve Karadeniz'den ele geçtiği görülmektedir[125].

---

[115] Saldern, 1980, 94-97; Lightfoot ve Arslan, 1992, 8-9, Soslu, 2022a, 92; Emre Taştemür, "Antik Cam Fırınları ve Anadolu Örnekleri", *TÜBA-AR, 22, 2018,* 203-228.
[116] Pavlos Triantafyllidis, *Achaemenian Glass Production. Annales du 15e Congrès de l'Association International epour l'Histoiredu Verre*, New York 2003, 13.
[117] Oliver Jr. Aadrew, "Persian Export Glass", *JGS* 12, 1970, 9-16; Ignatiadou 2010, 419-426.
[118] Erten Yağcı, 1993, 41.
[119] Paavo Roos, "The Rock Tombs Caunus: The Finds", *Studies in Mediterranean Archaeology*, 34.
[120] Roos 1974, s.40, 17 B1.
[121] Saldern, 1959, s. 36, fig. 16.
[122] Neuburg, 1962, 28; B. Flarska, "Glass Production is Ancient Greece", *Archeologia* XXIII, (1972), 1-6; Canav, 1985, 19; Yağcı, 1993, 3; Davison, 2003, 21-23.
[123] G. D. Weinberg, "Hellenistic Glass Vessels from the Athenian Agora", *Hesperia,* 30(4), 1961, 380-392; Saldern, 1959, 23-49.
[124] Dan, Klein, – Ward, Lloyd, *The History of Glass*, A Little, Brown and Company, London 2000, 19.
[125] Thilo, Rehren - Spencer, L. – Pavlos, Triantafyllidis, "The Primary Production of Glass at Hellenistic Rhodes", *ANNALES du 16. Congress,* 2003, 39-43; Young, R. S., 1957, 319,331; Erten Yağcı, 1993, 95; Saldern, 1959, 22-49.

Hellenistik dönemde kullanılmaya başlanan bu tekniğin uygulandığı kapların en güzel örnekleri ilk yemek takımı olarak ta kabul gören ve İtalya-Canosa nekropolünde ortaya çıkarılan *"Canosa Grubu*[126]*",* nda görmek mümkündür. Gruptaki kaplar arasında bulunan yarı küresel kaseler, tabaklar, skyphos ve amphoralar MÖ 3. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenmektedir. Bu tekniklerin dışında grup kapları içerisinde Canosa iç kalıp ve döküm teknikte yapılmış kaplarda yer almaktaydı[127]. Bunlara en güzel örnekte döküm teknikte yapılmış yüzgeçli kase olarak adlandırılan Xanthos buluntusu kasedir[128] (Fotoğraf 8).

Fotoğraf 8. Canosa Grubundan Kase, British Museum (https://www.britishmuseum.org/collection/object/G_1871-0518-2, E.T.08.02.2024)

Hellenistik dönemde de cam sanatının deniz ticareti yolu ile yayıldığını, cam kapların bu yollarla farklı kentlere ticaretinin yapıldığı bilinmektedir. Bunu gösteren en güzel örnek ise; Marmaris'te 55 m derinlikte bulunan "*Antikythera Batığı",* dır[129]. MÖ 1. yüzyıla tarihlenen batıkta bulunan mozaik teknikte yapılmış cam lüks sofra kapları önemli buluntuları arasında yer alır.

Hellenistik dönemde ortaya çıkan ve yaygın olarak kullanılan kap formlarından bir diğeri yarı küresel ya da konik kaselerdir. Renkli veya renksiz olarak üretilen bu kaplarda metal taklidi kaplardır ve bu özelliğini de kaburga bezemelerinden almaktadır. Gövdeye

[126] David F., Grose, "The Hellenistic Glass Industry Reconsidered", *ANNALES* du 8 Congresss, 1981, 63; Lightfoot ve Arslan, 1992, 5; Çakmaklı, 2007, 37;
[127] Saldern, 1959, 47; Goldstein, 1979, 57; Atik, 2004, 54.
[128] Lightfoot, 1988, s. 85-94, no.2;
[129] Jr. Andrew Oliver, "Millefiori Gless in Classical Antiquity", *JGS* 10, 1968, 55; Lightfoot, 1988, 85-86.

yatar veya dikey olarak yapılan bu bezemelerden ötürü *"kaburgalı kaseler",* olarak isimlendirilmişlerdir. Suriye-Filistin bölgesinde yaygın olarak ortaya çıkan bu tip kaseler özellikle MÖ 1. yüzyılın 2. yarısı ile MS. 2 yüzyıl arasında yaygın olarak üretilmiştir[130]. Anadolu[131]ya baktığımızda da hemen hemen her müzede arkeolojik kazı veya daha farklı yollardan gelen birçok örneklerine rastladığımız kaburgalı kaselerin üretimine Roma İmparatorluk döneminde de devam edilmiştir (Fotoğraf 9).

Fotoğraf 9. Kahramanmaraş Müzesi, Geç Hellenistik (Eker, 2014, Kat. No. 11)

Dönemin sonlarına doğru geldiğimizde cam eserlerde skyphos formunu görebilmekteyiz. Lüks cam kapları içerisinde önemli bir yere sahip olan bu formlarda seramik ve metal örneklerle benzerlik göstermektedir. Cam skyphosların en erken örneği kurtarma kazısında ortaya çıkarılan ve Hatay Müzesi'nde sergilenmektedir[132]. Bu tip formları özellikle Ege kıyılarında[133], Antikythera batığı eserleri arasında[134], Kıbrıs'ta[135], Yakındoğu-Alexandra'da[136] Kuzey Kafkasya-Kuban[137] bölgesinde görmek mümkündür.

---

[130] Weinberg, 1992, 27.
[131] Baki, Öğün "Kaunos Kazıları 1982", *KST V*, 1983, 240; Saldern 1980, s. 11, 12, no. 27-41; Çiğdem Gençler Güray, "Soli-Pompeipolis Antik Kenti (Mersin-Mezitli) Cam Buluntuları", *CAMGERAN Uluslararası Katılımlı Uygulamalı Cam Sempozyumu*, Eskişehir 2010, s. 142, res. 1.2-10; Stern 1989a, 597; David, French "Tille Höyük 1983", *KST VI*, 1985, s.248, res.6; Özet, 1987a, s. 593, 603, no. 6, 7, fig. 6, 7.
[132] Emel Erten Yağcı "Hatay Müzesindeki Bir Grup Cam Eser", *I. Uluslararası Anadolu Cam Sanatı Sempozyumu* 26-27 Nisan 1988, (1990), s. 31, no. 107, res. 27.
[133] Iris Cornelia, Love, " Knidos: Excavations in 1967", *Türk Arkeoloji Dergisi* 16. 2, (1967), s. 138, fig. 42; Lightfoot, 1988, s. 87, no. 3; Jan, Bouzek, "Glass Skyphos", *Anatolian Collection of Charles University (Kyme I) Prague*, 1974, s. 169-171, pl. 50.
[134] Gladys D. Weinberg, "The Glass From Antikythera Shipwreck Reconsidered: The Glass Vessels From The Antıkythera Wreck", Transactions of the American Philosophical Society, V.55, No.3, 1965, s. 171.
[135] https://www.britishmuseum.org/collection/object/G_1871-0518-9.
[136] Saldern 1980, s. 11, pl.2
[137] Bouzek, 1974, 170.

Roma Dönemi'ne geldiğimizde cam üretiminin yeni teknikler ve formlarla birlikte en ihtişamlı dönemini yaşadığını görmekteyiz. MÖ 1. yüzyıl ve MS 1. yüzyıl arasındaki yılları kapsayan bu dönemde cam üretiminde Hellenistik dönem camlarından etkilenerek yapıldığını görmekteyiz. Bu dönem örneklerine baktığımızda kullanım alanlarının da gelişmesi ile farklı formlarında ortaya çıktığını görmekteyiz. Cam üretimi ile ilgisi cam yapım merkezlerinin bu dönemde cam yapımı merkezlerinin Roma İmparatorluğu'nun denetimine girdiğini ve yine bu dönemde cam yapım merkezlerinin kurulduğu ve cam yapım merkezlerinde gözle görülür bir artış olduğu görülmektedir[138].

Dönem içerisinde farklı formların ve kapların ortaya çıktığını ifade etmiştik bu konuda en güzel örnekleri dönemin cam yapım tekniği olan *"cameo",* tekniği ile lüks kaplar yapılmıştır[139]. Yapılan araştırmalar sonrasında fazla sayıda karşımıza çıkmaması kapların değerli ve yapımının maliyetli olduğunu göstermektedir. Bu tip eserlere en güzel örnekler; *Portland Vazosu* ve *"Morgan Kasesi",* dir (Fotoğraf 10)**.**

Fotoğraf 10. Portland Vazosu MS 1. yüzyıl (https.//www.cmog.org/article/portland-vase-iconography, E.T. 12.02.2024); Morgan Kasesi MS 1. yüzyıl (Whitehouse, 1997, fig. 47A).

Roma Döneminde cam konusuna baktığımızda antik yazarlarında bu konuyu severek işlediklerini görmekteyiz. Antik yazarlardan Petronius[140]un ifadesine göre;

[138] Canav, 1985, 33; Soslu 2022a, 96.
[139] Gürler, 2000, 9.
[140] Petronius, *The Satyriconof Petronius Arbiter, cap.51.*

"*Roma İmparatoru Tiberus'a bir cam ustası kırılmaz cam bir kase armağan etmiştir. Bu kasenin en önemli özelliği herhangi bir darbe sonucunda çöken kısımların bir çekiç yardımı ile düzeltilebilme özelliğinde olmasıdır. Buluşunu heyecanla İmparatora sunan usta ödüllendirileceğini düşünürken kafasının kesilmesi istenir ve öldürülür*". Camın her maddenin önüne geçeceği korkusu ile bu sırrın ortaya çıkmaması için cam ustası öldürülmüştür. Bu bilgi ile camın MS 1. yüzyıllarda önemli bir madde olduğu anlaşılmaktadır.

Antik yazar Yaşlı Plinius'[141]un (MS 23-79) aktardıklarına göre; "*Günümüz Suriye sınırlarında yer alan Carmel Dağı'nın etekleri arasında Candebia bataklığı yer almaktaydı. Bu bataklık seviyesinden başlayıp Ptolemais şehrinin yakınında denize dökülen Belus nehri bulunmaktaydı. Zengin Fenike tüccarları gemilerine güherçile yükleyerek Akdeniz boyunca limanlara ticaretini yapmak üzere bu malları taşırlardı. Gemi çıkan fırtına sebebiyle Belus nehri limanına sığınmak zorunda kalır ve buraya demir atar. Gemi mürettebatı sahilde yemek pişirmek için ocak kurmak isterler ancak bunun için etrafta taş bulamamışlardır. Gemideki güherçileler ile bir ocak kurarlar, ocağı yaktıklarından bir süre sonra güherçilelerin eridiğini ve ilginç bir sıvı haline geldiğini görürler. İşte bu sıvı cam olmalıdır".*

Strabon[142]ise; *"Ace ve Tyre arasında kumlu bir sahil vardır ve cam yapımında kullanılan kum buradan alınır. Cam yapımı sırasında hammaddenin burada ergitilmediği, Sidon'a taşındığı ve orada ergitilip döküldüğü söylenir. Bazıları sadece Sidonda ergitilmeye uygun cam kumu olduğunu söyler; bazıları da herhangi bir yerdeki kumun da cam yapımı için ergitilebileceğini savunur",* şeklinde bilgiler vermiştir.

Bu dönemlerde cam üfleme tekniğini ortaya çıkması ile artık camın lüks kaplardan ziyade daha ulaşılabilir ve her evin sofrasında karşılaşılabilecek bir malzeme olduğu görülmektedir. Yine cam üfleme tekniğinin bulunuşu ile Roma İmparatorluğu boyunca yeni cam atölyeleri kurulmuş ve seri üretime geçilerek yoğun cam üretimi başlamıştır[143]. MÖ 1. yüzyılda Suriye-Filistin bölgesi ve İsrail'de ortaya çıkan cam üfleme tekniği sonrasında Roma İmparatoru Augustus tarafından Suriye ve Mısırlı ustalar İtalya'ya

[141] Plin. *Nat*. V, 17.
[142] Strabon, *Geographica*, XVI, cap. 2, 2.25, s. 273.
[143] E. Marienne, Stern, *Roman Mold-Blown Glass: The First Thought Sixth Centuries*, Roma 1995. 42; Davison, 2003: 23-26.

götürülerek teknik burada da öğretilmiş ve yayılmıştır[144]. Bu teknikte yapılmış olan en erken örnek Filistin-Ein Gedi'de bir kaya mezarında ortaya çıkarılmış şişedir. Mezardaki pişmiş toprak malzeme incelendiğinde şişe MÖ 1. yüzyıla tarihlendirilmiştir[145]. Kudüs-Jaruselam kentinde yapılan kazı çalışmalarında kompleks bir hamam yapısında ortaya çıkarılan cam üfleme çubuk parçaları ve üfleme tekniğinde yapılmış kap parçalarının MÖ 40 yıllarına tarihlenmesi üfleme tekniğinin bu dönemde kullanıldığını göstermesi bakımından önemlidir[146].

Üfleme tekniği zaman içerisinde gelişerek farklı şekillerde uygulanmıştır. Serbest üfleme tekniği ile seri bir şekilde üretilen camlar; MS 25 yıllarından itibaren kalıba üfleme tekniği ile aynı kalıptan çıkmış daha estetik ve sanatsal özelliği yüksek ve gösterişli kaplar üretilmeye başlanmıştır[147]. Bu teknikle yapılan cam kapların en büyük özelliklerinden biri kaplar üzerinde ustanın adının yer almasıdır ki; bu ustalardan en önemlisi ve en çok karşımıza çıkanı Ennion'dur. Bunun dışında Meges, Annios, Aristeas, Caesius, Aristoon, Neikais, Artas, Philippos, Licinius, Eirenaios, Deceus'da isimlerini sayabileceğimiz yaklaşık 130 usta ismine rastlanmıştır[148]. MS 1. yüzyılın başları ve ortalarında aktif olarak çalıştığı görülen Ennion'un ortaya çıkarılan eserlerinin yoğunluğunun Sidon'da olması burada bir atölyesi olduğunu düşündürmektedir. Bunun yanı sıra İtalya ve Sicilya'da da imzalı eserlerine rastlanmıştır[149] (Fotoğraf 11).

[144] Donald B. Harden, A History of Tecnology. (Ed., C. Singer, E. J. Holmyard, A. R. Hall, T. I. Williams). *Glassand Glazes,* (311-346). New York-London: Oxford Universty Press, 1972, 322; Lightfoot, 1989, 73; Hugh, Tait, *Five Thousand Years of Glass,* British 1991, 62; Lightfoot ve Arslan, 1992, 5.
[145] Hayes, 1975, 29; Barag, 1985, 91; Soslu, 2022a, 98.
[146] David Whitehouse, *Glass of the Roman Empire*, The Corning Museum of Glass, New York 1988, 26; Yağcı, 1993, 46.
[147] Emre, Taştemür, "Arkeolojik Veriler Işığında Camın Tarihsel Süreci", *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 7(13), 2017a, 85.
[148]Canav, 1985, 34; Whitehouse, 1988, 5; Gossmann, 2002, 24; Christhoper S., Lightfoot, Ennion, Master of Roman Glass, Further Thoughts. (Ed. K. Baetjer, S. Gaf). *Metropolitan Museum Journal*, The Metropolitan Museum of Art, 50, New York 2015, 104.
[149] Neuburg, 1962, 48; Tek, 2005, 117.

Fotoğraf 11. Ennion İmzalı Cam Fincan, MS 1. Yüzyıl Ortaları (https://www.metmuseum.org/art/collection/search/249469, E.T. 15.02.2024)

Roma Dönemi'nde de cam malzemeler deniz yolu ticareti ile farklı ülkelere taşınmışyır. Bu deniz aşırı ticaretin varlığını gösteren en güzel örnekler Mljet[150], Embiez[151] ve Iulia Felix Batıkları[152]dır. Yine İsrail kıyısı boyunca bulunan batıklarda taşıdıkları cam külçeler ve kaplarla oldukça önemli batıklardır[153].

Cam üfleme tekniğinin ortaya çıktığı ilk yıllarda Batı Roma'da cam üretimi hızla gelişirken, Suriye-Filistin bölgesinde gerilediği ancak MS 3.-4. yüzyıllarda gerilemenin hızlı bir canlanmaya dönüştüğü görülmektedir. Cam artık Roma'da önemli bir tüketim malzemesi olmuş ve seramik kapların dahi önüne geçmiştir. Artık her kesimin rahatça erişebildiği cam kaplar herkesin sofrasında kullanılmaya başlamıştır. Bu yüzyıl da cam üretiminde Belçika, İtalya ve Almanya-Rhineland öne çıkmış ve Roma'da farklı tekniklerde ve bezemelerde (kesme camlar, yaldızlı camlar vb.) üretilmeye başlamıştır.

---

[150] Prior Jonhatan David, *The Impact of Glassblowing on the Early-Roman Glass Industry (Circa 50 B.C-A.D. 79).* PHD. In Archaeology Durham University, 2015, 41

[151] Monica Ganio, Sara Boyen, Fenn Thomas, Scott, R., Sofie Vanhoutte, Domingo Gimeno ve Patrick Degryse, "Roman Glass Across The Empire: an Elemental and Isotopic Characterization", *JAAS*, 27, 2012, 744.

[152] Weaver, J. L.-McCloy, J.V.- Ryan, and A. A. Kruger, "Ensuring Longevity: Ancient Glasses Help Predict Durability of Vitrified Nuclear Waste", *American Ceramic Society Bulletin*, 95(4), 2012, 21.

[153] Scott, R. B. ve Degryse, Patrick, "GlassMaking in the Geco-Roman World". (Ed. I. Freestone, C. Knappett, A. Shortland, M. Sintubin, M. Waelkens) *The Archaeology ve Archaeometry of Natron GlassMaking*, (15-26). Leuven: Leuven University Press, 2014, 19.

Bu dönemde renksiz camında yoğun kullanılıyor olması Romalıların camı mimari yapı elemanı (cam pencereler) olarak gün ışığından faydalanarak kapalı mekanları aydınlatmak için kullanmışlardır[154]. Pompeii[155]de MS 1. yüzyıla ait döküm pencere cam parçalarına, Ürdün-Petra[156]da, MS 4.-5. yüzyıla ait cam parçaları, Arykanda[157] kazı çalışmaları sırasında MS 5. yüzyıl başlarına tarihlenen pencere camı üreten bir fırın kalıntısına, MS 5.-6. yüzyıllarda Sardeis[158]te pencere camı parçaları, Ayasofya[159]da MS 6. yüzyıla verilen yoğun pencere camı kalıntılarına rastlanmıştır.

Anadolu'da Roma İmparatorluk Dönemi ve Doğu Roma (Bizans) İmparatorluğu merkezleri arasında Anazarbus[160], Anemurium[161], Antiocheia[162], Tarsus[163], Metropolis[164], Aphrodisias[165], Tralleis[166], Troia[167], Konstantinopolis[168] ve Sardeis[169] gibi kentler yer almaktadır.

MS 5. yüzyıl ile MS 7. yüzyıla kadar Bizans Dönemi camcılığı başlar ve önceki dönemlerin devamı şeklinde cam yapım teknikleri ve formlar devam etmektedir[170].

---

[154] B. Yelda Olcay, *Antalya'nın Demre İlçesi'ndeki Aziz Nikolaos Kilissesi Kazısı 1989-1995 Yılları Cam Buluntuları,* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. 1997, 117-120; Başaran, 2000, 70-71; Ceren Baykan, Nil Orbeyi ve Selcan Yalçın, "Göbekli Cam Üretim Teknolojisi ve Mimaride Pencere Camı Olarak Kullanımı", *4. Uluslararası Katılımlı Seramik, Cam, Emaye, Sır ve Boya Semineri*, (879-890). Türk Seramik Derneği, İstanbul 2007, 881; Soslu, 2022a, 101.

[155] Pellatt, 1849, 6; Baykan ve Baykan, 2012, 38-39.

[156] Ganio-Boyen-Thomas-Scott-Vanhoutte-Gimeno ve Degryse, 2012, 744

[157] Ahmet Tolga Tek, "Prismatic Glass Bottles with Greek inscriptions from Arycanda in Lycia", *ANNALES du 15e Congress de l' Associatıon Internatıonale pour 1'hıstoıre Du Verre*, New York 200182-87.

[158] Saldern, 1980, 36.

[159] Ömür Bakırer, "Anadolu Mimarisinde Pencere Camı Kullanımına Kısa Bir Bakış", *I. Uluslararası Anadolu Cam Sanatı Sempozyumu,* İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü Güzel Sanatlar Bölümü ve Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş., İstanbul 1988, 70-71; Baykan ve Baykan, 2012, 42; Banu Gökmen Erdoğan, "Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarında Cam Malzeme Kullanımı Üzerine Bir Araştırma", *5. Tarihi Eserlerin Güçlendirilmesi ve Geleceğe Güvenle Devredilmesi Sempozyumu*, 2015, 352.

[160] Çiğdem Gençler, "Hierapolis Camları- I Vetri Di Hierapolis", *Lycos Vadisi Türk Arkeoloji Araştırmaları - Ricerche Archeologiche Turche Nella Valle Del Lykos* (Ed. F. D'andria - F. Silvestrelli), Congedo Editore, Lecce 2000, 263.

[161] E. Marienne Stern, "Antikes Glas in der Südtürkei", *Glastechnische Berichte*, 57(5), 1984, 132-139.

[162] Tek, 2001, 82-87

[163] Işık Adak Adıbelli, "Tarsus Roma Hamamı Cam Fırınları". (Ç. Gençler-Güray (Ed.). *Kaunos/Kbid Toplantıları 2 Anadolu Antik Cam Araştırmaları Sempozyumu,* Bilgin Kültür Sanat Yayınları, Ankara 2013, 93-102.

[164] Gençler, 2000, 263.

[165] Tek, 2005, 117.

[166] Yaylalı, 2008, 17-40.

[167] Özgümüş, 2000, 50-51.

[168] Gençler, 2000, 263.

[169] Saldern, 1980, 10-15, 36; Özgümüş, 2000, 47-48.

[170] E. Marienne, Stern, *Ancient Glass at the Fondation Custodia (Collection Frits Lugt),* Utrecht, Paris 1977, 158.

Dönemde yenilik olarak camın duvar süslemelerinde kullanıldığı ve pencere camı olarak yaygınlaştığı görülmektedir. Bizans imparatorları da cam ustalarına destek vermiş ve cam sanatının gelişmesine katkıda bulunmuşlardır. Üretilen cam eşyalarda form olarak çok farklılık görülmese de özellikle aydınlatma araçları, Hristiyanlığın yayılması ile birlikte küçük koku şişeleri, altın yaldızlı kaplar, ağırşaklar, pencere camları yoğun olarak karşımıza çıkmaktadır[171]. Bizans Dönemi cam üretimine baktığımızda formların biraz daha özensiz ve kaba işlendiğini, abartılı süslemelere yer verildiğini ve boyut olarak da biraz daha büyük kapların üretildiğini söyleyebiliriz. Bu dönemde cam üretimini kanıtlayan buluntuları Anadolu[172]nun birçok kentinde (Marmaray-Sirkeci[173], Elaiussa Sebaste[174], Sagalassos[175], Marmaray-Yenikapı[176], Side[177], Kuşadası-Kadıkalesi[178], Hadrianapolis[179], Aphrodisias[180], daha birçok merkez) görmek mümkündür. Bunun yanı

[171] 4.-7. yüzyıllar arasında üretilmiş, altı düz, kenarları bombeli pres tekniğinde üretilen, paranın biçimini ve ağırlığını belirlemeye yarayan değişik renklerdeki disklerdir (Bkz. Canav Özgümüş, 2013, 38).

[172] Cevat Başaran, Ali Yalçın Tavukçu, Musa Tombul, "1995 Yılı Skepsis Aşağı Kent ve Nekropolü Kurtarma Kazısı", *VIII. Müze Kurtarma Kazıları Semineri*, 7-9 Nisan 1997, Kuşadası, 550-583.

[173] Üzlifat, Özgümüş- Serra, Kanyak, "Marmaray-Sirkeci Kazıları Cam Buluntuları", *CAMGERAN Uluslararası Katılımlı ve Uygulamalı Cam Sempozyumu,* Eskişehir, 2010, s.36, 37, res.2.

[174] Ay Melek Özer, ve Ömür Bakırer, "Anadolu'da Cam Buluntular Üzerinde Bugüne Kadar Yapılan Arkeometrik Çalışmalardan Elde Edilen Bilgiler", (Ed. Ş. Demirci, A. M. Melek, P. Ayter). *II. ODTÜ Arkeometri Çalıştayı Türkiye Arkeolojisi'nde Cam, Arkeolojik ve Arkeometrik Çalışmalar,* Ankara: Elma Teknik Basım Matbaacılık, 2011, 39-40; Ali Akın, Akyol, Kağan Yusuf, Kadıoğlu ve Şahinde Demirci, "Arkeometrik Çalışmaların Işığında Elaiussa Sebaste Kazısı Camlarının (2002-2011) Karakterizasyonu", (Ed. Ç. Gençler Güray). *Kaunos/Kbid Toplantıları 2 Anadolu Antik Cam Araştırmaları Sempozyumu*, Bilgin Kültür Sanat Yayınları, Ankara 2013, 197-212; Çiğdem Gençler Güray, "Recent Glass Finds From Elaiussa Sebaste in Cilicia", (Ed. S. Wolf, P. Gysel). *AIHV Annalesdu 20'e Conges*, Verlag Marie Leidorf GmbH., Köthen 2015, 230-234.

[175] Patrick, Degryse, Scott, R. B. ve Brems, D. "The Archaeometry of Ancient Glassmaking: Reconstructing Ancient Technology and the Trade of Raw Materials", *Institutnationald'histoire de l'art, 2*, 2014, 224-238.

[176] Şeniz Atik, "Late Roman and Early Byzantine Glass Finds From Marmaray Excavations At Yenikapı in İstanbul", *Late Antique/Early Byzantine Glass in the Eastern Mediterranean*, (ed. E. Laflı), Hürriyet Matbaası, İzmir 2009, 1-16

[177] Joseph Philippe, "Reflections on Byzantine Glass", *I. Uluslararası Anadolu Cam Sanatı Sempozyumu 26-27 Nisan 1988*, İstanbul 1990, 42; Deniz Genç, "Archaeometric Investigations of Glass From the Early Byzantine Workshop in Side, Antalya", A Thesis Submitted to the Graduate School of Natural and Applied Sciences of Middle East Technical University, Ankara 2019, 41.

[178] Zeynep, Oral Çakmakçı, "Kuşadası-Kadıklaesi Kazılarından Süs Amaçlı Cam Objeler, Boncuklar ve Bilezikler", (Ed. Ş. Demirci, A. Melek Özer, P. Ayter). *II. ODTÜ Arkeometri Çalıştayı Türkiye Arkeolojisinde Cam, Arkeolojik ve Arkeometrik Çalışmalar*, Ankara: Elma Teknik Basım Matbaacılık, 2011, 114-135; Tümay Hazinerdar Coşkun, "Kuşadası, Kadıkalesi/Anaia Kazısı 2007-2010 Sezonu Cam Buluntuları "Pencere Camları"", *The Glass Finds of Kadikalesi Excavation at Kusadasi during the Seasons of 2007-2010 Windows Glass. Seleucia Calycadnum*, 3, 2013, 197-210; Tümay Hazinedar Coşkun, "Kuşadası, Kadıkalesi/Anaia Bizans Cam Bilezikleri, Anaia Üretimi Bileziklerin Yapımına İlişkin Gözlemler", *TÜBA-KED*, 16, 2017, 145-162.

[179] Ergün Laflı, "Late Antique/Early Byzantine Glass in the Eastern Mediterranean", (E. Laflı Ed.), "*Late Antiqıue Glass in Anatolia*, Hürriyet Matbaası, İzmir 2009, 160-170.

[180] Robert H. Brill, "The Scientific Investigation of Ancient. Glasses", *Proceedings of the Vlllth International Congress on Glass*, (11-28). Corning Museum of Glass, New York 1968, 47-68.

sıra Anadolu dışında[181] (Suriye, Balkanlar, Yunanistan, Kıbrıs, İtalya, Mısır) Bizans Dönemine ait cam eserler ve üretim atölyeleri ortaya çıkarılmıştır. Anadolu'da Bizans Dönemi cam üretiminin yapıldığı önemli merkezlerden birisi Sardeis'tir. Kentte MS 5.-7. yüzyıllar arasına tarihlenen cam üretimine dair birçok parça ortaya çıkarılmıştır bunların arasında cam atıkları ve cam üretiminde kullanılan pota kalıntılarının olması kentte cam üretiminin olduğunu göstermektedir[182]. Anadolu'da cam üretimini gösteren bir diğer nemli merkez Troia'dır[183]. Kentte yapılan kazı çalışmaları sonrasında hatalı üretimden kaynaklı birçok amorf parça, cam külçenin bulunduğu alanın cam üretim atölyesi olarak kullanıldığını ve buranın MS 4.-6. yüzyıllar arasında etkin olduğu bilinmektedir. Son yıllarda yapılan çalışmalarda Anadolu'nun neredeyse tüm antik kentlerinde ve müzelerde Bizans dönemine ait cam eserlerin varlığından bahsedilmektedir.

MS 7.-8. yüzyıllarda İslam'ın yayılması ile İslam öncesinde Suriye, Filistin, Irak, İran, Mısır'da ortaya çıkan ve gelişen bir sanat olmasından dolayı erken İslami cam sanatında Geç Roma ve Bizans dönemi camlarının etkisinin görüldüğü İslam kültürünün de etkili olduğu bir sanatı görmek mümkündür[184]. Abbasi dönemi ile cam sanatında İslami Dönemin sanata etkisi görülmeye başlanmış ve bu dönem cam sanatı Fatımi, Eyyubi, Memluk, Büyük Selçuklu gibi devletlerin yeni eklemeleri ile gelişimini devam ettirmiştir[185]. Yapılan çalışmalar sonucunda İslami dönem eserlerinin İslam inancında mezarlara ölü hediyesi konma geleneğinin olmamasından dolayı daha önceki dönemlerde çokça karşılaştığımız mezar buluntusu olarak karşımıza çıkmamaktadır.

---

[181] George R. Davidson, "A Mediaval Glass Factory at Corinth", *AJA* V. 44, Cambridge Universty Press, (1940), 297-324; Arthur H. S., Megaw, "Supplementary Excavations on a Castle Site at Paphos, Cyprus, 1970-1971", *Dumbarton Oaks Papers,* Vol. 26, 1972, 322-343; Philippe, 1990, 42-43; Özgümüş, 2000, 51-66; Lighfoot, Christopher S., "Glass Finds at Amorium", *Dumbarton Oaks Papers*, Vol. 59, 2005, 173-181; Canav, 1985, 34.

[182] Saldern, 1980, 53-60, pl. 12, 13, 24, no.300, 369.

[183] Manfred Osman Korfmann, "Troya Çalışmaları 1989-1990", *KST* XIII, 1991, 430.

[184] Gül Geyik, "Erzurum Arkeoloji Müzesinde Bulunan İslami Dönem Cam Eserler.", Art-Sanat, 19, 2023, 205; https://doi.org/10.26650/artsanat.2023.19.1118302; Gül Geyik Karpuz ve Nurşen Özkul Fındık, "Cam Sanatı", *Türk İslam Sanatları Tarihi*, ed. Abdülkadir Dündar, Grafiker Yayınları, Ankara 2020, 481-500; Geyik, 2023, 205.

[185] Zekiye Uysal, *Kubad-Abad Sarayı Cam Buluntuları (1981-2004),* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstirüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı, İzmir 2008, 21; Filiz Yenişehirlioğlu, "Tarihsel Belgeler Işığında Osmanlı Camı (16 -18.Yüzyıl)", Kaunos/Kbid Toplantıları 2 Anadolu Antik Cam 17-20 Haziran 2010 (Ed. Çiğdem Gençler Güray), Ankara 2013, 165-174; Gül Geyik Karpuz, *Adıyaman-Elazığ-Hatay-Mardin-Şanlıurfa Müzelerinde Bulunan İslami Dönem Cam Eserler,* (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2014, 10.

Anadolu'da yapılan arkeolojik çalışmalarda da İslami Dönem cam eserleri ortaya çıkarılmıştır. Bu eserler erken dönem örnekleri kadar yoğun olmasa da önemli cam örneklerinin ortaya çıkarıldığı yerler arasında Kubad Abad[186] ve Ani[187] önemli buluntular vermiştir. Harput[188] örnekleri Selçuklu Dönemi cam sanatı, Marmaray[189] cam buluntuları ise Osmanlı Dönemi cam sanatı konusunda önemli bilgiler vermektedir. Anadolu'da İslami Dönem'e ait bir cam fırını kalıntısına rastlanmamış olsa da Osmanlı minyatürlerinde resmedilen cam fırınları, yapılan kazılarda ortaya çıkarılan cam cürufları Anadolu'da bu dönemde de bir üretimin olduğunu göstermektedir. İslami dönem cam sanatı konusunda erken dönem camcılığı kadar fazla çalışma olmadığından bilgiler kısıtlı olduğundan bu alanda daha fazla çalışmanın ayrıntılı bir şekilde yapılması gerekmektedir.

İslami dönem cam sanatı erken dönemlerde Mezopotamya ve Mısır topraklarında Roma ve Bizans cam sanatının etkileri ile başlayan fakat sonrasında kendine has bir üslup ile gelişerek devam eden bir sanat olmuştur. İslam kültürünün Abbasi dönemiyle (750-1258) cam sanatına yansımış ve sonrasında Fatımi, Eyyubi, Memluk, Büyük Selçuklu gibi İslam devletleriyle gelişimini sürdürmüştür[190]. MS 7. yüzyılda İslami cam üretiminde Doğu Akdeniz'de Bizans formları ve teknikleri uygulanmaya devam etmiştir. İsrail-Filistin, İran, Irak, Suriye, Mısır topraklarında hüküm süren Abbasiler, cam sanatında Emevi etkilerini devam ettirmekle birlikte kap formu ve süsleme olarak kendine özgü bir dönem başlatmış, MS 8. yüzyılın sonları MS 9. yüzyılın başlarına doğru cam sanatında belirgin bir İslami cam üslubunu ortaya çıkarmışlardır. İslami Dönem camının karakteristik özelliklerinden birinin süslemeye önem vermesidir ancak dönem eserlerine baktığımızda azımsanmayacak güzellikte bezemesiz kaplar da üretilmiştir. Bunların birçoğu sofra takımı, yağ ve parfüm kapları, saklama kapları, kandiller ve hatta bilimsel

---

[186] Zekiye Uysal, *Kubad-Abad Sarayında Selçuklu Cam Sanatı*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2013.

[187] Yaşar Çoruhlu ve Jale Özlem Oktay, "2006-2009 Kars-Ani Kazılarında Ortaya Çıkarılan Cam Bilezikler Üzerine,", *XIV. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri,* 20-22 Ekim 2010, Kömen Yayınları, Konya 2011, 155-171; Gül Geyik, "Ani Kazısı Cam Buluntuları (2020-2021)", *25. Uluslararası Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu'nda sunulan bildiri*, Konya, 14 - 16 Ekim 2021; Muhammet Arslan, *Ani Örenyeri Kazısı 2019-2021 Yılı Çalışmaları*, Palet Yayınları, Kars 2022.

[188] Emre, Taştemür ve İsmail, Aytaç, "Harput İç Kale Kazısı Cam Fırınlarına Ait İlk Gözlemler,", *SDÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 41, 2017, 69-89.

[189] Üzlifat Özgümüş, "Marmaray Sirkeci Kurtarma Kazıları Cam Buluntularının Değerlendirilmesi,", *İstanbul Arkeoloji Müzeleri 1. Marmaray-Metro Kurtarma Kazıları Sempozyumu Bildiriler Kitabı* 5-6 Mayıs 2008, İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü, İstanbul 2010, 121-134.

[190] Gül Geyik, 2023, 205.

ve tıbbi malzeme olarak günlük yaşamda kullanılmıştır. Yeşil, kahverengi, sarı, mor, mavi ve tonlarının kullanıldığı camlarda süsleme olarak kalıba üfleme, aplike, çimdikleme, kazıma, kesme ve lüster tekniği uygulanmıştır. Erken İslam Dönemi cam kaplarına baktığımızda genellikle küresel gövde, yuvarlatılmış ağız kenarı, düz veya konkav dip şeklinde form verilmiş şişelerdir. Erken dönem şişe örneklerinde gövdeye doğru daralan boyun kısmına cam ipliği aplike tekniği uygulanarak bezeme yapılmıştır. Kaseler ise küresel gövdeli, ateşle yuvarlatılarak oluşturulmuş ağızlı, düz veya konkav diplidir ve 9.-10. yüzyılda yaygın olarak silindirik şekilde yapılmıştır. İslami Dönem'in önemli cam merkezleri arasında Suriye (Şam, Halep, Hama, Rakka), Filistin (Hebron, Ramla), İran (Nişabur), Irak (Bağdat, Basra, Samarra), Mısır (Fustat) sayılabilir[191]. Anadolu'da ise Kubad-Abad[192], Ani[193], Alanya[194], Harput[195], Samsat[196], Gevale Kalesi[197], Marmaray[198], Demre (Myra) Aziz Nikolaos Kilisesi[199] gibi kazılarda ortaya çıkarılan cam eserler İslami dönemde cam üretimin olduğunu göstermektedir. Erken dönemlerde olduğu gibi İslami Dönem içerisinde de cam eserlerin deniz yolu ile ticaret yapıldığını bilinmektedir. İslami Dönem cam üretimi konusunda İsrail-Hadera yakınlarında ortaya çıkarılan MS 7.-8. yüzyıllara tarihlenen 17 adet tank fırınının temelleri dönemin cam üretimi konusunda bilgiler vermektedir[200]. Bu konuda bizi aydınlatan en güzel örnek ise MS 11. yüzyıla tarihlenen Serçe Limanı Batığı'dır. Bu gemi cam eserlerin Akdeniz yolu ile Bizans'a taşındığını kanıtlaması bakımından önemlidir[201].

---

[191] Geyik Karpuz ve Özkul Fındık, 2020, 481-500.
[192] Uysal, 2013.
[193] Çoruhlu ve Jale Özlem, 2011, 155-171.
[194] Ömür Bakırer, "Glass from the Seljuk Palace at Alanya,", *Late Roman/Early Byzantine Glass in the Eastern Mediterranean,* TÜBİTAK Yayınları, İzmir 2009, 199-212.
[195] Taştemür ve Aytaç, 2017, 69-89.
[196] Gönül Öney, "1978-79 ve 1981 Yılı Samsat Kazılarında Bulunan İslam Devri Buluntularıyla İlgili İlk Haber,", *Arkeoloji-Sanat Tarihi Dergisi I,* 1982, 71-80.
[197] Ahmet Yavuzyılmaz, "Gevale Kalesi Cam Bilezik Buluntuları (2013- 2015)", *XX. Uluslararası Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri I 02-05 Kasım 2016,* Sakarya Üniversitesi Yayınları, Sakarya 2017, 49-61.
[198] Özgümüş, 2010, 121-134.
[199] Özge Çömezoğlu, "Demre (Myra) Aziz Nikolaos Kilisesi'nde Bulunan Cam Hacı Şişeleri", *Prof. Dr. Haluk Abbasoğlu'na 65. Yaş Armağanı*, Euergetes. İstanbul 2008, 351-358.
[200] Nadide Schibille, *Islamic Glass in the Making Chronological and Geographical Dimensions,* Leuven University Press, Belgium 2022, 89.
[201] Frederick H. van., Doornick, "The Serçe Limanı Shipwrevk: An 11th-Century Cargo of Fatimid Glassware Cullet for Byzantine Glassmakers", *I. Uluslararası Anadolu Cam Sempozyumu 26-27 Nisan 1988*, İstanbul 1990, 58-63; E. M. Stern, "Roman Glassblowing in a Cultural Context", *AJA* 103, 1999, 473; Özet, 1998, s. 32, no. 1-2; Christoher S. Lightfoot, "From East to West: The Early Roman Glass Industry," (eds. D. Foy and M.-D. Nenna.), *Échanges Et Commerce Du Verre Dans Le Monde Antique, Monographies Instrumentum 24,* Montagnac, 2003, s. 342, 346, no. 7, fig. 1,7.

MS 12. yüzyılda cam üretimi ve ticareti konusunda Venedik[202] önemli bir yere sahipken MS 13. yüzyılda camcılık konusunda Murano[203] ön planda görünmektedir. MS 15. yüzyılda Murano'da kaya kristalini andıran cristallo[204] camını ve çin porselenine benzeyen opal cam[205] üretimine başlamışlardır. MS 16. yüzyılda Murano ve Venedik camları en prestijli dönemini yaşamış, ince ve çok zarif cam kaplar üretmişlerdir[206]. İstanbulu'un fethi ile Osmanlı'da yoğunlaşan cam üretiminde merkez İstanbul olmuştur. Osmanlı cam sanatı ve cam fırınları konusunda Osmanlı saray düğünlerini ve şenliklerinin anlatıldığı "*Surname-i Hümayun*", eseri güzel bilgiler vermektedir. Bunun dışında Evliya Çelebi'nin İstanbul'a seyahatlerinde gördüğü cam ustaları, cam esnafları ve cam atölyeleri hakkında verdiği bilgilerde Osmanlı'da camcılık konusunda bilgiler vermektedir[207]. Dönem ile ilgili kaynaklarda geçen "Camgeran", kelimesi cam yapan usta, "Sercamger", ise bu ustaların başında kişilere verilen isimlerdi[208]. Osmanlı Devleti cam ustalarını her daim desteklemiş, üretim ve satışını düzenlemiş ve kontrol altında tutmuştur. Cam üretimi için ne gerekiyorsa ustalara sağlamış ve her konuda destek olmuştur.

MS 17. yüzyıla kadar camcılık konusundaki bilgiler hakkında bir yayın yok iken bu yüzyılda ilk kez kimyacı din adamı Neri tarafından *"L'arte Vetraria"* adlı kitabında cam sanatı hakkındaki birçok bilgi farklı dillerde yayımlanmıştır[209]. MS 17. Yüzyıl sonlarında Londra'da kurşun cam bulunmuş ve camcılık buralarda gelişmeye başlamış, Londra önemli bir cam merkezi haline gelmiştir[210]. MS 18. Yüzyılda cam ustalarının İrlanda'ya göç etmesi ile buralar cam üretiminde merkez haline gelmiş yine aynı yüzyıllarda Fransa'da cam fabrikaları kurulmaya başlamıştır. MS 19. Yüzyılda ise Türk camcılığında bir canlanma görülür ve İstanbul- Beykoz2da cam atölyeleri kurularak

---

[202] Bayramoğlu, 1996, 17.
[203] Neuburg, 1962, 91-92, 96; Canav, 1985, 20; Önder Küçükerman, *Türkiye'nin Kültür Mirası, 100 Cam,* NTV Yayınları, İstanbul 2008, 34
[204] Özgümüş, 2000, 142.
[205] İlk olarak 16. yüzyılda Venedik'te yapılan opak beyaz veya mavi, pembe, sarı, kahverengi, siyah renkleri de içeren, 19. yüzyıl camcıları tarafından "Süt Cam", olarak adlandırılan süt beyazı ya da buzumsu görünümlü cam. Robert H. Brill, *Glass From The Corning Museum of Glass-A Guide to the Collections,* The Corning Museum of Glass, New York 1974, 41; Tait, 1991, 12; Davison, 2003, 80.
[206] Gabriella Bortolussi Murano, "Cam Sanatı", *El Sanatları Dergisi*, S.8, İstanbul 2009, 12-18.
[207] Bayramoğlu, 1996, 8; Özgümüş, 2000, 107.
[208] Üzlifat Canav, "Osmanlı-Batı İlişkilerinde Cam'ın Yeri", *Türkiyemiz,* Sayı: 50, İstanbul 1986, 5.
[209] Antonio Neri, L' arte Vetria, 1612, Milano 1980.
[210] Chole Zerwick, *A Short History of Glass,* The Corning Museum of Glass Publications, New York 1990, 44-79.

camcılığın merkezi haline gelir[211]. MS 20. Yüzyıl başlarında Türkiye İş Bankası tarafından Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.'nin kurularak cam üretiminde fabrikasyon üretime geçilmiştir.

1.3. ANTİK DÖNEM CAM ÜRETİMİNDE KULLANILAN BAZI ALETLER

Antik dönem cam üretiminde camın ana maddelerinin dışında cama şeklini vermede yardımcı olan bazı aletler kullanılmıştır. Bu aletlerin birçoğu günümüz cam üretiminde de hala kullanılmaktadır. İlk kullanıldığı dönemden bu zamana kadar cam üretiminde kullanılan bu yardımcı aletler şunlardır;

Pota (Grekçe**; χωνευτήριο,** Latince**; circumpōtāti\ō- ōnis);** Camın oluşması için kullanılan malzemelerin uygun miktarlarda içerisine konularak ergitilmesi işleminin yapıldığı, farklı boyutlarda olabilen pişmiş topraktan tekne biçimli kaplardır. Potalı fırınlardan birden fazla kullanılabilmektedir.

Noble; pontil olarak da adlandırılan bu alet demirden yapılmış, yapılan malzemeye göre ölçüleri değişebilen çubuklardır ve kabın tabanından tutarak pipodan ayrılmasını sağlar. Ucuna bir topak cam alınarak formu oluşturulan camı n tabanına tutturulur ve bu sayede kabın ağız, kulp ve kaide gibi kısmaları tamamlanır. İşlem bittiğinde tabandan ayrılan noblenin bıraktığı ize "noble izi", denektedir[212]. Bunun yanı sıra yapılan kabın eklentileri için potadan gerekli camın alınmasını sağlar.

[211] Canav, 1986, 5–12.
[212] Whitehouse, 1988, 59; Ligthfoot ve Arslan, 1992, 12; Özgümüş, 2000, 10; Soslu 2022a, 45.

Kalıp (Latince**, *fing\ō -ere finxīfictum)*;** Kalıba döküm tekniğinin ortaya çıkışı ile birlikte üretilen, eriyik haldeki cama farklı şekillerde form verebilmek için kullanılan pişmiş toprak, ahşap veya metalden yapılmış malzemedir. Ahşap olanları sık damarlı ağaçlardan yapılmıştır ve kullanılmadan önce mutlaka suya bandırılmalıydı. Çok yaygın kullanılmamıştır çünkü camın sıcaklığından kaynaklanan yanma riski bulunmaktadır. Kalıplar ve kalıba dökme işi için kullanılan yardımcı malzeme olarak kepçeler kullanılmıştır. Kalıp malzemesinin kullanılmaya başlanması ile tek kalıptan çıkmış çok sayıda camın hızlı bir şekilde üretimi yapılabilmiştir.

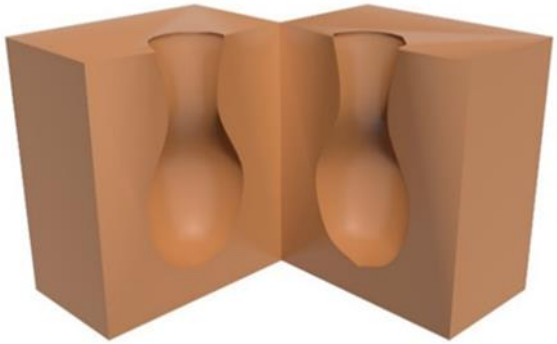

Maşa (Grekçe **λαβίδα ,** Latince **forc\eps –ipis);** cam üretimi esnasında sıcak camı tutabilmek ve şeklini verebilmek için kullanılan değişik ölülerde olabilen aletlerdir. İç kalıp tekniğinde yapılmış bir kap üzerine cam iplik ile bezeme yapılabilmesi için sarılan cam iplikler maşa gibi metalden bir aletle aşağı yukarı çekilerek kuş tüyü, fisto veya zigzag gibi bezemeler yapılabilmekteydi[213]. Özellikle unguentariumlar olmak üzere birçok şişenin boyun kısmında maşa ile oluşturulan boğumlar dikkati çekmektedir.

[213] Özgümüş, 2013, 7.

Kepçe (Grekçe **κουτάλα,** Latince **simpul\um –ī);** farklı boyutlarda olabilen kepçeler eriyik halde olan camın potadan alınabilmesi ve kalıplara dökülmesi için kullanılmıştır.

Pipo (Grekçe**, φυσητήρ,** Latince**, physetēr)**[214]**;** üfleme tekniğinin ortaya çıkışı ile kullanılan, eriyik haldeki camın potadan alınarak ağız kısmındaki ahşap ağızlıktan üfleyerek cama şekil verilmesini içi boş demir borudur. MS 1. yüzyıla kadar pişmiş topraktan yapılan pipolar bu yüzyıl ile birlikte metalden yapılmaya başlanmıştır[215].

Makas (Grekçe **ψαλίδι,** Latince ***axici\a, axiti\a);*** cam daha sıcakken oluşturulmuş formu kesmek veya bu formun ağız kısmını şekillendirmek, ayak ve kulp yapılacak cam parçaların kesmek veya kapların kenarlarını düzleştirmek için kullanılan, genellikle çelikten yapılan yardımcı malzemelerdendir[216].

[214] Whitehouse, 1988, 58.
[215] Stuart J. Fleming, *Roman Glass: Reflections on Cultural Change*, UPenn Museum of Archaeology, 1999, 31; Taştemür ve Gürler, 2019, 70.
[216] Harden, 1972, 331; Gürler, 2000, 6; Taştemür ve Gürler, 2019, 70.

Ayak tahtaları; Cama yapışmayan cilalı yüzeye sahip malzemelerden üretilen ve kadeh gibi ayaklı cam kapların yapımında yardımcı olarak kullanılan, özellikle yaş elma veya armut ağacının tercih edildiği malzemedir[217].

Cam yuvarlama veya düzleme plakası (masa); camın yapışmaması için cilalı yüzeye sahip, yaklaşık 2,55 cm kalınlığında, ahşap bir ayak üzerindeki dökme demir, parlatılmış karbon plaka, mermer plaka gibi farklı malzemelerden yapılmış levhalardır[218]. Sıcak cama şekil verilirken silindirik hale getirebilmek için döndürülmesi veya üretilen formların ağız ve kaidelerini düzleştirmek için kullanılır. Yapılan araştırmalarda İsviçre'de MS 1. yüzyıla tarihlenen ve cam atölyesi olarak düşünülen bir mekânda bulunan üzeri cilalı mermerden plakanın bu işlem için kullanıldığı düşünülmektedir[219]. Anadolu'da ise; Tralleis'te cam fırının dışındaki bir seki üzerinde pişmiş toprak üzerine tuğla plakalardan yapılmış bir örnek ortaya çıkarılmıştır[220].

Cam askı mandalları; ağaç veya yay çeliğinden üretilen, uç kısmı ısıya, aşınmaya ve kimyasal maddelere dayanıklı malzeme ile kaplı olan ve cam malzemenin tavlama fırınına taşınması için kullanılan mandallardır[221].

Mandrel; Eriyik haldeki camın sarıldığı paslanmaz çubuklardır. Kalınlıkları ve uzunlukları yapılacak eşyanın formuna göre değişiklik gösterebilmektedir. Farklı

[217] Soslu, 2022a, 47.
[218] Stern, 1995, s. 25, Fig. 12.
[219] Stern, 1995, 25.
[220] Yaylalı, 2008, 26
[221] Soslu, 2022a, 47.

uzunluklarda olan çubukların kalınlıkları ise yapılacak boncuk deliğinin kalınlığına göre değişiklik göstermektedir[222].

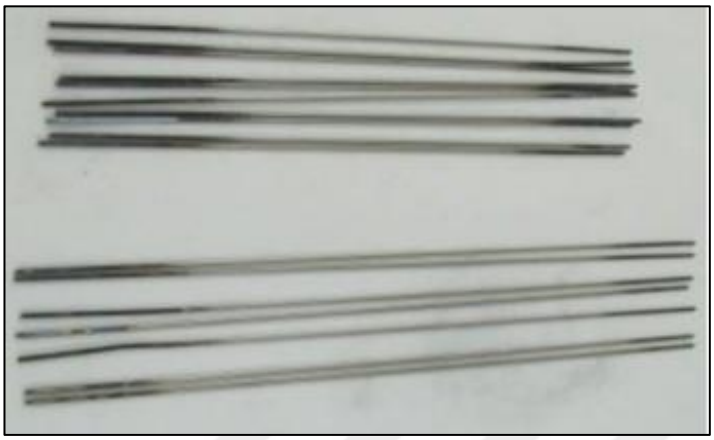

1.4. CAM FIRINLARI

Cam üretiminin tarihine baktığımızda camın ilk keşfinde birkaç maddeden oluşan camı ergitebilmek için gerekli ısıyı elde edebilmek dönemin şartlarına göre kolay olmayan bir durumdu. Biliyoruz ki camı oluşturan malzemelerin ergiyebilmesi için en az 1250 C^0 sıcaklığa ihtiyaç duyulmaktadır ve cama şekil verebilmek için bu ısının sabit tutulması gerekmektedir. Açıkta yakılan ateşle en fazla 1150 C^0 civarında ısı elde edilebilmekte ve bu ısıda sabit tutulamamaktaydı. Ribe'deki buluntulardan esinlenerek yapılan açık fırın denemelerinde 50x30 cm. boyutlarında dikdörtgen şekilli olduğu görülmektedir. Bu fırınlarda cam üretimi için iki kişi olmalıydı birisi üfleçleri kullanırken diğerinin cam üretimini yapması gerekmekteydi[223] (Fotoğraf 12).

[222] https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/139850/mod_resource/content/1/3.haftad%C3%B6n%C3%BC%C5%9Ft%C3%BCr%C3%BCld%C3%BC.pdf (E.T. 26.02.2024).

[223] Marta, Krzyżanowska ve Mateusz, Frankiewicz, "An Archaeological Experiment with Early Medieval Glass Bead Production in an Open Hearth – The Results", Slavia Antiqua LVI, 2015, pp. 109 – 127.

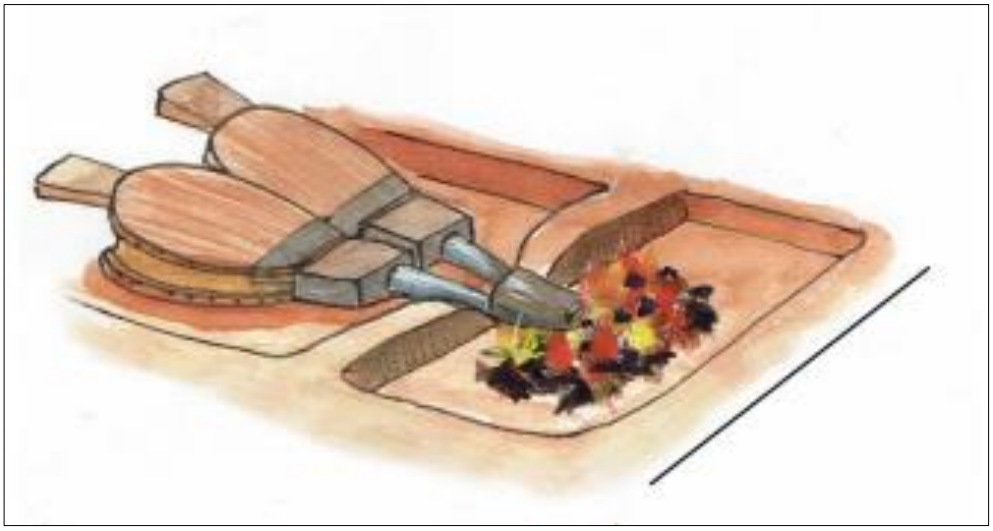

Fotoğraf 12. Açık Fırın Denemesi (Hearse, 2022, fig. 11)

Sadece gerekli ısının elde edilebilmesi değil bunun yanı sıra camın ergitilmesi sırasında içine yabancı maddeler düşmeden ergitilebileceği bir bölme ve şekli verilen camın geriliminin alınarak yavaşça soğuması için[224] sıcak bölümünde olması gerekiyordu. Bu zorluklar içerisinde dönem insanları günümüzde bile hala kullanılan cam fırınına ihtiyaç duymuş ve cam fırınını icat etmişlerdir. Cam fırınlarının ortaya çıkışı ile cam üretimi de gelişimini bu şekilde devam ettirmiştir. Cam fırını cam üretimindeki en önemli materyallerden birisi olmasına karşın cam sanatı konusunda çok fazla irdelenmeyen konular arasında olmuştur. Ancak yapılan son çalışmalarda özellikle bu konu ile ilgili başlıklar açılmış ve ayrıntılı bilgiler verilmektedir.

Cam fırınını tanımlamak gerekirse; çok karmaşık bir yapıya sahip olmayan bu fırınlar, ateşin oluşması için yakılacak maddelerin yerleştirildiği bir ateşlik bölümü, cam yapımı için kullanılacak malzemelerin harmanlanarak içerisine konulduğu tank veya pota kısmı, bu karışımın içerisine yabancı maddelerin düşmemesi için yapılmış genellikle kubbe veya düz şekilde kapalı bir üst yapıdan oluşmaktadır. Bu fırınlara ek olarak şekil verilen camın yavaşça geriliminin alınması adına tavlama bölümlerinden oluşan düzenekler olarak tanımlanabilir. Refrakter malzemeden (taş, kil, tuğla ve kiremit gibi ateşe dayanıklı malzemeler) inşa edilen bu fırınlarda ısının yükseltilmesi ve belli seviyede korunması için üfleçler kullanılmıştır. Sıkıştırılmış topraktan bir tabana sahip fırınlar

[224] Şekil verilen camın hızlı bir şekilde soğuması formda deformasyon ve çatlaklara sebep olmaktadır. Bu yavaşça soğuma işlemine tavlama, bunun uygulandığı yere de tavlama fırını denmektedir.

potalı veya tanklı olarak iki şekilde inşa edilmiştir. Potalı fırınlar biraz daha az malzemenin ergitilmesi için kullanılan fırınlarken, tanklı fırınlar birkaç gün boyunca yanabilen ve cam ergitme miktarının çok olduğu fırınlardır. Cam üretiminin gelişimi ile cam fırınları da gelişmiş ve değişmiştir. Erken dönemlerde camın ergitilmesi için kullanılan ocaklar muhtemelen tunç ergitmek için kullanılan fırınladı. Cam fırınları da bu fırınlardan etkilenerek ortaya çıkmış olmalıdır. Sonrasında bu cam fırınlarında özellikle Mısır'da hem cam hem de fayans yapımı için kullanılmıştır[225].

Mezopotamya tabletlerinde cam sanatı, cam üretiminde kullanılan malzemeler, renklendiriciler ve yapılan ritüellerden bahsettiği gibi cam fırınları konusunda da bilgiler verilmiştir. Asur kralı Assurbanipal'in sarayında bulunan kil tablet parçalarında fırınlar konusu işlenmiştir[226]. Tabletleri çeviren Ortadoğu uzmanı Oppenheim, tabletler üzerinde dinsel güçleri içeren cam yapım hazırlık aşamasıyla cam fırınlarının yerleştirme aşamasından bahsedildiğini ifade etmektedir. Bu tabletlerde cam atölyesinden *"bît kûri",* olarak bahsetmektedir. Bu atölyeler içerisinde yer alan üç farklı fırından bahsetmektedir.

Metinlerde bahsi gecen birinci tip fırın, *"küri sa abni",* olarak adlandırılan ön ergitme yani fritleme fırını olarak ifade edilmiştir. Fırınların ana bölümünü zeminde yer alan ateşlik kısmı oluşturmakta ve bunun üzerince camın fritlenmesinin yapıldığı dört açıklı yer almaktadır[227]. İkincisi; *"kûri sâ siknat ênâtpel-ša",* olarak adlandırılan ve camın ergitildiği tank bölümünün olması ile tanklı fırınların öncüsü olabileceğini düşündüğümüz fırınlar, üçüncüsü ise *"kûri sâ takkannu",* olarak bilinen camlara şekil verdikten sonra yavaşça soğumasını sağlayan tavlama fırınlarıdır[228]. Oppenheim metinlerde ayrıca bu cam fırınlarının cam eritme sıcaklığı ile ilgili bilgiler de aktarmıştır. Verilen bilgilere göre fritleme için 920°C ile 1100°C arasında bir sıcaklıktaki fırında 6 saat çalışılmaktadır[229]. Tabletlerde ayrıca; cam hammaddelerinin konulduğu potanın temiz olması ve pota içerisine cam üretimi için gerekli malzemenin fırın tavanına değmeyecek şekilde yerleştirilmesi gerektiği yine ergime sırasında maddelerin

[225] Davison, 1989, s. 140, fig. 3.47; Nicholson, 1995, s. 11-19, fig. 1, 2, 3.
[226] Oppenheim, A. L.,-Brill, R. H.,-Barag, D.,-Saldern A.Von., 1970, 4; Charleston, 1978, 9.
[227] Davison, 1989, 108.
[228] Oppenheim, 1970, 69-87; Davison, 1989, 135-137; Eker, 2014, 63.
[229] Charleston, 1978, 9–33; Kavaz, 2011, 28.

karıştırılmasını sağlayan çubukların *"mutirru",* camı potadan çıkarmak için kullanılan kepçelerin ise "*su'lu",* olarak adlandırıldığı anlaşılmaktadır[230].

Temel olarak baktığımızda ile cam fırınları cam hammaddesinin yerleştirilme şekline göre iki farklı şekilde incelenebilir.

1.4.1. Potalı Fırın[231] (Çizim 1)

Cam fırınlarının en erken örnekleri olarak karşımıza çıkan potalı fırınlar içerisine yerleştirilen ve camı oluşturan hammaddelerin içerisine konulduğu pişmiş toprak tekne biçimli kaplardan bu ismi almıştır. Bu kaplar cam fırınından bağımsızdır ve fırın içerisindeki uygun alana yerleştirilerek camın ergitilmesi sağlanır. Potaların ölçüleri ve sayıları fırının büyüklüğüne göre şekillenmiştir ve tekli veya çoklu potalı cam fırınları olarak inşa edilmiştir. Erken dönemlerde potalar üstü açık küresel şekilde yapılmışken, daha sonraları cam hamurunun içerisine yabancı maddelerin düşmemesi için küçük bir boşluk bırakılarak üzeri kapatılmıştır (Fotoğraf 19). Bu şekilde hem ısı kaybı önlenmiş hem de yakacaktan tasarruf edilmiştir. Potalı fırınlarda en altta ateşin yandığı ateşlik kısmı orta alanda potalar ve onlara ulaşmak için açıklıklar ve üst kısmında da tavlama bölümü yer almaktadır (Fotoğraf 20).

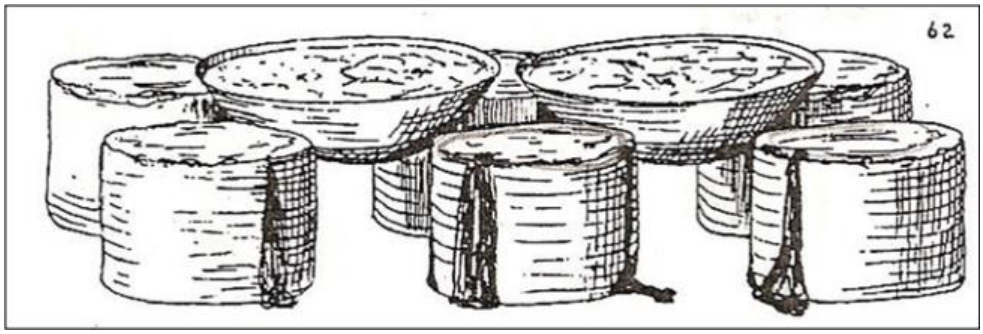

Fotoğraf 13. Flinders Petrie'nin Çizimi, 1894 (Davison 1989. 108, bkz. Taştemür, 2018, figür 2)

[230] Davison, 1989, 137.
[231] Charleston, 1978, 13; Serra, Kanyak, *Cam Fırınlarının Tarihsel Gelişimi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2009, 13.

Çizim 1. Potalı Fırın Modelleme Çalışması (Eker, 2014, 33, Tavukçu, 2020, Resim 15).

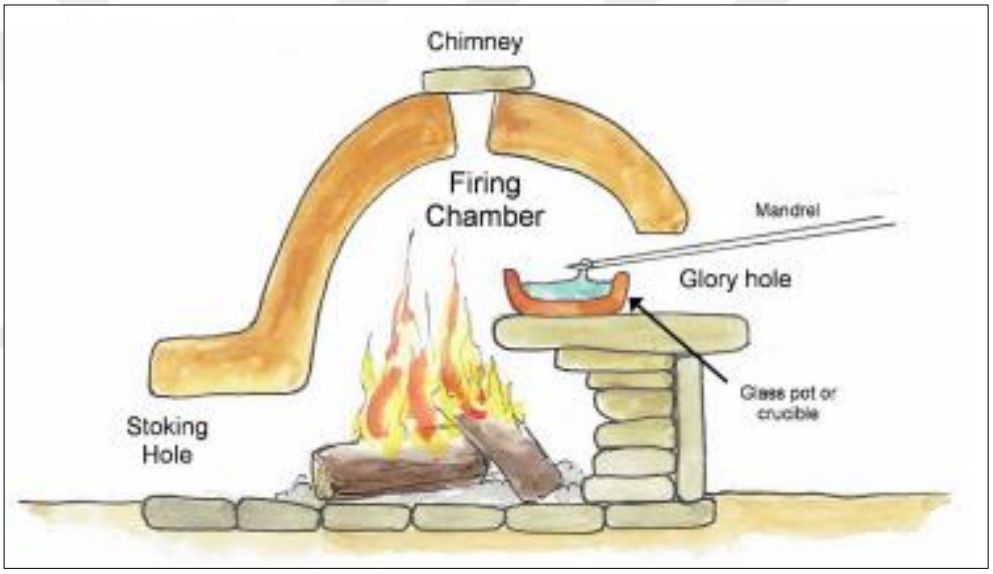

Fotoğraf 14. Boncuk Fırınının Enine Kesiti (Heaser, 2022, fig. 10)

1.4.2. Tanklı Fırınlar[232] (Çizim 2)

Potalı fırınlardan faklı olarak cam üretiminde kullanılan hammaddenin fırın içerisinde tank adı verilen haznede ergitilmesi şeklinde işleyen fırınlardır. Bu tip fırınlar daha uzun süreli olarak kullanılabilir. Cam üretim miktarına göre günlük veya sürekli olarak yanabilmektedirler.

Roma Dönemi'nden itibaren kullanılmış olan tanklı fırınların zemini ve duvarları ateşe dayanıklı malzemelerden yapılmış ve kille sıvanmıştır. Erken örneklerinde rüretim

[232] Kanyak, 2009, 15-17; Eker, 2014, Çizim 3, 4.

kapasitesi 1-3 ton iken; MS 4. yüzyılda bu oran 9 tona kadar yükselmiştir. Bu fırınlarda tavlama bölümü fırına bitişik olarak yapılmaktadır. Bu tip fırınlarda fırından bağımsız bitişiğine inşa edilen tavlama fırınlarının varlığı da bilinmektedir. Tavlama fırınları da üretilen cam eşyaların içerisindeki gerilimi azaltmak için yavaş yavaş soğumasını sağlayan fırınlardır. Potalı fırınlarda genellikle fırının üst bölümünde yapılırken tanklı fırınlarda Çizim 2 de de görüldüğü gibi fırının hemen bitişiğine inşa edilen fırınlarda yapılmaktadır. Bunun yanı sıra cam ergitme fırınlarından tamamen ayrı olarak yapılan tavlama fırınları da vardır.

Çizim 2. Tanklı Fırın Yanında Tavlama Fırını ile 3D Modellemesi (Eker, 2014, 34).

1.5. CAM ESERLERDEKİ BOZULMALAR VE NEDENLERİ İLE KORUMA VE ONARIM

1.5.1. Cam Eserlerdeki Bozulma ve Nedenleri

Arkeolojik kazılar veya farklı yollarla müzeye kazandırılan cam eserler yer altından gün yüzüne çıktığında fotoğraflama ve gerekli envanter çalışmaları yapıldıktan sonra camın bozulma durumu incelenerek gerekli işlemlerle müdahale edilmektedir. Bozulma camın dış yüzeyi veya iç kısmında farklı etkenlerden meydana gelen olumsuz değişikliklerdir. Bu bozulmalar sadece camların gün yüzüne çıktığı anda değil üretildiği dönemdeki üretim aşamalarından da kaynaklanabilmektedir. Bu bozulmalar arasında camın üretildiği atölyenin temiz olmayışı ve cam hamurunun ergitilmesi esnasında oluşan hava kabarcıkları (habbeler) sayılabilir. Cam eserlerdeki bozulmalar farklı şekillerde karşımıza çıkabilmektedir. Bunlara arasında yüzeydeki gerginlik ve çatlamaları, yine

yüzeyde irizasyon dediğimiz gökkuşağı renkleri şeklinde parlamalar, opak beyaz, kahverengi veya siyah olarak yüzeyde kısım kısım görülen minelenme, farklı kalınlıklarda olabilen yanar dönerli renkli yapraklanmalar, antik çağda cam hamurunun iyi karılmamasından kaynaklı olarak görülen noktasal çukurlaşma bu çukurların daha fazla büyümesi ile yarık oluşması, toprak altında suya maruz kalan camlarda suyla taşınabilir tuzların etkisi ile kabuklanma, toprak altında metal eserlerle teması olan camlarda lekelenme ve renk değişimi son olarak orijinal rengin soluklanması şeklinde karşımıza çıkabilmektedir[233]. Bu bozulmanın sebepleri olarak en önemlilerinden birisi gün ışığı bunun yanı sıra ne oranı, su, sergilenme alanlarındaki dış etkenler, içeriğindeki kimyasallar vb. sayılabilir. Bu bozulmalara kimyasal etkenlerin yanında beşeri etkenlerde sebep olmaktadır ki bunlar arasında toprak altından çıkarılan cam eserin temizlenmesi esnasında dikkat edilmemesi, yine teşhir salonları veya depolarda uygun ortamların sağlanmaması, kimyasal içerikli malzemelere sarılması, ısı ve mor ötesi ışığın yayıldığı aydınlatma, bozulma ve renk değişimlerine sebep olabilmektedir.

Kimyasal bozulmaların yanı sıra fiziksel olarak kırılma ve çatlamalarda camın bozulma şekillerindendir. Camın üretildikten sonra tavlama fırınında kontrollü bir şekilde soğutulmaması cam yüzeyindeki çatlamalara, fırın ısısının yetersizliği veya cam hamurunun iyi karıştırılmaması form üzerindeki habbelere, fiziki müdahalelerde kırılma ve çatlamalar sebep olabilmektedir.

1.5.2. Cam Eserlerde Koruma ve Onarım

Cam eserlerin ortaya çıkarılması, temizlenmesi, belgelenmesi ve korunması gibi tüm aşamalarda oldukça uzmanlık gerektiren hassas malzemelerden birisidir. Cam eserler taşınabilir Kültür varlığı statüsünde olan eserlerdir ve bu eserlerin korunmasında esere doğrudan müdahale gerektirmeyen işlemlere pasif onarım işlemleri denmektedir[234]. Bu işlemler genel olarak eserlerin bozulma süreçlerini durdurmak için ideal ortam koşullarının sağlanması ile gerçekleşir.

---

[233] Başaran, 2000, 78,79; Ceren, Baykan, *Üretimine ve Kimyasına Uygun Olarak Antik Cam Restorasyonu İrdelemesi ve Öneriler,* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Seramik ve Cam Tasarımı Anasanat Dalı İstanbul 2010, 36-46.

[234] Serkan Timur, *Bir Grup Cam Objenin Restorasyonu ve Konservasyonu*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Ana Bilim Dalı Erzurum 2023, 22

Antik dönem cam buluntularını koruyabilmenin en önemli adımı kazılarda cam eserlerin ortaya çıkarılabileceğini düşünerek oldukça dikkatli ve özenli çalışmanın yanı sıra ortaya çıkarılan cam eserlerin nemini aniden kaybetmeden nem ve ışık yönünden uygun olan ortamda saklanabilmesi ve temizleme esnasında esere zarar verecek kimyasalların kullanılmasına, üzerine yapışmış olan toprak tabakasına dokunulmamasına dikkat edilmesi camdaki bozulmayı en aza indirgemek için dikkat edilmesi gereken önemli adımlardır. Cam eserler en iyi şekilde kuru ve nemsiz ortamlarda korunabilmektedir. Mezar buluntularının daha sağlam elimize geçmesi bunu gösteren önemli bulgulardandır[235]. Cam eserlerin restorasyonu konusunda da yine uzman kişiler tarafından yapılmalı ve eserlerin tümlemesi orijinaline uygun şekilde eserin yapısına uygun yapıştırıcılarla yapılmalıdır. Aksi halde zamanla onarım gören kısmın yeniden açıldığı görülecektir[236].

Müzelerde alınacak önlemlerde yine cam eserlerin fiziksel olarak bozulmasını en aza indirgeyecektir. Bunlar arasında son dönemlerde yaşadığımız kötü bir deneyim olan deprem gibi doğal afetler olması durumunda kaybın ve hasarın olmaması veya en az şekilde olması için gerekli önlemlerin alınması bunun yanı sıra yine teşhir salonları ve depolardaki ışık ve nem oranlarının uygun seviyede olmasına dikkat edilmelidir.

Arkeolojik kazılar sırasında toprak altından çıkarılacak olan cam eserlerin hava ve ışıkla anı teması bozulmaya sebep olduğundan olabildiğince kısa sürede topraktan çıkarılmalı, bu sırada içerisine dolan toprağın boşaltılması ile uğraşılmamalıdır. Çünkü içerisindeki toprak analizi yapıldığında kullanıldığı dönemde şişenin kullanım amacını verebilecektir. Kazılarda ortaya çıkarılan cam eserlerin hızlı bir şekilde laboratuvar ortamına götürülerek gerekli işlemlerin orada yapılması cam eserlerin korunması için önemli tedbirlerden birisidir. Parça halinde ele geçen cam malzemenin de hızlıca korunma altına alınması gerekmektedir. Bunun için nem almayacak şekilde kilitli poşetlere konulması gerekmektedir.

[235] Sandra Davison, *Conservation and Restoration of Glass*, Butterworth Heinemann, London 2003, 6; Soslu 2022a, 122.
[236] Baykan 2010, s. 49, 50, resim 3.18.

İKİNCİ BÖLÜM

CAM ÜRETİM VE BEZEME TEKNİKLERİ

2.1. CAM ÜRETİM TEKNİKLERİ

Camın ortaya çıkışından itibaren cam üretiminde kullanılan yapım teknikleri cam sanatının gelişimi ile gelişerek günümüzde de kullanılmaya devam etmiştir. İlk dönemlerde kullanılan tekniklerin günümüzde geleneksel cam üretimi yapan atölyelerdeki üretimlerde hala kullanıldığı bilinmektedir. Sanayi Devrimi ile cam endüstrisinin de gelişmesi cam üretiminde kullanılan tekniklerde deki değişimleri de beraberinde getirmiştir. Cam üretiminde kullanılan teknikleri kronolojik bir düzenden en erken teknikten başlayarak anlatmamız gerekirse;

2.1.1. İç Kalıp Tekniği

Camın kullanılmaya başlandığı dönemlerde kullanılan en erken teknik olan iç kalıp tekniği genellikle; içerisine yağ veya güzel kokuların konulduğu amphoriskos, alabastron, aryballos, sürme şişesi ve oinochoe gibi küçük şişelerin üretiminde kullanılmıştır. İç kalıp tekniğinde üretilmiş cam kapların en erken örnekleri MÖ 16. yüzyılda Mezopotamya, Mısır ve Kuzey Suriye'de, MÖ 6. yüzyıl ortalarından MS 1. yüzyıl başlarına kadar Karadeniz bölgesi, Doğu Akdeniz, Yunanistan ve İtalya'da karşımıza çıkmaktadır[237]. İç kalıp tekniği kap formlarına göre iki farklı şekilde uygulanmıştır.

2.1.1.1. Çubuk Sarma -Daldırma Tekniği

Mardin Müzesi

[237] Harden, 1981, 52-53; Lightfoot, 1991, 67-74; Grossmann, 2002, s. 7, fig. 3.

İç kalıp tekniğinin genellikle boru şeklinde forma sahip olan sürme şişesi, alabastron gibi kapların üretiminde kullanılan tekniktir. Teknik silindirik bir çubuk üzerine eriyik haldeki cam hamurunun sarılması ile uygulanmaktadır. Yapılan form üzerine herhangi bir bezeme uygulanacak ise farklı renklerdeki cam iplikler formun üzerine sarılır ve düz bir zeminde sağa sola döndürülerek formun zeminine yapışması sağlanır. Ardından ince bir çubuk yardımı ile aşağı yukarı çekilerek fisto, tüy gibi bezemeler oluşturulur (Çizim 3). Çubuk kalıp tekniğinde cam kabın kalıptan ayrılabilmesi için çubuk üzerine ayırıcı bir malzemenin kullanılmış olması gerekmekteydi ki bu konuda uygulamaları olan Bimson ve Werner[238], yaptıkları araştırmalarda birçok antik cam objeyi incelemiş ve sonuçta ayırıcı madde olarak beyaz renkli bir maddenin kullanıldığını bununda kireç olabileceğini belirtmişlerdir. MÖ 2. bin yıllardan itibaren yoğun bir şekilde kullanılmış olan teknik Mısır, Fenike, Doğu Akdeniz'de kullanılan yoğun bir kullanım alanının olduğu görünmektedir[239]. Bu teknikte yapılan en yaygın nesne boncuklardır ancak özellikle MÖ 15. yüzyılda Mısır'da Mezopotamya örneklerinden farklı olarak Kohl tube olarak adlandırılan ve göz çevresini siyaha boyamada kullanılan sürmenin muhafaza edildiği karakteristik palmiye şekilli sürme şişeleri bu teknikte üretilen karakteristik kaplardır[240]. Daha sonraki dönemlerde bu teknikte yapılan pandantif ve boncuk örneklerini Anadolu veya Anadolu dışındaki merkezlerde yoğun olarak görmek mümkündür[241].Bu teknikte yapılan eşyalarda kullanılan renklere bakıldığında opak siyah, lacivert, sarı ve beyaz renklerin yoğun kullanıldığı görülmektedir.

[238] Goldstein, 1979, s. 28, dn. 39, 40.
[239] Goldstein, 1979, 28; Canav Özgümüş, 2013, 7; Baykan ve Baykan 2013, 15.
[240] Grossman, 20002, s. 7, fig. 4.
[241] Taştemür ve Gürler, 2019, s. 83, No. 2, (Çubuk sarma tekniğinde yapılmış MÖ 6.-4. Yüzyıl tarihli pandantif); Barag, 1985, No. 189-194 (MÖ 5.-4. yüzyıldan kuş biçimli pandantif); Grose, 1989, s. 398, No. 37; Saldern, 1980, s.106, Pl. 19, No. 836 (Bizans Döneminden çubuk sarma teknikte boncuklar); Seyhan, Özarslan Akgül. (2015). Kibyra'dan Ele Geçen Cam Eser Örnekleri. Ş. Kazan Nas (Ed.). *Teke Yöresi Sempozyumu Bildiriler Kitabı,* 699-712, Antalya: Asude Ofset Matbaa Hizmetleri. Res. 12 (MS 3. Yüzyıldan dairesel formlu cam boncuklar); Goldstein, 1979, Pl. 13, No. 222 (MÖ 6. yüzyıla ait r çubuk sarma-daldırma teknikte pandantif).

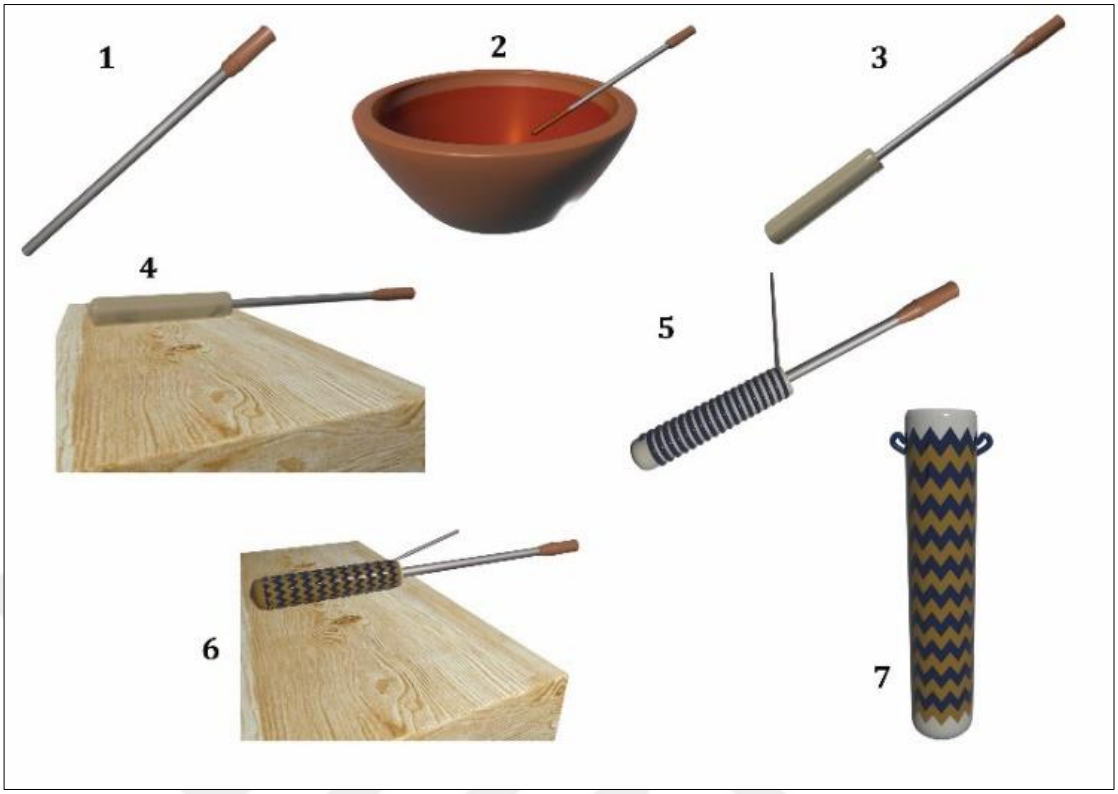

Çizim 3. Çubuk Sarma Tekniği (Eker-Eker, 2016, şekil 2; Tavukçu, 2020, Resim 5).

2.1.1.2. Kalıp Sarma-Daldırma Tekniği

Mardin Müzesi

Ortaya çıkan arkeolojik buluntulara göre MÖ 2. bin yıl ortalarından itibaren kullanıldığını düşündüğümüz kalıp sarma veya kalıp daldırma olarak adlandırdığımız teknik iç kalıp tekniği içerisinde ele alınabilir. Bazı araştırmacılara göre; çekirdek sarma olarak adlandırılmıştır[242]. Teknik uygulanırken öncelikle yapılacak kabın formunda kum,

[242] Gürler, 2000, 7-8; Baykan ve Baykan, 2012, 15; Goldstein, 1979, s.38, Fig. 11

kil, çamur ve bağlayıcı bir organik maddelerden oluşan bir kalıp hazırlanır[243]. Bu kalıbın hazırlanmasında kullanılan maddeler ve ölçüleri gösteren deneysel bir çalışmada[244]; 6 ölçek at dışkısı, 2 ölçek elenmiş kum ve 2 ölçek kilin suyla karıştırılarak oluşturulduğu görülmüştür. Tekniğin uygulanmasında hazırlanan bu kalıp noble üzerine tutturulur ve yaklaşık 800 C^0 de ısıtılarak camın sarılması için hazırlanır. Hazır olan bu kalıp ya pota içerisindeki eriyik haldeki cama daldırılarak veya eriyik haldeki cam ipliklerinin kalıp üzerine sarılması ile ikinci aşama tamamlanır. Ardından düz bir zeminde ileri geri döndürülerek camın kalıp şeklini alması sağlanır. Form ara ara ısıtılarak düzleştirme işlemine devam edilir. Formun üzerine herhangi bir bezeme öğesi eklenmek isteniyorsa, potadan alınan farklı renklerdeki cam ipliklerinin forma sarılır ve tekrar düz zemin üzerinde kaynaşması sağlanır. Ardından sivri uçlu metal bir çubuk ile aşağı yukarı çekilerek bezemeler oluşturulur. Sonrasında ağız düzleştirilir, gerekiyorsa kulplar ve kaide eklenir soğumaya bırakılır. Soğuduktan sonra form içerisindeki kalıp kabın kırılmamasına dikkat edilerek kazınarak temizlenir[245] (Çizim 4).

Bu teknikte de kullanılmaya başlandığı ilk yıllardan itibaren oldukça canlı renkler kullanılmıştır. Kullanılan renkler dönemlere göre farklılıklarda göstermektedir. Özellikle MÖ 6. ve 5. Yüzyıllar arasında renk çeşitliliğinin arttığı görülmektedir. Tekniğin kullanıldığı ilk dönemlerde opak beyaz, mor ve siyah renkler yoğun olarak kullanılmışken sonraki dönemlerde lacivert, sarı, beyaz ve turkuaz gibi renkler yoğun kullanılmıştır.

[243] David, F. Grose, *The Toledo Museum of Art: Early Ancient Glass*, NewYork 1989, 31.
[244] Uzuner, 2004, 49.
[245] Gürler, 2000, 7; Canav Özgümüş, 2013, 8; Eker, 2014, 84; Tavukçu, 2020, 26.

Çizim 4. Kalıp Sarma (Daldırma) Tekniği Modelleme Çalışması (Grossmann, 2002, fig.3'ten esinlenerek çizilmiştir. Eker, 2017, 26)

2.1.2. Mozaik Teknik

MÖ 16. Yüzyılın sonlarından itibaren kullanılmaya başlanan ve hala günümüzde de geleneksel cam atölyelerinde kullanılan tekniktir. En erken örneklerinden birisi İstanbul Arkeoloji Müzesi koleksiyonunda yer alan MÖ 9.-8. yüzyıla tarihlenen Asurlulara ait mozaik teknikli kasedir. Yeni bulgular ortaya çıkana kadar bu kase ile birlikte tekniğin en erken örneklerinin Mezopotamya'da üretildiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Rengarenk kapların yapılmasında kullanılan bu teknikte macun kıvamında farklı renklerdeki cam çubuklar kullanılır ve aşağıda ayrıntılı olarak anlatacağımız tekniklerle farklı şekillerde renkli kaplar üretilir. Teknik uygulanırken kabın formunda daha önceden hazırlanmış kalıp içerisine farklı renkli, küçük cam parçacıkları veya çubukları yerleştirilir ve kalıp yaklaşık 600-700 C^0 sıcaklıktaki ısıtılarak füzyon da denilen cam parçalarının birbirine kaynaştırılır[246]. Bu teknik renkli camların yerleştirme biçimine göre farklı şekillerde uygulanabilmektedir. Binçiçek ya da Millefiori, Şeritli ve

[246] Davidson, 1989, 92; Canav Özgümüş 2013, 8; Baykan ve Baykan 2012, 22; Eker, 2014, 86-88; Tavukçu 2020, 27.

Recitelli olarak farklı tekniklerde uygulanan teknikle genellikle kase ve tabaklar üretilmiştir.

2.1.2.1. Binçiçek / Millefiori

Metropolitan Museum (https://www.metmuseum.org/art/collection/search/249504)

İtalyanca *"mille",* (bin) ve *"fiori",* (çiçek) kelimelerinden meydana gelen tekniğin adı binçiçek olarak da kullanılmaktadır[247]. MÖ 16. yüzyıl sonu MÖ 15. yüzyılda Mezopotam'ya örnekleri ile tanığımız teknik günümüze kadar kullanılagelen bir tekniktir. Erken dönemlerde tek renkli cam çubuklardan yapılan kaplar sonraki dönemlerde farklı renklerde cam çubukların bir araya getirilmesi ile geliştirilmiştir[248]. Hellenistik Dönem'de oldukça gelişen tekniğin uygulanabilmesi için tek veya iki parçalı pişmiş topraktan kalıplar kullanılmıştır. Üfleme tekniğinin keşfi ile bu tekniğin kullanılmasında azalma olduğu gözlenmiştir[249]. Değişik renklerde yapılan cam çubukların küçük parçalar halinde kesilip kalıp içerisine yerleştirilmesi ve sonrasında ısı verilerek füzyona uğratılması ile elde edilen kaplardır[250]. Genellikle kase veya tabakların üretiminde kullanılan bu teknikteki eşyalar oldukça göz alıcı kaplardır (Çizim 5).

[247] https://en.wikipedia.org/wiki/Millefiori (E.T. 27.02.2024).
[248] Özgümüş, 2000, 5-6; Davison, 2003, 93, 124; Uzuner, 2004, 56.
[249] Küçükerman, 1985, 45-47; Canav, 1985, 16; Tait, 1991, 228-229; Başaran, 2000, 67; Soslu 2022a, 53.
[250] Hayes, 1975,22.

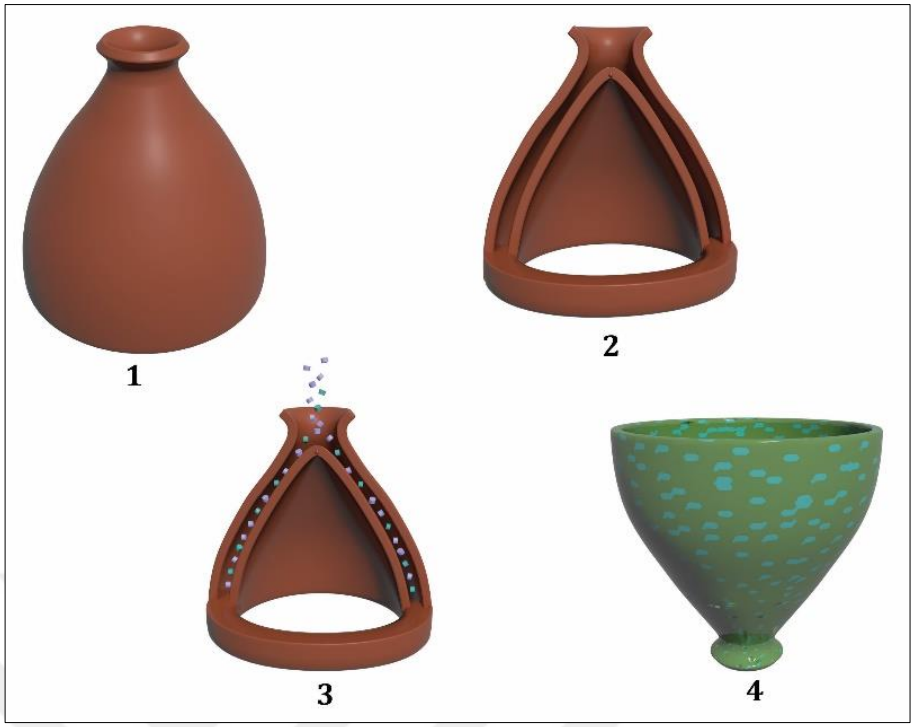

Çizim 5. Binçiçek / Millefiori Tekniğin Modelleme Çalışması (Tavukçu, 2020, Resim 6)

2.1.2.2. Reticelli / Reticello

Metropolitan Museum (Eker 2014, Foto.34)

İtalyanca bir kelime olan *recitelli* Fransızca'da *point coupé* kelimesi ile aynı anlama gelmektedir. İtalya'da 15. yüzyıllarda kullanılmaya başlanan ağ şeklinde bir dantel türüdür[251]. Camda uygulanışına baktığımızda renkli cam çubukların renksiz cam içerisine alınarak oluşturulan çubukların yarı küresel kalıp üzerine sarılması ve eritilerek birbirine

[251] https://en.wikipedia.org/wiki/Reticella (E.T. 26.02.2024).

kaynaşması sonucunda oluşturulan kaplardır. Kabın ağız kenarı da kaptan farklı tek renkli cam ipliği sarılarak tamamlanır[252]. MÖ 3.-2. yüzyıllarda görülen yarı küresel kapların bu teknikte yapıldığı görülmektedir[253]. Uygulama sonunda ortaya çıkan ağ benzeri desenden adını almıştır.

2.1.2.3. Şeritli

Toledo Museum (Eker 2014, Foto. 35)

Mozaik tekniğin bu uygulamasına baktığımızda farklı renklerde cam çubuklarının iki kalıp arasına şeritler halinde dizilip fırınlanarak birbirine kaynaşması ve kalıbın şeklini alması sağlanır. Soğumaya bırakılan form sonrasında kalıptan çıkarılır, kap üzerindeki cam parçacıkları veya pürüzleri tıraşlanarak giderilir. Kasenin ağız kısmı ise alevle yumuşatılarak şekillendirilir[254] (Çizim 6).

[252] Baykan ve Baykan 2012, 25; Canav Özgümüş 2013, 9; Eker, 2014, 87.
[253] Canav Özgümüş 2013, 9.
[254] Goldstein, 1979, 32, 33, no. 534, 545; Canav Özgümüş 2013, 10; Baykan ve Baykan, 2012, 25; Eker, 2014, 86.

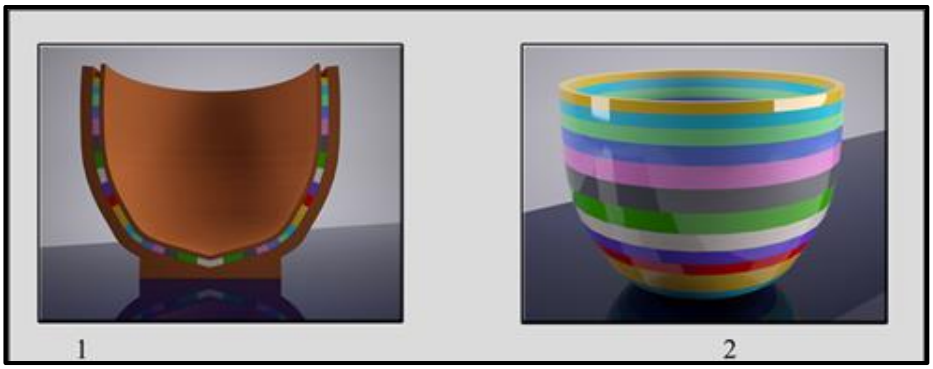

Çizim 6. Şerit Mozaik Teknik Modelleme Çalışması (Tavukçu, 2020, Resim 7.)

Yapılan bu teknikte renkli cam şeritler arasına altın bantlar kullanılmış ise altın şeritli mozaik olarak adlandırılırlar[255]. MÖ 1. ve MS 1. yüzyıllar arasında kullanılan bu teknikte genellikle açık ağızlı kaplar yapılmışken elde edilen bulgular az da olsa unguentarium ve alabastron gibi ince uzun kapların yapıldığı da bilinmektedir. En güzel örneği ise Bodrum Müzesi'nde sergilenen MÖ 1.-MS 1. yüzyıllar arasına tarihlenen alabastron verilebilir[256].

2.1.3. Kalıplama Tekniği

Farklı şekillerde uygulanabilen kalıplama tekniği özellikle metal kaplarda kullanılan kalıba döküm tekniğinden etkilenmiştir. Bal mumu, taş, kil, metal, ahşap veya pişmiş topraktan tekli ya da çoklu kalıplar yapılmış ve eriyik haldeki cam bu kalıplara dökülerek farklı formlarda kaplar üretilmiştir[257]. Tekniğin farklı bir uygulanışı da yine kalıplar içerisine cam parçaları dökülüp fırınlanarak camın erimesi ve birbirine kaynaşarak kalıbın şeklini alması sağlanmıştır. MÖ 1. binin ortalarından itibaren önemli bir gelişme gösteren teknikte yapılmış olan ilk örnek MÖ 8. yüzyıla tarihlendirilmiş olan "Gordion Kasesi"dir[258]. Teknik; kalıba döküm (masif döküm), kayıp mum (lost-wax), kalıba basma, indirme-çökertme olarak farklı şekillerde uygulanmıştır.

[255] Baykan ve Baykan 2013, 25; Özet, 1998, 46.
[256] Başaran, 2000, 72.
[257] Goldstein, 1979, 32; Barag, 198, 36; Lightfoot ve Arslan, 1992, 10.
[258] Saldern, 1959, 26-27; Oliver, 1970, 11; Barag, 1985: 27; Soslu 2022a, 55,

2.1.3.1. Kalıba Döküm

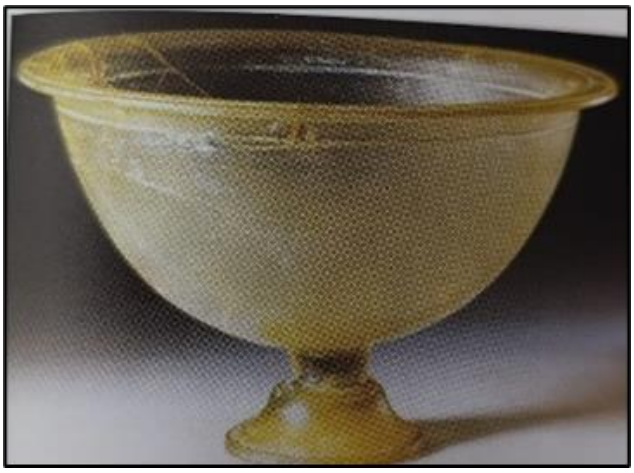

Canav Özgümüş 2013, Res. 11.

Cam kapların yapımından kullanılan eski tekniklerden birisi olan kalıba döküm tekniğinde yukarıda da bahsettiğimiz gibi farklı malzemelerden yapılan tepesinde cam hamurunu dökmek için deliği bulunan tekli veya çoklu kalıplar hazırlanır. Potada eritilen cam bir kepçe yardımı ile bu delikten dökülerek kalıptaki formun şeklini alması sağlanır. Farklı bir uygulanışta parçalar halindeki cam parçalarının delikten dökülmesi ve kalıbın sıcak fırına verilerek camın eritilmesinin sağlanmasıdır. Sonrasında soğutulan kalıptan cam kap çıkartılır ve kap içerisindeki dolgu yardımcı aletlerle kazınarak boşaltılır. Açık ağızlı kaplarda ise üretim anındaki kalıp izleri çarkta temizlenir[259]. Teknik MÖ 1. yüzyılda üfleme tekniğinin ortaya çıkması ile önemini yitirse aynı formdan kapların hızlı bir şekilde yapılması konusunda başarılı bir teknik olmuştur[260] (Çizim 7).

[259] Oliver, Jr. Andrew, *Ancient Glass in the Carnegie Museum of Natural History,* Pittsburg 1980, 21; Küçükerman 1978, 63; Baykan ve Baykan 2013, 13; Canav Özgümüs 2013, 11.
[260] Grossmann, 2002, 8; Canav Özgümüş, 2013, 11; Eker, 2014, 88; Cenker, Atila - Binnur, Gürler, *Bergama Müzesi Cam Eserleri,* Berksav, İzmir 2009, 12.

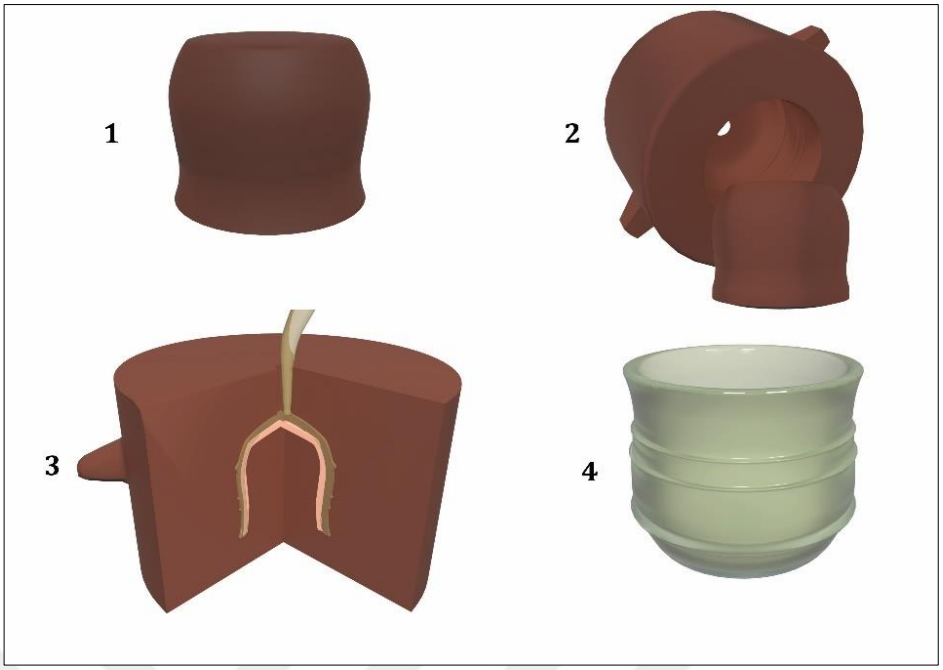

Çizim 7. Kalıba Döküm Tekniği Modelleme Çalışması (Eker, 2017, 28; Tavukçu, 2020, Resim 8)

2.1.3.2. Kayıp Balmumu (Lost-Wax)

Kahramanmaraş Müzesi (Eker, 2017, 43)

MÖ 1. bin yılda açık ağızlı kaplar olarak adlandırdığımız farklı şekil ve boyutlardaki cam kaseler kalıplama yönteminin farklı tekniklerinde yapılabilmekteydi. Bu tekniklerden birisi de özellikle kaburgalı kaselerin yapımında kullanılan Lost-Wax olarak da bilinen kayıp balmumu tekniğidir[261]. Tekniğin uygulanmasında öncelikle tekniğin en önemli parçası olan forma uygun kum katkılı kireçten hamurdan düz bir zemin üzerinde kubbe şeklinde bir kalıp oluşturulur. Kurutulan kalıp üzerine kaburgalar şeklinde sıcak balmumu sürülür. Kalıp ısındığında içerisindeki mumun akabilmesi için küçük bir açıklık bırakılır. Eriyip akan bu balmumunun bıraktığı formu doldurması için

[261] Lightfoot ve Arslan, 1992, 10,11; Baykan, ve Baykan, 2012, 12,13.

sıvı haldeki cam veya cam tozu bu delikten içeriye dökülür ve 1000 C^0 sısıtıda fırınlanmaya bırakılır. Fırınlama esnasında camın tamamen eriyerek kalıbın şeklini alması sağlanır ardından soğumaya bırakılır ve sonrasında kalıp kırılarak cam kase çıkarılır. Kase üzerinde yapım aşamasında oluşan kalıp izleri var ise çarkta veya elle zımparalanarak temizlenir[262] (Çizim 8).

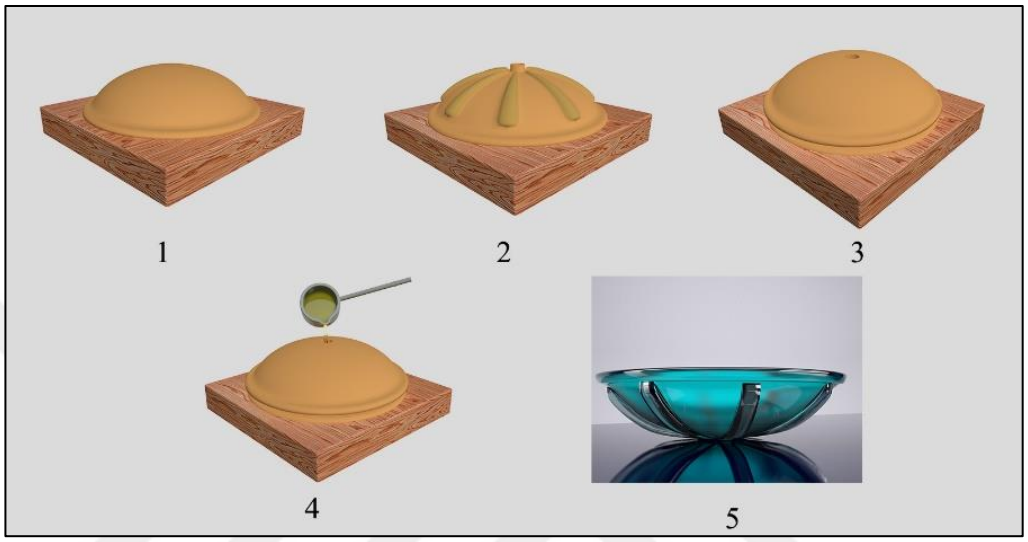

Çizim 8. Kayıp Balmumu (Lost-Wax) Tekniği Modelleme Çalışması (Baykan ve Baykan 2012 Res. 4'ten esinlenerek modellenmiştir, Eker, 2017, 29).

Tekniğin uygulanmasının MÖ 1. yüzyılın 2. yarısından MS 1. yüzyıla kadar devam ettiği bilinmektedir. Roma Dönemi'nde oldukça yaygın bir şekilde üretilen ve kullanılan bu teknikteki kaseler lüks sofra kapları arasında yer almaktaydı ve Doğu Akdeniz'in birçok merkezinde[263], Suriye-Filistin Bölgesi'nde Jarusalem ve Tell Anafa[264]da, Anadolu[265] ve Yunanistan'[266]da da benzer kaselere rastlamak mümkündür. Morin- Jean[267] Form 68, Grose[268] Kaburgalı Kaseler Grup C altında incelediği kaseler muhtemeldir ki

[262] Goldstein, 1979, 33-34; Oliver, 1980, 21; Davidson, 1989, 91; Baykan, ve Baykan, 2012, 12-13; Canav Özgümüş, 2013, 11; Eker, 2014, 89; Tavukçu, 2020, 32.
[263] Weinberg, -McClellan, 1992, s. 27, no.57.
[264] Isings, 1957, 20-21; Grose, 1989, s. 207, no. 223; Hayes, 1975, s.19, no.48.
[265] Kahramanmaraş Müzesi Env.No.17i38.72, 2708,2709 (Bkz. Eker 2014, Kase TİP IIb); Bursa Arkeoloji Müzesi Env.No.6885; Gaziantep Müzesi Env.No.46.1.77.
[266] Antonaras, A. C., "Glass Vessles From Roman and Early Christian Thessaloniki and its Surroundings (1st Century BC- 6th Century AD)", *ANNALES of the 17th Congresss*, 2006, s. 76, fig.1-6a.
[267] Morin-Jean 1922-1923, s. 122, fig. 151, forme 68.
[268] Grose, 1979, 56, 61-63

Suriye-Filistin cam atölyelerinde üretilmiştir[269] ve üretiminde genellikle açık mavi, yeşil, mavimsi yeşil, koyu mavi, mor gibi renkler kullanılmıştır.

2.1.3.3. Kalıba Basma[270]

Kahramanmaraş Müzesi (Eker 2017, 42)

Kalıplama tekniği içerisinde inceleyebileceğimiz teknik genellikle yarı küresel yivli veya yivsiz kaselerin üretiminde kullanılmıştır. MÖ 4.-3. yüzyıllarda da kullanılmış olan teknik, MÖ 1. - MS 1. yüzyıllar arasında yoğun olarak kase üretiminde kullanılmıştır[271]. Kalıba basma tekniğinin uygulanmasında önceden kireçtaşından hazırlanmış kalıp içerisine bir topak erimiş cam hamuru yerleştirilir ve piston denilen başka bir kalıpla bastırılarak form oluşturulur. eriyik haledeki cam hamuru koyularak bir piston ya da mühürün basılmasıyla şekil verilir. Bu şekilde üretilmiş bir kabın dışını kalıp, içini ise, piston veya mühür şekillendirir. MÖ 1. yüzyıl- MS 1. Yüzyıl arasında kullanılan bu teknikte genellikle küresel formlu kaseler üretilmiştir[272] (Çizim 9).

[269] Grose, 1989, 195; Eker 2014, 123.
[270] Önder, Küçükerman, *Cam ve Çağdas Tasarım İçindeki Yeri*. İstanbul: Ali Rıza Başkan Güzel Sanatlar Matbası, 1978, 65; Goldstein, 1979, 33-34; Barag, 1985, 30; Tait, 1991, 222; Lightfoot ve Arslan, 1992, 10; Gossmann, 2002, 9; Canav Özgümüş, 2013, 12.
[271] Soslu 2022a, 57 (bkz. dn. 528); Hayes, 1975, 16; Goldstein, 1989, 33-34
[272] David F. Grose, "The Syro-Palestinian Glass Industury in The Later Hellenistic Period", *MUSE* 13,1979, 54-67.

Çizim 9. Kalıba Basma Tekniği Modelleme Çalışması (Canav Özgümüş 2013, çizim 8'den esinlenilmiştir. Eker, 2017, 29; Tavukçu, 2020, Resim 10)

2.1.3.4. İndirme-Çökertme-Sarkıtma

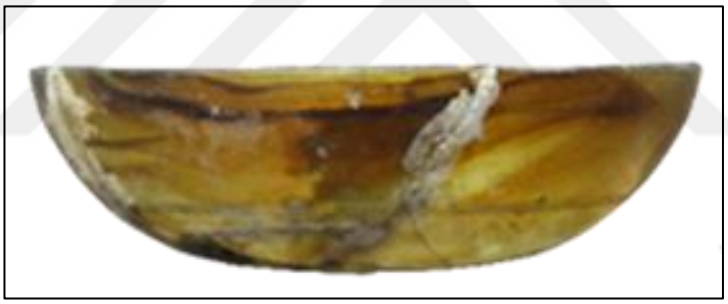

Kahramanmaraş Müzesi (Eker, 2017, 46).

Üfleme tekniği öncesinde kullanılmış olan bu teknikte genellikle geniş ağızlı küresel kaseler üretilmiştir. Roma Dönemi'nde yaygın olarak kullanılmış olduğu düşünülen bu teknikte üretilen kapların daha çok Akdeniz bölgesinde ortaya çıktığı bilinmektedir[273]. Bu kaseler kaburgalı veya farklı desenli kaseler olabilmektedir. Kalıp üzerine yerleştirilen daire şeklindeki cam plakaların kase formundaki kalıbın dış kısmına konulup ısıtılarak camın sarkması ve kalıbın şeklini alması ile mümkün olmaktadır. Soğuduktan sonra kalıptan çıkarılan kasenin ağız kısmı ateşle parlatılarak

[273] Canav Özgümüş, 2013, 12; Eker 2014, 89; Tavukçu, 2020, 33.

pürüzsüzleştirilir ve belirgin hale getirilir[274]. (Çizim 10). Bu teknikte yapılmış olan kaselere Gordion, Ephesos ve Nif örnekleri verilebilir.[275]

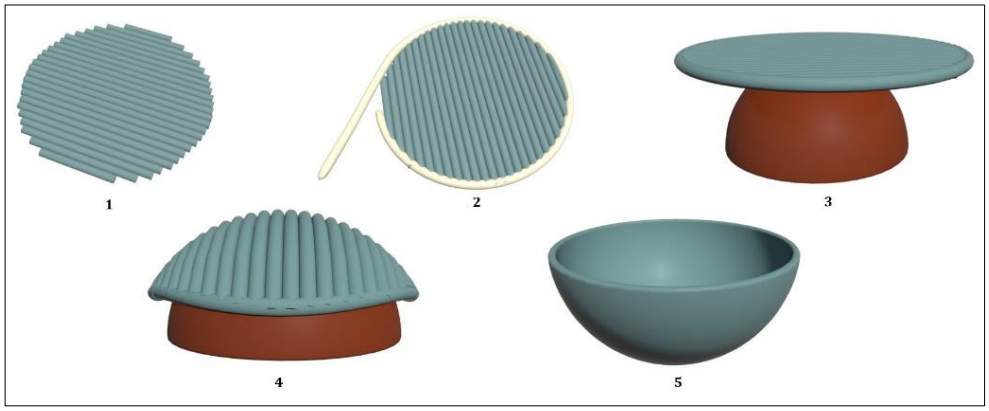

Çizim 10. İndirme-Çökertme-Sarkıtma Yöntemi Modelleme Çalışması (Tavukçu, 2020, Resim 11)

2.1.4. Üfleme Tekniği

Camın icadı kadar önem taşıyan ve MÖ 1. yüzyıl ortalarında ilk olarak Suriye'de kullanılan üfleme tekniği ile cam üretimi farklı bir boyut kazanmıştır. Roma İmparatorluğu'nun hakim olduğu Suriye, Filistin, Hellas, Aleksandria, Avrupa ve Anadolu'da geniş bir coğrafyada yayılım göstermiştir[276]. Farklı şekillerde uygulanan bu teknik ortaya çıktığı ilk dönemlerde tüp üfleme şeklinde uygulanmıştır. Oldukça ince cidarlı olan üfleme tekniğindeki kaplar daha fazla kırılganlığa sahip olduğundan tavlama kısmı daha önem kazanmıştır[277]. Bunun için ayrıca tavlama fırınları düşünülmüştür. Cam üfleme tekniği ile ilgili bilgilerimizi ortaya çıkarılan cam kapların dışında, MS 1. yüzyıla tarihlenen pişmiş toprak kandiller[278] üzerindeki betimlemelerden, elinde cam üfleme piposu ile betimlenmiş pişmiş toprak figürinler[279], lahitler üzerindeki kabartmalar[280] gibi eserlerden öğrenebilmekteyiz.

---

[274] Goldstein 1979, 33-34; Baykan ve Baykan 2012, 18-9; Canav Özgümüş 2013, 12; Eker, 2014, 89.
[275] Baykan ve Baykan 2012.
[276] Whitehouse, 1988, 5.
[277] Baykan ve Baykan 2012, 31.
[278] Davison, 1989, 109; Kavaz, 2011, 35; Irena, Lazar, "An Oil Lamp Depicting a Roman Glass Furnace - a new find from Slovenia", in *Instrumentum* 2005, s. 227-235, fig. 3.
[279] Stern, 1995, 40.
[280] Celal, Şimşek, "2006 Yılı Laodikeia Antik Kenti Kazıları", *29. KST*, C.3, Ankara 2007, 99-122; Öztürk, 2013a, 28

Üfleme tekniği ile üretile kapların diğer tekniklerde üretilenlere göre daha ince cidarlı, şeffaf ve hafif olduğu bilinmektedir. Ayrıca üfleme tekniğinin keşfi ile cam sanatında seri üretime geçilmiş ve cam kaplar lüks tüketim malzemesi olmaktan çıkıp herkesin kullanabildiği kaplar haline gelmiştir.

2.1.4.1. Serbest Üfleme

Mardin Müzesi

Serbest Üfleme tekniğinde cam kabı yapılabilmesi için öncelikle formun yapılacağı renkteki camın oluşabilmesi için gerekli malzemeler pota içerisine konur ve ergitilir. Pota içerisinde eriyik haldeki camın içerisinden üfleme çubuğu olan pipo[281] ile gereği kadar cam alınır ve işleme masasında yuvarlatılarak şekil vermek için sürekli üflenir. Ara ara pipo ucundaki cam ısıtılarak işlem tekrar edilir ve istenilen form vermeye çalışılır. İstenilen şekil verildikten sonra noble adındaki demir çubuğun ucuna bir miktar cam alınır ve pipo ucundaki formun dip kısmına yapıştırılır bu sayede camın pipodan ayrılması sağlanabilir. Camın pipodan ayrıldığı bu kısım formun ağız kısmıdır ve bazen aletle şekil verilir bazen ateşle parlatılarak düzleştirilir. Cam noble ucundayken gerekli ise kulp eklenir uygulanacaksa bezemeler eklenir ve son olarak nobleden ayrılır, noblenin ayrıldığı yerde bir iz kalır ki buna da noble izi adı verilmektedir. Nobleden ayrılan cam kap tavlama fırınına gönderilir. Burada yavaş yavaş soğuyan cam kapta çatlak veya deforme olması engellenmiş olur[282] **(Çizim 11).** Serbest üfleme tekniği ile neredeyse tüm sofra kapları (kase, bardak, skyphos, kaşık, kadeh, sürahi, farklı şekillerde şişe vb.), kozmetik ve tıp alanında kullanılan kaplar (oinochoe, amphoriskos, unguentarium, küçük boyutlu şişeler, minyatür krem kapları, karıştırma çubukları vb.), aydınlatma araçları

[281] Üfleme tekniğinin keşfi ile oratya çıkan pipo günümüzde de hala kullanılmaktadır.
[282] Canav Özgümüş, 2013, 14; Soslu 2022a, 58; Temür ve Eker 2019, 8; Tavukçu 2020, 35.

(farklı şekillerde kandiller), depolama kapları (kavanoz, testi, büyük boyutlu şişeler vb.) gibi daha bir çok malzemenin serbest üfleme tekniği ile üretildiği yapılan kazı çalışmaları sonrasında orta çıkan cam objelerden anlaşılmaktadır.

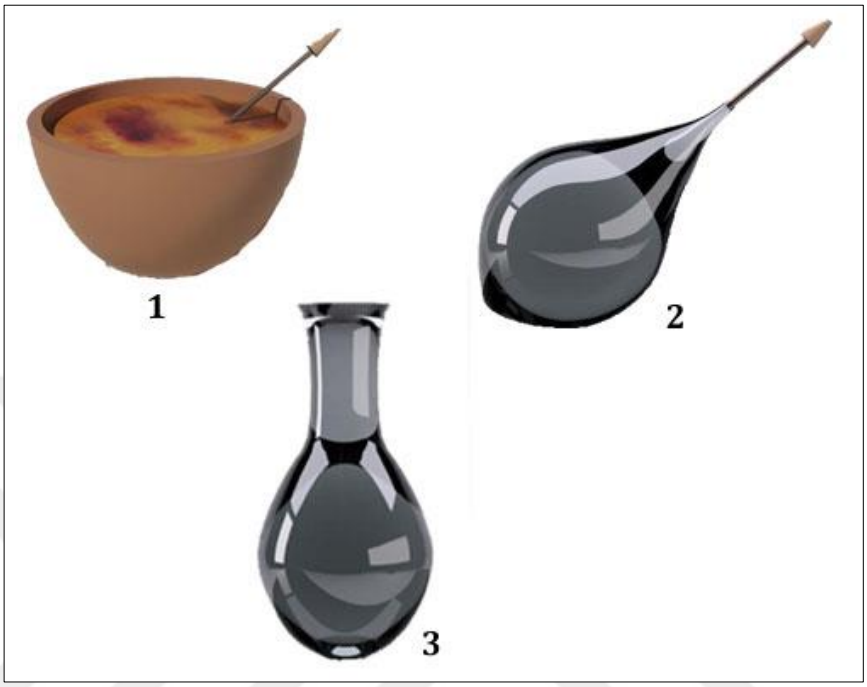

Çizim 11. Serbest Üfleme Tekniği Modelleme Çalışması (Canav Özgümüş 2013, çizim 11'den esinlenilmiştir. Eker, 2017, 30; Tavukçu, 2020, Resim 12.)

2.1.4.2. Kalıba Üfleme

Mardin Müzesi

MS 1. yüzyıl başlarında serbest üfleme tekniğinin keşfinden sonra kullanılmaya başlanmış bir tekniktir. İki teknikte aynı dönemlerde kullanılmıştır. Tekniğin uygulanmasında ilk olarak pişmiş toprak, metal, taş veya tahta malzemeden iki veya daha fazla parçadan oluşan, istenilen formda kalıplar hazırlanmaktadır. Kalıpların hazırlanması

sırasında formda olması istenen bezemeler de eklenir ve bu şekilde formun hem şeklinin verilmesi hem de bezemelerinin uygulanması aynı anda yapılmış olur. Kalıba üfleme tekniği ile aynı kalıptan çıkan aynı form, bezeme ve ölçülerde seri üretim şeklinde birçok kap çıkarılabilmekteydi ve bu şeklide zamandan tasarruf edilmiş olur. Teknik uygulanırken öncelikle hazırlanan kalıpların içerisine potada yaklaşık 1000 C^0 sıcaklıkta ergitilen cam hamurunun pipo ucuna alınıp kalıp içerisine yerleştirilmesi ve kalıbı doldurana kadar üflenir. Soğuduktan sonra kalıptan çıkarılan kaba gerekiyorsa serbest üfleme de olduğu gibi kul, kaide veya ağız kısmı eklenir. Kalıptan dolayı kap üzerinde oluşan kalıp izleri de çarkta veya elle tıraşlanarak düzeltilir[283] (Çizim 12).

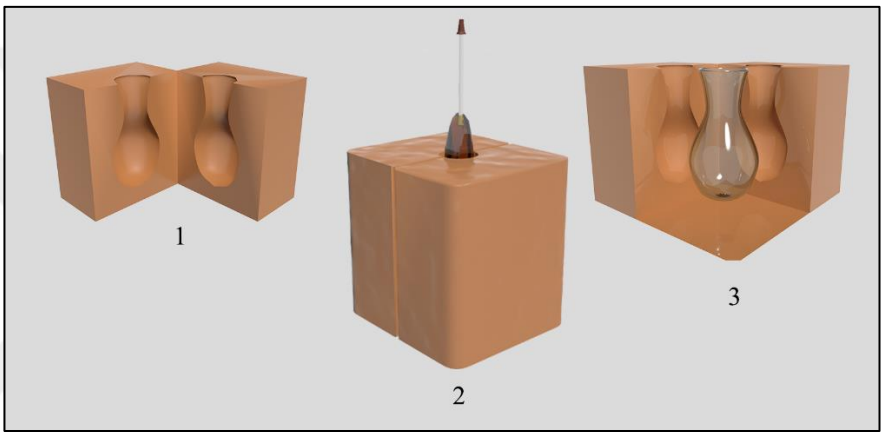

Çizim 12. Kalıba Üfleme Tekniği Modelleme Çalışması (Canav Özgümüş 2013, çizim 13'den esinlenilmiştir. Tavukçu, 2020, Resim 14)

Yapılan araştırmalar tekniğin ilk olarak Suriye, Filistin ve Fenike'de uygulandığı göstermektedir[284]. Bu teknikte özellikle bardaki şişe, kase gibi kapların yapıldığı görülmektedir. Özellikle prizmal gövdeli şişelerin diplerinde görüler yazı veya betimler cam atölyesi veya camı üreten kişiye ait bilgiler vermektedir[285]. Bu özelliği ile dönemin cam ustaları ve eserlerin tarihlenmesi ile ilgili önemli bilgiler vermektedir. Bu anlamda dönemin cam ustalarından camın üzerine ilk imzasını atan ve MS 1. yüzyılda üretim yaptığını anladığımız cam ustası Ennion'dur[286]. Bu dönemde Ennion'un dışında Meges,

[283] Başaran, 2000, 68; Baykan ve Baykan 2012, 33; Canav Özgümüş 2013, 14; Tavukçu 2019, 36; Soslu 2022a, 59.
[284] Stern, 1995, 16, 45, 51-83
[285] Gusta Lehrer, Jacobson, "Greek Names on Prismatic Jugs", *JGS 34*, 35-45; Baykan ve Baykan 2012, 34.
[286] Donald B. Harden, "Romano-Syrian Glasses with Mould Blown Inscriptions", *Journal of Roman Studies* Vol. 25 1935, 164; Grossmann, 2002, 24.

Neikaion, Iason, Aristeas, Eirenaios gibi isimlerde karşımıza çıkmaktadır[287]. Price ise bu isimlerin cam ustası olmayıp, cam atölyesinin ismi olduğu görüşünü de öne atmıştır[288]. Özellikle MÖ 1. yüzyıl ortalarından itibaren hayvan veya insan başlı şişeler, meyve biçimli, prizmal gövdeli şişeler, bitkisel veya geometrik desenli kaplar kalıba üfleme tekniğinde kalıba üfleme tekniğinde yapılan özel kaplar arasındadır[289]. Elde edilen bulgu ve belgeler bu teknikte yapılan kapların üretiminin MS 1. yüzyıl başlarından Geç Roma Dönemi'ne kadar devam ettiğini göstermektedir[290].

2.1.4.3. Tüp Üfleme

Üfleme tekniğinin farklı bir uygulaması da tüp üfleme şeklindedir. Bu tekniğin uygulanışında içi boş cam tüpün bir ucu ısıtılıp sıkıştırılır. Diğer ucundan üflenerek istenilen form şekil alınca tüpün geri kalan kısmı kırılır böylece form oluşmuş olur[291] (Çizim 13).

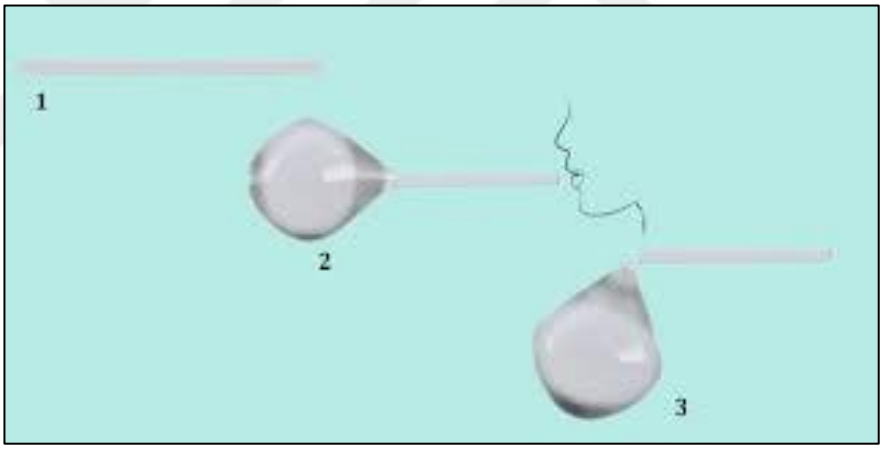

Çizim 13. Tüp Üfleme Tekniği Modelleme Çalışması (Canav Özgümüş 2013, çizim 12'den esinlenilmiştir. Eker, 2017, 30; Tavukçu, 2020, Resim 13)

[287] Stern, 1995, 69; Billur, Tekkök, "Hellenistik ve Roma Döneminde Seramik ve Cam", (Ed. Çiğdem Gençler Güray), *Kaunos/Kbid Toplantıları 2 Anadolu Antik Cam Araştırmaları Sempozyumu,* Ankara 2013, 106.

[288] Jennifer Price, "Decorated Mould Blown Tablewares in the First Century A.D.", (Ed. M. Newby-K. Painter), *Roman Glass: Two Centuries of Art and İnvention,* The Society of Antiquaries of London London 1991, 58.

[289] Canav, 1985, s. 85, Kat. No. 137; Stern, 1995, s. 181, No. 112; Whitehouse, 1997, s. 260, No. 444; Whitehouse, 2001, no. 500-501; Gossmann, 2002, 34; Eker, 2014, s. 303, Kat. No.126

[290] Soslu, 2022a, 61.

[291] Özgümüş, 2000, 9, çizim 9; Canav Özgümüş 2013, 14; Eker, 2014, 91; Tavukçu 2020, 36.

2.2. CAM BEZEME TEKNİKLERİ

Antik dönemden bu yana camdan üretilen eşyaların diğer maddelerden üretilenlere göre daha göz alıcı olduğunu bilmekteyiz. Cama bu dekoratif görünümü veren uygulama ise camın bezeme işidir. Cam bezeme teknikleri temelde iki farklı şekilde yapılmıştır. Bunlar cam sıcakken uygulanan bezemeler ve cam soğukken yapılan bezemelerdir.

2.2.1. Cam Sıcakken Uygulanan Bezemeler

2.2.1.1. Cam İpliği

Mardin Müzesi

Cam iplikleri sıcak cam topağının çekilmesi ile ortaya çıkan liflerdir. En erken cam üretim tekniği olan iç kalıp tekniğinde yapılan cam kapların süslemesinde kullanılan bezeme yöntemlerinden birisidir. Özellikle kozmetik kaplarında Roma dönemine kadar sevilerek kullanılmış bir teknik olmuştur. Cam ipliği kullanılarak yapılan yatay veya spiral bezemelerde sarılan cam iplik kalın ise yay, ince ise iplik ismini almaktadır[292].

[292] Davidson, S., 1989, 110; Canav, Ü., 1985, 15; Canav Özgümüş, Ü., 2013, 19.

2.2.1.2. Altın Bantlı Cam

Metropolitan Museum (https://www.metmuseum.org/art/collection/search/245478)

Bazı araştırmacılar tarafından "altın süsleme[293]", olarak adlandırılan genellikle lüks cam kaplarında kullanılmış olan altın bantlı camlar üretimi zor ve pahalı ve herkesin kullanamayacağı kaplardandır. Hellenistik dönemden itibaren üretilen kaplar Roma döneminde de sevilerek kullanılmış ancak üretimi zor ve masraflı olduğundan az miktarda üretilmiştir. İki saydam cam hamuru aralarına altın varakların sıkıştırılması ile oluşturulan bezeme tekniğidir[294].

2.2.1.3. Altın Cam

British Museum (Eker 2014, Foto.37)

[293] Başaran, 2000, 72; Uysal, 2013, 32; Özgümüş, 2013, 10
[294] Başaran, 2000, 72; Özet, 1998, 46.

Hellenistik dönemde uygulanmaya başlayan bu teknikte de boyutları farklı iki cam kâsenin küçük olanının dışına oyma desenli altın varak yapıştırılır ardından büyük boyutlu kase üzerine geçirilerek fırında füzyona uğraması sağlanır[295].

2.2.1.4. Çimdikleme (Camın Aletle İşlenmesi)

Mardin Müzesi

Özellikle şişe, kâse ve tabaklarda görebileceğimiz bu bezeme tekniğinde cam kap sıcakken makas ve maşa gibi yardımcı aletler yardımı ile sıkıştırılarak dışa çekilmesi oluşturulmuş çıkıntı bezemelerdir[296].

2.2.1.5. Aplike-Yapıştırma

Bu bezeme tekniğinde hem cam kabın hem de kaba yapıştırılacak bezeme öğesinin sıcak olması gerekmektedir. Cam formu oluşturduktan sonra farklı olarak yapılan bezeme öğelerinin bu form üzerine eklenmesi ile meydana gelir[297].

[295] Canav özgümüş 2013, 20.
[296] Özet, 1987a, 599; Gürler, 2000, 10; Canav Özgümüş, 2013, 19.
[297] Canav Özgümüş, 2013, 19.

Metropolitan Museum (https://www.metmuseum.org/art/collection/search/256714, 10.09.2024)

2.2.1.6. Mermerkari

Canav Özgümüş 2013, Res. 33.

Farklı renklerdeki cam tozlarının dolu olduğu kalıp içerisine pipo ucuna alınan sıcak cam topağı bastırılarak tozların topağa yapışması sağlanır. Pipo ucundaki bu cam topağı ısıtılır ve üflenerek istenilen form elde edilir. Sonucunda form üzerinde mermer yapısına benzer damarlar oluşur. Bu mermerimsi yapıdan dolayı mermerkari adını almıştır[298]. Bu teknikle MS 15. yüzyıl sonlarından itibaren kalseduan taklidi camlar üretilmiştir. Roma dönemi karşılığı olarak mozaik teknik veya indirme-çökertme-sarkıtma tekniğinde yapılan camlar verilebilir[299]. 19. yüzyıl sonlarında İngiltere'de üretilen koyu mor, turkuaz, kahverengi ve mavi opak renklerde damarlı camlar, yine onyx camlar olarak adlandırılan koyu renkli zemin üzerine farklı renklerin uygulandığı cam kaplar şeklinde farklı uygulamaları yapılmaktadır[300].

[298] Başaran, 2000, 72; Canav Özgümüş, Ü., 2013, 22.
[299] Canav Özgümüş, 2013, 22.
[300] Canav Özgümüş, 2013, 22,23.

2.2.1.7. Çökertme

Mardin Müzesi

Cam kap sıcakken yardımcı bir alet yardımı ile kabın yüzeyine yapılan çökertme bezemelerdir. Bu çökertmeler kabın formuna ve büyüklüğüne göre farklı büyüklükte ve sayılarda olabilmekle birlikte yine kabın şekline göre uzun veya yuvarlak hatlı olarak farklı biçimlerde uygulanabilmektedir. Şişe, bardak gibi kaplarda uygulanan bu bezeme unsuru bardaklarda başparmak girintisi şeklinde bardağın daha iyi kavranması düşüncesi ile de yapılmış olabilir.

2.2.2. Cam Soğukken Uygulanan Bezemeler

Cam ustaları tarafından istenilen formun verildiği cam eşyaların soğutulduktan sonra farklı teknikler ve aletler kullanılarak istenilen bezemenin uygulanması işlemidir. Camın yapısı soğuduğunda hassas ve kırılgan olduğundan bu teknikte bezemelerin yapılması zordur ve bundan dolayı genellikle değerli kaplar olmuşlardır. Bazı bezeme uygulamalarında bezeme işleminden sonra kap yeniden fırınlanarak son şekli verilebilmektedir[301].

[301] Başaran, 2000, 73.

2.2.2.1. Mineleme[302]

Beykoz Cam ve Billur Müzesi (https://www.millisaraylar.gov.tr; 15.10.2024)

Roma döneminden itibaren kullanılmaya başlanan mineleme tekniği en eski bezeme tekniklerinden birisidir. En yoğun kullanımı ise MS 13.-14. Yüzyıllarda Memluk camlarında karşımıza çıkmaktadır. MS 15. yüzyılda Venedik, MS 16. Yüzyılda Almanya'da uygulanan teknik zaman içerisinde Beykoz camlarında kullanılmaya başlanmıştır. Teknikte kullanılan boya cam tozları ile metal oksitlerin karıştırılıp su veya yağ içerisinde açılması ile elde edilmektedir. Elde edilen boya cam kap üzerinde istenilen şekillerde boyanır ardından fırınlanarak boyanın cam kap üzerine yapışması sağlanır. Bu teknikte fırının ısısı iyi ayarlanmalıdır çünkü ısı çok olursa kabın erimesine yol açabilir.

2.2.2.2. Cam Kesme[303]

Heritage Museum (https://en.wikipedia.org/wiki/Cage_cup; 10.09.2024)

[302] Canav Özgümüş, 2013, 24.
[303] Canav, 1985, 16; Özet, 1987, 599; Başaran, 2000, 72; Grossmann, 2002, 16.

Diatretum olarak da bildiğimiz bezeme tekniği olan cam kesme uygulaması *Diatretarii* adındaki cam kesme ustaları tarafından yapılmaktadır. Uygulamam soğuk camın yüzeyine çarkta kesme yöntemi ile girinti, kazıma ve çeşitli desenlerin işlenmesidir. Roma döneminde örneklerini gördüğümüz bu kaplara *Diatretum* adı verilmektedir[304]. Uygulandığı dönemde kesme bezemeli cam kaplarda figürlü sahnelerin ustaca işlenmiş ve lüks kaplar olarak kullanıldığı görülmektedir. Özellikle MS 2.-4. yüzyıllarda yaygın olarak üretilmiştir[305]. Kesme teknikte yapılan bir bezeme türü olan Diatret (Kafes) bezemesinin uygulandığı en güzel örnek MS 4. yüzyıla tarihlenen *Lykurgus Kupası*'dır[306]. Fatımi, Abbasi ve Sasani camlarında da yoğun olarak görülen kesme bezemeli cam örneklerine MS 16. yüzyılda Avrupa'da karşılaşılmıştır. 1676 yılında İngiliz kurşun camının keşfi ile buralarda çok kaliteli kesme bezeli cam kaplar yapılmıştır.

Günümüzde de kullanımına devam edilen bu teknik dört aşamada gerçekleştirilmektedir. Birinci aşama; işaretleme aşaması denilen cam yüzeyinin terebentin ve kırmızı kurşun karışımından oluşan bir malzeme ile işaretlenir. Kabaca pürüzleme olan ikinci aşaması; ıslak ve ince kumla kaplanan işaretlenmiş alanlar düz, U ya da V profilli demir çarkla kesilerek tamamlanır. Üçüncü aşama, kabaca pürüzleme aşamasının ardından cam yüzeyinin zımpara veya çarkla pürüzsüzleştirildiği düzleştirme aşamasıdır. Son aşamada parlatma işlemi yapılarak süsleme işlemi tamamlanır[307].

[304] Canav Özgümüş 2013, 26.
[305] Özet, 1987a, 599; Alptekin Oransay, "Roma İmparatorluk Devri Cam Endüstrisinde Madeni Kapların Etkisi", *Kaunos/Kbid Toplantıları 2 Anadolu Antik Cam Araştırmaları Sempozyumu, 17-20 Haziran 2010*, (Ed. Çiğdem Gençler Güray), Ankara 2013, 122.
[306] https://www.britishmuseum.org/collection/object/H_1958-1202-1 (E.T. 28.02.2024).
[307] Canav Özgümüş, 2013, 26, 27.

2.2.2.3. Yaldızlama[308]

Paşabahçe (https://www.pasabahcemagazalari.com/saheste-vazo-p-000000000010026755/; 15.10.2024)

Cam soğukken uygulanan ve göz alıcılığı oldukça fazla olan bir diğer teknik yaldızlama tekniğidir. Tekniğin uygulanmasında civa ve altın tozunun karıştırılarak oluşturulan boya bir fırça yardımı ile cam üzerine istenilen desenlerin çizilmesi ve sonrasında düşük ısıda fırınlanır. Fırınlanma sırasında civanın buharlaşması ile altın desenler daha görünür hale gelir. Fırınlamadan yapılan bir diğer yolu da altın yaldızlı boyanın kap üzerine bezendikten sonra fırına girmeden kurutularak sonrasında ketenyağı ile kaplanması şeklindedir. Ancak bu teknik biraz daha dayanıksız ve bezemelerde gösterişsiz olmaktadır.

2.2.2.3. Lüster-Perdahlama[309]

Canav Özgümüş, 2013, Res.37

[308] Canav Özgümüş, 2013, 25.
[309] Sandra, Davison, *Conservation and Restoration of Glass*, Cambridge Universty Press, Great Britain 1989, 114; Canav Özgümüş, 2013, 25.

Soğuk boyama tekniklerinden birisi olan perdahlama tekniği farklı metal oksitlerin asitte çözülüp yağlı başka bir madde ile karıştırılması ile elde edilen boyanın cam kap üzerine sürülmesi ve sonrasında oksijensiz ortamda fırınlanması ile camın yüzeyine sabitleşmesi şeklinde uygulanır. Bazı eserlerde renklerin mat ve soluk olduğu görülmektedir ki bunlar yalancı lüster olarak tanımlanmıştır[310]. Lamm bu tekniğin ilk olarak Mısır'da Samarra camlarında uygulandığını ifade etmiştir[311]. Metalik desenlerin ortaya çıktığı teknik yaygın Abbasi döneminde uygulanmıştır

2.2.2.4. Kakma[312]

Canav Özgümüş, 2013, Res. 39

Bu teknik MÖ 14.-13. yüzyıllar arasında Yakın Doğu'da mimari bezemelerde, Mısır takılarında, Urartu'da mobilya aksamlarında ve figürinlerde, Fenike ve Roma kaplarında uygulanmıştır. Tekniğin uygulanmasına baktığımızda soğuk cam kabın yüzeyi oyularak oyulan bu kısımlara farklı renk ve maddelerdeki parçaların bu boşluklara yerleştirilmesi işlemidir.

[310] B. Yelda, Olcay, "Ortaçağ Cam Sanatında Lüster Tekniğinin Kökenine ve Tarihlendirilmesine Yönelik Bazı Düşünceler", *Uluslararası Sanat Tarihi Sempozyumu Prof. Dr. Gönül Öney'e Armağan Bildiriler 10-13 Ekim 2001,* Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü, 2001, 424.
[311] Lamm, 1928.
[312] Canav Özgümüş, 2013, 26.

2.2.2.5. Cameo[313]

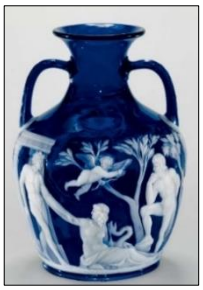

British Museum (https://www.britishmuseum.org/collection/object/G_1945-0927-1, 10.09.2024)

Cameo, camlar üzerine uygulanan alçak kabartma bezemelerdir. En erken örnekleri Mısır'da ortaya çıkmış olmasına rağmen İtalya'da gelişen bir teknik olmuştur[314]. MÖ 1.-MS 1. Yüzyılda Roma İmparatorluğu'nda kullanılan lüks kaplara arasında yerini almıştır. Roma Dönemi'nde üfleme tekniğinin keşfi ile birlikte üretimlerinde azalma olmuştur[315]. En güzel örneklerinden birisi Anadolu kökenli olması ile de önemli Karadeniz Ereğlisi'nde ortaya çıkarılan Portland Vazosu'dur. Bunun yanı sıra Morgan kasesi de yine bu teknikte yapılan önemli kaplardandır. Tekniğin uygulanışında cam kap katmanlar halinde üst üste sarılarak oluşturulur ve sonrasında kesme ve kazıma yöntemi ile kabartma halinde bezemeler ortaya çıkartılır. Yapımı oldukça zahmetli ve maliyetli olduğundan lüks cam kaplar sınıfına girmektedir.

[313] Whitehouse, 1997, 41; Çakmaklı, 2007, 52; Canav Özgümüş 2013, 28.
[314] Çakmaklı, 2007, 52;
[315] Harden 1972, 338.

2.2.2.6. Tıraşlama[316]

Canav Özgümüş, 2013, Res.41

Teknik üç farklı şekilde uygulanmaktadır.

a. Çarktıraş uygulamasında cam kaplar ince zımpara veya yağ sürülmüş olan çarka tutularak tıraşlanır. Buda yine üç farklı şekilde uygulanabilmektedir. Birincisi oyma teknik ki bu işlemde cam yüzeyine alçak girintiler olacak şekilde oyma yapılır, ikincisi genellikle Sasani ve Abbasi örneklerinde karşılaştığımız ve kabartma tekniği denilen bezemelerin dış hatlarının oyulup bezemeleri kabartma haline getirme, son olarak; genellikle yazılar ve hafif desenler için kullanılan yüzeyin hafifçe kazınması işlemidir.

b. Elmastıraş; elmas uçlu aletle soğuk cam kapların tıraşlanma işlemidir. Roma, İslami Dönem, Venedik ve Alman camlarında görülen bu teknik 16. yüzyılda yaygınlaşmıştır[317].

c. Elmas Uçla Noktalama; işlemi ince elmas uçlu bir aletle soğuk camın üzerine noktalamalar uygulayarak yapılmaktadır. Bu teknikten sonra elmastıraş uygulamasında azalma olmuş özellikle bu konuda Hollandalı ustaların çok iyi eserler verdiği bilinmektedir.

---

[316] Harold Newmann, *An Illustrated Dictionary of Glass* Londra, 1977, 340 (Bkz. Canav Özgümüş, Ü., 2013, s. 27, dn. 20)
[317] Canav Özgümüş, 2013, 27; Soslu 2022a, 73.

2.2.2.7. Soğuk Boyama[318]

Paşabahçe

Bu teknik özellikle fırınlanamayacak kadar büyük ölçülü kaplar ve ikinci kez fırınlanmaya dayanamayan kapların bezemesinde kullanılmaktadır. Soğuk cam kabın üzerine boyama ile yapılan bezemeler kurutulduktan sonra kullanılabilir. Bu teknikteki bezemeler fazla dayanıklı değildir.

[318] Canav Özgümüş 2013, 25.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. MARDİN İLİ COĞRAFİ KONUMU VE YERLEŞİM TARİHİ

Coğrafi konum olarak, 39˚56've 42˚54'doğu boylamları, 36˚55' ve 38˚51'kuzey enlemlerinde yer alan kent ve 12760 km² yüz ölçümüne sahiptir[319]. Mezopotamya bölgesinin kadim şehirlerinden biri olan Mardin; Kuzeyde Batman ve Diyarbakır, Batıda Şanlıurfa, doğuda Şırnak, kuzeydoğuda Siirt, güneyde ise Suriye ile sınırı olan Mezopotamya ovasına hâkim bir konumda kurulmuştur[320] (Harita 1).

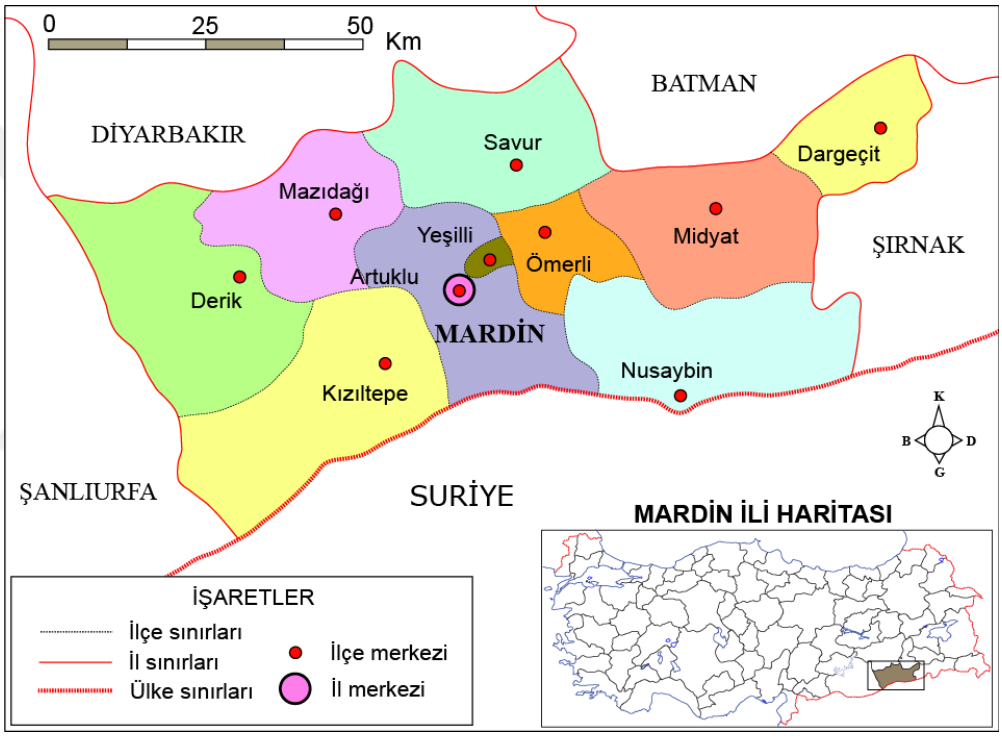

Harita 1. Mardin İli Sınırları (coğrafyaharita.com Saygılı, 2015. E.T. Ocak 2024)

Mardin ilinin tarihine baktığımızda bugüne kadar yapılan araştırmalarda kimler tarafından ve hangi tarihte kurulduğu kesin olarak bilinmemektedir. Ancak Anadolu coğrafi konumu sebebi ile tarih öncesi dönemlerden bu yana sürekli yerleşim görmüş mimarisi, kültürü ve tarihi ile önemli bir yerleşim yeri olmuştur. Mardin kenti, Dicle ve Fırat nehirlerinin beslediği "Bereketli Hilâl", olarak adlandırılan Mezopotamya'nın kuzeyinde yer alan bir kentimizdir. Anadolu toprakları arasında köklü bir yere sahip

[319] Nejat Göyünç, *16. Yüzyıl Mardin Sancağı,* TTK, Ankara 1991, 1.
[320] Elmas Erdoğan ve Zuhal Dilaver "Kültürlerin Buluştuğu Kent; MARDİN", *I. Uluslararası Mardin Tarihi Sempozyumu Bildirileri*, İstanbul 2006, 269.

Mardin, Yukarı Dicle havzasını el-Cezîre ovasına bağlayan en elverişli geçit yerinde İran, Azerbaycan ve Anadolu'dan gelip Suriye, el-Cezîre ve Irak'a giden önemli yollara hâkim denizden 1000-1100 m yükseklikteki Tur Abdin dağı olarak da bilinen bir sırt üzerinde kurulmuş, mimarisi, tarihi ve kültürü ile kadim şehirlerimizden birisidir[321].

Mardin, Kuzey Mezopotamya'da, Tur Abdîn bölgesinin batısında yer alan Diyarbakır, Musul ve Bağdat yönündeki yolların birleştiği noktada yer almaktadır. Bu yollar ilk başlarda Ahenitler daha sonra İskender ve ardılları tarafından ticari ve askeri amaçlarla kullanılmıştır. Ayrıca Anadolu ile Mısır arasında da bu yollar kullanılmaktaydı[322].

Bugüne kadar yapılan çalışmalarda Mardin kentinin ne zaman ve nasıl kurulduğuna dair net bir bilgi olmasa da tarihsel gelişim sürecinde, birçok uygarlığa ve farklı din, etnik grup ve mezheplere ev sahipliği yaparak bu kültürleri, sevgi ve hoşgörü içerisinde harmanlayarak binlerce yıl bir arada yaşayabilen kentlerden olmuştur. Müslüman, Süryani, Yakubi, Arap, Keldani, Kürt, Nesturi, Yahudi, Çeçen, Yezidi, Ermeni vb. gibi farklı din ve etnik kökenden gelen toplulukların hoşgörü içerisinde barış ve kardeşlik duyguları ile yaşayabildiği bir kenttir. Bu özellikleri ile Mardin kenti, tarihi, kültürü, mimarisi ve yaşam şekilleri ile daime farklılığını ve zenginliğini korumuştur.

Mezopotamya'da tarih Paleolitik dönemler başlamaktadır ve Mardin'de de bu döneme tarihlenen en erken buluntuları Hırbe Helale ve Boncuklu Tarla'da görebilmek mümkündür[323]. Yerleşik hayata geçilmesi ile Çanak-Çömleksiz Neolitik Dönem ve Çanak-Çömlekli Neolitik dönemin yaşandığı kentte dönemle ilgili en güzel bulguları Kerküşti höyük[324] ve Serre Şippe höyük vermektedir[325].

---

[321] Mehmet Taştemir, "Mardin", *Diyanet İslam Ansiklopedisi,* 2003, XXVIII, 43-48.
[322] Sadettin Noyan, *Bilinmeyen Mardin*, 2005, 1.
[323] Ergül Kodaş "Mardin-Hırbe Helale Yerleşim Yerindeele Geçen Paleolitik Dönem Buluntularıüzerine İlk Gözlemler", *35. Arkeometri Sonuçları Toplantısı,* T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2019, 196; Ergül Kodaş-Nihat Erdoğan ve Yunus Çiftçi "Boncuklu Tarla'da Tespit Edilen Orta Ppnb Dönem Yongalama Atölyesi Üzerine İlk Gözlemler", *35. Arkeometri Sonuçları Toplantısı,* T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2019, 186; Elif Hanar "Mardin Artuklu Üniversitesi-Hırbe Helale Nekropolu Cam Buluntuları (2010, 2011, 2018 Yılı Kazıları)". *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi- Journal of Turkish Researches Institute.* 71, 2021, 403.
[324] Savaş Sarıaltun ve Aslı Erim Özdoğan "Studies on the Halaf Pottery of The Kerküşti Höyük", *Anatolia Antiqua XIX*, 2011, 39,40.
[325] Harun Taşkıran ve Metin Kartal, "Ilısu Baraj Gölü Alanı Paleolitik Çağ Yüzey Araştırması 2002 Yılı Çalışmaları", 2003, 295-304.

MÖ 2200-1925 yılları arasında Hammurabi'nin Sümer topraklarını işgali ile birlikte Babil devletini kurmuş ve Kuzey Mezopotamya'yı da bünyesine katmıştır. MÖ 1900'lü yıllarda ise Hititler kısa bir süre olsa da Mardin'i işgal etmişler ancak İran taraflarından gelen Midiler 500 yıl kadar Mardin'e hakim olmuşlardır. MÖ 1300'lerde otoritenin zayıflaması ile birlikte Asur Kralı, Mardin'i ele geçirmiş, MÖ 800'lerde ise Mardin Urartuların eline geçmiştir. Urartuların 50 yıl kadar hakim olduğu Mardin kenti Asur Kralı 3. Tigletpileser (MÖ 745- 727)'in 2. Sarduri'yi MÖ 743'te yenmesi ile yeniden Asurluların hakimiyeti altına girmiştir[326].

Mardin kenti ve çevresinde, Assurlulardan sonra, Med, Babil, Part, Pers, Helen ve Roma medeniyetlerinin izleri ile karşılaşmakta mümkündür. Anadolu'dan veya Anadolu dışından gelen her yeni topluluk, Kuzey Mezopotamya'nın kontrolü için Mardin veya çevresindeki bir merkezi eyalet yapmış ve böylece varlığını güçlendirmiştir. Naşipina veya Nisibis (Nusaybin), Nabula (Gırnavaz), Anastasiopolis (Dara) gibi yerleşimler, Antikçağ'da bölgenin sahip olduğu önemi göstermek adına önemli merkezlerdir[327].

A. Mardin İsminin Kökeni

Mardin kenti hem ticari hem savunma bakımından önemli bir yerde olmasına karşın antik dönem kaynaklarında adına rastlanmamaktadır. Hiçbiri kesin olmasa da çeşitli görüşler olduğu bilinmektedir. Kentin adından ilk defa doğrudan "Roman History", adlı eserinde bahseden Antakyalı IV. yüzyıl Roma tarihçilerinden Ammianus Marcellinus'tur. Marcellinus tarafından Diyarbekir-Nusaybin arasındaki yolda "Maride", ve "Lorne", Kalelerinin bulunduğundan ve Maride kalesinin *Mardin* olduğundan bahsetmektedir[328]. Buna göre "Maride"nin Mardin olduğu, "Lorne"nin ise aynı bölgede bulunan İzala dağındaki bir kale olduğu anlaşılmaktadır[329].

Kentteki etnografik zenginlikten ötürü, kentin adı farklı şekillerde isimlendirilmiştir. Örneğin; Ermenice kaynaklarda Mardin ismi; *Merdin*, Süryanice kaynaklarda, Kaleler anlamına gelen *Merdo, Merdi, Merde, Marda,* Arapça'da ise

---

[326] Selahattin Acar, *Mardin Tarihi Bibliyografyası*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bilecik Seyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih ABD, Bilecik 2016, 10.
[327] Mesut Alp, *Efsanelerden Masallara Mardin*, M.S.T. Projesi, 2015, 9.
[328] Nejat Göyünç, *XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 1458, 1969, 2 (bkz. dn.7).
[329] *Ammianus Marcellinus*, 3. Cilt, Harvard University Press, 1935, 562.

Maridin olarak geçmektedir[330]. Günümüzdeki adı da Arapça kaynaklarda geçen *"Maridin",* sözcüğünden gelmektedir.

"Cezfre-i Dicle içinde Şatt 'a iki menzil karfb bir çôlistônda evc-i asumana ser çekmiş bulut rengi ser-ômed bir kaya üzre öyle bir kaledir" (Diyarbakır önünden akan büyük Şat Nehri kenarında yüksek bir tepe üzerinde beşgen şekilli taş yapı güzel bir kaledir.) ifadesi ile Evliya Çelebi'de Seyahatname'sinde Mardin ve Mardin Kalesi'nden den bahsetmiştir[331].

3.2. MARDİN VE ÇEVRESİ HAKKINDA YAPILAN ARAŞTIRMA VE KAZILAR

Güneydoğu Anadolu bölgesinde yer alan Mardin tarih boyunca Asurlar, Hititler, Urartular, Persler, Selçuklular, Emeciler, Abbasiler, Anadolu Selçuklu ce Osmanlı gibi pek çok medeniyetin yurdu olmuştur. Bu yönü ile hem kültürel hem tarihi hem de coğrafi bakımdan Mardin, Mezopotamya bölgesinin önemli kentlerinden biri olması sebebiyle pek çok gezgin, coğrafyacı, tarihçi ve arkeoloğun merakını cezbetmiştir. Şehir, bulunduğu konum ve sahip olduğu heybetli kaleden ötürü stratejik bakımdan tarihin farklı dönemlerinde önem arz eden nadide kentlerimizden olmuştur.

Bu kadim kent hakkında 13. yüzyılda yaşamış Süryani tarihçi Gregory Abu'l-Farac'da kronolojik olarak tarihini anlattığı eserinde Dara'nın inşası ve Dara Savaşı hakkında da bilgiler vermektedir[332].

1700'lerin başlarında Gezgin Tavernier, Mardin ve çevresinde gezmiş ve özellikle Dara antik kentinin o dönemdeki durumu konusunda bilgiler vermiştir[333].

1900'lü yılların başlarına geldiğimizde Mardin'e gelen Bell, Mardin, Dara, Nusaybin, Midyat gibi yerleşmelerin dönem fotoğraflarını çekmiş ve yayımlamıştır ki bu fotoğrafların Mardin'e dair ilk fotoğraflar olduğu bilinmektedir[334].

---

[330] Göynüç, 1969, 2; Taştemir 2003, 43.
[331] Evliya Çelebi, *Günümüz Türkçesiyle Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi: Bağdad - Basra - Bitlis – Diyarbakır Isfahan - Malatya - Mardin – Musul Tebriz - Van 4. Kitap,* 2. Cilt (Haz. S.A. Kahraman- Y. Dağlı), YKY, 2010, 739.
[332] Abu'l-Farac Gregory *Abu-l Farac Tarihi,* C.1, (Çev. Ömer Rıza Doğrul), TTK, Ankara 1945, 56.
[333] Jean Tavernier -Baptiste, *Les Six Voyages De M. Jean-Baptiste Travernier En,* Perse, I, Rouen, 1713.
[334] Getrude Bell - Marlia Mundell Mango, *The Churches and Monasteries of the Tur 'Abdin* Pindar Press London 1982.

Mardin kentinde yapılan ilk arkeolojik araştırmalara baktığımızda ise; Hayat Erkanal tarafından Mardin'de Girnavaz'da 1981-1989 yıllarında gerçekleştirildiği ve Hayat Erkanal'ın Mardin ili kültürlerini ve yerleşmeleri değerlendirdiği görülmektedir[335]. Adını Harun Reşid zamanında yaşamış Abu Navaz'dan alan höyükte yapılan çalışmalar sonucunda Yeni Asur Dönemi'nden MÖ I. bin arasında yerleşim gördüğü anlaşılmıştır[336].

Önemli tarihi yollar üzerinde bulunan, bu yollar üzerindeki medeniyetleri birbirine bağlayan bir kavşak noktası görevinde olan Mardin'deki en önemli tarihi yerleşmelerden birisi Dara (Anastasiopolis) antik kentidir. Mardin'in 30 km güneydoğusundaki Artuklu ilçesi Dara Köyünde yer alan kent, Nusaybin'in 18 km kuzeybatısında ve Suriye-Amuda kentinin 7 km kuzeyinde bulunmaktadır. Dara kenti, askeri bir üs olması ve sosyo kültürel ve ticari yönden de hareketli bir yapıya sahip olmasının yanı sıra Mardin'nin arkeolojik tarihi içinde önemli bir merkezdir. Dara antik kenti hakkında ilk bilgileri seyyahlar ve araştırmacılar ortaya koymuştur. Arkeolojik kazılar ise ilk olarak 1986 yılında Mardin Müze Müdürlüğü başkanlığında ve Prof. Dr. Metin Ahunbay bilimsel danışmanlığında gerçekleştirilmiştir[337]. 1990 yılına kadar devam eden kazılara güvenlik sebebi ile ara verilmiş ve 2001-2009 yılları arasında Müze müdürlüğü ve Ahunbay bilimsel danışmanlığında devam etmiş, 2010 yılından itibaren Mardin Müze Müdürlüğü tarafından kazısı yapılmaya devam etmiştir. 2020-2021 yıllarında Doç. Dr. Hüseyin Metin tarafından yürütülen kazılar, Mardin Müzesi Müdürlüğü ve müze müdürü Abdulgani Tarkan başkanlığında devam etmektedir. Roma İmparatorluğunun garnizon kenti olarak kullanılmış olan Dara antik kenti MS 6. yüzyılda önemli bir ticaret merkezi ve aynı zamanda Anadolu'nun en uzun surlara sahip ikinci kenti olarak kayıtlara geçmiştir. Dara antik kentinde bugüne kadar yapılan kazılar sonucunda ortaya çıkarılan

---

[335] Hayat Erkanal "1982 Girnavaz Kazıları", *V. Kazı Sonuçları Toplantısı I*, Ankara 1984, 131-135; Hayat Erkanal "1983 Girnavaz Kazıları", *VI. Kazı Sonuçları Toplantısı,* Ankara 1985, 121-136; Hayat Erkanal "1984 Girnavaz Kazıları", *VII. Kazı Sonuçları Toplantısı,* Ankara 1986, 201-210; Hayat Erkanal "1986 Girnavaz Kazıları'' *IX. Kazı Sonuçları Toplantısı,* Ankara 1988, 361-371; Hayat Erkanal "1987 Girnavaz Kazıları'' *X. Kazı Sonuçları Toplantısı,* Ankara 1989, 273, 286; Hayat Erkanal "1988 Girnavaz Kazıları'' *XI. Kazı Sonuçları Toplantısı,* Ankara 1990, 261-275; Hayat Erkanal "1989 Girnavaz Kazıları'' *XII. Kazı Sonuçları Toplantısı I,* Ankara 1991, 271-277; Murat Eroğlu, *Erken Tunç Çağı'ndan Yeni Assur Dönemi Sonuna Kadar Mardin İli Tarihi Coğrafyası*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilm Dalı, Kocaeli 2011, 25.

[336] Erkanal, 1984, 132.

[337] Metin Ahunbay, "Dara-Anastasiopolis", *XII. Kazı Sonuçları Toplantısı I*, Ankara 1991, 391-397; Metin, Ahunbay, "Dara-Anastasiopolis 1990 Yılı Çalışmaları", *XIII. Kazı Sonuçları Toplantısı* I, 27-31 Mayıs 1991, Ankara 1992, 197-203; Ebru, Harman Aslan, ve Cengiz, Can, "Arkeolojik ve Kırsal Mimari Miras Birlikteliğinin Korunabilirliği: Oğuz/Dara Antik Kenti Örneği", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16-62, 2017, 1065.

kalıntıların birçoğu Erken Bizans dönemine aittir. Bunun yanı sıra Geç Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı dönemi kalıntılarına da rastlanmıştır[338].

Çalışmamıza konu olan cam eserler arasında Dara kenti kazılarında ortaya çıkan cam eserlerin varlığı bu kenti tanımamızın gerekli olduğunu düşündürdüğünden tarihine daha ayrıntılı değinmek doğru olacaktır. Dara antik kenti, MÖ 3. yüzyıl ortalarından MÖ 1. yüzyıla kadar Parth ve Seleukos Krallıkları arasında el değiştiren bir kent olmuştur. Evagrius, Agapius ve Abu'l Farac gibi tarihçileri, burayı Pers kralı III. Darius (MÖ 380-330)'un Büyük İskender'e karşı yaptığı savaşta öldürüldüğü yer olarak belirtirler[339]. Bizans'ın son kalesi olarak anılan kent, MS 6. yüzyıl başlarında küçük bir yerleşim durumundayken Bizans İmparatoru I. Anastasius (491-518 tarafından garnizon kent olarak seçilmiş ve kentte 503-507 yıllarında inşa faaliyetleri yürütülerek bölgenin en büyük yerleşim yerlerinden biri olmuştur. İmparator I. Anastasius kurduğu kente adını vermiş (Anastasiopolis) ve Dara'yı Mezopotamya Bölgesi'nin idari ve askeri merkez üssü haline getirerek önemini arttırmıştır. I. Anastasius Dönemi'nde, küçük bir köy yerleşkesi üzerine kurulan kentin, bu alana kurulmasında Nisibis'e (Nusaybin) olan yakınlığının yanı sıra su kaynaklarına yakın ve ovaya hâkim bir noktada olması belirleyici özellikleri arasındadır. Dara, MS 577-591 ve MS 606-620 yılları arasında Sasani İmparatorluğu hâkimiyetindeyken, MS 620-639 yılları arasında Doğu Roma İmparatorluğu'nun hâkimiyetinde olmuştur. MS 640'ta Arap hâkimiyetine giren kent, 10. yüzyılda yeniden Doğu Roma, 11. yüzyılın sonlarına kadar da Selçuklu Devleti ve Doğu Roma İmparatorluğu arasında el değiştiren bir kent konumunda olmuştur. 12. yüzyılda Mardin Artuklu Beyliği'ne bağlanmış, 1251-1259 yılları arasında İlhanlılar tarafından tahrip edilmiştir. 14. yüzyılda ise küçük bir köy yerleşimi haline gelmiştir. Yapılan arkeolojik çalışmalar ile Nekropol alanı, Büyük Galeri mezar, Surlar, Kapılar, Agora Caddesi, Sarnıçlar, Maksem (Ana su deposu), Kilise-Zindan Sarnıç, Köprüler, Dükkanlar, Seramik Atölyesi, Zeytinyağı işlikleri, Vaftiz Teknesi ve Mozaikli yapılar ile İslami Dönem Mezarları ve Türbe ortaya çıkarılmıştır. 19. yüzyılda Anadolu'yu ziyaret eden Batılı seyyahlarda kentte bulunan bu yapıların birçoğu hakkında bilgiler vermiş, Dara kentinin

[338] Birol, Can ve Nihat, Erdoğan, "DARA, Bizans - Sasani Sınırında Bir Garnizon Kenti ve Kazıları", *Arkeoloji Bölümü 40. Kuruluş Yılı Armağanı Anadolu'nun Zirvesinde Türk Arkeolojisinin 40 Yılı*, (Haz. H. Kasapoğlu ve M.A. Yılmaz), Bilgin Kültür ve Sanat Yayınları, 2014, Ankara 374-372; Harman Aslan ve Can, 2017, 1066.

[339] Ahmet Kütük, "19. Yüzyıl Batılı Seyyahlarının Antik Dara (Anastasiopolis) Şehri ile İlgili Gözlemleri", *Artuklu Human and Social Science Journal,* 1 (1), 2016, 55.

öneminden bahsetmiş ve bu güzel ve şaşalı yapıların uğradığı insan tahribatından bahsetmişlerdir[340].

Mardin ilinde ve çevresinde Eyyüp Ay tarafından 1993'te "Mardin Bölgesi Zergan Çayı ve Çevresi Arkeolojik Değerlendirilmesi", başlıklı Yüksek Lisans Tezi[341] ve 1999 da tamamladığı "Yukarı Habur Bölgesi İki Cırcıp Vadisi ve Çevresinin Arkeolojik Araştırması", başlıklı[342] çalışmaları kapsamında yaptığı yüzey araştırması ve sonrasında yaptığı birçok proje ve yayın ile Mardin arkeolojik tarihine katkı sağlamıştır[343].

2002 yılında Harun Taşkıran ve Metin Kartal tarafından Ilısu Barajı ve HES Projesi kapsamında Mardin İli Dargeçit İlçesi Temelli Mahallesi sınırları içerisindeki Sere Şippe (Şelale Başı Höyük) Höyük'te yapılan yüzey araştırmaları ile Paleolitik Dönem'e ait çok sayıda yontma taş aletlerin ortaya çıkarılması[344] Mardin kentinin önemli bir geçmişi olduğunu göstermektedir. Burada yapılan araştırmalar ve buluntular da Ergül Kodaş tarafından ayrıntılı bir şekilde incelenmiş ve bölgede hem Çanak-Çömleksiz Neolitik Dönem'de hem de Çanak-Çömlekli Neolitik Dönem'in başlarında yerleşmenin de olduğunu ifade etmiştir[345].

Aslı Erim Özdoğan'ın 2005 yılından itibaren başlattığı Mardin-Derik Alanlı Köyü'nde bulunan Kerküşti Höyük'teki çalışmalar sonrasında Savaş Sarıaltun ile birlikte devam eden bu çalışmalar kentin halaf kültürü konusunda faydalı bilgiler vermektedir[346].

2008 yılında Tuba Ökse tarafından Mardin ilinin kuzeydoğusunda Dargeçit ilçesindeki Ilısu Baraj Alanı'nda yüzey araştırmaları gerçekleştirilmiş ve 2009 yılından günümüze kadar kazılar devam etmiştir. Sahada yapılan yüzey araştırmaları sonucunda Mardin'in arkeolojik tarihi konusunda önemli bilgiler veren alanlar tespit edilmiştir. Bunlar arasında Çanak-Çömleksiz Neolitik Dönem'e ait buluntular veren Boncuklu

---

[340] Kütük, 2016, 60.
[341] Eyyüp Ay, *Mardin Bölgesi Zergan Çayı ve Çevresi Arkeolojik Değerlendirilmesi,* (Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji-Sanat Tarihi Anabilim Dalı Ankara 1993.
[342] Eyyüp Ay, *Yukarı Habur Bölgesi İki Cırcıp Vadisi ve Çevresinin Arkeolojik Araştırması,* (Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Ankara 1999.
[343] Eyyüp Ay, "Ilısu ve Kargamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Arkeolojik ve Kültür Varlıklarını Kurtarma Projesi: 2001 Yılı Çalışmaları/Salvage Project of the Archaeological Heritage of the Ilısu and Carchemish Dam Reservoirs: Activities in 2002"i *METU*, Ankara 2011.
[344] Harun Taşkıran-Metin Kartal, 2003, 295-304.
[345]Ergül Kodaş, "Yukarı Dicle Vadisi'nde Bulunan Sere Şippe Höyük üzerine ilk Gözlemler (Dargeçit/Mardin/Türkiye)", *Anadolu Araştırmaları 26*, 2022a, 9.
[346] Sarıaltun ve Erim Özdoğan 2011, 39,40.

Tarla[347], Neolitik Dönem, Kalkolitik Dönem, Orta Tunç Çağı, Erken Demir Çağı, Yeni Assur Dönemi, Helenistik Dönem ve Orta Çağ'a tarihlendirilen malzemelerin yoğun olduğu Harabe[348] ve hemen hemen aynı dönemlere tarihlenen 49 alan tespit edilmiştir[349].

Mardin'in yerleşik tarihi ile ilgili olarak en erken bilgileri Mardin-Artuklu ilçesine bağlı Akbaş Köyü sınırları içerisinde bulunan Hırbe Helale yerleşim yerinde yapılan kurtarma kazılarından öğrenmekteyiz. 2009 yılında tespit edilmiş, ve tescile alınmış, olan yerleşim yeri 2010, 2011 ve 2018 yıllarında Mardin Müzesi başkanlığında kurtarma kazıları ve sondaj çalışmaları yapılmış, 2018 yılında yapılan arkeolojik çalışmalarda ortaya çıkarılan yontma taş, aletler incelendiğinde kentin tarihinin Alt Paleolitik Dönem'e (yaklaşık MÖ 1,7 milyon- MÖ 350 bin) kadar indiği tespit edilmiştir[350].

Mardin Kalesi'nde taşınır ve taşınmaz kültürel mirasın ortaya çıkarılması projesi ile Mardin Müze Müdürlüğü tarafından 2014-2018 yılları arasında Mardin Kalesi'nde kazı çalışmaları yapılmış, ara verilen kazı çalışmalarına 2020 yılında Mardin Müzesi başkanlığı ve Yeşilbaş'ın bilimsel danışmanlığında Mardin Kalesi kazılarına devam edilmiştir. Roma, Bizans, Artuklu, Akkoyunlu ve Osmanlı gibi birçok önemli krallık, imparatorluk ve kültürlerin izlerinin ortaya çıkarıldığı çalışmalar Mardin tarihine de ışık tutmaktadır.

2017 yılında yapılan Mardin ve Batman illerinde Hristiyan Mimarisi ile ilgili yapılan yüzey araştırması da kentin Orta çağ ve Hristiyanlık döneminin araştırılması ve aktarılması yönünden önemli bilgiler içermektedir. Manastır, katedral, kilise ve yazlık kilise gibi yapıların kayıt altına alınması ve incelenmesi yörenin orta çağ ve sonrası kültür varlıklarının ortaya çıkarılması yönünden önem taşımaktadır[351].

2020 yılında Genç ve ekibi tarafından yürütülen Derik, Mazıdağı ve Savur İlçeleri yüzey araştırmalarında tarihöncesi dönemlere ait 33 buluntu yeri tespit edilmiştir. Genellikle Paleolitik döneme ait açık hava yerleşmelerinde ortaya çıkarılan dönem

---

[347] Ergül Kodaş-Nihat Erdoğan, "Boncuklu Tarla 2017 Yılı Kazıları", *40. Kazı Sonuçları Toplantısı I,* Çanakkale, 2019, 693-703.
[348] A. Tuba Ökse, Ahmet Görmüş, Erkan Atay, Yunus Muluk, Murat Eroğlu, Sibel Torpil, Aziz Ayhan, Bayraktar Yeliz Tan, Nur Balkan Atlı, Astruc Laurence, Nurcan Kayacan, "Ilısu Barajı İnşaat Sahası Yüzey Araştırmasında Belirlenen Arkeolojik Alanlar", *TÜBA-KED 7,* 2009, 74.
[349] Ökse vd., 2009, 71-94.
[350] Ergül Kodaş, Bülent Genç ve Bahattin İpek, "Mardin-Hırbe Helale Alt Paleolitik Dönem Yontmataş Buluntuları", *Artuklu İnsan ve Toplum Bilim Dergisi* 5 (1), 2020, 55; Kodaş, 2019, 196.
[351] Tahsin Korkut ve Yalçın Karaca, "2017 yılı Mardin ve Batman İllerinde (Turabdin) Bölgesi Hristiyan Mimarisi Konusunda Yüzey Araştırması", *36. Araştırma Sonuçları Toplantısı,* C. 3, 2018, 426.

buluntulara mağara, mağara terasları ve höyüklerde de rastlanmıştır. Yapılan araştırmalarda bu dönemin dışında Geç Epipaleolitik ve Çanak-Çömleksiz Neolitik Dönem'e tarihlenen yontma taş alet buluntu yerine de rastlanmıştır[352].

2022 yılı içerisinde Artuklu, Kızıltepe, Yeşilli ve Nusaybin ilçelerinde Kodaş ve ekibi tarafından gerçekleştirilen yüzey araştırmalarında Mardin Eşiği olarak adlandırılan bölgenin tarih öncesi dönemlere ait yeni kanıtların ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu amaç ile başlayan yüzey araştırmasında çok sayıda tespit edilen mağara ve buluntular bölgenin Epipaleotik ve Çanak-Çömleksiz Neolitik Dönem'de iskân gördüğü ifade edilmiştir[353].

3.3. MARDİN MÜZESİ

Müzeler bulundukları kentin tarihini ve kültürel geçmişini bünyesinde barındıran, kentin tarihi geçmişine göre şekillenerek zenginleşen, insanlara keşfetme, bilgi üretme, geçmişi ile ilgili merakını giderme, kültürel miras konusunda farkındalık sağlama gibi konularda yardımcı olan kurumlardır. Mardin'in kuruluşundan yakın tarihine kadar olan dönem incelendiğinde de birçok medeniyete ev sahipliği yaptığı, farklı din ve etnik grupları içerisinde barındırdığından zengin bir geçmişe sahip olduğu görülür. Bu yönü ile Mardin Müzesi de sergilediği tarihi eserler bakımından oldukça zengin çeşitliliğe sahip bir müze özelliği taşır. Geleneksel müzecilikle başlayan Mardin Müzesi zamanla gelişerek modern müzecilik yolunda oldukça faydalı çalışmalar yapmıştır.

Mardin Müzesi; Mardin Artuklu İlçesindeki Şar Mahallesi'nde yer almaktadır. Daha öncesinde Süryani Katolik Patrikhanesi olarak kullanılmış bina 2000 yılında müze binası olarak kullanılmaya başlanmıştır. Yapı kompleksinde bulunan Süryanice kitabeye göre; Süryanilerin Antakya Patriği İğnatiyus Behnam Banni tarafından 1895 yılında yaptırılmıştır[354]. İlk kullanımında uzun bir süre dinî amaçlı kullanılmış sonrasında askeri

---

[352] Ergül Kodaş, Hale Tümer, Çağdaş Erdem, Abdullah Bilen, Charlotte Labedan Kodaş, Bahattin İpek, İpek Mübarek, Rıdvan Yıldız ve Bülent Genç, "Mardin İli Derik, Mazıdağı ve Savur İlçeleri 2020 Yılı Yüzey Araştırması Tarihöncesi Dönem Buluntuları: İlk Gözlemler", *Artuklu İnsan ve Toplum Bilim Dergisi* 2022/7(2), 99.

[353] Ergül Kodaş, Yunus Çiftçi, Kazım Özkan ve Cebrail İder, "Güneydoğu Anadolu'da Yeni Bir Tarih Öncesi Buluntu Yeri: Bahçebaşı mağaraları Mardin /Yeşilli", *Journal of the Turkish Instıtute of Archaelogy and Cultural Heritage,* S. 3, 2023, 14.

[354] Gabriel, Akyüz, *Mardin İli'nin Merkezinde Civar Köylerinde ve İlçelerinde Bulunan Kiliselerin ve Manastırların Tarihi*, Mardin: Truva Kitap, 1998, 20.

garnizon, siyasi merkez, kooperatif binası, sağlık ocağı ve polis karakolu olarak da kullanılmıştır[355]. Kültür Bakanlığı, 2000 yılında binanın restorasyonunu yaptıktan sonra "Mardin Müzesi", işlevi ile hizmete açmıştır. Müze ve İdari bina olarak iki faaliyet alanında kullanılan Müze, sarımtırak renkli kalker taşından yapılmış olup çift girişlidir ve "U", planı ile "Geleneksel Mardin Evi", mimari özellikleri ile Mardin ilinin kentsel dokusuna uygun bir yapı gösterir (Fotoğraf 1).

Fotoğraf 15. Mardin Müzesi Genel Görünüm

Mardin Müzesi, birçok medeniyetin günümüze kadar gelen eserlerini sergileyen, koruyan ve açıklayan bir kurum olarak hem arkeolojik hem de etnografik eserler sergilemektedir[356]. Müze'de sergilenen eserlerin tarihsel aralığı Asurlar, Bizanslılar, Artuklular ve Osmanlı Dönemine kadar süre gelen dönemleri kapsamaktadır. Her salonun kendi içerisinde tematik bir düzenlemeye sahip olduğu müzede eserler kronolojiye göre tasnif yapmaktadır, Yaklaşık 45.000 eserin korunduğu Müzede Paleolitik Çağ'dan itibaren kentin arkeolojik tarihini gün yüzüne sermektedir. Bunun yanı sıra müzenin ve Kültür Bakanlığının bünyesinde yapılan Dara Antik Kenti, Nusaybin Mor Yakup Kilisesi, Mardin Kalesi, Cizre İç Kale ve Ilısu Barajı HES Projesi kapsamında gerçekleştirilen

[355] Korkut, Tahsin, Özbek, Gülcan, "An Evaluation of Mardin Museum in Terms of Contemporary Museology Norms", *Artuklu Akademi,* 2021/8 (1), 161.
[356] Tuğba Batuhan, "Kültürel Miras ve Müze İlişkisi: Mardin Müzesi", *Journal of Literature and Humanities*, 2023, 70, 88.

birçok antik yerleşim alanında arkeolojik kazı çalışmalarına ait eserler de "Kazılar Salonu", nda sergilenmektedir[357].

Müzenin giriş katındaki avluda; Mezopotamya uygarlıklarına ait taş ve seramik eserler sergilenmektedir. Müze binasının güneyindeki avluda Arkeopark ve konserler, sinema gösterimi gibi etkinliklerin düzenlendiği 500 kişilik amfi bulunmaktadır. Arkeopark'ta neolitik dönem evi ve eşyalarının yeniden modellenmesi, el değirmenleri ve arkeolojik kazı uygulama alanlarına yer verilmiştir. Birinci katta Roma Dönemi'ne ait mozaik ve taş eserlerin sergilendiği açık alan, bölgede yürütülen arkeolojik kazılardan çıkan eserlerin sergilendiği "Arkeolojik Kazılar Teşhir Salonu", 3D sinema ve seminer salonu ile eser depoları yer almaktadır. İkinci katta Mardin'de bulunmuş tarihi eserler İnanç, Ticaret ve Yaşam Salonlarının olduğu dört kapalı teşhir salonu bulunmaktadır. Bu salonlarda Boncuklu Tarla, Havuz Mevki, Ilısu Höyük, Kumru Tarlası, Zeviya Kavla, Tatika, KilokkiRabiseki buluntuları, Kerküşti kazısı, Nusaybin Girnavaz kazısı, Dara kazısı, Midyat Aktaş Mevki Nekropol kazısı, Nusaybin Mor Yakup Kilisesi kazısı, Mardin Kale kazısı eserleri kronolojik olarak ziyaretçilere teşhir edilmektedir (Fotoğraf 2).

Fotoğraf 16. Arkeolojik Kazılar Salonu

İnanç Salonu'nda eski Mezopotamya mitolojisi ve ilk çağ dinleri, Paganizm, Hristiyanlık, İslamiyet inanç ve ölü gömme gelenekleri ile bereket ve büyü ritüelleri gibi temaların yer aldığı bu konularla ilgili eserlerin sergilendiği salondur (Fotoğraf 3).

[357] https://www.kulturportali.gov.tr/portal/mardinmuzesi (E.T. 05.06.2024)

Fotoğraf 17. İnanç Salonu

Ticaret Salonu, Mezopotamya'da ticaretin ortaya çıkışı, ilk ödeme araçları, matematik ve yazının icadı, taşımacılık, dokumacılık, paranın serüveni gibi insanoğlunun ekonomi ve ticari hayatının geçmişten günümüze nasıl şekillendiği eserler ile bağlantı kurularak anlatılan ve birçok medeniyete ait altın ve gümüş sikke ve konu ile ilgili eserlerin sergilendiği salondur (Fotoğraf 4).

Fotoğraf 18. Ticaret Salonu

Yaşam Salonu'nda Mardin ve Mezopotamya kültürünün sosyal yaşamı beslenme, süslenme, savunma temalarıyla yansıtılmış ve konu ile ilgili antik eşyalar sergilenmektedir (Fotoğraf 5).

Fotoğraf 19. Yaşam Salonu

Bu alanların dışında; Müze ihtisas Kütüphanesi, Müze Sanat Galerisi, Restorasyon Konservasyon ve Analiz Laboratuvarları ve Müze İdari binası ile modern bir müze binası konumundadır (Fotoğraf 6).

Fotoğraf 20. Kütüphane ile Restorasyon ve Konservasyon Salonu (https://www.kulturportali.gov.tr/portal/mardinmuzesi E.T. 05.02.2024)

Müzenin önemli yönlerinden birisi de eğitici müzeler arasında önemli ir yere sahip olmasıdır. Eğitim salonlarında gelen ziyaretçilere özellikle çocuklara hitap eden sikke basma, ebru, seramik yapımı, kök boya baskı gibi çeşitli atölye çalışmaları ve kış okulu, yaz okulu etkinlikleri ile eğlenceli zaman geçirmelerini sağlayarak kültürel mirasa ve müzeye ilgilerinin arttırılması sağlanmaktadır[358].

[358] Nazife Gürhan, "Bir müzenin dönüşümü: Öğrence mekânı olarak Mardin Müzesi", *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 17(33), 567.

3.4. MARDİN MÜZESİ CAM ESERLERİ

Mardin Müzesi'nde korunan 348 adet cam kap bulunmaktadır. Bu eserler satın alma ve kazı gibi yollarla müzeye kazandırılmıştır (Grafik 3). Mardin Müzesi eserler kendi içerisinde formlarına göre 11 gruba ayrılmış ve yine kendi içerisinde form veya bezeme özelliğine göre farklı gruplara ayrılmıştır (Grafik 4). Bu gruplamalar yapılırken kronoloji esas alınmıştır. Kaplarda form gelişimi aktarıldıktan sonra genel tanımı yapılarak renk, bezeme, kullanım amaçları konusunda bilgiler verilmiş ve varsa birebir yoksa yakın benzerleri ile karşılaştırma yoluna gidilerek en uygun tarih verilmeye çalışılmıştır. Eserler iç kalıp, kalıplama ve üfleme teknikte üretilmiştir. En erken örnek iç kalıp tekniğinde yapılmışken en geç örneğimiz serbest üfleme tekniğinde üretilmiş ve aletle şekillendirilmiştir (Grafik 5). Eserler anlatılırken formlarına göre, müzeye geliş şekline göre ve yapım tekniklerine göre dağılımını gösteren grafiklerden yararlanılmıştır. Bazı gruplarda tüm eserler aynı şekilde müzeye kazandırılmış veya aynı teknikte yapılmış ise grafik eklenmeyip metin içerisinde belirtilmiştir.

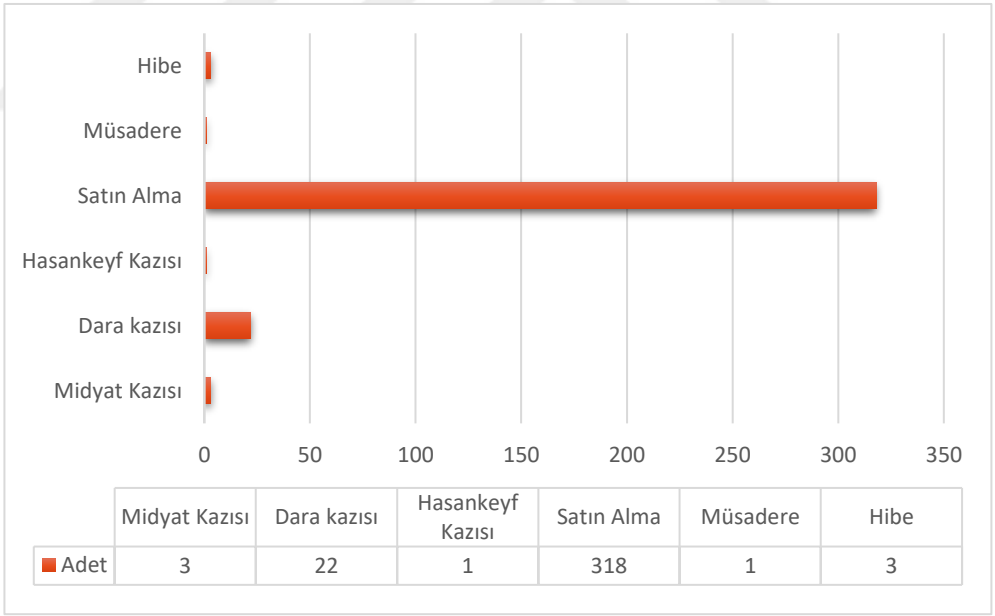

Grafik 3. Mardin Müzesi Cam Eserlerin Müzeye Geliş Şekillerine Göre Dağılımı

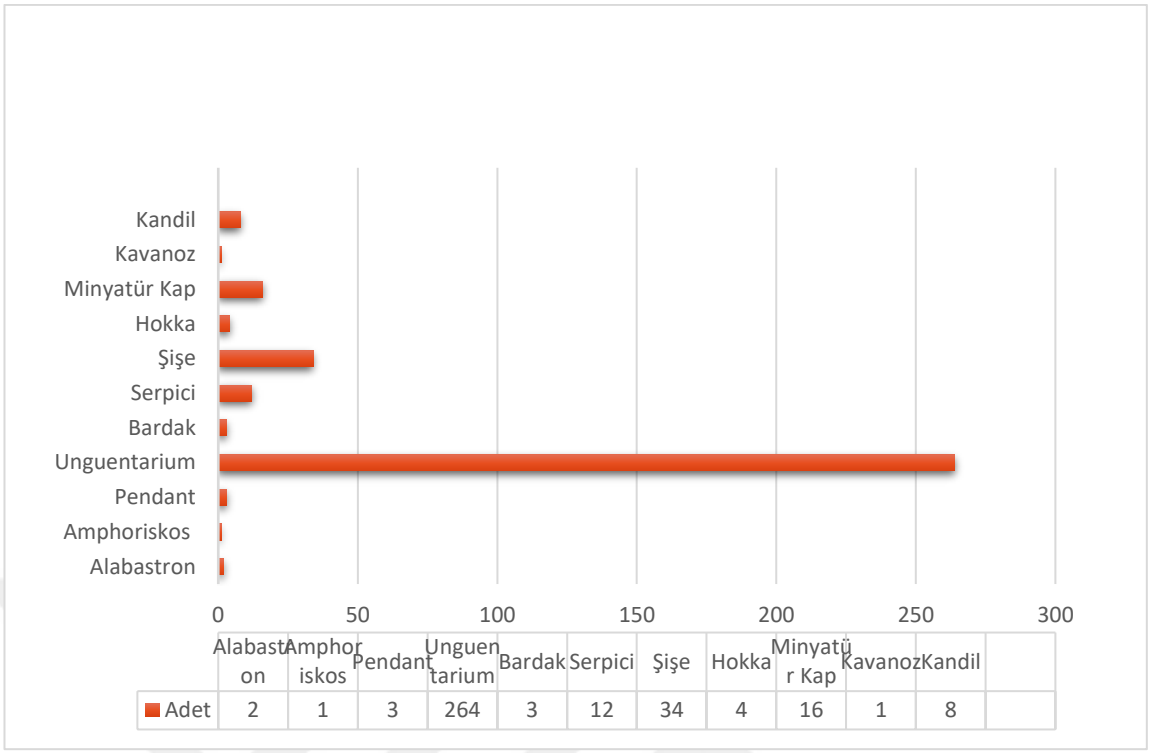

Grafik 4. Mardin Müzesi Cam Eserlerin Formlara Göre Dağılımı

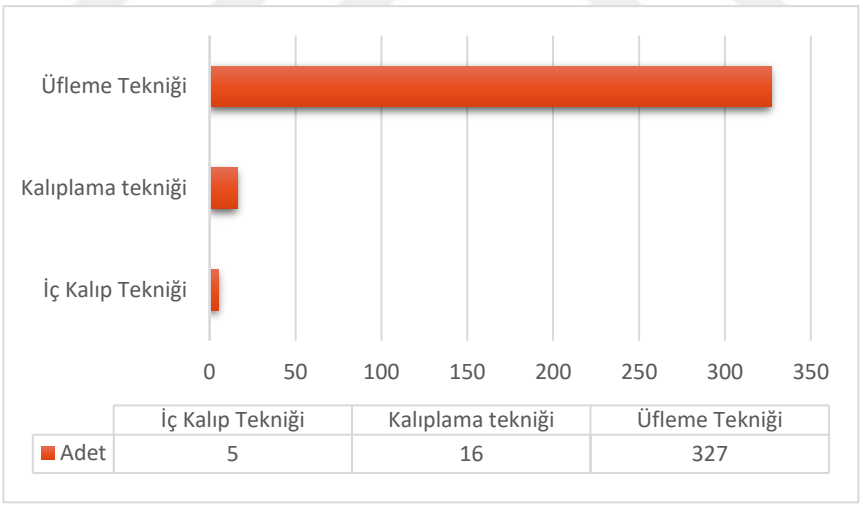

Grafik 5. Mardin Müzesi Cam Eserlerinin Yapım Tekniklerine Göre Dağılımı

3.4.1. Alabastron

Antik dünyada alabastronlar özellikle kadınlar tarafından kişisel güzellik rutinlerini gerçekleştirmek için kullanılan krem, yağ ve kokuların muhafaza edilmesi bunun yanı sıra tıbbi sıvı maddeleri saklamak amacıyla üretilmiş kaplardır. Pişmiş toprak, cam gibi değişik madenlerden üretilmiş olan alabastronların ilk üretiminde alabaster (su mermeri) kullanıldığından alabastron ismini aldığı düşünülmektedir[359].

Cam alabastronlar bitki kalıntıları, kil gibi malzemelerden belli oranlarda karıştırılarak hazırlanan bir iç kalıbın[360] sıvı haldeki camın içine batırılması veya cam ipliklerinin kalıba sarılması ile oluşturulduğu için mat bir görüntü verirler. Dar boyun ve uzun gövdeye sahip olan alabastronlar genellikle kulpsuz veya karşılıklı iki kulplu, boyundan gövdeye doğru genişleyen dibe doğru uzayıp incelen oval veya sivri dipli form gösteren kozmetik kaplardır[361]. Farklı malzeme ve farklı formlarda yapılan alabastronların, MÖ 2. bin yıl ortalarından Hellenistik Dönem'e kadar kadın mezarlarına ölü hediyesi olarak konulduğu gibi kadınlarla ilgili betimlerde de yoğun olarak kullanıldığı görülmektedir[362]. Bunun yanı sıra dini ayinlerde ölülerin güzel kokması için yağlandığı kokulu yağların muhafazasında da kullanılmış[363] olan cam alabastronların erken dönemlerde genellikle bezemesiz lacivert camdan örneklerinin yanı sıra bezemeli örneklerde lacivert cam üzerine beyaz, sarı, turuncu gibi zemine zıt renkler kullanılarak daha zengin bir görünüm kazandığı görülmektedir. Klasik döneme baktığımızda beyaz zemin üzerine mor cam ipliğinden bezemeler yapılırken daha geç dönemlerde siyah veya lacivert üzerine beyaz, turkuaz ve sarı cam iplikleri ile bezemelerin uygulandığı görülmektedir. Bu tip kaplarda bezeme olarak kuş tüyü, zigzag, balık pulu, sarmal gibi öğeler kullanılmıştır. Form olarak erken dönemlerde ince uzun, oval dipli bir yapıya sahipken MÖ 2. yüzyıl ortalarından itibaren iğ şekilli bir form sergilemektedir. Sonradan eklenen kulplar erken dönemlerde yunus şeklindeyken geç dönemlerde karşılıklı topuz şeklini almıştır.

---

[359] Pliny Naturalis Historia, 13,2. S. 3, (Loeb Baskısı çev. H. Rackham, 1938-63); Başaran, 1998, 160.
[360] Bilgehan, Uzuner, Bulunuşundan Üflemeye Uygulamalı Cam Teknikleri AKANTAŞ, İnkılap Yayınları, İstanbul 2004, 49.
[361] Yasemin, Er, *Klasik Arkeoloji Sözlüğü*, Ankara 2004, 17; Weinberg ve McClellan 1992, 19; Secda, Saltuk, *Arkeoloji Sözlüğü*, İnkılap Kitabevi, İstanbul 1997, 19, levha I; Eker, 2014, 114; Soslu, 2022a, 136.
[362] John, Boardman, *Siyah Figürlü Atina Vazoları*. İstanbul: Homer Kitabevi, 2003, s. 73, Res. No. 79; Civelek, 2019, 7-8; Soslu, 2022a, 136.
[363] Grose, 1989, 109.

MÖ 8. yüzyıldan itibaren cam alabastronların üretim yerleri arasında Doğu Akdeniz, Rhodos, Mezopotamya, Kıbrıs, Fenike kıyıları ve Aleksandria gibi merkezleri görmek mümkündür[364]. Mezopotamya'da yaşayan cam ustalarının MÖ 7. yüzyılda batıya göç ederek Rhodos Adası'na yerleştikleri ve iç kalıp tekniğini kullanarak alabastron ürettikleri bilinmektedir[365]. Barag[366]; genellikle Akdeniz kıyısı boyunca ve Ege de MÖ 7. yüzyıldan itibaren iç kalıp tekniğinde yapılmış alabastronların görüldüğünü, McClellan, Harden ve Fossing[367] ise iç kalıp tekniğindeki bu cam alabastronların MÖ 6. yüzyıldan önceye gidemeyeceğini ifade etmektedirler. Goldstein[368], cam alabastronları tarihlerine göre üç grup altında toplamışken, Harden[369] ve Grose[370] cam alabastronları Akdeniz Grubu altında üç farklı tip olarak değerlendirmişlerdir. Harden[371]in iç kalıp tekniği ile üretilmiş kapları kronolojik sınıflandırmasına göre;

MÖ 7. yüzyıl- erken 6. yüzyıl kaplarını Mezopotamya Grubu,

MÖ 6. yüzyıl ortaları ile erken 4. yüzyıl arası Akdeniz Grubu I,

MÖ 4. yüzyıl- erken 3. yüzyıl arası Akdeniz Grubu II,

MÖ 3. yüzyıl- Geç 1. yüzyıl arası Akdeniz Grubu III,

MÖ geç 7. yüzyıl- MÖ 4. yüzyıl veya 3. yüzyıl arası İtalyan Grubu olarak sınıflandırılmıştır.

Harden'in yaptığı sınıflamayı geliştiren McClellan[372] ise iç kalıp tekniğinde üretilmiş kapları;

MÖ 8. yüzyıl ile MÖ 6. yüzyılın ortalarını I. Grup,

MÖ 6. yüzyıl ile MÖ 5. yüzyılı II. Grup,

MÖ 4. yüzyıl ile Erken MÖ 3. yüzyılı III. Grup,

---

[364] Barag, 1985: 79, 81; Grose, 1989: 110, 159-160; Soslu, 2022a, 137.
[365] Harden, 1981, 52; Soslu, 2022a, 138.
[366] Barag, D., 1985, pl.7, no.48-51; Grose, 1989, 110; Civelek, A., "Stratonikeia-Akdağ Nekropolisi'nden Bir Mezar", *Anadolu/Anatolia* 30, 2006, 51.
[367]Fossing, 1940: s. 59; McClellan, 1985: 36, 37; Eker, 2014, 115; Soslu, 2022a, 136.
[368] Goldstein, 1979: 38, Fig. 11.
[369] Harden, 1981: 55-135
[370] Grose, 1989: 95-108, 110-114, 115-121, 122-125.
[371] Kavaz Kındığılı, B., "Adana Müzesi İç Kalıp Teknik Üretimi Cam Kaplar", *ODÜSOBİAD* 13 (2), 2023, 1620.
[372] McClellan, 1984, *Core-Formed Glass from Dated Contexts (Classical, Mediterranean*), Univesity of Pennsylvania, (Phd Thesis) Philadelphia.

MÖ 3. yüzyıl ile MÖ 1. yüzyıl IV. Grup altında incelemiştir.

Erken dönem iç kalıp tekniği ile üretilen kapların sınıflandırılmasında Grose[373] ise;

MÖ 6. yüzyıl erken 4. yüzyıl arası Akdeniz I. Grup,

MÖ 4. yüzyıl- Geç 3. yüzyıl Akdeniz II. Grup,

MÖ 2. yüzyıl- MS 1. yüzyılı ise Akdeniz III. Grup olarak adlandırmıştır.

Genel olarak değerlendirdiğimizde alabastronların ilk üretimlerinde formların silindirik gövdeliden geçe doğru iğ gövdeliye dönüştüğünü görmekteyiz. Bezeme olarak değerlendirdiğimizde ise erken dönem örneklerinin genellikle süslemesiz olduğu süsleme olanlarda da dalga bezemesinin kullanıldığı, geçe doğru tüy, dalga fisto ve sarmal gibi bezemeler ile süslendiği görülmektedir.

Mardin Müzesi'nde 2 adet alabastron bulunmaktadır ve bunlar formlarına göre 2 farklı adla değerlendirilmiştir. İki eserimizde (Silindirik Gövdeli Alabastron, İğ Gövdeli Alabastron) müzeye satın alma yoluyla kazandırılmıştır (Grafik 6). Eserlerimiz Kat. No. 1 ve Kat. No. 2'de ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Her iki eser de iç kalıp tekniğinde üretilmiştir (Grafik 7).

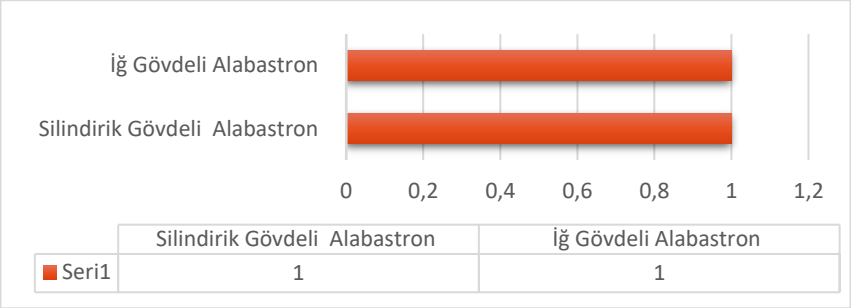

Grafik 6. Mardin Müzesi Alabastronun Forma Göre Dağılımı

[373] Grose, 1989.

Grafik 7. Mardin Müzesi Alabastronun Yapım Tekniklerine Göre Dağılımı

3.4.1.1 Silindirik Gövdeli Alabastron

Kat. No. 1'de yer verdiğimiz ve adını gövde formundan alan alabastron müzeye satın alma yoluyla kazandırılmıştır. Yüksekliği 8 cm, ağız çapı 2,7 cm, taban çapı ise 2,3 cm ölçülerindedir. Müzedeki en erken eser olan alabastron cam yapım tekniklerinin en erkeni olan iç kalıp tekniği ile yapılmıştır. Boyun kısmı kırık, dibe doğru genişleyen silindirik bir gövde ve düz dipli bir form sergileyen alabastronun omuz hizasında karşılıklı duran yunus biçimli iki kulpu yer almaktadır. Opak siyah cam üzerine beyaz cam iplikleri ile boyun kısmında sarmal sonrasında dalga bezeme oluşturulmuştur. Cam ipliğinden yapılan bu bezeme tabandan, kırık olan boyuna kadar devam etmektedir. Erken alabastron örneklerinden olan bu form muhtemelen kadınların sürme veya güzel kokulu yağları muhafaza ettikleri kaplar olarak kullanılmıştır.

Eserin benzerini Goldstain[374] *Near Eastern Core-formed Glass 8 th- 7th Centry B.C.* başlığı altında inceleyerek MÖ 8.- 7. yüzyıllara tarihlendirmektedir. Grose[375] bu tip alabastronları *Mesopotamian Core- Formed Bottles* grubu içerisine almış ve MÖ 8. yüzyılın ikici yarısına tarihlemiştir. Hayes[376] ise; bu tip alabastronları *Fifth-Century Types: Blue And Coloured Bodies* tipleri içinde inceleyerek MÖ 5. yüzyılın ikinci yarısına tarihlemiştir. McClellan[377] form olarak benzer örneğini MÖ 6. yüzyıl ortaları- MÖ 5.

[374] Goldstain, 1979, 104,
[375] Grose, 1989, s. 76, fig. 41.
[376] Hayes, 1975, 10.
[377] McClellan, 1984, 29.

yüzyıllara vermiştir. Bu eserimizi Goldstein'in *Near Eastern Core-Formed Glass* başlığı altında yer alan ve MÖ 5.-4. yüzyıllara tarihlenen kohl tube örneklerine de benzetebiliriz[378]. Eserimizin ağız kısmı kırık olduğundan kapaklı olup olmadığı anlaşılamamaktadır. Bu yüzden alabastron veya kohl tube olabilir fikri de düşünülmektedir. Kohl tube sürme şişesi olarak adlandırılan ve kozmetik alanında sürmenin muhafaza edildiği minyatür kaplar olarak kullanılmışlardır.

Erken dönemlerde özellikle Mezopotamya'daki cam ustalarının batıya gittiği ve bu sanatı orada da yaydığı bilinmektedir[379]. Bu bilgi ile eserimizin benzerleri hem doğu hem batıda birçok yerleşimde karşımıza çıkabilmektedir. Mardin Müzesi eseri form ve teknik olarak Kartaca[380] Camiros[381], Irak[382], Doğu Akdeniz[383], Kuzey Karadeniz Bölgesi[384], Rhodos[385], İstanbul Arkeoloji Müzesi[386], Adana Müzesi[387] örnekleri ile benzerlik göstermektedir. Bezeme yönünden baktığımızda ise; İran[388], Sardes[389] gibi merkezlerde benzerleri ile karşılaşılmaktadır. Klasik dönem cam alabastronlarda yaygın olarak kullanılan yunus şekilli kulpların Mardin Müzesi eserinde de kullanılmış olması, form ve bezeme yönünden benzerleri ile karşılaştırıldığında ve daha geç dönem örneklerindeki dip kısmının biraz daha sivrilerek yavaş yavaş iğ gövde şeklini almasından dolayı Kat. No.1'deki örnek MÖ 5.-4. yüzyıl arasına tarihlemek doğru olacaktır.

[378] Goldstein, 1979, s.105, no. 210.
[379] Harden, 1981, 52-53; Grose 1989, 110.
[380] Grose, 1989, fig. 41.
[381] Grose, 1989, fig. 42.
[382] Goldstein, 1979, No. 204.
[383] Grose, 1989, No. 30; Murray C. McClellan, *Core-Formed Glass from Dated Contexts (Classical, Mediterranean*), Univesity of Pennsylvania, (Phd Thesis). Philadelphia, 1984, plate 1, I.A.İ.2.
[384] Nina, Kunina, *Ancient Glass in the Hermitage Museum,* ARS Publiser, St. Petersburg 1997, s. 249, no.14.
[385] Grose, 1989, s. 137, no. 77.
[386] Atik, 2004, res. I-68.
[387] Kavaz Kındığılı 2023, kat. No. 10.
[388] Goldstein, 1979, No. 206.
[389] Saldern, 1980, Pl. 1, No 1.

3.4.1.2. İğ Gövdeli Alabastron

İğ gövdeli alabastronlar genel form itibari ile tabana doğru daralarak inen gövde ve boynun alt tarafında karşılıklı durak tutamaklara sahiptir. Bu tutamaklar bir ip veya deri ile bağlanıp boyundan asılarak kullanılmış olabileceğini düşündürmektedir. Bu tip cam alabastronlarda lacivert veya siyah cam üzerine opak beyaz, sarı, turkuaz gibi renkler kullanılmıştır. Bezemeler ise gövdenin dip kısmı ve boyunda genellikle sarmal, gövdede ise fisto, dalga, tüy şeklinde işlenmiştir.

İğ gövdeli alabastronlar Geç Hellenistik Dönemde yoğun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu dönemde pişmiş topraktan örneklerine de çokça rastladığımız fusiform alabastron olarak da adlandırılan cam alabastronlar iç kalıp tekniğinde üretilmiştir[390]. MÖ 2. yüzyıldan itibaren üretimine başlanan bu formlar MÖ 1. yüzyıl sonlarına kadar sevilerek üretilmiş ve kullanılmıştır[391]. İğ Gövdeli Alabastron olarak incelediğimiz formu Hayes[392] *Hellenistic: Class A* grubu altında incelemiş ve MÖ 2.-1. yüzyıllara tarihlemiştir. Grose[393] bu tip alabastronları *Class III:E*; *Alabastron Form III:5* olarak adlandırmış ve Doğu Akdeniz üretimi olan Suriye- Filistin örneğini MÖ 2. yüzyıl ortaları-1. yüzyıla tarihlendirmiştir. Harden[394] ise; iğ gövdeli alabastronları *Mediterraneam Group III Form 18*' de incelemiş, oinocholerden türetildiğini ifade ederek MÖ 3. yüzyıl sonları ile 1. yüzyıla vermiştir. McClellan[395] yaptığı tez çalışmasında; Kamiros, Atina Agorası, Delphi ve Kıbrıs örneklerini *Tip. IV. A.iii* olarak gruplandırmıştır ve MÖ 100-50 yıllarında olduğu düşünülmektedir.

Mardin Müzesi iğ gövdeli alabastron Kat. No. 2'de ayrıntılı olarak incelenmiştir. Satın alma yoluyla müzeye kazandırılan eser iç kalıp tekniğinde üretilmiştir ve form biçiminden dolayı iğ gövdeli alabastron olarak tanımlanmıştır. 7 cm yükseklik, 2,1cm, ağız çapı, 0,5 cm taban çapına sahip alabastron dışa çekilerek oluşturulmuş ve ateşte parlatılmış ağız, silindirik kısa boyuna sahiptir. İğ gövdeli olan kap sivri diple sonlandırılmıştır. Boyun kısmına sonradan karşılıklı iki tutamak eklenmiştir. Yarı saydam

[390] Grose, 1989, 115, Gürler, 2021, 90-91.
[391] Grose, 1989, 123, fig. 89
[392] Hayes, 1975, 13.
[393] Grose, 1989, s. 169, No. 167
[394] Harden, 1981, s. 122, Form 18.
[395] McClellan, 1984, s. 135-137, 467, Plate.31, Tip. IV.A.iii.

opak siyah cam üzerine opak beyaz cam ipliğinden boyun ve gövdenin alt kısmında sarmal, gövde kısmında fisto bezeme uygulanmıştır.

Eserimizin bezeme veya form olarak benzerleri; özellikle tarihlememize daha çok fayda sağlayan ve MÖ 2. yüzyıl ortaları ile 1. yüzyılın ilk yarısı arasına tarihlendirilen Amathus mezarından ortaya çıkarılmış Suriye-Filistin etkili Kıbrıs örneği[396], Patara[397], Adana Müzesi[398], Stratonikeia[399], mezar buluntusu olan ve MÖ 3.-1 yüzyıllar arasına tarihlenen Assosörneği[400], uygulanan bezeme farklılık gösterse de form olarak benzemesi ile Kahramanmaraş Müzesi[401], Royal Ontario Museum Koleksiyonu[402], kullanılan renk ve bezeme farklı olsada form olarak benzemesi ile Bergama Müzesi Koleksiyonu[403], Çanakkale Müzesi[404]nde görülmektedir. National Scotland Museum Koleksiyonu[405], Metropolitan Museum Koleksiyonu[406], Nif (Olympos)[407], Arykanda[408], Stratonikeia[409], Anadolu Medeniyetleri Müzesi Koleksiyonu[410], Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları Koleksiyonu[411], İzmir Arkeoloji Müzesi Koleksiyonu[412],[413]'nda karşımıza çıkmaktadır. Yapılan analojilerden yola çıkılarak yukarıda bahsi geçen birçok eserler form olarak örtüşen eserimiz bazı örneklerle fisto bezemesinin kullanımı ile farklılık göstermektedir. Ancak dönem özelliğini yasıtan formu yine dönemde bu tip kaplar üzerine yaygın olarak uygulanan fisto bezemesi ile Kat No.3' teki eser için MÖ 2.- MÖ 1. yüzyıl ortaları tarihi önerilebilir.

---

396 Tait, 1991, s. 44, no 49.
397 S. Baybo, 2003, s. 22, lev. 1, çiz. 2, no. 4,5 (MÖ 2.-1. yy).
398 Kavaz Kındığılı, 2023, Kat. No. 7
399 Aynur, Civelek, "Stratonikeia-Akdağ Nekropolisi'nden Bir Mezar", *Anadolu/Anatolia* 30, 2006, s. 51, Çiz. 10, Res. 4
400 Nurettin, Arslan "2006 Yılı Assos Kazı Çalışmaları", *Türk Arkeoloji ve Etnografya Dergisi*, S. 8, 2008, s. 53, Resim 7, no.2.
401 Eker, 2016, s. 332-333 Res 3.5.
402 Hayes, 1975, s. 14, no.30.
403 Atila ve Gürler, 2009, s. 18, Kat.No. 3.
404Emre, Taştemür, "İç Kalıp Teknikli Cam Eserler ve Çanakkale Müzesi Örnekleri", *Colloquium Anatolicum,* 15, 2016, s. 226, Fig 10.
405 Lightfoot, 2007, s. 39, no. 27.
406 https://www.metmuseum.org/art/collection/search/249814 (E.T. 19.06.2024)
407 Canav Özgümüş ve Kanyak, 2012, s. 297, Şekil 2; 93.
408 Ahmet Tolga, Tek, "Arykanda'da Bulunan Antik Cam Eserlere Genel Bir Bakış"*, Seres, IV. Uluslararası Katılımlı Seramik, Cam, Emaye, Sır ve Boya Semineri,* Eskişehir 2007, resim 1.
409 Civelek, 2006, s. 51, Çiz. 10, Res. 4.
410 Özet,1987b, s. 86, resim 4.
411 Canav, 1985, s. 30, no. 8.
412 Atik, 2004, s. 74, Res. I-67.
413 Yücel Akat, Nezih Fıratlı ve Hüseyin Kocabaş, *Hüseyin Kocabaş Koleksiyou Cam Eserler Kataloğu,* Arkeoloji Sanat Yayınları, İstanbul 1884, s. 17, resim 14.

3.4.2. Amphoriskos

Grekçe karşılığı "αμφορισκος", olan amphoriskos "amphi-her iki kenarda", ve "phero-taşımak", kelimelerinin birleşmesi ile oluşan amphoranın küçük boyutlu olarak yapılmış şeklidir. Genel form olarak bakıldığında dar ağız, omuzdan çıkan iki kulp ve farklı şekillerde olabilen gövdeden oluşmaktadır. Camdan önce pişmiş toprak örneklerini görebildiğimiz amphoriskosların camdan üretilenleri güzel kokulu yağların ve değerli parfümlerin muhafaza edildiği kaplar olarak karşımıza çıkmaktadır. Cam amphoriskoslara baktığımızda erken örneklerde (MÖ 6.-5. yüzyıl) genellikle dar ağızlı, kısa boyunlu, omuzdan iki kulplu oval gövdeli ve sivri dipli olduğu görülmektedir. Geç örneklere baktığımızda ise (MÖ 2.-1. yüzyıl) boynun bazen uzadığını, omuzdan iki kulpun devam ettiğini fakat kulp işlenişinde farklılıklar olduğunu, gövdenin de silindirik hal aldığını görmekteyiz. Dip kısmı ise ya oval ya da halka kaide şeklinde karşımızda çıkmaktadır. Bu tip karakteristik olmayan amphoriskosların formu ve bezemelerin yerleştirilmesi iğ gövdeli alabastronlar ile oldukça benzeşmektedir[414]. Bergman ve Oliver bu formları alabastron olarak tanımlamış ve MÖ 2.-1. yüzyıla tarihlendirmiştir[415]. Harden[416] formu amphoriskos olarak nitelemiş ve *Mediterraneam Group I* (MÖ 6.-4. yüzyıllar), *Mediterraneam Group II* (MÖ 4.-3. yüzyıllar) ve *Mediterraneam Group III* (MÖ 3.-1. yüzyıllar) olmak üzere üç grupta değerlendirmiştir. McClellan[417], *amphoriskos Tip IV. B* olarak adlandırmış, Grose[418] ise, *Amphoriskos Form III:4* olarak sınıflandırıp MÖ 2. yüzyıl ile 1. yüzyılın ortalarına tarihlendirmiştir.

Cam amphoriskosların ortalama boyutları 5cm-12,5cm arasında farklılık göstermektedir. Özellikle MÖ 6.-5. yüzyıllarda opak beyaz üzerine mor cam ipliği bezemeli örnekler üretilmişken, sonraki dönemlerde lacivert üzerine opak beyaz, sarı ve turkuaz gibi renklerde cam iplikler kullanılarak bezemeli şekilde olarak üretilmiştir. Formlarda kullanılan bezemeler incelendiğinde; genellikle boyun ve dip kısmında sarmal

---

[414] Grose, 1989, s. 174, no. 180-181
[415] Sidney M. Bergman, ve Andrew Jr. Oliver, *Ancient glass in the Carnegie Museum of Natural History*, Board of Trustees, Carnegie Institute, Pittsburgh, Pennsylvania 1980, 12.
[416] Harden 1981, 122-123
[417] McClellan, 1984, s. 145-156, Plate 33
[418] Grose, 1989, 174, no. 180-181

diyebileceğimiz yatay bantlar, gövdede ise zigzag ve bazen de dalga bezemesinin varlığı dikkat çekmektedir.

Mardin Müzesi'nde 1 adet amphoriskos yer almaktadır. Satın alma yolu ile müzeye kazandırılan eser Kat. No. 3'te ayrıntılı olarak incelenmiştir. İç kalıp tekniğinde üretilen amphoriskos yaygın olmayan bir form tipi sergilemektedir. Form olarak incelendiğinde tabla şekilli ağız, ince silindirik boyun, boyundan biraz daha geniş silindirik gövde, oval taban, omuzdan başlayıp ağzın altında son bulan karşılıklı kulplardan oluşmaktadır. Opak lacivert cam üzerine sarı renkli cam ipliğinden dalga bezeme ile süslenmiştir. Eserimiz Goldstein'[419]in iç kalıp tekniğinde üretilmiş formlar arasında Doğu Akdeniz üretimi MÖ 2.-1. yüzyıllar arasına verdiği anlaşılmaktadır.

Eserin form ve bezeme olarak birebir benzerlerine yayınlarda rastlayamasak da Elaiussa Sebaste[420], gövdenin biraz daha şişkin olması ile Sardes[421] örneğine benzemektedir. Kaidenin varlığı ve iki halka şeklindeki kulp yapısı ile farklılık gösteren Adana Müzesi[422] örneği de form olarak kısmen benzemektedir. Bu doğrultuda birebir benzerine rastlamasak da yapım tekniği, renk ve bezeme özelliği ile Mardin Müzesi örneği MÖ 2.-1.yüzyıla ait olduğu düşünülebilir.

3.4.3. Pendant

Latince "sarkmak", anlamına gelen "pendere", kelimesinden türemiş olan pendant kolye ucu olarak tanımlanmaktadır[423]. Amulet (muska), tılsım, madalyon gibi türleri olan pendantların antik dünyada en yaygın olanlarından birisi amuletlerdir. Gerek arkeolojik kazılala gerekse değişik şekillerle müzelere kazandırılan cam pendantlar diğer cam malzemelere göre daha az görülen örneklerdendir. Cam üretim tekniklerinin en eskisi olan ve MÖ 2. binlerden beri boncuk yapımında kullanılan çubuk teknik veya kalıba basma tekniği ile üretilen cam pendantlara en fazla Akdeniz bölgesinde Fenike yerleşimlerinde rastlamak mümkün olmuştur[424].

[419] Goldstein 1979, fig. 11.
[420] Gençler, 2009, s. 21, Resim 2
[421] Hayes 1975, plt.3.38
[422] Kavaz Kındığılı 2023, kat. No. 3.
[423] https://en.wikipedia.org/wiki/Pendant (E.T. 17.06.2024)
[424] Veronica, Tatton-Brown, Rod-formed Glass Pendants ve Beads. (D. Harden Ed.). *Catalogue*

Mardin Müzesi cam eserleri arasında 3 adet pendant yer almaktadır. Kat. No. 4-6 arasında incelediğimiz pendantlar iki farklı başlıkta incelenmiştir. Kat. No. 4 kuş biçimli pendant serbest üfleme, Kat. No. 5 ve 6 ise testicik biçimli pendantlar çubuk kalıp tekniğinde yapılmıştır (Grafik 8, 9). Kat. No. 5 ve 6'da incelediğimiz örnekler içi boş şişecikler olduğundan amulet (muska) olarak kullanılmış olmalıdır. İçleri boş olduğundan kutsal su veya güzel kokulu bitkilerin konularak kötü düşüncelerden ya da hastalıklardan korunulması amaçlanmış olmalıydı.

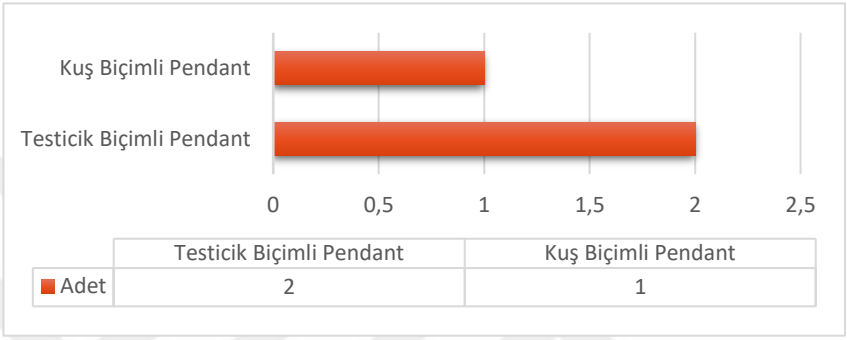

Grafik 8. Mardin Müzesi Pendantların Forma Göre Dağılımı

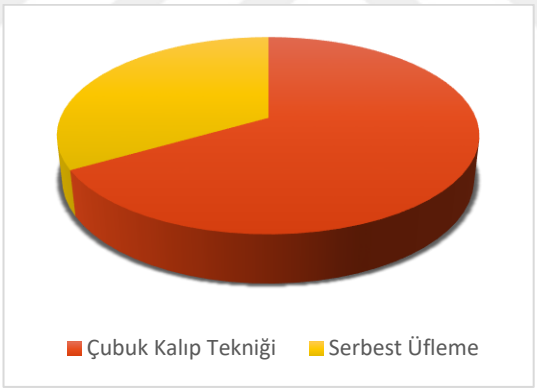

Grafik 9. Mardin Müzesi Pendantların Yapım Tekniklerine Göre Dağılımı

of the Grek ve Roman Glass in the British Museum Volume 1. Core- and Rod- Formed Vessels and Pendants and Mycenaean Cast Objects, London: British Museum Publications, 1981, 143-155; Emre, Taştemür, "Glass Pendants In Tekirdağ And Edirne Museums", *Anatolia Antiqua XXV*, 2017b, 53-56.

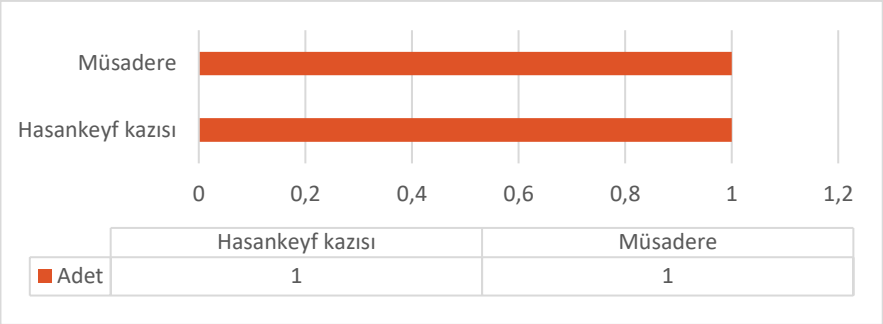

Grafik 10. Mardin Müzesi Pendantların Müzeye Geliş Şekillerine Göre Dağılımı

3.4.3.1. Kuş Biçimli Pendant

Kat. No. 4 kuş biçimli pendant Hasankef buluntusu olarak kayıtlara geçmiştir. Kuş biçimli eserin taban kısmı bastırılarak düzleştirilmiş, aletle çekilerek oluşturulan baş ve öne doğru çekilerek sivrileştirilmiş gaga kısmı, kanadın olması gereken yerde zincirle asılabilmesi için delik, diğer tarafta yine aletle çekilerek oluşturulan kanat ile form kuş biçiminde şekillendirilmiştir. Yapılan araştırmalarda Klasik ve Helenistik dönem içerisinde camdan insan başı veya zoomorfik pendantların üretildiği görülmektedir[425]. İncelemeler sonucunda farklı hayvan biçimlerinde pendantların üretiminin yanında kuş biçimli pendantlar az miktarda karşımıza çıkmaktadır. Ancak bu tip pendantları hayvan biçimli pendantlar olarak ele aldığımızda yunus, kuş vb. örnekler karşımıza çıkmaktadır. Bu tip pendantlarında Helenistik dönemde yaygın olarak üretildiği anlaşılmaktadır. Ceslona Koleksiyonu[426] koleksiyonuiçerisinde yer alan ve MÖ geç 5. yüzyıl ile MÖ 3. yüzyıl arasına tarihlenen örnekteki kuş figürünün sırt kısmına askı halkası yerleştirilirken Mardin örneğimizde bu halka kuşun direk gövdesinde yuvarlak bir boşuk bırakarak oluşturulması ile farklılık göstermektedir. Fenike üretimi olduğu düşünülen pendant kuş biçimli olması bakımından benzerlik göstermektedir. Bu benzerlikten yola çıkarak Mardin örneğininde MÖ 4.-3. yüzyıllarda kullanıldığını düşünmek yanlış olmayacaktır.

[425] Christopher Lightfoot, *The Cesnola Collection of Cypriot Art: Ancient Glass,* Metropolitan Museum of Art, New York 2018, 310.
[426] Lightfoot 2018, cat. No. 477.

3.4.3.2. Testicik Biçimli Pendant

Mardin Müzesi cam eserleri içerisinde Kat. No. 5 ve Kat. No. 6'da kayıtlı testicik biçimli pendantlar Geç Roma döneminde ortaya çıkmaya başlayan bir formdur. Suriye-Filistin bölgesinden yayılan bu formlar genellikle mezar hediyesi olarak karşımıza çıkmaktadır[427]. Doğu Akdeniz'de daha yaygın olarak görülmesine rağmen İmparatorluğun Batı kesimlerinde de görmek mümkündür. Genellikle opak camdan yapılan pendantlar az da olsa yarı opak şekilde de üretilmiştir. Koyu mavi rengin yoğun olarak kullanıldığı pendantlarda ayrıca sarı, beyaz, siyah ve turkuaz renklerde kullanılmıştır. Genellikle mavi ve tonlarının kötü enerjiyi aldığı inancı düşünüldüğünde bu renklerin yoğun olarak kullanılmış olması pendantların kullanım amacı ile örtüştüğünü göstermektedir. Form olarak sofra kabı olarak kullanılan testi veya sürahilerin taklidi şeklinde minyatür olarak üretilen testicik biçimli pendantlar muhtemelen sap kısmından bir ip veya deriye geçirilerek kullanılmıştır. Ortaya çıkarılan örnekler içi boş şeklinde üretildiğinden içerisinde koruyucu bir sıvı veya şifalı malzemelerin konulduğu da düşünülebilmektedir. Devai, bu tip pendantları Geç Roma Dönemin'e tarihlese de kullanımının Hıristiyanlıkla ilişkili olduğunu Kutsal topraklara gelen hacıların bu kolyelerden muska veya hatıra niyeti ile aldıklarını ifade etmektedir[428]. Stern[429] testicik biçimli pendantlar için yapmış olduğu sınıflandırmada üç temel tipe ayırmıştır. Birinci tipte gövde silindirik cam çubuk şeklindeyken üzerindeki küresellik cam ipliklerle kafes şeklinde uygulanmıştır. Opak sarı, siyah veya tek renkli olan bu pendantlar basit formlardır. İkinci tipte, içi boş orta biçime sahip kap formunda bikonik bir gövde vardır ve cam iplikler zigzag veya spiral şekilde gövdeye sarılmıştır. Üçüncü tip ise form iki kulplu kavun boncuğuna benzer bir gövdeye sahip tek renkli pendantlardır.

Merdin Müzesi'ndeki Kat. No. 5 içerisinde incelediğimiz testicik biçimli pendant Nusaybin'den müsadere yolu ile müzeye kazandırılmıştır. Çubuk kalıp tekniği ile mavi renkli camdan üretilmiş olan kolye ucu yarı saydamdır. Yaklaşık 3cm yüksekliğe sahip

---

[427] Dévai Kata, 2020, "Juglet Pendants From Pannonia", *Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae 71*, s. 651.
[428] Dévai Kata, 2020, 652.
[429] E. Marianne Stern, *Römisches, byzantinisches und frühmittelalterliches Glas. 10 v. Chr.–700 n. Chr.* Sammlung Ernesto Wolf, 2001, s. 361; Dévai, Kata, 2020, s. 652.

olan pendant ateşle yuvarlatılmış kesme ağız, silindirik boyun, bikonik gövde ve halka kaideye sahiptir. Gövdenin üzerinde başlayıp ağızda tamamlanan kulpa sahip pendantın gövdesi üzerinde sonradan oluşmuş delikler mevcuttur. Stern'in ikinci tipi ile örtüşen örneğimiz kulbun biraz daha geriye çekilerek sivriltilmesi ile farklılık gösteren Diyarbakır Müzesi[430] örneği ile form olarak benzerdir. Bunun dışında renk ve form olarak benzer örnekler Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi[431], Malatya Müzesi[432], Medusa Cam Koleksiyonu[433] Macaristan[434], Corning Museum[435], koleksiyonları arasında karşımıza çıkmaktadır. Macaristan örneğinin bir mezar buluntusu olması ve MS 4. yüzyıla verilen sikke ile aynı mezarda bulunması itibari ile Mardin Müzesi örneğinide MS 4. yüzyıla tarihlendirilmek yanlış olmayacaktır.

Çalışılan eserler içerisinde Kat. No. 6'da incelediğimiz Pendant, Stern'in birinci tip olarak tanımladığı grup içerisine girmektedir. Satın alma yolu ile müzeye kazandırılan örnek çubuk kalıp tekniği ile yapılarak aletle şekillendirilmiştir. Silindirik içi boş şekilde yapılan şişe üzerine cam ipliklerinden zigzag şeklinde kafes yapılarak gövde oluşturulmuştur. Sarımsı yeşil renkli opak camdan yapılan pendant 2 cm yüksekliğindedir ve konkav bir kaideye sahiptir. Mardin Müzesi örneğimiz Diyarbakır Müzesi[436] örneği ile form olarak benzerdir ancak renk itibari ile örneğimiz sarı renkli camdan üretilmişken Diyarbakır örneği mavi renklidir. Renk olarak farklılık gösterse de form olarak Cesnola Kolleksiyonu[437] örneği ile benzerlik göstermektedir. Bunların dışında Macaristan-Pannonia[438] ve Corning Museum[439] örnekleri incelendiğinde hem form hem de renk olarak benzerr olduğu anlaşılmaktadır. MS 4.-7 yüzyıllar arsına verilmiştir.

---

[430] Elif Hanar, *Diyarbakır Müzesi'ndeki Cam Kaplar,* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Erzurum 2018, s. 511, Kat.No.512.
[431] Özet, 1987a, s. 603, Fig.3.
[432] Cebrail Örs, *Malatya Müzesindeki Bir Grup Cam Eser,* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı, Erzurum 2019, kat. No. 72.
[433] Constanze Höpken ve Ömür Dünya Çakmaklı, *Narin Pırıltı, Gaziantep Medusa Cam Koleksiyonu*, Verlag Dr. Rudolf Habelt GmbH, Bonn, 2015, s.138, Cat Kat.No.309.
[434] Dévai, Kata, 2020, Fig. 10,11.
[435] Whitehouse 2003, no. 967.
[436] Hanar, 2018, 511, Kat.No.511.
[437] Lightfoot 2018, Cat. 502.
[438] Dévai, Kata, 2020, fig. 1;
[439] Whitehouse 2003, no. 964.

3.4.4. Unguentarium

Unguentariumlar *unguent* kelimesinden türetilmiştir. Unguent ise merhemlerin, parfümlerin ya da kokulu birkisel yağların saklandındığı kaplardır[440]. Unguentarium adı dışında içinde barındırdığı malzemeye göre balsamarium veya lakrymaterium (krem), lacrimarium (gözyaşı) olarak da adlandırılmıştır[441]. Antik dönemde unguentarium adının ne olduğu bilinmemekle beraber, ilk defa Fransız arkeologlar tarafından 20. yüzyılda kullanılmıştır[442]. Özellikle mezar hediyesi olarak kullanılan, kulpsuz ince, silindirik boyunlu farklı şekillerde gövdeye sahip olan içerisinde genellikle kokulu yağların, parfümlerin ve ilaçların bulunduğu küçük kaplardır. Sadece yağ, ilaç, parfüm değil sirke, garum[443], bal, baharatlar, gibi malzemelerin de taşınması için kullanılmıştır[444]. Çok kırılgan bir yapıya sahip olan cam unguentariumlar genellikle mezarlarda bulunduğu için sağlam kalabilmiş ve ölü kültüyle ilişkilendirilmişlerdir[445]. Antik çağda, ölülerin güzel kokması için ölen kişinin vücuduna krem güzel kokulu yağ ve merhem sürülmekteydi. Hellenistik Dönem[446]den Geç Antik Dönem sonuna[447] kadar gymnasiumlarda, hamamlarda ve özellikle, Akdeniz ve Karadeniz'deki nekropollerde mezar hediyesi olarak kullanıldıkları görülmektedir.

---

[440] Taştemür ve Gürler, 2019, 105.

[441] Barış Emre Sönmez, "Nevşehir Müzesi'nde Bulunan Cam Unguanteriumlar", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 8(41), 2015, 735; Banu Özdilek, "2009-2012 Andriake Kazılarından Ele Geçen Unguentarium, Şişe, Lykıon ve Mortar Örnekleri", *OLBA XXIV*, 2016, 222.

[442] Aydın Tavukçu ve Avli, 2022, 569-592, Doi: 10.48146/odusobiad.1119450, 572.

[443] Roma döneminde yemeklerde kullanılan bir tür balık sosudur. (https://tr.wikipedia.org/wiki/Garum, E. T. 17.06.2024).

[444] Pontus Hellström, Glass, Labraunda: Swedish Excavationss and Researches. Vol. II, Part 1, Lund: 1965, 53-54; Fatma Buse Akkurnaz, *Eski Yunan ve Roma Kaplar-İşlevler.* İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 2016, 174; Burcu Kaya ve Akın Temür, "Amisos'tan Bir Grup Mezar Buluntusu: Unguentarium", *TÜBA-KED*, Sayı 23, 2021, 143-144.

[445] Zerrin Aydın Tavukçu ve Sinem Coşkun, "Tralleis Güney Nekropolü'nden Minyatür Cam Şişeler", (Mehmet, A. Y., Can, B. ve Işıklı, M. (Yay. haz.), *Anadolu Arkeolojisiyle Harmanlanmış Bir Ömür Mehmet Karaosmanoğlu'na Armağan*, Bilgin Kültür Sanat Yayınları, Ankara 2021, 93; Kaya ve Temür, 2021, 144.

[446] Nuran Şahin, "Beyaz Lekythoslar Işığında Klasik Devirde Atina'da Ölüm İkonografisi ve Ölü Kültü", *Arkeoloji Dergisi, 4*, 1996, 157; Asuman Baldıran, "Stratonikeia'dan Unguentariumlar", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4*, 1998, 336; Mehmet Özhanlı ve Fırat Murat, "Side Unguentariumları Işığında Dinin Kapların Kullanım Alanları Üzerindeki Etkileri", *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23*, 2011, 9; Mehmet Tekocak ve Volkan Yıldız, *Akşehir Nasreddin Hoca Arkeoloji ve Etnoğrafya Müzesi'nde Bulunan Bir Grup Pişmiş Toprak Vazo*, C. Atila, E. Okan (Ed.). *Prof. Dr. Ömer Özyiğit'e Armağan*, İstanbul: Ege Yayınları, 2015, 414.

[447] Şimşek Celal ve Duman Bahadır, *Laodikeia'da Bulunan Geç Antik Çağ Unguentariumları, ADALYA, 10,* 2007, 286; Soslu, 2022a, 173.

Vessberg[448] unguentariumları ilk defa şamdan ve tüp biçimli unguentariumlar olarak iki başlık altında toplamış ve bu başlıkları da kendi içerisinde alt gruplara ayırmış ve şamdan biçimlileri kendi içerisinde 7 alt gruba ayırarak tüp biçimli olanları ise 4 alt gruba ayırarak değerlendirmiştir[449]. Vessberg'den sonra Roma Dönemi cam unguentariumları formlarına göre gruplayarak unguentarium tipolojisine temel oluşturacak bir diğer çalışmayıda Isings yapmıştır[450]. MÖ 1. yüzyılın ikinci yarısında serbest üfleme tekniğinin bulunmasıyla cam unguentariumlar yaygın olarak üretilmeye başlanmıştır.

Antik Dönem'de sıkça rastladığımız unguentariumlardan Mardin Müzesi'nde toplam 264 adet bulunmaktadır. Unguentariumlar kendi içerisinde tüp biçimli unguentarium, armudi gövdeli unguentarium, soğan gövdeli unguentarium, konik gövdeli unguentarium, oval gövdeli unguentarium, şamdan gövdeli unguentarium, makara tipli unguentarium olmak üzere gövde yapılarına göre 7 farklı isim altında toplanmıştır (Grafik 11,12).

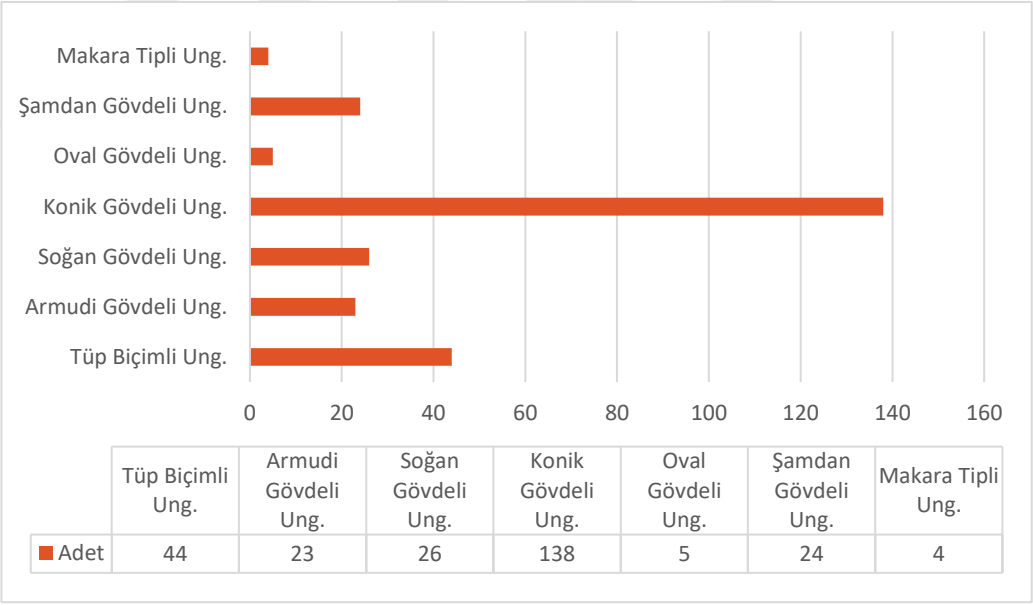

Grafik 11. Mardin Müzesi Unguentariumlarının Forma Göre Dağılımı

[448] Taştemür ve Gürler, 2019, 105.
[449] Olof Vessberg, "Glass: Typology-Chronology", in O.Vessberg and A.Westholm, *The Swedish Cyprus Expedition*, Vol.4, Part:3 *The Hellenistic and Roman Periods in Cyprus*, Swedish Cyprus Expedition, Cyprus 1956, 163-164; Taştemür ve Gürler, 2019, 105.
[450] Isings, 1957; Soslu, 2022a, 163.

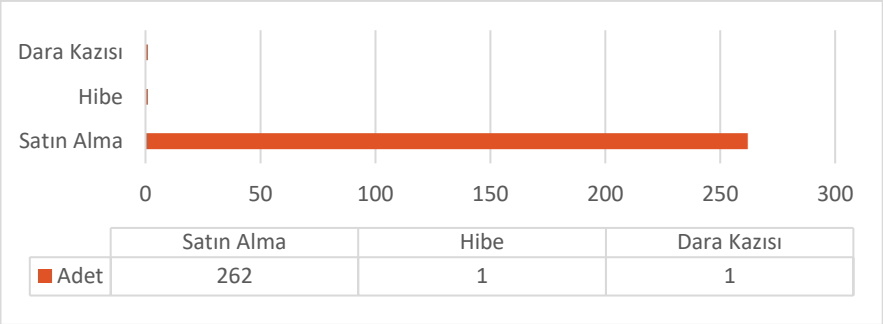

Grafik 12. Mardin Müzesi Unguentarium Müzeye Geliş Şekillerine Göre Dağılımı

3.4.4.1. Tüp Biçimli Unguentarium

Tüp biçimli unguentariumlar serbest üfleme tekniğinde, genel olarak dar ağızlı, kısa veya uzun silindirik boyunlu, boyundan gövdeye geçişte aletle oluşturulan boğum yer almakta ve ince dar gövdeli, düzleştirilmiş veya içe çekik oval dipli olarak yapılmıştır. İçerisinde yağların, kokuların veya çeşitli sıvı malzemelerin saklandığı kaplardır. Basit formlu kaplar arasında olan bu tip Roma İmparatorluğu hudutları içerisinde geniş bir alana yayılmıştır. Ağız kısmının yapılışına göre bölgesel olarak değişebilen bu tip batıda ağız kısmı dışa çekilerek içe katlanmış, doğuda ise dışa çekilip içe katlandıktan sonra üst kısımları düzleştirilmiştir[451] En erken örnekleri İtalya- Ventimiglia'da karşımıza çıkmaktadır ve MS 1. yüzyıl başlarına tarihlenmektedir[452]. Ayrıca Suriye, İtalya, Filistin ve Mısır'da MS 1. yüzyıl ortalarına tarihlenen tüp biçimli unguentariumlar ele geçmiştir[453]. MS 4. yüzyıla kadar tüp biçimli unguentariumlar Anadolu'da da yoğun bir şekilde kullanılmaya devam etmiştir. Özellikle mezarlarda çok sayıda karşımıza çıkması bize ölü hediyesi olarak da kullanıldığını göstermektedir.

Çalışmamız içerisinde gövde yapısına göre adlandırdığımız 44 adet tüp biçimli unguentarium bulunmaktadır. Bu eserlerin hepsi de satın alma yoluyla müzeye kazandırılmıştır. İnce cidarlı olarak yapılan kapların yükseklikleri ortalama 7 ile 14cm arasında değişmektedir. Serbest üfleme tekniği ile üretilen eserler aletle şekillendirilmiştir. Bu tip eserlerin yoğun olarak karşımıza çıkması serbest üfleme tekniği ile artık seri üretime geçilerek çok sayıda kap üretim yapıldığını da göstermektedir.

[451] Isings, 1957, 24; Yağcı, 1993, 132; Eker, 2014, 174
[452] Isings, 1957, 24.
[453] Taştemür ve Gürler, 2019, 111

Genellikle dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, dibe doğru hafif genişleyen tüp biçimli gövde ve hafif içe çökük oval ya da düz taban olarak yapılmışlardır. Yarı saydam, yeşil ve mavinin tonlarının hâkim olduğu renklerin kullanıldığı kaplar bezemesiz olarak üretilmişlerdir.

Tüp biçimli unguentariumların genel olarak benzerlerini Anadolu coğrafyasında birçok müzede görmek mümkündür. Ayrıca yapılan kazılarda sayıca fazla olan bu formu, Isings Form 8 olarak incelenmiş ve MS 1. yüzyıl ortaları ile sonları arasına tarihlemiştir[454]. Buna ek olarak Carnegie Müzesi[455], Royal Ontario Müzesi[456], National Müzesi[457], Hüseyin Kocabaş Koleksiyonu[458], Yüksel Erimtan Koleksiyonu[459], Medusa Cam Koleksiyonu[460], Tire Müzesi[461], Kahramanmaraş Müzesi[462], Konya Müzesi[463], Şanlıurfa Müzesi[464], Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi[465], Silifke Müzesi[466], Kars Müzesi[467], Nevşehir Müzesi[468], Elazığ Müzesi[469], Diyarbakır Müzesi[470] , Sardeis[471], Elaiussa Sebaste[472], Patara[473] gibi kazı, müze ve koleksiyonlarda benzer örneklerine rastlanmaktadır. Tüp biçimli unguentariumlar serbest üfleme tekniğinde yapıldığından yoğun bir üretimi vardır ve bahsi gecen benzer örnekler ile Mardin Müzesi örnekleri form olarak çok yakın benzerlerdir. Adındanda anlaşıldığı gibi temel özellik tüp biçimli olmasıdır bunun yanında boyunda bazen alet izi olabildiği gibi bazı örneklerde de ağızda

---

[454] Isings, 1957, 26.
[455] Oliver, 1980, s.79, Res.83.
[456] Hayes, 1975, s. 150, Fig.20, Kat.No.623.
[457] Lightfoot, 2007, s. 162, Kat.No.409.
[458] Akat-Fıratlı ve Kocabaş, 1984, s.29, Res.71.
[459] Lightfoot ve Arslan, 1992, 44, Kat.No.11.
[460] Höpken ve Çakmaklı, 2015, 96, Kat.No.184.
[461] Gürler, 2000, s. 36, Kat.No.21.
[462] Eker, 2014, s. 370, Kat.No.169.
[463] Onur Şahin, *Konya Ereğli Müzesi Cam Eserleri,* (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Ana Bilim Dalı Klasik Arkeoloji Bilim Dalı, Konya 2018, 148, Kat.No.37.
[464] Özgür Marangoz, *Şanlıurfa Müzesi'nde Yer Alan Cam Eserler,* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı Erzurum 2018, 113, Kat.No.1.
[465] Özet, 1998, 72, Kat.No.37.
[466] Erten, 2018, 201, Kat.No.78.
[467] Öztürk 2013b, 36, Kat.No.2
[468] Sönmez, 2015, Res.3, 733-746
[469] Tavukçu 2020, s. 142, Katalog No. 34.
[470] Hanar, 2018, 381, Kat.No.291.
[471] Saldern, 1980, s. 25, Res.160.
[472] Çiğdem Gençler Güray, "The Roman Glass Finds from Elaiussa Sebaste", *Olba,* 2011, *21*, 2011, s. 194, Kat.No.100.
[473] Selda Baybo, *Patara Kazılarından (1989-2001) Ele Geçen Cam Eserler,* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya 2003, 90, Lev. III, Kat.No.27.

akıtmalık kısmına yer verilmiştir. Genel itibari ile baktığımızda cam unguentariumlarda neredeyse en yoğun karşılaştığımız tüp biçimli unguentarium Mardin müzesinde de yoğun bir grubu oluşturmaktadır ve yapılan analojik çalışma ile **MS 1. yüzyıla** tarihlendirmesi uygun görülmüştür.

3.4.4.2. Armudi Gövdeli Unguentarium

Armudi gövdeli unguentarium olarak değerlendirdiğimiz kaplar serbest üfleme tekniğinde yapılarak aletle şekillendirilmiştir. Genellikle dışa çekilip daha sonra içe katlanıp yuvarlatılarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyunda aletle şekillendirilmiş boğum, dibe doğru genişleyen armudi bir gövde, içe çökük konkav tabanlı form sergilemektedir. Genellikle ince cidarlı olan bu kaplar mavi, açık yeşil veya renksiz olarak üretilmiş kaplardır. Üretimleri kolay olan bu tip unguentariumlar parfüm ve güzel kokulu yağların muhafazası için kullanılırdı. Armudi gövdeli unguentariumların erken dönem örneklerinin MS 1. yüzyılda Pompei, Herculanum Locarno, Siphnos ve Priene gibi yerleşimlerde yoğun olarak ortaya çıktığı, özellikle Doğu Roma sınırlarında Suriye-Filistin yöresinde geniş bir bölgede üretildiği ve Kıbrıs'ta da bilinen bir form olarak kullanıldığı bilinmektedir[474].

Mardin Müzesi cam eserleri içinde Kat. No. 51 ile Kat. No. 73 arasında toplam 23 adet armudi gövdeli unguentarium bulunmaktadır. Kat. No. 56 hibe yoluyla; diğer 22 adet unguentarium ise satın alma yoluyla müzeye kazandırılmıştır. Serbest üfleme tekniğinde üretilen unguentariumlar genel olarak ince cidarlı dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, armudi gövde ve hafif içe çökük tabandan oluşmaktadır. Mavi ve tonları, yeşil ve tonları ile sarımsı yeşil gibi renklerin kullanıldığı örneklerimiz içerisinde Kat. No. 53'ün omuz kısmında uygulanan aletle bastırılarak yapılmış çizik dışında bezeme kullanılmamıştır. Yükseklikleri 4.6cm ile 9.9cm, ağız çapları ise 1.3cm ile 2.6cm arasında değişmektedir. Kat. No. 61, 66, 68 numaralı eserlerin ağız kısmında kırıklar bulunmakta Kat. No. 73' teki eserde gövde kısmında kırık ve çatlak bulunmakta ve Kat. No. 67 numaralı unguentariumun ise boyun kısmı kırık ama kendi döneminde onarım

[474] Erten, 2018.

görmüş olarak karşımıza çıkmaktadır. Kat. No. 67'de görülen dönemindeki onarım uygulaması özellikle bölgede cam üretiminin olup olmadığı konusunda fikir vermesi yönünden önemlidir.

Armudi gövdeli unguentarium örneklerinin benzerleri; Selanik[475], Tipasa[476], Kıbrıs[477], Erzurum Müzesi[478], Afyon Müzesi[479], Şanlıurfa Müzesi[480], Tire Müzesi[481], Silifke Müzesi[482], İzmir Ticaret Tarihi Müzesi[483], Nevşehir Müzesi[484], Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi[485], Konya Müzesi[486], Medusa Cam Koleksiyonu[487] ve daha birçok müze veya koleksiyonlarda karşımıza çıkmaktadır. Bu formda da benzer örnekleri ile çok farklılıklar görülmektedir. Kahramanmaraş Müzesi[488] örneği omuz kısmındaki aletle sıkıştırılarak oluşturulan çizgi bezeğin olmayışı ile farklılık göstermektedir. Genel itibari ile bu formların ağız kısmı dışa çekilip daha sonra içe katlanarak oluşturulmaktadır. Elazığ Müzesi[489] örneğine baktığımızda ağız kısmının aynı şekilde oluşturulduğuı ancak akıtmalık kımının örneğimizle farklılıok gösterdiği görülmektedir. Yapılan araştırma ve incelenen örnekler ışığında Mardin örneklerimiz MS 1. yüzyıl başları-2. yüzyıla verilebilir.

[475] Anastassios Antonaras, *Glassware ve Glassworking in Thessaloniki, 1 st Century BC-6th Century AD,* Archaeopress Publishing, Oxford 2017, 151.
[476] Lancel, 1967, s. 61, 64.
[477] Vessberg, 1956, s. 156.
[478] Öztürk, 2013a, 71, Res.18.
[479] Ligtfoot, 1989, 74, Res.4.
[480] Marangoz, 2018, 113, Kat.No.1.
[481] Gürler, 2000, 35, Kat.No.23.
[482] Erten, 2018, 156, Kat.No.60
[483] Binnur Gürler, "Cam Eserler", *İzmir Ticaret Tarihi Müzesi ve Antik Ege'de Ticaret*, İzmir Ticaret Odası, İzmir 2007, s. 95, Res.20.
[484] Sönmez, 2015, 741, Res.8.
[485] Özet, 1998, 121, Kat.No.78.
[486] Şahin, 2018, 135, Kat.No.40.
[487] Höpken-Çakmaklı, 2015, 280, Kat.No.127.
[488] Eker, 2014, 417, Kat.No.237.
[489] Tavukçu, 2020, Kat. No. 28.

3.4.4.3. Soğan Gövdeli Unguentarium

Soğan gövdeli unguentariumlar serbest üfleme tekniğinde dışa çekilip içe katlanan ağız, silindirik boyun, soğan şekilli gövde içe çökük taban şeklinde yapılmıştır. Erken örneklerde boyundan gövdeye geçiş sert iken, geç örneklerde yumuşamaktadır. Renk olarak özellikle yeşil ve mavinin tonları kullanılmıştır. Isings Form 6'nın biraz daha gelişmiş şekli olarak değerlendirebileceğimiz bu form Isings Form 26'ya daha yakındır ve MS 1. yüzyıl ile MS 3. yüzyıllar arasında kullanıldığı bilinmektedir[490].

Çalışmamız içerisinde Kat. No. 74 ile Kat. No. 99 arasında toplam 26 adet soğan gövdeli unguentarium bulunmaktadır. Kat. No. 75 Dara kazısından diğerleri ise satın alma yoluyla müzeye kazandırılmıştır. Soğan gövdeli unguentariumlar içerisinde bulunan ve Dara kazısından ele geçen Kat. No. 75 numaralı eserin gövdesinde kırık ve çatlaklar, Kat. No. 82'nin gövde kısmında beş farklı yerde delik, Kat. No. 92'nin gövde kısmında hafif çatlaklar, Kat. No. 96 ağız ve boynun bir kısmı kırıklar mevcuttur. Kat. No. 99 numaralı eserimiz ise boyun ve gövde kısmında onarım görmüştür.

Kat. No. 74-98 arasında incelediğimiz unguentariumlar serbest üfleme tekniğinde yapılarak aletle şekillendirilmiştir. Genellikle saydam ve ince cidarlı olan eserlerde belirleyici özellik gövdenin soğan biçimli olmasıdır. Yükseklikleri 6 cm ile 14 cm arasında değişiklik gösteren unguentariumların erken örneklerin silindirik boyun daha kısa tutulurken geç dönemem doğru boyun kısmı incelmiş ve uzamıştır. Açık yeşil, sarımsı ve mavimsi yeşil tonlarının hakim olduğu bu grupta eserler bezemesiz olarak yapılmıştır. Formun en erken örnekleri İtalya-Este'de ortaya çıkarılan bir mezardan ele geçmiştir ve mezardan MS 1. yüzyıl ortalarına tarihlendirilmişlerdir[491]. Anadolu'da da yoğun olarak benzerlerine rastladığımız unguentariumlar arasında Elazığ Müzesi[492] örneğine baktığımızda form olarak birebir benzer özrnekler arasında olduğu görülmekte ancak ağız kısmındaki akıtmalık ile farkını yansıtmaktadır. Erzurum Müzesi[493] örneği Kat. No. 97'deki örneğimizle uzun silindiril ve daha kısa soğan gövdesi ile benzerlik arz

[490] Isings, 1957, 40.
[491] Isings, 1957, 40.
[492] Tavukçu, 2020, Kat. No. 35.
[493] Öztürk, 2013a, 71, Res.12.

etmektedir. Bu örnekler dışında hem form hem renk olarak benzerleri Parion Nekropolü[494], Burdur Müzesi[495], Diyarbakır Müzesi[496], Güre[497], Tire Müzesi[498], Sinop Müzesi[499], Türkiye Şişe Cam Koleksiyornu[500], Ontario Museum[501], Corning Museum[502]'da karşımıza çıkmaktadır. Benzer örneklerde yapılış tekniği ve kullanılan renkler itibari ile yoğun olarak üretilen kaplar arasındadır ve neredeyse tüm örnekler benzer özellikler sergilemektedir. Bu örneklere verilen tarihler ve dönem özellikleri göz önüne alınarak Kat. No. 74-98 arasındaki soğan gövdeli unguentariumlar MS 1.-3. yüzyıllar arasına tarihlenebilir.

Kat. No. 99 içerisinde ayrıntılı olarak ele alınan unguentarium saydam, ince cidarlı, açık yeşil renklidir. Serbest üfleme tekniğinde yapılarak aletle şekillendirilen form tipik form özelliklerine sahip olup farklılık olarak gövdede cam sıcakken aletle sıkıştırılarak yapılan kaburgalar yer almaktadır. Bu tip kaplar genellikle cama renklendirici katmadan camın doğal rengi bozulmadan yapılırken, bazıları mavimsi yeşil ve tonlarda yapılmıştır[503]. Erken örneklerine MS 1. yüzyıllarda rastladığımız tipin MS 3. ve 4. yüzyıllarda da üretildiği bilinmektedir. Geç dönem ağzın huni biçimli ve kaburgaların daha kalın olduğu görülmektedir. Dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, üzerinde kaburga bezemeleri ile soğan gövdeye sahip olan eserin yüzeyinde korozyon tabakası ve yer yer toprak kalıntısı bulunmaktadır. Bu tip kaplar Isings[504] Form 26b grubu içerisinde tanımladığımız eserin benzer örnekleri; Filistin[505], Kıbrıs-D'amahonte Nekropolü[506], Kuzey Fransa-Breny[507], Carnegie Museum[508], Patara[509],

[494] Kasapoğlu ve Özdemir, 2013, 152-154.
[495] Soslu, 2022a, Kat. No. 38-53.
[496] Hanar 2018, TİP III.
[497] Çakmaklı ve Taştemür, 2015: 119.
[498] Gürler, 2007, 98-99.
[499] Temür ve Eker, 2019: 31, Kat. No.17; 33
[500] Canav 1985, s.65, fig.94.
[501] Hayes, 1975, 51, 69-70, 74, 157
[502] Whitehouse, 1997, 123, 125-129
[503] Ising, 1957, s. 40, form 26b; Eker 2014, 149.
[504] Isings 1957, Form 26b
[505] Hayes, 1975, s. 70, Plt. 16, no. 223.
[506] Andrew Oliver, Jr. "The Glass", *La Necropole D'amathonte Tombes 113-367 Etudes Chypriotes XIV* (Ed. V. Karageorghis, O.Picard), Nicosie 1992s. 103, no. T.256/28.
[507] Honey, 1946, s. 26, Plt. E.
[508] Oliver, 1980, 80, Res.97
[509] Baybo, 2003, 26, Kat.No.53

Hüseyin Kocabaş Koleksiyonu[510], Kahramanmaraş Müzesi[511], Malatya Müzesi[512], Nevşehir Müzesi[513], Anadolu Medeniyetleri Müzesi[514], Medusa Cam Müzesi[515], Erzurum Müzesi[516] gibi birçok müze ve kazılardan ele geçmiştir. Bu örnekler ile karşılaştırıldığında sadece renk veya kaburga sayıları bakımından farklılıklar görebileceğimiz örnekler mevcuttur ancak bunlar tarihleme konusunda önemli farklılıklar oluşturmamaktadır. Bu bilgiler ışığında Mardin Müzesi örneğini MS 1.-4. yüzyıllar arasına tarihleyebiliriz.

3.4.4.4. Konik Gövdeli Unguentarium

Çalışmamız içerisinde Kat. No. 100-237 arasında incelediğimiz konik gövdeli unguentariumlar genellikle dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik bir boyun ve konik bir gövde yapısına sahip, dip kısımları hafif içe çökük olarak yapılmıştır. Fakat kendi içerisinde küçük değişiklikler göstermektedir bazıları boyun kısmı toplam yüksekliğinin yarısına kadar olmakta ve bazılarında ise boyun kısmı toplam yüksekliğinin yarısından çok olabilmektedir.

Mardin Müzesi cam eserleri içerisinde bulunan konik gövdeli unguentariumların tamamı serbest üfleme, aletle şekillendirme tekniğinde yapılmıştır ve ince bir cidara sahiptir. Renk olarak yeşil ve tonları, mavi ve tonları ve sarımsı yeşil gibi renkler ağırlıklı olarak kullanılmıştır. Kat. No. 100 ile Kat. No. 237 arasında ayrıntılı olarak incelenen 138 adet konik gövdeli Unguentarium bulunmaktadır. Konik gövdeli unguentariumların tamamı müzeye satın alma yoluyla kazandırılmıştır. Bezemesiz olarak yapılan bu eserlerin yükseklikleri 6.2cm ile 15.2cm arasında değişiklik göstermektedir. Kat. No. 105'in ağız kenarında çatlak, Kat. No.125 gövdede onarım görmüş, Kat. No. 129 ağız kısmında kırık, Kat. No. 140 gövdede kırık, Kat. No. 163 ağız kenarında hafif dökülme, Kat. No. 167, Kat. No.188, Kat. No. 235, Kat. No. 236 hatalı üretim ve ağız kısmı kırık,

[510] Akat-Fıratlı ve Kocabaş 1984, 29.
[511] Eker 2014, Kat. No. 78.
[512] Örs 2019, Kat. No. 56.
[513] Sönmez, 2015, 739, Res.7.
[514] Anadolu Medeniyetleri Müzesi, 90.9.81 Env. No.lu eser.
[515] Höpken ve Çakmaklı 2015, no.282,283.
[516] Nurettin Öztürk ve Birol Can, "Erzurum Müzesi Cam Eserleri", *24. KST,* C. 2, 29 Mayıs- 2 Haziran 2006, Çanakkale 2006, s.120, Resim 2, Çizim 2.

Kat. No.173 boyun kısmı kırık onarım görmüş, Kat. No.184 gövdede kırık, Kat. No. 190 taban kısmı kırık olarak ele geçirilmişken diğerleri sağlam olarak müzede korunmaktadır. Kat. No. 100-108 arasındaki örnekler diğer örneklere göre gövdenin daha geniz ve boynun kısa olması ile farklılık göstermektedir.

Isings[517]in, Form 28a, Morin-Jean[518]in, Form 22 ve Hayes[519]in, Unguentaria Suriye-Filistin Class IX grubu içerisinde inceledikleri konik gövdeli unguentariumları MS 1.yüzyıla tarihlemişlerdir. Hem Anadolu hem Anadolu dışında oldukça yaygın olarak karşımıza çıkan bu formun benzerleri arasında yer alan Bergama Müzesi[520] örnekleri gövdenin daha geniş işlenmesi ile Kat. No. 100-108 arasındaki örneklerimizle benzerlik göstermektedir. Boynun daha uzun işlenmesi, boyundan gövdeye geçişte aletle sıkma izinin belirgin olması ve gövde şekli ile Elazığ Müzesi[521] örnekleri Kat. No. 208-237 arasındaki örneklerimiz ile benzerlik göstermektedir. Bunlar dışında genel itibari ile form ve renk olarak benzer özellik gösteren örnekler Mezopotamya[522], İsrail[523], Sadberk hanım Müzesi[524], Kahramanmaraş Müzesi[525], Sinop Müzesi[526], Neapoli Nekropolü[527] gibi bir çok müze ve kazılarda ortaya çıkmıştır. Bu örnekler ışığında Mardin Müzesi örnekleri MS 1.-2. yüzyıllara tarihlendirilmiştir.

[517] Isings, 1957, 42,
[518] Morin-Jean., 1922-23, 27
[519] Hayes, 1975, 70.
[520] Atila ve Gürler, 2009 s.36, kat.no.39.
[521] Tavukçu, 2020, s. 116, Kat. No. 21
[522] Barag, 1985, pl.15,no.125.
[523] Y. Israeli, *Ancient Glass in İsrael Museum. The Eliahu Dobkin Collection and Other Gifts*, Jaruselam 2003, no.246.
[524] Sadberk Hanım Müzesi Kataloğu, İstanbul 1995, s. 75, no. 11.
[525] Eker 2014, TİP VIa.
[526] Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48
[527] Aydın Tavukçu ve Avli, 2022, K.2.

3.4.4.5. Oval Gövdeli Unguentarium

Mardin Müzesi koleksiyonu içerisinde oval gövdeli unguentarium olarak değerlendirdiğimiz bu kaplar genellikle dışa çekilerek, içe katlanmış ağız, silindirik boyun, oval gövde ve hafif içe çökük tabana sahiptir.

Çalışmamız içerisinde Kat. No. 238- 242 arasında toplam 5 adet oval gövdeli unguentarium değerlendirilmiştir. İnce cidarlı olarak yapılan bu kaplar serbest üfleme tekniğinde yapılarak aletle şekillendirilmiştir. Beş eserimizde müzeye satın alma yoluyla kazandırılmış Kat. No. 241 numaralı eserimizin ağız kısmı kırık, diğer dört eserimiz ise sağlam olarak korunmaktadır. Eserlerimizin yükseklikleri 15.5 cm ile 13 cm arasında değişmektedir. MS 1. yüzyılın 2. yarısında yaygın olarak üretilmiş olduğunu anladığımız bu kapların MS 2. yüzyıla ait örnekleri de bulunmaktadır[528]. Elaiussa Sebaste[529] kazılarında ortaya çıkarılan ve MS 1. yüzyıla tarihlenen bir mezardan MS 2. yüzyıl örneği olan şamdan biçimli unguentariumlarında ortaya çıkmış olması bu formun MS 2. yüzyılda da kullanıldığını göstermesi bakımından önemlidir. Bunun dışında benzerleri Scotland Museum[530], Kıbrıs[531], Olbia[532], Parion Tavşandere Nekropolü[533], Tire Müzesi[534], Erzurum Müzesi[535], Yüksel Erimtan Koleksiyonu[536], Erzurum Müzesi[537], Kahramanmaraş Müzesi[538], Medusa Cam Müzesi[539], Silifke Müzesi[540], Malatya

[528] Laszlo, Barkoczi, *Antike Glaeser: Monumenta Antiquitatis Extra Fines Hungariae Reperta Quae in Museo Artium Hungarico Aliisque Museis Et Collectionibus: 5 (Bibliotheca Archaeologica),* L'Erma Di Bretschneider Roma, 1996, s. 57, no. 135, lev. XII ve XLVIII.
[529] Çiğdem, Gençler, *Elaiussa Sebaste Antik Yerleşimi Cam Buluntuları*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klasik Arkeoloji ABD, Ankara 2009, 55, Kat. No. 115
[530] Lightfoot, 2007, s. 153, no. 382.
[531] Vessberg, 1956, s. 158, fig. 48, no. 39.
[532] Nachlass Elisabeth, Rohde, "Antikes Glas: Eine Vorlage aus den Beständen der Berliner Antiken-Sammlung", *Forschungen und Berichte*, Bd. 20, 150 Jahre Staatliche Museen zu Berlin 1980s. 156, Abb. 17, cat. no. 17.
[533] Ahmet Levent, Keskin, *Parion Tavşandere Nekropolü Cam Buluntuları (2005-2017),* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Samsun 2019, Kat. No. 31,32.
[534] Gürler 2000; no:40.
[535] Öztürk 2013a, Kat. No: 13,15.
[536] Lightfoot ve Arslan,1992, s. 183, no. 118.
[537] Öztürk ve Can 2006, Resim 8.
[538] Eker 2014, Unguentarium TİP IV.
[539] Höpken ve Çakmaklı, 2015, 127, Kat.No.280
[540] Erten, 2018, 156, Kat.No.60.

Müzesi[541] ve daha birçok örnekle karşılaştırdığımızda Mardin Müzesi örneği MS 1.-2. yüzyıla tarihlenir.

3.4.4.6. Şamdan Gövdeli Unguentarium

Genel form özelliklerine baktığımızda dışa çekilip sonra içe katlanarak düzleştirilmiş geniş ağız, uzun silindirik boyun ve şamdan biçimli gövde ile çoğunlukla içe çökertilmiş bir tabandan oluşmaktadır. En belirgin özelliklerinden birisi boyunun gövdeden daha uzun olmasıdır ve bu uzunluk geç örneklerde daha artmıştır. Serbest üfleme tekniğinde yapılmış olan şamdan biçimli unguentariumlar aletle şekillendirilmiştir. Genellikle yeşil ve tonlarının kullanıldığı kaplar bezemesiz olarak üretilmiştir. MS 1.-3. yüzyıllar arasında üretimi yapılan bu tip unguentariumlar güzel kokulu yağlar veya parfümlerin muhafaza edildiği kaplardır[542]. Boyunlarının uzun tutulması bu değerli yağların birden akmamasını sağlamak için yapılmış olmalıdır. Bu tip unguentariumlarında genellikle mezar buluntusu olarak ortaya çıkmış olması evlerde koku kabı olarak kullanılmasının yanı sıra mezar hediyesi olarak da kullanıldığının bir göstergesi olmalıdır. Bu tip unguentariumların ilk üretimleri MS 1. yüzyılda başlayarak MS 3.-4. yüzyıllara kadar devam etmiştir[543]. Bu formdaki unguentariumlar daha çok Doğu Roma İmparatorluğu'nun hakim olduğu bölgelerde görülmesinden dolayı üretim yerinin Suriye-Filistin ve Kıbrıs olabileceği düşünülmüştür[544].Isings[545] bu kapları gelişimine göre Form 82 A1 ve Form 82 A2, Morin-Jean[546] ise Form 22 altında incelemiştir.

Mardin Müzesi örnekleri arasında şamdan gövdeli unguentarium olarak değerlendirdiğimiz bu grup içerisinde Kat. No. 243-266 arasında toplam 24 adet eser bulunmaktadır. Serbest üfleme tekniğinde yapılan bu kaplar genellikle yeşil ve tonları, mavi ve tonları gibi kendi içerisinde değişen renklerden üretilmiştir. Kat. No. 243, Kat. No. 258 numaralı eserlerimizin gövde kısımlarında yer yer aşınmalar; Kat. No. 246

[541] Örs 2019, Kat. No. 23
[542] Vessberg, 1952, 136, Erten Yağcı, 1993, 143.
[543] Erten, 2018, 29; Soslu 2022a, 182.
[544] Stern, 1977, 76.
[545] Isings, 1957, 97,98.
[546] Morin-Jean 1922-23, s. 75, fig. 73B.

numaralı eserimizin gövde kısmında ise küçük bir delik, diğer eserlerimiz ise sağlam durumdadır. Kat. No. 243-266 arasında incelediğimiz şamdan gövdeli unguentariumların yükseklikleri 5.3 cm ile 16.9 cm arasında değişmektedir.

Şamdan gövdeli unguentariumlar içerisinde incelenen eserin benzer örnekleri Anadolu'da da oldukça yoğun olarak karşımıza çıkmaktadır. Buda bu kapların Anadolu üretimi kaplar olabileceğini de düşündürmektedir. Benzer örneklere baktığımızda; Elaiussa Sebaste[547], Macaristan[548], Kıbrıs[549], Bergama Müzesi[550], Tire Müzesi[551], Burdur Müzesi[552], Sinop Müzesi[553], Silifke Müzesi[554], Diyarbakır Müzesi[555], Hatay Müzesi[556] ve daha birçok örnek katalog kısmında belirtilmiştir. Bu örneklerle karşılaştırıldığında şamdan gövdeli örneklerimiz MS 2.-4. yüzyıllara tarihlendirilmiştir.

3.4.4.7. Makara Gövdeli Unguentarium

Hem mezarlarda ölü hediyesi hem de gündelik hayatta kullanılan makara gövdeli unguentariumlar form olarak dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş tabla şeklinde ağız, silindirik boyun, basık makara tipli gövde ve düz tabanlı olarak yapılmışlardır. Serbest üfleme tekniğinde yapılıp aletle şekillendirilen bu kaplarda diğer unguentariumlarda olduğu gibi sıvı malzemelerin saklanması için üretilmiş kaplardır. En belirgin özellikleri kalın cidarlı olması ve genellikle koyu yeşil renklerin hakim olmasıdır. Kalın cidarlı olması estetik kaygıdan ziyade sağlamlığın ön planda olarak üretildiğini göstermektedir. Makara gövdeli unguentariumlar Doğu ve Batı Roma İmparatorluğu'nun hakim olduğu topraklarda MS 1.-4. yüzyıllar arasında karşımıza çıkarken Doğu Roma'da daha yoğun olarak

[547] Gençler, 2011 s. 247, fig. 7.6-8.
[548] Barkoczi, 1988, s. 125, taf. XIX, no. 241
[549] Oliver, 1992, fig. 2, no. 1-7, fig. 4, no. 1,4.
[550] Atila ve Gürler, 2009, s. 102, no. 168, 169
[551] Gürler, 2000 s.42, no.37
[552] Soslu 2022a, Kat. No. 165.
[553] Temür ve Eker, 2019: 89, Kat. No. 75
[554] Erten, 2018: 29, Kat. No. 5; 240, Kat. No. 97, 242, Kat.No.98, 244, Kat. No. 99
[555] Hanar, 2018: 396, Kat. No. 399.
[556] Hatay Müzesi Env. No. 9559

kullanılmıştır[557]. Anadolu'da da yaygın olarak bu formdaki kaplara rastlanması bu topraklarda da üretiminin olduğunu düşündürmektedir.

Mardin Müzesi eserleri içerisinde makara gövdeli unguentarium Kat. No. 267- Kat. No. 270 arasında toplam 4 adet bulunmaktadır. Kalın cidarlı olarak yapılan dört eserimizde satın alma yoluyla müzeye kazandırılmıştır. Yeşil ve koyu yeşil renklerde yapılan bu kaplardan Kat. No. 270 numaralı unguentariumun dudağının küçük bir kısmı kırık, diğerleri sağlamdır. Yükseklikleri 7.4cm ile 10 cm arasında değişmekte olan kaplar form olarak dışa çekilerek oluşturulan ağız, kısa, silindirik boyun, makara tipli gövde, hafif içe çökük tabandan meydana gelmektedir. Isings[558]in form 28b grubu içerisinde, Harden[559]in ise Karanis örnekleri içerisinde TİP C olarak adlandırdığı grup içerisinde incelemiş olduğu unguentariumların benzerleri; Mısır- Karanis[560], Medusa Cam Müzesi[561], Diyarbakır Müzesi[562], Kahramanmaraş Müzesi[563], Malatya Müzesi[564], Burdur Müzesi, Şanlıurfa Müzesi[565], Scotland Museum[566], Konya Ereğli Müzesi[567], Afyon Müzesi[568], Elazığ Müzesi[569], Kayseri Müzesi[570] ve birçok merkezde karşımıza çıkmaktadır. Benzer örnekleri incelediğimizde neredeyse bütün örneklerin ortak noktasının kalın cidarlı olmasıdır ki bu özellik de makara biçimli unguentariumların tipik bir özelliği olarak ifade edilebilir. Yapılan araştırma ve incelenen örneklerde bu kaplarda renk olarak mavi ve yeşil camın daha yoğun olarak kullanıldığı gözlenmiştir. İncelemeler sonucunda makara biçimli unguentariumlar MS 2.-4. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiştir.

[557] Isings, 1957, 41-43; Eker 2014, 194.
[558] Isings, 1957, 41,43
[559] Harden, 1936, 266.
[560] Harden, 1936, 266.
[561] Höpken ve Çakmaklı, 2015, 103, Kat.No.204
[562] Hanar, 2018, 438, Kat.No.387
[563] Eker, 2014,462-464, Kat.No.302-305
[564] Örs, 2019, Kat. No. 42.
[565]Marangoz, 2018, 184, Kat.No.75
[566] Lightfoot, 2007, 156, Cat.No.393
[567] Şahin, 2018: 137, Kat. No. 62.
[568] Lightfoot, 1989: 86.
[569] Tavukçu, 2020, Kat. No. 50, 54.
[570] Serpil Kurup, *Kayseri Müzesi Cam Eserleri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2018, s. 152, Kat. No. 59

3.4.5. Bardak

Latince "*poculum*"[571] kelimesi bardak anlamına geldiği gibi kase, kadeh anlamlara da gelmektedir ve içki kabı olarak kullanılmıştır. Serbest üfleme veya kalıba üfleme tekniğinde yapılan bardaklar sofra kabı olarak değerlendirilir. Roma Dönemi'nde yaygın olarak kullanılan cam bardaklar kaseye göre daha derin olarak biçimlendirilmişlerdir.

Sofralarda içeceklerin konulduğu kaplar olarak kullanılan bardaklar değişik tiplerde karşımıza çıkmaktadır. Çalışmamız içerisinde Dik Kenarlı Bardak, Konik Gövdeli Bardak ve Çökertme Bezemeli Bardak olmak üzere toplamda 3 adet bardak bulunmaktadır (Grafik 13). Üç bardakta müzeye satın alma yoluyla kazandırılmıştır. Yükseklikleri 7cm ile 11.6cm arasında değişen eserler yarı saydamdır. Yeşil ve tonlarındaki camdan üretilen bardaklar serbest üfleme tekniğinde yapılarak aletle şekillendirilmiştir.

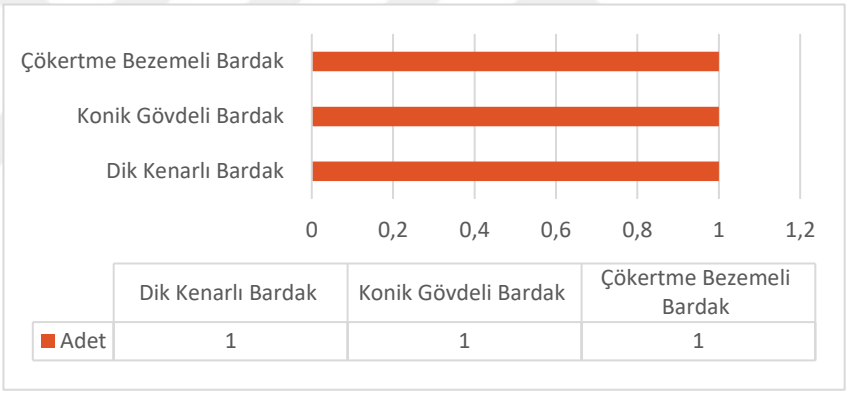

Grafik 13. Mardin Müzesi Bardakların Forma Göre Dağılımı

3.4.5.1. Dik Kenarlı Bardak

Ağız kısımları ateşe tutularak yuvarlatılan bu kaplar silindirik gövde düz ya da hafif içe çökük tabanlı olarak yapılmışlardır. Dik kenarlı bardaklar taban özelliklerine göre (düz tabanlı, halka tabanlı) birbirinden farklılıklar göstermektedir. Genellikle bezemesiz olarak üretilen bu tipte az

[571] Frederick William, *Fairholt A Dictionary of Terms in Art*, William Glaisher, London 1903, 346; Akkurnaz 2016, 125.

da olsa çarkta yapılan kesme tekniğinde çizgi bezekler kullanılmıştır.

Mardin Müzesi örnekleri arasında bir adet dik kenarlı bardak bulunmaktadır. Kat. No. 271 olarak numaralandırdığımız eser ince cidarlıdır ve açık yeşil renk, hafif dışa çekilerek ateşle yuvarlatılmış bir ağız, dik kenarlı gövde, düz taban ve yoğun irizeli bir yüzeye sahiptir. Isings[572] Form 30 grubu içerisinde bu tip kapları ele almıştır ve bu bardakların muhtemelen MS 1. yüzyıldan itibaren beri kullanıldığını ve MS 3. Yüzyılda da Pompei yakınlarında kullanıldığını ifade etmiştir. Morin-Jean[573] ise Type 112 olarak adlandırmıştır.

Kat. No. 271 nolu eserde bardak formu olarak yaygın olarak karşımıza çıkan formlardan birisidir. Bu formun benzerlerine baktığımızda Elazığ Müzesi[574] örneği ile renk olarak farklılık gösterse de form olarak neredeyse birebir aynı özelliklerdedir. Scotland Museum'[575]da korunan farklı bir örnekte ise form olarak benzerlik gösteren eser Mardin örneğine göre yüksekliği yaklaşık 2 cm daha azdır. Bu örnekler dışında Gaziantep Müzesi[576], İçel Müzesi[577], Adana Müzesi[578], Yüksel Erimtan Koleksiyonu[579], Scotland Museum[580], Kıbrıs[581], Tire Müzesi[582], Bergama Müzesi[583] gibi birçok merkez ve müzede karşımıza çıkmaktadır. Dik kenarlı bardak örneğimizi diğer örneklerle karşılaştırdığımızda renk ve ölçüler olarak küçük farklılıklar görülse de genel itibari ile benzer özellikler sergilemektedir. Bu bilgiler ışığında da Kat. No. 271'deki örneğimizi MS 1.-3. yüzyıllar arsına tarihlememiz doğru olacaktır.

[572] Isings, 1957, s. 113, Form 96a.
[573] Morin-Jean, Type 112.
[574] Tavukçu, 2020, Kat. No. 88.
[575] Lightfoot, 2007, no.202.
[576] Gaziantep Müzesi, Env. No. 126.74.74,126.72.74.
[577] Emel Erten "Türkiye Dışındaki Müzelerde Bulunan Anadolu Kaynaklı Roma Cam Eserleri Işığında Anadolu'da Cam", *TAED* 2, 2001, s. 97, Res.3-4, Çiz. 3-4
[578] Stern, 1989b, s. 124, fig. 5.
[579] Lightfoot ve Arslan, M., 1992, s. 71,72, no. 27, 28.
[580] Lightfoot 2007, no. 202.
[581] Vessberg, 1952, 120, Pl. III. 22–23
[582] Gürler 2000, no. 84.
[583] Özet, 1998, no. 17; Atila ve Gürler, 2000, no. 213

3.4.5.2. Konik Gövdeli Bardak

Konik gövdeli bardaklar genel olarak dışa dönük, işlenmemiş kesme ağız, silindirik bir gövde, içe çökük veya yuvarlatılmış tabanlı form göstermektedirler. Bezemeli ve bezemesiz olarak işlenen bu tip bardaklar yarı saydamdır. Yeşil ve yeşil tonlarında camdan serbest üfleme tekniği ile yapılmış aletle şekillendirilmişlerdir. MS 1. yüzyıldan itibaren görülen bu form MS 3.-4. yüzyıl da özellikle Filistin ve Kuzey Kıbrıs'ta da karşımıza çıkmaktadır[584].

Çalışmamız içerisinde bardaklar başlığı altında Konik Gövdeli Bardak olarak değerlendirdiğimiz bu formdan bir adet bulunmaktadır. Kat. No. 272 olarak numaralandırdığımız bu kap satın alma yoluyla müzeye kazandırılmıştır. Serbest üfleme tekniğinde yapılmış eser sağlam bir durumdadır. Isings[585] form 96, Morin-Jean[586] Type 70 grubu içerisinde değerlendirdiğimiz bardak form olarak orta kalınlıkta dışa döndürülmüş, aleve tutularak yuvarlatılmış ağızdan ve dik şekilde inen üst gövde, hafif çıkıntıdan sonra konkav şekilde dibe inen alt gövde ve içe çökük tabandan oluşmaktadır. Tabanda noble izi bulunan bardak yüzeyinde yoğun matlaşma görülmektedir. Yeşil renkli camdan üretilen bardağın yüksekliği 7cm ağız çapı ise 6.5cm dir. Üzerinde herhangi bir bezeme bulunmamaktadır.

Mardin Müzesi örneğimizi Kahramanmaraş Müzesi[587] örneği ile karşılaştırdığımızda eserimmizde alt gövdeye geçişin daha yumuşak olduğu görülmektedir. Yüksel Erimtan Koleksiyonu[588] örneklerine baktığımızda da yine bu örneklerin Mardin Müzesi örneğine göre alt gövdeye geçiş kısmı daha keskin olduğu görülmektedir. Bunların dışında Silifke Müzesi[589], Gazientep Müzesi[590], Royal Ontorio Museum[591], Kıbrıs[592], Düzce[593], Hüseyin Kocabaş Cam Eserler Koleksiyonu[594] gibi

[584] Isings, 1957, 134
[585] Isings, 1957, s. 113, form 96
[586] Morin-Jean 1922-23, s. 124, form 70, fig. 154.
[587] Eker, 2017, 60.
[588] Lightfoot ve Arslan, 1992, s. 71-72, no. 27-28.
[589] Erten, 2018, Kat. No. 38, 39.
[590] Gaziantep Müzesi, Env. No. 126.74.74, 126.72.74
[591] Hayes, 1975, s. 64, plt. 14, fig. 5, no, 184.
[592] Vessberg, 1952, 120, Pl. III. 22–23
[593] Canav, 1985, s. 79, no. 123
[594] Akat, Fıratlı ve Kocabaş, 1984, s. 37, no. 301, resim 145

birçok merkez ve müzelerdeki örnekler form ve ölçüler bakımından benzerlik göstermektedir. Benzer örneklerle karşılaştırıldığında ve dönem özellikleri incelendiğinde MS 2.-3. yüzyıllar arasına tarihlenmektedir.

3.4.5.3. Çökertme Bezemeli Bardak

İçme kabı olarak kullanılan bardaklar kaideli veya kaidesiz olarak üretilen ve Roma İmparatorluk Dönemi'nde oldukça yaygın olarak kullanılan bardak tiplerindendir. Isings'[595]in Form 32 içerisinde incelediği çökertme bezemeli bu bardaklarda cidar oldukça ince işlenmektedir. Roma sınırları içerisinde yaygın olarak kullanılan kaplar serbest üfleme tekniğinde üretilmişlerdir. Genellikle yarı saydam, yeşil, sarımsı yeşil renklerde ateşe tutularak yuvarlatılmış veya düz işlenmiş ağız kenarları, dört taraftan içe çökertmeli gövde, konkav ya da düz dipli olarak işlenmiştir. Bu çökertme bezemeler estetik olarak düşünülmüş olduğu gibi bardakların elle daha kolay tutulması için yapılmış olmalıdır. Bu bezemelerin şişelerde de uygulandığı da görülmektedir[596]. Ağız kenarı düz olarak işlenmemiş kaplar Kıbrıs[597]ta yoğun olarak karşımıza çıkmakla birlikte yuvarlatılmış ağızlı olanlar ise Kilikia[598]da görülmektedir.

Mardin Müzesi eserleri içerisinde çökertme bezemeli bardak olarak değerlendirilmiş olan eserden bir adet bulunmaktadır. Serbest üfleme tekniğinde yapılan ve satın alma yoluyla müzeye kazandırılan eser Kat. No. 273'te ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Eser yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil renkli camdan yapılmıştır. Form olarak incelediğimizde hafif dışa çekilerek oluşturulmuş ağız, dört taraftan içe çökertmeli uzun gövde, konkav bir dibe sahiptir. İrizeli yüzeyde uzun habbeler görülmektedir. Örneğimizin benzerlerini incelediğimizde; Gürcistan-Machara Mezarlığı[599]nda ortaya çıkarılan ve MS 4.-5. yüzyıllara tarihlenen bardak Mardin Müzesi örneği ile form bakımından benzerlik göstermektedir. Macaristan[600] örnekleri arasında yer alan ve MS 3.

---

[595] Isings, 1957, Form 32.
[596] Barkoczi, 1996, Taf. IX, no. 86-93; Eker 2014, Kat. No. 1.9.72
[597] Vessberg, 1952, 109-165.
[598] Erten, Emel, "Fethiye Müzesi Koleksiyonundan Antalya, Kaş, Dirgenler Köyü Kaynaklı Camlar", *Türk Arkeoloji ve Etnografya Dergisi*, Sayı.4, 2004b s. 13, resim1,2.
[599] Kner, E., Baghaturia, " Late Antique/Early Byzantine Glass Vessels from the Cemeteries of Kodori and Machara Valleys (Georgia)", *Late Antique/Early Byzantine Glass in the Eastern Mediterranean* (Rd. Ergün Laflı), 2019, s. 367, fig.27.
[600] Barkoczi 1988, Taf. VII, no. 124.

yüzyıla tarihlenen bardak yine form ve bezeme olarak birebir benzer örnektir. Royal Ontario Museum[601] örneğide form ve bezeme özelliği yönünden benzerdir ve MS 3. yüzyıl ortalarına tarihlenir. MS 3. yüzyıl ortalarına tarihlenen Kıbrıs[602] örneği de benzerdir sadece yükseklik olarak biraz daha yüksek bardak olması ile farklılık gösterir. MS 2. yüzyıla tarihlenen Scotland Müzesi'nde korunan başka bir Kıbrıs[603] örneği ve Corrning Museum[604] çökertme bezemesi ve form yapısı ile benzer özellik göstermektedir. Benzerleri ile karşılaştırıldığında ve bezeme form özelliklerine bakıldığında Mardin Müzesi bardak örneği MS 2.-3. yüzyıla tarihlenebilir.

3.4.6. Serpici / Gutturnium

Damlalık veya Gutturnium olarak da adlandırılan serpiciler dışa çekilerek oluşturulmuş geniş ağızlı, çok uzun olmayan boyunlu ve soğan veya konik gövdeli olabilen kaplardır[605]. Serpme şişeleri, parfüm, yağ, merhem gibi pahalı sıvıları konduğu, boyun kısmındaki diyafram sayesinde sıvıların buharlaşmasını yavaşlamasını ve sıvıların damla damla akmasını sağlayan özel şişe formlarıdır[606]. Serbest üfleme veya kalıba üfleme tekniklerinde üretilmiş olan bu kapların genelinde boyun ve gövde arası aletle sıkıştırılarak belli edilmiştir. Arkeolojik kayıtlarda en eski serpiciler MS 250 yılından önce Suriye'nin kuzeyinde yer alan Dura Europos kentinde ortaya çıkarılmıştır[607]. Form MS 4. yüzyılda yoğun olarak üretilen bu kapların diğer önemli örneği Fransa-Strasbourg Porte Blanche Mezarlığı' nda ortaya çıkarılan ve MS 3.-4. yüzyıla tarihlenen serpicidir. Almanya-Cologne'den başka bir örnek MS 350'ye tarihlenirken, Köln Museum'dan başka bir serpici MS 4. yüzyıla tarihlenmiştir[608]. Gövde kısmının bezemeli veya bezemesiz olarak üretildiği kaplarda çimdikleme ile yapılan kaburgaların (Kat. No. 276)

[601] Hayes 1975, no. 147.
[602] Oliver 1992, p. 113, no. T276/1, fig. 5:1.
[603] Lightfoot, 2007, no. 165.
[604] Whitehouse 1997, p. 112, no. 170.
[605] Hanar 2018, 161.
[606] Boyun tabanında yaklaşık olarak 0.3-0.5 cm ölçülerinde bir açıklığa sahip kaplardır. Şişenin gövdesinin üste doğru bastırılması ve boyun kısmının bir pens ile sıkıştırılması ile diyafram kısmı oluşturulmaktadır. Dar bir boyna sahip oldukları için pahalı parfüm, yağ gibi malzemeleri çıkarmak için kullanılmış olmalıdırlar. Yahudi kaynaklarında, yakası içine sıkıştırılmış şişeler olarak adlandırılmaktadır. (Stern, 1995, 31, 187; Stern, 2001, 152; Höpken-Çakmaklı, 2015, 139; Israeli, 2003, 222).
[607] Israeli, 2003, 222; Höpken- Çakmaklı, 2015, 139.
[608] Isigns, 1957, 120.

yanı sıra çapraz yivler (Kat. No. 281-283), dikey ve birbirini kesen yivler (Kat. No. 279,280) şeklinde bezemeler mevcuttur.

Mardin Müzesi koleksiyonu içerisinde değerlendirdiğimiz Kat. No. 274-283 numaralı küresel gövdeli serpiciler; Kat. No. 284-285 numaralı konik gövdeli serpiciler olmak üzere toplam 12 adet bulunmaktadır (Grafik 14). Serbest üfleme ve kalıba üfleme tekniğinde yapılan eserlerin yükseklikleri 6.6cm ile 11.3cm arasında değişmektedir (Grafik 15). 10 tanesi satın alma diğer ikisi Midyat Kazısı ile müzeye kazandırılan eserlerde renk olarak açık yeşil ve yeşil renkler kullanılmıştır (Grafik 16).

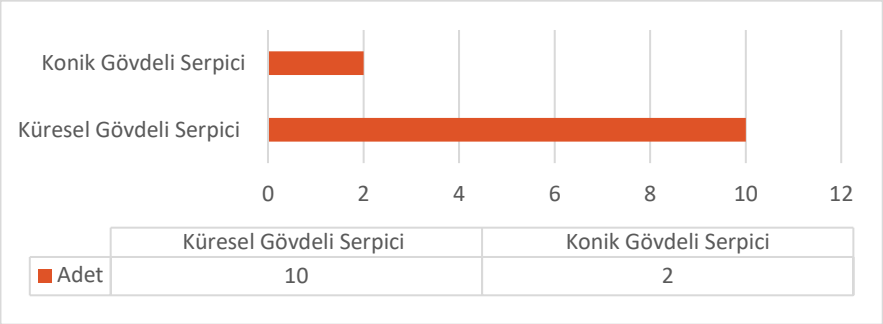

Grafik 14. Mardin Müzesi Serpicilerin Forma Göre Dağılımı

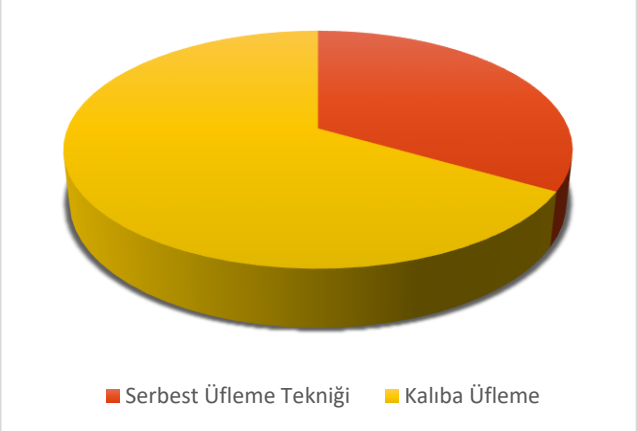

Grafik 15. Mardin Müzesi Serpicilerin Yapım Tekniklerine Göre Dağılımı

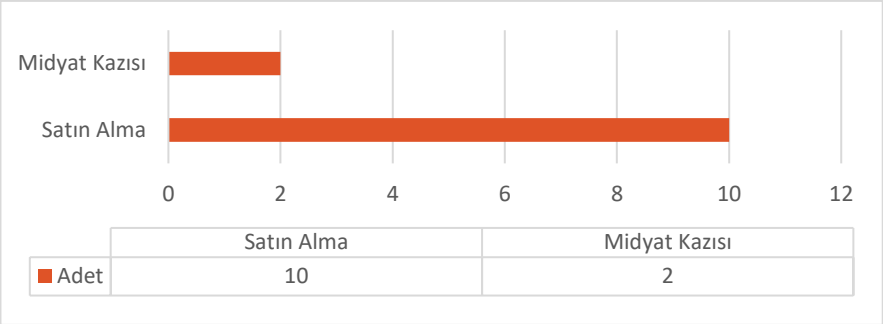

Grafik 16. Mardin Müzesi Serpicilerin Müzeye Geliş Şekillerine Göre Dağılımı

3.4.6.1. Küresel Gövdeli Serpiciler

Kat. No. 274-283 arasında küresel gövdeli serpiciler Kat. No. 284, 285'te ise konik gövdeli serpiciler ayrıntılı olarak incelenmiştir. Kat. No. 274 no.lu eserin dudak kısmında kırık bulunmakta ve satın alma yoluyla müzeye kazandırılmıştır. Kat. No. 276 numaralı eser kaburga bezemeli olarak yapılmış ve antik dönemde onarım görmüş, satın alma yoluyla müzeye kazandırılmıştır. Satın alma yoluyla Mardin Müzesi koleksiyonuna kazandırılan Kat. No. 278 numaralı eserin gövde kısmında dikey birbirini kesen yivler mevcuttur. Genel olarak sağlam olan eserde dudağın bir kısmı kırık olarak ele geçmiştir. Yine satın alama yoluyla müzeye kazandırılan Kat. No. 279 numaralı ağ bezemeli eserin gövdeden yukarısı kırık olarak ele geçmiştir. Kat. No. 280,281 no.lu eserler Mardin Midyat kazısı buluntusudur ve sağlam olarak ele geçmiştir. Gövdede çapraz yivlerle süslü serpicilere güzel bir örnektir. Isings[609]in Form Form 101 olarak tanımlamış ve MS 3. yüzyılda ortaya çıkarıldığını MS 4. yüzyılda yaygın olarak kullanıldığını ifade etmiştir. Bunun yanı sıra Anadolu ve Anadolu dışındaki araştırmacıların yaptıkları çalışmalarda benzer formdaki serpiciler; Carnegie Museum[610], Hüseyin Kocabaş Koleksiyonu [611] ile Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi'nde521[612] örneği MS 3. yüzyıla; Şanlıurfa Müzesi[613], Malatya Müzesi[614] örneği MS 3.-4. yüzyıla;

[609] Isigns, 1957,119.
[610] Oliver, 1980, 120, Res.209.
[611] Akad, Fıratlı veKocabaş, 33, Res.113.
[612] Özet, 1998, 119, Res.7.
[613] Marangoz, 2018, 206, Kat.No.99.
[614] Örs, 2019, s. 178 kat. No 65,66.

Diyarbakır Müzesi[615], Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları Cam Eserler Koleksiyonu[616], Yüksel Erimtan Koleksiyonu[617] ile Medusa Cam Koleksiyonu[618] MS 3.- 4. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Renk ve form yapısı benzer örneklerle karşılaştırılarak küresel gövdeli serpiciler MS 3.-4. yüzyıllar arasına tarihlendirilebilir.

3.4.6.2. Konik Gövdeli Serpiciler

Konik gövdeli olarak adlandırdığımız eserlerimiz Kat. No. 284, 285 numaralı katalogta ayrıntılı olarak incelenmiştir. Küresel gövdeli serpicilerin konik gövdeli serpicilerden farklı olarak gövdesi konik biçimlidir ve geometrik bezemelerin yanında bitkisel motiflerle de bezenmiştir. Form olarak baktığımızda dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş tabla ağız, silindirik boyun, konik gövde ve vurma dibe sahiptir. Taban kısmında noble izi görülebilmektedir. Açık yeşil renkli camdan kalıba üfleme tekniği ile üretilen camlar aletle şekillendirilmiştir. İki örnekte müzeye satın alma yolu ile kazandırıldığından tarihlemede analoji yöntemi kullanılmıştır. Buna göre Diyarbakır Müzesi[619] örnekleri ile benzerdir ve form özellikleri göz önünde tutulduğunda da MS 3.-4. yüzyıla tarihlemek doğru olacaktır.

3.4.7. Hokka

Eski çağlarda Sümerlerle başlayan yazının icadı insanoğlunun da yazı ile tanışmasını ve yazılı kayıtlarında başlamasını sağlamıştır. Erken dönemlerde taş, kil ve ağaç gibi malzemeler üzerine yazılar yazılmışken daha sonra papirüs, parşömen ve kâğıt gibi malzemelerin yazım için daha kolay bir malzeme olduğu anlaşılmaktadır. Yazının yazıldığı malzeme kadar yazımda kullanılmış olan malzemelerde de oldukça önem arz etmektedir. Bunun için kullanılan mürekkebin önemi kadar mürekkebin korunması için kullanılan hokka da önemli malzemelerden birisidir. İlk başlarda istiridye veya midye

[615] Hanar, 2018, 558, Kat.No.555.
[616] Canav,1985, 40, Res.27-28.
[617] Lightfoot ve Arslan, 1992, 154, Kat.No.94.
[618] Höpken ve Çakmaklı, 2015, 142, Kat.No.320.
[619] Hanar, 2018, Kat No. 560,565.

gibi deniz kabuklularının kullanıldığı bilinmektedir[620]. Hellenistik dönemde de bu malzemeler hokka amacı ile kullanılırken Roma Dönemi'nde silindirik, düz dipli, kulplu veya kulpsuz şekilde farklı malzemelerden yapılmaya başlanmıştır. Araştırma yapıldığında en yaygın formun silindirik veya küresel şişe formlu hokkalar olduğu da görülmektedir. Geç dönemlerde ise divitin kullanımına geçilmiş ve yaygınlaşmıştır.

Grekçe yanmış anlamındaki "enckauston", kelimesinden gelmektedir[621]. Latince "ātrāmentārĭum [622]", Farsça "siyâhîdân [623]", Arapça "devât veya hokka[624]", kelimelerinin karşılığı olan hokka farklı malzemelerden yapılabilen kapaklı veya kapaksız, değişik formlardaki mürekkep muhteva eden kaplardır. Cam örnekleri çeşitli kaynaklarda kandil[625], pyxis ya da kavanoz[626] olarak geçmekte ve MS 1. yüzyıl ortaları- 2. yüzyıl başlarında ortaya çıkmış olduğu bilinmektedir. Bu hokkaların değerli kokulu yağların muhafazası içinde kullanıldığı bilinmektedir[627]. Cam hokkaların kapaklı ve kapaksız örneklerinin olduğu gibi genel form itibari ile dar ağızlı, silindirik kısa gövdeli ve ortalama 5-7 cm. yüksekliğinde kaplar olduğu görülmektedir[628]. Silindirik formlu hokkalar Roma Dönemi'nde oldukça yaygın olarak karşımıza çıkmaktadır. Cam hokkaların en erken örneği Belçika-BasseWavre'da Antoniuslar Dönemi'nde yıkılmış olan "Villa 1", yapısında ortaya çıkarılan altıgen formlu bir şişedir[629]. MS 6. Yüzyıl minyatürlerinde işlenen cam şişeler hokka olarak adlandırılmıştır[630].

Mardin Müzesi eserleri arasında Kat. No. 286-289 arasında ayrıntılı olarak incelediğimiz 4 adet cam hokka olarak tanımlanan eser bulunmaktadır. Satın alma ve

---

620 Soslu, 2022b, 398.
621 M. Sibilia, C. Stani, L. Gigli, S. Pollastri, A. Migliori, F. d'Amico, C. Schmid, S. Licen, M. Crosera, G. Adami, P. Barbieri, R. J. Plasier, G. Aquilanti, L. Vaccari, S. Buson, F. Gonzato, "A multidisciplinary study unveils the nature of a Roman ınk of the I Century AD", *Scientific Reports*, 11, 2021, 1.
622 Elif Özer, ve Ertekin Mustafa, "Doksanaltı, Aizanoi Kuzey Nekropolis'te Bulunan Bir Mezarı Anlamak, Okumak ve Yorumlamak: Heraklesli mezar". *CEDRUS*, V, 2017, 296.
623 Mutlu Melis Özgeriş, "XVIII. Yüzyıl Divan Şiirinde Hat Malzemeleri", *Antik ve Dekor*, 44, 1998, 187.
624 Mehmet Memiş, "Hat Sanatına Terminolojik Bir Yaklaşım", *XX. Uluslararası Orta çağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri II*, Sakarya: Sakarya Üniversitesi Yayınları, 2017, 554-565.
625 Christoher S. Lightfoot, Write or Light ? Roman Glass Inkwells ve Lamps. M. Tekocak (Ed.). *K. Levent Zoroğlu'na Armağan,* AKMED, Antalya 2013a, 425,426.
626 Triantafyllidis Pavlos, "A Unique Glass Psykter from Lithovouni in Aetolia, Greece". *Journal of Glass Studies*, 53, 2011, Fig. 17; Soslu 2022a, 221.
627 Hella Eckardt, *Writing Power: The Material Culture of Literacy as Representation and Practice*, Oxbow Books, Oxford 2017, Soslu, 2022b, 404.
628 Soslu 2022a, 221.
629 Isings, 1957, 93.
630 Tümay Hazinedar Coşkun, "Bizans El Yazmalarındaki İncilci Minyatürlerinden Cam Hokkalar", *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 36(1), 2019, 163.

Dara kazısından gelen eserler serbest üfleme tekniğinde yapılarak aletle şekillendirilmiştir. Hokkalar kapaklı ve kapaksız şişe tipi hokkalar olarak iki başlık altında incelenmiştir (Grafik 17,18).

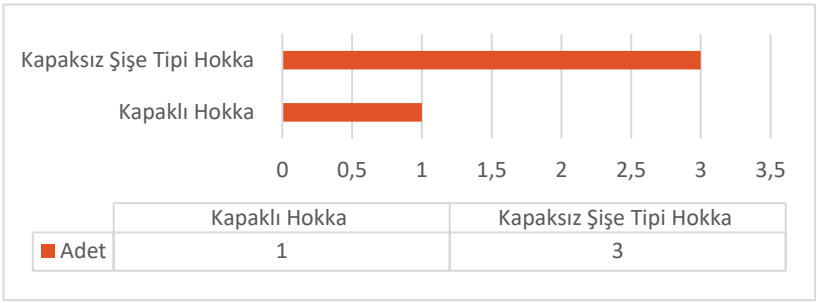

Grafik 17. Mardin Müzesi Hokkaların Forma Göre Dağılımı

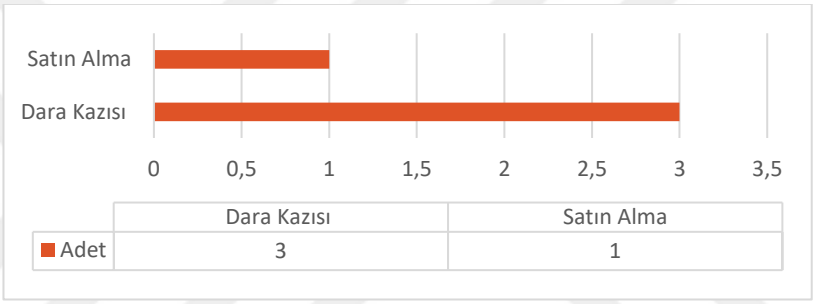

Grafik 18. Mardin Müzesi Hokkaların Müzeye Geliş Şekillerine Göre Dağılımı

3.4.7.1. Kapaklı Hokka

Merdin müzesinde ünik bir eser olan Kapaklı Hokka 2007 yılı Dara kazısında ortaya çıkarılmıştır. Yarı saydam, orta kalınlıkta olan kap mavi renkli camdan üretilmiştir. Kat. No. 286'da incelenen hokka silindirik gövde, huni biçimli bir kapağa sahip ve düz diplidir. Yoğun bir korozyon tabakası ile kaplanmıştır. Serbest üfleme tekniğinde yapılan eser aletle şekillendirilmiştir. Ağzı geniş olduğundan Pyxis olarak da değerlendirilebilecek olan eserin benzeri Royal Ontorio Museum'da bulunmaktadır. Hayes MS 1. yüzyılın ortalarına tarihlediği benzerini pyxis formu olarak değerlendirmiştir[631]. Carnegie Museum'da korunan bir diğer benzeri hokka olarak değerlendirilmiştir. Silindirik ve yüksek gövdesi ile benzer iken kapak ve ağız kısmının dar olması ile farklılık göstermektedir ve MS 1. 2. yüzyıllar arasına

[631] Hayes, 1975, no. 129.

tarihlenmiştir[632]. Lightfoot, Scotland Museum örneği için silindirik kavanoz betimlemesini kullanmış olsa da hokka olarak tanımlanabileceğini de ifade etmektedir ve MS 1.-2. yüzyıllara tarihlemektedir[633]. Corning Museum'da korunan opak mavi "kapaklı kap", MS 1.yüzyıla[634], Burdur Müzesi'ndeki benzer örnek MS 1. yüzyıla tarihlenmiştir[635]. Leodikeia kazılarında ortaya çıkarılan 34 nolu parçada hokka olarak değerlendirilmiş olup bulunduğu katmandaki seramik kaplar yardımı ile MÖ 1.-MS 1. yüzyıl başına tarihlenmiştir[636]. Bu tip kaplara genellikle müze ve özel koleksiyonlarda karşılaştığımızdan ve Mardin örneği Dara kazısı malzemesi olmasından dolayı tarihleme bakımından önem arz etmektedir. Lightfoot, bu tip kaplarda dar ağızlı olanların hokka olarak, geniş ağızlıların ise kozmetik kabı ya da pyxis olarak kullanılmış olabileceğini ifade etmektedir[637]. Erken İmparatorluk Dönemi'nde ortaya çıktığı düşünülen hokkaların tarih aralığı MS 10. yüzyıla kadar devam ettiği tasvir sanatındaki betimlerden anlaşılmaktadır[638]. Yapılan araştırmalar, benzerleri ile karşılaştırmalar sonucunda hokka olarak adlandırdığımız eserin Pyxis (?) olarak da değerlendirilebileceği anlaşılmış ve kazı konteks buluntuları ışığında MS 1.-2. yüzyıla verilebileceği düşünülmektedir.

3.4.7.2. Kapaksız Şişe Tipi Hokka

Kapaksız Şişe tipi hokka olarak adlandırdığımız eserler Kat. No. 287-289 arasında ayrıntılı olarak incelenmiştir. Kat. No. 287 numaralı eserimiz satınalma diğerleri Dara kazısı yolu ile müzeye kazandırılan eserler serbest üfleme tekniğinde üretilmiş olup aletle şekillendirilmiştir. Açık yeşil, sarımsı yeşil ve grimsi yeşil renkli camlardan üretilen şişe tipi hokkalarda gövde ve boyun kısımlarında farklılıklar görülmektedir. Çoğunluğu küresel gövdeli olan hokkalardan Kat. No. 289'daki basık omuzlu ve dik kenarlı gövdeye sahiptir. Boyun

[632] Oliver, 1980, no.42.
[633] Lightfoot, 2007, no. 271.
[634] Whitehouse, 1997, 209.
[635] Soslu 2022a, BM Kat. No. 263.
[636] Yasemin İnceelgil, *Laodikeia Camları (Hellenistik-Geç Antik Çağ),* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Pamukkale Üniversitesi Arkeoloji Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Denizli 2023, 99.
[637] Lightfoot 2013b, 426-427.
[638] Geç Bizans Dönemi resim sanatında en çok tasvir edilen cam kap türü genellikle kulplu mürekkep şişeler olduğu görülmektedir. (Maria G., Parani, "Representations of Glass Objects as a Sourceon Byzantine Glass: How Useful Are They?", *Dumbarton Oaks Papers,* Vol. 59, 2005, 158).

kısımları genellikle kısa ve gövde boyun arası dar tutulmuştur bunun da sebebi içerdiği mürekkebin dökülmemesi için olmalıdır. Yükseklikleri 3.9 ile 5.3cm arasında değişen cam hokkalarda bezeme ögesi uygulanmamıştır. Küresel gövdeli, boyun kısmı kısa bazen huni ağızlı olarak verilen vurma dibe sahip cam hokkaların Bizans dönemi minyatürlerinde tasvir edildiği görülmektedir[639]. Şanlıurfa Müzesi[640] eserleri arasında yer alan benzer örneğin formu incelendiğinde Kat. No. 287'de küresel gövdesi ve kısa, huni biçimli boyun kısmı ile bahsedilen örnekle benzerlik göstermektedir. Bunun yanı sıra Cesnola koleksiyonu arasında da benzer örneği örmek mümkündür. Bu tasvirlerde yer alan şişe biçimli hokkaların benzerleri MS 4.-5. yüzyıllar arasına Cesnola örneği de MS 3.-4. yüzyıllar arasına tarihlendirilmektedir. Kat. No. 289'da incelediğimiz eser ise diğerlerine göre dik kenarlı daha yüksek gövdeye sahiptir, boru şekilli dar boynu olan şişenin boyun gövde arası aletle sıkıştırılarak daraltılmıştır. Benzer örneğini çok yaygın olarak göremesek de Nishapur[641] örnekleri arasında bulunmaktadır. Benzer örneği ve form özellikleri ile MS 9.-10. yüzyıla tarihlenmektedir.

3.4.8. Minyatür Kap

Minyatür kaplar diğer cam kaplara göre boyut olarak daha küçük üretildiğinden bu isim verilmiştir. Bu tip kapların genellikle pahalı ve güzel kokulu yağlar, kremler vb. malzemelerin muhafazası için kullanılmış olduğu düşünülmektedir. Küresel, konik, silindirik gövdeli gibi farklı formlarda olabilen birçok kap bu isim altında incelenebilir. Bazı örnekler bronz veya camdan yapılmış olan karıştırma çubukları ile ortaya çıkarılmıştır[642]. Üfleme tekniğinin ortaya çıkması ile serbest üfleme tekniği ile üretilen ilk kaplar arasında yer alan minyatür kapların Helenistik ve Roma dönemi mezarlarında yaygın bir şekilde ele geçtiği görülmektedir. Bazı örneklerin içerisinde bulunan malzeme ile birlikte ortaya çıkarılması analiz imkânı sağlamış ancak yine de bu kapların mezarlara konuluş amacı net olarak açıklanamamıştır[643]. Roma İmparatrorluk Dönemi boyunca hem batı hem doğu topraklarında yaygın olarak görülen bu kaplar batıda Fransa, İngiltere ve Almanya gibi çevrelerde, Doğu'da

[639] Hazinedar Coskun, 2019, Resim 17,18.
[640] Marangoz, 2018.
[641] Kröger 1995, no.72.
[642] Isings, 1957, s. 86, Form 67a.
[643] Özen Soner, "Cam Mezar Hediyelerinin İşlevi", *Kaunos/Kbid Toplantıları 2, Anadolu Antik Cam Araştırmaları Sempozyumu 17-20 Haziran 2010*, (Edit. Çiğdem Gençler Güray), Ankara 2013, 17.

ise Filistin ve Ürdün'ün yanı sıra Kilikia bölgesinde yaygın olarak karşımıza çıkmaktadır[644]. İslami dönem içerisinde özellikle MS 9.-10. yüzyıllarda yaygın olarak kullanıldığı ve özellikle Mısır, Suriye, İran ve Irak'ta yaygın bir şekilde üretilmiştir[645].

Çalışma içerisinde 6 farklı başlık altında toplam 16 adet eser incelenmiştir (Grafik 19). Kat. No. 290-305 arasında incelenen minyatür kaplardan 8 tanesi satın alma (Kat. No. 290-292, 299-302, 305), 1 tanesi hibe (Kat. No. 295), 2 tanesi Midyat Kazısı (Kat. No. 293,294) ve 5 tanesi Dara kazısı (Kat. No. 296-298, 303,304) ile müzeye kazandırılmıştır (Grafik 20). Eserlerin 11 tanesi serbest üfleme, 5 tanesi ise kalıba üfleme tekniği ile üretilmiştir (Grafik 21). Yükseklikleri 2.2cm ile 8.3cm arasında değişen minyatür kaplar Küresel Gövdeli, Basık Omuzlu, Silindirik Gövdeli, Konik Gövdeli, Sarkık Gövdeli ve Huni ağızlı olmak üzere 6 farklı form altında incelenmiştir.

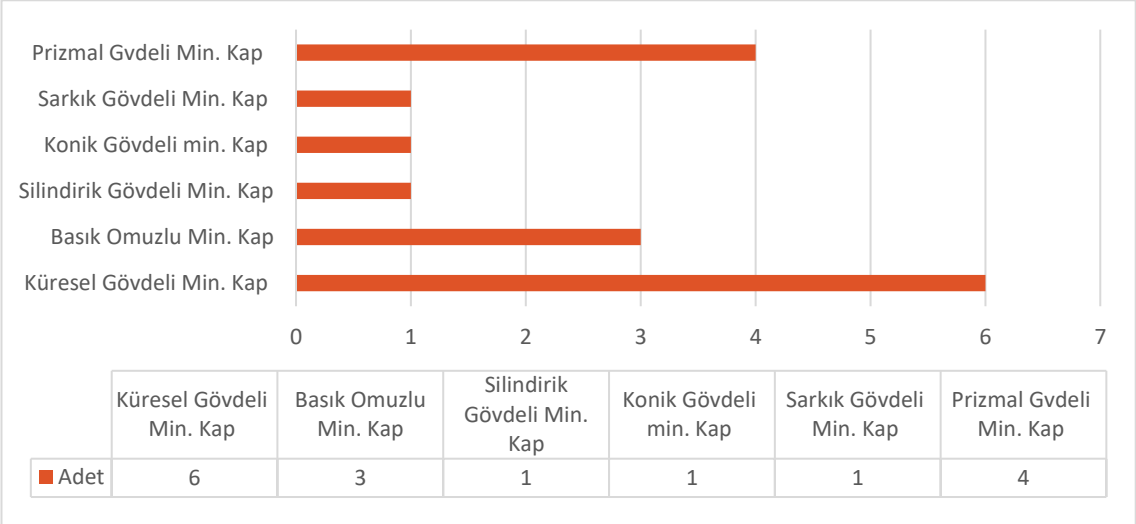

	Küresel Gövdeli Min. Kap	Basık Omuzlu Min. Kap	Silindirik Gövdeli Min. Kap	Konik Gövdeli min. Kap	Sarkık Gövdeli Min. Kap	Prizmal Gvdeli Min. Kap
Adet	6	3	1	1	1	4

Grafik 19. Mardin Müzesi Minyatür Kapların Forma Göre Dağılımı

[644] Erten, 2018, 19.
[645] 6 Carboni ve Whitehouse, 2001, 479.

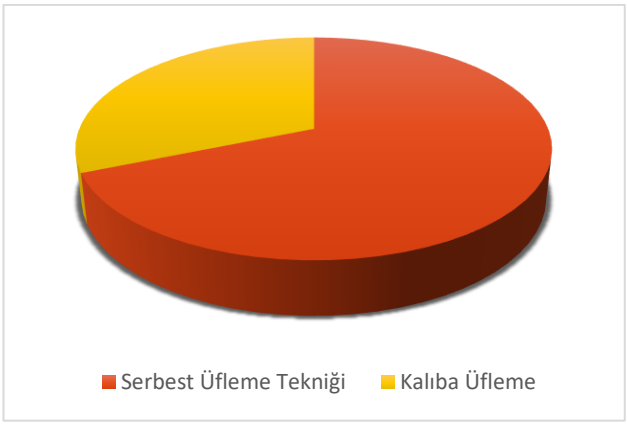

Grafik 20. Mardin Müzesi Minyatür Kapların Üretim Tekniklerine Göre Dağılımı

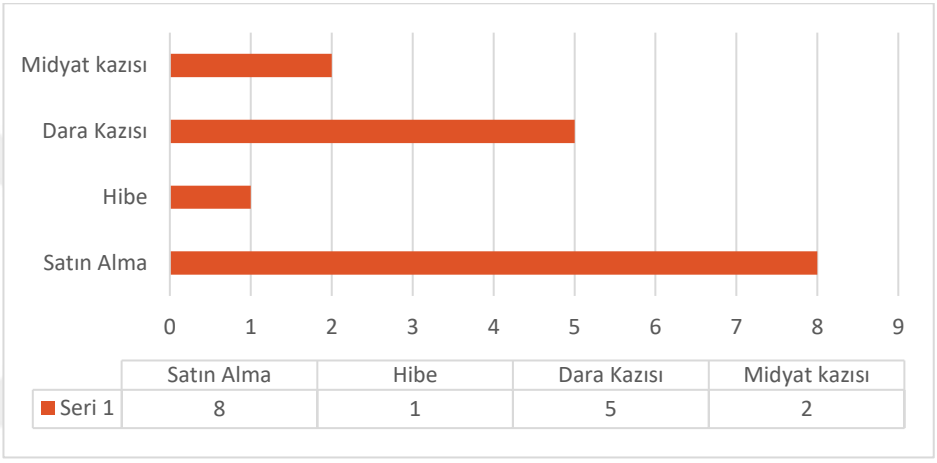

Grafik 21. Mardin Müzesi Minyatür Kapların Müzeye Geliş Şekillerine Göre Dağılımı

3.4.8.1. Küresel Gövdeli Minyatür Kap

Mardin Müzesi cam eserleri arasında sekizinci formu oluşturan minyatür kaplar içerisinde 6 adet küresel gövdeli minyatür kap vardır ve Kat. No. 290-295 arasında ayrıntılı olarak incelenmiştir. Kat. No. 293,294 Midyat kazısı, Kat. No. 295 Hibe ve diğerleri satın alma yolu ile müzeye kazandırılmıştır. Kat. No. 295 nolu eserler kalıba üfleme tekniğinde yapılmışken diğerleri serbest üfleme tkniğinde yapılarak aletle şekillendirilmiştir. Genellikle saydam ya da yarı saydam camdan üretilen bu kaplar orta kalınlıkta, yeşil, mavimsi yeşil, sarımsı yeşil, açık yeşil renkli camdan üretilmiştir. Dışa çekilip tekrar içe katlanarak oluşturulmuş ağza sahip, gövdeye doğru genişleyen kısa boyunlu, basık omuzlu, küresel ve vurma tabanlı olarak üretilmişlerdir. Yükseklikleri

3.9cm ile 8.3cm arasında değişmektedir. Kat. No. 290-292'deki eserlerde ağız dışa çekilip tekrar içe katlanarak oluşturulmuştur. Kısa gövdeye doğru hafif genişleyen boyundan kürecel gövdeye geçiş sağlanmış ve düz diple sonlandırılmıştır. Isings[646] bu tip örneklerin Pompei ve Herkulaneum da rastlandığını söylerken, Erten Yağcı[647] bu şişelerin Anadolu kökenli olduklarını ifade etmektedir. Benzer örnekleri; Royal Ontario Museum[648], Scotland Museum, Macaristan[649], Suriye-Filistin[650], Bergama Müzesi[651], Kahramanmaraş Müzesi[652], Bergama Müzesi[653], Parion[654], Erzurum Müzesi[655], Malatya Müzesi[656], Medusa Cam Müzesi[657]nde karşımıza çıkmaktadır ve Parion örneğinin mezar buluntusu olan Tarsus Köylü Garajı[658], ması ve gerçeğe en yakın tarihi vermesi bakımından önemli örnektir ve bu benzerleri ışığında Kat. No. 290-295 arasında incelenen minyatür kaplar MS 1.-3. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiştir.

293 ve 294 katalog numaraları eserlerde diğerlernden farklı olarak biraz daha geç dönem olduğunu gösteren derin ve sivri olarak yapılmış konkav dip bulunmaktadır. Özellikle 293 katalog nolu eserin boyun kısmında yoğun habbeler bulunmaktadır. Isings[659] bu kapları Form 103 altında incelemiştir. Thessaloniki[660], Royal Ontario[661], Macaristan[662], Hüseyin Kocabaş Koleksiyonu[663], Şanlıurfa Müzesi[664] örnekleri ile karşılaştırılmış özellikle derin konkav dip yapısı ile MS 2.-4. yüzyıla tarihlendirilmiştir.

Kat. No. 295'teki eser kalıba üfleme tekiğinde yapılan tek eserdir ve sarımsı yeşil renkte yapılmıştır. Dışa çekilerek oluşturulan ters konik boyun, basık omuz ve küresel

---

646 Isings 1957, 40.
647 Erten Yağcı, 1993 s. 181, Dn. 5.
648 Hayes 1975, s. 206, pl. 20, no. 212, 294, s. 207, pl. 21, no. 323.
649 Barkóczi 1988, Taf. XCI, no. 515, 516, 520.
650 Hayes, 1975 s.77, 94,120, no.272, 323,474 (MS 3. yüzyıl örnekleri)
651 Özet, 1998, s.56, no.23, Tip III D.
652 Eker 2014, s. 299, kat.no. 118.
653 Özet 1998, s.56, no.23, Tip III D.
654 Aydın Tavukçu 2007, s.148, Resim 6.
655 Öztürk 2013a s. 67, kat. no. 14/18-2-74.
656 Örs, 2019, Ka. No. 68.
657 Höpken ve Çakmaklı 2015, no. 152-153.
658 Yurtseven, 2006, s. 94, Resim 7
659 Isings 1971, 103.
660Anastassion Antonaras, "Early Christian ve Byzantine Glass Vessels, Forms ve Uses", (F. Daim, J. Drauschke Ed.). *Byzanzdas Romerreich im Mittelalter*, Mainz: Verlagdes Römisch-Germanischen Zentralmuseums, 2010Fig. 3.
661 Hayes 1975, s. 194, pl. 8, no. 272, s. 206, pl. 20, no. 292, s. 221, pl. 35, no. 583, 584;
662 Barkóczi 1988, Taf.CXI, no. 515, 516, 520
663 Akat-Fıratlıve Kocabaş 1984, s. 22, res. 60,
664 Marangoz, 2018, Kat. No. 111;, Fig. 22, no. 241.

gövdeden oluşmaktadır. Küresel gövdede yumru şeklinde kabartmalar mevcuttur. Yaygın örneklerine rastlanmsa da benzerleri Metropolitan Museum[665], Robert Lehman Collection[666], Royal Ontario Museum[667]'da karşımıza çıkmaktadır. Birebir olmasa da form olarak benzemekte ve kalıba üfleme tekniği ile üretilmişlerdir ve özellikleri gözönüne alındığında MS 3.-4. yüzyıla tarihlenmektedir.

3.4.8.2. Silindirik Gövdeli Minyatür Kap

Geç Roma Dönemi itibari ile karşımıza çıkan silindirik gövdeli minyatür kaplar hem serbest üfleme hemde kalıba üfleme tekniğinde üretilmiştir. Genellikle mezar buluntusu olarak karşımıza çıkan bu kaplar içerisinde krem, kokulu yağlar, ilaç vb. ürünlerin muhafaza edildiği düşünülmektedir. Genellikle yeşil ve tonlarının kullanıldığı slindirik gövdeli kapların renksiz örneleride bulunmaktadır. Ising[668] bu tip kapların dışa çekilerek içe katlanmış, ateşle yuvarlatılmış ağızlı ve huni biçimli ağızlı olanlar olarak iki gruba ayrılabileceğini ve ilk örneklerinin MS 2. yüzyıl ve erken 3. yüzyılda üretildiğinden ve Cologne'de oraya çıkarılan MS 4. yüzyıl örneklerinin varlığından bahsetmektedir.

Silindirik Gövdeli Minyatür Kap çalışmamız içerisinde bir adet bulunmaktadır. Kat. No. 296 olarak numaralandırılan bu eser Serbest üfleme tekniğinde yapılmış ve satın alma yoluyla müzeye kazandırılmıştır. Saydam camdan, ince cidarlı olarak işlenen kap dışa çekilerek tekrar içe katlanmış ağza, aletle sıkıştırılarak oluşturulan kısa bir boyuna, silindirik gövdeye ve hafif iç bükey bir tabana sahiptir. Eserin yüksekliği 6.2 cm, ağız çapı 2.2 cm ve taban çapı ise 1.4 cm olarak ölçülmüştür. Isıngs[669]in Form 102a grubu içerisinde incelediği formun benzer örnekleri; Royal Ontario Museum[670], Macaristan[671],

---

[665] Metropolitan Museum, Accession Number: 15.43.184.
[666] Dwight P. Lanmon ve David B. Whitehouse, *The Robert Lehman Collection. Vol. 11, Glass,* Met Publication, 1993, no. 126.
[667] Hayes 1975, no.206.
[668] Isings 1957, 120.
[669] Isings 1957, Form 102a; Hayes 1975 taf.15, no. 200, 201; Stern 1977 lev.12, no. 21; Stern 1989, res.16; Barkoczi 1996 taf. XLVI, no. 101,102; Özet 1998, no.69; Eker 2014, Kat. No. 81; Höpken ve Çakmaklı 2015, no. 431; Örs 2019, Kat. No. 57.
[670] Hayes 1975 taf.15, no. 200, 201.
[671] Barkoczi 1996 taf. XLVI, no. 101,102.

Kahramanmaraş Müzesi[672], Bodrum Sualtı Müzesi[673] örnekleri ile benzerlik göstrmektedir. Aryıca Corning Museum[674] örneği ile boynun biraz daha kısa olması ile farklılık göstermekte ancak genel itibari ile benzerlik vardır. Anadolu dışında ve Anadolu'da birçok müze ve koleksiyonlarda özelikle Geç Roma döneminden itbaren yaygın olarak görülen bu minyatür kapların benzer örneklerine Suriye[675] Kaunos[676], Parion[677], Bursa[678], Patara[679], Bergama Müzesi Koleksiyonu[680] eserleri arasında bulunmaktadır ve bu eserler MS 2.-3. Yüzyıla tarihlendirilmiştir. Tüm bu benzerleri ışığında MS 2.-3. yüzyıla tarihlenmektedir.

3.4.8.3. Konik Gövdeli Minyatür Kap

Küçük boyutlu ve değişik formlarda olan bu kaplar merhem ve kremlerin saklanması için kullanılmış olan kaplardır. Serbest üfleme veya kalıba üfleme tekniği ile yapılmışlardır. Çalışmamız içerisinde Konik Gövdeli Minyatür Kap olarak değerlendirdiğimiz eserde müzedeki ünik eserler arsında yerini almıştır. Satın alma yoluyla müzeye kazandırılan eser Kat. No. 297'de ayrıntılı ıolarak incelenmiştir. Merhem veya kremlerin muhafazası için kullanılan bu kap ince cidarlı, açık yeşil renkli, dışa çekilip ateşle yuvarlatılarak şekillendirilen ağız, konik gövde ve hafif iç bükey bir tabandan oluşmaktadır. Yüksekliği 2.2cm olan bu kaplar Geç Roma döneminde yaygın olarak kullanılmıştır. Anadolu'da da yaygın olarak karşımıza çıkan bu kaplar için Erten[681] minyatür kap ifadesini kullanmıştır. Benzer örnbeklerine baktığımızda; Gaziantep Müzesi[682], Şanlıurfa Müzesi[683], Kahramanmaraş Müzesi[684], Madusa Cam Müzesi[685],

[672] Eker 2014, Kat. No. 81.
[673] Özet 1998, no.69.
[674] Whitehouse, 1997, s. 176, no. 308.
[675] Hayes, 1975, s. 66,67, Plt. 15, no. 200.
[676] Özet, 1998, s. 109, no. 69.
[677] Kasapoğlu ve Özdemir, 2013, s. 152, Resim 200; Aydın Tavukçu, 2007, s. 147, Kat. No. 4, Resim 4.
[678] Akat – Fıratlı ve Kocabaş, 1984, s. 66, Res. 1333a,b
[679] Baybo, S., 2003, s. 40, no. 61
[680] Atila ve Gürler, 2009, s. 157, Kat. No. 234
[681] Erten, 2013, s. 44, Resim 3.
[682] Lightfoot ve Arslan, 1992, s. 213, 214, no. 141,142.
[683] Marangoz, 2018, 224, Kat.No.118
[684] Eker 2014, Kat. No. 314-319.
[685] Höpken ve Çakmaklı 2015, no. 165,166.

Silifke[686], Anazarva[687], Macaristan[688], Corning Museum[689], Hemirtage Museum[690]'da form olarak birebir benzerlerine rastlanmaktadır. Hatay[691] Esentepe mezarlığında ortaya çıkarılan benzer kap özellikle mezar buluntusu olması ve tarih konusunda daha gerçeğe yakın bir dönem vermesi bakımından önemlidir. Anadolu örneklerinin özellikle Kilikia bölgesinde yoğun olarak ortaya çıkarılması bölgede bir üretimin olabileceğinide düşündürmektedir. Benzerleri ile analojik olarak karşılaştırıldığında da MS 2.-3. yüzyıllara verilmiştir.

3.4.8.4. Sarkık Gövdeli Minyatür Kap

Çalışmamaıza konu olan Mardin Müzesi örnekleri arasında 1 adet sarkık gövdeli minyatür kap bulunmaktadır. Serbest üfleme tekniği ile üretilmiş olan kap merhem kabı olarak da nitelendirilebilir. Bezemesiz olarak üretilmiş olan kap satın alma yolu ile müzeye kazandırılmıştır. 298 katalog numaralı eser dışa çekilip ateşle yuvarlatılarak şekillendirilen geniş huni biçimli ağız, ağızdan bir kavis ile sarkık gövdeye geçiş, hafif iç bükey bir dibe sahiptir. Özellikle gövde kısmında yer yer pullanma olan kabın yüksekliği 4.1cm dir ve açık yeşil renkli camdan yapılmıştır. Bnzer örneklerine çok rastlayamadığımızdan şimdilik yaygın olarak kullanılan bir form olmadığını söyleyebiliriz. Çok yaygın olmasa da Anadolu'da olması hasebi ile Kahramanmaraş örneği eserimiz ile birebir benzerlik göstermektedir MS 2. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Bunun dışında Anazarva kazılarında ortaya çıkan başka bir benzeri şu an Adana Bölge Müzesi[692]nde yer almaktadır. Başka bir benzer örneği ise Köln'de İmparator Traian (MS 98-117) sikkesinin bulunduğu yerde ortaya çıkarılmıştır. Bu eserde MS 2. yüzyıla tarihlendirilmiştir ve bu kaplar da MS 2. yüzyıla verilmiştir. Bu örnekler dışında Şanlıurfa Müzesi örneğide form olarak benzerlik göstermektedir ve MS

[686] Erten 2018, Kat. No. 1.
[687] Stern, 1989a, s. 602, Res./Fig. 11
[688] Barkoczi 1996 taf. XLVI, no.113.
[689] Whitehouse, 1997, 146, Res.246
[690] Antonaras 2006 fig.5, no.493.
[691] H. Veli, Yenisoğancı, "Reyhanlı-Esentepe Kaya Mezarları Kurtarma Kazısı", I. Müze Kurtarma Kazıları Semineri, 1991, s. 217, res. 11.
[692] Stern, 1989a, s. 602, Res. / Fig. 12 (2, 3).

3.-4. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Macaristan'da da benzer örneğine rastladığımız Kat. No. 298'deki eserimizi MS 2.-4. yüzyıllar arasına vermek doğru olacaktır.

3.4.8.5. Basık Omuzlu Minyatür Kap

Basık omuzlu minyatür kap Mardin Müzesi koleksiyonunda toplam 3 adettir. Kat. No. 299-301'de katalog bilgilerine yer verdiğimiz eserlerden 299 nolu eser kalıba üfleme diğerleri serbest üfleme tekniğinde yapılarak boyun kısımları aletle bastırılıp şekillendirilmiştir. Dara kazısı yolu ile müzeye kazandırılan eserlerin ağız kısımları ateşe tutularak yuvarlatılmıştır, silindirik kısa boyun, basık omuz ve düz tabana sahiptirler. Kat. No. 299'nı gövde kısmında rozet benzeri bir kabartma bezeme mevcut iken Kat. No. 300'ün gövdesinde aletle sıkıştırılarak çimdikleme bezemesi uygulanmıştır. Diğer eser bezemesiz olarak üretilmiştir. Renk olarak mavimsi yeşil, yeşil ve amber renlerin kullanıldığı kapların yükseklikleri 5 cm ile 6 cm arasında değişmektedir. Güzel kokulu yağların muhafaza edildiği düşünülmektedir. Ancak Lamm[693], Samarra'da ortaya çıkarılan basit formlu bu tip cam şişelerin hokka olarak kullanıldığı ifade edilmiştir. Basık Omuzli Minyatür Kap örneklerimiz Scotland Museum[694] örneğine göre daha uzun boyunludur, üzerindeki çimdikleme bezemeler ve gövde şekli ile benzer olan kap MS 4.-5. Yüzyıllar arasına tarihlendirilmiştir. Bunun dışında daha çok Anadolu dışında benzerlerine rastladığımız mardin Müzesi basık omuzlu minyatür kabın yakın benzerleri Corning Museum[695], Nishapur[696], Metropolitan Museum[697]da görülmektedir. Bu örneklerle karşılaştırıldığında ve dönemin cam üretim tkniklerine baktığımızda MS 4.-8. yüzyıllar arasında kullanım gördüğü anlaşılmaktadır.

[693] Lamm, no. 74, fig. 19, pl. 2
[694] Lightfoot 2007, no.294.
[695] Whitehouse 2001, no. 628; Whitehouse 1997, no. 318; Whitehouse 2003, 1142.
[696] Kröger 1995, no.79.
[697] Metropolitan Museum, Accession Number: 40.170.73.

3.4.8.6. Huni Ağızlı Minyatür Kap

Mardin Müzesi'nde korunan ve daha önce çalışılmamış olan Huni Ağızlı Minyatür Kaptan 4 adet eser vardır. Kalıba üfleme tekniğinde yapıldığından dolayı kalın olabilen bu kaplar Kat. No. 302-305 numaraları arasında değerlendirilmişlerdir.

Kat. No.303, 304 numaralı kaplar Dara kazısından Mardin Müzesi koleksiyonuna kazandırlılmış, Kat. No. 302 ve 305 numaralı kaplar ise satın alma yoluyla müzeye gelmiştir. İslami Dönem eserleri olarak tanımlayabileceğimiz bu kaplar özellikle MS 9.-10. yüzyıllarda yaygın olarak görülmektedir. Ağız ve kaide kısmı farklı şekillerde olabilen kapların en belirgin özelliği prizmal gövdeleridir. Kat. No. 302'de yer alan şişe formundaki minyatür kap satın alma yolu ile müzeye kazandırılmıştır. Kalın cidarlı, sarımsı yeşil, konik boyunlu, silindirik gövdeli ve kesme tekniği ile oluşturulmuş kaide kısmı yer almaktadır. Eserin yükseklikleri 3.3 cm dir ve benzer örnekleri Kuveyt National Museum[698], Corning Museum[699], Nishapur[700], Samarra[701], Mısır[702], Elazığ Müzesi[703], Mardin Müzesi[704]nden Geyik Karpuz tarafından doktora tezinde çalışılan kap MS 9.-10 yüzyıllara tarihlendirilmiştir.

Kat. No. 303 ve 304 numaralı eserler Dara Kazısı ile müeye kazandırılmıştır. Huni ağızlı olan bu kaplar kalıba üfleme tekniğinde yapılmış ve aletle şekillendirilmiştir. Diğerlerinden farkklı olarak ter koni şeklinde veya huni biçimli boyuna sahiptirler. Mardin Müzesi örneklerinin benzerleri Adıyaman Müzesi'ne Samsat kazısı[705] yolu ile gelmiş olan prizmal gövdeli şişelerdir. Ayrıca Hatay Müzesi'ne Antakya çevresinde yapılan kazılarla[706] ele geçen benzer örneklerde MS 9.-10. yüzyıla tarihlendirilmiştir.

---

[698] Stefano Carboni, *Glass from Islamic Lands,* Thames & Hudson Ltd. United Kingthom, 2001. s. 128-129, Cat.2.30a-h.
[699] Whitehouse, 2010, s. 63-67, no. 92, 95, 96, 98, 100, 101;
[700] Kröger 1995, no. 99.
[701] Carl Johan Lamm, *1929-1930, Mittelalterliche Glaser und Steinschnittarbeitenausdem Nahen Osten*, Band I–II, Berlin. Tafel 60/3,5-62/16,17,20;
[702] Carboni, s. 128, cat. 2.30a.
[703] Tavukçu, 2020, Kat. No. 16.
[704] Geyik Karpuz 2014, Kat. No. 19, 20
[705] Gül Geyik Karpuz, "Anadolu daki Örnekleri İle İslami Dönem Cam Minyatür Şişeler".C. Başer (Ed.). *20. Uluslararası Ortaçağ Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempoz yumu*, Sakarya: Sakarya Üniversitesi Yayınları, 2017, s. Kat.No.23-26
[706] Geyik Karpuz, 2017, s. Kat. No. 25,28.

303, 304 Kat. No.lu eserler form özelliği ve düz bezemesiz şekli ile Samarra camları[707] ile benzerlik göstermektedir. Gaziantep Müzesi[708] ve Kahramanmaraş Müzesi[709], Şanlıurfa Müzesi[710], Burdur Müzesi[711], Elazığ Müzesi[712] ve Fusfat[713] örneğide gövdeye doğru daralan boynu ve prizmal gövdesi ile eserimize benzerlik göstermektedir ve İslami Döneme tarihlendirilmiştir. Özellikle İslami dönemde yaygın olarak kullanılan kaplar yine benzerlerinin ışığında MS 9.-10. yüzyıllara tarihlendirmek doğru olacaktır.

Kat. No. 305'te ayrıntılı olarak incelenen ve boyun kısmı ile diğerlerinden farklılık gösteren minyatür şişe kalıba üfleme tekniği ile yapılarak aletle şekillendirilmiştir. 6.1cm yüksekliğinde olan kap satın alma yolu ile müzeye kazandırılmıştır. Koyu yeşil renkli camdan üretilmiş olan şişede muhtemelen boyun kısmı gövdeye sonradan eklenmiştir. Eserin kesilmiş dik bir ağzı vardır. Birebir benzerini bulamadığımız ve çok yaygın karşılaşmadığımız eserin prizmal gövdesi ile benzer örnekleri; Fusfat[714], Corning Museum[715], Kahramanmaraş Müzesi[716]nde karşımıza çıkmaktadır ve MS 9.-10. Yüzyıllaratarihlendirilmiştir. Mardin Müzesi örneğininde bu özellikler ışığında aynı döneme verilmesi uygun olacaktır.

3.4.9. Şişe

Mardin Müzesi eserlerinden Kat. No. 306-Kat. No. 339 arasında toplam 34 adet cam şişe form veya bezeme özelliklerine göre 11 farklı form adı altında incelenmiştir. Satın alma, hibe, Dara kazısı, Midyat Kazısı ve Aktaş Mevkii kurtarma kazısından olmak üzere değişik yollarla müzeye kazandırılmışlardır. Eserlerin 32 tanesi serbest üfleme tekniğinde yapılmışken 2 tanesi kalıba üfleme tekniğinde üretilmiştir (Grafik 22, 23, 24). Yeşil, sarımsı yeşil, mavimsi yeşil, açık yeşil, kobalt mavisi gibi renklerin kullanıldığı

[707] Lamm, 1928, Taf. III, no. 79.
[708] Gaziantep Müzesi Env. No. 002.41.85.
[709] Eker, 2018, Kat. No. 125.
[710] Marangoz 2018, Kat. No. 125.
[711] Soslu 2022a, Kat. No: 262
[712] Tavukçu, 2020, Kat. No. 9, 15.
[713] Ralph, H. Pinder Wilson, ve George, T. Scanlon, "Glass Finds from Fustat: 1972-80", *Journal of Glass Studies*, Vol. 29, Corning Museum of Glass, New York 1987, Fig. 5, No. 5
[714] Pinder-Wilson ve Scanlon, 1987, Fig. 5, No. 5
[715] Whitehouse, 2010, Kat. No. 72.
[716] Eker, 2014, s. 303, Kat. No. 126;

cam şişelerde çökertme, kaburga, cam ipliği, kalıba üfleme tekniği ile üretilen şişelerde insan başı, bitkisel ve geometrik bezemeler görülmektedir.

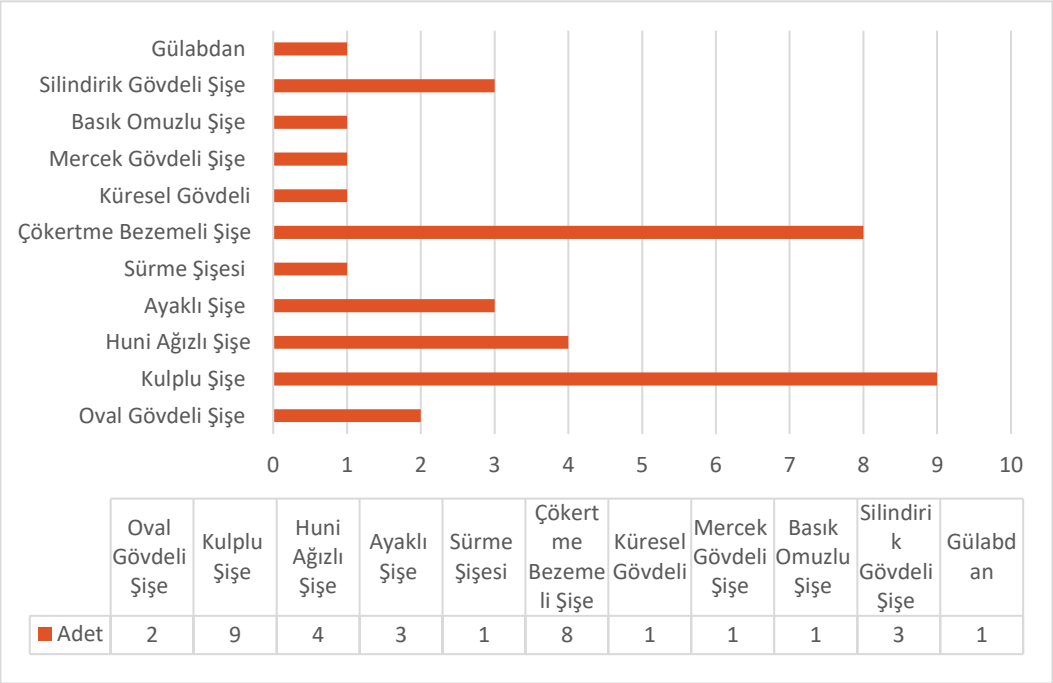

	Oval Gövdeli Şişe	Kulplu Şişe	Huni Ağızlı Şişe	Ayaklı Şişe	Sürme Şişesi	Çökertme Bezemeli Şişe	Küresel Gövdeli	Mercek Gövdeli Şişe	Basık Omuzlu Şişe	Silindirik Gövdeli Şişe	Gülabdan
Adet	2	9	4	3	1	8	1	1	1	3	1

Grafik 22. Mardin Müzesi Şişelerin Forma Göre Dağılımı

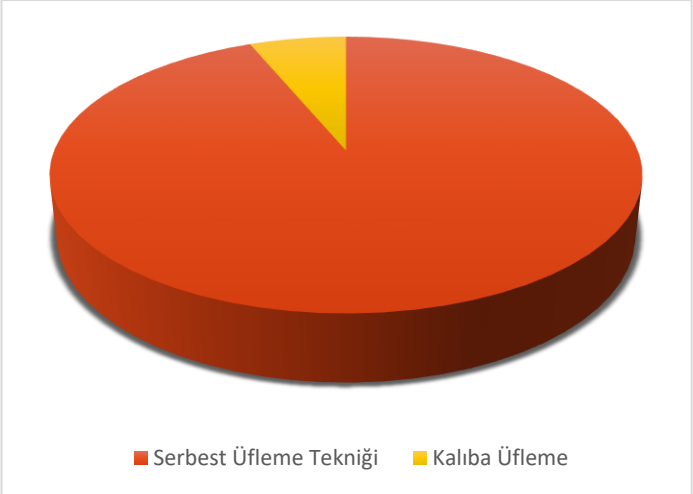

Grafik 23. Mardin Müzesi Şişelerin Yapım Tekniklerine Göre Dağılımı

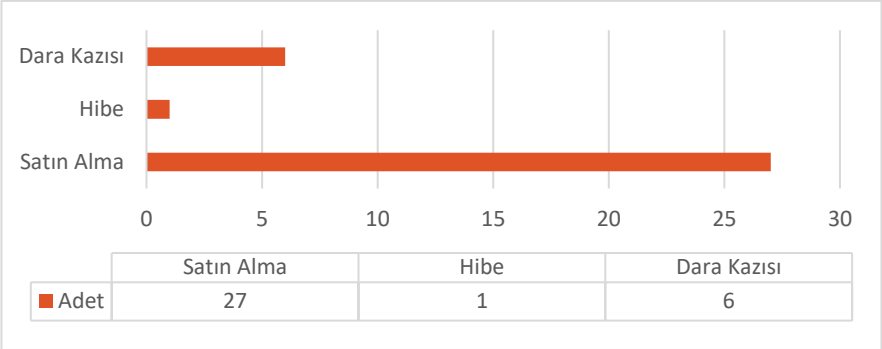

Grafik 24. Mardin Müzesi Şişelerin Müzye Geliş Şekillerine Göre Dağılımı

3.4.9.1. Oval Gövdeli Şişe

Oval gövdeli şişele adını gövde yapısından alan serbest üfleme veya kalıba üfleme tekniği ile yapılabilen şişe tipidir. Mardin Müzesi örneklerine baktığımızda 1 adet serbest üfleme 1 adet kalıba üfleme tekniğinde yapılmış olan 2 adet oval gövdeli şişe bulunmaktadır. Kat. No. 306 numaralı eser yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil renkli camdan yapılmış, hafif dışa çekilip tekrar içe katlanarak oluşturulmuş ağıza ve oval bir gövdeye sahip şişedir. Oval gövdeli şişe başlığı altında ele aldığımız bu eserde formun tam olarak uygulanamadığı yani eserin tamamlanamadığı veya hatalı üretim olduğu düşünülmektedir. Serbest üfleme aletle şekillendirme tekniğinde yapılan eserin bu şekilde tamamlanamamış olması kentte cam üretimi konusuna aydınlık kazandıracak örnek olması bakımından önemlidir. Kat. No. 307 numaralı eser ise kalıba üfleme tekniğinde yapılmış olan yarı saydam, orta kalınlıkta, sarımsı kahverengi renkli camdan üretilmiş olan şişedir. Form özelliklerine baktığımızda dışa çekilerek oluşturulmuş tabla ağız, silindirik boyun, üzerinde bitkisel bezemelerin olduğu oval bir gövde ve hafif içe çökük bir tabandan oluşmaktadır. Her iki eser de müzeye satın alma yolu ile kazandırılmıştır. Kat. No. 306'da yer alan eserimizin hatalı üretim olduğu düşünüldüğünden bire bir benzerleri bulunamamıştır. Ancak Kat. No. 307 numaralı örneğimiz incelendiğinde; Isings[717] bu tip şişeleri form 78b içerisinde incelemiştir. Bunun dışında benzer örnekleri; Macaristan[718], Scotland Museum[719],

[717] Isings, 1957, 93, Form 78b.
[718] Barkóczi 1988, Taf. XXII, no. 279, Taf LXXXIX, no. 327
[719] Lightfoot 2007, no.233.

Hemirtage Museum[720], Royal Ontario Museum[721], Kahramanmaraş Müzesi[722]nde karşımıza çıkmaktadır ve benzerleri ışığında MS 1.-3. yüzyıllar arasına tarihlenmektedir.

3.4.9.2. Kulplu Şişe

Gövde, ağız ve kaide kısımları farklı şekillerde olabilen kulplu şişeler Mardin Müzesi örnekleri arasında tek kulplu ve çift kulplu olarak iki grup altında incelenmiştir. Kat. No. 308-314 arasında 7 adet tek kulplu şişe ile Kat. No. 315 ve Kat. No. 316'da değerlendirdiğimiz 2 adet çift kulplu şişe olmak üzere toplamda 9 adet şişemiz bulunmaktadır. Kat. No. 308-314 numaralı şişeler satın alma yolu ile müzeye kazandırılmıştır ve yarı saydam, ince cidarlı eserler açık yeşil renkli camdan üretilmiştir. Form olarak dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, küresel gövde, konkav dip, ve omuzdan başlayıp ağız kenarında son bulan tek kulptan oluşmaktadır. Isings[723] form 52a grubu içerisinde incelenen şişenin benzerleri; Şişecam Koleksiyonu[724], Yüksel Erimtan Koleksiyonu[725], Tire Müzesi[726], Aydın Müzesi[727], Hemirtage Museum[728] gibi bir çok müzede ve koleksiyonda karşımıza çıkmaktadır ve benzerleri ile karşılaştırıldığında MS 1.-3. yüzyıllara tarihlenebilir. Kat. No. 314'deki eserl gövdenin ovalleşmesi, kaidenin varlığı ve daha ince yapısı ile farklılık göstermektedir. Satın alma yolu ile müzeye kazandırılan eserin benzerini Isings[729] Form 14 altında incelemiştir. Anadolu ve Anadolu dışında birçok örneğine rastladığımız eser Türkiye şişe cam koleksiyonu[730], Yüksel Erimtan Koleksiyonu[731], Tire Müzesi[732], Aydın Müzesi[733], Hemirtage Koloksiyonu[734],

[720] Kunina, 1997, nos. 134-6.
[721] Hayes, 1975, no.86.
[722] Eker 2014, s. 301, kat.no. 122, 123.
[723] Isings, 1957, form 52a.
[724] Canav, 1985, s. 72, kat. no. 109.
[725] Lightfoot ve Arslan, 1992: 47-48, 91-93, kat. no. 14-15, 47-49.
[726] Gürler, 2000: 31, kat. no. 16.
[727] Özbilgin-Temür 2022, Kat. No. 10.
[728] Kunina, 1997, 303-306, cat. no. 251, 252, 258.
[729] Isings, 1957, 31-34, form 14.
[730] Canav, 1985, 72, kat. no. 109.
[731] Lightfoot ve Arslan, 1992: 47-48, 91-93, kat. no. 14-15, 47-49.
[732] Gürler, 2000: 31, kat. no. 16.
[733] Temür ve Özbilgin, 2022, Kat. No. 8.
[734] Kunina, 1997, s. 303-306, cat. no. 251, 252, 258.

Macaristan[735] örnekleri ile form olarak benzerlikler göstermektedir. Bu özellikler ışığında MS 1.-3. yüzyıllar arasına verilebilir. Kat No. 281 numaralı esere baktığımızda basık küresel gövdeli, dışa çekilerek oluşturulmuş ağız ve iki oluklu kulp yapısı ve boyundaki cam ipliği bezemesi ile geç dönem özellikleri sergilemektedir. Isings[736] Form 52a içerisinde incelenen formun benzerleri; Şişecam Koleksiyonu[737], Yüksel Erimtan Koleksiyonu[738], Tire Müzesi[739], Silifke Müzesi[740], Aydın Müzesi[741] ve Trakya'[742]da karşımıza çıkmaktadır. Benzer örnekleri ve dönem özellikleri ile karşılaştırıldığında MS 3.-4. yüzyıla tarihlenmektedir. Kat. No. 282'deki örnek incelendiğinde ise özellikle uzun ince yapısı, bikonik gövdesi, konik kaide, boyundaki cam ipliği bezemesi ile farklıdır. Isings'[743]in Form 120a grubu altında incelediği şişenin benzer örnekleri Royal Ontario Museum[744], Corning Museum[745], Carnegia Museum[746], Scotland Museum[747], Afyon Müzesi[748] ve birçok koleksiyon ile kazılarda ortaya çıkarılmıştır. Benzer örnkleri ile karşılaştırıldığında MS 3.-4. yüzyıla tarihlenmektedir.

Kat. No. 315 ve Kat. No. 316 iki kulplu şişeler başlığı içerisinde incelenmiştir. Kat. No. 315 numaralı eser serbest üfleme tekniğinde yapılmış olup hibe yoluyla müzeye kazandırılmıştır ve gövde kısmında bir parça kırık bulunmaktadır. Orta kalınlıkta, yarı saydam, açık yeşil renkli olan şişe ateşle yuvarlatılmış düz bir ağza sahiptir. Gövdeye doğru daralan konkav bir boyun, sarkık gövde, gövdede aletle sıkıştırılarak yapılmış yüzeysel kaburgalar, hafif içe çökük bir taban, boyun ortasında sonradan eklenmiş cam ipliği sarmal bezeme, sarmaldan başlayıp omuzda biten karşılıklı kulplara sahiptir. Yapılan araştırmalarda form ve bezeme olarak birebir benzerine rastlanmamakla birlikte

[735] Barkoczi 1988, no. 394.
[736] Isings, 1957, Form 52a.
[737] Canav, 1985: 72, kat. no. 109.
[738] Lightfoot ve Arslan, 1992: 47-48, 91-93, kat. no. 14-15, 47-49
[739] Gürler, 2000, s. 31, kat. no. 16.
[740] Erten 2018, Kat. No. 35.
[741] Özbilgin ve Temür 2022, Kat. No. 10.
[742] Taştemür ve Gürler, Kat. No. 20.
[743] Isings 1957, form 120a.
[744] Hayes 1975, no.154.
[745] Whitehouse 2001, no. 715.
[746] Oliver 1980, nos 160-1.
[747] Lightfoot 2007, no. 230.
[748]; Lightfoot 1992, no.81.

kaburga bezemeleri olmayan ancak form olarak en yakın benzeri Barakat Gallerisi'nde yer alan Filistin örneğidir[749].

Kat. No. 316 numaralı eser ise satın alma yoluyla müzeye kazandırılmış ve kalıba üfleme tekniğinde yapılmıştır. Sağlam olarak ele geçen eser yarı saydam, orta kalınlıkta cidara sahiptir. Sarımsı yeşil bir renge sahip, dışa çekilip ateşle yuvarlatılmış ağız kısmı, silindirik bir boyun, insan başı şeklinde gövde, düz bir tabana sahiptir. Tabanda noble izi görülmektedir. Ağız kenarından başlayarak omuzda bitirilen çift taraflı karşılıklı kulplara sahiptir. Bu şekilde kalıba üflenerek üretilen insan başlı cam şişelerin en erken örnekleri Arkaik Dönem'e kadar uzanmaktadır. Bu dönemde pişmiş toprak ve bronz malzemeden yapılan inşan başlı kaplar Roma Dönemi'nden itibaren yaygın olarak üretilen insan başlı cam kapların ön tipi olarak düşünülmektedir[750]. İnsan başlı şişelerin Doğu Roma İmparatorluğu'nun hakim olduğu yerlerde yaygın olarak kullanılmışken kökenin Suriye olduğu bilinmektedir[751]. MS 1.-4. yüzyıl arasında cam ustalarının tekniklerinde gelişmesi ile farklı formlar ürettiği görülmektedir. MS 1. yüzyılın birinci yarısında tek yüzde insan başlı şişelerin, MS 2. yüzyıl ve sonrasındaki dönemlerde iki veya daha fazla yüzde insan başlı şişelerin üretildiği görülmektedir[752]. MS 3. yüzyıl içerisinde de bu şişelerin farklı formları az da olsa üretilmeye devamö etmiştir[753]. İnsan başlı cam şişelerde uygulanan başlarda genellikle tanrı ve tanrıçalar, mitolojik karakterler, kadın ve erkek betimleri kullanılmıştır[754]. Bu formdaki şişeleri doğulu örneklerinde bazen Grekçe yazılar bulunurken, bazı örneklerin kaba, iri gözlü tipler de vardır ki bunlar Afrikalı bir halkın tasviri olabileceği düşünülmektedir[755]. Geç dönem cam üretiminde karşımıza çıkan kapların bardak olarak kullanılan şekli Pompeii buluntuları arasında ortaya çıkarılmıştır[756].

Mardin Müzesi eserleri arasında 1 adet bulunmaktadır. Isings[757] bu tip kaplar Form 78b grubunda incelemiş ve MS 2. yüzyıllara tarihlemiştir. Scotland Museum[758] ve

[749] Marina Serena, Padricelli, *Barakat Gallery, Ancient Glass,* 2021, s. 117, no. FF.006.
[750] Grossmann, 2002, 30.
[751] Hayes 1975, 33; Tait, 1991, 83.
[752] Grossmann, 2002, 30; Gürler, 2000, 71.
[753] Hayes 1975, 33; Hanar 2018, 155.
[754] Grossmann, 2002, 30.
[755] Tait 1991, 83.
[756] Isings, 1957, 93.
[757] Isings 1957, Form 78b.
[758] Lightfoot, 2007, No. 240.

Karanis[759] örneği kulpsuz ancak form olarak benzer örnekler arasında değerlendirilmiştir ve MS 3. yüzyıla tarihlendirilmişlerdir. Bunun yanı sıra şişenin benzer örnekleri Diyarbakır Müzesi[760], Metropolitan Museum[761], Hemirtage Museum[762], Carnegie Museum[763], Victoria and Albert Museum[764], Royal Ontario Museum[765], Tire Müzesi[766], Anadolu Medeniyetleri Müzesi[767], Edirne Müzesi[768], Elazığ Müzesi[769] örneklerinde MS 2.-3. yüzyıllara tarihlendirilmiştir. Bu örnekler ve üretim tarihine bakıldığında MS 2.-3. yüzyıla tarihlendirilebilir.

3.4.9.3. Huni Ağızlı Şişe

Huni ağızlı şişeler genellikle tepesi kesik ters huni şeklinde bir boyun ve ağız kısmına sahiptirler. Huniye benzerliğinden dolayı bu isim verilmiştir. Ağız kısmı genellikle düz kesilmiş olan şişelerde ateşle yuvarlatılmıştır. Erken Roma İmparatorluk döneminden itibaren tanınan huni ağızlı şişelerin Geç Roma İmparatorluk döneminde üretimine devam edilmiştir. Benzer şişeler İsrail-Jarusalem'de Roma ve Bizans Dönemi kontekslerinde ortaya çıkmıştır. İsrail-Kabri'[770]de MS. 3. yüzyıl ortaları- 4. yüzyıl başlarına, İsrail-Horbat Nazur[771]'da MS 4. yüzyıla tarihlendirilen örnekleri bulunmuştur.

Mardin Müzesi cam eserler grubu içerisinde Şişeler formu altında huni ağızlı şişe olarak değerlendirdiğimiz 4 adet bulunmaktadır. Serbest üfleme tekniğinde yapılan eserler aletle şekillendirilmiştir. Satın alma yoluyla müzeye kazandırılan şişeler sağlam durumda ele geçmiştir. Huni ağızlı şişelerin ortak özellikleri huni ağızlı olmalarından

[759] Harden 1936, no. 639.
[760] Hanar 1998, Tip XXXVIIb.
[761] Metropolitan Museum, Accession Number: 21.72.
[762] Kunina, 283, Res.154.
[763] Oliver, 1980, s. 64, Res.61.
[764] Honey, 1946, s. 26, Kat. No. 516.
[765] Hayes, 1975, 50, Res.94.
[766] Gürler, 2000, s. 72, Res.91.
[767] Özet, 1987, s.604, Res.11.
[768] Taştemür ve Gürler 2019, s. 177, Kat. No. 25.
[769] Tavukçu, 2020, Katalog No. 13.
[770] E. Marienne, Stern, ve Gorin Rosen, Yale, "Burial Caves Near Kabri", *Atiqot 33,* 1997, s. 14–17, Fig. 8: 16; Alla, Nagorsky, "A Tomb From Thesecondtempleperıod Atshoham", Antiqot 55, 2007, s. 47, fig. 4.1.
[771] Tamar, Winter, "Glass Vessels From The Byzantine Period At Horbat Nazur", Atiqot 64, 2010, p. 101; fig.2: 9.

kaynaklanmaktadır. Kat. No. 317-320 numaralı eserler düz kesilmiş huni ağızlı, oval gövdeli kaplardır ve bu kapların gövdesinde cam sıcakken aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş yüzeysel kaburga bezemelerine yer verilmiştir. Bu yönü ile diğer huni ağızlı şişelerden ayırt edilmektedir. Bu tipin benzer örneği Burdur Müzesi[772], Tire Müzesi[773], Afyon Müzesi[774], Macaristan[775], Royal Ontario Museum[776]'da karşımıza çıkmaktadır ve MS 3.-4. yüzyıla tarihlenir. Kat. No. 319, 320 numaralı eserler bezemesiz olarak yapılmıştır. Ancak huni biçimli ağızlarının biraz daha daralması ile de farklılık göstermektedirler. Kat. No. 320 numaralı eserimiz huni ağızlı şişelerin genel özelliklerine tam anlamıyla uyan formda üretilmiştir. Huni ağızları ve gövdedeki kaburga bezemelere ile benzer örneklere baktığımızda; Medusa Cam Müzesi[777] örnekleri ile benzerliği görülmektedir. Kat. No. 319 numaralı eserin birebir aynı özelliklerdeki benzeri bulunamamakla birlikte formun tam oturmamasından dolayı bu şişenin tamamlanamadığı düşüncesi ağır basmaktadır. Ancak huni ağzı ve form özellikleri ile huni ağızlı şişelere en yakın örneğimiz olan Kat. No. 320'deki eserimiz Özet[778] tarafından Tip V B-f grubu, Isings[779] tarafından form 104b grubu içerisinde incelenmiştir. Özellikle Geç Roma Döneminde yaygın olarak karşımıza çıkan İsrail[780] örnekleri, form olarak ufak farklılıkların olması ile Türkiye Şişe ve Cam Koleksiyonu[781] örneği, Corning Museum[782], Royal Ontario Museum[783], Kahramanmaraş Müzesi[784], Diyarbakır Müzesi[785], Yüksel Erimtan Koleksiyonu[786] örnekleri huni ağzı ile benzese de gövdede farklı olan Sinop Müzesi[787] örnekleri ile benzer özellikler sergileyen bu formda MS 3.-4. Yüzyıllar arasına tarihlenebilir.

[772] Soslu, 2022a, Kat. No. 234,235.
[773] Gürler, 2000: Kat. No. 135
[774] Lightfoot, 1989, Pl.7, No. 3
[775] Barkoczi, 1996, s. Taf. LXI; No. 273
[776] Hayes, 1975: 92-93, No. 310
[777] Höpken ve Çakmaklı, 2015 no. 389,390.
[778] Özet, 1998, s. 151, Tip V B-f, Env.No. 1788
[779] Isings, 1957, Form 104b;
[780] Nagorsky 2007, Fig. 4,1; Winter, 2010, s. 101; fig. 2:9
[781] Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş. *Cam Ebedi Güzel* (Derleyen Nursel Duruel- Seçkin Selvi Cılızoğlu) 1990, 32.
[782] Whitehouse, 1997, s. 161, no. 278.
[783] Hayes, 1975, s. 93, no. 316
[784] Eker 2017, s. 71, TIP VIIA.
[785] Hanar 2018, TİP XVIII, Kat. No. 438.
[786] Lightfoot ve Arslan, 1992, s. 129, no. 76
[787] Temür ve Eker 2019, s. 109, TİP V.

3.4.9.4. Ayaklı Şişe

Ayaklı şişeler olarak adlandırdığımız formun en belirgin özelliği cam sıcakken taban kısmından aletle çekilerek oluşturulan ve farklı sayılarda olabilen ayaklardır. Bu tip örneklerin genellikle Doğu Akdeniz atölyelerinde üretildiği ifade edilmektedir[788]. Formun en erken örnekleri ise MS 1. yüzyıla tarihlenir ve İtalya-Campania'da bulunmuştur[789]. Taştemür'[790]de Pompei'de bulunan bu tipteki kaideler için MS 79 terminius ante quem (TAQ) olarak tarihlendirmiştir.

Kaide kısmına uyguloanan ayak kısmı farklı yüksekliklerde olabilen bu şişeler parfüm şişesi olarak kullanılmıştır[791]. Özellikle geç dönem örnekleri içerisinde serpme şişeleri olraka yoğun bir şekilde görülmektedir[792]. Şişelerde yoğun olarak karşımıza çıkan bu tip kaidelerin bardak ve kâse diplerinde de uygulandığı örnekler vardır[793].

Ayaklı şişeler olarak adlandırdığımız formlar Mardin Müzesi'nde 3 adet bulunmaktadır. Kat. No. 321 ve 322 satın alma yolu ile müzeye kazandırılırken Kat. No 323 Dara kazısında ortaya çıkarılmış ve müzeye teslim edilmiştir. Serbest üfleme tekniği ile üretilen kaplarda ağız boyun ve ayak kısmı aletle şekillendirilmiştir. Üç formunda boyut olarak yaklaşık ölçülere sahiptir ve sarımsı yeşil renkli camdan üretilmiştir. Yarı saydam, ince cidarlı formun ağız kısmı yuvarlatılmış ve bir boğum oluşturularak iki kademeli yüksek ağız oluşturulmuştur. Silindirik boyun ve küresel gövdeye sahip olan eserin taban kısmında yine aletle çekilerek oluşturulmuş üç adet ayak bulunmaktadır. Benzerleri olarak; MS 2.- 3. yüzyıl arasına tarihlenen Elaiussa Sebaste[794], MS 2.- 4.

---

[788] Hayes 1975, 39, Pl. 12, no. 150 (Royal Ontario Museum-MS 2.yüzyıl sonu-3. yüzyıl); İnceelgil 2023, p. 162.
[789] Gladys D. Weinberg ve E. Marianne Stern, *Athenian Agora Vessel Glass,* Vol. XXXIV, New Jersey 2009, 107.
[790] Emre Taştemür, "Klaros Kehanet Merkezinde Ortaya ÇıkarılanCam Eserlerin Üretim Teknikleri ve Uygulanan Dekor Çeşitleri", *Seres, IV,* 2008, 177.
[791] Taştemür 2008, 177, Şek. 8; Susan B., Matheson, *Ancient Glass in the Yale University Art Gallery,* New Haven, 1980, s. 84, no. 225-227.
[792] Höpken ve Çakmaklı 2015, 145, 147-148, no. 327, 333, 334, 338; Israeli, 2003, 225, no.278.
[793] Whitehouse 1997, 110-111, no. 169 (Corning Museum-Kase-MS 2.-3. yy.); Christoph W. Clairmont, "The Glass Vessels", *The Excavations at Dura-Europos Final Report IV,* Part V, New Haven, 1963, 50-52, no.204-211 (Dura Europos-Kase-MS 2. yy).
[794] Gençler 2009, 65-66, Çiz. 12, no. 148-149

yüzyıllar arasına tarihlenen Metropolis[795], MS 3.-7. yüzyıllar arasına verilen Ephesos[796], MS 2.-4. yüzyıllara verilen Burdur Müzesi[797], MS 4. yüzyıla tarihlenen Nysa[798], MS 3.-4. yüzyıla tarihlendirilen Leodikeia[799], Klaros[800], Yale Art Gallery[801], Medusa Müzesi[802] ve MS 2.-3. yüzyıllara verilen Corning Museum[803] örnekleri incelendiğinde ve tarihlemek için herhangi bir yardımcı veri bulunmadığından form özellikleri ve yoğun kullanıldığı dönem dikkate alındığında MS 2.-4. yüzyıl aralığında kullanılmış olduğu düşünülebilir.

3.4.9.5. Sürme Şişesi

İnce, uzun formda, erken dönemlerde çubuk kalıp teknikte Roma Dönemi ile üfleme tekniğinde yapılan kapaklı, kapaksız veya kulplu, kulpsuz üretilen kozmetik alanında kullanılan kaplardır. MÖ 2. binde üretimine başlandığı bilinen sürme şişelerinin MÖ 6.-4. yüzyıllar arasında yoğun olarak kullanıldığı görülmektedir[804]. Genellikle erken örneklerini Mısır'da gördüğümüz şişeler form olarak uzun silindirik gövde üzerine sonradan eklenmiş palmiye ağzı şeklinde ağız kısmı, kulpsuz veya iki kulplu olabilen fisto veya zigzag bezemeleri ile bezenmiş olarak tanımlayabiliriz. MÖ 6. ve 4. yüzyıllar arasında farklı tiplerde üretilen bu kaplar düz kenarlı ve silindirik gövdeli olarak tanımlanmıştır[805]. Bunlarda çubuk kalıp tekniğinde yapılmış ve gövde kısımları fisto veya tüy bezemesiyle süslenmiştir. Bu dönem sürme şişelerini Harden[806] Mediterranean Group IB, Goldstein[807] Eastern Mediterranean Core-Formed Glass, Hayes[808] Fith-century types: Blue and Coloured

[795] Emine Akkuş Koçak, *Metropolis Aşağı Hamam-Palaestra Cam Buluntuları*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Hacı Bayram Veli Üni., Arkeoloji ABD, Ankara 2021, 106, Lev. 35, no.338
[796] Barbara, Czurda Ruth, *Hanghaus 1 in Ephesos Die Gläser*, Wien, 2007, 149-150, Taf. 18, no. 620, 623-624.
[797] Soslu, 2022a, s. 633, no. 227.
[798] Gençler Güray, 2022, 414, Fig. 2.
[799] İnceelgil, 2023, fig. 44, 45.
[800] Taştemür, 2008, 177, Şek. 8.
[801] Matheson, 1980, 84, no. 225-227.
[802] Höpken ve Çakmaklı, 2015, 145, 147-148, no. 327, 333, 334, 338.
[803] Whitehouse, 2003, no. 1118.
[804] Harden 1981, s.75-77, no.158, Grose, D. F., 1986, s. 62, fig. 10, 11.
[805] Barag, 1975, 26; Grose, D. F., 1989, s.86, no. 31.
[806] Harden, 1981, plt.10, no. 158
[807] Goldstein, 1979, s.107, plt.12, no.212
[808] Hayes, 1975, s.10, plt. 2, no. 8.

Bodies grubu, Grose[809] ve Barag[810] ise bu kapların West Asian Core-Formed Bottle grubuna dahil etmiştir. Roma Dönemi ile farklı şekillerde üretilmeye başlanmıştır. MS 4. yüzyıl başlarında ortaya çıkan ve yaygın olarak görülen üfleme tekniğinde çift bölmeli sürme şişeler kulplu veya kulpsuz olarak üretilmiş şişeler MS 5.ve 6.yüzyıllar boyunca devam etmiştir. İsrail, Ürdün ve Suriye'nin her yerinde mezarlıklarda yaygın olarak ortaya çıkarılan şişelerde bezeme olarak genellikle cam ipliği bezemsi tüm gövdeye veya boyun kısmına sarmal şeklinde işlenmiştir.

Mardin Müzesi'nde yine ünik bir eser olan sürme şişesi çift bölmelidir. Dara kazısı 2011 yılı çalışmalarında ortaya çıkarılan eser serbest üfleme tekniğinde üretilmiştir. Mardin Müzesi koleksiyonunda bu tip eserden 1 adet bulunmaktadır. Kat. No. 324'de ayrıntılı olarak incelediğimiz eser yarı saydam, orta kalınlıkta, mavimsi yeşil renkte, yan yana birleştirilmiş iğ şekilli iki tüpten meydana gelmektedir. Tüpler arası kapalı olan şişenin bir tarafı kırık olsa da muhtemelen iki kenarında karşılıklı sonradan eklenmiş iki kulp bulunmaktadır. Alevle düzleştirilmiş düz kesme ağıza sahip olan şişenin yüksekliği 11.3 cm'dir. Bir tarafı ağızdan gövdenin alt kısmına kadar kırık olan sürme şişesinin birebir benzer örneği bulunamamıştır ancak iki haneli sürme şişelerine Scotland Museum[811], Corning Museum[812], Royal Ontario Museum[813], Hemirtage Museum[814], Suriye-Filistin[815], Ürdün[816], Macaristan[817], Şanlıurfa Müzesi[818], eserleri örnek olarak verilebilir. Örnekler ile karşılaştırıldığında MS 4. yüzyıla tarihlemek doğru olacaktır.

[809] Grose, 1989, s.79. fig. 47
[810] Barag, 1975, 24,25
[811] Lightfoot 2007, no. 265.
[812] Whitehouse 2001, no.751
[813] Hayes, 1975, No.446.
[814] Kunina 1997, s. 334, no. 413.
[815] Ouahnouna, Brigitte., "Glass Finds from Ḥorbat Ṭarbenet", Atiqot 104, 2021, Fig 7.
[816] Yale Gorin-Rosen ve Natalya Katsnelson, "Local Glass Production in the Late Roman–Early Byzantine Periods in Light of the Glass Finds from Khirbat el-Ni'ana". '*Atiqot 57*, 2007, 75.
[817] Barkóczi 1988, Taf. XXXIV, no. 374.
[818] Marangoz, 2018, Kat. No. 121.

3.4.9.6. Çökertme Bezemeli Şişe

Bezemeleri ile farklılık gösteren bu tip kaplar oldukça yaygın olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle Roma İmparatorluk Dönemi boyunca sevilerek kullanılan çökertme bezemesi bardak, kase vb. farklı formdaki kaplarda da uygulanan MS 1. ile 4. yüzyıl arasında sevilerek kullanılan bir bezeme olarak karşımıza çıkmaktadır. Çökertme bezemeli bu kaplar Doğu Akdeniz'de Kıbrıs ve Tunus'da MS 3. yüzyıl kontekslerinde yoğun olarak görülmektedir[819]. Serbest üfleme tekniğinde yapılan şişelerde cam sıcakken aletle içe çökertilerek yapılan bu bezemeler sadece estetik kaygısı için değil aynı zamanda özellikle bardaklarda kabın kolay kavranması içinde yapılmış olmalıdır[820]. Çökertme bezemeler kabın formuna göre dikine, köşeli veya yuvarlak şekilde uygulanabilmektedir. Kat. No. 325-330 arasındaki şişelerde dikine kaburgalar uygulanmışken, Kat. No. 331 ve 332 numaralı eserlerde daha kısa ve yuvarlak çökertmelere yer verilmiştir.

Mardin Müzesi cam eserleri içerisinde 8 adet çökertme bezemeli şişe bulunmaktadır. Satın alma yoluyla müzeye kazandırılan eserler serbest üfleme tekniğinde yapılmış ve aletle şekillendirilmiştir. Sağlam olarak müzeye kazandırılan eserler güzel kokuların muhafaza edilmesi amacı ile kullanılmış olmalıdır. Eserler genellikle yarı saydam bir yapıdadır ve yeşil, açık yeşil, sarımsı yeşil renklerde camdan üretilmiştir. Dışa çekilip tekrar içe katlanarak oluşturulan ağız, uzun silindirik boyun ve çökertme bezemeli gözdeye sahiptir. Kat. No. 332 dışındaki şişeler kaidesiz olarak üretilmiştir. Kat. No. 325-328 no.lu şişelerin ağız kısmı bir tarafa meyilli yapılarak akıtmalık kısmı oluşturulmuştur. Çökertme bezemeli şişelerin yükseklikleri 9 cm ile 15.1 cm arasında değişiklik göstermektedir. Kat. No. 325-330 arasındaki şişelerin Kat. No. 331, 332'deki eserlere göre gövde kısmı daha uzun işlenmiş ve bundan dolayı da çökertmeler ince ve uzun şekilde işlenmiştir.

Morin-Jean[821] cam kaplarda süsleme öğesi olarak uygulanan çökertme bezemelerini incelemiş ve bu bezemelerin kullanıldığı kapların MS 3.-4. yüzyıllar arasına

[819] Lancel, 1967, 18-19; Eker, 2014, 164.
[820] Barkoczi, 1996, Taf. IX, no. 86-93;
[821] Morin-Jean 1922-23, s. 194, fig. 257

tarihlendirmiştir. Çökertme bezemeli cam kaplara Anadolu dışında veya Anadolu'daki kazılarda veya müzelerde yoğun olarak rastlamak mümkün olmuştur. Bu bağlamda; Hatay Müzesi[822], Adana Bölge Müzesi[823], Kahramanmaraş Müzesi[824], Hüseyin Kocabaş Cam Eserler Koleksiyonu[825] Royal Ontario Museum[826], Karanis[827], Hemirtage Museum[828] ve ezar buluntusu olan İsrail[829]den benzer örnekler MS 3.-4.yüzyıla tarihlendirilmiştir. Özet[830] çökertme bezemeli şişeleri Tip V B-d olarak adlandırmış ve yakın bir örneğini MS 3.-4. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Suriye örnekleri arasında yer alan Dura-Europos[831] kazılarında ele geçen bir örnek özellikle MS 256 yılını veren bir tahrip tabakasında ortaya çıkarılması sebebi ile önemlidir ve eserimizle uyumlu bir tarih vermektedir. Araştırmalarımız sonrasında benzerleri ile de karşılaştırdığımızda Kat. No. 325-330'daki eserlerimizin belirleyici özelliğinin bezemesi olduğu gözlenmiştir ve Mardin Müzesi örneklerinide bu bezemenin yoğun olarak kullanıldığı dönem olan MS 3.-4. yüzyıla tarihlendirmek yanlış olmayacaktır.

3.4.9.7. Mercek Gövdeli Şişe

Mercek Gövdeli şişe olarak tanımladığımız şişeleri Erten[832] Lentoid (yassı) şişe olarak tanımlamıştır. Gövde biçiminden dolayı mercek gövdeli olarak adlandırdığımız şişeler Roma İmparatorluğu'nun hakim olduğu dönemler boyunca hem doğu hem batı topraklarında yaygın olarak kullanılan bir tip olmuştur. Kıbrıs, Suriye ve Filistin örnekleri bu tipin doğuda kullanılmış olduğunu gösterirken Batı Roma örneklerinin biraz daha erken dönemlerde kullanıldığını MS 1. yüzyıla tarihlenen Pompei örneği doğrulamaktadır[833]. Mercek gövdeli şişeler genellikle dıia çekilerek yuvarlatılmış veya kesme ağza sahip, uzun veya kısa silindirik

[822] Erten Yağcı, 1990, s. 108, no. 33e.
[823] Adana Bölge Müzesi Env. No. 5308, 6020.
[824] Eker 2014 Kat. No. 114.
[825] Canav 1985, s. 54, no. 71,72.
[826] Hayes, 1975 s.94, pl.21, no.321
[827] Harden 1936, no. 227.
[828] Antonaras 2006 s. 51, fig. 5
[829] Edna J., Stern ve Nimrod, Getzov, "Aspects Of Phoenıcıan Burıal Customs In The Roman Period in Light Of An Excavation Nearel-Kabri (Kabrı)", *Atiqot 51,* 2006, fig. 21, no. 79.
[830] Özet, 1998, s. 144,145, no. 98,99.
[831] Clairmont, 1963.
[832] Erten, 2018, s. 49, Kat. No. 15, Kat. No. 24.
[833] Erten, 2018, 49.

bir boyunludur. Adını aldığı mercek şekilli gövdesinin çapı farklılık gösterebilmektedir. Kaideli veya kaidesiz olarak üretilmişlerdir.

Mardin Müzesi koleksiyonunda Kat. No. 333 olarak numaralandırılan 1 adet mercek gövdeli şişe bulunmaktadır. Satın alma yoluyla müzeye kazandırılan eser serbest üfleme tekniğinde yapılmış ve sağlam olarak koleksiyonda yerini almıştır. Yüksekliği 9.6 cm ağız çapı 2.1cm dir. Eser yarı saydam cam, ince cidarlı, sarımsı yeşil renkte, dışa çekilerek düzleştirilmiş ağız, silindirik bir boyun, mercek şekilli gövde ve oval bir tabandan oluşmaktadır. Morin-Jean[834]in Form 38 grubu içerisinde incelemiş olduğu bu formdaki kaplardan Silifke Müzesi[835]nde bulunan iki örnek MS 3.-4. yüzyıla tarihlendirilmiştir ve mezar buluntusu olması sebebi ile bu tip kapların güzel koku ve yağların muhafaza edilmesinin yanında ölü hediyesi olarakta kullanıldığını göstermektedir. Bu örnekler dışında genellikle MS. 3.-4. yüzyıllar arasına tarihlenmiş olan Şanlıurfa Müzesi[836], Diyarbakır Müzesi[837], Tire Müzesi[838], Türkiye Şişe ce Cam Koleksiyonu[839], Yüksel Erimtan Koleksiyonu[840], Macaristan[841], Royal Ontario Museum[842] ve Hemirtage Museum[843] gibi Anadolu veya Anadolu dışında birçok merkezde yaygın olarak kullanılmıştır. Özellikle gövde bakımından benzer olan kısımda gövde çplarında değişiklikler gözlenmiştir. Bunun dışında boyunlarının yüksekliği ve bazı örneklerin kulplu olabildiği de görülmektedir. Bu bilgiler ışığında Mardin örneğide MS 3.-4. yüzyıla tarihlendirilmiştir.

[834] Morin-Jean 1922-23, s. 90, Fig. 101.
[835] Erten 2018, Kat. No. 15, Kat. No. 24,
[836] Marangoz 2018, Kat. No. 78.
[837] Hanar 2018, Kat. No. 437.
[838] Gürler 2000, s. 116, no. 138.
[839] Canav 1985, s. 62, no. 89
[840] Lightfoot ve Arslan 1992, s. 204, kat.no. 137, s. 215, kat.no. 145.
[841] Barkóczi 1988, Taf.XIX, no. 244, 245, 246, Taf. LXXXII, no. 247
[842] Hayes 1975, s. 198, pl. 12, no. 171, s. 223, pl. 37, no. 611
[843] Antonaras 2010, s. 392, Fig. 13.

3.4.9.8. Küresel Gövdeli Kapaklı Şişe

Küresel gövdeli kapaklı şişe olarak adlandırdığımız örnek Roma İmparatorluğu boyunca hem batı hem de doğu bölgelerinde MS 2.-5. yüzyıllar arasında karşımıza çıkan küresel gövdeli şişe tipine bir örnektir. Mardin Müzesi Koleksiyonu içerisinde ünik olarak tabir edebileceğimiz şişe Kat. No. 334'te ayrıntılı olarak incelenmiştir. Özenli yapılışı ve kapaklı olmasından dolayı parfüm şişesi olarak değerlendirebileceğimiz Dara kazısında ortaya çıkarılmıştır. Serbest üfleme tekniğinde yapılan şişe aletle şekillendirilmiştir. Halka bir tabana sahip olan şişe küresel gövdeye sahiptir. Basık omuzlu şişede yonca ağız ve buna uygun yukarıya doğru çekilerek oluşturulmuş dört uzantılı taç şeklinde bir kapağa sahiptir. Kobalt mavisi renkli camdan üretilen şişe kırık olarak ele geçmiş ve onarımı yapılmıştır. Birebir benzerini bulamadığımız ve kazı sonucu raporlarında da tabakası veya tarihleme konusunda yardımcı herhangi bir bilgiye ulaşılamayan eser dönem özelliklerine göre tarihlenmiştir. Özellikle basık omuz ve küresel gövdeli olması ile MS 4. yüzyıl örnekleri ile benzerlik göstermektedir[844]. Özellikle kapak ve ağız işlenişi ile birebir benzerini bulamadığımız ancak gövde gözönüne alındığında MS 4. 5. yüzyıl örneklerine benzerliğinden bu döneme verilmesi doğru olacaktır.

3.4.9.9. Silindirik Gövdeli Şişe

Muhtemelen güzel kokulu yağların veya eczacılık alanında ilaçların muhafazasında kullanılan silindirik gövdeli şişeler hemen hemen tüm cam kap formlarının üretildiği yakın Doğu'da Özellikle Nishapur'da yaygın olarak görülen bir formdur. Adını silindirik gövdesinden verdiğimiz kapların ağız kısımları pamuktan bir tıpa veya pamuk ipine tutturulmuş papirüs ile kapatılırdı[845].

Şişe grubu içerisinde Kat. No 335-337 arasında ayrıntılı olarak ele aldığımız şişeler Dara kazı satın alma yoluyla müzeye kazandırılmıştır. Kat. No. 335 ve

[844] Taştemür-Gürler 2019, Kat. No. 31, 32; Erten 2018, Kat. No. 64.
[845] Kröger, 1995, 74.

336 birebir aynıdır. Serbest üfleme tekniğind üretilen ve aletle şekillendirilen silindirik gövdeli şişenin yüksekliği 23.8cm dir. Kısa boru şekilli bir boyun ve silindirik bir gövdeye sahiptir. Kobalt mavisi camdan üretilmiş olan kap oval diplidir. Kat. No. 336 restore edilmiştir. Benzer örnekleri özellikle doğu kaynaklı olarak karşımıza çıkmaktadır. Nishapur[846] örneği gövdenin biraz daha dar olması ile farklılık gösterebilir ancak genel itibari ile aynı form özellikleri görülür MS 9.-10. yüzyıla tarihlenmiştir. Metropolitan Museum'[847]da da yine doğu kökenli formlarda benzer özellşikler göstermektedir.

Kat. No. 337 nolu eserimiz boyut olarak biraz daha küçük olması ve boyun kısmının daha kalın olması ile ve renk itibari ile farklılıklar göstermektedir. Şişe serbest üfleme tekniğinde yapılmıştır ve aletle şekillendirilmiştit. Boyun kısmının büyük bir bolumu kırık olan şişenin korunan yüksekliği 7.8 cm. dır. Satın alma yolu ile müzeye kazandırılan Kat. No. 337'de boyundan gövdeye yumuşak bir geçiş, omuzdan dibe doğru hafif daralan silindirik bir gövde ve hafif vurma dibe sahiptir. Çok yaygın olarak karşılaşmadığımız bu eserin benzeri Irak-Samarra[848], İran[849] buluntuları arasında karşımıza çıkmaktadır. Kat. No. 335-337 arasında yer alan Mardin Müzesi eserleri de çok yaygın örnekle karşılaşmasakda benzerleri ile karşılaştırıldığında MS 8.-10. yüzyıla tarihlenmektedir.

3.4.9.10. Basık Omuzlu Şişe

İslami Dönem'de yaygın olarak kullanım görmüş, kalıba üfleme veya serbest üfleme tekniğinde yapılmış kaplardır. Güzel kokulu yağların muhafazasında kullanılan bir kap olduğu düşünülmektedir. Mardin Müzesi koleksiyonunda Kat. No. 338'de incelediğimiz Basık Omuzlu Şişe olarak adlandırdığımız eserden 1 adet bulunmaktadır. Dara kazısından müzeye kazandırılan eser serbest üfleme tekniğinde yapılmıştır. Sağlam olarak bulunan eser yarı saydamdır ve sarımsı yeşil renkli camdan üretilmiştir. Form olarak dışa çekilip tekrar içe katlanarak oluşturulmuş tabla ağız, basık omuza doğru genişleyen uzun boyun, dibe doğru daralan hafif konkav gövde şeklinde tanımlanabilir. Yoğun habbeler ve korozyon tabakası

[846] Kröger, 1995, no.93,94.
[847] Metropolitan Museum, Accession Number: 40.170.70.
[848] Lamm 1928, Tafel III, no.62.
[849] Carboni 2001, Cat. 3.30a.

mevcuttur. Yüksekliği 17.5cm ağız çapı 4.8cm taban çapı ise 7.8 cmdir. Samsat kazılarında ortaya çıkarılan benzer şişeyi Geyik Karpuz[850] MS 9.-10. yüzyıla tarihlemiştir. Şişenin yakın örnekleri arasına alabileceğimiz İran[851], Nishapur[852] ile MS 11. yüzyıla tarihlenen Serçe Limanı Batığı[853] Mısır camları arasındaki şişe verilebilir. Bunun yanı sıra üzerindeki kesme tekniği bezemelerle farklılık gösteren Corning Museum[854] ve Metropolitan Museum[855] örnekleride MS 10.-11. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Yapılan araştırmalar ve benzerleri ışığında bu tip şişelerin İslami dönemde yaygın olarak üretildiği ve kullanıldığı anlaşılmaktadır ve Mardin Müzesi örneği MS 9.-10. yüzyıla tarihlenmektedir.

3.4.9.11. Gül Yağı Şişesi (Gülabdan)

Türk ve İslam cam sanatının önemli malzemelerden birisi olan Gülabdan gül suyu serpmek için kullanılan şişelerdir. Gülabdanlar, çeşitli renklerdeki cam, opal cam veya kristal cam dan farklı boyutlarda ve şekillerde üretilmiştir[856]. Sade olarak üretilenlerin yanı sıra biçoğunda süsleme mevcuttur. Süsleme olarak, şişelerin üzerine farklı tekniklerde işlenen bitkisel ve geometrik betimlerin yanı sıra yazılı, figürlü bezemeler dikkati çekmektedir[857]. Form olarak baktığımızda genellikle dairesel bir ayak üzerine ayrı olarak yapıldıktan sonra oturtulan şişkin gövde, ince ve uzun boyundan oluşmaktadır. İki parçanın birleşimi şeklinde üretildiğinden bu birleşme kısımları genellikle farkedilmektedir[858]. Kokular ve kokulu suların Türk geleneğinde yaygın olduğu aşikardır. Bu kokulu sular sadece güzel koku amaçlı değil osmanlı mutfağında tatlandırıcı olarakta kullanılmıştır. Cam malzemenin metal veya pişmiş toprak malzemeye göre geçirgen olmamalı ve içerisine konulan

[850] Geyik Karpuz, 2017, Kat. No. 10.
[851] Carboni, 2001, cat. No. 25a; cat. 35; Kröger 1995, no. 227.
[852] Kröger, 1995, s. 81-82, Cat.108-109.
[853] Özet, 1998, Kat.121-123.
[854] Whitehouse 2010, no. 67, no. 273.
[855] Carboni ve Whitehouse, 2001, no. 17.
[856] Geyik Karpuz, 2014, 220.
[857] Bayramoğlu, 1996, 30-31; Gökben, Ayhan, "Muğla Müzesi'ndeki Mimari Tasvirli Gülabdan", *Turkish Studies,* Volume 9/10, 2014, 66.
[858] Şennur Şentürk ve Ari İstanbulluoğlu, *Beykoz Camları,* Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul 1997, 18.

malzemeyi kimyasal olarak etkilememesinden ötürü tercih edilen bir malzeme olmuştur. Gülabdanlarda kokulu suların muhafazası için kullanıldığından cam gülabdanlar yaygın olarak üretilmiş ve kullanılmıştır. Bu tür kaplar sadece gülsuyunun konulduğu kaplar değil simgesel özelliğe sahip kaplarda olmuştur[859].

Bu çalışma kapsamında Mardin Müzesi cam koleksiyonu içeerisinde 1 adet gülabdan incelenmiştir. Kat. No. 339'da incelenen bu form satın alma yolu ile müzeye kazandırılmıştır. Gülabdan olarak adlandırılan şişe yarı saydam olan şişe sarımsı yeşil renkli camdan üretilmiştir. Boynun bir kısmından yukarısı kırık olan gülabdanın korunan yüksekliği 18.5 cm dir. Şişkin gövdeye doğru hafif genişleyen boğumlu bir boyna sahip olan şişenin gövdesi küresel formdadır ve gövdeyi çevreleyen amber rengi düz hat bezeme mevcuttur. Konik taban ile sonlanan şişe tek parça olarak serbest üfleme tekniğinde üretilmiştir ve yüzeyinde minelenme görülmektedir. Osmanlı döneminde oldukça yaygın olarak karşımıza çıkan gülabdanlar farklı şekillerde karşımıza çıkmaktadır. Mardin Müzesi örneğimize MS 11.-13. yüzyıllara tarihlenen ve form olarak benzese de teknik ve bezeme olarak farklılık gösteren Metropolitan Museum[860] örneği benzer bir gülabdandır. Tavukçu[861] Elazığ Müzesin'de korunan ve Kalaycın (Ağın) kazısında ortaya çıkarılan boyun kısmı ve kaidesiz olması ile farklılık gösteren örneği MS 12.-13. yüzyıla vermiştir. Selanik Müzesi[862] örneğine baktığımızda boyun kısmındaki boğum ile benzerlik gösterir ve MS 14.-16. yüzyıllara tarihlendirilmiştir. Carboni[863] tarafından MS 18.-19. yüzyıllara tarihlenen ve form olarak Mardin örneğimiz ile benzerlik gösteren şişelerdir. Yine Hyderabad buluntusu olan ve Carboni'[864]nin muhtemelen Hindistan pazarı için İngilterede üretilmiş olan MS 18.-19. Yüzyıla verdiği başka bir örnek eserimize en yakın benzer olarak değerlendirilmiştir. Mardin Müzesi örneğimizin birebir benzer karşılığını bulamasak da yakın benzerleri ve Gülabdanların üretim tarihleri ile ilgili yayınlar incelendiğinde MS 14.-16. yüzyıllar arasına verilebilir.

[859] Küçükerman, 1985, 173.
[860]Marilyn, Jenkins, "Islamic Glass", *The Metropolitan Museum of Art Bulletin* Fall 1986 Volume X LIVN, Number 2, 1986, p. 33.
[861] Tavukçu 2020, Kat. No. 7.
[862] Feride İmrana, Altun ve G. Elif, Erginer "Bizans Dönemi'nde Koku ve Koku Kapları", Antikçağ'dan Günümüze Parfüm, (ed. Cenker Atilla ve Elif Erginer), Myrina yayınları, 2021, Resim 7,8.
[863] Carboni ve Whitehouse 2001, cat. No. 143, cat. No. 144.
[864] Carboni 2001, Cat. 107g.

3.4.10. Kavanoz

Erken örneklerinin MS 3. yüzyıldan itibaren karşımıza çıktığını ifade eden Isings, Form 131'de ele almıştır ve bu formun dik kaburgalı örneklerinin MS 3.-4. yüzyıl mezarlarında da ortaya çıkarıldığını ifade etmiştir[865]. Genellikle yeşil ve tonlarındaki camdan üretilmişlerdir.

Mardin Müzesi'nde korunan ve Kat. No. 340'ta ayrıntılı olarak incelenen sarkık gövdeli kavanoz olarak adlandırdığımız eserden 1 adet bulunmaktadır. Serbest üfleme tekniğinde yapılan eser aletle şekillendirilmiştir. Satın alma yolu ile müzeye kazandırılan kavanoz ince cidarlı olarak yapılmış, mavimsi yeşil renge sahiptir. Form olarak dışa çekilerek ateşle yuvarlatılmış ağız, sarkık şekilli uzun gövde ve konkav bir tabana sahiptir. Sağlam olarak Mardin Müzesi koleksiyonunda bulunan eserin yüksekliği 6.9cm, ağız çapı 2.6 cm ve taban çapı ise 1.6 cm olarak ölçülmüştür. Edirne Müzesi[866] örneği ölçü olarak biraz daha küçük olması ve çökertilerek yassılaştırılması ile farklılık göstermekte ve MS 3.-4. yüzyıla tarihlendirilmektedir. Kesme ağzı ile farklılık gösteren ve satın alma yolu ile müzeye kazandırılan Kahramanmaraş Müzesi[867], Tokat Müzesi[868], Gaziantep Medusa Cam Müzesi[869], Burdur Müzesi[870] örnekleride aynı döneme tarihlendirilmiştir. Boynundaki cam ipliği bezemesi ile farklılık gösteren Corning Museum[871] örneği de MS 3.-4. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Ağzın içe katlanıp yuvarlatılması ile farklılık gösteren Royal Ontario Museum[872] örneği MS geç 3.- 4. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Boyundaki cam ipliği bezemelri ve gövdede yer alan çımdikleme bezemeleri ile Mardin Müzesi örneğinden ayrılan Scotlan Museum[873] kavanoz da MS 4. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Dönem özellikleri ve örnekler incelendiğinde kavanoz örneğimiz MS 3.-4. yüzyıla tarihlendirilebilir.

---

[865] Isings 1957, Form 132, p. 160.
[866] Taştemür ve Gürler 2019, Kat. No. 44.
[867] Eker, 2017, 77.
[868] Eker 2016, Kat.No. B72.
[869] Höpken ve Çakmaklı 2015, no. 341
[870] Soslu 2022a, Kat. No. 251.
[871] Whitehouse 2001, no. 679.
[872] Hayes 1975, no. 474.
[873] Lightfoot 2007, no. 289 ve 292.

3.4.11. Kandil

Arapça karşılığı "kındil", olan kandiller aydınlatma arı olarak kullanılmıştır[874]. Latince karşılığı "Lychnus", "Lucerna", ve "Candela", olan kandil kelimesinin kullanımında araştırmacılar Latince karşılığından etkilenerek "kandil", kelimesini kullanımışlardır[875]. İçerisindeki fitili ve zetytinyağı yardımı ile ışık vermektedir. Antik dönem boyunca seramik kandillerin yanı sıra Geç Roma ve Bizans Dönemi'nden itibaren cam kandillerin varlığı yapılan kazı ve araştırmalarla ortaya çıkarılmıştır[876]. Bu dönemlerde genellikle çubuklu/saplı, konik, kadeh ve kase tipli kandiller yaygınken daha geç dönemlerde ise kadeh ve kulplu kandillerin yaygın olduğu anlaşılmaktadır.

Mardin Müzesi örnekleri arasında 8 adet çubuk kandil parçası incelenmiştir. Bunlardan 5 tanesi içi boş çubuklu kandil, 3 tanesi ise boğumlu çubuklu kandildir. Tamamı Dara kazısından müzeye kazandırılan kandiller serbest üfleme tekniğinde yapılarak aletle şekillendirilmiştir (Grafik 25).

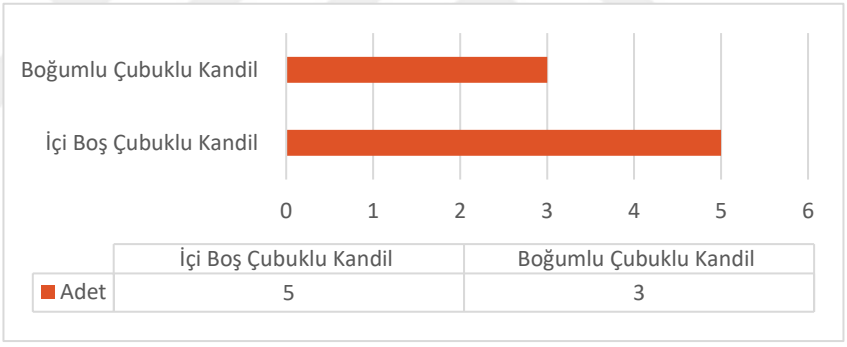

Grafik 25. Mardin Müzesikandillerin Forma Göre Dağılımı

[874] Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat* (19. baskı), Ankara 2002, 487.
[875] Selda Kalfazade, - Özkan, Ertuğrul, "Kandil ve Kandilin Motif Olarak Anadolu Türk Sanatındaki Kullanımı Üzerine", *Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 5, 1989, 23; Zekiye Uysal, "Samsat Kazılarında Bulunan Cam Kandiller", *Turkish Studies - Social Sciences*, 14(3), 2019, 1144; Mary Luella Trowbridge, "Philological Studies in Ancient Glass", *University of Illinois Studies in Language and Literature*, Vol. XIII, 1930, 190.
[876] Kubad Abad (Uysal, 2013, 108-117); Kadıkalesi (Zeynep Oral Çakmakçı, *Örnekler Işığında Bizans Asia'sında Cam Sanatı,* Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İzmir 2008, 95-135); Amorium (Margaret A. V., Gill, *Amorium Reports, Finds I: The Glass (1987-1997),* BAR International Series 1070, England 2002, 35-37); Yumuktepe (Köroğlu, Gülgün, "Yumuktepe Höyüğü 1997 Yılı Ortaçağ Kazı Çalışmaları ve İslam Dönemine Ait Bir Cam Kandil", *Olba I. Uluslararası Kilikia Arkeolojisi Sempozyumu Bildirileri II/1*, Mersin, 1999, 241-252).

3.4.11.1. İçi Boş Çubuklu Kandil

Saplı Yunanca "ouriachoi", kelimesinden geldiği düşünülmektedir. Şöyleki ouriachoi kelimesinin tekili "ouriacho", ince sap anlamına gelmektedir. Bu tip kandillerde ince saplarından kaynaklı olarak saplı ya da çubuklu kandil olarak adlandırılmıştır[877]. Uzun sap kısmından dolayı bu adı alan çubuklu kandiller kase biçiminde bir gövdeye sahiptir. Bu tip kandiller polykandilionlara[878] yerleştirilerek kullanılmıştır. İçi boş çubuklu kandiller içerisinde yakılacak fitilin yerleştirilme şekline göre içi boş veya dolu, çubuklu/saplı, boğumlu ve bir topuzla sonlanarak farklı biçimlerde üretilmiştir. İçi boş olanlarda fitil çubuk içerisine yerleştirilirken içi dolu olanlarda ağız kenarına sabitlenmiş tutuculara fitil yerleştirilmekteydi[879]. İçi boş çubuk/saplı kandillerde sap kısmı muhtemelen yağın daha fazla konulabilmesi için yapılmıştır[880].

Gövdesinin içinde yanan fitilin rüzgâr veya farklı sebeplerle sönmesini engellemesi için derin tutulduğu görülmektedir[881]. Antik dönemdeki en etkili aydınlanma araçlarından olan cam kandiller camın daha erken dönemden itibaren bilinmesine karşın MS 4. Yüzyıldan itibaren yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır[882]. Geç Roma Erken Bizans Dönemi'nde varlığını devam ettiren yerleşimlerin neredeyse tümünde aydınlatma amacıyla kullanılan kandil formlarının ortak bir tipolojiye sahip olduğu görülür. Çubuklu, düğme dipli (bardak formlu), kulplu ve konik gövdeli kandil tipleri ile pek çok yerleşimde karşılaşılmaktadır. Roma İmparatorluğu döneminde içi boş olan çubuklu kandillerin ilk örnekleri Filistin'de ortaya çıkmış ve MS 5.-6. yüzyıllarda yoğun olarak kullanılmıştır[883]. Geç Antik Dönem kandil tiplerinin en yaygını olan çubuklu/saplı kandiller Roma İmparatorluğu'nun hakim

---

[877] Emel Erten, "Erken Bizans Camcılığı: Kimliği ve Niteliği Üzerine Düşünceler", Seleucia ad Calycadnum, Sayı 1, 2011, 34-35; Emel Erten ve Emine Akkuş Koçak, "Olba Kazıları Cam Kandil Buluntuları", *Seleucia*, 8, 2018, ss. 146-147, dn.32.

[878] Farklı madenlerden yapılan değişik form ve ölçülerde olabilen cam kandilleri taşıyan ve üç ya da dört zincirle tavana asılan eşyalardır (bkz. Demirel Gökalp, Zeliha, "Erken Bizans Dönemine Ait Dört Adet Polykandilion", *Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2(1-2), 2004, 46).

[879] İnceelgil 2023, 188.

[880] Uysal 2019, 1146.

[881] Foy Daniele, "Les Porte-Mèche Des Lampes en verre de l'Antiquité Tardive, Provence Historique", *Hommages à Jean Guyon*, LXI, 2011, 209.

[882] Israeli, 2003, 193.

[883] Erten ve Akkuş Koçak, 2018, dn. 33; Yasemin, İnceelgil, "Laodikeia'da Bulunan Cam Kandiller", *Lycus Dergisi*, Haziran 2024, Sayı 9, 110.

olduğu Filistin, Suriye, Ürdün, Anadolu, Kıbrıs, Yunanistan, Bulgaristan ve Akdeniz gibi bir çok merkezde sevilerek kullanılmıştır. Laodikeia[884] örnekleri MS 4.yüzyılın ikinci yarısı ve MS 5. yüzyıl sonu ile 6. yüzyıl başına tarihlenen katmanlardan ele geçmiş ve Mardin örneklerimize birebir benzerliğinin yanı sıra tarih vermesi ile önemli örnekler arasında yerini almıştır. Samsat örneği özellikle 341-343 nolu örneklerimiz ile birebir aynı özellik göstermektedir ve erken Bizans MS 5.-7. yüzyıllar arasına tarihlenmiştir[885]. Perge Güney Bazilika buluntuları arasında yer alan kandillerde Kilise alanında ortaya çıkarılmıştır ve MS 4.-7. yüzyıllara arasına tarihelendirilmiştir[886]. Kadıkalesi[887], Yumuktepe[888], Amorium[889], Olba[890], Soloi-Pompeiopolis[891] ve ElaiussaSebaste[892] gibi merkezlerde ele geçen kandil buluntuları da yine eserlerimiz ile benzerlik göstermektedir ve MS 5-7. yüzyıla verilir[893]. Anadolu'nun geç antik çağ buluntuları veren daha birçok merkezinde benzer örneklerle karşılaşılabilmektedir ve benzerleri ile içi boş çubuklu/saplı kandillerin dönem özellikleri düşünüldüğünde MS 5.-7. yüzyıllar arasına tarihlenmiştir.

3.4.11.2. Boğumlu Çubuklu Kandil

Çubuklu kandillerin farklı bir tipini oluşturan boğumlu kandiller masif olarak üretilmiştir. Çok yaygın olarak üretilmmeyen bu grup erken Bizans döneminden itibaren görülmeye başlanmıştır[894]. Hadad, bu tipin Filistin örneklerini MS 4. yüzyıldan 8. yüzyılın ilk yarısı arasına tarihlemiştir[895].

---

[884] İnceelgil, 2023, Kat. No. 309-3017, Tip Ia; İnceelgil, 2014, 110,111.
[885] Uysal 2019, şekil. 3.
[886] Nurtaç, Buluç, Perge Güney Bazilika Kazılarında Ele Geçen Cam ve Metal Buluntular", *Sanat Tarihi Yıllığı -Journal of Art History 32*, 2023, Kat. No. C1-C3.
[887] Tümay Hazinedar Coşkun, "Kuşadası, Kadıkalesi Kazısı'nın 2017-2020 Sezonlarına Ait Bizans Camı Örnekleri", *Sanat Tarihi Dergisi*, 30/2, 2021, Resim 6.
[888] Gülgün Köroğlu, "Glass From Yumuktepe (Cilicia)", Ergun Laflı (Ed.), *Late Antique / Early Byzantine Glass in The Eastern Mediterranean*, Hürriyet Matbaası, İzmir 2009, 239.
[889] Gizem Öncelen, *Amorium Kazısı 2013-2015 Yılları Cam Buluntuları,* (Yayımlanmamış YL Tezi) Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir 2017, Tip 1c, Kat. No.17, Res. No. 17, Çiz. No. 17
[890] Erten ve Akkuş Koçak, 2018, Levha 1.7.
[891] Gençler Güray, 2010, s. 143, Res. 3.12-13.
[892] Gençler 2009, 257-263, no.380-401, çizim XXIX-XXX.
[893] Oral Çakmakçı, 2008, Kat. No. 2.
[894] İnceelgil, 2014, s. 111, Fig. 6; Uysal, 2019, 1147.
[895] Hadad Shulamit, "Glass Lamps from the Byzantine Through Mamluk Periods at Bet Shean", *Journal of Glass Studies*, 40, 1998, 40-69.

Mardin Müzesi örnekleri arasında boumlu çubuklu kandil olarak adlandırılan eserler Kat. No. 346-348 arasında ayrıntılı olarak incelenmiştir. Çubuk yükseklikleri 5.5cm ile 5.9cm arasında değişiklik gösteren kandil çubukjları açık yeşil renkli camdan üretilmiştir. Kat. No. 348'de çubuk kısmının başlangıcında gövdenin formunu gösterebilecek az bir kısım mevcuttur bu kalan kısma bakıldığında küresel gövdeli kandil olabileceği söylenebilir. Üfleme tekniğinde yapılan kandil çubukları alettle sıkıştırılarak boğumlar oluşturulmuştur. Masif şekilde içi dolu olarak üretilen kandil çubukları diğerlerine göre daha sağlam şekilde ele geçmiştir. Ancak her iki çubuk örneğinde de gövde üfleyerek yapıldığından daha incedir ve kırılgandır. Doğal olarak yapılan kazılarda gövde kısmı sağlam olarak ele geçen çubuklu kandil sayısı yok denecek kadar azdır. Yapılan çalışmalarda çok fazla ortaya çıkmamış olması bu formdaki kandillerin yaygın olarak kullanılmadığı ve çoklu kullanıldığından belki de büyük yapılarda özellikle dini mekanlarda kullanıldığı düşünülmektedir[896]. Laodikeia Kilisesi Kuzey sokak kazı çalışmalarında ortaya çıkarılan ve MS 5.-7. yüzyıllara rasına verilen benzer örnek bunu kanıtlar niteliktedir[897]. Samsat kazılarında ortaya çıkarılan üç kandil örneğide yine Mardin örneklerimiz ile benzerdir ve MS 4.-8. yüzyıllara arsına tarihlendirilmiştir. Uysal bu kandillerin Bizans üretimi olduğu gibi Emevi döneminde de üretime devam ettiğini ifade etmiştir[898].

[896] İnceelgil, 2014, 112.
[897] İnceelgil, 2014, s. 112, Fig. 6.
[898] Uysal 2019, Şekil 4,5,6; Resim 4,5,6.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Günümüzde olduğu gibi cam malzemeler Antikçağ'da da insanların hem süslenme hem de günlük hayatta kullandığı malzemelerin en önemlileri arasında yer almaktadır. Camın doğadaki hali de bilinmektedir ancak bizi daha çok ilgilendiren camın yapay olarak kullanılan halidir. Bu çalışmada da camın ilk ortaya çıktığı andan itibaren tarihi gelişimi ve yine bu gelişim içerisinde cam kapların üretiminde kullanılan teknikler ele alınmıştır. MÖ 2. binden itibaren cam kapların üretildiği ve bu ilk camlarında en erken teknik olan iç kalıp tekniğinde üretildiği anlaşılmaktadır. Cam kapların üretiminin bu yıllardan itibaren hem Anadolu hem de Anadolu dışında yaygın bir şekilde yapıldığı ve kullanıldığı ancak Hititlerin yıkılışı ile yaşanan karanlık çağda kesintiye uğradığı görülmektedir. Erken dönemlerde cam kullanım açısından hassas olduğundan çok fazla sayıda üretilmediği için çok değerli bir malzeme olmuş ve sadece zenginler tarafından kullanılmış, ancak MÖ 1. yüzyıl ortalarından itibaren üfleme tekniği ile seri üretime geçilmiş böylece cam yaygın olarak her kesimin tükettiği bir malzeme olmuştur. Camın insanların her dönem severek kullandığı günümüzde de sağlık ve hijyen açısından daha kullanışlı olması ile tercih edilen bir malzeme olduğu görülmektedir. Bu yapısı ile her zaman değerli bir malzemedir.

Bu çalışma kapsamında incelenen eserler müzeye Dara kazısı, Hasankeyf kazısı, Midyat kazısı, hibe ve satın alma yolu ile kazandırılmıştır. Müzedeki eserlerden özellikle İslami döneme ait olan bazı gruplar Geyik Karpuz tarafından doktora tezinde incelenmiştir. Bu çalışma kapsamında tez veya farklı yayınların dışında kalan toplamda 348 adet cam eser incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Form olarak; alabastron, amphoriskos, pendant, unguentarium, bardak, serpici, hokka, minyatür kap, şişe, kavanoz ve kandil başlıkları altında 11 farklı form ele alınmıştır. Bu eserlerde kendi içerisinde form veya bezeme özelliklerine göre; Alabastron (*Silindirik Gövdeli Alabastron; İğ Gövdeli Alabastron*), Pendant (*Kuş Biçimli Pendant, Pendant Testicik biçimli Pendant*), Unguentarium (*Tüp Biçimli Unguentarium, Armudi Gövdeli Unguentarium, Soğan Gövdeli Unguentarium, Konik Gövdeli Unguentarium, Oval Gövdeli Unguentarium, Şamdan Gövdeli Unguentarium, Makara Tipli Unguentarium*), Bardak (*Dik Kenarlı Bardak, Konik Gövdeli Bardak, Çökertme Bezemeli Bardak*), Serpici (*Küresel Gövdeli Serpici, Konik Gövdeli Serpici),* Hokka (*Kapaklı Hokka, Kapaksız Şişe Tipi Hokka),*

Minyatür Kaplar (*Küresel Gövdeli Minyatür Kap, Basık Omuzlu Minyatür Kap, Silindirik Gövdeli Minyatür Kap, Konik Gövdeli Minyatür Kap, Sarkık Gövdeli Minyatür Kap, Huni Ağızlı Minyatür Kap*), Şişe (*Oval Gövdeli Şişe, Kulplu Şişeler, Huni Ağızlı Şişe, Ayaklı Şişe, Sürme Şişesi, Çökertme Bezemeli Şişe, Mercek Gövdeli Şişe, Küresel Gövdeli Kapaklı Şişe, Silindirik Gövdeli Şişe, Basık Omuzlu Şişe, Gülabdan (Gülyağı Şişesi)*), Kavanoz, Kandil (*İçi Boş Çubuklu Kandil, Boğumlu Çubuklu Kandil*) olarak alt gruplara ayrılmıştır. Bu formlar cam yapım tekniklerinin en erkeni olan iç kalıp ve çubuk kalıp tekniğinin yanı sıra serbest üfleme ve kalıba üfleme teknikleri kullanılarak üretilmiştir. Genellikle bezemesiz olan cam eserler arasında bezemli olanlarda dalga, fisto, cam ipliği, yüzeysel veya derik kaburgaların yanı sıra kalıba üfleme tekniği ile yapılanlarda bitkisel ve geometrik desenlerin kullanıldığı görülmektedir. Bunun yanı sıra insan başlı şişe de ünik olarak Mardin Müzesi cam eserleri arasında yerini almıştır.

Oldukça zengin cam eser repertuarına sahip olan Mardin Müzesi örnekleri hem teknik hem form hemde bezeme olarak da zengin çeşitliliğe sahiptir. Müze içerisinde özellikle ünik dediğimiz farklı formların olması yine kullanılan dönemde onarım görmüş kapların olması cam üretimi konusunda Mardin ve çevresinin etkili olduğu fikrine kapılmamıza sebep olmuştur. Yapılan bu çalışmada cam eserlerin kronolojik bir sıra dahilinde katalog bilgileri çıkartılmış ve çoğunluğu satın alma yolu ile geldiğinden, herhangi bir tabaka bilgisi olmadığından analojik yöntem ile tarihleme yoluna gidilmiştir. Analoji tekniği kullanılırken elden geldiğince tabaka veren ya da yakın tarihi tahmin edebileceğimiz eserlerin benzerleri ile karşılaştırılarak tarihleme yoluna gidilmiştir. Bulunuşundan itibaren cam malzemenin kullanımında teknik ve belli formların uzun yıllar hatta yüzyıllar boyunca üretilmiş ve kullanılmış olması cam malzemenin tarihlenmesinde de uzun bir dönem verilmesine sebep olmuştur. Bu yol izlenerek en yakın benzerleri ile karşılaştırıldığında Mardin Müzesi cam eseleri arasındaki en erken tarihli örneğimiz silindirik gövdeli alabastron MÖ 5.-4. yüzyıla, Şişe grubu içerisinde yer alan Gülabdan MS 14.-16. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiştir.

Anadolu'da cam üretiminin varlığı yapılan çalışmalarla artık kesinlik kazanmıştır ancak biliyoruz ki cam malzeme ticari yollarlada taşınan bir özelliğe sahiptir. Anadolu'ya camın, cam ticaretinin en önemli merkezlerinden birisi olan Akdeniz'den geldiğini düşündüğümüzde Mardin'de bu güzergâhta oldukça önemli bir konumda yer alan kentlerden birisidir. Bu çalışma içerisinde de özellikle Mardin kentinin tarihine

baktığımızda bu kadar kadim bir kette cam üretim atölyelerinin olmaması olasılığı azdır. Ancak şu ana kadar yapılan çalışmalarda herhangi bir cam üretim atölyesine veya fırın kalıntılarına doğrudan rastlanmaması cam üretimi varlığı konusunda net cümleler kurmamıza engel olmaktadır. Yukarıda da bahsettiğimiz gibi değerlendirilen cam eserler arasında ünik diyebileceğimiz formların olması (Kat. No. 334), yine üretim hatalı eserlerin varlığı (Kat. No. 75, Kat. No. 306), ya da kullanıldığı dönemde onarım görmüş kapların olması (Kat. No. 21) cam üretiminin olabileceğini gösterir durumlardır. Ancak bölgedeki camcılık konusunda yapılan çalışmaları az olması ve herhangi bir üretim merkezine rastlanmamış olması bu malzemenin yerel üretim olduğu konusunda kesin yargıya varmak için yetersiz kalmaktadır. Özellikle Dara gibi önemli ve büyük bir kentin olması ve bu alanda kazıların yürütülmesi yerel üretimin kanıtlanabilirliği konusundaki umudumuzu devam ettirmektedir. Ancak şu ana kadar kentte yapılan kazı çalışmalarında ortaya çıkarılan ve çalışma kapdsamında da yer verdiğimiz cam eserler konusunda kazı raporlarında herhangi bir bilgiye yer verilmediğinden kentin cam üretimi konusuna çok da faydalı olmamıştır. Taştemür'ün Anadolu'daki cam fırınları ile ilgili yaptığı ayrıntılı çalışmada Anadolu'da cam üretiminin olduğuna dair izlerin olduğu yerleşimlerin yerleri belirlenmiştir[899]. Ancak bu çalışma içerisinde Mardin ve çevresinde böyle bir kalıntı veya bilgiden bahsetmemektedir. Fakat şunu da biliyoruz ki; cam üretimi için çok kompleks yapı veya atölye olmasına gerek yoktur, cam üretimi seramik fırınlarında veya küçük çaplı cam fırınlarında da yapılabilmektedir.

Mardin Müzesi cam eserlerine baktığımızda dönem olarak cam üretiminin başlangıcından islami döneme kadar cam eserin varlığı görülmektedir. Kazılarda ortaya çıkarılan eserlerin yanı sıra büyük çoğunluğu satın alma yolu ile geldiğinden elimizdeki malzemenin merkezdeki bir atölye ürünü olmasından ziyade Akdeniz camları ile çok benzerliğinden dolayı biraz daha Akdeniz kökenli camlar olup ticaretle geldiği konusu üzerinde durulmalıdır. Anadolu özellikle cam repertuvarı bakımından Akdeniz bölgesi örnekleri ile benzerlikler gösteren bir bölgedir ve bu da bize özellikle Akdeniz ticareti ile camların Anadolu'ya girdiğini ve Anadolu'ya gelen gezici ustalarla geliştirğini düşündürmektedir. Anadoluda cam üretiminin olduğunu gösteren hem ege hemde Akdenizde oldukça fazla buluntu ve fırın ortaya çıkarılmıştır ancak daha doğuya

[899] Taştemür, 2018, Figure 4, 5.

geldiğimizde bu kalıntıların azlığı Anadolu'nun doğusunda cam üretiminin olduğu konusunda kesin yargıya varmamızı etkilemektedir.

Mardin Müzesi'ndeki cam eserler çok geniş bir tarih aralığına sahiptir ancak çoğunluğu Roma Dönemi olan eserler incelendiğinde Roma dönemi cam gelişimi, cam sanatının Güneydoğu Anadolu'daki yerini ve cam formlarının dönemsel farklılıklarını göstermektedir. Az da olsa İslami dönemden eserlerin olması ve daha önce islami dönem eserlerinin çalışılmış olması ile bu dönemde hangi form ve tekniklerin ortaya çıktığını anlamamızda yardımcı olmaktadır. Mardin Müzesi cam örneklerinin Akdeniz, Suriye, Filistin, İsrail, Mısır, Irak, İran, Kıbrıs gibi merkezlerin camlarıyla benzerlik göstermesi de Anadolu ile bu merkezler arasında ticari ve kültürel ilişkilerin olduğunu göstermesi bakımından önem teşkil etmektedir.

Yapılan kazılarda camın kırılgan yapısından dolayı cam eserler kırık parçalar halinde ele geçtiğinden çok fazla çalışılmaya değer bulunmamış ancak son zamanlarda yapılan çalışmalar özellikle de müzelerde bulunan cam eserlerin katalog çalışmaları ile ortaya çıkarılması Anadolu'daki cam repertuvarı ve cam üretimi konusunda daha net bilgiler verebilmemizi veya üzerinde tartışabilmemizi sağlamaktadır. Yaptığımız Mardin Müzesi cam eserleri çalışması ile de cam konusunda yapılacak olan araştırmalara ve bölgedeki cam eserlerin çeşitliliğinin belirlenmesi konusunda fayda sağlayacağı kanaatindeyim. Bundan sonra Mardin kenti sınırları içerisinde yapılan kazı çalışmalarında ortaya çıkarılacak olan cam eserlerin ayrıca değerlendirilmesi ve bu konu üzerinde daha fazla çalışmalar yapılması ile Mardin gibi köklü bir tarihe sahip olan kentin cam üretimi ve ticareti hakkında önemli bilgiler vereceği aşikardır.

KATALOG

Müze'deki eserlerin bazıları temizlenmiş bazılarının içi toprak dolu olarak teşhir edilmekte veya depoda saklanmaktadır. Eserler formlarına göre alt başlıklara ayrılarak erkenden geçe doğru sıralanmıştır. Ölçüleri, özellikleri ayrıntılı olarak tanımlanmıştır. Benzer cam örneklerine bakılarak yakın bir tarihleme yapılmıştır.

Numaralar: Her bir esere katalogda yer almış olduğu sıraya göre birden başlamak üzere katalog, fotoğraf ve çizim numarası verilmiştir. Eserlerin müze envanter numaraları ayrıca belirtilmiştir.

Boyutlar: Eserin ölçüleri santimetre cinsinden gösterilmiştir. Camın kırılma olasılığı düşünülerek cidar ölçülerinin alınma zorluğundan dolayı metin içerisinde kalın veya ince cidarlı olarak bahsedilmiştir.

Tanımlar-Resimler: Tanımlar genellikle eserin üst kısmından başlanıp dibe doğru iner. Ayrıntılı bir şekilde anlatılan eserlerin çizim ve fotoğrafları yan yana verilerek eserin tamamını yansıtması sağlanmıştır. Katalogda görülmeyen özellikler metin içerisinde ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Form ve bezeme özelliklerine göre farklı biçimlerde adlandırılmıştır.

Renkler: Katalog çalışmasında cam eserlerin renklerinin tespiti için eserlerin ayrıntılı incelenmesi ile yapılmıştır. Çizimlerde uygulanan renkler ile fotoğraftaki renklerin farklılıkları fotoğraf çekimi sırasında oluşan ışık yansımalarından kaynaklanmaktadır. "Açık Yeşil", tabiri ise camın hiç işlem görmemiş doğal renginde üretilmiş kaplar için kullanılmıştır. Renklerin kodları ise AdobePhotoshop programında eserin en uygun yeri ile elde edilen RGB ayarında çıkan kod verilmiştir.

Yüzey Durumu: Cam kaplar çok kullanıldığından yüzeylerde oldukça fazla çizikler ve aşınmalar meydana gelmektedir. Bu yüzden cam kapların yüzeyi ateşle parlatılarak dayanıklılığı yükseltilmiştir. Fakat toprakla temas eden camların yüzeyi bozulmaya başlamaktadır. Buna ek olarak çarkta yapılmış kesik bezemelerde koruyucu tabakayı kaldırarak bu aşınmayı kolaylaştırmaktadır. Bunun dışında camın gömülü olduğu topraktaki nemin de etkisiyle atmosferik aşınma görünür. Bazı yüzeyler aşınmadan matlaşır bazıları ise kolayca dökülebilen veya hiç dökülmeyen kabın rengini ve desenini bozan bir tabaka oluşur. Bunlar irrizeli yüzeylerdir.

Tarihleme: Eserlerin çoğunluğu satın alma yoluyla geldiğinden dolayı tek tek incelenmiş, teknik özellikler ile formlara bakılmış, benzer cam ve seramik örneklerle karşılaştırılarak tarihlendirilmiştir. Benzer örneklerin mezar konteksi olmasına ve birebir benzerlerinin olmasına dikkat edilmiştir**.**

Benzer örnekler: Cam konusunda yapılan hemen hemen bütün araştırmalar ve kitaplar incelenerek tez kapsamındaki eserlerin aynı özelliklerini gösteren eserler ele alınmış, aralarında fark varsa bunlar da kaydedilmiştir.

Katalogda Kullanılan Kısaltmalar:

Envanter No **:** Envanter Numarası

Çizim No **:** Çizim Numarası

Kat.No **:** Katalog Numarası

Kor. Yükseklik **:** Korunan Yükseklik

Sayfa No **:** Sayfa Numarası

Silindirik Gövdeli Alabastron

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 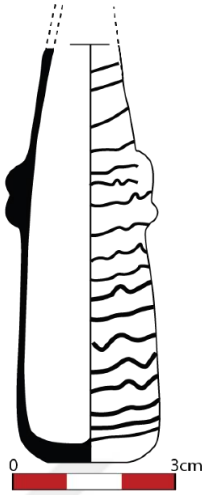
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 1</td><td>Çizim No:1</td><td>Sayfa No: 99,100</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5611</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Alabastron -Silindirik Gövdeli Alabastron</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">8 cm
2.7 cm
2.3 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">İç kalıp Tekniği- Çubuk Sarma-Daldırma</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">f5cda2</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">Boyunda sarmal, gövdede dalga Bezemesi</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Ağız ve boynun bir kısmı kırık.</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Ağız ve boynun bir kısmı kırık, dibe doğru genişleyen silindirik gövde, düz taban, omuz hizasında iki yanda karşılıklı yunus biçimli tutamaklar, opak siyah cam üzerine beyaz dalga bezeme.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MÖ 5.-4. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Barag 1985, Plate 7, No. 48; Grose, D.F., 1989, s. 77, no.42; Goldstein, 1979, s. 105, No. 204; Goldstein, 1979, s. 105, No. 206; Goldstein, 1979, s. 127, No. 210, 263; Kavaz Kındığılı 2023, Kat. No.10.</td></tr>
</table>

İğ Gövdeli Alabastron

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 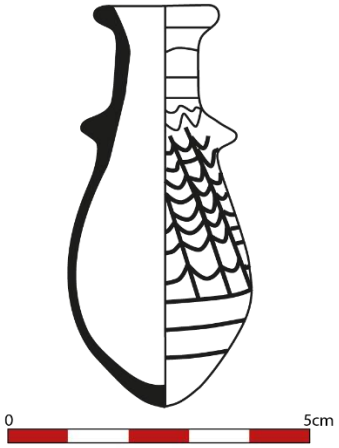
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 2</td><td>Çizim No:2</td><td>Sayfa No: 101,102</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5480</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Alabastron -İğ Gövdeli Alabastron</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">7 cm
2.1 cm
0.5 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">İç kalıp Tekniği/Kalıp sarma- Daldırma</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">f3d0b2</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">Boyun ve tabante sarmal, gövdede fisto.</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, opak siyah üzerine beyaz bezemeli, dışa çekilerek oluşturulan ve ateşte parlatılan ağız, silindirik kısa boyun, iğ şekilli gövde, sivri taban, boynun bitiminde sonradan eklenmiş karşılıklı tutamaklar, opak beyaz cam ipliğinden boyun ve taban sarmal, gövdede fisto bezemesi.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MÖ 2-1. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Hayes, 1975, pp. 13, pl. 2, No. 27; McClellan 1984, pp. 468 pl 32, IV.A.iv.2; Grose 1989, s. 107, no. 167; Lightfoot 2007, no. 26; Taştemür 2016, Fig. 11; Lightfoot 2017, cat. 8; Kavaz Kındığılı, 2023, Kat. No. 7.</td></tr>
</table>

Amphoriskos

	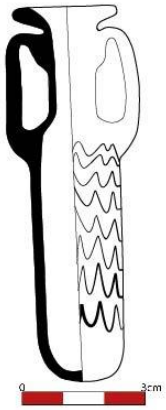	
Kat. No. 3	**Çizim No:**3	**Sayfa No:103,104**
Envanter No:	5673	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Amphoriskos	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10.6 cm 2.7 cm 2.5 cm	
Tekniği:	İç kalıp Tekniği- Çubuk Sarma-Daldırma	
Renk Skalası:	lacivert 5f5b79; sarı b49f60	
Gövdede dalga	Boyunda sarmal, gövdede dalga Bezemesi	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Tabla şekilli ağız, ince silindirik boyun, boyundan biraz daha geniş silindirik gövde, oval taban, omuzdan başlayıp ağızın altında son bulan karşılıklı kulplar, opak lacivert cam üzerine sarı renkli cam ipliğnden dalga bezeme.	
Dönem:	**MÖ 2. yüzyıl ortaları – 1. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Barag 1985, Plate 7, No. 48**;** Grose, D.F., 1989, s. 77, no.42; Goldstein, 1979, s. 105, No. 204; Goldstein, 1979, s. 105, No. 206; Goldstein, 1979, s. 127, No. 263		

Kuş Biçimli Pendant

<table>
<tr><td colspan="2">
</td><td colspan="2"> 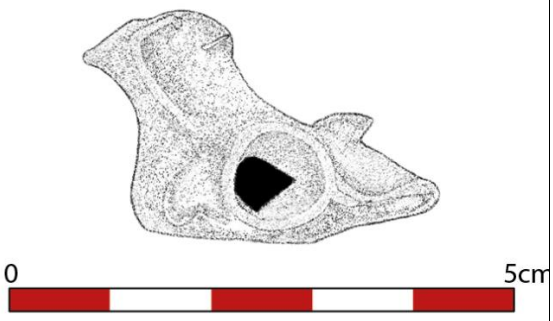
</td></tr>
<tr><td colspan="2">Kat. No. 4</td><td>Çizim No:4</td><td>Sayfa No:106</td></tr>
<tr><td colspan="2">Envanter No:</td><td colspan="2">2010/8512 (A)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Hasankeyf</td></tr>
<tr><td colspan="2">Form:</td><td colspan="2">Pendant -Kuş Biçimli Pendant</td></tr>
<tr><td colspan="2">Ölçüleri:
Yükseklik :
Genişlik :
Taban Çapı :</td><td colspan="2">2.3 cm
3.7 cm
-</td></tr>
<tr><td colspan="2">Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest Üfleme-Aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td colspan="2">Renk Skalası:</td><td colspan="2">657460</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td colspan="2">Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td colspan="2">Tanımı:</td><td colspan="2">Kuş figürlü eserin taban kısmı bastırılarak düzleştirilmiş, aletle çekilerek oluşturulan baş ve gaga kısmı, kanatın oolması gereken yerde zincir alılabilmesi için delik, diğer tarafta yine aletle çekilerek oluşturulan kanat, yoğun irizasyon.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Dönem:</td><td colspan="2">MÖ 5. - 4. Yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="4">Benzer Örnekler: Lightfoot 2018, cat. 477; Metropolitan Museum, Accession Number: 74.51.4023</td></tr>
</table>

Testicik biçimli Pendant

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 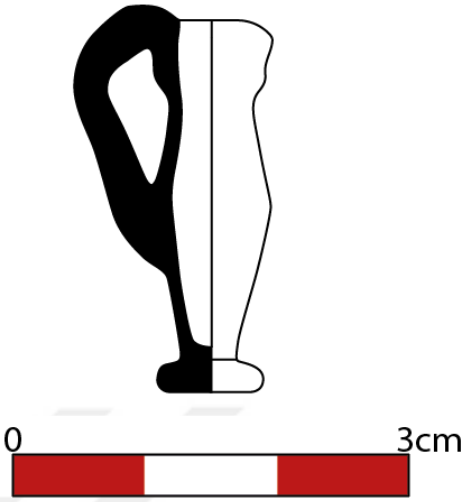
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 5</td><td>Çizim No:5</td><td>Sayfa No:107,108</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">6831</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Müsadere</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Pendant -Testicik biçimli Pendant</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">2.9 cm
0.9 cm
0.6 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Çubuk kalıp tekniği- aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">333e71</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, orta kalınlık, mavi, ateşle yuvarlatılmış kesme ağız, silindirik boyun, bikonik gövde, halka kaide, gövdenin üzerinde başlayıp ağzda tamamlanan kulp, gövdede delikler.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 4.Yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Neuburg, 1949, Plt.31, Fig.104; Özet,1987, 603, Fig.3; Whitehouse 2003, no, 967; Höpken ve Çakmaklı, 2015, 138, 309; Hanar, 2018, 511, Kat.No.512; Örs, 2019 Kat no.72; Kata Dévai 2020, Fig. 10,11.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td colspan="2">
</td><td colspan="2"> 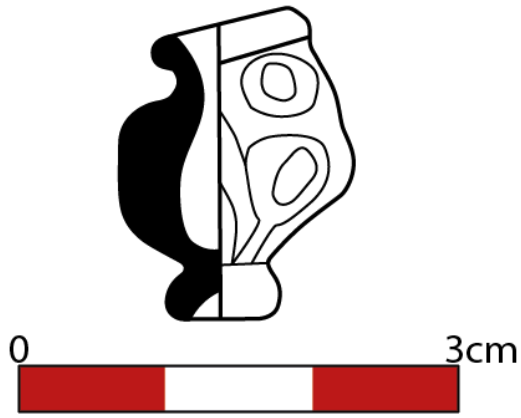
</td></tr>
<tr><td colspan="2">Kat. No. 6</td><td>Çizim No:6</td><td>Sayfa No:107,108</td></tr>
<tr><td colspan="2">Envanter No:</td><td colspan="2">5569</td></tr>
<tr><td colspan="2">Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın alma</td></tr>
<tr><td colspan="2">Form:</td><td colspan="2">Pendant -Testicik Biçimli Pendant</td></tr>
<tr><td colspan="2">Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">2.1 cm
1.1 cm
0.9 cm</td></tr>
<tr><td colspan="2">Tekniği:</td><td colspan="2">Çubuk kalıp tekniği-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td colspan="2">Renk Skalası:</td><td colspan="2">777559</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bezemesi:</td><td colspan="2">Aplike zigzag şekilli kafes</td></tr>
<tr><td colspan="2">Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td colspan="2">Tanımı:</td><td colspan="2">Yarısaydam, orta kalınlık, sarımsı yeşil, dışa çekilerip içe katlanarak oluşturullmuş ağız, kısa silindirik boyun, silindirik gövdeye sonradan eklenmiş cam ipliklerden zigzag şekilli kafes ve kulp, kafes ve kulplar sarı, gövde yeşil konkav kaide, temiz yüzey.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Dönem:</td><td colspan="2">MS4.-7. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="4">Benzer Örnekler: Stern 2001, TIP I; Whitehouse 2003, no. 962, 964; Kata Dévai 2020, Fig. 1.</td></tr>
</table>

Tüp Biçimli Unguentarium

	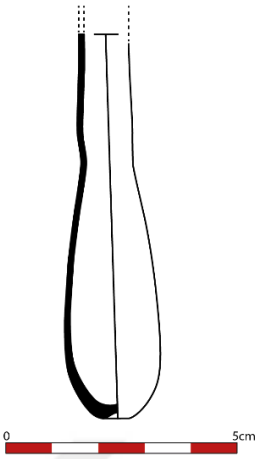	
Kat. No. 7	**Çizim No:7**	**Sayfa No:111-113**
Envanter No:	5536	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9 cm - 0.7 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	Yoğun korozyondan dolayı alınamadı.	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Ağız kısmı kırık	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, kahverengimsi yeşil , ağız kısmı kırık, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru hafif genişleyen tüp biçimli gövde, oval taban, yüzeyde yoğun korozyon tabakası.	
Dönem:	**MS 1. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isıngs 1957, Form 8; Lancel 1967 form 15; Hayes 1975 Fig.2, no. 623; Eker 2014, Kat. No. 154;		

	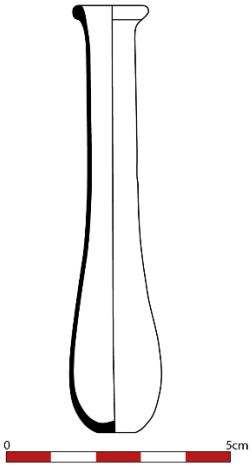	
Kat. No. 8	**Çizim No:8**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	5687	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10.5 cm 1.8 cm 0.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	91846a	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, dibe doğru hafif genişleyen tüp biçimli gövde, oval taban, yüzeyde yoğun minelenme	
Dönem:	**MS 1. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Morin-Jean 1922-23, Form 21; Isıngs 1957, Form 8; Lancel 1967 form 15; Hayes 1975 Fig.2, no. 623; Eker 2014, Kat. No. 154; Marangoz, 2018, s. 113, Kat.No.1; Erten, 2018, 201, Kat.No.78.		

	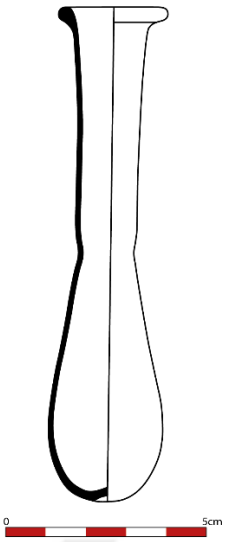	
Kat. No. 9	**Çizim No:9**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	5505	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	12.3 cm 2.7 cm 1 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	495e76	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, kobalt mavisi, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru hafif genişleyen tüp biçimli gövde, oval taban, yer yer habbeler.	
Dönem:	**MS 1. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isıngs 1957, Form 8; Lancel 1967 form 15; Hayes 1975 Fig.2, no. 623; Eker 2014, Kat. No. 154;		

	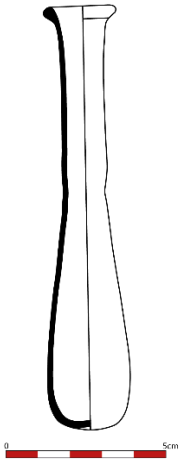	
Kat. No. 10	**Çizim No:10**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	5539	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	13.5 cm 2.5 cm 1.6 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	91856a	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, soluk yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru hafif genişleyen tüp biçimli gövde, oval taban, yüzeyde yoğun korozyon tabakası.	
Dönem:	**MS 1. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isıngs 1957, Form 8; Lancel 1967 form 15; Hayes 1975 Fig.2, no. 623; Eker 2014, Kat. No. 154;		

	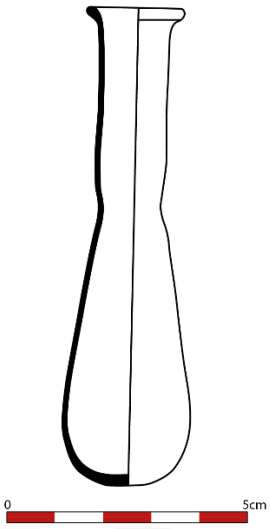	
Kat. No. 11	**Çizim No:11**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	5502	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma-	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10 cm 2 cm 1.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	7c8b6d	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Saydam, ince cidarlı, soluk yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru hafif genişleyen tüp biçimli gövde, oval taban, irizeli yüzeyde matlaşma.	
Dönem:	**MS 1. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isıngs 1957, Form 8; Lancel 1967 form 15; Hayes 1975 Fig.2, no. 623; Eker 2014, Kat. No. 154;		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 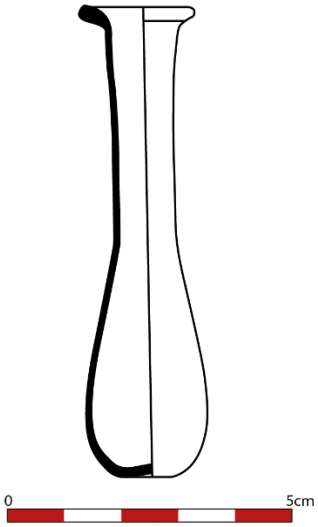
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 12</td><td>Çizim No:12</td><td>Sayfa No: 111-113</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5503</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">8.4 cm
2 cm
1.5 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">5e615b</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, soluk yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, dibe doğru hafif genişleyen tüp biçimli gövde, hafif içe çökük taban, habbeli yüzeyde matlaşma tabakası.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isıngs 1957, Form 8; Lancel 1967 form 15; Hayes 1975 Fig.2, no. 623; Eker 2014, Kat. No. 154.</td></tr>
</table>

	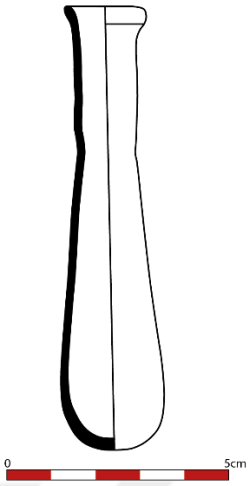	
Kat. No. 13	**Çizim No:13**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	5514	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10.1 cm 2 cm 1 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	778269	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, soluk yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağızda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş akıtmalık, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru hafif genişleyen tüp biçimli gövde, oval taban, yüzeyde yoğun korozyon tabakası.	
Dönem:	**MS 1. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isıngs 1957, Form 8; Lancel 1967 form 15; Hayes 1975 Fig.2, no. 623; Eker 2014, Kat. No. 154;		

	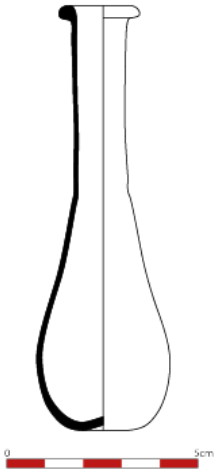	
Kat. No. 14	**Çizim No:14**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	7488	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	11.3 cm 2 cm 1.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	Yoğun korozyondan dolayı alınamadı.	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, soluk yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru genişleyen tüp biçimli gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Weinberg-Stern 2009, Pl. 12, Fig. 132; Gençler 2009, Lev. 3, Res. 99; Öztürk 2003, s. 80, Res. 5; Sönmez 2015, Lev. I, Res.5, Çiz.5		

	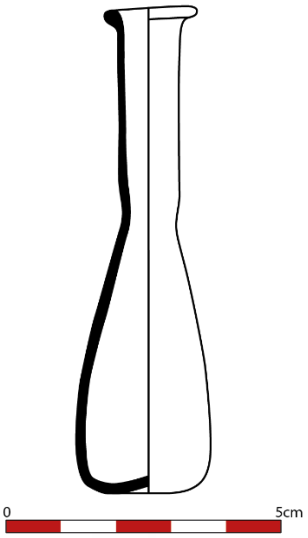	
Kat. No. 15	**Çizim No:15**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	5490	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.8 cm 1.6 cm 1.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	858475	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Saydam, soluk yeşil, ince cidarlı, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru hafif genişleyen tüp biçimli gövde, vurma taban, irizeli yüzeyde yoğun matlaşma.	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Weinberg-Stern 2009, Pl. 12, Fig. 132; Gençler 2009, Lev. 3, Res. 99; Öztürk 2003, s. 80, Res. 5; Sönmez 2015, Lev. I, Res.5, Çiz.5.		

	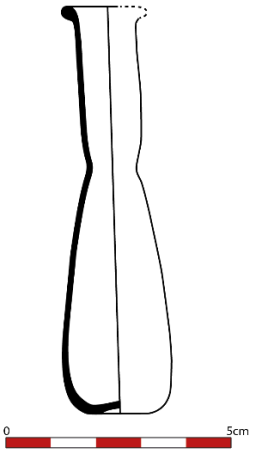	
Kat. No. 16	**Çizim No:16**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	5517	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium TİP I-Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.4 cm 1.8 cm 1.6 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	759787	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Ağzın bir kısmı kırık	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, soluk yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağızın bir kısmı kırık, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru hafif genişleyen tüp biçimli gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde yoğun korozyon tabakası.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Weinberg-Stern 2009, Pl. 12, Fig. 132; Gençler 2009, Lev. 3, Res. 99; Öztürk 2003, s. 80, Res. 5; Sönmez 2015, Lev. I, Res.5, Çiz.5.		

	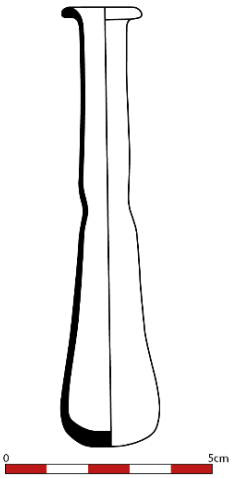	
Kat. No. 17	**Çizim No:17**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	5561	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	11.5 cm 2 cm 1.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	Yoğun korozyondan dolayı alınamadı	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru hafif genişleyen tüp biçimli gövde, oval taban, yüzeyde yoğun korozyon tabakası.	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Weinberg-Stern 2009, Pl. 12, Fig. 132; Gençler 2009, Lev. 3, Res. 99; Öztürk 2003, s. 80, Res. 5; Sönmez 2015, Lev. I, Res.5, Çiz.5		

	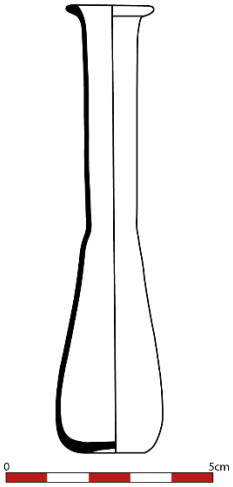	
Kat. No. 18	**Çizim No:18**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	5563	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	11 cm 2 cm 1.7 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	Yoğun korozyon olduğundan alınamamıştır.	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Ağız kenarında çok küçük bir kırık var	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi gri , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru hafif genişleyen tüp biçimli gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde yoğun korozyon tabakası.	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Weinberg-Stern 2009, Pl. 12, Fig. 132; Gençler 2009, Lev. 3, Res. 99; Öztürk 2003, s. 80, Res. 5; Sönmez 2015, Lev. I, Res.5, Çiz.5		

	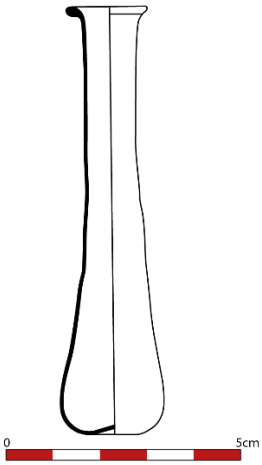	
Kat. No. 19	**Çizim No:19**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	5595	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.5 cm 1.8 cm 1.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	Yoğun korozyon olduğundan alınamamıştır.	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru hafif genişleyen tüp biçimli gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde yoğun korozyon tabakası.	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Weinberg-Stern 2009, Pl. 12, Fig. 132; Gençler 2009, Lev. 3, Res. 99; Öztürk 2003, s. 80, Res. 5; Sönmez 2015, Lev. I, Res.5, Çiz.5		

	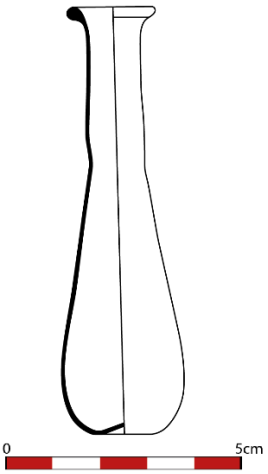	
Kat. No. 20	**Çizim No:20**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	5602	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.8 cm 2 cm 1.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	747a6e	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, soluk yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru hafif genişleyen tüp biçimli gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde yoğun korozyon tabakası ve irize.	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Weinberg-Stern 2009, Pl. 12, Fig. 132; Gençler 2009, Lev. 3, Res. 99; Öztürk 2003, s. 80, Res. 5; Sönmez 2015, Lev. I, Res.5, Çiz.5		

	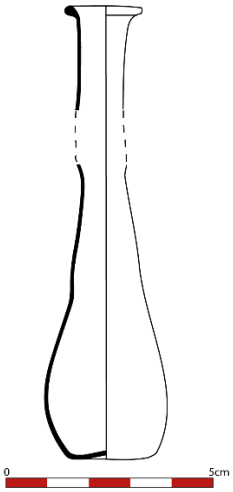	
Kat. No. 21	**Çizim No:21**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	5608	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	12 cm 2 cm 2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	Yoğun korozyondan dolayı alınamadı	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Boyun kısmından kırık onarım görmüş	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyunda onarım, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, gövdede alet izi, dibe doğru hafif genişleyen tüp biçimli gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde yoğun korozyon tabakası.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Weinberg-Stern 2009, Pl. 12, Fig. 132; Gençler 2009, Lev. 3, Res. 99; Öztürk 2003, s. 80, Res. 5; Sönmez 2015, Lev. I, Res.5, Çiz.5		

	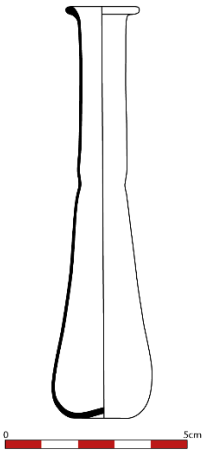	
Kat. No. 22	**Çizim No: 22**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	5614	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	12 cm 2 cm 1.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	4c4d43	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru hafif genişleyen tüp biçimli gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası.	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Weinberg-Stern 2009, Pl. 12, Fig. 132; Gençler 2009, Lev. 3, Res. 99; Öztürk 2003, s. 80, Res. 5; Sönmez 2015, Lev. I, Res.5, Çiz.5		

	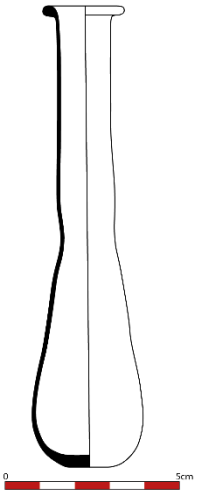	
Kat. No. 23	**Çizim No:23**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	5676	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	14.5 cm 2.5 cm 2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	96967f	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Taban kısmında çatlak var	
Tanımı:	Yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru hafif genişleyen gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Weinberg-Stern 2009, Pl. 12, Fig. 132; Gençler 2009, Lev. 3, Res. 99; Öztürk 2003, s. 80, Res. 5; Sönmez 2015, Lev. I, Res.5, Çiz.5		

	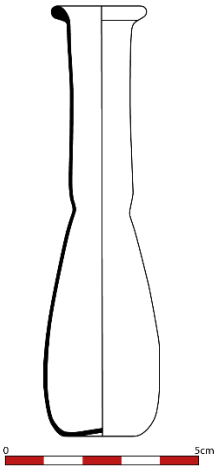	
Kat. No. 24	**Çizim No:24**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	5618	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	12 cm 2.6 cm 2.1 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	838577	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru hafif genişleyen tüp biçimli gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Weinberg-Stern 2009, Pl. 12, Fig. 132; Gençler 2009, Lev. 3, Res. 99; Öztürk 2003, s. 80, Res. 5; Sönmez 2015, Lev. I, Res.5, Çiz.5; Koçhan-Tan, 2017: 93, Kat. No. 18; Aydın Tavukçu ve Avli 2022, K.8.		

Kat. No. 25	**Çizim No:25**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	6878	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.5 cm 2.2 cm 1.4 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	98a38e	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Mavimsi yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru genişleyen tüp biçimli gövde, hafif içe çökük taban, irizeli yüzeyde korozyon tabakası	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Weinberg-Stern 2009, Pl. 12, Fig. 132; Gençler 2009, Lev. 3, Res. 99; Öztürk 2003, s. 80, Res. 5; Sönmez 2015, Lev. I, Res.5, Çiz.5; Koçhan-Tan, 2017: 93, Kat. No. 18; Aydın Tavukçu ve Avli 2022, K.8;		

	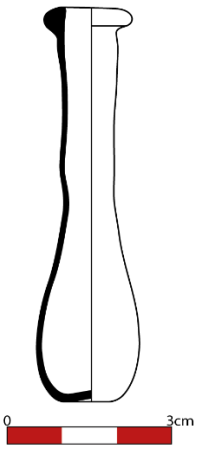	
Kat. No. 26	**Çizim No:26**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	10460	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	6.8 cm 1.6 cm 1 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	Yoğun korozyon tabakasından dolayı alınamadı.	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, soluk yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru genişleyen tüp biçimli gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Morin-Jean 1922-23, Form 21; Isings 1957, Form 28a; Hayes 1975 Fig. 2, no. 623; Atila-Gürler 2009 Kat. No. 40; Eker 2014 Kat.No.135; Koçhan-Tan, 2017: 93, Kat. No. 18; Aydın Tavukçu ve Avli 2022, K.8;		

	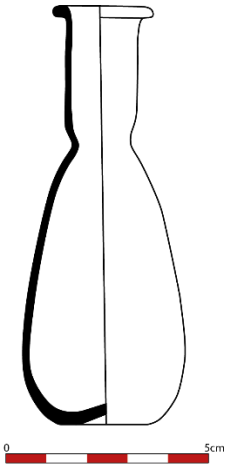	
Kat. No. 27	**Çizim No:27**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	5548	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	11.3 cm 2.4 cm 2.6 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	6a8055	
Bezemesi:		
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Saydam ince cidarlı, Yeşil renkli, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, boğumlu silindirik boyun, Tüp biçimli gövde, içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Weinberg-Stern 2009, Pl. 12, Fig. 132; Gençler 2009, Lev. 3, Res. 99; Öztürk 2003, s. 80, Res. 5; Sönmez 2015, Lev. I, Res.5, Çiz.5		

	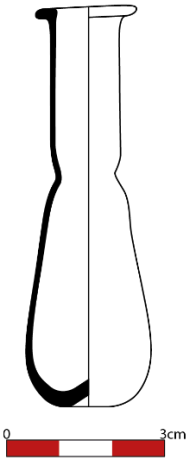	
Kat. No. 28	**Çizim No:28**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	7138	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.5 cm 1.9 cm 1.4 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	7badab	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik kısa boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru genişleyen tüp biçimli gövde, hafif içe çökük taban, irizeli yüzeyde hafif korozyon tabakası	
Tarih:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Weinberg-Stern 2009, Pl. 12, Fig. 132; Gençler 2009, Lev. 3, Res. 99; Öztürk 2003, s. 80, Res. 5; Sönmez 2015, Lev. I, Res.5, Çiz.5		

	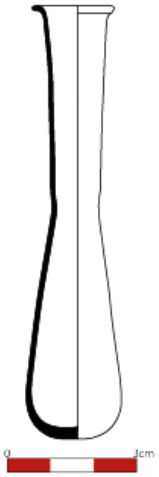	
Kat. No. 29	**Çizim No:29**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	7130	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	12.3 cm 2.2 cm 1.4 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	78a2a8	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, soluk yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru genişleyen tüp biçimli gövde, oval taban, irizeli yüzeyde korozyon tabakası	
Tarih:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Weinberg-Stern 2009, Pl. 12, Fig. 132; Gençler 2009, Lev. 3, Res. 99; Öztürk 2003, s. 80, Res. 5; Sönmez 2015, Lev. I, Res.5, Çiz.5		

Kat. No. 30	**Çizim No:30**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	7129	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	13.3 cm 2 cm 1.1 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	84a59e	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, soluk yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru genişleyen tüp biçimli gövde, oval taban, irizeli yüzeyde korozyon tabakası	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Weinberg-Stern 2009, Pl. 12, Fig. 132; Gençler 2009, Lev. 3, Res. 99; Öztürk 2003, s. 80, Res. 5; Sönmez 2015, Lev. I, Res.5, Çiz.5		

	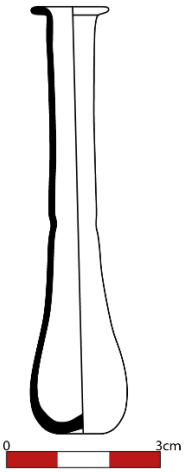	
Kat. No. 31	**Çizim No:31**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	6881	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10.7 cm 1.8 cm 1.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	bddfe7	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru genişleyen tüp biçimli gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde yoğun korozyon, matlaşma tabakası	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Weinberg-Stern 2009, Pl. 12, Fig. 132; Gençler 2009, Lev. 3, Res. 99; Öztürk 2003, s. 80, Res. 5; Sönmez 2015, Lev. I, Res.5, Çiz.5		

	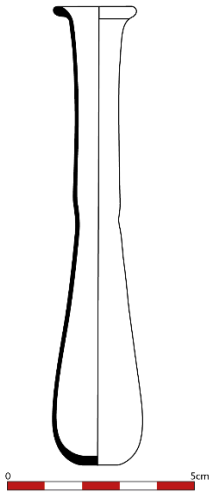	
Kat. No. 32	**Çizim No:32**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	5681	
MMüzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
AForm:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	13.1 cm 2.1 cm 1.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	879d78	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, soluk yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru hafif genişleyen tüp biçimli gövde, oval taban, irizeli yüzeyde korozyon tabakası.	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Weinberg-Stern 2009, Pl. 12, Fig. 132; Gençler 2009, Lev. 3, Res. 99; Öztürk 2003, s. 80, Res. 5; Sönmez 2015, Lev. I, Res.5, Çiz.5		

Kat. No. 33	**Çizim No:33**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	7131	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	13.1 cm 2.2 cm 1.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	5a7571	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, soluk yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru genişleyen tüp biçimli gövde, oval taban, irizeli yüzeyde korozyon tabakası	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Weinberg-Stern 2009, Pl. 12, Fig. 132; Gençler 2009, Lev. 3, Res. 99; Öztürk 2003, s. 80, Res. 5; Sönmez 2015, Lev. I, Res.5, Çiz.5		

	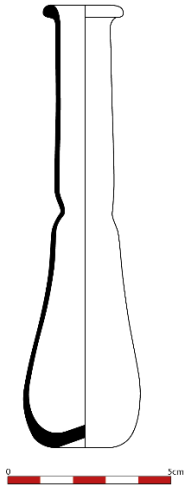	
Kat. No. 34	**Çizim No:34**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	7487	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	13.7 cm 2.5 cm 3.2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	5f7662	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, soluk yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru genişleyen tüp biçimli gövde, düz taban, taban kısımda korozyon tabakası, irizeli yüzey	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Weinberg-Stern 2009, Pl. 12, Fig. 132; Gençler 2009, Lev. 3, Res. 99; Öztürk 2003, s. 80, Res. 5; Sönmez 2015, Lev. I, Res.5, Çiz.5		

	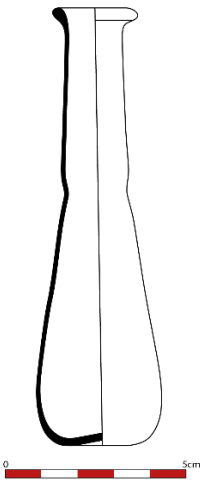	
Kat. No. 35	**Çizim No:35**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	10464	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	11.4 cm 1.9 cm 2.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	Yoğun korozyon tabakasından dolayı alınamadı.	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, soluk yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru genişleyen tüp biçimli gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası, minelenme.	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Weinberg-Stern 2009, Pl. 12, Fig. 132; Gençler 2009, Lev. 3, Res. 99; Öztürk 2003, s. 80, Res. 5; Sönmez 2015, Lev. I, Res.5, Çiz.5		

	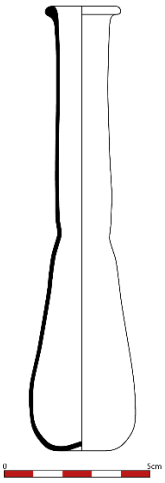	
Kat. No. 36	**Çizim No:36**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	10465	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	14.1 cm 2 cm 2.2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	91aa91	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru genişleyen tüp biçimli gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Morin-Jean 1922-23, Form 21; Isings 1957, Form 28a; Weinberg-Stern 2009, Pl. 12, Fig. 132; Gençler 2009, Lev. 3, Res. 99; Öztürk 2003, s. 80, Res. 5; Sönmez 2015, Lev. I, Res.5, Çiz.5		

Kat. No. 37	**Çizim No:37**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	10461	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	11 cm 1.9 cm 1.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	yoğun korozyon tabakasından dolayı alınamadı.	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru genişleyen tüp biçimli gövde, vurma taban, yüzeyde yoğun korozyon tabakası, matlaşma.	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Morin-Jean 1922-23, Form 21; Isings 1957, Form 28a; Weinberg-Stern 2009, Pl. 12, Fig. 132; Gençler 2009, Lev. 3, Res. 99; Öztürk 2003, s. 80, Res. 5; Sönmez 2015, Lev. I, Res.5, Çiz.5		

	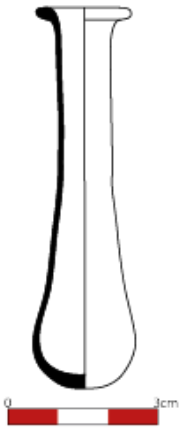	
Kat. No. 38	**Çizim No:38**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	7141	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.5 cm 1.8 cm 1 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	2e6560	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru genişleyen tüp biçimli gövde, oval taban, yüzeyde korozyon tabakası	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Weinberg-Stern 2009, Pl. 12, Fig. 132; Gençler 2009, Lev. 3, Res. 99; Öztürk 2003, s. 80, Res. 5; Sönmez 2015, Lev. I, Res.5, Çiz.5		

	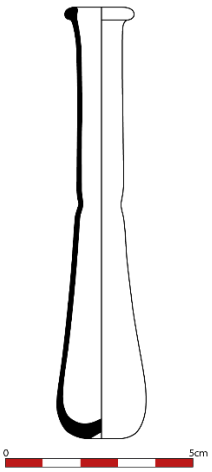	
Kat. No. 39	**Çizim No:39**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	7490	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	11.5 cm 1.8 cm 1.2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	667468	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru genişleyen tüp biçimli gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Weinberg-Stern 2009, Pl. 12, Fig. 132; Gençler 2009, Lev. 3, Res. 99; Öztürk 2003, s. 80, Res. 5; Sönmez 2015, Lev. I, Res.5, Çiz.5		

	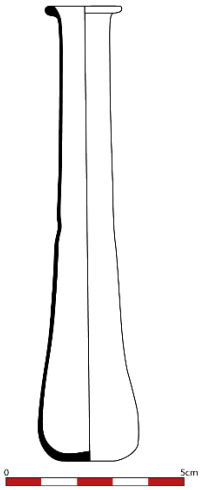	
Kat. No. 40	**Çizim No:40**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	5683	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	13.8 cm 2 cm 2.1 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	6b7668	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, soluk yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru hafif genişleyen tüp biçimli gövde, düz taban, irizeli yüzeyde korozyon tabakası	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Weinberg-Stern 2009, Pl. 12, Fig. 132; Gençler 2009, Lev. 3, Res. 99; Öztürk 2003, s. 80, Res. 5; Sönmez 2015, Lev. I, Res.5, Çiz.5		

	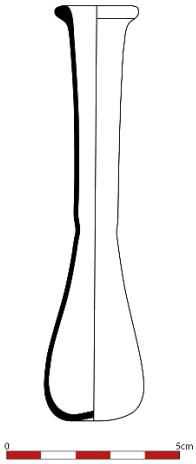	
Kat. No. 41	**Çizim No:41**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	7527	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	11.5 cm 1.8 cm 1.6 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	7f8b7d	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, soluk yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru genişleyen tüp biçimli gövde, hafif içe çökük taban, irizeli yüzeyde korozyon tabakası ve habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28b; Saldern 1980, pl. 6, no.126; Akat-Fıratlı-Kocabaş 1984, res. 59a; Özet 1998, no. 89 Tip IV F-b; Atila-Gürler 2009, Kat. No. 100; Eker 2014 Kat. No. 182; Atila 2015, 163, 170, cat. no. 12, fig. 3/12; Temür ve Özbilgin 2023, Res. No. 32.		

	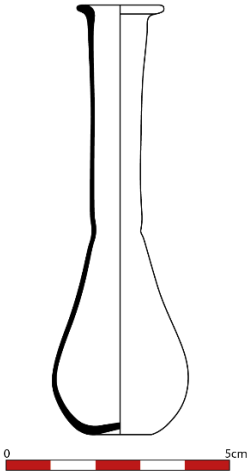	
Kat. No. 42	**Çizim No:42**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	5680	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10.8 cm 2 cm 2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	5f604f	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Taban kısmında cok az kırık.	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, soluk yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru hafif genişleyen tüp biçimli gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası	
Dönem:	**MS 1. -2.yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28b; Saldern 1980, pl. 6, no.126; Akat-Fıratlı-Kocabaş 1984, res. 59a; Özet 1998, no. 89 Tip IV F-b; Atila-Gürler 2009, Kat. No. 100; Eker 2014 Kat. No. 182; Atila 2015, 163, 170, cat. no. 12, fig. 3/12; Temür ve Özbilgin 2023, Res. No. 32		

	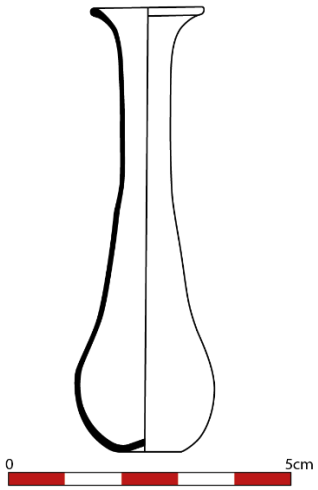	
Kat. No. 43	**Çizim No:43**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	5693	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.5 cm 2 cm 1.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	Yoğun korozyon tabakasından dolayı alınamamıştır.	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Sarımsı yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru genişleyen tüp biçimli gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası, matlaşma.	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28b; Saldern 1980, pl. 6, no.126; Akat-Fıratlı-Kocabaş 1984, res. 59a; Özet 1998, no. 89 Tip IV F-b; Atila-Gürler 2009, Kat. No. 100; Eker 2014 Kat. No. 182; Atila 2015, 163, 170, cat. no. 12, fig. 3/12; Temür ve Özbilgin 2023, Res. No. 32		

	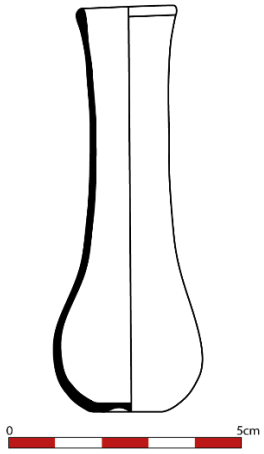	
Kat. No. 44	**Çizim No:44**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	5527	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.4 cm 2.3 cm 1.6 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	555460	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, dibe doğru genişleyen tüp biçimli gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde yer yer korozyon tabakası	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28b; Saldern 1980, pl. 6, no.126; Akat-Fıratlı-Kocabaş 1984, res. 59a; Özet 1998, no. 89 Tip IV F-b; Atila-Gürler 2009, Kat. No. 100; Eker 2014 Kat. No. 182; Atila 2015, 163, 170, cat. no. 12, fig. 3/12; Temür ve Özbilgin 2023, Res. No. 32		

	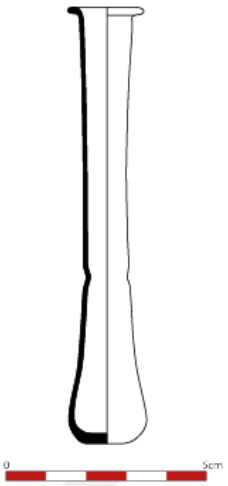	
Kat. No. 45	**Çizim No:45**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	7143	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	12.4 cm 2 cm 1.6 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	94a18d	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, soluk yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru genişleyen tüp biçimli gövde, düz taban, yüzeyde hafif korozyon tabakası, irizeli yüzey	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28b; Saldern 1980, pl. 6, no.126; Akat-Fıratlı-Kocabaş 1984, res. 59a; Özet 1998, no. 89 Tip IV F-b; Atila-Gürler 2009, Kat. No. 100; Eker 2014 Kat. No. 182; Atila 2015, 163, 170, cat. no. 12, fig. 3/12; Temür ve Özbilgin 2023, Res. No. 32		

	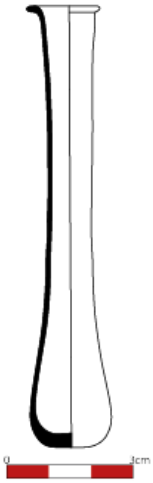	
Kat. No. 46	**Çizim No:46**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	7140	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	11 cm 1.7 cm 0.9 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	598080	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, soluk yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, dibe doğru hafif genişleyen tüp biçimli gövde, oval taban, irizeli yüzeyde korozyon tabakası.	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28b; Saldern 1980, pl. 6, no.126; Akat-Fıratlı-Kocabaş 1984, res. 59a; Özet 1998, no. 89 Tip IV F-b; Atila-Gürler 2009, Kat. No. 100; Eker 2014 Kat. No. 182; Atila 2015, 163, 170, cat. no. 12, fig. 3/12; Temür ve Özbilgin 2023, Res. No. 32		

Kat. No. 47	**Çizim No:47**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	5562	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	11.4 cm 2.1 cm 1.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	Yoğun korozyondan dolayı alınamadı.	
Bezemesi:		
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı gri , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, boyunda aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş boğum, dibe doğru hafif genişleyen tüp biçimli gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde yoğun korozyon tabakası.	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28b; Saldern 1980, pl. 6, no.126; Akat-Fıratlı-Kocabaş 1984, res. 59a; Özet 1998, no. 89 Tip IV F-b; Atila-Gürler 2009, Kat. No. 100; Eker 2014 Kat. No. 182; Atila 2015, 163, 170, cat. no. 12, fig. 3/12; Temür ve Özbilgin 2023, Res. No. 32		

Kat. No. 48	**Çizim No:48**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	5675	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	15 cm 2.2 cm 0.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	Yoğun korozyondan dolayı alınamadı.	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı soluk yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, dibe doğru genişleyen tüp biçimli gövde, oval taban, yüzeyde yoğun korozyon tabakası	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 82B1; Cooney 1974 s.103, no. 1072; Saldern 1980 s.25, pl. 21, no. 112; Gençler Güray 2011, s. 247, fig.7, no. 1-3; Eker 2014, Kat. No. 204		

	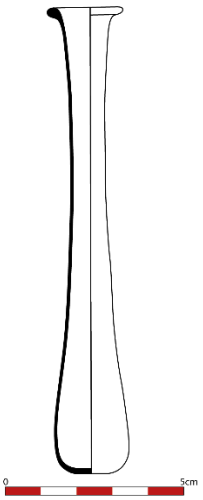	
Kat. No. 49	**Çizim No:49**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	5679	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	13.3 cm 2.1 cm 1.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	787f77	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, dibe doğru genişleyen tüp biçimli gövde, oval taban, yoğun yüzeyde korozyon tabakası ve minelenme.	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 82B1; Cooney 1974 s.103, no. 1072; Saldern 1980 s.25, pl. 21, no. 112; Gençler Güray 2011, s. 247, fig.7, no. 1-3; Eker 2014, Kat. No. 204		

Kat. No. 50	**Çizim No:50**	**Sayfa No: 111-113**
Envanter No:	7493	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium -Tüp Biçimli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	7 cm 2.2 cm 0.4 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	5d7565	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, dibe doğru çok hafif genişleyen tüp biçimli gövde, oval taban, ağız ve boyunda yoğun korozyon tabakası, irizeli yüzey.	
Dönem:	**MS 1. 4. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 27; Isings 1971, s. 6, fig. 1, no. 3; Hayes 1975, pl. 39, fig. 20, no. 630, 631; Gürler 2000, s. 32, no.18,19; Eker 2014, Kat.No.164; Höpken ve Çakmaklı 2015, No.173; Atila 2015, 162, 170, cat. no. 8, fig. 2/8; Erten 2018, 184-185, Kat. No. 70; Erten 2018, 182-183, Kat. No. 69; Temür ve Özbilgin 2023, Res. No. 25.		

Armudi Gövdeli Unguentarium

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 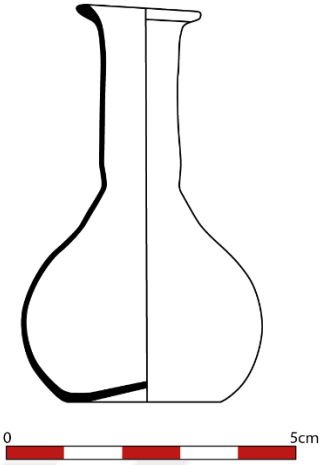
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 51</td><td>Çizim No:51</td><td>Sayfa No:113,114</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5585</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium -Armudi Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">7.2 cm
2.3 cm
2.7 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">85a6ab</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyunda aletle şekillendirilmiş boğum, armudi gövde, hafif içe çökük taban , içi oprak dolu, irizeli yüzey.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1. yüzyıl başları – MS 2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Dusenbery, 1967: 42, Fig. 21; Canav, 1985: 47, Kat. No. 48; Gençler, 2009: 50-51, Res. 25b, Çiz. VII-69; Gençler Güray, 2011: 247, Fig. 6-5; Şimşek, Okunak, ve Bilgin, 2011: 645, Kat. No. 609; Şimşek, 2013: 489, Res. 718; Atila-Gürler, 2008: 25, Kat. No. 17; Öztürk, 2013: 71, Kat. No. 18/86-85; Koçhan ve Tan, 2017: 103, Kat. No. 53-54; Erten, 2018: 145, Kat. No. 55; Aydın Tavukçu ve Avli 2022, K6.</td></tr>
</table>

	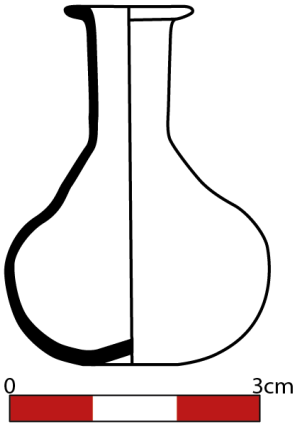	
Kat. No. 52	**Çizim No:52**	**Sayfa No: 113,114**
Envanter No:	5529	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium -Armudi Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	4.6 cm 1.6 cm 1.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	506570	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyunda aletle şekillendirilmiş boğum, armudi gövde, hafif içe çökük taban , yoğun korozyon tabakası.	
Dönem:	**MS 1. yüzyıl başları – MS 2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Dusenbery, 1967: 42, Fig. 21; Canav, 1985: 47, Kat. No. 48; Gençler, 2009: 50-51, Res. 25b, Çiz. VII-69; Gençler Güray, 2011: 247, Fig. 6-5; Şimşek, Okunak, ve Bilgin, 2011: 645, Kat. No. 609; Şimşek, 2013: 489, Res. 718; Atila-Gürler, 2008: 25, Kat. No. 17; Öztürk, 2013: 71, Kat. No. 18/86-85; Koçhan-Tan, 2017: 103, Kat. No. 53-54; Erten, 2018: 145, Kat. No. 55; Aydın Tavukçu- Avli 2022, K6.		

	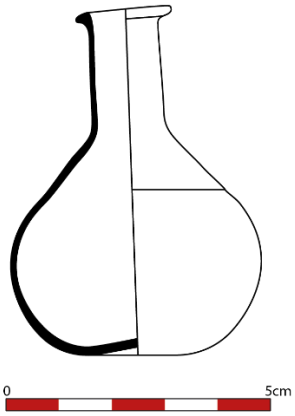	
Kat. No. 53	**Çizim No:53**	**Sayfa No: 113,114**
Envanter No:	7520	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium -Armudi Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	6.8 cm 1.3 cm 2.1 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	7a8fb0	
Bezemesi:	Omuzda aletle sıkıştırılarak yapılmış çizgi bezeme	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyunda aletle şekillendirilmiş boğum, armudi gövde, hafif içe çökük taban , yoğun irizeli yüzeyde yer yer maylaşma.	
Dönem:	**MS 1. yüzyıl başları – MS 2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Dusenbery, 1967: 42, Fig. 21; Canav, 1985: 47, Kat. No. 48; Gençler, 2009: 50-51, Res. 25b, Çiz. VII-69; Gençler Güray, 2011: 247, Fig. 6-5; Şimşek, Okunak ve Bilgin, 2011: 645, Kat. No. 609; Şimşek, 2013: 489, Res. 718; Atila-Gürler, 2008: 25, Kat. No. 17; Öztürk, 2013: 71, Kat. No. 18/86-85; Koçhan-Tan, 2017: 103, Kat. No. 53-54; Erten, 2018: 145, Kat. No. 55; Aydın Tavukçu- Avli 2022, K6.		

	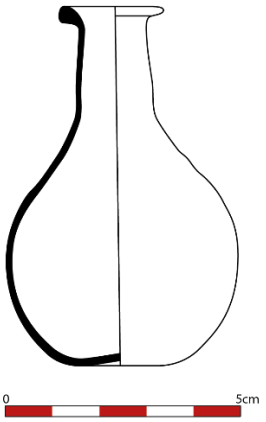	
Kat. No. 54	**Çizim No:54**	**Sayfa No: 113,114**
Envanter No:	7521	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium -Armudi Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	7.4 cm 2.6 cm 2.6 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	8cabb4	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyunda aletle şekillendirilmiş boğum, armudi gövde, hafif içe çökük taban , yoğun irizeli yüzeyde maylaşma.	
Dönem:	**MS 1. yüzyıl başları – MS 2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Dusenbery, 1967: 42, Fig. 21; Canav, 1985: 47, Kat. No. 48; Gençler, 2009: 50-51, Res. 25b, Çiz. VII-69; Gençler Güray, 2011: 247, Fig. 6-5; Şimşek, Okunak, ve Bilgin, 2011: 645, Kat. No. 609; Şimşek, 2013: 489, Res. 718; Atila-Gürler, 2008: 25, Kat. No. 17; Öztürk, 2013: 71, Kat. No. 18/86-85; Koçhan-Tan, 2017: 103, Kat. No. 53-54; Erten, 2018: 145, Kat. No. 55; Aydın Tavukçu- Avli 2022, K6.		

	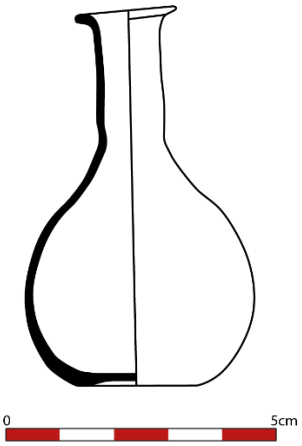	
Kat. No. 55	**Çizim No:55**	**Sayfa No: 113,114**
Envanter No:	5554	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium -Armudi Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.7 cm 2 cm 2.6 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	4c4e3d	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyunda aletle şekillendirilmiş boğum, armudi gövde, hafif içe çökük taban , yoğun irizeli yüzeyde yer yer maylaşma.	
Dönem:	**MS 1. yüzyıl başları – MS 2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Dusenbery, 1967: 42, Fig. 21; Canav, 1985: 47, Kat. No. 48; Gençler, 2009: 50-51, Res. 25b, Çiz. VII-69; Gençler Güray, 2011: 247, Fig. 6-5; Şimşek, Okunak, ve Bilgin, 2011: 645, Kat. No. 609; Şimşek, 2013: 489, Res. 718; Atila-Gürler, 2008: 25, Kat. No. 17; Öztürk, 2013: 71, Kat. No. 18/86-85; Koçhan-Tan, 2017: 103, Kat. No. 53-54; Erten, 2018: 145, Kat. No. 55; Aydın Tavukçu- Avli 2022, K6;		

	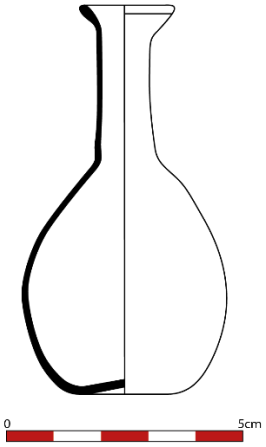	
Kat. No. 56	**Çizim No:56**	**Sayfa No: 113,114**
Envanter No:	9772	
Müzeye Geliş Şekli:	Hibe	
Form:	Unguentarium -Armudi Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8 cm 2 cm 2.7 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	898e83	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık mavi , dışa çekilerek oluşturulmuş huni biçimli ağız, silindirik boyun, armudi gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde yoğun matlaşma.	
Dönem:	**MS 1. yüzyıl başları – MS 2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Lightfoot- Arslan 1992, s. 40, no.7; Lightfoot 2007, s. 151, no. 373; Gençler Güray 2011 fig.6, no.8; Eker 2014, Kat. No. 271; Höpken-Çakmaklı, 2015, 126, Kat.No.273; Erten, 2018, 216, Kat.No.86; Örs 2019, Kat. No. 47.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 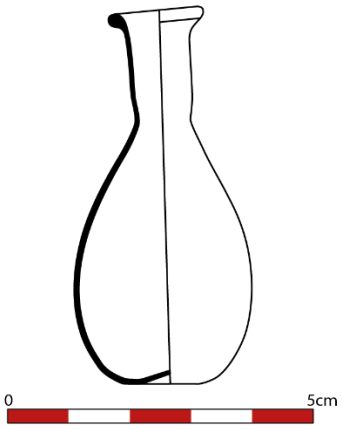
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 57</td><td>Çizim No:57</td><td>Sayfa No: 113,114</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5592</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium -Armudi Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">6.3 cm
1.5 cm
1.7 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">555a5e</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, kısa, silindirik boyun, armudi gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1. yüzyıl başları – MS 2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 628a; Lightfoot- Arslan 1992, s. 40, no.7; Lightfoot 2007, s. 151, no. 373; Gençler Güray 2011 fig.6, no.8; Eker 2014, Kat. No. 271; Höpken-Çakmaklı, 2015, 126, Kat.No.273; Erten, 2018, 216, Kat.No.86; Örs 2019, Kat. No. 47; Özbilgin ve Temür 2022, Kat.No. 35.</td></tr>
</table>

	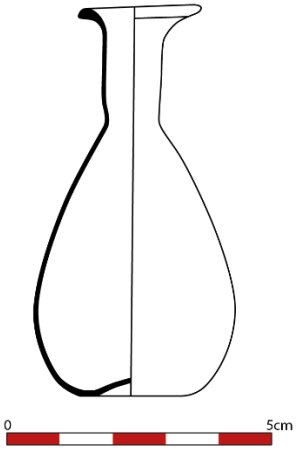	
Kat. No. 58	**Çizim No:58**	**Sayfa No: 113,114**
Envanter No:	5599	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium -Armudi Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	7.5 cm 2 cm 2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	939485	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, kısa, silindirik boyun, armudi gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası.	
Dönem:	**MS 1. yüzyıl başları – MS 2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Lightfoot- Arslan 1992, s. 40, no.7; Lightfoot 2007, s. 151, no. 373; Gençler Güray 2011 fig.6, no.8; Eker 2014, Kat. No. 271; Höpken-Çakmaklı, 2015, 126, Kat.No.273; Erten, 2018, 216, Kat.No.86; Örs 2019, Kat. No. 47; Özbilgin ve Temür 2022, Kat.No. 35.		

	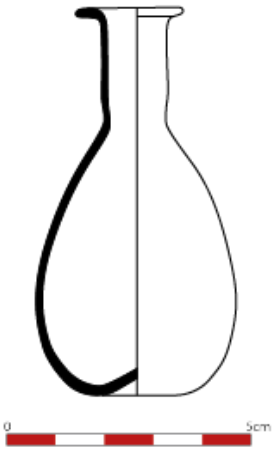	
Kat. No. 59	**Çizim No:59**	**Sayfa No: 113,114**
Envanter No:	7135	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium -Armudi Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	7.7 cm 2.2 cm 2.3 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	8ab9b3	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, kısa, silindirik boyun, armudi gövde, hafif içe çökük taban, temzi yüzeyde yer yer irizasyon.	
Dönem:	**MS 1. yüzyıl başları – MS 2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Lightfoot- Arslan 1992, s. 40, no.7; Lightfoot 2007, s. 151, no. 373; Gençler Güray 2011 fig.6, no.8; Eker 2014, Kat. No. 271; Höpken-Çakmaklı, 2015, 126, Kat.No.273; Erten, 2018, 216, Kat.No.86; Örs 2019, Kat. No. 47; Özbilgin ve Temür 2022, Kat.No. 35.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 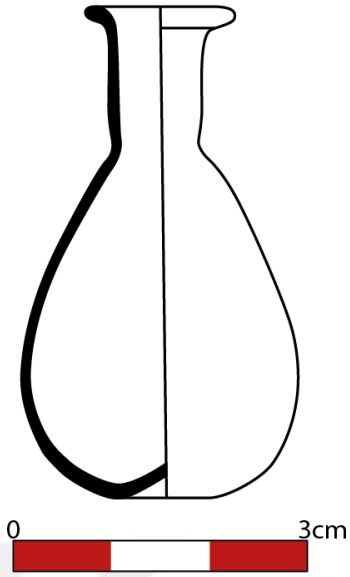
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 60</td><td>Çizim No:60</td><td>Sayfa No: 113,114</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">6890</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium -Armudi Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">6.6 cm
1.8 cm
2.3 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">8abbbd</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, armudi gövde, içe çökük taban, irizeli yüzeyde habbeler.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1. yüzyıl başları – MS 2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Lightfoot- Arslan 1992, s. 40, no.7; Lightfoot 2007, s. 151, no. 373; Gençler Güray 2011 fig.6, no.8; Eker 2014, Kat. No. 271; Höpken-Çakmaklı, 2015, 126, Kat.No.273; Erten, 2018, 216, Kat.No.86; Örs 2019, Kat. No. 47; Özbilgin ve Temür 2022, Kat.No. 35.</td></tr>
</table>

	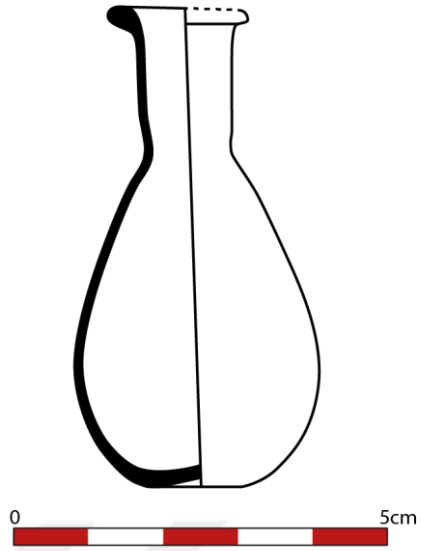	
Kat. No. 61	**Çizim No:61**	**Sayfa No: 113,114**
Envanter No:	5565	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium -Armudi Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	6.5 cm - 1.7 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	797d6a	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Ağız kenarında kırık	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, armudi gövde, içe çökük taban, irizeli yüzeyde habbeler.	
Dönem:	**MS 1. yüzyıl başları – MS 2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Lightfoot- Arslan 1992, s. 40, no.7; Lightfoot 2007, s. 151, no. 373; Gençler Güray 2011 fig.6, no.8; Eker 2014, Kat. No. 271; Höpken-Çakmaklı, 2015, 126, Kat.No.273; Erten, 2018, 216, Kat.No.86; Örs 2019, Kat. No. 47; Özbilgin ve Temür 2022, Kat.No. 35.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 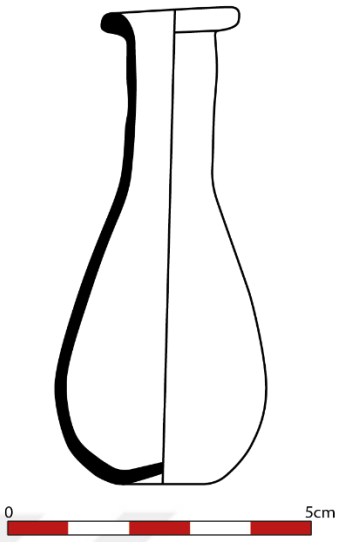
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 62</td><td>Çizim No:62</td><td>Sayfa No: 113,114</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5488</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium -Armudi Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">8.2 cm
2 cm
1.8 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">959b8c</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, armudi gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1. yüzyıl başları – MS 2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Lightfoot- Arslan 1992, s. 40, no.7; Lightfoot 2007, s. 151, no. 373; Gençler Güray 2011 fig.6, no.8; Eker 2014, Kat. No. 271; Höpken-Çakmaklı, 2015, 126, Kat.No.273; Erten, 2018, 216, Kat.No.86; Örs 2019, Kat. No. 47; Özbilgin ve Temür 2022, Kat.No. 35.</td></tr>
</table>

	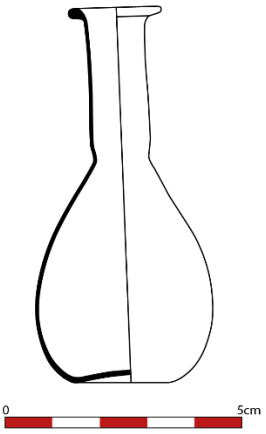	
Kat. No. 63	**Çizim No:63**	**Sayfa No: 113,114**
Envanter No:	5579	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium -Armudi Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.2 cm 2 cm 2.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	59604b	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, armudi gövdeye geçişte alet izi, hafif içe çökük taban, irizeli yüzeyde yer yer korozyon tabakası.	
Dönem:	**MS 1. yüzyıl başları – MS 2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Lightfoot- Arslan 1992, s. 40, no.7; Lightfoot 2007, s. 151, no. 373; Gençler Güray 2011 fig.6, no.8; Eker 2014, Kat. No. 271; Höpken-Çakmaklı, 2015, 126, Kat.No.273; Erten, 2018, 216, Kat.No.86; Örs 2019, Kat. No. 47; Özbilgin ve Temür 2022, Kat.No. 35.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 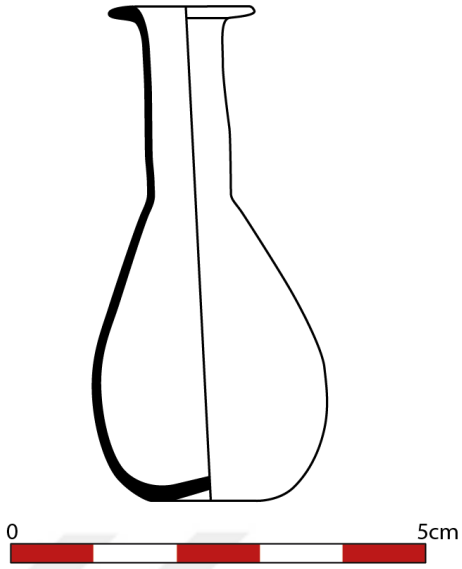
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 64</td><td>Çizim No:64</td><td>Sayfa No: 113,114</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5581</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium -Armudi Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">6.7 cm
1.8 cm
2.1 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">8b9b8a</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı,yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, armudi gövde, içe çökük taban, korozyonlu yüzeyde yer yer matlaşma.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1. yüzyıl başları – MS 2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Lightfoot- Arslan 1992, s. 40, no.7; Lightfoot 2007, s. 151, no. 373; Gençler Güray 2011 fig.6, no.8; Eker 2014, Kat. No. 271; Höpken-Çakmaklı, 2015, 126, Kat.No.273; Erten, 2018, 216, Kat.No.86; Örs 2019, Kat. No. 47; Özbilgin ve Temür 2022, Kat.No. 35.</td></tr>
</table>

	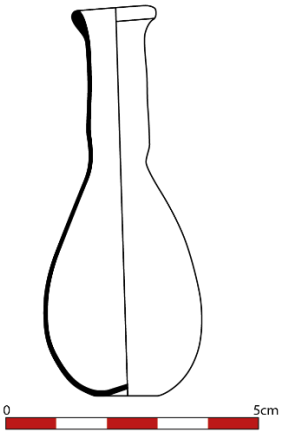	
Kat. No. 65	**Çizim No:65**	**Sayfa No: 113,114**
Envanter No:	5604	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium -Armudi Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.1 cm 1.7 cm 1.9 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	747260	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, armudi gövde, hafif içe çökük taban, irizeli yüzeyde hafif korozyon tabakası.	
Dönem:	**MS 1. yüzyıl başları – MS 2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Lightfoot- Arslan 1992, s. 40, no.7; Lightfoot 2007, s. 151, no. 373; Gençler Güray 2011 fig.6, no.8; Eker 2014, Kat. No. 271; Höpken-Çakmaklı, 2015, 126, Kat.No.273; Erten, 2018, 216, Kat.No.86; Örs 2019, Kat. No. 47; Özbilgin ve Temür 2022, Kat.No. 35.		

	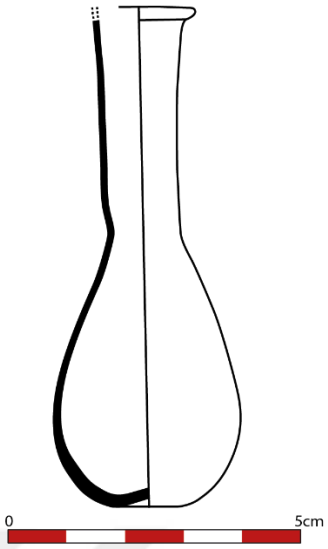	
Kat. No. 66	**Çizim No:66**	**Sayfa No: 113,114**
Envanter No:	5564	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium -Armudi Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Taban Çapı:**	9.2 cm 1.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	999b7c	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Ağzın bir kısmı kırık	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, armudi gövde, hafif içe çökük taban, irizeli habbeli yüzey	
Dönem:	**MS 1. yüzyıl başları – MS 2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Lightfoot- Arslan 1992, s. 40, no.7; Lightfoot 2007, s. 151, no. 373; Gençler Güray 2011 fig.6, no.8; Eker 2014, Kat. No. 271; Höpken-Çakmaklı, 2015, 126, Kat.No.273; Erten, 2018, 216, Kat.No.86; Örs 2019, Kat. No. 47; Özbilgin ve Temür 2022, Kat.No. 35.		

	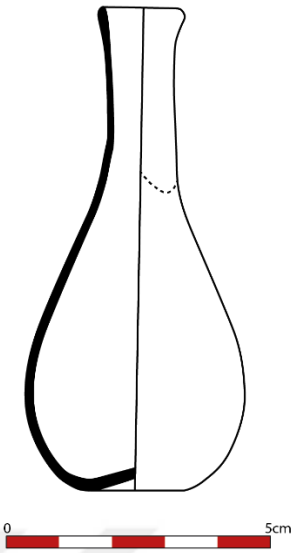	
Kat. No. 67	**Çizim No:67**	**Sayfa No: 113,114**
Envanter No:	5501	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium -Armudi Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.9 cm 1.7 cm 2.3 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	e8dfc4	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Boyun kırık, onarım görmüş	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik onarım görmüş boyun, armudi gövde, içe çökük taban, irizeli yüzeyde habbeler.	
Dönem:	**MS 1. yüzyıl başları – MS 2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Lightfoot- Arslan 1992, s. 40, no.7; Lightfoot 2007, s. 151, no. 373; Gençler Güray 2011 fig.6, no.8; Eker 2014, Kat. No. 271; Höpken-Çakmaklı, 2015, 126, Kat.No.273; Erten, 2018, 216, Kat.No.86; Örs 2019, Kat. No. 47; Özbilgin ve Temür 2022, Kat.No. 35.		

	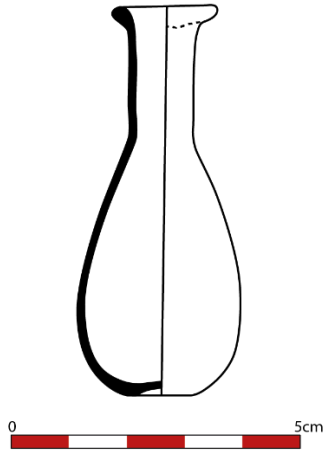	
Kat. No. 68	**Çizim No:68**	**Sayfa No: 113,114**
Envanter No:	5521	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium -Armudi Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	7.2 cm 1.9 cm 1.7 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	- 99c8ba	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Ağız kenarı kırık	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağızda kırık, silindirik kısa boyun, armudi gövde, hafif içe çökük taban, irizeli yüzeyde korozyon tabakası.	
Dönem:	**MS 1. yüzyıl başları – MS 2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Lightfoot- Arslan 1992, s. 40, no.7; Lightfoot 2007, s. 151, no. 373; Gençler Güray 2011 fig.6, no.8; Eker 2014, Kat. No. 271; Höpken-Çakmaklı, 2015, 126, Kat.No.273; Erten, 2018, 216, Kat.No.86; Örs 2019, Kat. No. 47; Özbilgin ve Temür 2022, Kat.No. 35.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 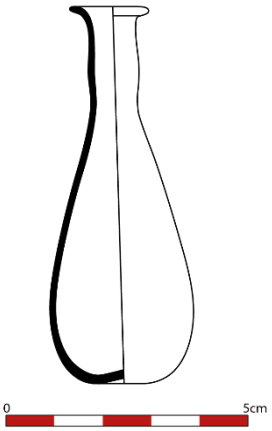
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 69</td><td>Çizim No:69</td><td>Sayfa No: 113,114</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">7136</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium -Armudi Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">8.1 cm
1.5 cm
1.9 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">77a19e</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil renkli, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, armudi gövde, hafif içe çökük taban, irizeli yüzeyde habbeler.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1. yüzyıl başları – MS 2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 27; Lightfoot- Arslan 1992, s. 40, no.7; Lightfoot 2007, s. 151, no. 373; Gençler Güray 2011 fig.6, no.8; Eker 2014, Kat. No. 271; Höpken-Çakmaklı, 2015, 126, Kat.No.273; Erten, 2018, 216, Kat.No.86; Örs 2019, Kat. No. 47; Özbilgin ve Temür 2022, Kat.No. 35.</td></tr>
</table>

Kat. No. 70	**Çizim No:70**	**Sayfa No: 113,114**
Envanter No:	6882	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium -Armudi Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.1 cm 2.1 cm 1.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	758181	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağızda akıtmalık, silindirik kısa boyun, armudi gövde, hafif içe çökük taban, irizeli yüzeyde korozyon tabakası.	
Dönem:	**MS 1. yüzyıl başları – MS 2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 27; Lightfoot- Arslan 1992, s. 40, no.7; Lightfoot 2007, s. 151, no. 373; Gençler Güray 2011 fig.6, no.8; Eker 2014, Kat. No. 271; Höpken-Çakmaklı, 2015, 126, Kat.No.273; Erten, 2018, 216, Kat.No.86; Örs 2019, Kat. No. 47; Özbilgin ve Temür 2022, Kat.No. 35.		

	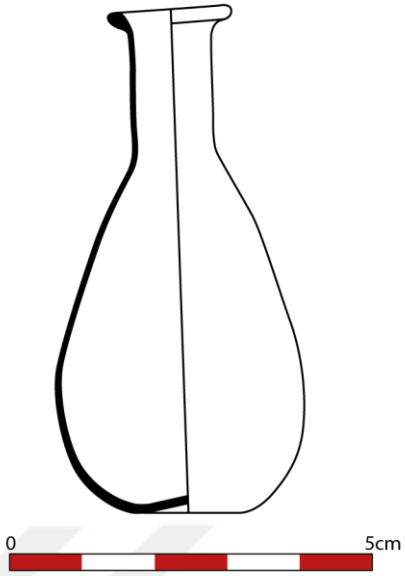	
Kat. No. 71	**Çizim No:71**	**Sayfa No: 113,114**
Envanter No:	5609	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium -Armudi Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	7.8 cm 1.9 cm 2.2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	9a7f3c	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, armudi gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1. yüzyıl başları – MS 2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	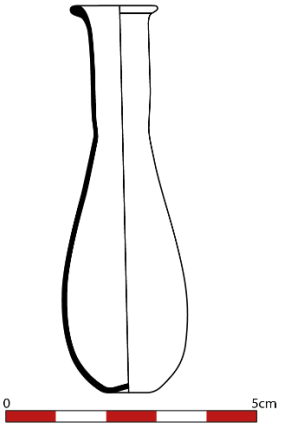	
Kat. No. 72	**Çizim No:72**	**Sayfa No: 113,114**
Envanter No:	5617	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium -Armudi Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8 cm 1.5 cm 1.4 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	5f645e	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, içi toprak dolu armudi gövde, içe çökük taban, irizeli yüzeyde korozyon tabakası	
Dönem:	**MS 1. yüzyıl başları – MS 2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 27; Lightfoot- Arslan 1992, s. 40, no.7; Lightfoot 2007, s. 151, no. 373; Gençler Güray 2011 fig.6, no.8; Eker 2014, Kat. No. 271; Höpken-Çakmaklı, 2015, 126, Kat.No.273; Erten, 2018, 216, Kat.No.86; Örs 2019, Kat. No. 47; Özbilgin ve Temür 2022, Kat.No. 35.		

	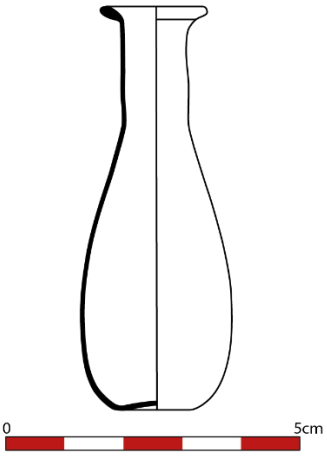	
Kat. No. 73	**Çizim No:73**	**Sayfa No: 113,114**
Envanter No:	5577	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium -Armudi Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	7.2 cm 1.8 cm 1.6 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	8b918b	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Gövdede delik ve çatlak bulunmakta	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, boğumlu silindirik boyun, armudi gövde, içe çökük taban, yüzeyde yoğun korozyon tabakası	
Dönem:	**MS 1. yüzyıl başları – MS 2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 27; Lightfoot- Arslan 1992, s. 40, no.7; Lightfoot 2007, s. 151, no. 373; Gençler Güray 2011 fig.6, no.8; Eker 2014, Kat. No. 271; Höpken-Çakmaklı, 2015, 126, Kat.No.273; Erten, 2018, 216, Kat.No.86; Örs 2019, Kat. No. 47; Özbilgin ve Temür 2022, Kat.No. 35.		

Soğan Gövdeli Unguentarium

<table>
<tr><td> </td><td colspan="2"> 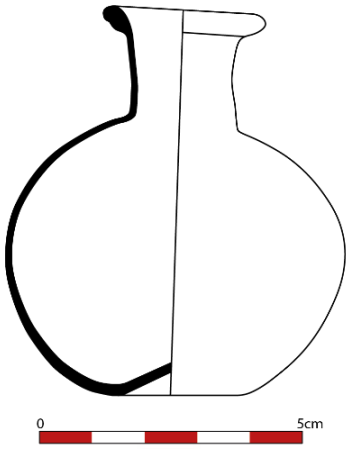 </td></tr>
<tr><td>Kat. No. 74</td><td>Çizim No:74</td><td>Sayfa No: 115-117</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5588</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Soğan Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">8.2 cm
3.1 cm
3.9 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">Yoğun toprak tabakasından dolayı alınamadı</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, orta kalınlıkta, yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, kısa silindirik boyun, soğan gövde, içe çökük taban, yüzeyde çok yoğun toprak tabakası</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Morin-Jean 1922-23 90-91, form 39; Isings 1957, form 26; Saldern, 1980 s. 23, lev. 6/119; Canav 1985, s. 43, fig. 35; Weinberg 1992 s. 114, no. 78; Lightfoot- Arslan 1992, s. 40, 41, no. 7,8; Özet 1998, s. 57 no. 24 Tip III D; Eker 2014, Kat. No. 211; Sönmez 2015, Kat. No. 10; Soslu 2022, Kat. No.49; Temür ve Özbilgin 2023, Kat. No. 48;</td></tr>
</table>

	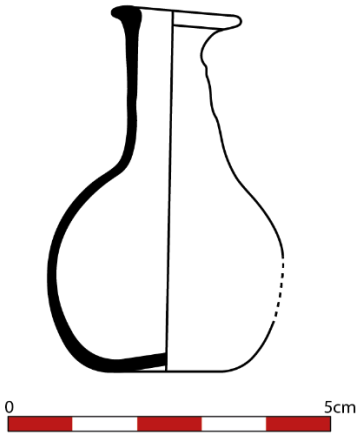	
Kat. No. 75	**Çizim No:75**	**Sayfa No: 115-117**
Envanter No:	8968	
Müzeye Geliş Şekli:	Dara Kazısı	
Form:	Unguentarium - Soğan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	6 cm 2.1 cm 2.6 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	8d9dac	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Gövdede kırık ve çatlaklar var	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavi, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, gövdeye doğru genişleyen silindirik boyun, soğan gövdede kırık, hafif içe çökük taban, yüzeyde yoğun korozyon tabakası	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Morin-Jean 1922-23 90-91, form 39; Harden 1936, 209, Plt. VIII/600, Class IX-Type B-1a1; Isings 1957, form 26, form 101; 1971, 10, 67, fig. 1/13, 15/24, 16/25; Hayes 1975, 53, 127, Plt. 9/111-113, 16/501; Lightfoot ve Arslan, 1992, 41-42, 176-178, Kat. No. 8-9, 111, 113; Kunina 1997, 325-326, no. 368; Whitehouse 1997, 127, cat. no. 201; Gürler 2000, 54, 59, 80, Kat. No. 62, 71, 98; Temür ve Özbilgin 2023, Kat.No. 48; Sönmez 2015, Kat. No. 11;		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 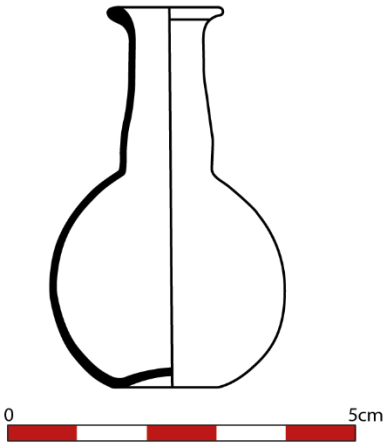
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 76</td><td>Çizim No:76</td><td>Sayfa No: 115-117</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5576</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium -Soğan Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">6 cm
1.7 cm
2 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">6b6c62</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, soğan gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1. -2.yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Morin-Jean 1922-23 90-91, form 39; Harden 1936, 209, Plt. VIII/600, Class IX-Type B-1a1; Isings 1957, form 26, form 101; 1971, 10, 67, fig. 1/13, 15/24, 16/25; Hayes 1975, 53, 127, Plt. 9/111-113, 16/501; Lightfoot ve Arslan, 1992, 41-42, 176-178, Kat. No. 8-9, 111, 113; Kunina 1997, 325-326, no. 368; Whitehouse 1997, 127, cat. no. 201; Gürler 2000, 54, 59, 80, Kat. No. 62, 71, 98; Temür ve Özbilgin 2023, Kat.No. 48; Sönmez 2015, Kat. No. 11;</td></tr>
</table>

	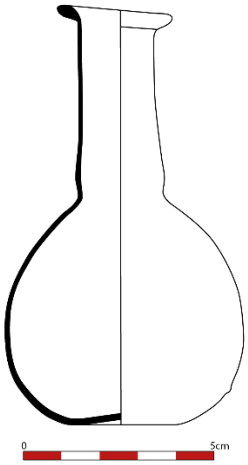	
Kat. No. 77	**Çizim No:77**	**Sayfa No: 115-117**
Envanter No:	5640	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Soğan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	12 cm 2.8 cm 3.3 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	7c7a66	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam,ince cidarlı,açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, soğan gövde, içe çökük taban, yüzeyde korozyon ve yer yer toprak kalıntısı.	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Morin-Jean 1922-23 90-91, form 39; Harden 1936, 209, Plt. VIII/600, Class IX-Type B-1a1; Isings 1957, form 26, form 101; 1971, 10, 67, fig. 1/13, 15/24, 16/25; Hayes 1975, 53, 127, Plt. 9/111-113, 16/501; Lightfoot ve Arslan, 1992, 41-42, 176-178, Kat. No. 8-9, 111, 113; Kunina 1997, 325-326, no. 368; Whitehouse 1997, 127, cat. no. 201; Gürler 2000, 54, 59, 80, Kat. No. 62, 71, 98; Temür ve Özbilgin 2023, Kat.No. 48; Sönmez 2015, Kat. No. 11;		

	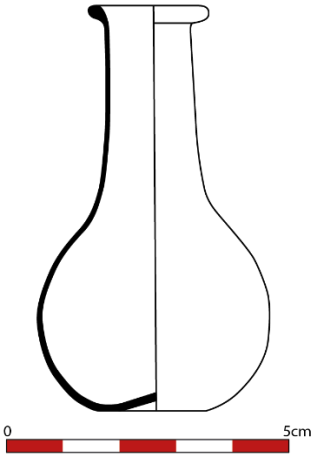	
Kat. No. 78	**Çizim No:78**	**Sayfa No: 115-117**
Envanter No:	5625	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Soğan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8 cm 2.1 cm 2.3 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	818b82	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, gövdeye doğru genişleyen silindirik boyun, soğan gövde, içe çökük taban, irizeli yüzeyde yer yer korozyon.	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Morin-Jean 1922-23 90-91, form 39; Harden 1936, 209, Plt. VIII/600, Class IX-Type B-1a1; Isings 1957, form 26, form 101; 1971, 10, 67, fig. 1/13, 15/24, 16/25; Hayes 1975, 53, 127, Plt. 9/111-113, 16/501; Lightfoot ve Arslan, 1992, 41-42, 176-178, Kat. No. 8-9, 111, 113; Kunina 1997, 325-326, no. 368; Whitehouse 1997, 127, cat. no. 201; Gürler 2000, 54, 59, 80, Kat. No. 62, 71, 98; Temür ve Özbilgin 2023, Kat.No. 48; Sönmez 2015, Kat. No. 11;		

	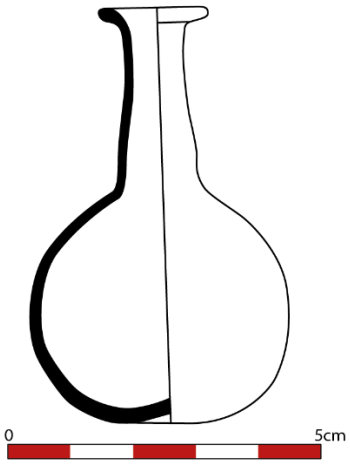	
Kat. No. 79	**Çizim No:79**	**Sayfa No: 115-117**
Envanter No:	6883	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Soğan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	7.6 cm 1.8 cm 3 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	7b806e	
Bezemesi:	-	
Durumu:	sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, soğan gövde, içe çökük taban, irizeli yüzeyde yer yer matlaşma.	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Morin-Jean 1922-23 90-91, form 39; Harden 1936, 209, Plt. VIII/600, Class IX-Type B-1a1; Isings 1957, form 26, form 101; 1971, 10, 67, fig. 1/13, 15/24, 16/25; Hayes 1975, 53, 127, Plt. 9/111-113, 16/501; Lightfoot ve Arslan, 1992, 41-42, 176-178, Kat. No. 8-9, 111, 113; Kunina 1997, 325-326, no. 368; Whitehouse 1997, 127, cat. no. 201; Gürler 2000, 54, 59, 80, Kat. No. 62, 71, 98; Temür ve Özbilgin 2023, Kat.No. 48; Sönmez 2015, Kat. No. 11;		

	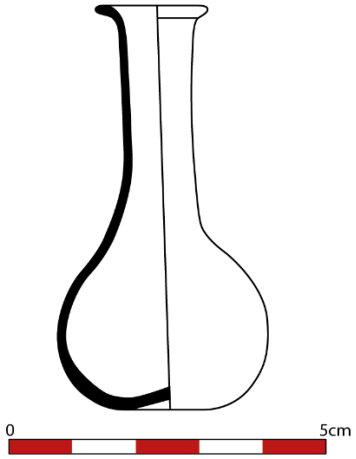	
Kat. No. 80	**Çizim No:80**	**Sayfa No: 115-117**
Envanter No:	6887	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Soğan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	7.4 cm 1.9 cm 2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	94bdbd	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız,gövdeye doğru genişleyen silindirik boyun, soğan gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası, yer yer matlaşma.	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Morin-Jean 1922-23 90-91, form 39; Harden 1936, 209, Plt. VIII/600, Class IX-Type B-1a1; Isings 1957, form 26, form 101; 1971, 10, 67, fig. 1/13, 15/24, 16/25; Hayes 1975, 53, 127, Plt. 9/111-113, 16/501; Lightfoot ve Arslan, 1992, 41-42, 176-178, Kat. No. 8-9, 111, 113; Kunina 1997, 325-326, no. 368; Whitehouse 1997, 127, cat. no. 201; Gürler 2000, 54, 59, 80, Kat. No. 62, 71, 98; Temür ve Özbilgin 2023, Kat.No. 48; Sönmez 2015, Kat. No. 11;		

	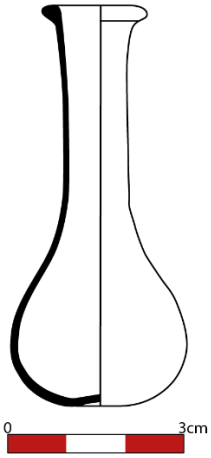	
Kat. No. 81	**Çizim No:81**	**Sayfa No: 115-117**
Envanter No:	6891	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Soğan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	7.2 cm 1.7 cm 2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	7ea0af	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, gövdeye doğru genişleyen silindirik boyun, soğan gövde, hafif içe çökü taban, yüzeyde korozyon tabakası	
Dönem:	**MS 1. Yüzyılın 2. yarısı**	
Benzer Örnekler: Morin-Jean 1922-23 90-91, form 39; Harden 1936, 209, Plt. VIII/600, Class IX-Type B-1a1; Isings 1957, form 26, form 101; 1971, 10, 67, fig. 1/13, 15/24, 16/25; Hayes 1975, 53, 127, Plt. 9/111-113, 16/501; Lightfoot ve Arslan, 1992, 41-42, 176-178, Kat. No. 8-9, 111, 113; Kunina 1997, 325-326, no. 368; Whitehouse 1997, 127, cat. no. 201; Gürler 2000, 54, 59, 80, Kat. No. 62, 71, 98; Sönmez 2015, Kat. No. 11; Gürler ve Çelik-Ersoy, 2015: 65, Res.74, No. 6; Hanar, 2018: 370, Kat. No. 347-348; Temür ve Eker, 2019: 31, Kat. No.17; 33, Kat.No.19; Soslu 2022, Kat. No.49;Temür ve Özbilgin 2023, Kat.No. 48;		

	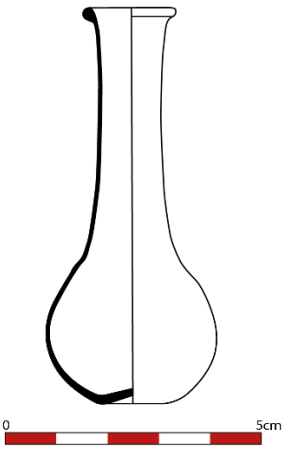	
Kat. No. 82	**Çizim No:82**	**Sayfa No:115-117**
Envanter No:	5591	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Soğan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8 cm 1.8 cm 1.7 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	9c9a92	
Bezemesi:	-	
Durumu:	5 yerinde delik	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, gövdeye doğru genişleyen silindirik boyun, soğan gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde korozyon ve yer yer toprak tabakası	
Dönem:	**MS 1. Yüzyılın 2. yarısı**	
Benzer Örnekler: Morin-Jean 1922-23 90-91, form 39; Harden 1936, 209, Plt. VIII/600, Class IX-Type B-1a1; Isings 1957, form 26, form 101; 1971, 10, 67, fig. 1/13, 15/24, 16/25; Hayes 1975, 53, 127, Plt. 9/111-113, 16/501; Lightfoot ve Arslan, 1992, 41-42, 176-178, Kat. No. 8-9, 111, 113; Gürler 2000, 54, 59, 80, Kat. No. 62, 71, 98; Sönmez 2015, Kat. No. 11; Gürler ve Çelik-Ersoy, 2015: 65, Res.74, No. 6; Hanar, 2018: 370, Kat. No. 347-348; Temür ve Eker, 2019: 31, Kat. No.17; 33, Kat.No.19; Soslu 2022, Kat. No.49;Temür ve Özbilgin 2023, Kat.No. 48.		

	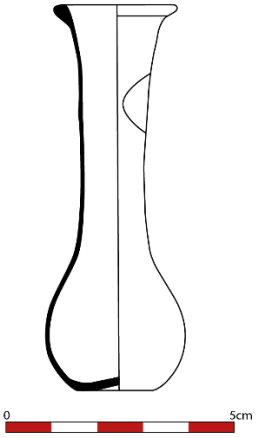	
Kat. No. 83	**Çizim No:83**	**Sayfa No: 115-117**
Envanter No:	5582	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Soğan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.6 cm 2.4 cm 2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	838d9f	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyunun üst kısmında aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş ezik, soğan gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası	
Dönem:	**MS 1. Yüzyılın 2. yarısı**	
Benzer Örnekler: Morin-Jean 1922-23 90-91, form 39; Harden 1936, 209, Plt. VIII/600, Class IX-Type B-1a1; Isings 1957, form 26, form 101; 1971, 10, 67, fig. 1/13, 15/24, 16/25; Hayes 1975, 53, 127, Plt. 9/111-113, 16/501; Whitehouse 1997, 127, cat. no. 201; Gürler 2000, 54, 59, 80, Kat. No. 62, 71, 98; Sönmez 2015, Kat. No. 11; Gürler ve Çelik-Ersoy, 2015: 65, Res.74, No. 6; Hanar, 2018: 370, Kat. No. 347-348; Temür ve Eker, 2019: 31, Kat. No.17; 33, Kat.No.19; Soslu 2022, Kat. No.49;Temür ve Özbilgin 2023, Kat.No. 48;		

	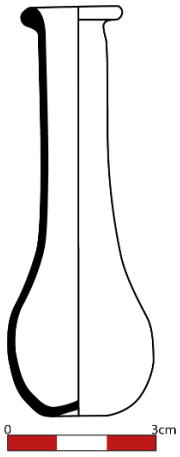	
Kat. No. 84	**Çizim No:84**	**Sayfa No: 115-117**
Envanter No:	5477	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Soğan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.8 cm 2.4 cm 1.6 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	95a9ab	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık mavi, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, gövdeye doğru genişleyen silindirik boyun, soğan gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası ve toprak kalıntıları.	
Dönem:	**MS 1. Yüzyılın 2. yarısı**	
Benzer Örnekler: Morin-Jean 1922-23 90-91, form 39; Harden 1936, 209, Plt. VIII/600, Class IX-Type B-1a1; Isings 1957, form 26, form 101; 1971, 10, 67, fig. 1/13, 15/24, 16/25; Hayes 1975, 53, 127, Plt. 9/111-113, 16/501; Whitehouse 1997, 127, cat. no. 201; Gürler 2000, 54, 59, 80, Kat. No. 62, 71, 98; Sönmez 2015, Kat. No. 11; Gürler ve Çelik-Ersoy, 2015: 65, Res.74, No. 6; Hanar, 2018: 370, Kat. No. 347-348; Temür ve Eker, 2019: 31, Kat. No.17; 33, Kat.No.19; Soslu 2022, Kat. No.49;Temür ve Özbilgin 2023, Kat.No. 48;		

<table>
<tr><td> </td><td colspan="2"> 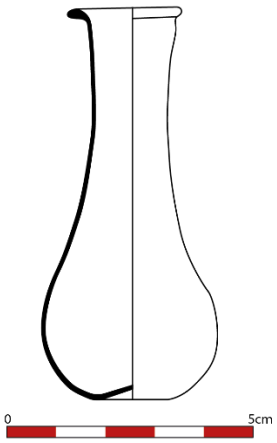 </td></tr>
<tr><td>Kat. No. 85</td><td>Çizim No:85</td><td>Sayfa No: 115-117</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5600</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Soğan Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">8.2 cm
2.3 cm
2 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">82827d</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ,ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ateşle düzleştirilmiş ağız, gövdeye doğru genişleyen silindirik boyun, soğan gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası, matlaşma.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1. Yüzyılın 2. yarısı</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Morin-Jean 1922-23 90-91, form 39; Harden 1936, 209, Plt. VIII/600, Class IX-Type B-1a1; Isings 1957, form 26, form 101; 1971, 10, 67, fig. 1/13, 15/24, 16/25; Hayes 1975, 53, 127, Plt. 9/111-113, 16/501; Whitehouse 1997, 127, cat. no. 201; Gürler 2000, 54, 59, 80, Kat. No. 62, 71, 98; Sönmez 2015, Kat. No. 11; Gürler ve Çelik-Ersoy, 2015: 65, Res.74, No. 6; Hanar, 2018: 370, Kat. No. 347-348; Temür ve Eker, 2019: 31, Kat. No.17; 33, Kat.No.19; Soslu 2022, Kat. No.49;Temür ve Özbilgin 2023, Kat.No. 48.</td></tr>
</table>

Kat. No. 86	**Çizim No:86**	**Sayfa No: 115-117**
Envanter No:	5497	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Soğan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.1 cm 1.5 cm 2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	c0c2cc	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ateşle şekillendirilmiş ağız, gövdeye doğru genişleyen silindirik boyun, soğan gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası, yer yer matlaşma.	
Dönem:	**MS 1. Yüzyılın 2. yarısı**	
Benzer Örnekler: Morin-Jean 1922-23 90-91, form 39; Harden 1936, 209, Plt. VIII/600, Class IX-Type B-1a1; Isings 1957, form 26, form 101; 1971, 10, 67, fig. 1/13, 15/24, 16/25; Hayes 1975, 53, 127, Plt. 9/111-113, 16/501; Gürler 2000, 54, 59, 80, Kat. No. 62, 71, 98; Sönmez 2015, Kat. No. 11; Gürler ve Çelik-Ersoy, 2015: 65, Res.74, No. 6; Hanar, 2018: 370, Kat. No. 347-348; Temür ve Eker, 2019: 31, Kat. No.17; 33, Kat.No.19; Soslu 2022, Kat. No.49;Temür ve Özbilgin 2023, Kat.No. 48.		

	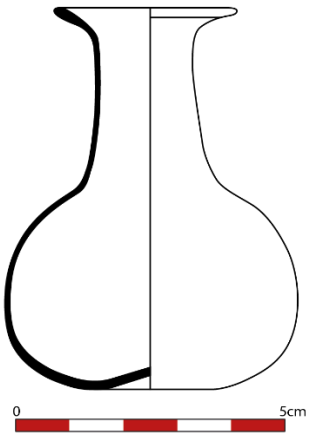	
Kat. No. 87	**Çizim No:87**	**Sayfa No: 115-117**
Envanter No:	5691	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Soğan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	7.6 cm 3.7 cm 4 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	a7b192	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, yeşil , dışa çekilerek oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, soğan gövde, hafif içe çöküк vurma taban, habbeli yüzeyde irizasyon.	
Dönem:	**MS 1.-3. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957: 123-125, form 104b; Akat vd., 1984: 33, res. 112b; Lightfoot ve Arslan, 1992: 124, kat. no. 71; Kunina, 1997: 298-299, cat. no. 222; Gürler, 2000: 94-96, 112, 114, 115; Atila, 2015: 165, 171, cat. no. 27, fig. 8/27; Erten, 2018: 40-41, 56-57, 164-167, 210-211, kat. no. 11, 17, 63, 64, 83; Eker 2014, Kat. No. 218; Sönmez 2015, Kat. No. 10; Temür ve Özbilgin 2023, Kat. No. 48; Höpken ve Çakmak 2015, No:285.		

	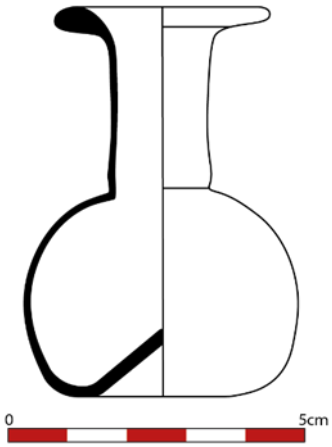	
Kat. No. 88	**Çizim No:88**	**Sayfa No: 115-117**
Envanter No:	9440	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Soğan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	6.1 cm 4 cm 3.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	6e9390	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil , içe katlaranar dışa çekilmiş tabla ağız, silindirik boyun, soğan gövde, içe çökük taban, yüzeyde yoğun korozyon tabakası.	
Dönem:	**MS 1.-3. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957, form 26a; Akat vd., 1984: 33, res. 112b; Lightfoot ve Arslan, 1992: 124, kat. no. 71; Kunina, 1997: 298-299, cat. no. 222; Gürler, 2000: 94-96, 112, 114, 115; Atila, 2015: 165, 171, cat. no. 27, fig. 8/27; Erten, 2018: 40-41, 56-57, 164-167, 210-211, kat. no. 11, 17, 63, 64, 83.		

	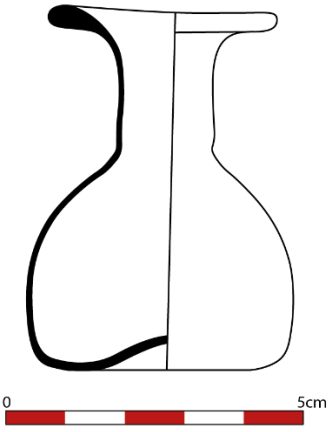	
Kat. No. 89	**Çizim No:89**	**Sayfa No: 115-117**
Envanter No:	5656	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Soğan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	6.1 cm 4 cm 3.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	606041	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yeşil renkli, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, kısa silindirik boyun, soğan gövde, içe çökük düz taban, yüzeyde korozyon tabakası	
Dönem:	**MS 1.-3. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957, form 26a; Akat vd., 1984: 33, res. 112b; Lightfoot ve Arslan, 1992: 124, kat. no. 71; Kunina, 1997: 298-299, cat. no. 222; Gürler, 2000: 94-96, 112, 114, 115; Atila, 2015: 165, 171, cat. no. 27, fig. 8/27; Erten, 2018: 40-41, 56-57, 164-167, 210-211, kat. no. 11, 17, 63, 64, 83.		

	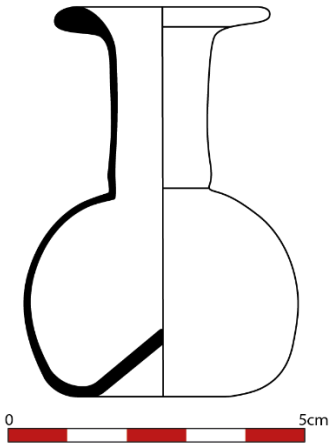	
Kat. No. 90	**Çizim No:90**	**Sayfa no: 115-117**
Envanter No:	5470	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Soğan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	6.7 cm 2.8 cm 3 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	bcb578	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, soğan gövde, içe çökük düz dip, yüzeyde korozyon tabakası	
Dönem:	**MS 1.-3. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957, form 26a; Akat vd., 1984: 33, res. 112b; Lightfoot ve Arslan, 1992: 124, kat. no. 71; Kunina, 1997: 298-299, cat. no. 222; Gürler, 2000: 94-96, 112, 114, 115; Atila, 2015: 165, 171, cat. no. 27, fig. 8/27; Erten, 2018: 40-41, 56-57, 164-167, 210-211, kat. no. 11, 17, 63, 64, 83.		

	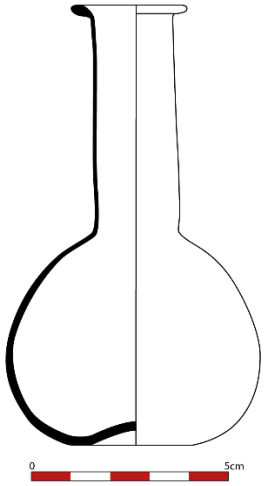	
Kat. No. 91	**Çizim No:91**	**Sayfa No: 115-117**
Envanter No:	5669	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Soğan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	12.6 cm 3.1 cm 4. cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	aabc9f	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, soğan gövde, içe çökü taban, yüzeyde korozyon, içinde toprak kalıntısı.	
Dönem:	**MS 1.-3. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Morin-Jean 1922-23 90-91, form 39; Isings 1957, form 28b; Hayes 1975 fig.16, no.501; Canav 1985, s.65, fig.94; Lightfoot- Arslan 1992 no. 46; Lightfoot 2007, s. 146, no. 361; Eker 2014, Kat. No: 232, Aydın Tavukçu ve Avli 2022, K10, K11; Temür ve Özbilgin 2023, Kat. No. 46;		

	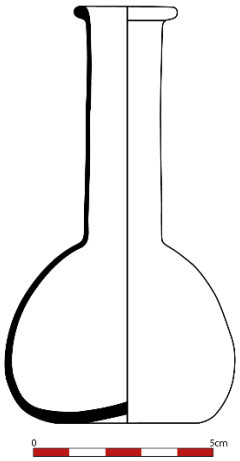	
Kat. No. 92	**Çizim No:92**	**Sayfa No: 115-117**
Envanter No:	5552	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Soğan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	12.5 cm 3.1 cm 4.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	8d9baa	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Gövde kısmında çatlaklar	
Tanımı:	Yarı saydam, ,nce cidarlı, açık mavi , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, üzerinde çatlaklar bulunan soğan gövde, içe çökük taban, yüzeyde korozyon, yer yer matlaşma.	
Dönem:	**MS 1.-3. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Morin-Jean 1922-23 90-91, form 82A1; Isings 1957, form 28b; Hayes 1975 fig.16, no.501; Canav 1985, s.65, fig.94; Lightfoot- Arslan 1992 no. 46; Lightfoot 2007, s. 146, no. 361; Eker 2014, Kat. No: 232, Aydın Tavukçu ve Avli 2022, K10, K11; Temür ve Özbilgin 2023, Kat. No. 46;		

	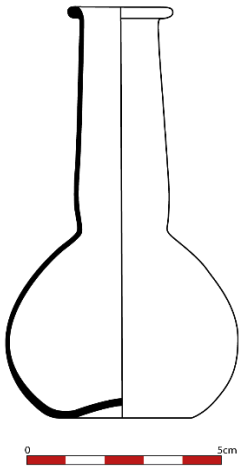	
Kat. No. 93	**Çizim No:93**	**Sayfa No: 115-117**
Envanter No:	5666	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Soğan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	12.2 cm 3 cm 4 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	89a092	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, İnce cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, soğan gövde, içe çökük taban, yüzeyde korozyon, yer yer matlaşma.	
Dönem:	**MS 1. -3. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Morin-Jean 1922-23 90-91, form 39; Isings 1957, form 28b; Hayes 1975 fig.16, no.501; Canav 1985, s.65, fig.94; Lightfoot- Arslan 1992 no. 46; Lightfoot 2007, s. 146, no. 361; Eker 2014, Kat. No: 232, Aydın Tavukçu ve Avli 2022, K10, K11; Temür ve Özbilgin 2023, Kat. No. 46;		

	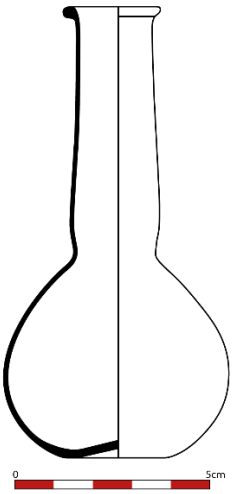	
Kat. No. 94	**Çizim No:94**	**Sayfa No: 115-117**
Envanter No:	5678	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Soğan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	12.5 cm 2.4 cm 3 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	70796b	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, İnce cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, soğan gövde, içe çökük taban, yüzeyde korozyon, yer yer matlaşma.	
Dönem:	**MS 1.-3. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Morin-Jean 1922-23 90-91, form 39; Isings 1957, form 28b; Hayes 1975 fig.16, no.501; Canav 1985, s.65, fig.94; Lightfoot- Arslan 1992 no. 46; Lightfoot 2007, s. 146, no. 361; Eker 2014, Kat. No: 232, Aydın Tavukçu ve Avli 2022, K10, K11; Temür ve Özbilgin 2023, Kat. No. 46;		

	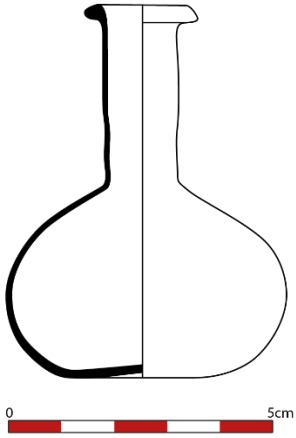	
Kat. No. 95	**Çizim No:95**	**Sayfa No: 115-117**
Envanter No:	7519	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Soğan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	6.8 cm 2.2 cm 3 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	7e8a76	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, soğan gövde, hafif içe çökük taban, irizeli yüzeyde korozyon tabakası	
Dönem:	**MS 1.-3. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Morin-Jean 1922-23 90-91, form 39; Harden 1936, 209, Plt. VIII/600, Class IX-Type B-1a1; Isings 1957, form 26, form 101; 1971, 10, 67, fig. 1/13, 15/24, 16/25; Hayes 1975, 53, 127, Plt. 9/111-113, 16/501; Lightfoot ve Arslan, 1992, 41-42, 176-178, Kat. No. 8-9, 111, 113; Kunina 1997, 325-326, no. 368; Whitehouse 1997, 127, cat. no. 201; Gürler 2000, 54, 59, 80, Kat. No. 62, 71, 98; Temür ve Özbilgin 2023, Kat.No. 48; Sönmez 2015, Kat. No. 11;		

	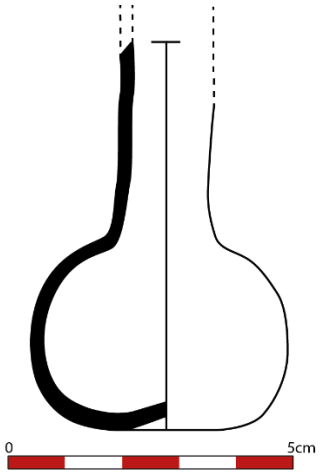	
Kat. No. 96	**Çizim No:96**	**Sayfa No: 115-117**
Envanter No:	5486	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Soğan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Taban Çapı:**	7.2 cm 2.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	808d83	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Ağız ve boynun birkısmı kırık	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil , ağız kısmı kırık, silindirik boyun, soğan gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde yoğun matlaşma.	
Dönem:	**MS 1. Yüzyıl sonu - 4. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 26a; Hayes 1975, s. 51, pl. 16no. 99; Barag 1985 pl.16,no.131; Stern 1989 s.598, fig.3/3; Lightfoot-Arslan 1992 no.113; Özet 1998 s.57 no. 24 Tip III D; Olcay 2001 fig.10f; Eker 2014, Kat. No. 218; Sönmez 2015, Kat. No. 10; Temür ve Özbilgin 2023, Kat. No. 48;		

	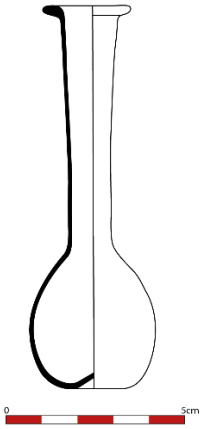	
Kat. No. 97	**Çizim No:97**	**Sayfa No: 115-117**
Envanter No:	7133	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Soğan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	11.7 cm 2.4 cm 1.9 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	99ac90	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, İnce cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik uzun boyun, soğan gövde, içe çökük taban, temiz yüzey.	
Dönem:	**MS 3. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Morin-Jean 1922-23 90-91, form 39; Harden 1936, 209, Plt. VIII/600, Class IX-Type B-1a1; Isings 1957, form 26, form 101; 1971, 10, 67, fig. 1/13, 15/24, 16/25; Hayes 1975, 53, 127, Plt. 9/111-113, 16/501; Lightfoot ve Arslan, 1992, 41-42, 176-178, Kat. No. 8-9, 111, 113; Kunina 1997, 325-326, no. 368; Whitehouse 1997, 127, cat. no. 201; Gürler 2000, 54, 59, 80, Kat. No. 62, 71, 98; Sönmez 2015, Kat. No. 11; Gürler ve Çelik-Ersoy, 2015: 65, Res.74, No. 6; Hanar, 2018: 370, Kat. No. 347-348; Temür ve Eker, 2019: 31, Kat. No.17; 33, Kat.No.19; Soslu 2022, Kat. No.49;Temür ve Özbilgin 2023, Kat.No. 48;		

	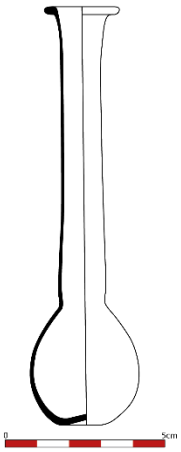	
Kat. No. 98	**Çizim No:98**	**Sayfa No: 115-117**
Envanter No:	5684	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Soğan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	14 cm 2.3 cm 1.9 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	718890	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik uzun boyun, soğan gövde, içe çökük taban, yoğun korozyon.	
Dönem:	**MS 3. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Morin-Jean 1922-23 90-91, form 39; Harden 1936, 209, Plt. VIII/600, Class IX-Type B-1a1; Isings 1957, form 26, form 101; 1971, 10, 67, fig. 1/13, 15/24, 16/25; Hayes 1975, 53, 127, Plt. 9/111-113, 16/501; Lightfoot ve Arslan, 1992, 41-42, 176-178, Kat. No. 8-9, 111, 113; Kunina 1997, 325-326, no. 368; Whitehouse 1997, 127, cat. no. 201; Gürler 2000, 54, 59, 80, Kat. No. 62, 71, 98; Sönmez 2015, Kat. No. 11; Gürler ve Çelik-Ersoy, 2015: 65, Res.74, No. 6; Hanar, 2018: 370, Kat. No. 347-348; Temür ve Eker, 2019: 31, Kat. No.17; 33, Kat.No.19; Soslu 2022, Kat. No.49;Temür ve Özbilgin 2023, Kat.No. 48.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 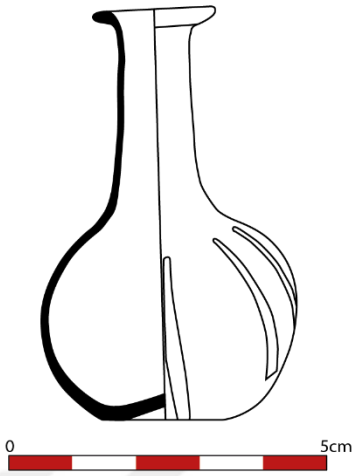
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 99</td><td>Çizim No:99</td><td>Sayfa No: 115-117</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5580</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Soğan Gövdeli Kaburga Bezemeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">6.9 cm
1.9 cm
2.3 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">8c8d79</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">Çimdikleme yöntemi ile kaburga bezeme</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Boyun ve gövdede onarım</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, üzerinde çatlaklar bulunan soğan gövde, gövdede çimdikleme tekniğiile yapılan kaburgalar, içe çöküк taban, yüzeyde korozyon tabakası ve yer yer toprak kalıntısı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-4. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 26b; Honey 1946, Plt. 5E; Akat-Fıratlı-Kocabaş 1984, s. 29, res. 95; Oliver 1992, fig.1, 17. T. 256/28; Öztürk-Can 2006, s.120, Resim 2, Çizim 2; Eker 2014, Kat. No. 78; Höpken ve Çakmaklı 2015, no.282,283; Örs 2019, Kat. No. 56.</td></tr>
</table>

Konik Gövdeli Unguentarium

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 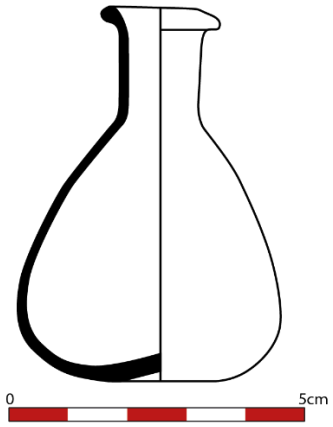
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 100</td><td>Çizim No:100</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5487</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">6.7 cm
2.2 cm
3 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">8d8c9c</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, açık mavi, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik kısa boyun, konik gövde, düz taban, irrizeli yüzeyde korozyon.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1. -2. Yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 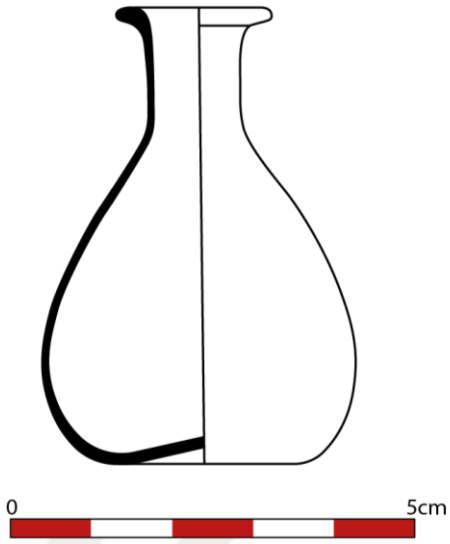
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 101</td><td>Çizim No:101</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5697</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">6.4 cm
2 cm
3 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">5c5b36</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 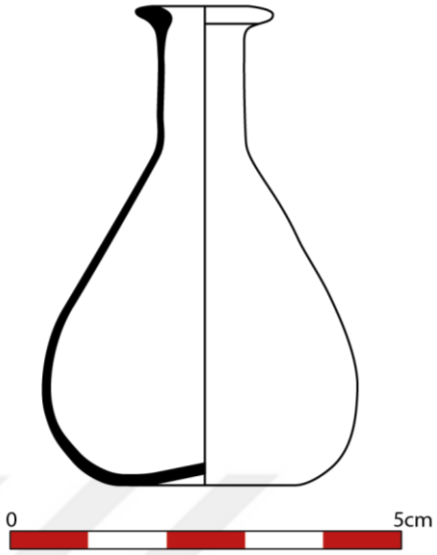
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 102</td><td>Çizim No:102</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5702</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">6.5 cm
1.8 cm
3 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">5c5b36</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzeyde yer yer toprak tabakası.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.</td></tr>
</table>

	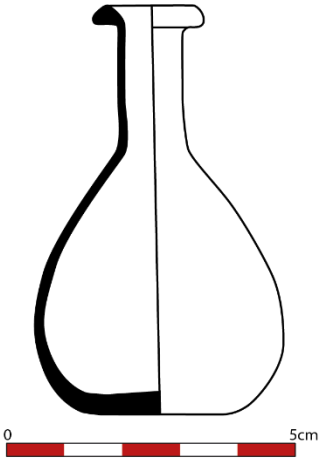	
Kat. No. 103	**Çizim No:103**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5473	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	7.7 cm 2.1 cm 2.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	aab2b1	
Bezemesi:		
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, düz taban, irrizeli yüzeyde yer yer matlaşma.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	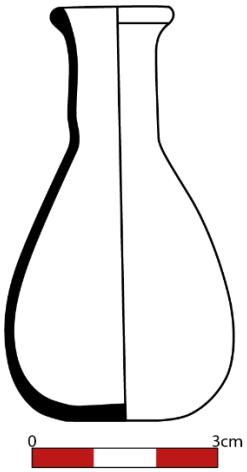	
Kat. No. 104	**Çizim No:104**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5475	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	7 cm 2 cm 2.3 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	737778	
Bezemesi:		
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik kısa boyun, konik gövde, içe çökük düz taban, irrizeli yüzeyde habbeler.	
Dönem:	**MS 1. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	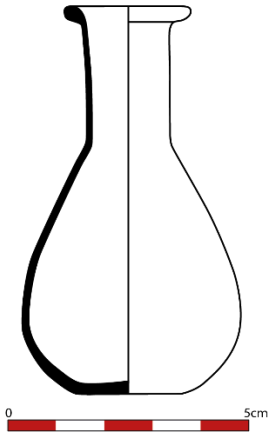	
Kat. No. 105	**Çizim No:105**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5511	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.7 cm 2.5 cm 2.7 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	8da984	
Bezemesi:		
Durumu:	Ağız kenarı çatlak	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik kısa boyun, konik gövde, içe çökük düz taban, irrizeli yüzeyde habbeler	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	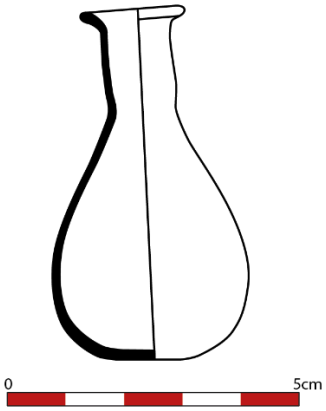	
Kat. No. 106	**Çizim No:106**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5469	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	6.6 cm 2 cm 2.4 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	4e4d40	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, düz taban, irizeli yüzeyde korozyon tabakası	
Dönem:	**MS 1. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	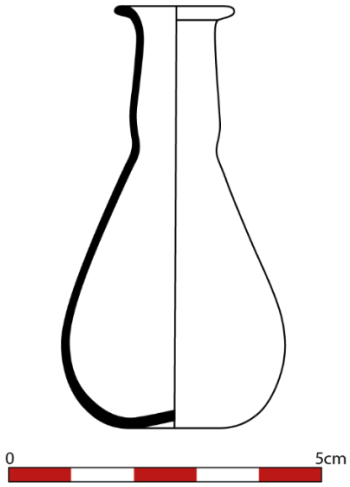	
Kat. No. 107	**Çizim No:107**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	6886	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.2 cm 2.2 cm 2.7 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	889d94	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzeyde matlaşma.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 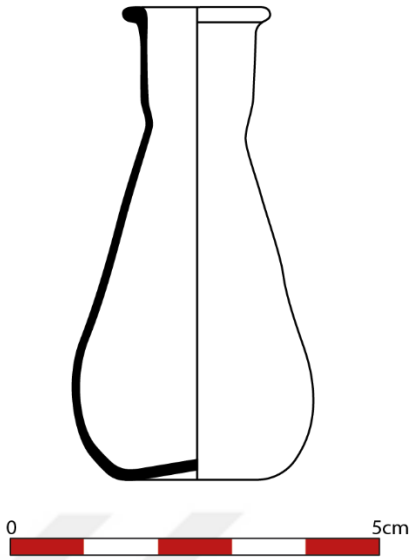
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 108</td><td>Çizim No:108</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5699</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">6.9 cm
2.2 cm
2.7 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">44564a</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yeşil renkli, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik kısa boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli habbeli yüzey</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 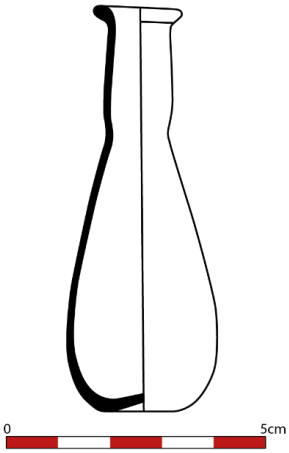
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 109</td><td>Çizim No:109</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5530</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">8.6 cm
1.8 cm
1.9 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">505555</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil renkli, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik kısa boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.</td></tr>
</table>

	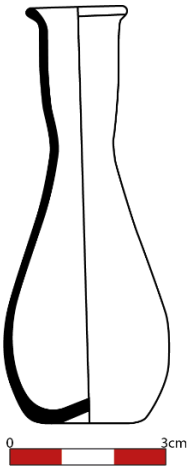	
Kat. No. 110	**Çizim No:110**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5474	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.3 cm 1.9 cm 2.2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	- d9c49c	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil , dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, kısa, silindirik boyun, armudi gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1. -2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Lightfoot- Arslan 1992, s. 40, no.7; Lightfoot 2007, s. 151, no. 373; Gençler Güray 2011 fig.6, no.8; Eker 2014, Kat. No. 271; Höpken-Çakmaklı, 2015, 126, Kat.No.273; Erten, 2018, 216, Kat.No.86; Örs 2019, Kat. No. 47; Özbilgin ve Temür 2022, Kat.No. 35.		

	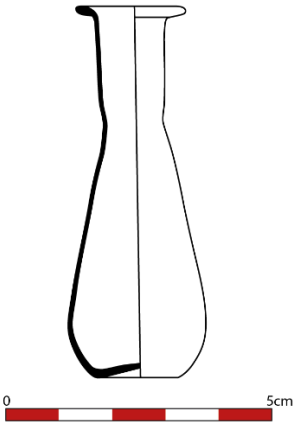	
Kat. No. 111	**Çizim No:111**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5584	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	7.5 cm 2 cm 1.6 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	57686d	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil renkli, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik kısa boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1. Yüzyıl sonu 2. Yüzyıl başı**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 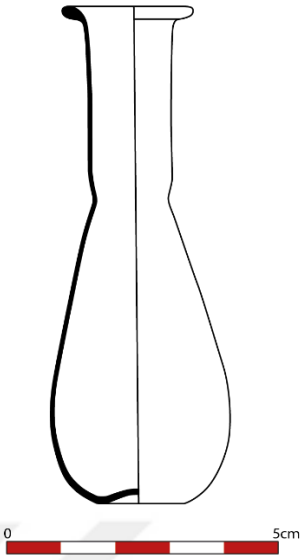
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 112</td><td>Çizim No:112</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5583</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">9.2 cm
2.3 cm
1.3 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">83a7bd</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Lightfoot- Arslan 1992, s. 40, no.7; Lightfoot 2007, s. 151, no. 373; Gençler Güray 2011 fig.6, no.8; Eker 2014, Kat. No. 271; Höpken-Çakmaklı, 2015, 126, Kat.No.273; Erten, 2018, 216, Kat.No.86; Örs 2019, Kat. No. 47; Özbilgin ve Temür 2022, Kat.No. 35.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 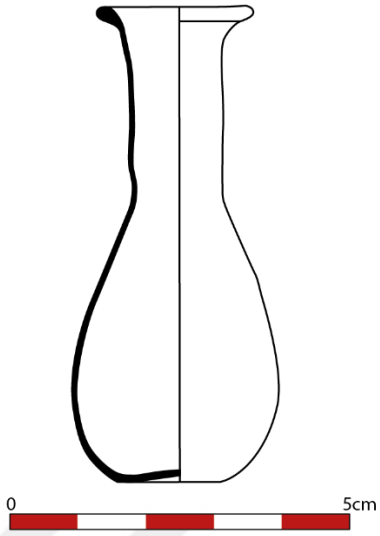
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 113</td><td>Çizim No:113</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5626</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">7.6 cm
2.4 cm
1.8 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">959a95</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip alevle düzleştirilerek oluşturulan ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28a; Lightfoot- Arslan 1992, s. 40, no.7; Lightfoot 2007, s. 151, no. 373; Gençler Güray 2011 fig.6, no.8; Eker 2014, Kat. No. 271; Höpken-Çakmaklı, 2015, 126, Kat.No.273; Erten, 2018, 216, Kat.No.86; Örs 2019, Kat. No. 47; Özbilgin ve Temür 2022, Kat.No. 35.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2">
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 114</td><td>Çizim No:114</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5533</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">8.8 cm
2 cm
1.7 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">81837e</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.</td></tr>
</table>

	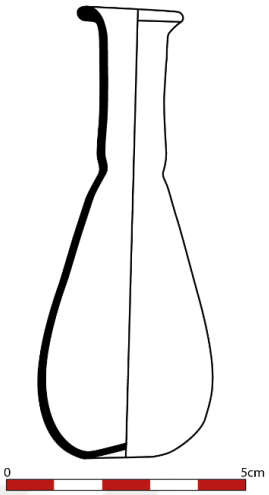	
Kat. No. 115	**Çizim No:115**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5465	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10 cm 2.2 cm 2.1 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	a29a61	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 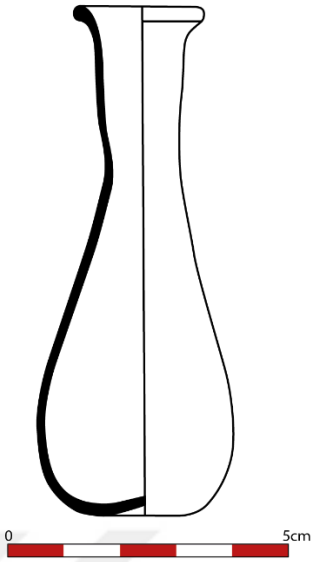
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 116</td><td>Çizim No:116</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5500</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">9.5 cm
2.3 cm
2 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">a8a5b9</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.</td></tr>
</table>

Kat. No. 117	**Çizim No:117**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5594	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10.4 cm 2 cm 2.2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	9ea196	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 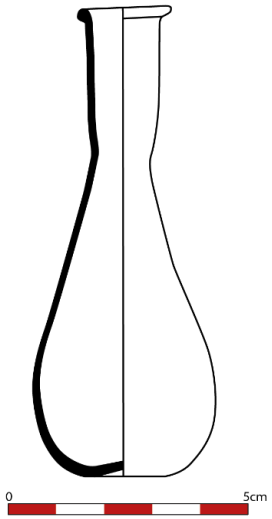
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 118</td><td>Çizim No:118</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5467</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">10 cm
1.9 cm
2.3 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">88908c</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 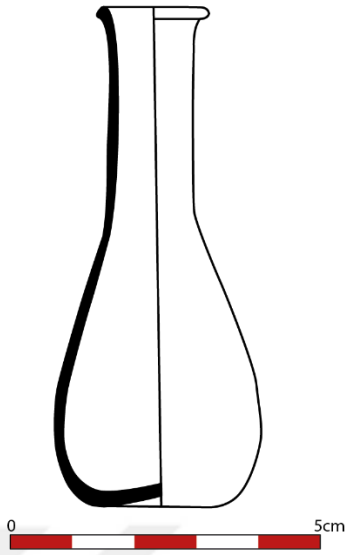
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 119</td><td>Çizim No:119</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5481</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">8.8 cm
2 cm
1.9 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">5e7287</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.</td></tr>
</table>

Kat. No. 120	**Çizim No:120**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5489	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10.3 cm 2.4 cm 2.4 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	8d8677	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, kısa, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	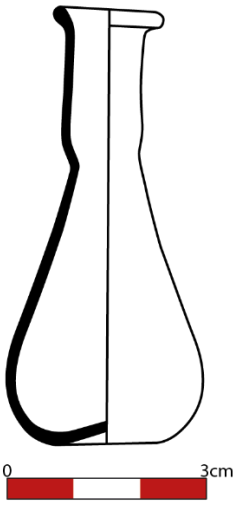	
Kat. No. 121	**Çizim No:121**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5479	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	6.8 cm 1.6 cm 1.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	887f7a	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, kısa, silindirik boyunda alet izi, konik gövde, içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	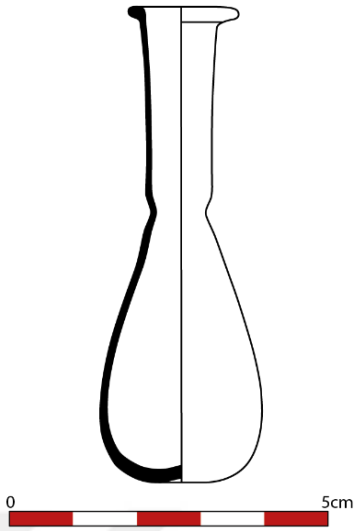	
Kat. No. 122	**Çizim No:122**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	6889	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.5 cm 2.1 cm 2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	205c66	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, kısa, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	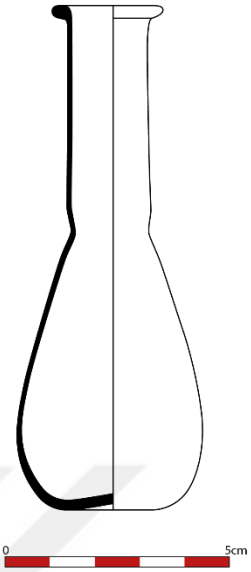	
Kat. No. 123	**Çizim No:123**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	7132	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	13.2 cm 2.6 cm 2.7 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	59877e	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, kısa, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	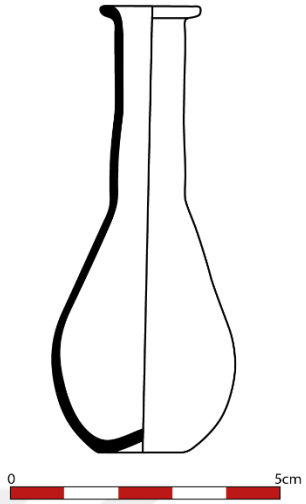	
Kat. No. 124	**Çizim No:124**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5515	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.6 cm 2 cm 1.6 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	8c8b6c	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, kısa, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

Kat. No. 125	**Çizim No:125**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5606	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10 cm 2.2 cm 2.2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	9e8c6c	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Onarım görmüş	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cıdarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, kısa, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası ve matlaşma, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	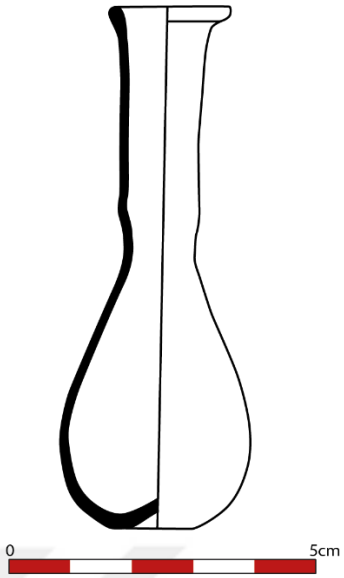	
Kat. No. 126	**Çizim No:126**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5468	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.2 cm 2 cm 1.7 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	8f919e	
Bezemesi:		
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, kısa, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası ve matlaşma, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	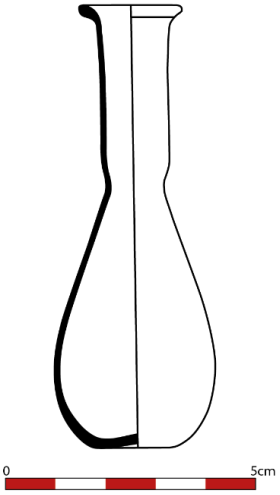	
Kat. No. 127	**Çizim No:127**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5510	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.6 cm 2 cm 2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	6a6a4f	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, kısa, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, temiz yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	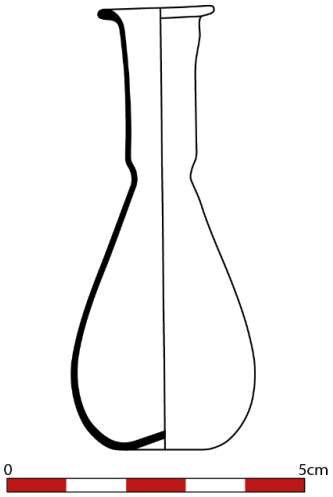	
Kat. No. 128	**Çizim No:128**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5696	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	7.6 cm 2.1 cm 1.7 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	6d6152	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, kısa, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası ve matlaşma, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 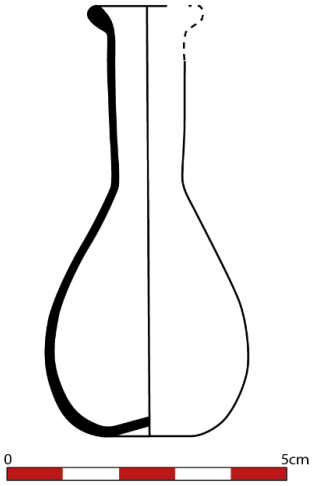
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 129</td><td>Çizim No:129</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">9223</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">8.1 cm
-
2.5 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">898b84</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Ağız kısmında kırık</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızın bır kısmı kırık, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzeyde habbeler.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 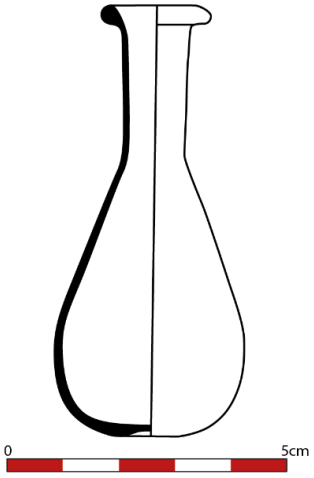
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 130</td><td>Çizim No:130</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5526</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">8 cm
2 cm
1.8 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">4b4c4c</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, kısa, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası ve matlaşma, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.</td></tr>
</table>

	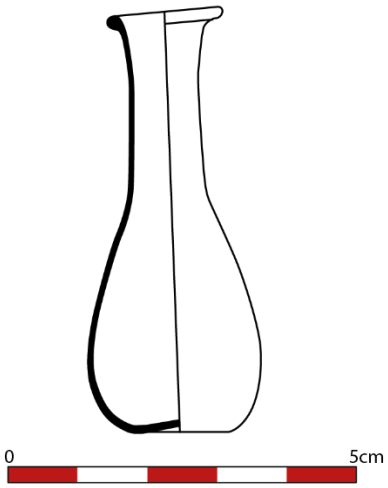	
Kat. No. 131	**Çizim No:131**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5607	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	6.2 cm 1.5 cm 1.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	bfbaa7	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, kısa, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası ve matlaşma, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

<table>
<tr><td> </td><td colspan="2"> </td></tr>
<tr><td>Kat. No. 132</td><td>Çizim No:132</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5645</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">14.2 cm
2.6 cm
3.4 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">789695</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, hafif içe çökük taban, irizeli yüzey</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.</td></tr>
</table>

	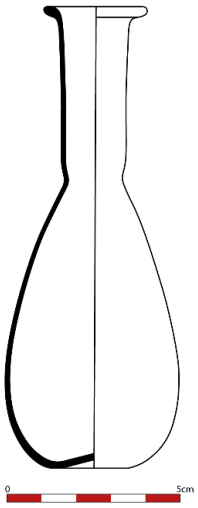	
Kat. No. 133	**Çizim No:133**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5665	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	14.2 cm 3 cm 3.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	748d6a	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, konik gövde, hafif içe çökük taban, temiz yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	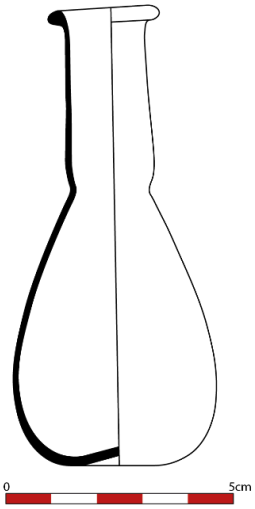	
Kat. No. 134	**Çizim No:134**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	10467	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10.7 cm 3 cm 4.6 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	b2be9f	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, konik gövde, hafif içe çökük taban, temiz yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	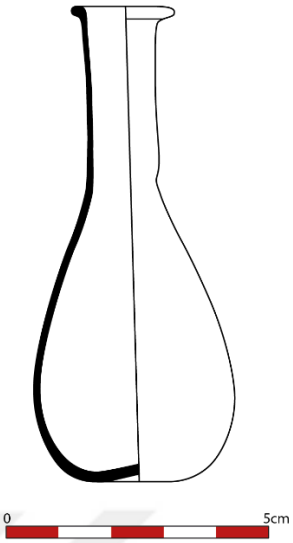	
Kat. No. 135	**Çizim No:135**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	7137	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.5 cm 1.8 cm 2.4 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	d0e4e5	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, konik gövde, hafif içe çökük taban, temiz yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	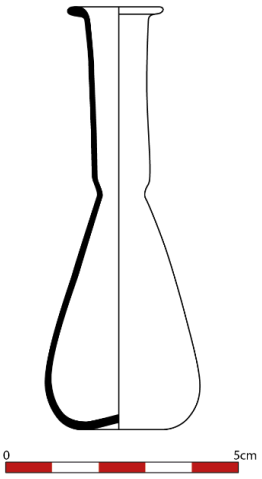	
Kat. No. 136	**Çizim No:136**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	8429	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10.8 cm 1.6 cm 2.9 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	b1b9ac	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, konik gövde, hafif içe çökük taban, temiz yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	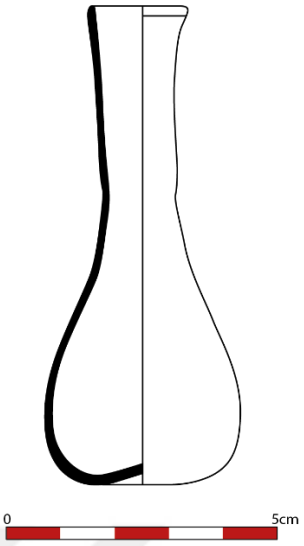	
Kat. No. 137	**Çizim No:137**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	7526	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.3 cm 1.7 cm 2.3 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	d7caa0	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip hafif içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	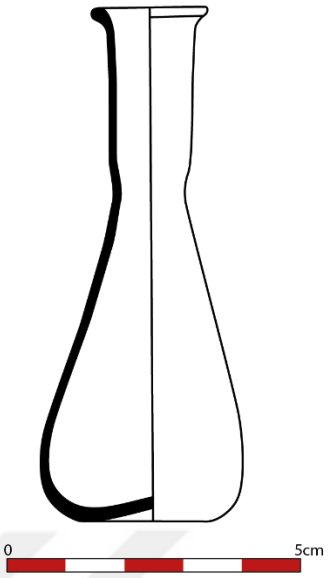	
Kat. No. 138	**Çizim No:138**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5494	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.3 cm 2.1 cm 2.4 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	b08e60	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilerek alevde düzleştirilmiş ağız, kısa, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	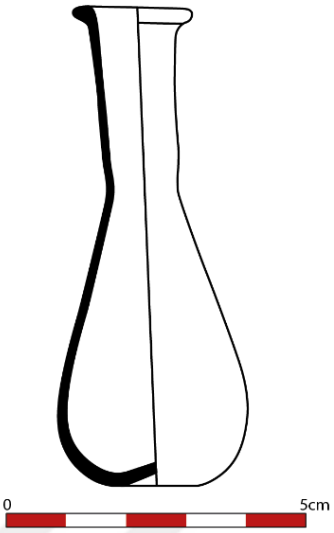	
Kat. No. 139	**Çizim No:139**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5518	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9 cm 2 cm 2.2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	7c8984	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilerek alevde düzleştirilmiş ağız, kısa, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	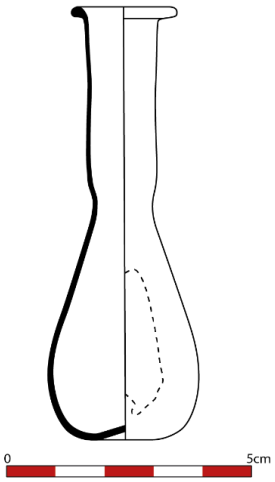	
Kat. No. 140	**Çizim No:140**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	9224	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.1 cm 2 cm 2.1 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	6d7161	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Gövdede kırık	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilerek alevde düzleştirilmiş ağız, kısa, silindirik boyun, konik gövdede kırık, içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 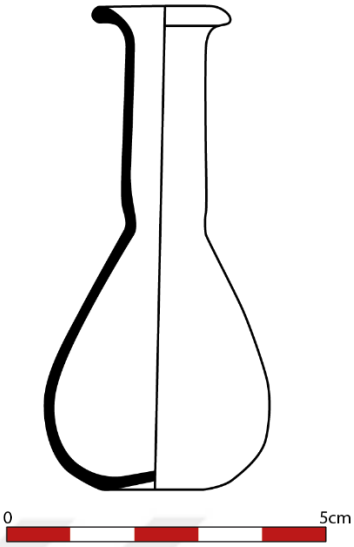
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 141</td><td>Çizim No:141</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5478</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">8 cm
2 cm
2 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">babfc0</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Mavimsi yeşil renkli, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.</td></tr>
</table>

	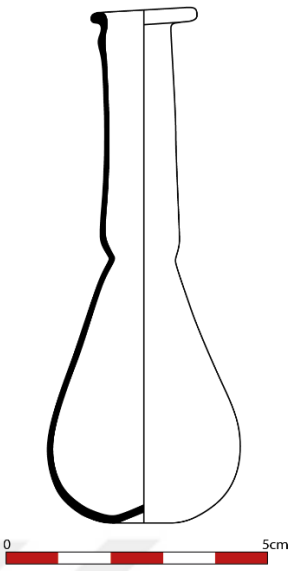	
Kat. No. 142	**Çizim No:142**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	7524	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.5 cm 2.1 cm 1.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	9ea693	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip tekrar içe katlanarak oluşturulmuş ağızda akıtmalık, silindirik boyunda alet izi, konik gövde, içe çökük taban, temiz yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 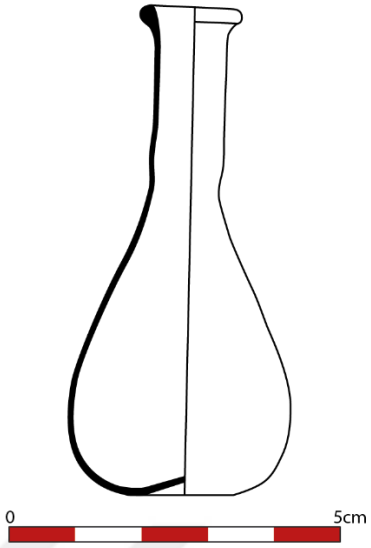
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 143</td><td>Çizim No:143</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5593</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">7.4 cm
1.5 cm
2.5 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">7a786b</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip tekrar içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyunda alet izi, konik gövde, içe çökük taban, temiz yüzey, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 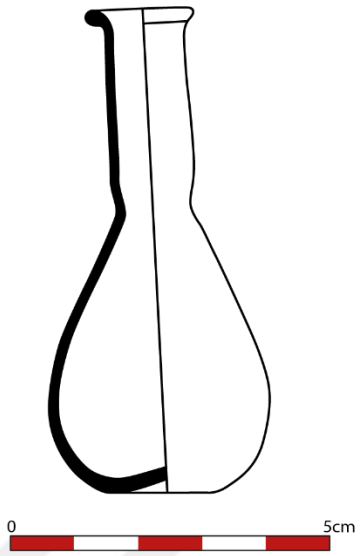
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 144</td><td>Çizim No:144</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5493</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">7.8 cm
1.7 cm
1.8 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">576462</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyunda alet izi, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.</td></tr>
</table>

	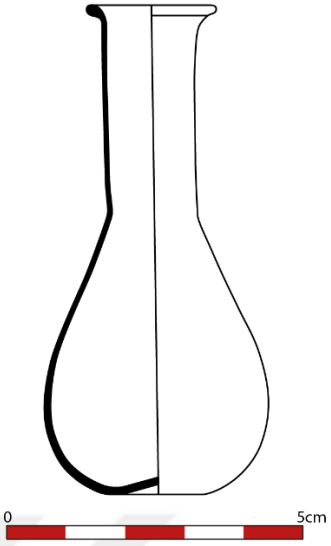	
Kat. No. 145	**Çizim No:145**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5694	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.8 cm 2.2 cm 2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	74653d	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 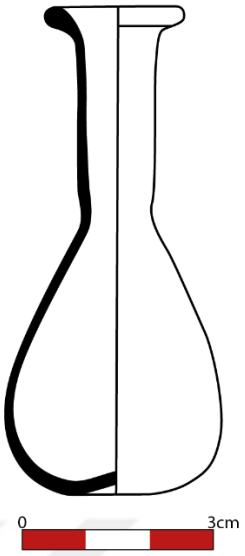
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 146</td><td>Çizim No:146</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5476</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">8.1 cm
2.2 cm
2 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">b39a8f</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyunda alet izi, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.</td></tr>
</table>

	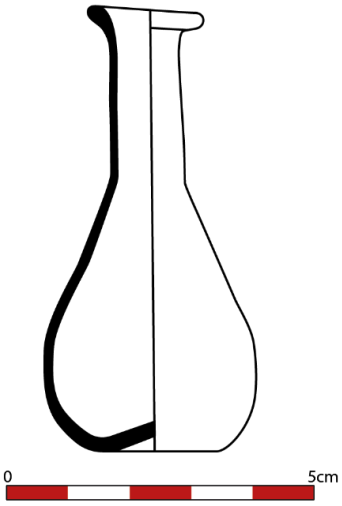	
Kat. No. 147	**Çizim No:147**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5544	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	7.3 cm 2 cm 2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	757f7d	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyunda alet izi, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	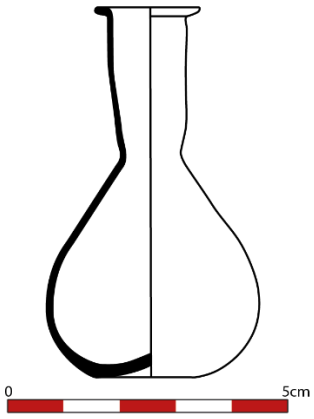	
Kat. No. 148	**Çizim No:148**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5509	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	7.3 cm 2 cm 2.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	c5c674a	
Bezemesi:		
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, İnce cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik kısa boyun, konik gövde, içe çökük taban, irrizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1. -2. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	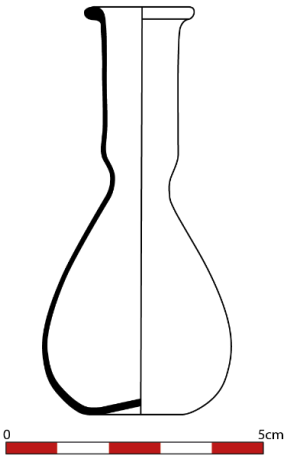	
Kat. No. 149	**Çizim No:149**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5695	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.2 cm 2.2 cm 2.1 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	d9d0a4	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, kahverengimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyunda alet izi, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	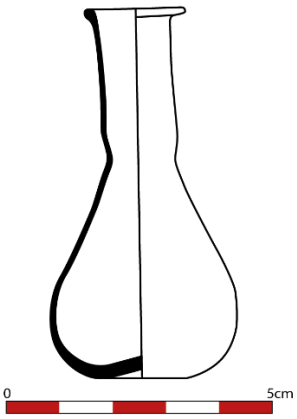	
Kat. No. 150	**Çizim No:150**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5528	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	7.2 cm 2 cm 2.1 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	46546a	
Bezemesi:		
Durumu:	Ağız kenarı çatlak	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık mavi, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irrizeli yüzey.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	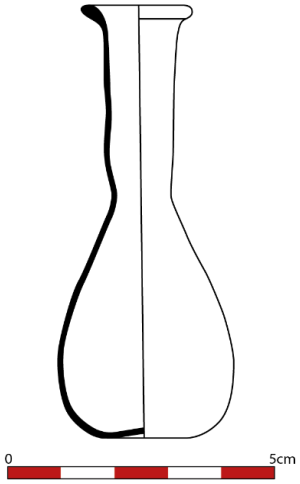	
Kat. No. 151	**Çizim No:151**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5612	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9 cm 2.1 cm 2.4 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	2c365e	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlıkta, mavi, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyunda alet izi, konik gövde, hafif içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 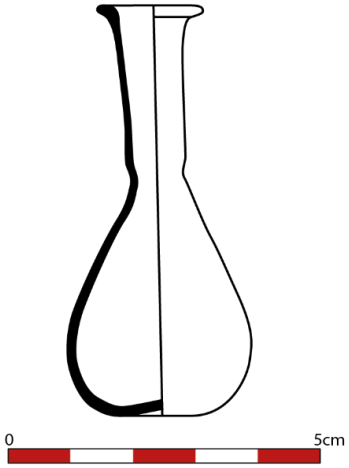
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 152</td><td>Çizim No:152</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">6892</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">8 cm
2 cm
2.4 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">54759a</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, orta kalınlıkta, mavi, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyunda alet izi, konik gövde, hafif içe çökük taban, irizeli yüzeyde yer yer matlaşma, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 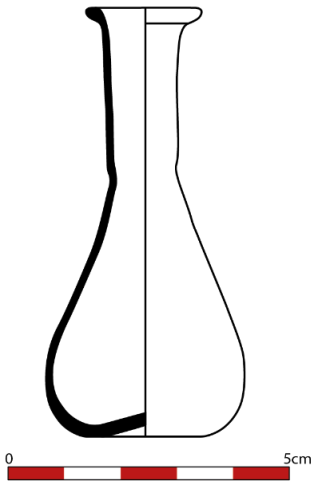
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 153</td><td>Çizim No:153</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5540</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">8 cm
2 cm
2.4 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">938865</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip tekrar içe katlanarak oluşturulmuş ağız, kısa, silindirik boyun, konik gövdede içe çökük taban, temiz yüzey, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 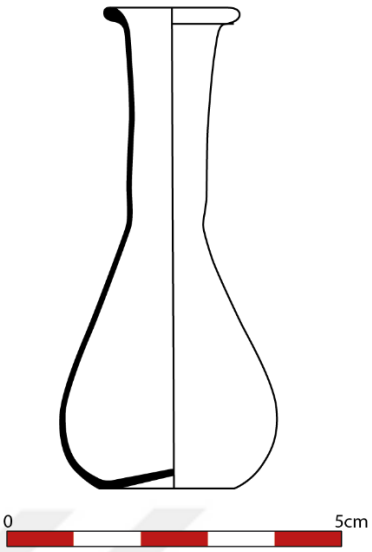
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 154</td><td>Çizim No:154</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5601</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">7.5 cm
2 cm
2.1 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">504e38</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzeyde matlaşma.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.</td></tr>
</table>

	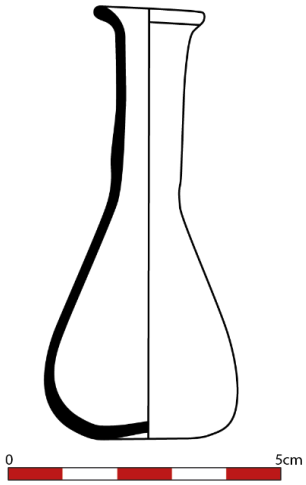	
Kat. No. 155	**Çizim No:155**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5472	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.1 cm 2.1 cm 2.2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	809692	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip tekrar içe katlanarak oluşturulmuş ağızda akıtmalık, kısa, silindirik boyun, konik gövdede içe çökük taban, temiz yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2">
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 156</td><td>Çizim No:156</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5466</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">9 cm
2.1 cm
2.6 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">d7d3c5</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilerek alevde düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, kısa, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957: 43, Form. 28b; Atila ve Gürler, 2009: 67, Kat. No. 99; Taştemür ve Gürler, 2019: 293, Kat. No. 143; Barkoczi, 1996: Taf. XIV, No. 185; Temür ve Eker, 2019: 76, Kat. No. 62; Soslu 2022: Kat. No. 148.</td></tr>
</table>

	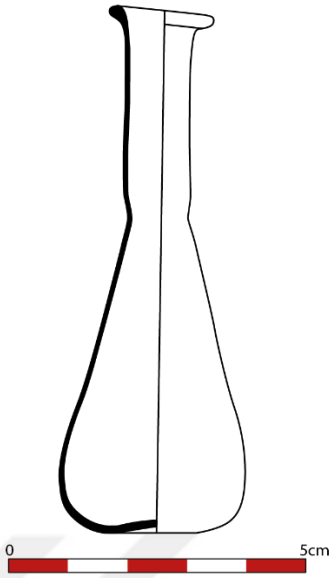	
Kat. No. 157	**Çizim No:157**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5616	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.9 cm 1.8 cm 2.4 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	71776f	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilerek alevde düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, kısa, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957: 43, Form. 28b; Atila ve Gürler, 2009: 67, Kat. No. 99; Taştemür ve Gürler, 2019: 293, Kat. No. 143; Barkoczi, 1996: Taf. XIV, No. 185; Temür ve Eker, 2019: 76, Kat. No. 62; Soslu 2022: Kat. No. 148.		

<table>
<tr><td> </td><td colspan="2"> 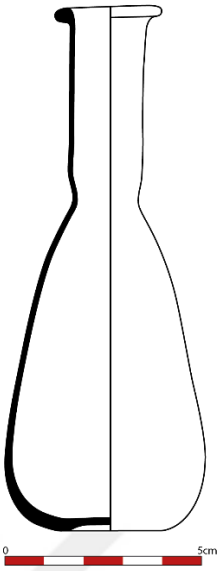 </td></tr>
<tr><td>Kat. No. 158</td><td>Çizim No:158</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5559</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">14.5 cm
2.9 cm
3.1 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">687977</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilerek alevde düzleştirilmiş ağız, kısa, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957: 43, Form. 28b; Atila ve Gürler, 2009: 67, Kat. No. 99; Taştemür ve Gürler, 2019: 293, Kat. No. 143; Barkoczi, 1996: Taf. XIV, No. 185; Temür ve Eker, 2019: 76, Kat. No. 62; Soslu 2022: Kat. No. 148.</td></tr>
</table>

	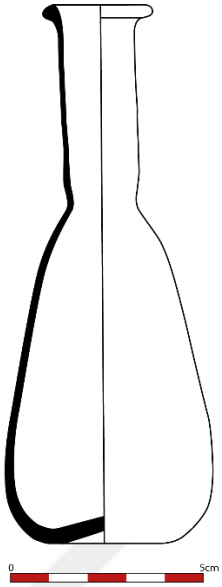	
Kat. No. 159	**Çizim No:159**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5541	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	15.2 cm 3 cm 4.3 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	585852	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilerek alevde düzleştirilmiş ağız, kısa, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957: 43, Form. 28b; Atila ve Gürler, 2009: 67, Kat. No. 99; Taştemürve Gürler, 2019: 293, Kat. No. 143; Barkoczi, 1996: Taf. XIV, No. 185; Temür ve Eker, 2019: 76, Kat. No. 62; Soslu 2022: Kat. No. 148.		

	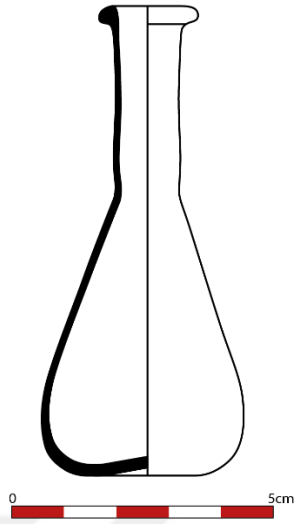	
Kat. No. 160	**Çizim No:160**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	10556	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.3 cm 1.9 cm 3 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	394b33	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, yeşil, dışa çekilerek alevde düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzeyde habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957: 43, Form. 28b; Atila ve Gürler, 2009: 67, Kat. No. 99; Taştemür ve Gürler, 2019: 293, Kat. No. 143; Barkoczi, 1996: Taf. XIV, No. 185; Temür ve Eker, 2019: 76, Kat. No. 62; Soslu 2022: Kat. No. 148.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 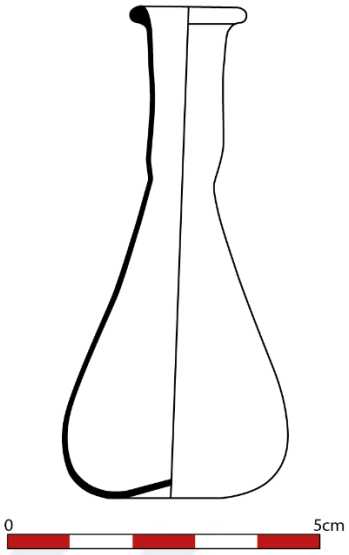
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 161</td><td>Çizim No:161</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5598</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">8 cm
1.8 cm
2.4 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">6e766f</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yeşil renkli, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957: 43, Form. 28b; Atila ve Gürler, 2009: 67, Kat. No. 99; Taştemür ve Gürler, 2019: 293, Kat. No. 143; Barkoczi, 1996: Taf. XIV, No. 185; Temür ve Eker, 2019: 76, Kat. No. 62; Soslu 2022: Kat. No. 148.</td></tr>
</table>

	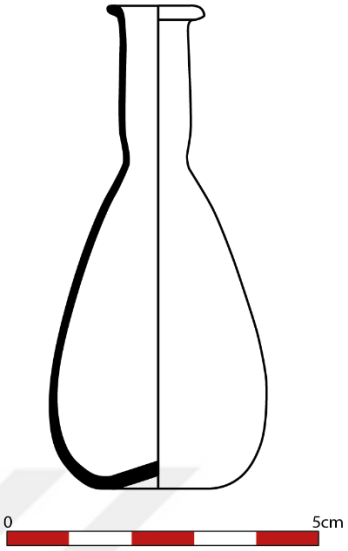	
Kat. No. 162	**Çizim No:162**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5534	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.4 cm 1.7 cm 2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	797263	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Sarımsı yeşil renkli, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli habbeli yüzey	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957: 43, Form. 28b; Atila ve Gürler, 2009: 67, Kat. No. 99; Taştemür ve Gürler, 2019: 293, Kat. No. 143; Barkoczi, 1996: Taf. XIV, No. 185; Temür ve Eker, 2019: 76, Kat. No. 62; Soslu 2022: Kat. No. 148.		

	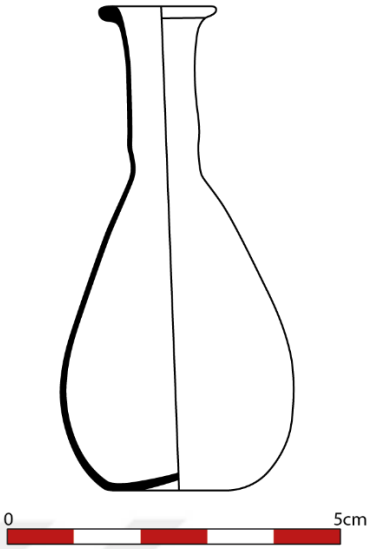	
Kat. No. 163	**Çizim No:163**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5578	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	7.7 cm 1.9 cm 2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	48493f	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Ağız kenarında küçük dökülmeler	
Tanımı:	Sarımsı yeşil renkli, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 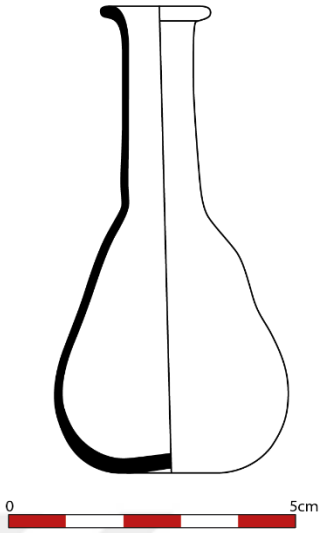
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 164</td><td>Çizim No:164</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">7139</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">8.7 cm
1.9 cm
2.7 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">558780</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, hafif içe çökük taban, irizeli yüzey.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.</td></tr>
</table>

	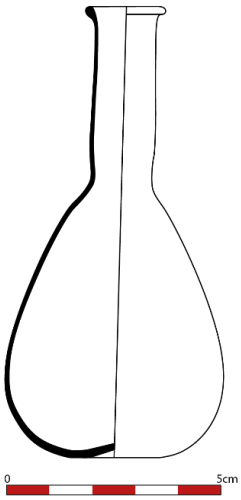	
Kat. No. 165	**Çizim No:165**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5677	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10.8 cm 2 cm 3 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	cee9b0	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilerek oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, konik gövde, hafif içe çökük taban, irizeli yüzeyde yer yer matlaşma, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	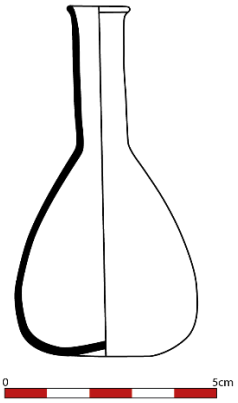	
Kat. No. 166	**Çizim No:166**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5495	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.7 cm 1.4 cm 3 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	c6c9a5	
Bezemesi:		
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilerek ağız, silindirik boyun, konik gövde, hafif içe çökük taban, irizeli yüzeyde yer yer matlaşma.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	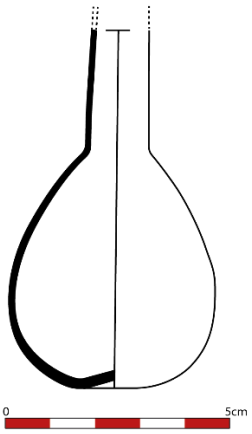	
Kat. No. 167	**Çizim No:167**	**Sayfa No:117,118**
Envanter No:	5512	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Kor. Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.5 cm - 2.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	ccceb9	
Bezemesi:		
Durumu:	Ağız kırık	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, kırık ağız, silindirik boyun, konik gövde, hafif içe çökük taban, irizeli yüzeyde yer yer matlaşma.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	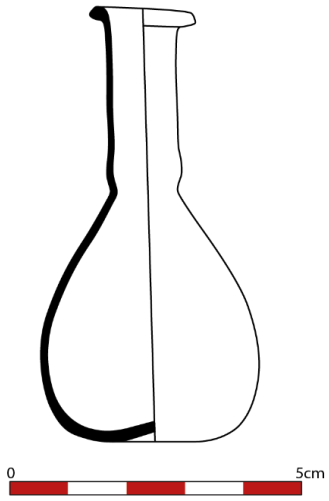	
Kat. No. 168	**Çizim No:168**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	6884	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.2 cm 2 cm 2.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	869990	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil , dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyunda boğum, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 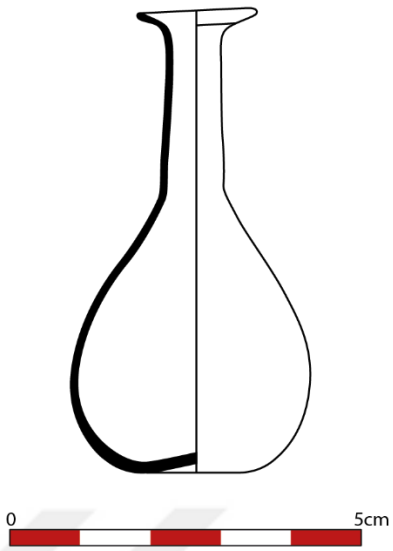
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 169</td><td>Çizim No:169</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">6888</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">9.8 cm
2 cm
2.4 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">97b6b0</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilerek oluşturulan ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.</td></tr>
</table>

	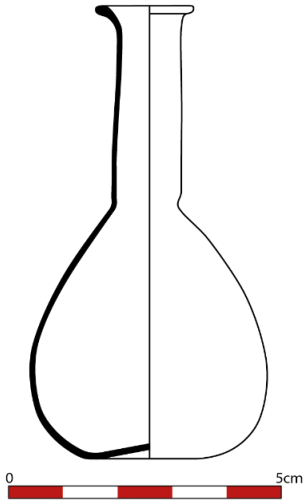	
Kat. No. 170	**Çizim No:170**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5648	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9 cm 3 cm 3.6 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	a9a496	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzeyde korozyon.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	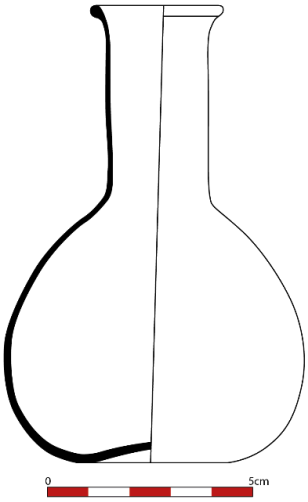	
Kat. No. 171	**Çizim No:171**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5651	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	11.9 cm 3.4 cm 3.9 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	6f8380	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzeyde habbeler.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	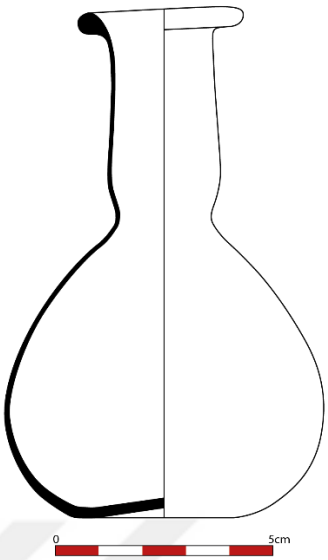	
Kat. No. 172	**Çizim No:172**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5661	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	12.3 cm 3.8 cm 4 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	93947d	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzeyde yoğun habbeler.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	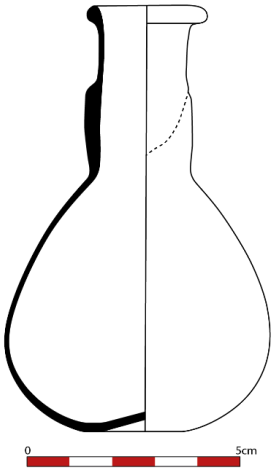	
Kat. No. 173	**Çizim No:173**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5646	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10.5 cm 3 cm 3.6 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	a69a78	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Boyun kısmı kırık	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlıkta, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, onarım görmüş silindirik boyun (muhtemelen daha uzun), konik gövde, içe çökük taban, yoğun habbeli yüzeyde hafif matlaşma	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	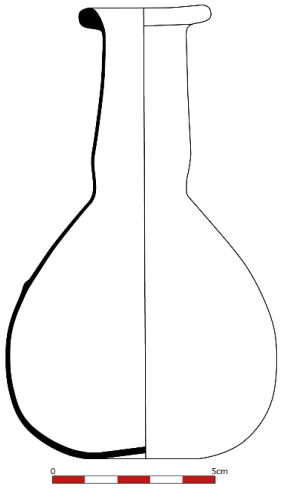	
Kat. No. 174	**Çizim No:174**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5639	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	14.8 cm 4.3 cm 5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	d5d1ab	
Bezemesi:	-	
Durumu:	sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlıkta, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, hafif içe çökük taban, irizeli yüzey.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

Kat. No. 175	**Çizim No:175**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5628	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	13.2 cm 3.8 cm 4.2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	ccccba	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlıkta, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, habbeli yüzeyde yer yer toprak tabakası.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	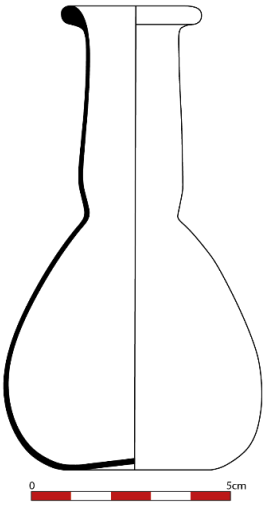	
Kat. No. 176	**Çizim No:176**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5644	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	12.3 cm 3.8 cm 4.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	a89e8e	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlıkta, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, habbeli yüzeyde yer yer matlaşma.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	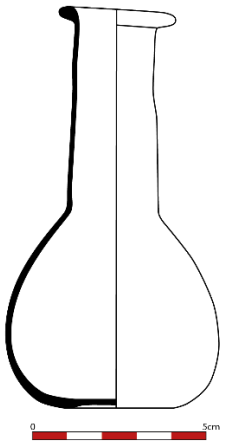	
Kat. No. 177	**Çizim No:177**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5557	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	13 cm 3.4 cm 3.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	ccccba	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlık, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yüzeyde yer yer matlaşma.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	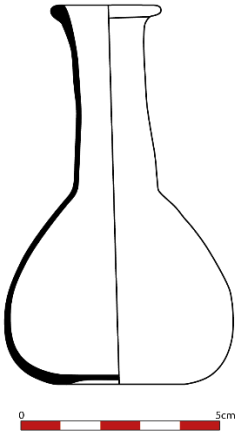	
Kat. No. 178	**Çizim No:178**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5553	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10.5 cm 3 cm 4 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	8aaba1	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irrizeli yüzey.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28a; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	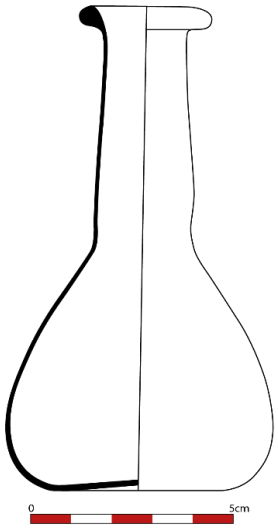	
Kat. No. 179	**Çizim No:179**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5629	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	12.5 cm 3.5 cm 4.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	c3c1b0	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlık, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yüzeyde matlaşma.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	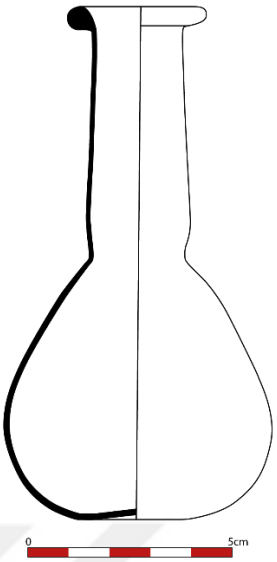	
Kat. No. 180	**Çizim No:180**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5627	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	13.3 cm 3.4 cm 4 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	ccccba	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlık, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, habbeli yüzeyde yer yer matlaşma.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	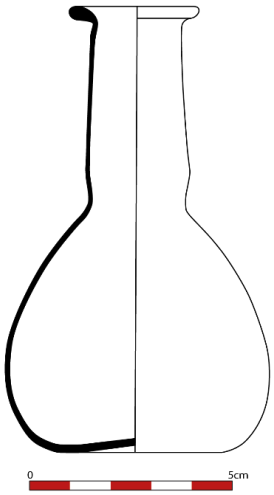	
Kat. No. 181	**Çizim No:181**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5630	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	12.2 cm 3.5 cm 4.1 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	babfa8	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yoğun habbeli yüzey.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	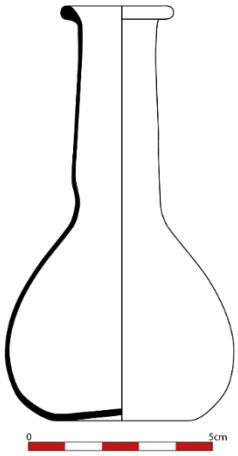	
Kat. No. 182	**Çizim No:182**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5631	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	12 cm 3.3 cm 4.2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	a9a792	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, ypğun habbeler, yüzeyde yer yer matlaşma.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	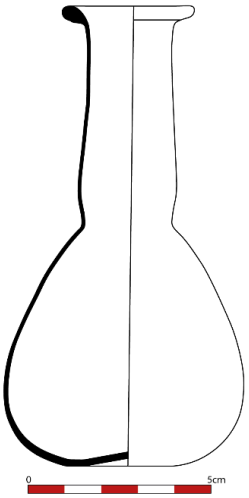	
Kat. No. 183	**Çizim No:183**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5632	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	13.3 cm 3.2 cm 3.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	b6b395	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yoğun habbeler, yüzeyde yer yer matlaşma.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	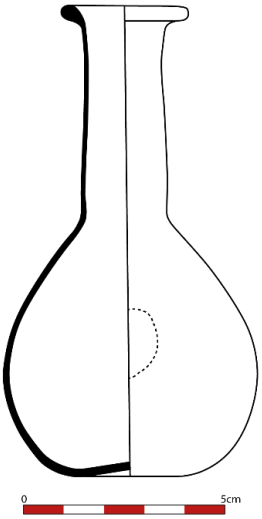	
Kat. No. 184	**Çizim No:184**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5638	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	13 cm 3.2 cm 3 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	b1b1a8	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Gövdede kırık	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yoğun habbeler, yüzeyde yer yer matlaşma.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	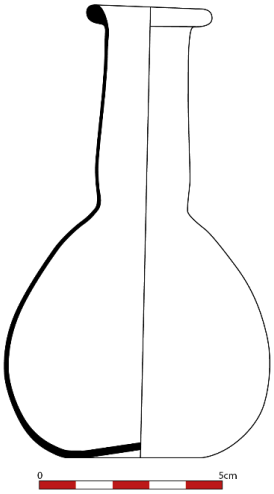	
Kat. No. 185	**Çizim No:185**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5633	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	13. cm 3.2 cm 4 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	b6b395	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yoğun habbeler, yüzeyde yer yer matlaşma.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	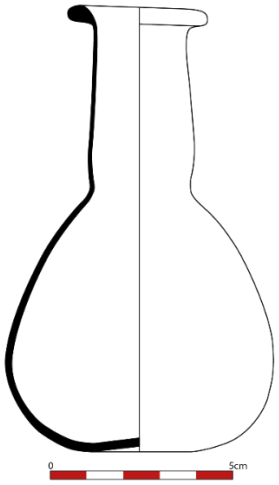	
Kat. No. 186	**Çizim No:186**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5643	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	13 cm 4.1 cm 3.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	a98d6d	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yoğun habbeler, yüzeyde yer yer matlaşma.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	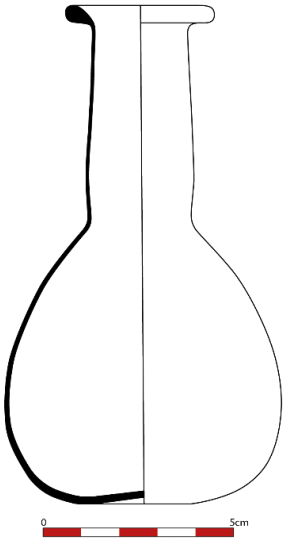	
Kat. No. 187	**Çizim No:187**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5634	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	13.9 cm 4 cm 4.4 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	a6a383	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yoğun habbeler, yüzeyde yer yer matlaşma.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	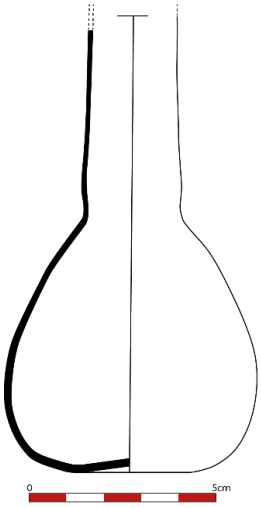	
Kat. No. 188	**Çizim No:188**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5641	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	13.2 cm - 3.9 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	7d7259	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Ağız ve boynun bir kısmı kırık	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı,sarımsı yeşil, kırık ağız, bir kısmı kırık silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yoğun habbeler, yüzeyde yer yer matlaşma.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: : Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	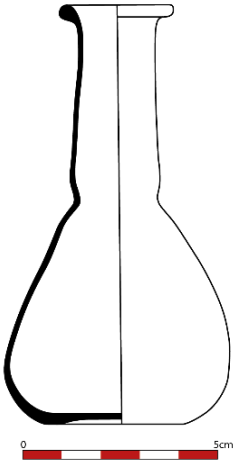	
Kat. No. 189	**Çizim No:189**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5560	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	11.7 cm 3.1 cm 3.9 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	64696a	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövdeye geçişte alet izi, içe çökük taban, yoğun habbeli yüzey.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	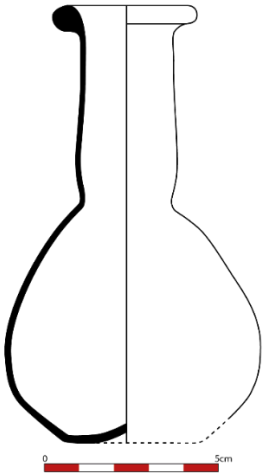	
Kat. No. 190	**Çizim No:190**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	9222	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Kor. Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	12.1 cm 4.3 cm -	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	667767	
Bezemesi:		
Durumu:	Taban kısmı kırık	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, alt kısmı kırık konik gövde, yüzeyde yer yer toprak tabakası, yoğun habbeler.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	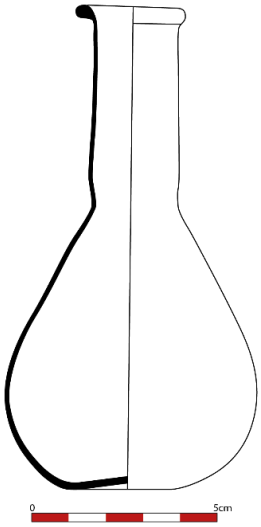	
Kat. No. 191	**Çizim No:191**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5642	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	13.8 cm 3 cm 3.2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	9c8e6d	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yoğun habbeler, yüzeyde yer yer matlaşma.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	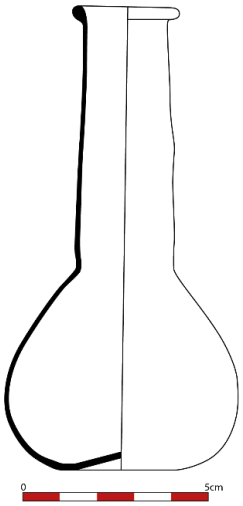	
Kat. No. 192	**Çizim No:192**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5649	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	13.2 cm 3 cm 3.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	8e9787	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzeyde habbeler.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	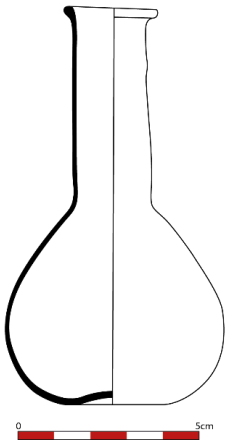	
Kat. No. 193	**Çizim No:193**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5652	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	11.5 cm 2.8 cm 3.1 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	66807c	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	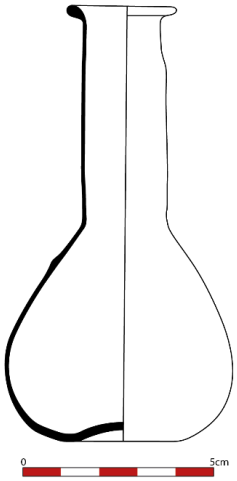	
Kat. No. 194	**Çizim No:194**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5655	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	12.2 cm 3.1 cm 3.7 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	70786c	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, boyunda toprak kalıntısı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	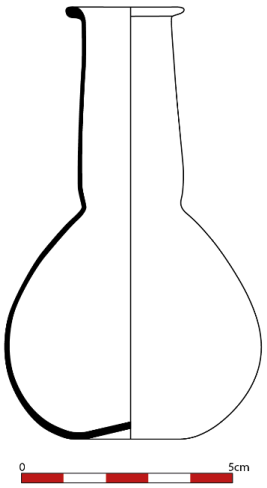	
Kat. No. 195	**Çizim No:195**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5667	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	11 cm 2.9 cm 3.4 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	9fab96	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, yoğun habbeler.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	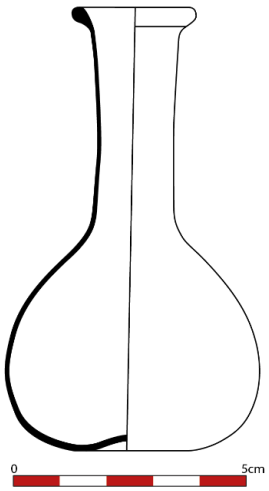	
Kat. No. 196	**Çizim No:196**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5658	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10.2 cm 2.8 cm 3.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	687064	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, boyunda toprak kalıntısı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	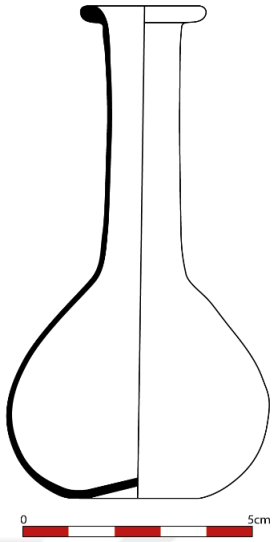	
Kat. No. 197	**Çizim No:197**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5668	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	12.1 cm 2.7 cm 3.4 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	6b7e80	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	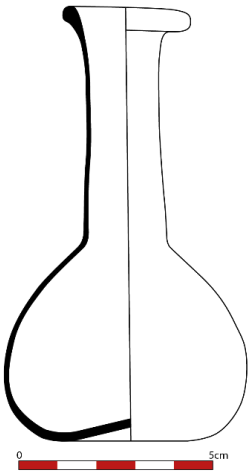	
Kat. No. 198	**Çizim No:198**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5650	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	12 cm 3.5 cm 4 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	5d6355	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, boyunda toprak kalıntısı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	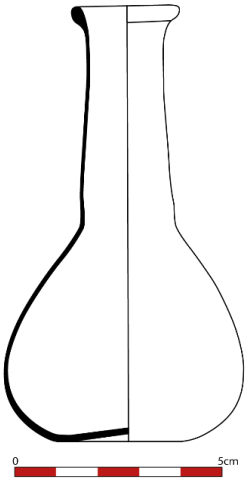	
Kat. No. 199	**Çizim No:199**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5635	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	11.8 cm 2.9 cm 4 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	9c928c	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, İnce cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yoğun habbeler	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Whitehouse, 1997: 132, no. 212, 232; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

	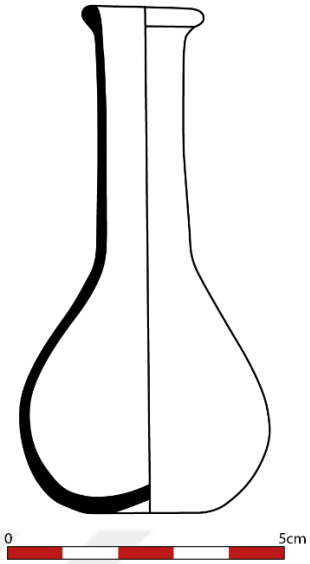	
Kat. No. 200	**Çizim No:200**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5549	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.8 cm 2.4 cm 2.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	5a5c57	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957 Form 28b; Oliver, 1980: 80, 92; Barag, 1985: 95, Pl. 15, no. 125; Weinberg ve McClellan, 1992: 115-116, no. 79; Eker ve Eker, 2016: 49, Kat. No. U10; Eker, 2017: 106- 107, TipVIa; Çokay Kepçe, 2017: 118-119, L42.4, L42.8; Koçhan ve Tan, 2017: 90-92, Kat. No. 5-13; Erten, 2018: 152-155, Kat. No. 58-59; Temür ve Eker, 2019: 51, 59-60, 62, Kat. No. 37, 45-46, 48; Tavukçu, 2020: 116, Kat. No. 21; Tavukçu-Avli, 2022, K.2.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 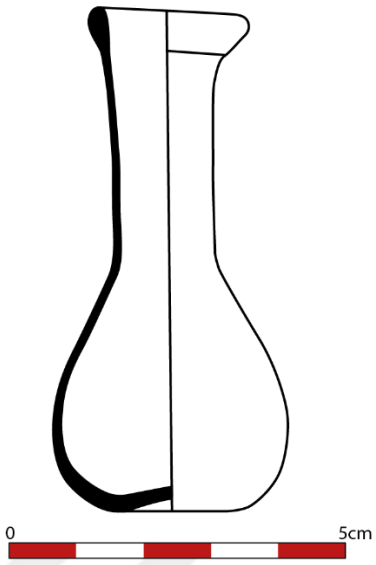
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 201</td><td>Çizim No:201</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5551</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">8 cm
2.5 cm
2.3 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">7e837c</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, orta kalınlık, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings 1957, 42, Form 28a; Isings 1971, 64, 98, Fig. 15/5; Hayes 1975, 125, Plt.32/487, 488; Canav 1985, 50, Kat. No. 56, 57; Lightfoot-Arslan 1992, 80-83, Kat. No. 36-39; Kunina 1997, 206, 324-326, Res. 178, Cat.No. 361-362; Whitehouse 1997, 133, Cat.No. 214, 215; Weinberg-Stern 2009, 128, Plt. 22/239; Atila 2015, 163, 170, Cat.No. 12, Fig. 3/12; Temür-Özbilgin 2023, Kat.No:22.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 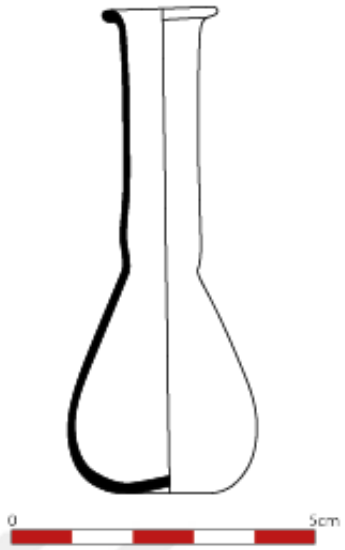
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 202</td><td>Çizim No:202</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">6885</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">10.5 cm
2.4 cm
2.9 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">eaefd3</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Sarımsı yeşil renkli, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, habbeli yüzey</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings 1957, 42, Form 28a; Isings 1971, 64, 98, Fig. 15/5; Hayes 1975, 125, Plt.32/487, 488; Canav 1985, 50, Kat. No. 56, 57; Lightfoot-Arslan 1992, 80-83, Kat. No. 36-39; Kunina 1997, 206, 324-326, Res. 178, Cat.No. 361-362; Whitehouse 1997, 133, Cat.No. 214, 215; Weinberg-Stern 2009, 128, Plt. 22/239; Atila 2015, 163, 170, Cat.No. 12, Fig. 3/12; Temür-Özbilgin 2023, Kat.No:22.</td></tr>
</table>

	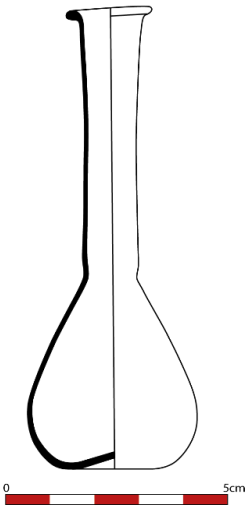	
Kat. No. 203	**Çizim No:203**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	10466	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	11.2 cm 2 cm 2.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	d4d2bb	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, uzun, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, 42, Form 28a; Isings 1971, 64, 98, Fig. 15/5; Hayes 1975, 125, Plt.32/487, 488; Canav 1985, 50, Kat. No. 56, 57; Lightfoot-Arslan 1992, 80-83, Kat. No. 36-39; Kunina 1997, 206, 324-326, Res. 178, Cat.No. 361-362; Whitehouse 1997, 133, Cat.No. 214, 215; Weinberg-Stern 2009, 128, Plt. 22/239; Atila 2015, 163, 170, Cat.No. 12, Fig. 3/12; Temür-Özbilgin 2023, Kat.No:22.		

	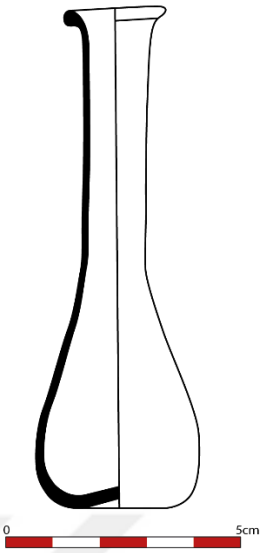	
Kat. No. 204	**Çizim No:204**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5492	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	11.2 cm 2 cm 2.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	73707f	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavi, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yüzeyde matlaşma.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, 42, Form 28a; Isings 1971, 64, 98, Fig. 15/5; Hayes 1975, 125, Plt.32/487, 488; Canav 1985, 50, Kat. No. 56, 57; Lightfoot-Arslan 1992, 80-83, Kat. No. 36-39; Kunina 1997, 206, 324-326, Res. 178, Cat.No. 361-362; Whitehouse 1997, 133, Cat.No. 214, 215; Weinberg-Stern 2009, 128, Plt. 22/239; Atila 2015, 163, 170, Cat.No. 12, Fig. 3/12; Temür-Özbilgin 2023, Kat.No:22.		

	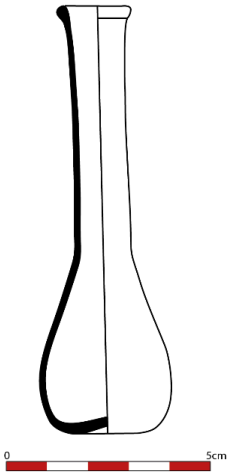	
Kat. No. 205	**Çizim No:205**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5496	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	11 cm 1.8 cm 2.1 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	978874	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, 42, Form 28a; Isings 1971, 64, 98, Fig. 15/5; Hayes 1975, 125, Plt.32/487, 488; Canav 1985, 50, Kat. No. 56, 57; Lightfoot-Arslan 1992, 80-83, Kat. No. 36-39; Kunina 1997, 206, 324-326, Res. 178, Cat.No. 361-362; Whitehouse 1997, 133, Cat.No. 214, 215; Weinberg-Stern 2009, 128, Plt. 22/239; Atila 2015, 163, 170, Cat.No. 12, Fig. 3/12; Temür-Özbilgin 2023, Kat.No:22.		

Kat. No. 206	**Çizim No:206**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5504	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.8 cm 1.8 cm 2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	64644f	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzeyde yer yer matlaşma.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, 42, Form 28a; Isings 1971, 64, 98, Fig. 15/5; Hayes 1975, 125, Plt.32/487, 488; Canav 1985, 50, Kat. No. 56, 57; Lightfoot-Arslan 1992, 80-83, Kat. No. 36-39; Kunina 1997, 206, 324-326, Res. 178, Cat.No. 361-362; Whitehouse 1997, 133, Cat.No. 214, 215; Weinberg-Stern 2009, 128, Plt. 22/239; Atila 2015, 163, 170, Cat.No. 12, Fig. 3/12; Temür-Özbilgin 2023, Kat.No:22.		

	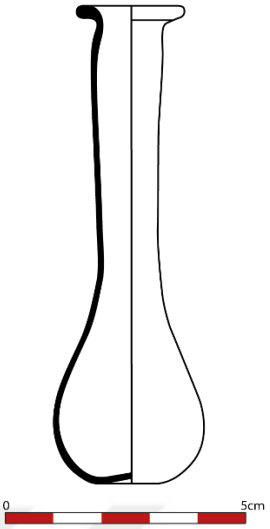	
Kat. No. 207	**Çizim No:207**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5513	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10.8 cm 2.6 cm 2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	cac8a9	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, 42, form 28a; 1971, 64, 98, _ g. 15/5; Hayes 1975, 125, Plt. 32/487, 488; Oliver 1980, 82, no. 101; Canav 1985, 50, Kat. No. 56, 57; Lightfoot ve Arslan, 1992, 80-83, Kat. No. 36-39; Weinberg ve McClellan 1992, 115-116, no. 79/2923, 2926, 2928; Kunina 1997, 206, 324-326, res. 178, cat. no. 361-362; Whitehouse 1997, 133, cat. no. 214, 215; Weinberg ve Stern 2009, 128, Plt. 22/239; Atila 2015, 163, 170, cat. no. 12; Temür ve Özbilgin 2023, Kat. No. 31.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 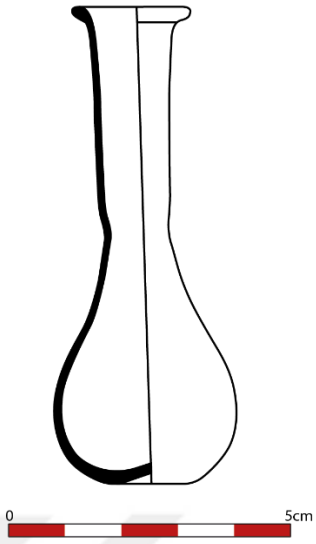
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 208</td><td>Çizim No:208</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5520</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">9.5 cm
2.3 cm
2 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">bebfa8</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings 1957, 42, form 28a; 1971, 64, 98, _ g. 15/5; Hayes 1975, 125, Plt. 32/487, 488; Oliver 1980, 82, no. 101; Canav 1985, 50, Kat. No. 56, 57; Lightfoot ve Arslan, 1992, 80-83, Kat. No. 36-39; Weinberg ve McClellan 1992, 115-116, no. 79/2923, 2926, 2928; Kunina 1997, 206, 324-326, res. 178, cat. no. 361-362; Whitehouse 1997, 133, cat. no. 214, 215; Weinberg ve Stern 2009, 128, Plt. 22/239; Atila 2015, 163, 170, cat. no. 12; Temür ve Özbilgin 2023, Kat. No. 31.</td></tr>
</table>

	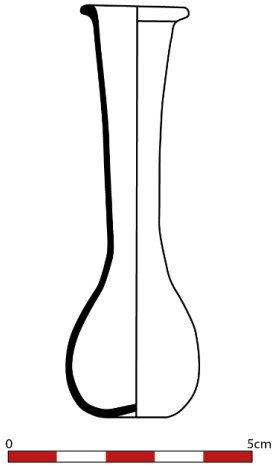	
Kat. No. 209	**Çizim No:209**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5522	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.2 cm 2.2 cm 1.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	606969	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, 42, form 28a; 1971, 64, 98, _ g. 15/5; Hayes 1975, 125, Plt. 32/487, 488; Oliver 1980, 82, no. 101; Canav 1985, 50, Kat. No. 56, 57; Lightfoot ve Arslan, 1992, 80-83, Kat. No. 36-39; Weinberg ve McClellan 1992, 115-116, no. 79/2923, 2926, 2928; Kunina 1997, 206, 324-326, res. 178, cat. no. 361-362; Whitehouse 1997, 133, cat. no. 214, 215; Weinberg ve Stern 2009, 128, Plt. 22/239; Atila 2015, 163, 170, cat. no. 12; Temür ve Özbilgin 2023, Kat. No. 31.		

	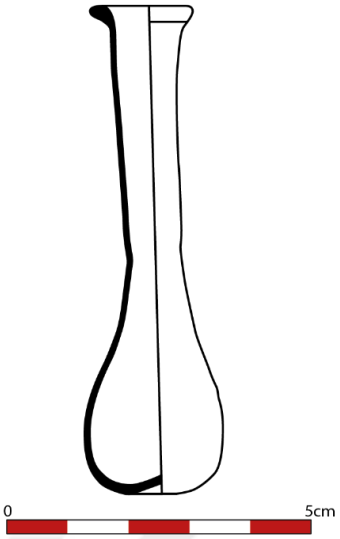	
Kat. No. 210	**Çizim No:210**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5567	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.1 cm 1.7 cm 2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	9a9f90	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, uzun, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, 42, form 28a; 1971, 64, 98, _ g. 15/5; Hayes 1975, 125, Plt. 32/487, 488; Oliver 1980, 82, no. 101; Lightfoot ve Arslan, 1992, 80-83, Kat. No. 36-39; Weinberg ve McClellan 1992, 115-116, no. 79/2923, 2926, 2928; Kunina 1997, 206, 324-326, res. 178, cat. no. 361-362; Whitehouse 1997, 133, cat. no. 214, 215; Weinberg ve Stern 2009, 128, Plt. 22/239; Atila 2015, 163, 170, cat. no. 12; Temür ve Özbilgin 2023, Kat. No. 31.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 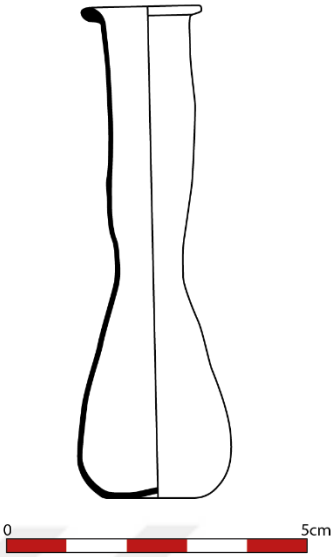
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 211</td><td>Çizim No:211</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5586</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">9.1 cm
2.1 cm
1.9 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">24252b</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, orta kalınlıkta, Mavi renkli, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, habbeli yüzey</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings 1957, 42, form 28a; 1971, 64, 98, _ g. 15/5; Hayes 1975, 125, Plt. 32/487, 488; Oliver 1980, 82, no. 101; Lightfoot ve Arslan, 1992, 80-83, Kat. No. 36-39; Weinberg ve McClellan 1992, 115-116, no. 79/2923, 2926, 2928; Kunina 1997, 206, 324-326, res. 178, cat. no. 361-362; Whitehouse 1997, 133, cat. no. 214, 215; Weinberg ve Stern 2009, 128, Plt. 22/239; Atila 2015, 163, 170, cat. no. 12; Temür ve Özbilgin 2023, Kat. No. 31.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2">
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 212</td><td>Çizim No:212</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5506</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">10.3 cm
2.2 cm
1.9 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">7e8c73</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulan ağız, silindirik boyun, konik gövde, düz taban, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings 1957, 42, form 28a; 1971, 64, 98, _ g. 15/5; Hayes 1975, 125, Plt. 32/487, 488; Oliver 1980, 82, no. 101; Canav 1985, 50, Kat. No. 56, 57; Lightfoot ve Arslan, 1992, 80-83, Kat. No. 36-39; Weinberg ve McClellan 1992, 115-116, no. 79/2923, 2926, 2928; Kunina 1997, 206, 324-326, res. 178, cat. no. 361-362; Whitehouse 1997, 133, cat. no. 214, 215; Weinberg ve Stern 2009, 128, Plt. 22/239; Atila 2015, 163, 170, cat. no. 12; Temür ve Özbilgin 2023, Kat. No. 31.</td></tr>
</table>

	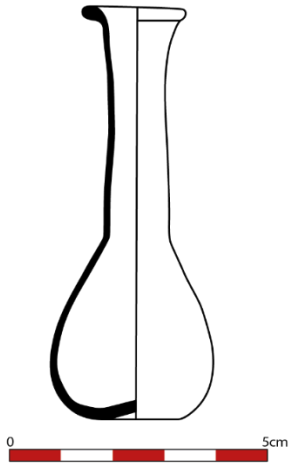	
Kat. No. 213	**Çizim No:213**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5531	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.5 cm 2 cm 2.1 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	606969	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, İnce cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, konik gövde, hafif içe çökük taban, irizeli yüzeyde korozyon tabakası.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, 42, form 28a; 1971, 64, 98, _ g. 15/5; Hayes 1975, 125, Plt. 32/487, 488; Oliver 1980, 82, no. 101; Canav 1985, 50, Kat. No. 56, 57; Lightfoot ve Arslan, 1992, 80-83, Kat. No. 36-39; Weinberg ve McClellan 1992, 115-116, no. 79/2923, 2926, 2928; Kunina 1997, 206, 324-326, res. 178, cat. no. 361-362; Whitehouse 1997, 133, cat. no. 214, 215; Weinberg ve Stern 2009, 128, Plt. 22/239; Atila 2015, 163, 170, cat. no. 12, _ g. 3/12; Temür-Özbilgin 2023, Kat. No.31.		

Kat. No. 214	**Çizim No:214**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5550	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.7 cm 1.7 cm 2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	938a7f	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yoğun habbbeler.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, 42, form 28a; 1971, 64, 98, _ g. 15/5; Hayes 1975, 125, Plt. 32/487, 488; Oliver 1980, 82, no. 101; Canav 1985, 50, Kat. No. 56, 57; Lightfoot ve Arslan, 1992, 80-83, Kat. No. 36-39; Weinberg ve McClellan 1992, 115-116, no. 79/2923, 2926, 2928; Kunina 1997, 206, 324-326, res. 178, cat. no. 361-362; Whitehouse 1997, 133, cat. no. 214, 215; Weinberg ve Stern 2009, 128, Plt. 22/239; Atila 2015, 163, 170, cat. no. 12, _ g. 3/12; Temür-Özbilgin 2023, Kat. No.31.		

	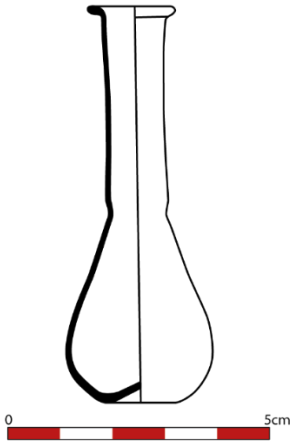	
Kat. No. 215	**Çizim No:215**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5566	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.6 cm 1.9 cm 1.7 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	96875e	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, yoğun habbbeler.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, 42, form 28a; 1971, 64, 98, _ g. 15/5; Hayes 1975, 125, Plt. 32/487, 488; Oliver 1980, 82, no. 101; Canav 1985, 50, Kat. No. 56, 57; Lightfoot ve Arslan, 1992, 80-83, Kat. No. 36-39; Weinberg ve McClellan 1992, 115-116, no. 79/2923, 2926, 2928; Kunina 1997, 206, 324-326, res. 178, cat. no. 361-362; Whitehouse 1997, 133, cat. no. 214, 215; Weinberg ve Stern 2009, 128, Plt. 22/239; Atila 2015, 163, 170, cat. no. 12, _ g. 3/12; Temür-Özbilgin 2023, Kat. No.31.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2">
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 216</td><td>Çizim No:216</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5605</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">8.3 cm
2.5 cm
2 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">7e4f2e</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, yoğun habbbeler.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings 1957, 42, form 28a; 1971, 64, 98, _ g. 15/5; Hayes 1975, 125, Plt. 32/487, 488; Oliver 1980, 82, no. 101; Canav 1985, 50, Kat. No. 56, 57; Lightfoot ve Arslan, 1992, 80-83, Kat. No. 36-39; Weinberg ve McClellan 1992, 115-116, no. 79/2923, 2926, 2928; Kunina 1997, 206, 324-326, res. 178, cat. no. 361-362; Whitehouse 1997, 133, cat. no. 214, 215; Weinberg ve Stern 2009, 128, Plt. 22/239; Atila 2015, 163, 170, cat. no. 12, _ g. 3/12; Temür-Özbilgin 2023, Kat. No.31.</td></tr>
</table>

	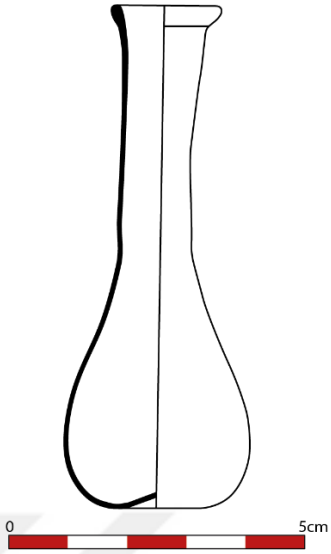	
Kat. No. 217	**Çizim No:217**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5596	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.6 cm 1.7 cm 1.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	7d766b	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulan ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yüzeyde korozyon tabakası, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, 42, form 28a; 1971, 64, 98, _ g. 15/5; Hayes 1975, 125, Plt. 32/487, 488; Oliver 1980, 82, no. 101; Canav 1985, 50, Kat. No. 56, 57; Lightfoot ve Arslan, 1992, 80-83, Kat. No. 36-39; Weinberg ve McClellan 1992, 115-116, no. 79/2923, 2926, 2928; Kunina 1997, 206, 324-326, res. 178, cat. no. 361-362; Whitehouse 1997, 133, cat. no. 214, 215; Weinberg ve Stern 2009, 128, Plt. 22/239; Atila 2015, 163, 170, cat. no. 12, _ g. 3/12; Temür-Özbilgin 2023, Kat. No.31.		

	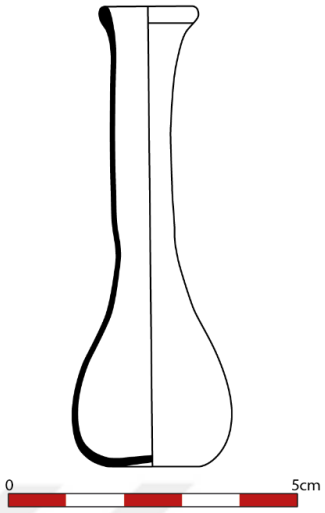	
Kat. No. 218	**Çizim No:218**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5615	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.8 cm 1.8 cm 2.3 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	9f9a89	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulan ağız, hafif eğimli silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, gövdede yoğun habbeler.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, 42, form 28a; 1971, 64, 98, _ g. 15/5; Hayes 1975, 125, Plt. 32/487, 488; Oliver 1980, 82, no. 101; Canav 1985, 50, Kat. No. 56, 57; Lightfoot ve Arslan, 1992, 80-83, Kat. No. 36-39; Weinberg ve McClellan 1992, 115-116, no. 79/2923, 2926, 2928; Kunina 1997, 206, 324-326, res. 178, cat. no. 361-362; Whitehouse 1997, 133, cat. no. 214, 215; Weinberg ve Stern 2009, 128, Plt. 22/239; Atila 2015, 163, 170, cat. no. 12, _ g. 3/12; Temür-Özbilgin 2023, Kat. No.31.		

	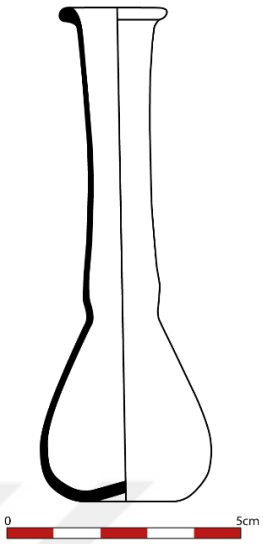	
Kat. No. 219	**Çizim No:219**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5538	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	11.6 cm 2.5 cm 2.4 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	8d713a	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulan ağızda akıtmalık, silindirik boyundan gövdeye geçişte alet izi, konik gövde, içe çökük taban, gövdede yoğun habbeler.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, 42, form 28a; 1971, 64, 98, _ g. 15/5; Hayes 1975, 125, Plt. 32/487, 488; Oliver 1980, 82, no. 101; Lightfoot ve Arslan, 1992, 80-83, Kat. No. 36-39; Weinberg ve McClellan 1992, 115-116, no. 79/2923, 2926, 2928; Kunina 1997, 206, 324-326, res. 178, cat. no. 361-362; Whitehouse 1997, 133, cat. no. 214, 215; Weinberg ve Stern 2009, 128, Plt. 22/239; Atila 2015, 163, 170, cat. no. 12, _ g. 3/12; Temür-Özbilgin 2023, Kat. No.31.		

	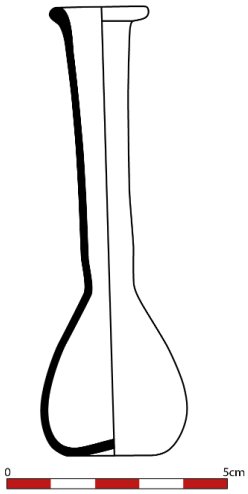	
Kat. No. 220	**Çizim No:220**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5498	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10.5 cm 2.2 cm 2.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	94886d	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, uzun, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, 97-98, form 82a1; Hayes 1975, 75, 174, 204, _ g. 9/261, 262, 263; Oliver 1980, 82-83, no. 99, 103, 104; Canav 1985, 50, Kat. No. 58, 59; Gürler 2000, 60, Kat. No. 74; Atila ve Gürler, 2009, 96-97, Kat. No. 156-159; Temür-Özbilgin 2023, Kat. No. 42.		

	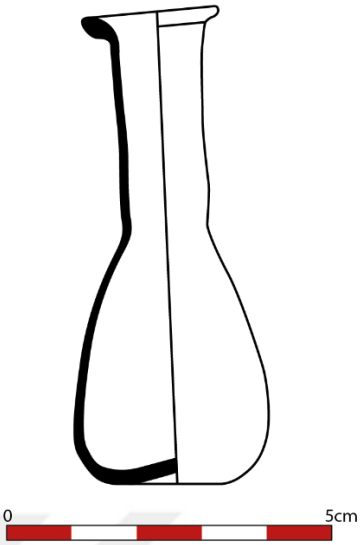	
Kat. No. 221	**Çizim No:221**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5532	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	7.5 cm 2.2 cm 2.2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	c7d5b5	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, 97-98, form 82a1; Hayes 1975, 75, 174, 204, _ g. 9/261, 262, 263; Oliver 1980, 82-83, no. 99, 103, 104; Canav 1985, 50, Kat. No. 58, 59; Gürler 2000, 60, Kat. No. 74; Atila ve Gürler, 2009, 96-97, Kat. No. 156-159; Temür-Özbilgin 2023, Kat. No. 42.		

	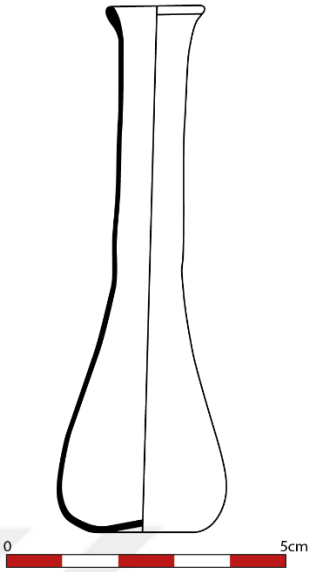	
Kat. No. 222	**Çizim No:222**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5613	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10.4 cm 1.9 cm 2.4 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	4f4a40	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, 97-98, form 82a1; Hayes 1975, 75, 174, 204, _ g. 9/261, 262, 263; Oliver 1980, 82-83, no. 99, 103, 104; Canav 1985, 50, Kat. No. 58, 59; Gürler 2000, 60, Kat. No. 74; Atila ve Gürler, 2009, 96-97, Kat. No. 156-159; Temür-Özbilgin 2023, Kat. No. 42.		

	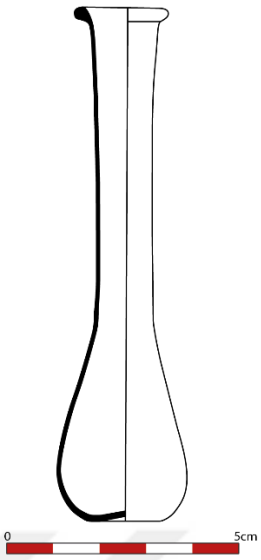	
Kat. No. 223	**Çizim No:223**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5623	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	11.8 cm 2.1 cm 1.9 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	939e94	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, 97-98, form 82a1; Hayes 1975, 75, 174, 204, _ g. 9/261, 262, 263; Oliver 1980, 82-83, no. 99, 103, 104; Canav 1985, 50, Kat. No. 58, 59; Gürler 2000, 60, Kat. No. 74; Atila ve Gürler, 2009, 96-97, Kat. No. 156-159; Temür-Özbilgin 2023, Kat. No. 42.		

	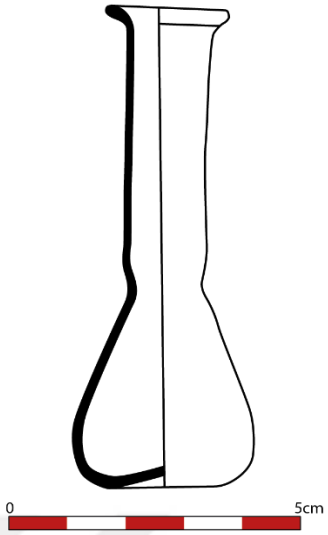	
Kat. No. 224	**Çizim No:224**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5464	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.9 cm 2.3 cm 2.1 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	90917f	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağızda akıtmalık, silindirik boyundan gövdeye geçişte aletle sıkma izi, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, 97-98, form 82a1; Hayes 1975, 75, 174, 204, _ g. 9/261, 262, 263; Oliver 1980, 82-83, no. 99, 103, 104; Canav 1985, 50, Kat. No. 58, 59; Gürler 2000, 60, Kat. No. 74; Atila ve Gürler, 2009, 96-97, Kat. No. 156-159; Temür-Özbilgin 2023, Kat. No. 42.		

Kat. No. 225	**Çizim No:225**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	7523	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.1 cm 1.7 cm 2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	84826e	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yoğun irizeli yüzey.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, 97-98, form 82a1; Hayes 1975, 75, 174, 204, _ g. 9/261, 262, 263; Oliver 1980, 82-83, no. 99, 103, 104; Canav 1985, 50, Kat. No. 58, 59; Gürler 2000, 60, Kat. No. 74; Atila ve Gürler, 2009, 96-97, Kat. No. 156-159; Temür-Özbilgin 2023, Kat. No. 42.		

	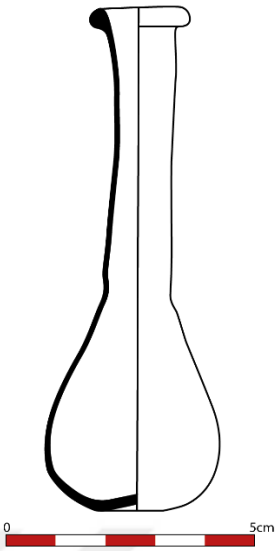	
Kat. No. 226	**Çizim No:226**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5491	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10.9 cm 2.1 cm 1.9 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	45514a	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda deformasyon, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, 97-98, form 82a1; Hayes 1975, 75, 174, 204, _ g. 9/261, 262, 263; Oliver 1980, 82-83, no. 99, 103, 104; Canav 1985, 50, Kat. No. 58, 59; Gürler 2000, 60, Kat. No. 74; Atila ve Gürler, 2009, 96-97, Kat. No. 156-159; Temür-Özbilgin 2023, Kat. No. 42.		

	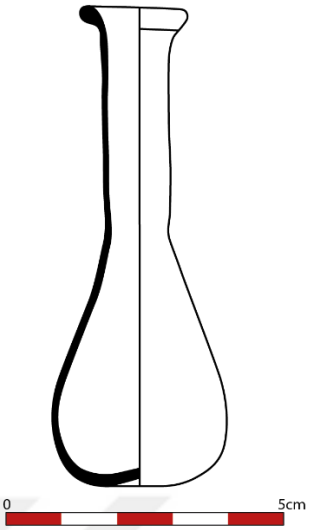	
Kat. No. 227	**Çizim No:227**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5545	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.5 cm 2 cm 2.3 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	9f9e94	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, habbeli yüzey	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, 97-98, form 82a1; Hayes 1975, 75, 174, 204, _ g. 9/261, 262, 263; Oliver 1980, 82-83, no. 99, 103, 104; Canav 1985, 50, Kat. No. 58, 59; Gürler 2000, 60, Kat. No. 74; Atila ve Gürler, 2009, 96-97, Kat. No. 156-159; Temür-Özbilgin 2023, Kat. No. 42.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 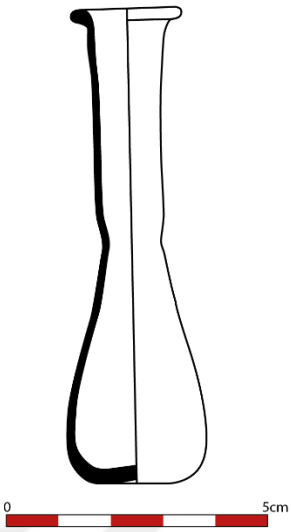
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 228</td><td>Çizim No:228</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5546</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">9.9 cm
2.3 cm
2.3 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">bebcad</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, hafif içe çökük taban, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings 1957, 97-98, form 82a1; Hayes 1975, 75, 174, 204, _ g. 9/261, 262, 263; Oliver 1980, 82-83, no. 99, 103, 104; Canav 1985, 50, Kat. No. 58, 59; Gürler 2000, 60, Kat. No. 74; Atila ve Gürler, 2009, 96-97, Kat. No. 156-159; Temür-Özbilgin 2023, Kat. No. 42.</td></tr>
</table>

	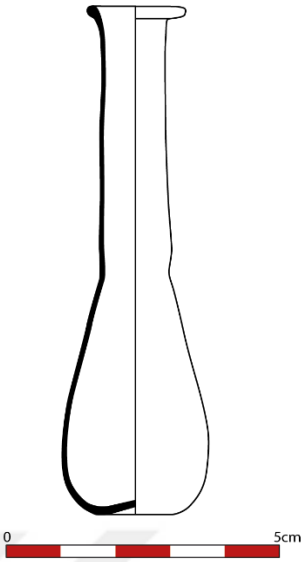	
Kat. No. 229	**Çizim No:229**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5589	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10.2 cm 1.8 cm 2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	70736c	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, hafif içe çökük taban, irizeli yüzey, gövdede habbeler.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, 97-98, form 82a1; Hayes 1975, 75, 174, 204, _ g. 9/261, 262, 263; Oliver 1980, 82-83, no. 99, 103, 104; Canav 1985, 50, Kat. No. 58, 59; Gürler 2000, 60, Kat. No. 74; Atila ve Gürler, 2009, 96-97, Kat. No. 156-159; Temür-Özbilgin 2023, Kat. No. 42.		

	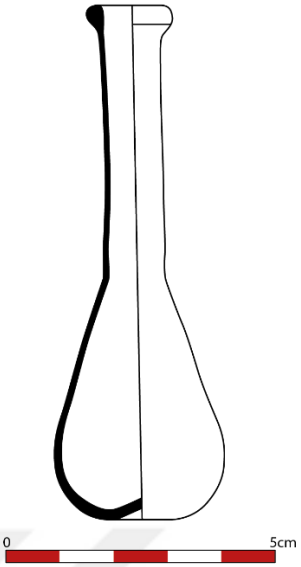	
Kat. No. 230	**Çizim No:230**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	7489	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.6 cm 1.1 cm 1.6 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	879386	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, yoğun habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, 97-98, form 82a1; Hayes 1975, 75, 174, 204, _ g. 9/261, 262, 263; Oliver 1980, 82-83, no. 99, 103, 104; Canav 1985, 50, Kat. No. 58, 59; Gürler 2000, 60, Kat. No. 74; Atila ve Gürler, 2009, 96-97, Kat. No. 156-159; Temür-Özbilgin 2023, Kat. No. 42.		

	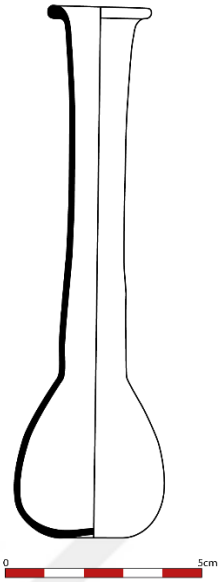	
Kat. No. 231	**Çizim No:231**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5499	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	14.2 cm 2.8 cm 2.7 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	8c8064	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, kahverengimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, hafif içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, 97-98, form 82a1; Hayes 1975, 75, 174, 204, _ g. 9/261, 262, 263; Oliver 1980, 82-83, no. 99, 103, 104; Canav 1985, 50, Kat. No. 58, 59; Gürler 2000, 60, Kat. No. 74; Atila ve Gürler, 2009, 96-97, Kat. No. 156-159; Temür-Özbilgin 2023, Kat. No. 42.		

	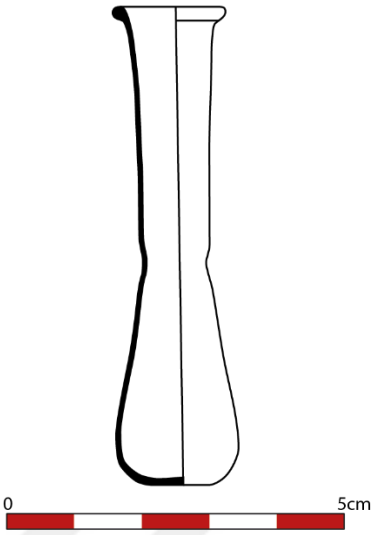	
Kat. No. 232	**Çizim No:232**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5610	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	7.3 cm 1.7 cm 1.2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	ac956c	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, kahverengimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, düz taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28b, Hayes 1975 s.74, no.251; Lightfoot-Arslan 1992 s. 43, no.10; Eker 2014, Kat.No. 245; Temür-Özbilgin 2023, Kat. No. 42.		

	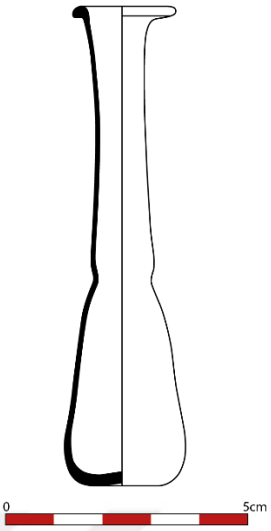	
Kat. No. 233	**Çizim No:233**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	10459	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.2 cm 1.9 cm 1.7 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	b6c8b6	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, konik gövde, düz taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28b, Hayes 1975 s.74, no.251; Lightfoot-Arslan 1992 s. 43, no.10; Eker 2014, Kat.No. 245; Temür-Özbilgin 2023, Kat. No. 42.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 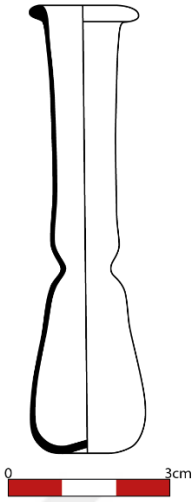
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 234</td><td>Çizim No:234</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">10463</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">8 cm
2 cm
1.6 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">a6a893</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyundan gövdeye geçişte aletle sıkma izi, konik gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28b, Hayes 1975 s.74, no.251; Lightfoot-Arslan 1992 s. 43, no.10; Eker 2014, Kat.No. 245; Temür-Özbilgin 2023, Kat. No. 42.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 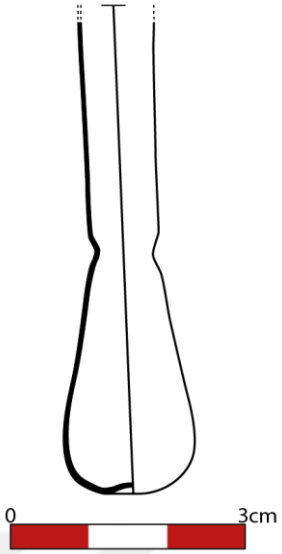
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 235</td><td>Çizim No:235</td><td>Sayfa No: 117,118</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5573</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Kor. Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">6.6 cm
-
0.8 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">75724c</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Ağız kısmı kırık</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, silindirik boyun, konik gövde, hafif içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28b, Hayes 1975 s.74, no.251; Lightfoot-Arslan 1992 s. 43, no.10; Eker 2014, Kat.No. 245; Temür-Özbilgin 2023, Kat. No. 42.</td></tr>
</table>

	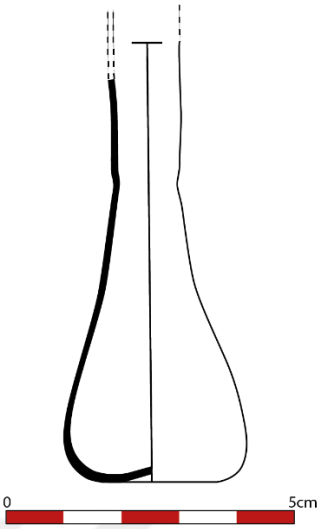	
Kat. No. 236	**Çizim No:236**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	9225	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Kor. Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.6 cm - 2.6 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	778e92	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Ağız kısmı kırık	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlii mavi, ağız ver boynun bir kısmı kırık, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, hatalı üretim, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28b, Hayes 1975 s.74, no.251; Lightfoot-Arslan 1992 s. 43, no.10; Eker 2014, Kat.No. 245; Temür-Özbilgin 2023, Kat. No. 42.		

	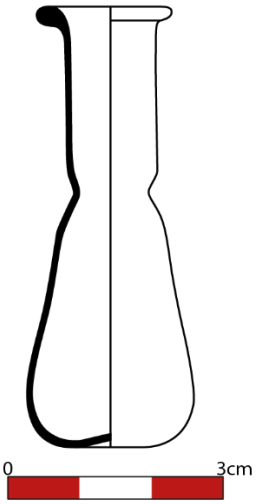	
Kat. No. 237	**Çizim No:237**	**Sayfa No: 117,118**
Envanter No:	5705	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Konik Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	6.2 cm 2 cm 1.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	7f817d	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlıkta, yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, konik gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde korozyon, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28b, Hayes 1975 s.74, no.251; Lightfoot-Arslan 1992 s. 43, no.10; Eker 2014, Kat.No. 245; Temür-Özbilgin 2023, Kat. No. 42.		

Oval Gövdeli Unguentarium

<table>
<tr><td colspan="2"> </td><td colspan="2"> 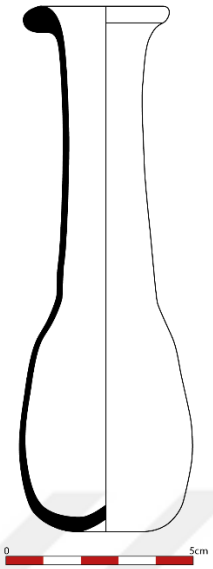 </td></tr>
<tr><td colspan="2">Kat. No. 238</td><td>Çizim No:238</td><td>Sayfa No: 119,120</td></tr>
<tr><td colspan="2">Envanter No:</td><td colspan="2">7522</td></tr>
<tr><td colspan="2">Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td colspan="2">Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Oval Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td colspan="2">Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">13 cm
3.4 cm
2.7 cm</td></tr>
<tr><td colspan="2">Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td colspan="2">Renk Skalası:</td><td colspan="2">759c91</td></tr>
<tr><td colspan="2">Bezemesi:</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td colspan="2">Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td colspan="2">Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, oval gövde, hafif içe çökük taban, habbeli yüzey</td></tr>
<tr><td colspan="2">Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="4">Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28b; Hayes, 1975, No:628; Gürler 2000; no:40; Öztürk 2012, Kat. No: 13,15; Eker, 2014, 417, Kat.No.237; Höpken-Çakmaklı, 2015, 127, Kat.No.280; Erten, 2018, 156, Kat.No.60; Örs 2019, Kat. No. 23.</td></tr>
</table>

	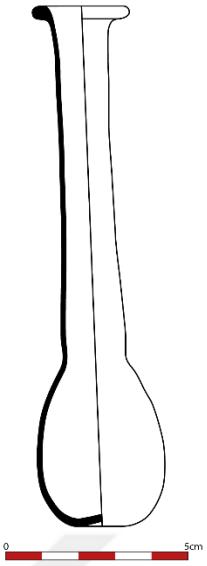	
Kat. No. 239	**Çizim No:239**	**Sayfa No: 119,120**
Envanter No:	5523	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Oval Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	15.2 cm 2.5 cm 2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	d6d6cb	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, oval gövde, hafif içe çökük taban, habbeli yüzey	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28b; Hayes, 1975, No:628; Gürler 2000; no:40; Öztürk 2012, Kat. No: 13,15; Eker, 2014, 417, Kat.No.237; Höpken-Çakmaklı, 2015, 127, Kat.No.280; Erten, 2018, 156, Kat.No.60; Örs 2019, Kat. No. 23.		

	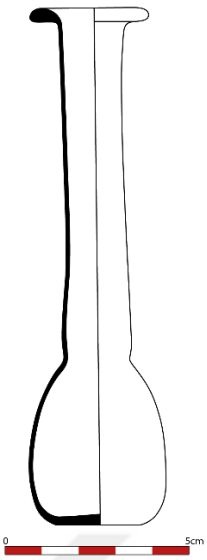	
Kat. No. 240	**Çizim No:240**	**Sayfa No: 119,120**
Envanter No:	5670	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Oval Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	15.5 cm 3.5 cm 3 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	838277	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, oval gövde, hafif içe çökük taban, habbeli yüzey	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28b; Hayes, 1975, No:628; Gürler 2000; no:40; Öztürk 2012, Kat. No: 13,15; Eker, 2014, 417, Kat.No.237; Höpken ve Çakmaklı, 2015, no. 242; Erten, 2018, Kat.No.71; Örs 2019, Kat. No. 23.		

<table>
<tr><td> </td><td colspan="2"> </td></tr>
<tr><td>Kat. No. 241</td><td>Çizim No:241</td><td>Sayfa No: 119,120</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">9221</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Oval Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">15 cm (korunan yükseklik)
-
2.5 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">6b8297</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Ağız kısmı kırık</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, mavi, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, oval gövde, hafif içe çökük taban, habbeli yüzey</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28b; Hayes, 1975, No:628; Gürler 2000; no:40; Öztürk 2012, Kat. No: 13,15; Eker, 2014, 417, Kat.No.237; Höpken ve Çakmaklı, 2015, no. 242; Erten, 2018, 156, Kat.No.60; Örs 2019, Kat. No. 23; Tavukçu 2020, Kat. No. 27.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td> </td><td colspan="2"> 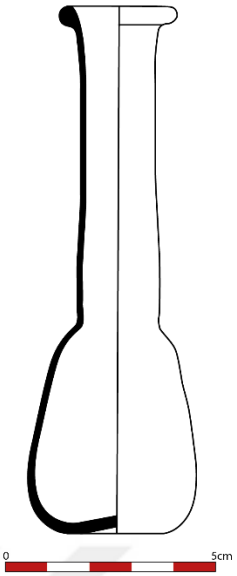 </td></tr>
<tr><td>Kat. No. 242</td><td>Çizim No:242</td><td>Sayfa No: 119,120</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5542</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Oval Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">13.5 cm
3 cm
3.3 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">707870</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, oval gövde, hafif içe çökük taban, habbeli yüzey</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 28b; Hayes, 1975, No:628; Gürler 2000; no:40; Öztürk 2012, Kat. No: 13,15; Eker, 2014, 417, Kat.No.237; Höpken-Çakmaklı, 2015, 127, Kat.No.280; Erten, 2018, 156, Kat.No.60; Örs 2019, Kat. No. 23.</td></tr>
</table>

Şamdan Gövdeli Unguentarium

	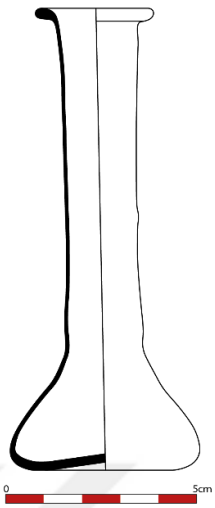	
Kat. No. 243	**Çizim No:243**	**Sayfa No: 120,121**
Envanter No:	9220	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Şamdan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	12 cm 3 cm 4.1 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	9fa8a0	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Gövdesinde aşınmalar mevcut	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, şamdan biçimli gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, boyun ve gövdede habeler.	
Dönem:	**MS 2.-3. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957: 97, Form. 82 B2; Lancel, 1967: 75, Kat. No. 135-137; Hayes, 1975, 173, Fig. 8, No. 237; Akat, Fıratlı ve Kocabaş, 1984: 20, No. 55c; Lightfoot ve Arslan, 1992:84, No. 40; 85, No.41; 86, No. 42158, Kat. No. 271; 159, Kat. No.274; Gürler, 2000: 63, No. 80; Lightfoot, 2007: 169, No. 436; Atila ve Gürler, 2009: 110, Kat.No. 181; Antonaras, 2012: 244, No. 391; Eker, 2014: 389, Kat. No. 299; Antonaras, 2017:282, Pl. 7, No. 197-198; Erten, 2018: 234, Kat. No. 94; 236, Kat. No. 95; 237, Kat. No. 96.		

	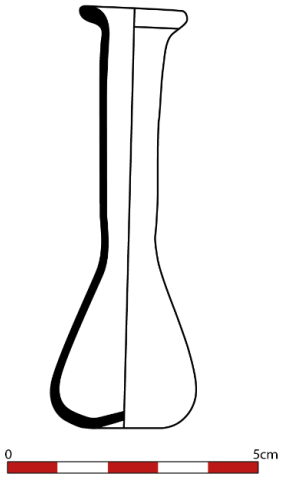	
Kat. No. 244	**Çizim No:244**	**Sayfa No: 120,121**
Envanter No:	5516	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Şamdan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.1 cm 2.2 cm 2.4 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	8e9388	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, şamdan biçimli gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, boyun ve gövdede habeler.	
Dönem:	**MS 2-3. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957: 97, Form. 82 B2; Lancel, 1967: 75, Kat. No. 135-137; Hayes, 1975, 173, Fig. 8, No. 237; Akat, Fıratlı ve Kocabaş, 1984: 20, No. 55c; Lightfoot ve Arslan, 1992:84, No. 40; 85, No.41; 86, No. 42; Whitehouse, 1997: 157, Kat. No. 270; 158, Kat. No. 271; 159, Kat. No.274; Gürler, 2000: 63, No. 80; Lightfoot, 2007: 169, No. 436; Atila ve Gürler, 2009: 110, Kat.No. 181; Antonaras, 2012: 244, No. 391; Eker, 2014: 389, Kat. No. 299; Antonaras, 2017:282, Pl. 7, No. 197-198; Erten, 2018: 234, Kat. No. 94; 236, Kat. No. 95; 237, Kat. No. 96.		

	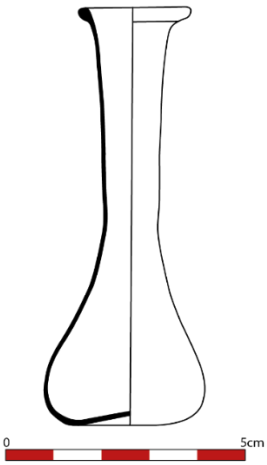	
Kat. No. 245	**Çizim No:245**	**Sayfa No: 120,121**
Envanter No:	5597	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Şamdan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9 cm 2.4 cm 2.6 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	666868	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, şamdan biçimli gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, boyun ve gövdede habeler.	
Dönem:	**MS 2-3. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957: 97, Form. 82 B2; Lancel, 1967: 75, Kat. No. 135-137; Hayes, 1975, 173, Fig. 8, No. 237; Lightfoot, 1993b: Fig. 23, No.51-57; Barkoczi, 1996: Taf.XVII, No. 218-222; Whitehouse, 1997: 157, Kat. No. 270; 158, Kat. No. 271; 159, Kat. No.274; Gürler, 2000: 63, No. 80; Lightfoot, 2007: 169, No. 436; Atila ve Gürler, 2009: 110, Kat.No. 181; Antonaras, 2012: 244, No. 391; Eker, 2014: 389, Kat. No. 299; Antonaras, 2017:282, Pl. 7, No. 197-198; Erten, 2018: 234, Kat. No. 94; 236, Kat. No. 95; 237, Kat. No. 96.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 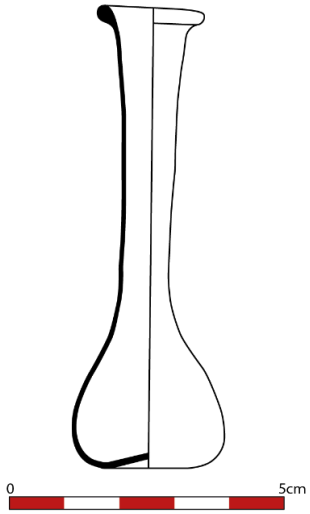
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 246</td><td>Çizim No:246</td><td>Sayfa No: 120,121</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5603</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Şamdan Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">8.4 cm
1.9 cm
2.8 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">878579</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Gövdede küçük bir delik oluşmuş</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, şamdan biçimli gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, boyun ve gövdede habeler.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 2-3. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957: 97, Form. 82 B2; Lancel, 1967: 75, Kat. No. 135-137; Hayes, 1975, 173, Fig. 8, No. 237; Akat, Fıratlı ve Kocabaş, 1984: 20, No. 55c; Lightfoot ve Arslan, 1992:84, No. 40; 85, No.41; 86, No. 42Whitehouse, 1997: 157, Kat. No. 270; 158, Kat. No. 271; 159, Kat. No.274; Gürler, 2000: 63, No. 80; Lightfoot, 2007: 169, No. 436; Atila ve Gürler, 2009: 110, Kat.No. 181; Antonaras, 2012: 244, No. 391; Eker, 2014: 389, Kat. No. 299; Antonaras, 2017:282, Pl. 7, No. 197-198; Erten, 2018: 234, Kat. No. 94; 236, Kat. No. 95; 237, Kat. No. 96.</td></tr>
</table>

	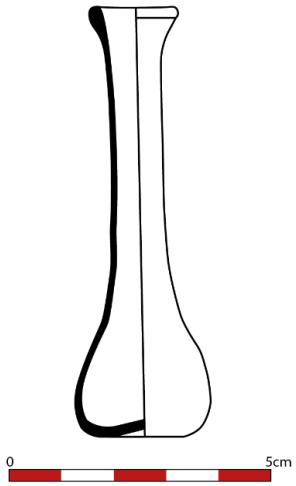	
Kat. No. 247	**Çizim No:247**	**Sayfa No: 120,121**
Envanter No:	5537	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Şamdan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.8 cm 1.8 cm 2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	9c8678	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Kahverengimsi yeşil renkli, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, çan-şamdan gövde, hafif içe çökük taban, habbeli yüzey	
Dönem:	**MS 2-3. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957: 97, Form. 82 B2; Whitehouse, 1997: 157, Kat. No. 270; 158, Kat. No. 271; 159, Kat. No.274; Gürler, 2000: 63, No. 80; Lightfoot, 2007: 169, No. 436; Atila ve Gürler, 2009: 110, Kat.No. 181; Antonaras, 2012: 244, No. 391; Eker, 2014: 389, Kat. No. 299; Antonaras, 2017:282, Pl. 7, No. 197-198; Erten, 2018: 234, Kat. No. 94; 236, Kat. No. 95; 237, Kat. No. 96.		

	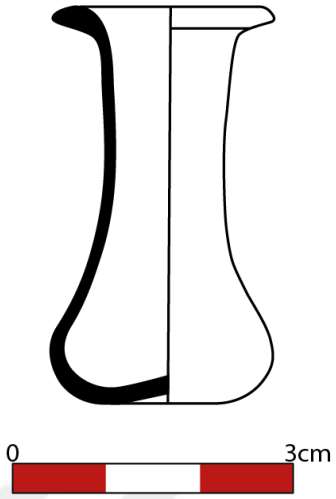	
Kat. No. 248	**Çizim No:248**	**Sayfa No: 120,121**
Envanter No:	7142	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Şamdan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	5.3 cm 2.6 cm 2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	9db1a1	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlık, yeşil, dışa çekilerek oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, şamdan biçimli gövde, içe çökük taban, korozyonlu yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 2.-3. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957: 97, Form. 82 B2; Whitehouse, 1997: 157, Kat. No. 270; 158, Kat. No. 271; 159, Kat. No.274; Gürler, 2000: 63, No. 80; Lightfoot, 2007: 169, No. 436; Atila ve Gürler, 2009: 110, Kat.No. 181; Antonaras, 2012: 244, No. 391; Eker, 2014: 389, Kat. No. 299; Antonaras, 2017:282, Pl. 7, No. 197-198; Erten, 2018: 234, Kat. No. 94; 236, Kat. No. 95; 237, Kat. No. 96.		

	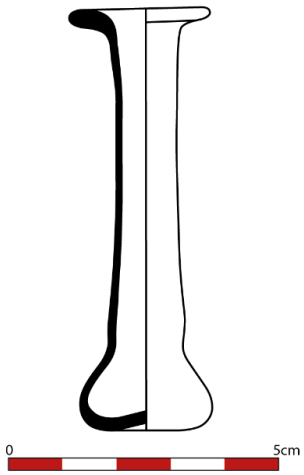	
Kat. No. 249	**Çizim No:249**	**Sayfa No: 120,121**
Envanter No:	7492	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Şamdan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8 cm 2.5 cm 2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	8d998f	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlık, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş tabla ağız, silindirik boyun, şamdan biçimli gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 2.-3. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957: 97, Form. 82 B2; Whitehouse, 1997: 157, Kat. No. 270; 158, Kat. No. 271; 159, Kat. No.274; Gürler, 2000: 63, No. 80; Lightfoot, 2007: 169, No. 436; Atila ve Gürler, 2009: 110, Kat.No. 181; Antonaras, 2012: 244, No. 391; Eker, 2014: 389, Kat. No. 299; Antonaras, 2017:282, Pl. 7, No. 197-198; Erten, 2018: 234, Kat. No. 94; 236, Kat. No. 95; 237, Kat. No. 96.		

	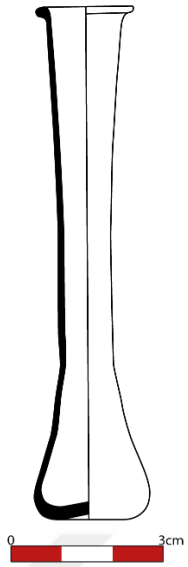	
Kat. No. 250	**Çizim No:250**	**Sayfa No: 120,121**
Envanter No:	10462	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Şamdan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10.2 cm 2.1 1.9 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	8f9e84	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, uzun, silindirik boyun, şamdan biçimli gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 2.-3. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 82B1; Cooney 1974 s.103, no. 1072; Saldern 1980 s.25, pl. 21, no. 112; Gençler Güray 2011, s. 247, fig.7, no. 1-3; Eker 2014, Kat.no.192.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 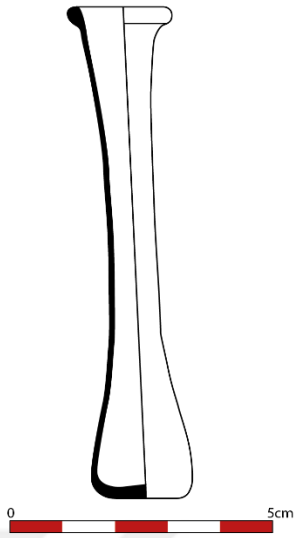
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 251</td><td>Çizim No:251</td><td>Sayfa no: 120,121</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5686</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Şamdan Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">9.5 cm
2 cm
2 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">af8f71</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, uzun, silindirik boyun, şamdan biçimli gövde, içe çökük taban, korozyon tabakası, irizeli yüzey, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 2.-3. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 82B1; Cooney 1974 s.103, no. 1072; Saldern 1980 s.25, pl. 21, no. 112; Gençler Güray 2011, s. 247, fig.7, no. 1-3; Eker 2014, Kat.no.192.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2">
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 252</td><td>Çizim No:252</td><td>Sayfa No: 120,121</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5525</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Şamdan Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">10 cm
2.2 cm
1.2 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">a9a07d</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, uzun, silindirik boyun, şamdan biçimli gövde, içe çökük taban, yoğun korozyon tabakası, irizeli yüzey, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 2.-3. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 82B1; Cooney 1974 s.103, no. 1072; Saldern 1980 s.25, pl. 21, no. 112; Gençler Güray 2011, s. 247, fig.7, no. 1-3; Eker 2014, Kat.no.192.</td></tr>
</table>

	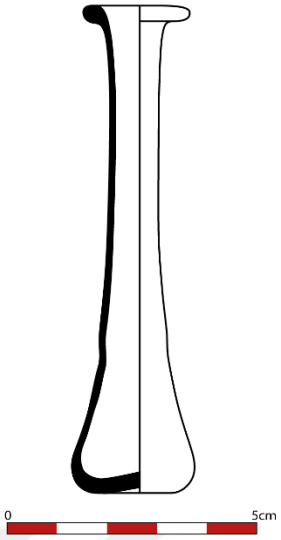	
Kat. No. 253	**Çizim No:253**	**Sayfa No: 120,121**
Envanter No:	7491	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Şamdan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10.1 cm 2.2 cm 2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	6d8d80	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, uzun, silindirik boyun, şamdan biçimli gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 2.-3. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 82B1; Cooney 1974 s.103, no. 1072; Saldern 1980 s.25, pl. 21, no. 112; Gençler Güray 2011, s. 247, fig.7, no. 1-3; Eker 2014, Kat.no.192.		

	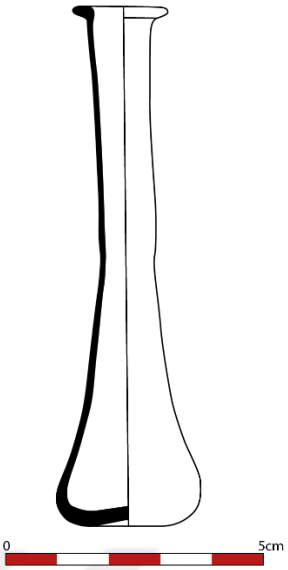	
Kat. No. 254	**Çizim No:254**	**Sayfa No: 120,121**
Envanter No:	5682	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Şamdan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	11.1 cm 1.8 cm 2.4 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	848a8a	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, uzun, silindirik boyun, şamdan biçimli gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 2.-3. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 82B1; Cooney 1974 s.103, no. 1072; Saldern 1980 s.25, pl. 21, no. 112; Gençler Güray 2011, s. 247, fig.7, no. 1-3; Eker 2014, Kat.no.192.		

	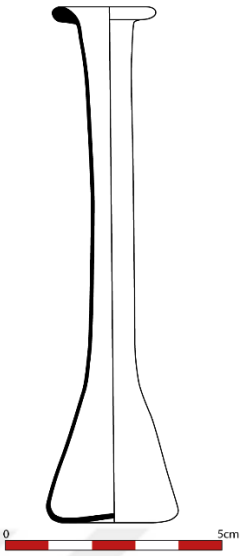	
Kat. No. 255	**Çizim No:255**	**Sayfa No: 120,121**
Envanter No:	5624	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Şamdan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	12.7 cm 2.5 cm 3.2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	c7c7b2	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, uzun, silindirik boyun, şamdan biçimli gövde, hafif içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 2.-3. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957: 97, Form. 82 B2; Lancel, 1967: 75, Kat. No. 135-137; Hayes, 1975,173, Fig. 8, No. 237; Akat, Fıratlı ve Kocabaş, 1984: 20, No. 55c; Lightfoot ve Arslan, 1992:84, No. 40; 85, No.41; 86, No. 42; Lightfoot, 1993b: Fig. 23, No.51-57; Barkoczi, 1996: Taf.XVII, No. 218-222; Antonaras, 2012: 244, No. 391; Eker, 2014: 389, Kat. No. 299; Antonaras, 2017: 282, Pl. 7, No. 197-198; Erten, 2018: 234, Kat. No. 94; 236, Kat. No. 95; 237, Kat. No. 96; Soslu 2023, Kat. No.201.		

	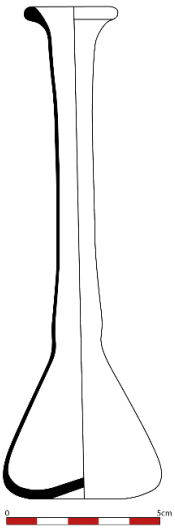	
Kat. No. 256	**Çizim No:256**	**Sayfa No: 120,121**
Envanter No:	5671	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Şamdan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	16.7 cm 3.2 cm 4.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	be9f8d	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, uzun, silindirik boyunda alet izi, şamdan biçimli gövde, hafif içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 2.-3. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957: 97, Form. 82 B2; Lancel, 1967: 75, Kat. No. 135-137; Hayes, 1975,173, Fig. 8, No. 237; Lightfoot, 1993b: Fig. 23, No.51-57; Barkoczi, 1996: Taf.XVII, No. 218-222; Antonaras, 2012: 244, No. 391; Eker, 2014: 389, Kat. No. 299; Antonaras, 2017: 282, Pl. 7, No. 197-198; Erten, 2018: 234, Kat. No. 94; 236, Kat. No. 95; 237, Kat. No. 96; Soslu 2023, Kat. No.201.		

	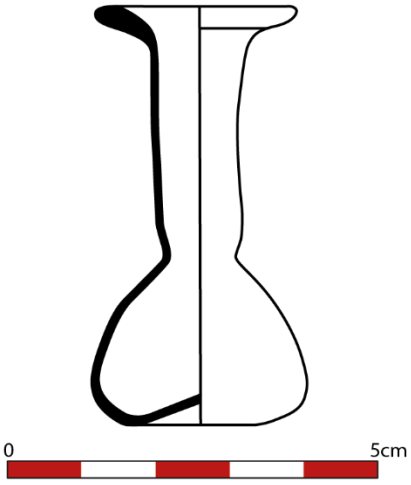	
Kat. No. 257	**Çizim No:257**	**Sayfa No: 120,121**
Envanter No:	5570	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Şamdan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	5.6 cm 2.8 cm 2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	87877b	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, şamdan gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 2.-3. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957: 97, Form. 82A1; Neuburg, 1962: No. 57; Hoster, 1976: No. 127;Oliver, 1980: 84, Kat. No. 109; 85, Kat. No. 110-111; Atila ve Gürler, 2009: 79, Kat. No. 124; Güray, 2011: 265, Fig. 7, No. 8; Eker, 2014: 386, Kat. No. 292-293; Okan ve Önemli, 2017: 109, Şek. 14b; Hanar, 2018: 396, Kat. No. 399; Erten, 2018: 29, Kat. No. 5; 240, Kat. No. 97, 242, Kat.No.98, 244, Kat. No. 99; Temür ve Eker, 2019: 89, Kat. No. 75; Soslu 2023, Kat. No. 165.		

	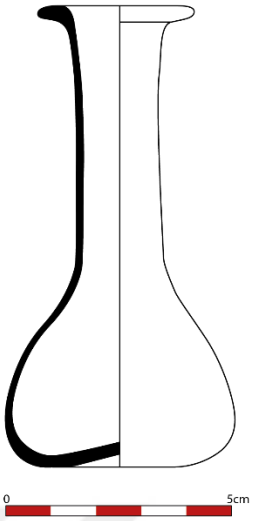	
Kat. No. 258	**Çizim No:258**	**Sayfa No: 120,121**
Envanter No:	6893	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Şamdan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10.4 cm 3.4 cm 4.2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	b9c1a7	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Gövdesinde aşınmalar mevcut	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlıkta, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, şamdan biçimli gövde, konkav dip, yüzeyde matlaşma.	
Dönem:	**MS 2.-3. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957: 97, Form. 82A1; Neuburg, 1962: No. 57; Hoster, 1976: No. 127;Oliver, 1980: 84, Kat. No. 109; 85, Kat. No. 110-111; Atila ve Gürler, 2009: 79, Kat. No. 124; Güray, 2011: 265, Fig. 7, No. 8; Eker, 2014: 386, Kat. No. 292-293; Okan ve Önemli, 2017: 109, Şek. 14b; Hanar, 2018: 396, Kat. No. 399; Erten, 2018: 29, Kat. No. 5; 240, Kat. No. 97, 242, Kat.No.98, 244, Kat. No. 99; Temür ve Eker, 2019: 89, Kat. No. 75; Soslu 2023, Kat. No. 165.		

	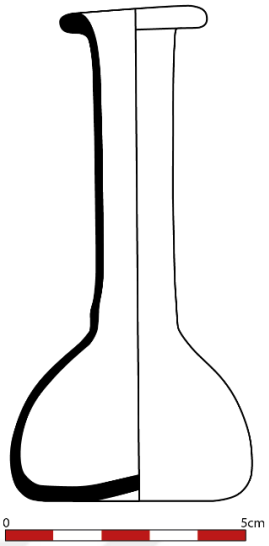	
Kat. No. 259	**Çizim No:259**	**Sayfa No: 120,121**
Envanter No:	5547	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Şamdan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10.9 cm 3.3 cm 4.7 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	a58a66	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlıkta, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş tabla ağız, silindirik boyun, şamdan biçimli gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde matlaşma, habbeler.	
Dönem:	**MS 2.-3. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957: 97, Form. 82A1; Neuburg, 1962: No. 57; Hoster, 1976: No. 127; Atila ve Gürler, 2009: 79, Kat. No. 124; Güray, 2011: 265, Fig. 7, No. 8; Eker, 2014: 386, Kat. No. 292-293; Okan ve Önemli, 2017: 109, Şek. 14b; Hanar, 2018: 396, Kat. No. 399; Erten, 2018: 29, Kat. No. 5; 240, Kat. No. 97, 242, Kat.No.98, 244, Kat. No. 99; Temür ve Eker, 2019: 89, Kat. No. 75; Soslu 2023, Kat. No. 165.		

Kat. No. 260	**Çizim No:260**	**Sayfa No: 120,121**
Envanter No:	5647	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Şamdan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	11.2 cm 2.4 cm 5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	8d8569	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlıkta, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş tabla ağız, hafif sağa eğimli silindirik boyun, şamdan biçimli gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde matlaşma, habbeler.	
Dönem:	**MS 2.-3. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957: 97, Form. 82A1; Neuburg, 1962: No. 57; Hoster, 1976: No. 127; Atila ve Gürler, 2009: 79, Kat. No. 124; Güray, 2011: 265, Fig. 7, No. 8; Eker, 2014: 386, Kat. No. 292-293; Okan ve Önemli, 2017: 109, Şek. 14b; Hanar, 2018: 396, Kat. No. 399; Erten, 2018: 29, Kat. No. 5; 240, Kat. No. 97, 242, Kat.No.98, 244, Kat. No. 99; Temür ve Eker, 2019: 89, Kat. No. 75; Soslu 2023, Kat. No. 165.		

	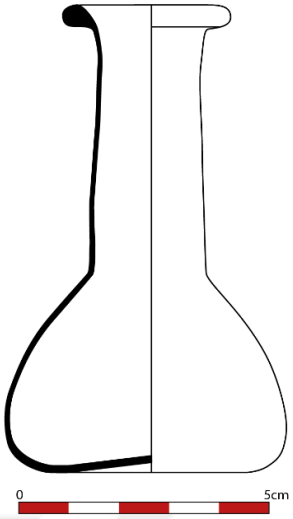	
Kat. No. 261	**Çizim No:261**	**Sayfa No: 120,121**
Envanter No:	5636	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Şamdan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10.4 cm 3.6 cm 4.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	c0a582	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlıkta, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş tabla ağız, hafif sağa eğimli silindirik boyun, şamdan biçimli gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde matlaşma.	
Dönem:	**MS 2.-3. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957: 97, Form. 82A1; Neuburg, 1962: No. 57; Hoster, 1976: No. 127; Atila ve Gürler, 2009: 79, Kat. No. 124; Güray, 2011: 265, Fig. 7, No. 8; Eker, 2014: 386, Kat. No. 292-293; Okan ve Önemli, 2017: 109, Şek. 14b; Hanar, 2018: 396, Kat. No. 399; Erten, 2018: 29, Kat. No. 5; 240, Kat. No. 97, 242, Kat.No.98, 244, Kat. No. 99; Temür ve Eker, 2019: 89, Kat. No. 75; Soslu 2023, Kat. No. 165.		

	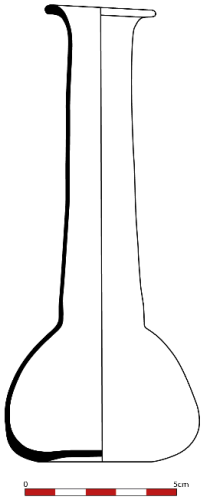	
Kat. No. 262	**Çizim No:262**	**Sayfa No: 120,121**
Envanter No:	5558	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Şamdan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	16.9 cm 3.8 cm 5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	bc9c72	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, İnce cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, uzun, silindirik boyun, şamdan biçimli gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, boyun ve gövdede habbeler.	
Dönem:	**MS 2.-3. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957: 97, Form. 82A1; Neuburg, 1962: No. 57; Hoster, 1976: No. 127; Atila ve Gürler, 2009: 79, Kat. No. 124; Güray, 2011: 265, Fig. 7, No. 8; Eker, 2014: 386, Kat. No. 292-293; Okan ve Önemli, 2017: 109, Şek. 14b; Hanar, 2018: 396, Kat. No. 399; Erten, 2018: 29, Kat. No. 5; 240, Kat. No. 97, 242, Kat.No.98, 244, Kat. No. 99; Temür ve Eker, 2019: 89, Kat. No. 75; Soslu 2023, Kat. No. 165.		

	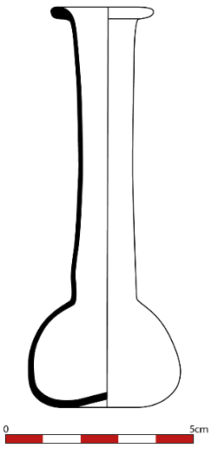	
Kat. No. 263	**Çizim No:263**	**Sayfa No: 120,121**
Envanter No:	6880	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Şamdan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	13.3 cm 3.2 cm 3.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	e9f5e8	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, İnce cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, uzun, silindirik boyun, şamdan biçimli gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, boyun ve gövdede habbeler.	
Dönem:	**MS 2.-3. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957: 97, Form. 82A1; Neuburg, 1962: No. 57; Hoster, 1976: No. 127;Atila ve Gürler, 2009: 79, Kat. No. 124; Güray, 2011: 265, Fig. 7, No. 8; Eker, 2014: 386, Kat. No. 292-293; Okan ve Önemli, 2017: 109, Şek. 14b; Hanar, 2018: 396, Kat. No. 399; Erten, 2018: 29, Kat. No. 5; 240, Kat. No. 97, 242, Kat.No.98, 244, Kat. No. 99; Temür ve Eker, 2019: 89, Kat. No. 75; Soslu 2023, Kat. No. 165.		

	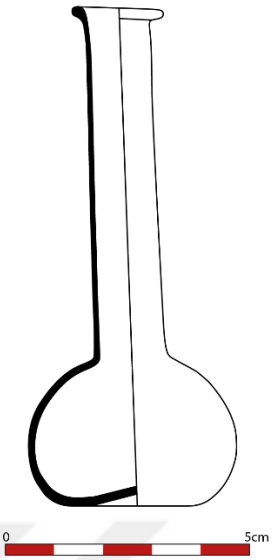	
Kat. No. 264	**Çizim No:264**	**Sayfa No: 120,121**
Envanter No:	6879	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Şamdan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	13.1 cm 2.2 cm 3.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	8fa5a5	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, uzun, silindirik boyun, şamdan biçimli gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, boyun ve gövdede habbeler.	
Dönem:	**MS 2.-3. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957: 97, Form. 82A1; Neuburg, 1962: No. 57;Oliver, 1980: 84, Kat. No. 109; 85, Kat. No. 110-111; Atila ve Gürler, 2009: 79, Kat. No. 124; Güray, 2011: 265, Fig. 7, No. 8; Eker, 2014: 386, Kat. No. 292-293; Okan ve Önemli, 2017: 109, Şek. 14b; Hanar, 2018: 396, Kat. No. 399; Erten, 2018: 29, Kat. No. 5; 240, Kat. No. 97, 242, Kat.No.98, 244, Kat. No. 99; Temür ve Eker, 2019: 89, Kat. No. 75; Soslu 2023, Kat. No. 165.		

	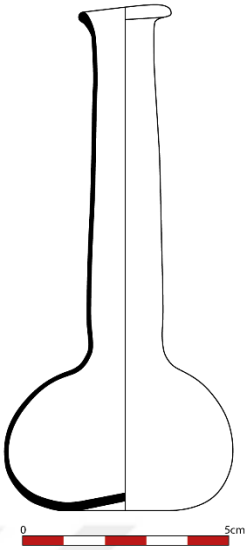	
Kat. No. 265	**Çizim No:265**	**Sayfa No: 120,121**
Envanter No:	5663	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Şamdan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	13 cm 2.4 cm 3.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	737871	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, uzun, silindirik boyun, şamdan biçimli gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey, boyun ve gövdede habbeler.	
Dönem:	**MS 2.-3. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957: 97, Form. 82A1; Neuburg, 1962: No. 57;Oliver, 1980: 84, Kat. No. 109; 85, Kat. No. 110-111; Atila ve Gürler, 2009: 79, Kat. No. 124; Güray, 2011: 265, Fig. 7, No. 8; Eker, 2014: 386, Kat. No. 292-293; Okan ve Önemli, 2017: 109, Şek. 14b; Hanar, 2018: 396, Kat. No. 399; Erten, 2018: 29, Kat. No. 5; 240, Kat. No. 97, 242, Kat.No.98, 244, Kat. No. 99; Temür ve Eker, 2019: 89, Kat. No. 75; Soslu 2023, Kat. No. 165.		

	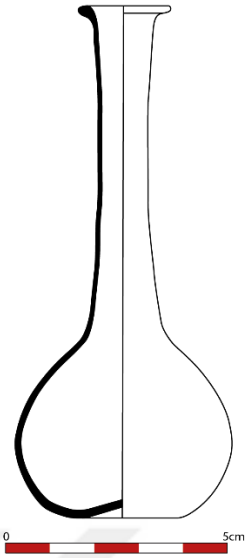	
Kat. No. 266	**Çizim No:266**	**Sayfa No: 120,121**
Envanter No:	5685	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Şamdan Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	12.4 cm 2.1 cm 3 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	cde4c7	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak düzleştirilmiş ağızda akıtmalık, uzun, silindirik boyun, şamdan biçimli gövde, içe çökük taban, irizeli yüzeyde yoğun korozyon tabakası, boyun ve gövdede habbeler.	
Dönem:	**MS 2.-3. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957: 97, Form. 82A1; Neuburg, 1962: No. 57;Oliver, 1980: 84, Kat. No. 109; 85, Kat. No. 110-111; Atila ve Gürler, 2009: 79, Kat. No. 124; Güray, 2011: 265, Fig. 7, No. 8; Eker, 2014: 386, Kat. No. 292-293; Okan ve Önemli, 2017: 109, Şek. 14b; Hanar, 2018: 396, Kat. No. 399; Erten, 2018: 29, Kat. No. 5; 240, Kat. No. 97, 242, Kat.No.98, 244, Kat. No. 99; Temür ve Eker, 2019: 89, Kat. No. 75; Soslu 2023, Kat. No. 165.		

Makara Biçimli Unguentarium

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 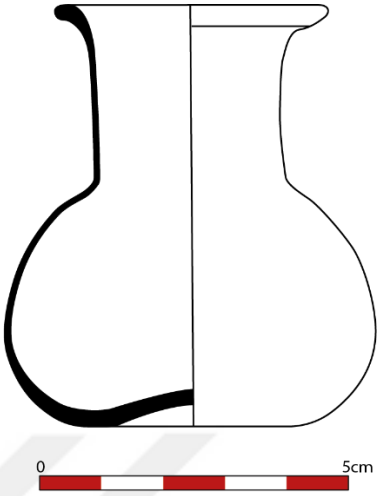
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 267</td><td>Çizim No:267</td><td>Sayfa No: 121,122</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5690</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Unguentarium - Makara Gövdeli Unguentarium</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">7.7 cm
4.8 cm
5 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">828d81</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, orta kalınlıkta, yeşil, dışa çekilerek oluşturulan ağız, kısa, silindirik boyun, makara biçimli gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 2.-4. Yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957, 43, Form 28b; Hayes, 1975, plt.36, Res.585; Oliver 1980, 86, Res.115; Akat-Fıratlı-Kocabaş, 1984, 22, Res.64; Lightfoot, 2007, 156, Cat.No.393; Eker, 2014,462-464, Kat.No.302-305; Höpken-Çakmaklı, 2015, 103, Kat.No.204; Hanar, 2018, 438, Kat.No.387; Marangoz, 2018, 184, Kat.No.75; Örs, 2019, Kat.No. 42.</td></tr>
</table>

	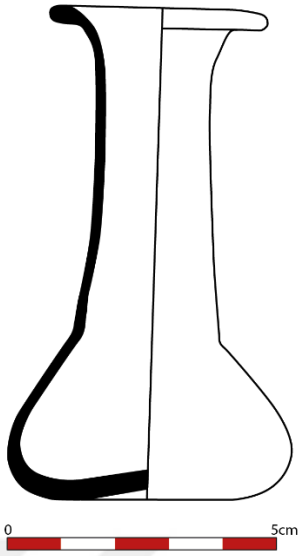	
Kat. No. 268	**Çizim No:268**	**Sayfa No: 121,122**
Envanter No:	5543	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Makara Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10 cm 4.4 cm 5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	465b49	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, kalın cidar, koyu yeşil, dışa çekilerek oluşturulan ağız, kısa, silindirik boyun, makara biçimli gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey.	
Dönem:	**MS 2.-4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957, 43, Form 28b; Hayes, 1975, plt.36, Res.585; Oliver 1980, 86, Res.115; Akat-Fıratlı-Kocabaş, 1984, 22, Res.64; Lightfoot, 2007, 156, Cat.No.393; Eker, 2014,462-464, Kat.No.302-305; Höpken-Çakmaklı, 2015, 103, Kat.No.204; Hanar, 2018, 438, Kat.No.387; Marangoz, 2018, 184, Kat.No.75; Örs, 2019, Kat.No. 42.		

	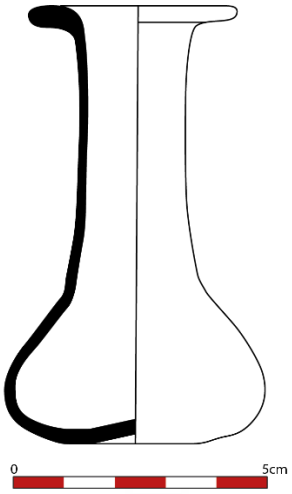	
Kat. No. 269	**Çizim No:269**	**Sayfa No: 121,122**
Envanter No:	5672	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Makara Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.6 cm 4.5 cm 5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	718e7c	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, kalın cidar, koyu yeşil, dışa çekilerek oluşturulan ağız, kısa, silindirik boyun, makara biçimli gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey.	
Dönem:	**MS 2.-4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957, 43, Form 28b; Hayes, 1975, plt.36, Res.585; Oliver 1980, 86, Res.115; Akat-Fıratlı-Kocabaş, 1984, 22, Res.64; Lightfoot, 2007, 156, Cat.No.393; Eker, 2014,462-464, Kat.No.302-305; Höpken-Çakmaklı, 2015, 103, Kat.No.204; Hanar, 2018, 438, Kat.No.387; Marangoz, 2018, 184, Kat.No.75; Örs, 2019, Kat.No. 42.		

Kat. No. 270	**Çizim No:270**	**Sayfa No: 121,122**
Envanter No:	7134	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Unguentarium - Makara Gövdeli Unguentarium	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	7.4 cm 3.8 cm 3.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	467d66	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Dudağın küçük bir kısmı kırık	
Tanımı:	Yarı saydam, kalın cidar, koyu yeşil, dışa çekilerek oluşturulan ağız, kısa, silindirik boyun, makara biçimli gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey.	
Dönem:	**MS 2.-4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957, 43, Form 28b; Hayes, 1975, plt.36, Res.585; Oliver 1980, 86, Res.115; Akat-Fıratlı-Kocabaş, 1984, 22, Res.64; Lightfoot, 2007, 156, Cat.No.393; Eker, 2014,462-464, Kat.No.302-305; Höpken-Çakmaklı, 2015, 103, Kat.No.204; Hanar, 2018, 438, Kat.No.387; Marangoz, 2018, 184, Kat.No.75; Örs, 2019, Kat.No. 42.		

Dik Kenarlı Bardak

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 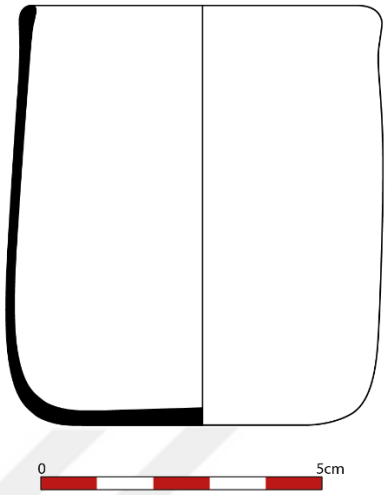
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 271</td><td>Çizim No:271</td><td>Sayfa No: 123,124</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">10479</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Bardak – Dik Kenarlı Bardak</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">7.3 cm
6.4 cm
6.5 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">878570</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, hafif dışa çekilerek ateşle yuvarlatılmış ağız, silindirik gövde, düz taban, yoğun irizeli yüze.y</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-3. Yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 30; Canav 1985, No. 131; Gürler-Atila 2000, no. 213; Lightfoot 2007, no.202; Lightfoot 1990, Fig. 4; Çakmaklı 2013, Res. 5.2; Tavukçu 2020, Kat. No. 88.</td></tr>
</table>

Konik Gövdeli Bardak

	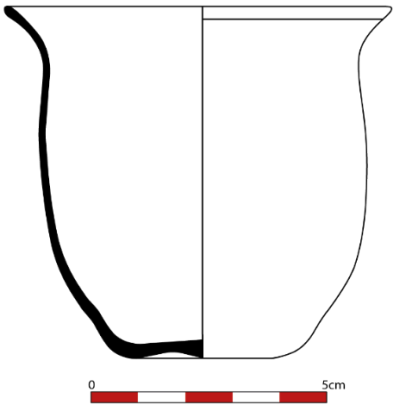	
Kat. No. 272	**Çizim No:272**	**Sayfa No: 125,126**
Envanter No:	10480	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Bardak - Konik Gövdeli Bardak	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	7 cm 6.5 cm 4.2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	b9bda8	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Saydam, ince cidarlı. Dışa döndürülmüş, aleve tutularak yuvarlatılmış ağızdan dik şekilde inen üst gövde, hafif çıkıntıdan sonra konkav şekilde dibe inen alt gövde, içe çökük tabanda noble izi, , irrizeli yüzeyde matlaşma	
Dönem:	**MS 2.-3. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 96b; Lightfoot – Arslan 1992, s. 71, no. 27; Erten 2001b, s.102, Res. 3- 4, Çiz. 3-4; Gaziantep Müzesi, Env. No. 126.74.74, 126.72.74; Eker 2014, Kat. No. 46.		

Çökertme Bezemeli Bardak

<table>
<tr><td> </td><td colspan="2"> 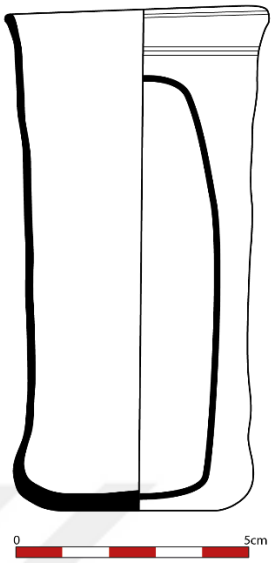 </td></tr>
<tr><td>Kat. No. 273</td><td>Çizim No:273</td><td>Sayfa No: 126,127</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5556</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Bardak - Çökertme Bezemeli Bardak</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">11.6 cm
7 cm
4.4 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">b9bda8</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">Çökertme Bezeme</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Gövdede çatlaklar var</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, dışa çekilerek oluşturulan ağız, dört taraftan içe çökertmeli uzun gövde, konkav dip, yüzeyde yoğun toprak tabakası, irizeli yüzey, uzun habbeler.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 2.-3. Yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Hayes 1975, no. 188; Barkoczi 1988, Taf. VII, no. 124; Oliver 1992, p. 113, no. T276/1, fig. 5:1; Lightfoot 2017, cat.82; Baghaturia Kner 2019, 367, fig.27.</td></tr>
</table>

Küresel Gövdeli Serpici

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 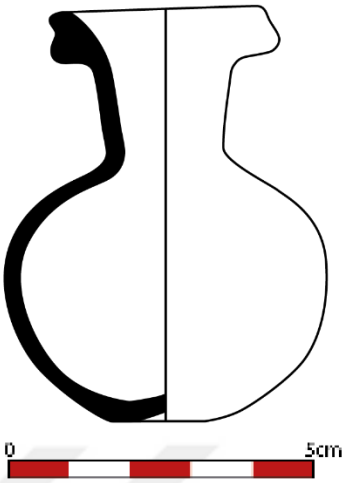
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 274</td><td>Çizim No:274</td><td>Sayfa No: 129,130</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5483</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Serpici - Küresel Gövdeli Serpici</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">6.6 cm
3.8 cm
2.9 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">a88254</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Dudak kısmında kırık var</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, orta kalınlık, açık yeşil, dışa çekilip katlanarak oluşturulmuş yakalı ağız, gövdeye doğru hafif daralan boyun, küresel gövde, vurma dip, korozyonlu yüzeyde toprak tabakası, gövdede habbeler.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2.Yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Ising 1957, Form 133; Hayes 1975, s. 206, pl. 20, no. 292, s. 207, pl. 21, no. 303, 305; Oliver 1980, s. 120, no. 209; Akat-Fıratlı-Kocabaş 1984, s. 34, res. 115; Canav 1985, s. 52, no. 67; Barkóczi 1988, Taf. LXXX, no. 199, Taf. LXXXV, no. 282; Metropolitan Museum, Accession Number: 81.10.67; Marangoz 2018, Kat. No. 92-97.</td></tr>
</table>

	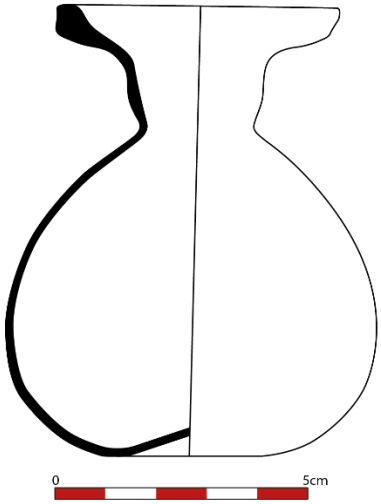	
Kat. No. 275	**Çizim No:275**	**Sayfa No: 129,130**
Envanter No:	5654	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Serpici - Küresel Gövdeli Serpici	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.8 cm 6.1 cm 4.1 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	897b59	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlık, açık yeşil, dışa çekilip katlanarak oluşturulmuş profilli ağız, gövdeye doğru hafif daralan boyun, küresel gövde, vurma dip, korozyonlu yüzey, gövdede habbeler.	
Dönem:	**MS 3. - 4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Ising 1957, Form 133; Hayes 1975, s. 206, pl. 20, no. 292, s. 207, pl. 21, no. 303, 305; Oliver 1980, s. 120, no. 209; Akat-Fıratlı-Kocabaş 1984, s. 34, res. 115; Canav 1985, s. 52, no. 67; Barkóczi 1988, Taf. LXXX, no. 199, Taf. LXXXV, no. 282; Metropolitan Museum, Accession Number: 81.10.67		

	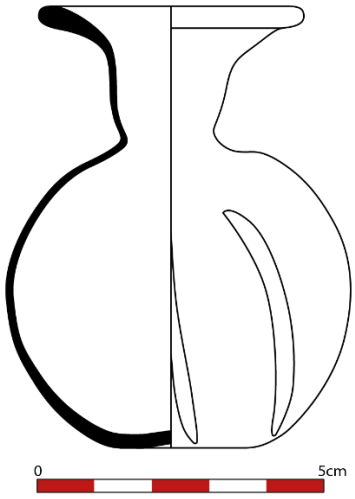	
Kat. No. 276	**Çizim No:276**	**Sayfa No: 129,130**
Envanter No:	5689	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Serpici - Küresel Gövdeli Serpici	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.8 cm 5 cm 3 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	7e7e70	
Bezemesi:	Cam sıcakken aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş kaburgalar.	
Durumu:	Onarım görmüş.	
Tanımı:	Saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilerek oluşturulmuş konik ağız, kısa silindirik boyun, küresel gövdede kaburgalar, düz taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 3. - 4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957, Form.104b; Hayes, 1975: 92-93, No. 310; Oliver, 1980: No. 180-181; Barbara ve Schulz, 1988: Taf. 29, No. 243-244; Lightfoot, 1989, Pl.7, No. 3; Barkoczi,1996: Taf. LXI; No. 273; Gürler, 2000: Kat. No. 135; Olcay, 2001: 156, Fig. 15; Lightfoot, 2007: No. 334; Gürler ve Ersoy, 2015: Res. 76, No. 1; Antonaras, 2017: 107, No. 62.		

	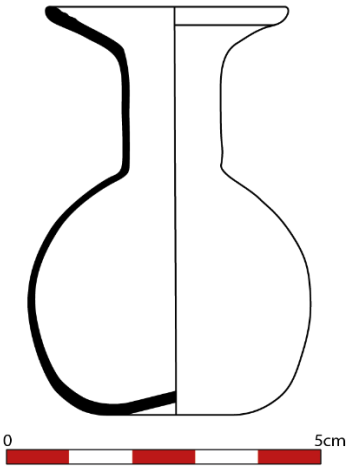	
Kat. No. 277	**Çizim No:277**	**Sayfa No: 129,130**
Envanter No:	5698	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Serpici - Küresel Gövdeli Serpici	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	6.6 cm 3.7 cm 3.1 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	424e43	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlık, koyu yeşil, dışa çekilip katlanarak oluşturulmuş konik ağız, silindirik boyun, küresel gövde, vurma dip, korozyonlu yüzey, gövdede habbeler.	
Dönem:	**MS 3. - 4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Ising 1957, Form 133; Hayes 1975, s. 207, pl. 21, no. 303, 305; Oliver 1980, s. 112, no. 183, 184; Barkóczi 1988, Taf. LXXXIV, no. 282; Eker 2014, s. 384, kat.no. 288; Barkóczi 1996, Taf. LX, no. 263, 264; Taf. LVI, no. 228; Marangoz 2018, Kat. No. 90; Metropolitan Museum, Accession Number: 81.10.67		

	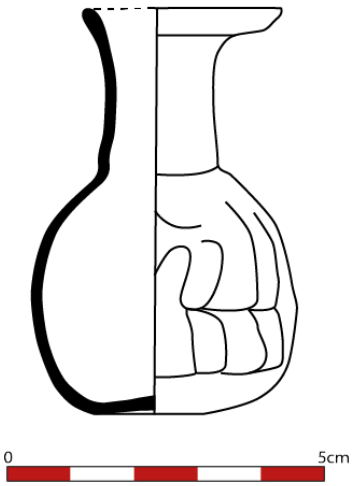	
Kat. No. 278	**Çizim No:278**	**Sayfa No: 129,130**
Envanter No:	5535	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Serpici - Küresel Gövdeli Serpici	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	6.6 cm - 2.9 cm	
Tekniği:	Kalıba üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	6c7f74	
Bezemesi:	Ağ bezeme	
Durumu:	Dudak kısmı kırık	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlık, yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulan tabla ağızın bır kısmı kırık, silindirik boyun, soğan biçimli gövdede ağ bezemesi, hafif konkav taban, irizeli yüzeyde yer yer matlaşma.	
Dönem:	**MS 3. - 4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957, 119, Form 101; Hayes 1975, no.280; Oliver, 1980, 120, Res.208; Akat-Fıratlı-Kocabaş, 1984, 33, Res.113; Canav, 1985, 40, No.27-28; Özet, 1988, 119, Res.7; Lightfoot-Arslan, 1992, 154, Cat.No.94; Höpken ve Çakmaklı, 2015, 142, Kat.No.320-325; Hanar 2018, Kat. No.553-565; Örs 2019, Kat. No. 66; Özbilgin-Temür 2022, at.No. 15; Marangoz 2018, Kat. No. 106.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 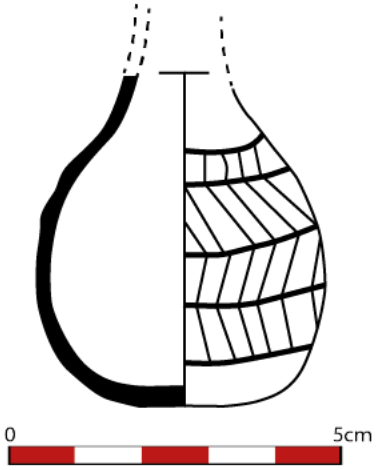
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 279</td><td>Çizim No:279</td><td>Sayfa No: 129,130</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5484</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Serpici - Küresel Gövdeli Serpici</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Kor. Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">5.3 cm
-
2.2 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Kalıba üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">aca185</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">Ağ bezemesi</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Gövdeden üstü kırık</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, orta kalınlık, açık yeşil, boyundan yukarısı kırık, soğan biçimli gövdede ağ bezemesi, hafif konkav taban, irizeli yüzeyde yer yer matlaşma.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 3. - 4. Yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957, 119, Form 101; Hayes 1975, no.280; Oliver, 1980, 120, Res.208; Akat-Fıratlı-Kocabaş, 1984, 33, Res.113; Canav, 1985, 40, No.27-28; Özet, 1988, 119, Res.7; Lightfoot-Arslan, 1992, 154, Cat.No.94; Höpken-Çakmaklı, 2015, 142, Kat.No.320 Örs 2019, Kat. No. 66; Özbilgin-Temür 2022, at.No. 15; Marangoz 2018, Kat. No. 106.</td></tr>
</table>

	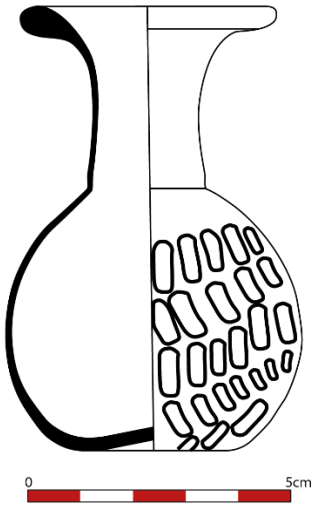	
Kat. No. 280	**Çizim No:280**	**Sayfa No: 129,130**
Envanter No:	9637	
Müzeye Geliş Şekli:	Midyat Kazısı Aktaş Mevkii	
Form:	Serpici - Küresel Gövdeli Serpici	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.7 cm 5.1 cm 3.2 cm	
Tekniği:	Kalıba üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	85927f	
Bezemesi:	Ağ bezemesi	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlık, yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulan tabla ağız, silindirik boyun, soğan biçimli gövdede ağ bezemesi, hafif konkav taban, irizeli yüzeyde yer yer matlaşma.	
Dönem:	**MS 3. - 4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957, 119, Form 101; Hayes 1975, no.280; Oliver, 1980, 120, Res.208; Akat-Fıratlı-Kocabaş, 1984, 33, Res.113; Canav, 1985, 40, No.27-28; Özet, 1988, 119, Res.7; Lightfoot-Arslan, 1992, 154, Cat.No.94; Höpken-Çakmaklı, 2015, 142, Kat.No.320 Örs 2019, Kat. No. 66; Özbilgin-Temür 2022, at.No. 15; Marangoz 2018, Kat. No. 106.		

	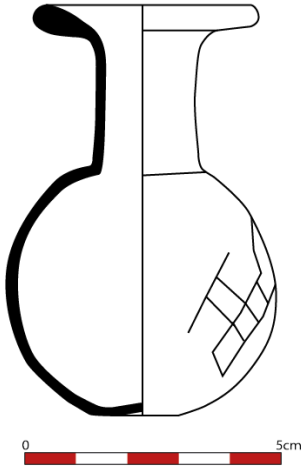	
Kat. No. 281	**Çizim No:281**	**Sayfa No: 129,130**
Envanter No:	5657	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Serpici - Küresel Gövdeli Serpici	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.1 cm 4.2 cm 2.2 cm	
Tekniği:	Kalıba üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	939b8c	
Bezemesi:	Baklava dilimi	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlık, yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulan tabla ağız, silindirik boyun, soğan biçimli gövdede baklava dilimi bezemesi, hafif konkav taban, irizeli yüzeyde yer yer matlaşma.	
Dönem:	**MS 3. - 4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957, 119, Form 101; Hayes 1975, no.280; Oliver, 1980, 120, Res.208; Akat-Fıratlı-Kocabaş, 1984, 33, Res.113; Canav, 1985, 40, No.27-28; Özet, 1988, 119, Res.7; Barkoczi 1988, no. 346; Lightfoot-Arslan, 1992, 154, Cat.No.93, 94; Höpken-Çakmaklı, 2015, 142, Kat.No.320; Marangoz 2018, Kat. No. 100-103; Örs 2019, Kat. No. 66; Tavukçu 2020, Kat. No. 5; Özbilgin-Temür 2022, at.No. 15.		

	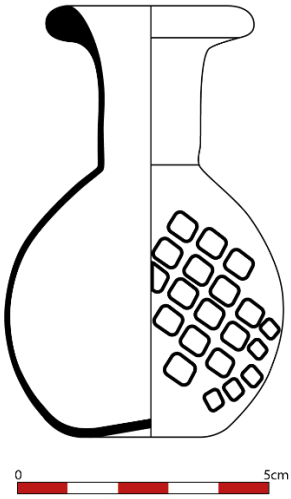	
Kat. No. 282	**Çizim No:282**	**Sayfa No: 129,130**
Envanter No:	9638	
Müzeye Geliş Şekli:	Midyat Kazısı Aktaş Mevkii	
Form:	Serpici - Küresel Gövdeli Serpici	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.3 cm 4 cm 3 cm	
Tekniği:	Kalıba üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	7e867d	
Bezemesi:	Baklava dilimi	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlık, yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulan tabla ağız, silindirik boyun, soğan biçimli gövdede baklava dilimi bezemesi, hafif konkav taban, irizeli yüzey, habbeler.	
Dönem:	**MS 3. - 4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957, 119, Form 101; Hayes 1975, no.280; Oliver, 1980, 120, Res.208; Akat-Fıratlı-Kocabaş, 1984, 33, Res.113; Canav, 1985, 40, No.27-28; Özet, 1988, 119, Res.7; Barkoczi 1988, no. 346; Lightfoot-Arslan, 1992, 154, Cat.No.93, 94; Höpken-Çakmaklı, 2015, 142, Kat.No.320; Marangoz 2018, Kat. No. 100-103; Örs 2019, Kat. No. 66; Tavukçu 2020, Kat. No. 5; Özbilgin-Temür 2022, at.No. 15.		

	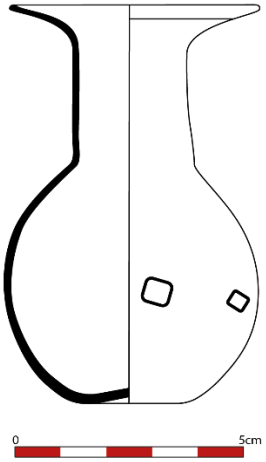	
Kat. No. 283	**Çizim No:283**	**Sayfa No: 129,130**
Envanter No:	9794	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Serpici - Küresel Gövdeli Serpici	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.3 cm 5.4 cm 3.1 cm	
Tekniği:	Kalıba üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	afd0a8	
Bezemesi:	Baklava dilimi	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlık, yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulan tabla ağız, silindirik boyun, soğan biçimli gövdede baklava dilimi bezemesi, hafif konkav taban, irizeli yüzey, habbeler.	
Dönem:	**MS 3. - 4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957, 119, Form 101; Hayes 1975, no.280; Oliver, 1980, 120, Res.208; Akat-Fıratlı-Kocabaş, 1984, 33, Res.113; Canav, 1985, 40, No.27-28; Özet, 1988, 119, Res.7; Barkoczi 1988, no. 346; Lightfoot-Arslan, 1992, 154, Cat.No.93, 94; Höpken-Çakmaklı, 2015, 142, Kat.No.320; Marangoz 2018, Kat. No. 100-103; Örs 2019, Kat. No. 66; Tavukçu 2020, Kat. No. 5; Özbilgin-Temür 2022, at.No. 15.		

Konik Gövdeli Serpici

<table>
<tr><td> </td><td colspan="2"> 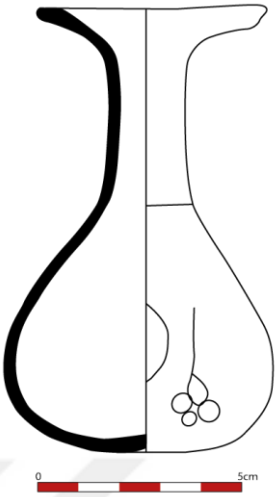 </td></tr>
<tr><td>Kat. No. 284</td><td>Çizim No:284</td><td>Sayfa No:130</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5653</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Serpici -Konik Gövdeli Serpici</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">11.3 cm
6 cm
3.1 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Kalıba üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">8c8056</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">İç içe daire, çiçek motifi</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, orta kalınlık, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş tabla ağız, silindirik boyun, konik gövde üzerinde bitkisel ve geometrik bezemeler, vurma dipte noble izi.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 3. - 4. Yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Hanar, 2018, Kat No. 560,565.</td></tr>
</table>

	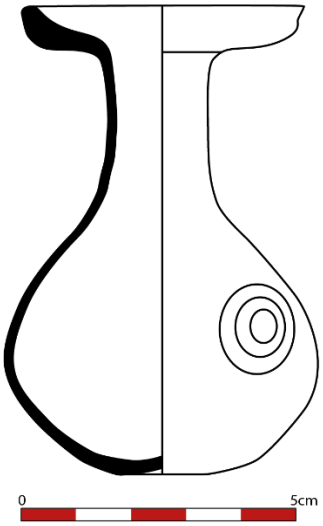	
Kat. No. 285	**Çizim No:285**	**Sayfa No: 130**
Envanter No:	5688	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Serpici -Konik Gövdeli Serpici	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.3 cm 5.6 cm 2.1 cm	
Tekniği:	Kalıba üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	8c938c	
Bezemesi:	İç içe daire,	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlık, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş tabla ağız, silindirik boyun, konik gövde üzerinde bitkisel ve geometrik bezemeler, vurma dipte noble izi.	
Dönem:	**MS 3. - 4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Hanar, 2018, Kat No. 560,565.		

Kapaklı Hokka (Pyxix ?)

<table>
<tr><td> </td><td colspan="2"> 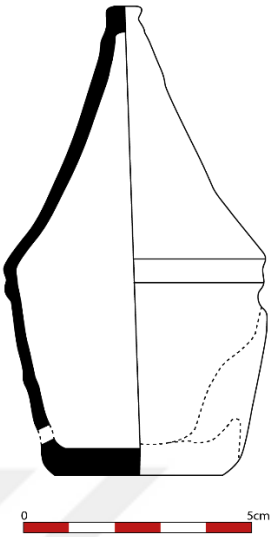 </td></tr>
<tr><td>Kat. No. 286</td><td>Çizim No:286</td><td>Sayfa No:132,133</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">9227</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Dara Kazısı</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Hokka - Kapaklı Hokka</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">11 cm
-
4.1 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">78a391</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Gövdede kırıklar</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, orta kalnlık, mavi, silindirik gövde, huni biçimli kapak, düz dip, kapaklı mürekkep kabu veya kutu, yoğun korozyon tabakası.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-2. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Hayes 1975, no. 129; Oliver 1980, no.42; Kunina 1997, nos. 382-3; Lightfoot 2007, no. 271; Whitehouse 1997, no.348, 360; Whitehouse, 2003, no. 347,348,360, 500.</td></tr>
</table>

Kapaksız Şişe Tipi Hokka

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 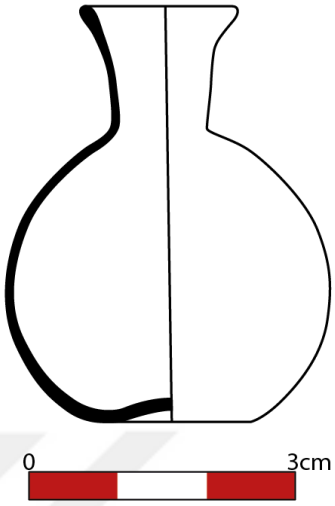
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 287</td><td>Çizim No:287</td><td>Sayfa No: 133,134</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5704</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Hokka - Kapaksız Şişe Tipi Hokka</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">5.3 cm
1.7 cm
2 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">88885d</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, orta kalınlık, sarımsı yeşil, içe katlanarak yuvarlatılmış ağız, silindiril boyun, küresel gövde, hafif içe çökük taban, yüzeyde yoğun matlaşma tabakası, habbeler.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 3.-4. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957: 123-125, form 104b; Akat vd., 1984: 33, res. 112b; Lightfoot ve Arslan, 1992: 124, kat. no. 71; Kunina, 1997: 298-299, cat. no. 222; Gürler, 2000: 94-96, 112, 114, 115; Atila, 2015: 165, 171, cat. no. 27, fig. 8/27; Erten, 2018: 40-41, 56-57, 164-167, 210-211, kat. no. 11, 17, 63, 64, 83.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 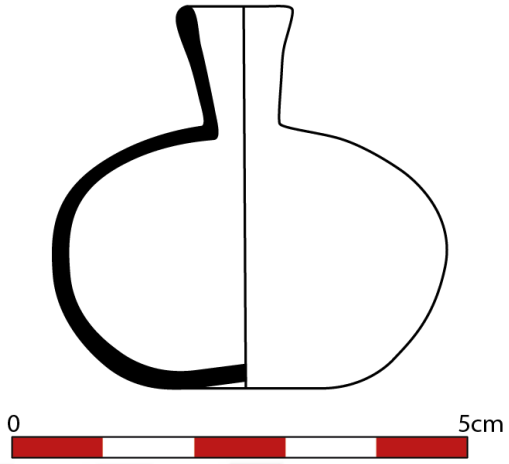
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 288</td><td>Çizim No:288</td><td>Sayfa No: 133,134</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">9028</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Dara Kazısı</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Hokka - Kapaksız Şişe Tipi Hokka</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">3.9 cm
1.3 cm
2.8 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">b9bfb6</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, orta kalınlıkta, açık yeşil, ateşle yuvarlatılmış ağız, huni şekilli boyun, küresel gövde, vurma dip, yüzeyde korozyon tabakası.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 9. -10.Yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Kröger 1995, no.84;</td></tr>
</table>

	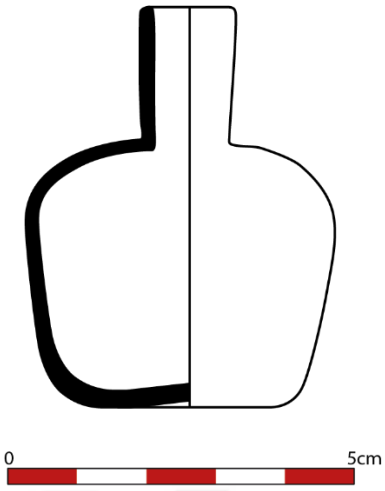	
Kat. No. 289	**Çizim No:289**	**Sayfa No: 133,134**
Envanter No:	8982	
Müzeye Geliş Şekli:	Dara Kazısı	
Form:	Hokka - Kapaksız Şişe Tipi Hokka	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	5.2 cm 1.3 cm 3 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	959591	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, kalın, grimsi yeşil, ateşle düzleştirilmiş ağız, silindirik boyun, basık omuz dik kenarlı gövde, vurma dip, yoğun korozyonlu yapı.	
Dönem:	**MS 9. -10. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Kröger 1995, no.72;		

Küresel Gövdeli Minyatür Kap

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 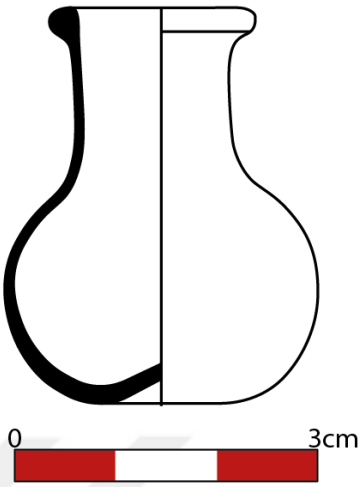
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 290</td><td>Çizim No:290</td><td>Sayfa No: 136-138</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">10478</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Minyatür Kaplar - Küresel Gövdeli Minyatür Kap</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">4 cm
2 cm
1.5 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">6a7d5b</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, orta kalınlık, açık yeşil, içe katlanarak ateşle yuvarlatılmış ağız, silindirik kısa boyun, küresel gövde, yoğun irizasyon, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-3. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 26a; Isings 1971 s. 45, fig.1, no.14; Lightfoot-Arslan 1992, s. 214, No. 143; Özet 1998, s.56, no.23, Tip III D; Yurtseven 2006, s. 94, Resim 7; Aydın Tavukçu 2007, s.148, Resim 6, Çizim 6; Lightfoot 2007, s. 151, no. 374; Erten 2013, s. 42, Resim 2; Öztürk 2013 s. 67, kat. no. 14/18-2-74; Höpken ve Çakmaklı 2015, no. 152-153.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 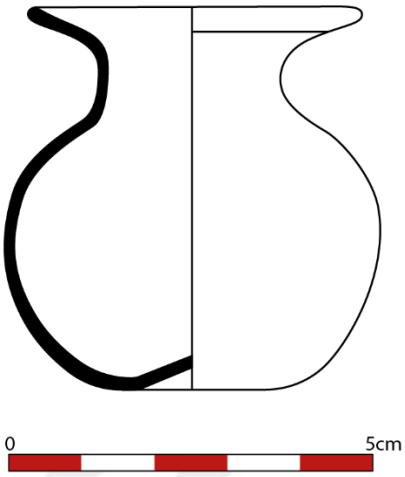
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 291</td><td>Çizim No:291</td><td>Sayfa No: 136-138</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">9793</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Minyatür Kaplar - Küresel Gövdeli Minyatür Kap</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">5.6 cm
5.1 cm
3 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">6a580c</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, orta kalınlık, sarımsı yeşil, dışa çekilerek yuvarlatılmış ağız, gövdeye doğru genişleyen kısa boyun, küresel gövde, vurma dipte noble izi, yoğun habbeler.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1. -3. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings 1971 s. 45, fig.1, no.14; Lightfoot-Arslan 1992, s. 214, No. 143; Özet 1998, s.56, no.23, Tip III D; Yurtseven 2006, s. 94, Resim 7; Aydın Tavukçu 2007, s.148, Resim 6, Çizim 6; Lightfoot 2007, s. 151, no. 374; Erten 2013, s. 42, Resim 2; Öztürk 2013a s. 67, kat. no. 14/18-2-74; Höpken ve Çakmaklı 2015, no. 152-153.</td></tr>
</table>

	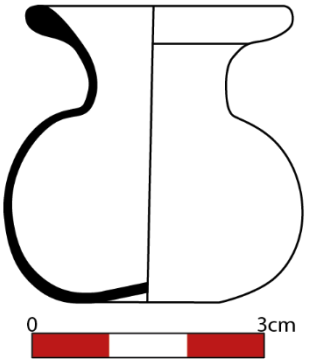	
Kat. No. 292	**Çizim No:292**	**Sayfa No: 136-138**
Envanter No:	5708	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Minyatür Kaplar - Küresel Gövdeli Minyatür Kap	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	3.9 cm 3.6 cm 2.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	444a3d	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlık, yeşil, dışa çekilip tekrar içe katlanarak oluşturulmuş geniş ağız, gövdeye doğru genişleyen kısa boyun, basık omuz, küresel gövde, vurma dip, yüzeyde korozyon tabakası, habbeler.	
Dönem:	**MS 2.-4. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Hayes 1975 s.77, 207, no.272,323; Antonaras 2006 fig.4, no. 493; Küçükpazarlı 2006, s. 38, Resim 35; Lightfoot 2007, s. 118, no. 280; Öztürk 2013a, s.112, kat. no. 54/64-84; Eker 2014, Kat. No. 118; Tavukçu 2020; Kat. No. 93;		

	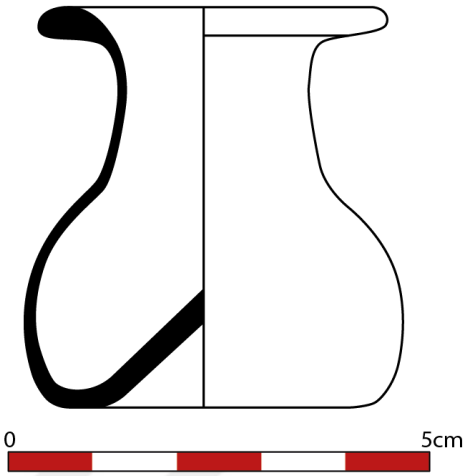	
Kat. No. 293	**Çizim No:293**	**Sayfa No: 136-138**
Envanter No:	9639	
Müzeye Geliş Şekli:	Midyat Kazısı	
Form:	Minyatür Kaplar - Küresel Gövdeli Minyatür Kap	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	6.1 cm 4.4 cm 4.1 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	8aa39f	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Sadam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulan ağız, kısa dik boyun, konik gövde, içe çökük taban, temiz yüzey, yoğun habbeler.	
Dönem:	**MS 3.-4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1971, s. 103; Antonaras 2010, Fig. 3; Marangoz, 2018, Kat. No. 111;, Fig. 22, no. 241; Hayes 1975, s. 194, pl. 8, no. 272, s. 206, pl. 20, no. 292, s. 221, pl. 35, no. 583, 584; Akat-Fıratlı-Kocabaş 1984, s. 22, res. 60, Barkóczi 1988, Taf.CXI, no. 515, 516, 520		

	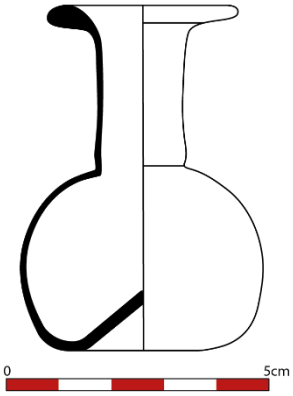	
Kat. No. 294	**Çizim No:294**	**Sayfa No: 136-138**
Envanter No:	9640	
Müzeye Geliş Şekli:	Midyat Kazısı	
Form:	Minyatür Kaplar - Küresel Gövdeli Minyatür Kap	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	6.6 cm 4.6 cm 4.1 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	8aa39f	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Sadam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulan ağız, silindirik boyun, konik gövde, içe çökük taban, temiz yüzey, yoğun habbeler.	
Dönem:	**MS 3.-4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Antonaras 2010, Fig. 3.		

	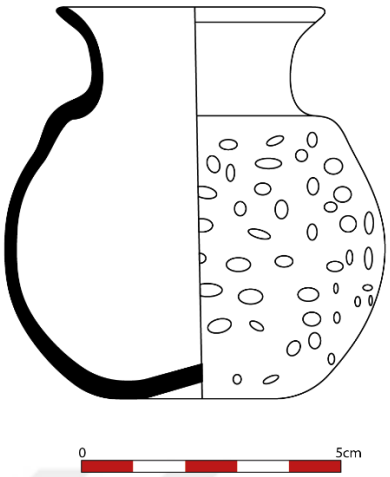	
Kat. No. 295	**Çizim No:295**	**Sayfa No: 136-138**
Envanter No:	9771	
Müzeye Geliş Şekli:	Hibe	
Form:	Minyatür Kaplar - Küresel Gövdeli Minyatür Kap	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.5 cm 5.3 cm 4.7 cm	
Tekniği:	Kalıba üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	737336	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, sarımsı yeşil, ateşle yuvarlatılmış ağız, konik boyun, basık omuz, küresel gövde, gövdede kabartma bezeme, hafif içe çökük taban, yüzeyde matlaşma, irizasyon.	
Dönem:	**MS 3.-4. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Lanmon ve Whitehouse 1993, no. 126; Metropolitan Museum, Accession Number: 15.43.184; Hayes, 1975, no. 206.		

Silindirik Gövdeli Minyatür Kap

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 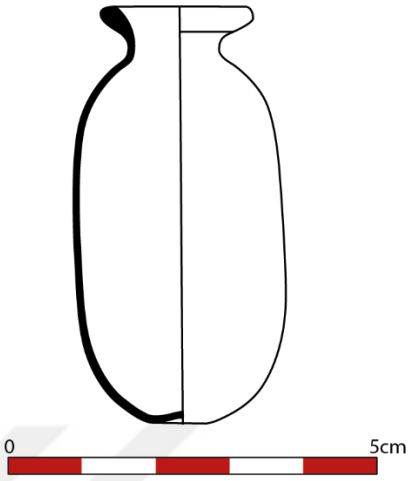
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 296</td><td>Çizim No:296</td><td>Sayfa No: 138,139</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5575</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Minyatür Kaplar - Silindirik Gövdeli Minyatür Kap</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">6.2 cm
2.2 cm
1.4 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">55615f</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Saydam, ince cidarlı. Dışa çekilerek tekrar içe katlanmış ağız, aletle sıkıştırılarak oluşturulan boyun, silindirik gövde, hafif iç bükey taban, irrizeli yüzey, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 2. – 3. yüzyıl ortaları</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 102a; Hayes 1975 taf.15, no. 200, 201; Stern 1977 lev.12, no. 21; Bujukliev 1986, s.120, no. 245-252; Stern 1989, res.16; Barkoczi 1996 taf. XLVI, no. 101,102; Özet 1998, no.69; Eker 2014, Kat. No. 81; Höpken ve Çakmaklı 2015, no. 431; Örs 2019, Kat. No. 57.</td></tr>
</table>

Konik Gövdeli Minyatür Kap

<table>
<tr><td colspan="2">

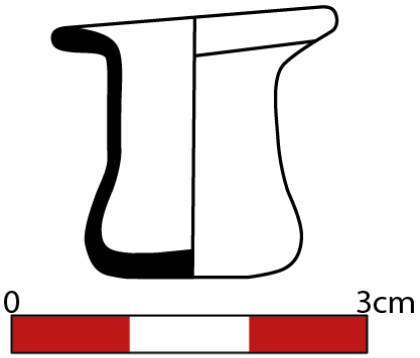
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 297</td><td>Çizim No:297</td><td>Sayfa No: 139,140</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5717</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Minyatür Kaplar - Konik Gövdeli Minyatür Kap</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">2.2 cm
2.1 cm
1.5 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">5d6355</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilerek oluşturulmuş ağız, konik gövde, tabanda noble izi,</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 2. -3. Yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Hayes 1975 s.140, Pl.35, No.583; Stern 1984, s.137, lev.8; Stern 1989a, s.590, res. 11.3-12,12.1-4; Yenisoğancı 1991, s. 217 res. 11; Lightfoot ve Arslan 1992, s. 213, no.142; Barkoczi 1996 taf. XLVI, no.113; Antonaras 2006 fig.5, no.493; Eker 2014, Kat. No. 317; Höpken ve Çakmaklı 2015, no. 165,166; Atila 2015, no.36; Erten 2018, Kat. No. 1.</td></tr>
</table>

Sarkık Gövdeli Minyatür Kap

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 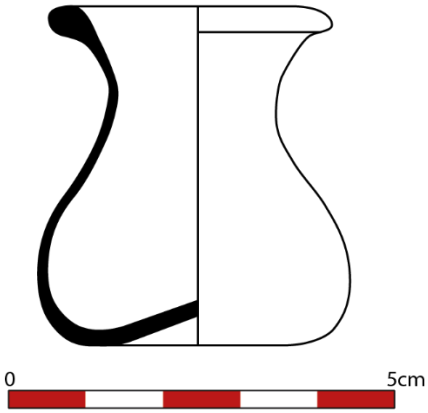
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 298</td><td>Çizim No: 298</td><td>Sayfa No: 140,141</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">10477</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Minyatür Kaplar - Sarkık Gövdeli Minyatür Kap</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">4.1 cm
3.4 cm
3.7 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">6d766b</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Saydam, ince cidarlı, dışa çekilip ateşle yuvarlatılarak şekillendirilen geniş huni biçimli ağız, Ağızdan bir kavis ile konik gövdeye geçiş, hafif iç bükey bir dip, Matlaşan yüzeyde, yer yer pullanma ve dökülmeler, irizasyon.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 2.-4. Yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Hayes 1975, plt.12, Res.172; Oliver, 1980, 86, Res.118; Whitehouse, 1997, 163, Res.282; Lightfoot-Arslan, 1992, 214, Cat.No.143; Gürler, 2000, 98, Kat.No.119; Lightfoot, 2007, 120, Cat.No.288; Höpken-Çakmaklı, 2015, 88, Kat.No.160; Hanar, 2018, 510, Kat.No.509; Örs 2019, Kat. No.103.</td></tr>
</table>

Basık Omuzlu Minyatür Kap

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 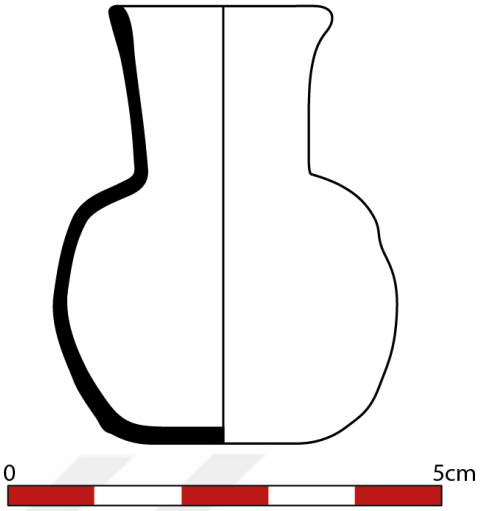
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 299</td><td>Çizim No:299</td><td>Sayfa No:141</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">8984</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Dara Kazısı</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Minyatür Kaplar - Basık Omuzlu Minyatür Kap</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">5 cm
2.5 cm
2.5 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Kalıba üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">a5aea1</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">Rozet (?)</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, orta kalınlıkta, yeşil, ateşle düzleştirilmiş ağız, silindirik geniş boyun, basık omuz, küresel gövdede rozet (?) bezeme, düz taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 3.-5. Yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Kröger 1995, no.79; Whitehouse 1997, no. 318; Whitehouse 2003, 1142; Lightfoot 2007, no.294.</td></tr>
</table>

	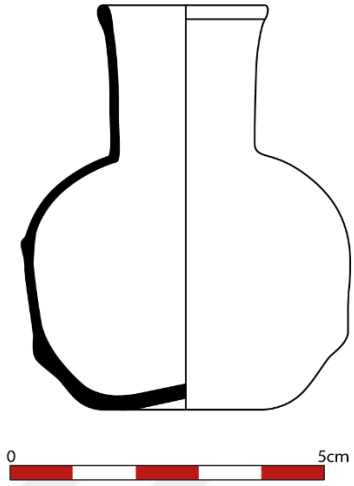	
Kat. No. 300	**Çizim No:300**	**Sayfa No:141**
Envanter No:	8983	
Müzeye Geliş Şekli:	Dara Kazısı	
Form:	Minyatür Kaplar - Basık Omuzlu Minyatür Kap	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	6 cm 3 cm 3.1 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	a6ae9d	
Bezemesi:	Aletle sıkıştırılarak yapılan çimdik bezeme.	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlıkta, yeşil, ateşle düzleştirilmiş ağız, silindirik geniş boyun, basık omuz, küresel gövdede aletle sıkıştırılarak yapılmış çentikler, düz taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 3.-5. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Kröger 1995, no.79; Whitehouse 1997, no. 318; Whitehouse 2003, 1142; Lightfoot 2007, no.294; Whitehouse 2001, no. 628.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 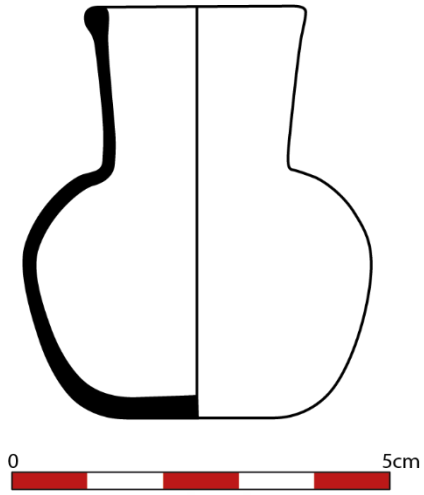
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 301</td><td>Çizim No:301</td><td>Sayfa No:141</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">7715</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Dara Kazısı</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Minyatür Kaplar - Basık Omuzlu Minyatür Kap</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">6 cm
3 cm
3.1 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">7b5d37</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, orta kalınlıkta, amber, ateşle düzleştirilmiş ağız, silindirik geniş boyun, basık omuz, küresel gövde, düz taban, korozyonlu yüzey, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 4.-8. Yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Kröger 1995, no.79; Whitehouse 1997, no. 318; Whitehouse 2003, 1142; Lightfoot 2007, no.294; Metropolitan Museum, Accession Number: 40.170.73.</td></tr>
</table>

Huni Ağızlı Minyatür Kap

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 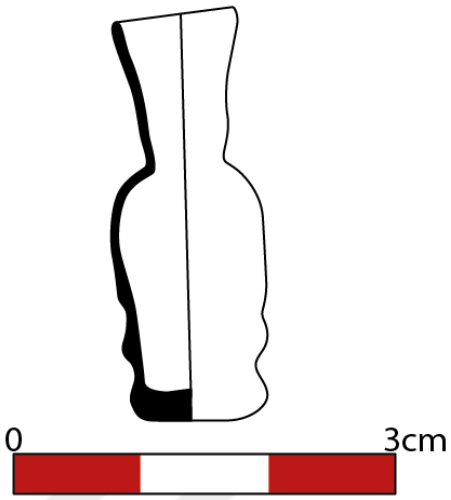
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 302</td><td>Çizim No:302</td><td>Sayfa No: 142,143</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5718</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Minyatür Kaplar -Huni Ağızlı Minyatür Kap</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">3.3 cm
1 cm
1 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Kalıba üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">a7805d</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, orta kalınlık, huni ağızlı, silindirik gövde kesmeyle alt tarafa doğru daraltılmış ve alt kısımda dairesel bir çıkıntı oluşturulmuş. Gövdenin altında derin kesmeyle meydana getirilen düz tabanlı kaide, Yüzeyde matlaşma, irizasyon ve küçük delikler.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 9. -10. Yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Lamm, II, 1929, Tafel 60/3,5-62/16,17,20; Kröger 1995, no. 99; Carboni, 2001a, s.128, Cat.2.30b,g; Geyik Karpuz 2014, Kat. No. 19, 20; Tavukçu, 2020, Kat. No. 16.</td></tr>
</table>

	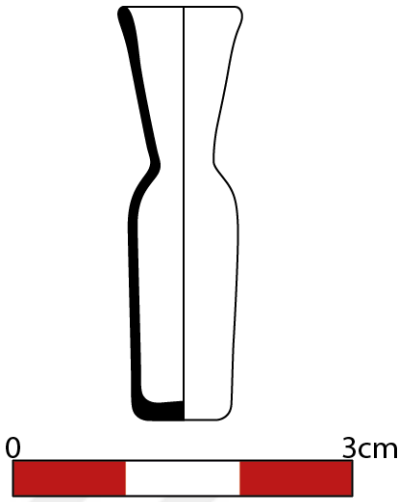	
Kat. No. 303	**Çizim No:303**	**Sayfa No: 142,143**
Envanter No:	10037	
Müzeye Geliş Şekli:	Dara Kazısı	
Form:	Minyatür Kaplar -Huni Ağızlı Minyatür Kap	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	3.9 cm 1 cm 0.7 cm	
Tekniği:	Kalıba Üfleme-Aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	b5b7b4	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, kalın cidarlı, açık yeşil, geniş ağız, konik boyunlu, silindirik gövdeli ve düztabanlı; tabanda noble izi. Yüzeyde matlaşma ve gövdede küçük habbeler.	
Dönem:	**MS 9. -10. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Neuburg, 1962: No. 53; Bernet, 1979: Kat. No. 333; Pinder-Wilson ve Scanlon,1987: Fig. 5, No. 5; Whitehouse, 2010: Kat. No. 72; Eker, 2014: 303, Kat. No. 126; Höpken ve Çakmaklı 2015, 404; Geyik Karpuz, 2017: Fot. 15; Tavukçu, 2020, Kat. No. 15; Soslu 2022, Kat. No: 262.		

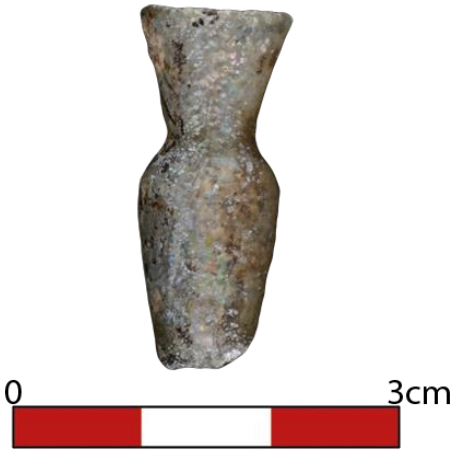	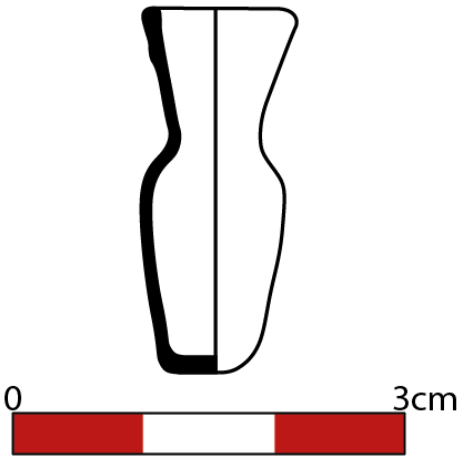	
Kat. No. 304	**Çizim No:304**	**Sayfa No: 142,143**
Envanter No:	10534	
Müzeye Geliş Şekli:	Dara Kazısı	
Form:	Minyatür Kaplar -Huni Ağızlı Minyatür Kap	
Ölçüleri: **Kor.Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	2.7 cm 1 cm 0.7 cm	
Tekniği:	Kalıba üfleme- Aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	90af96	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, kalın cidarlı, mavimsi yeşil, geniş ağız, konik boyunlu, prizmal gövdeli ve düztabanlı, yüzeyde matlaşma ve gövdede küçük habbeler, delikler.	
Dönem:	**MS 9. -10. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Neuburg, 1962: No. 53; Bernet, 1979: Kat. No. 333; Pinder-Wilson ve Scanlon, 1987: Fig. 5, No. 5; Whitehouse, 2010: Kat. No. 72; Eker, 2014: 303, Kat. No. 126; Geyik-Karpuz, 2017: Kat. No. 25,28; Tavukçu, 2020, Kat. No. 9; Soslu 2022, Kat. No: 262.		

	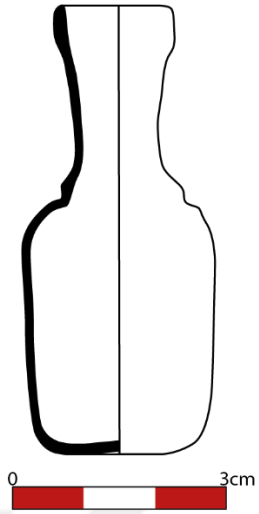	
Kat. No. 305	**Çizim No:305**	**Sayfa No: 142,143**
Envanter No:	9226	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Minyatür Kaplar -Huni Ağızlı Minyatür Kap	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	6.1 cm 1.6 cm 2 cm	
Tekniği:	Kalıba üfleme- Aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	948f5f	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Boyun kısmında onarım görmüş	
Tanımı:	Yarı saydam, kalın cidarlı, yeşil, dik ağız, konik boyunlu, boundan gövdeye geçişte halkalar, prizmal gövdeli, düz dipli, yoğun korozyon tabakası, boyunda habbeler.	
Dönem:	**MS 9. -10. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Neuburg, 1962: No. 53; Bernet, 1979: Kat. No. 333; Pinder-Wilson ve Scanlon, 1987: Fig. 5, No. 5; Whitehouse, 2010: Kat. No. 72; Eker, 2014: 303, Kat. No. 126; Geyik-Karpuz, 2017: Fot. 15; Soslu 2022, Kat. No: 262.		

Oval Gövdeli Şişe

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 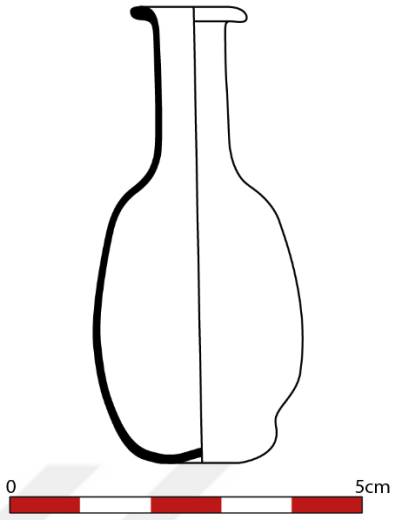
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 306</td><td>Çizim No:306</td><td>Sayfa No: 145,146</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5703</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Şişe -Oval Gövdeli Şişe</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">6.8 cm
1.7 cm
1.9 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">775444</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, hafif dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, oval gövdede üretim sırasında tamamlanamamış, hatalı üretim, konkav dip, irizeli yüzeyde yer yer toprak tabakası.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 1.-3. Yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Hatalı üretim benzer birebir form bulunamamıştır.</td></tr>
</table>

	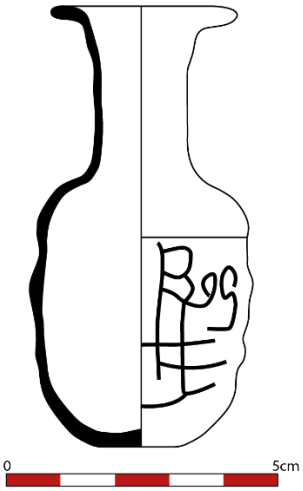	
Kat. No. 307	**Çizim No:307**	**Sayfa No: 145,146**
Envanter No:	10554	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Şişe - Oval Gövdeli Şişe	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.1 cm 3.3 cm 2.3 cm	
Tekniği:	Kalıba üfleme	
Renk Skalası:	eae2cf	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlık, sarımsı kahverengi, dışa çekilerek oluşturulmuş tabla ağız, silindirik boyun, bitkisel bezemeli oval gövde, hafif içe çökük taban,, temiz yüzey.	
Dönem:	**MS 1.-3. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957, 93, Form 78b; Hayes, 1975, no.86; Kunina 1997, nos. 134-6; Barkóczi 1988, Taf. XXII, no. 279, Taf LXXXIX, no. 327; Lightfoot 2007, no.233; Eker 2014, s. 301, kat.no. 122, 123.		

Tek Kulplu Şişeler

	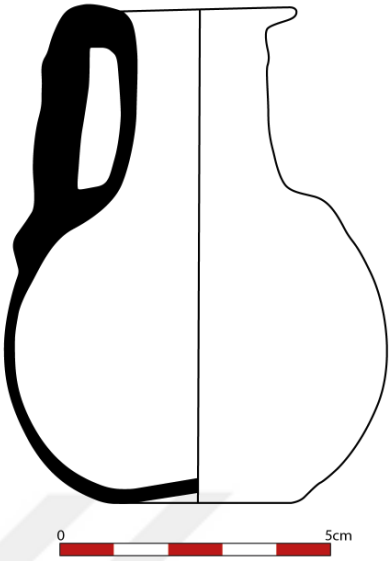	
Kat. No. 308	**Çizim No:308**	**Sayfa No: 146-149**
Envanter No:	5664	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Şişe - Tek Kulplu Şişeler	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10.2 cm 4 cm 3.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	6c7c57	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, kalın silindirik boyun, basık omuzdan küresel gövdeye geçiş, konkav dip, omuzdan başlayıp ağız kenarında son bulan kalın cidarlı kulp, yoğun korozyon tabakası.	
Dönem:	**MS 1.-2. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, Form 52a; Oliver 1992, no. T.360/7; Höpken ve Çakmaklı, no. 108; Lightfoot 2007, no. 176; Lightfoot 2017, Cat. 133;		

	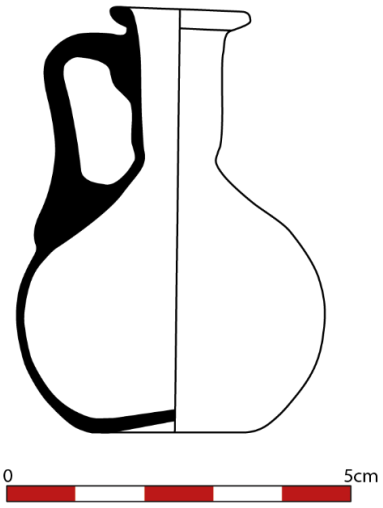	
Kat. No. 309	**Çizim No:309**	**Sayfa No: 146-149**
Envanter No:	5587	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Şişe - Tek Kulplu Şişeler	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	6.5 cm 2 cm 2.6 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	7c8777	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, kalın silindirik boyun, basık omuzdan küresel gövdeye geçiş, konkav dip, omuzdan başlayıp ağız kenarında son bulan kalın cidarlı kulp, yoğun korozyon tabakası.	
Dönem:	**MS 1.-3. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957, form 52a; Canav, 1985: 72, kat. no. 109; Lightfoot ve Arslan, 1992: 47-48, 91-93, kat. no. 14-15, 47-49; Kunina, 1997: 303-306, cat. no. 251, 252, 258; Gürler, 2000: 31, kat. no. 16; Özbilgin-Temür 2022, Kat. No. 10.		

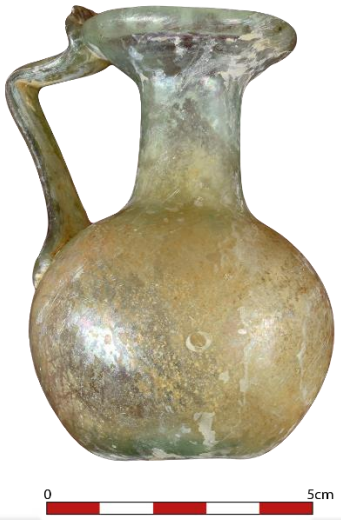	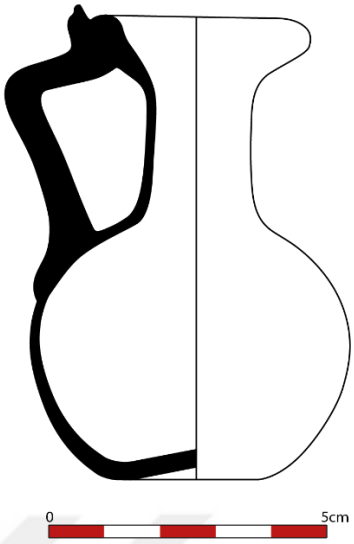	
Kat. No. 310	**Çizim No:310**	**Sayfa No: 146-149**
Envanter No:	10476	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Şişe - Tek Kulplu Şişeler	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.5 cm 3.8 cm 3 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	a9b7a0	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, kalın silindirik boyun, basık omuzdan küresel gövdeye geçiş, konkav dip, omuzdan başlayıp ağız kenarında son bulan kalın cidarlı kulp, hafif korozyon tabakası.	
Dönem:	**MS 1.-3. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957, form 52a; Canav, 1985: 72, kat. no. 109; Lightfoot ve Arslan, 1992: 47-48, 91-93, kat. no. 14-15, 47-49; Kunina, 1997: 303-306, cat. no. 251, 252, 258; Gürler, 2000: 31, kat. no. 16; Özbilgin-Temür 2022, Kat. No. 10.		

	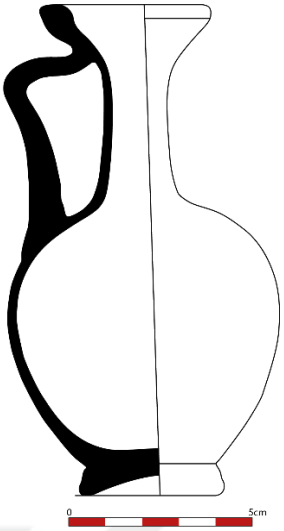	
Kat. No. 311	**Çizim No:311**	**Sayfa No: 146-149**
Envanter No:	10474	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Şişe - Tek Kulplu Şişeler	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	13.1 cm 4.4 cm 4 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	aeb094	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, Dışa çekilerek oluşturulan ağız, silindirik boyun, küresel gövde, halka kaide, ağzın alt kısmından başlayarak omuzda tamamlanan dik kulp, irizeli yüzey, uzun habbeler.	
Dönem:	**MS 1.-3. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957: 31-34, form 14; Canav, 1985: 72, kat. no. 109; Lightfoot ve Arslan, 1992: 47-48, 91-93, kat. no. 14-15, 47-49; Kunina, 1997: 303-306, cat. no. 251, 252, 258; Gürler, 2000: 31, kat. no. 16; Özbilgin-Temür 2022, Kat. No. 8.		

	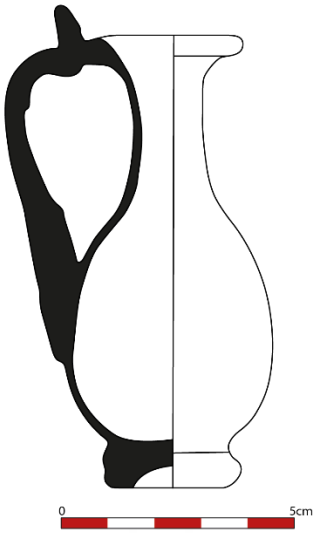	
Kat. No. 312	**Çizim No:312**	**Sayfa No: 146-149**
Envanter No:	5662	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Şişe - Tek Kulplu Şişeler	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10 cm 3.3 cm 2.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	76704c	
Bezemesi:		
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulan ağız, silindirik boyun, küresel gövde, halka kaide, ağzın kenarından başlayarak gövde ortasında tamamlanan kulp, irizeli yüzey, habbeler.	
Dönem:	**MS 1.-3. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957: 31-34, form 14; Canav, 1985: 72, kat. no. 109; Barkoczi 1988, no. 394; Lightfoot ve Arslan, 1992: 47-48, 91-93, kat. no. 14-15, 47-49; Kunina, 1997: 303-306, cat. no. 251, 252, 258; Gürler, 2000: 31, kat. no. 16; Özbilgin-Temür 2022, Kat. No. 8.		

	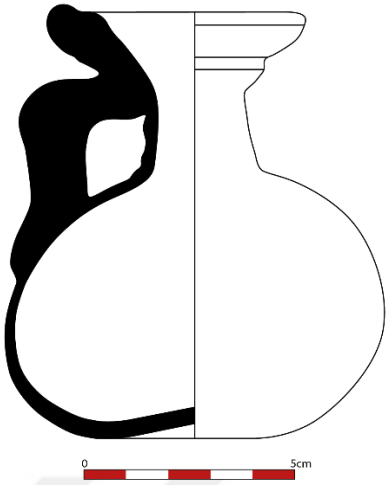	
Kat. No. 313	**Çizim No:313**	**Sayfa No: 146-149**
Envanter No:	10475	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Şişe - Tek Kulplu Şişeler	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10.5 cm 5.5 cm 5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	908c7a	
Bezemesi:	Boyunda cam ipliği	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, dışa çekilip içe katlanarak oluşturulmuş ağız, kalın silindirik boyun, basık omuzdan küresel gövdeye geçiş, konkav dip, omuzdan başlayıp ağız kenarında son bulan kalın cidarlı kulp, yoğun korozyon tabakası.	
Dönem:	**MS 3.-4. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings, 1957, Fporm 52a; Canav, 1985: 72, kat. no. 109; Lightfoot ve Arslan, 1992: 47-48, 91-93, kat. no. 14-15, 47-49; Kunina, 1997: 303-306, cat. no. 251, 252, 258; Gürler, 2000: 31, kat. no. 16; Erten 2018, Kat. No. 35; Taştemür- Gürler, Kat. No. 20; Özbilgin-Temür 2022, Kat. No. 10.		

	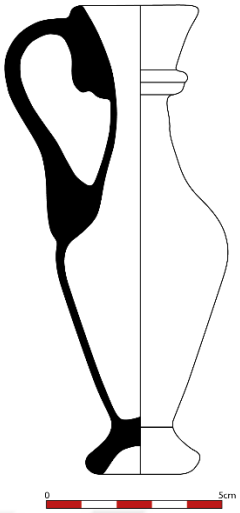	
Kat. No. 314	**Çizim No:314**	**Sayfa No: 146-149**
Envanter No:	10555	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın Alma	
Form:	Şişe - Tek Kulplu Şişeler	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	13.3 cm 3.9 cm 3..5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	444f45	
Bezemesi:	Boyunda cam ipliği	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Saydam, ince cidarlı, yeşil, huni biçimli ağız, gövdeye doğru genişleyen boyun, boyunda sonradan eklenmiş aynı renk cam ipliği, konik gövde, ağızın altından başlayıp omuzda biten kulp, halka taban,	
Dönem:	**MS 3-4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Isings 1957, form 120a; Hayes 1975, no.154; Oliver 1980, nos 160-1; Lightfoot 1992, no.81; Whitehouse 2001, no. 715; Lightfoot 2007, no. 230;		

Çift Kulplu Şişe

	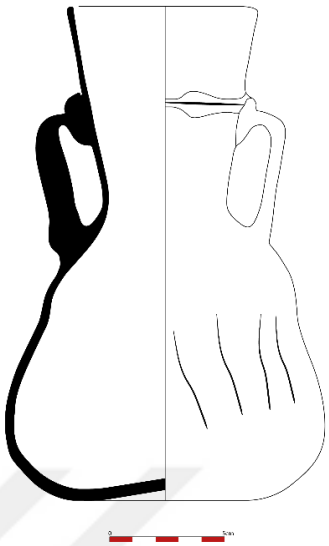	
Kat. No. 315	**Çizim No:315**	**Sayfa No: 146-149**
Envanter No:	9773	
Müzeye Geliş Şekli:	Hibe	
Form:	Şişe - Çift Kulplu Şişe	
Ölçüleri: Yükseklik: **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	22.5 cm 8.5 cm 8.7 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	7a7e72	
Bezemesi:	boyunca cam ipliği sarmal, gövdede aletle sıkıştırılarak yapılan yüzeysel kaburgalar.	
Durumu:	Gövde kısmında bir parça kırık var	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlık, açık yeşil, ateşle yuvarlatılmış düz ağız, gövdeye doğru hafif daralan konkav boyun, sarkık gövde, gövdede aletle hafif sıkıştırılarak yapılmış yüzeysel kaburgalar, hafif içe çökük taban,, boyun ortasında sonradan eklenmiş cam ipliği sarmal, sarmaldan başlayıp omuzda biten karşılıklı kulplar, irizeli yüzeyde yer yer toprak tabakası, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 1.-3. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: : Barakat Gallery, Padricelli 2021, s. 117, no. FF.006.		

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 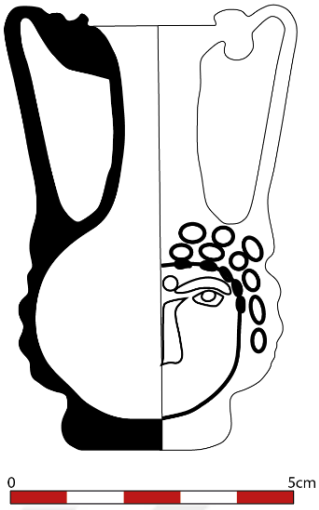
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 316</td><td>Çizim No:316</td><td>Sayfa No: 146-149</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">10553</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın Alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Şişe - Çift Kulplu Şişe</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">7.8 cm
3.1 cm
2.9 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Kalıba üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">8f8862</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">İnsan başlı şişe</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, orta kalınlıkta, sarımsı yeşil, dışa çekilip ateşle yuvarlatılmış ağız, silindirik boyun, insan başı şeklinde gövde, düz dipte noble izi, ağız kenarından başlayarak omuzda bitirilem çift taraflı kulplar, temiz yüzey.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">Geç MS 3. -4. Yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Lightfoot 2020, fig.8; Metropolitan Museum, Accession Number: 21.72; Taştemür ve Gürler 2019, s. 177, Kat. No. 25; Tavukçu, 2020, Katalog No. 13; Harden 1936, no. 639 (kulpsuz benzer örnektir.); Gürler, 2000, s. 72, Res.91; Özet, 1987, s.604, Res.11.</td></tr>
</table>

Huni Ağızlı Şişe

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 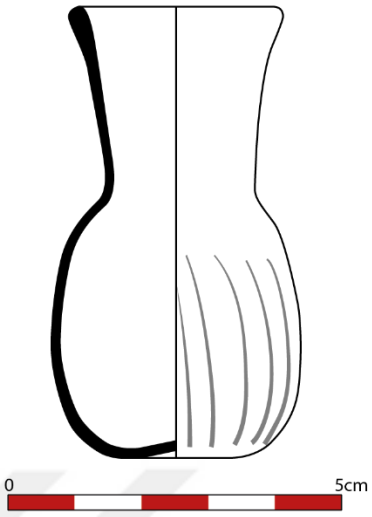
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 317</td><td>Çizim No:317</td><td>Sayfa No: 149,150</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5707</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Şişe - Huni Ağızlı Şişe</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">7.5 cm
3.5 cm
2 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">676541</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">Yüzeysel kaburgalar</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, ateşle yuvarlatılmış ağız, konik boyun, oval gövdede aletle sıkıştırılarak yapılan kaburgalar, konkav dip, temiz yüzey, habbeli yapı.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 3. -4. Yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Höpken ve Çakmaklı, 2015 no. 389,390; Soslu, 2022, Kat. No. 234,235; Hayes, 1975: 92-93, No. 310.</td></tr>
</table>

	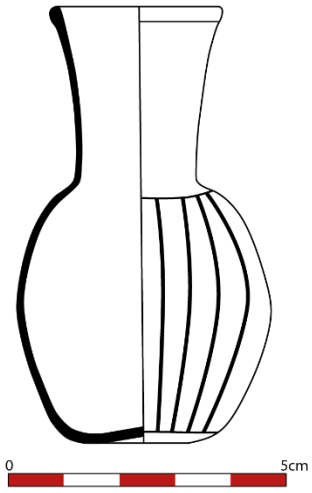	
Kat. No. 318	**Çizim No:318**	**Sayfa No: 149,150**
Envanter No:	5620	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Şişe - Huni Ağızlı Şişe	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.4 cm 3 cm 2.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	796544	
Bezemesi:	Yüzeysel kaburgalar	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, ateşle yuvarlatılmış ağız, konik boyun, oval gövdede aletle sıkıştırılarak yapılan kaburgalar, konkav dip, temiz yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 3. - 4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Höpken ve Çakmaklı, 2015 no. 389,390, Soslu, 2022, Kat. No. 234,235; Hayes, 1975: 92-93, No. 310.		

	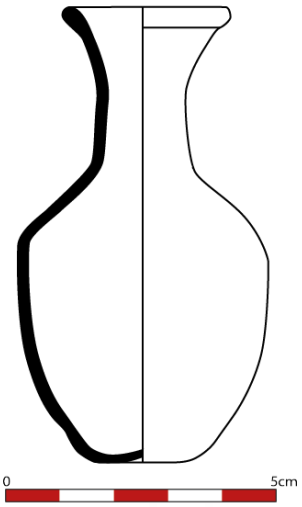	
Kat. No. 319	**Çizim No:319**	**Sayfa No: 149,150**
Envanter No:	5701	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Şişe - Huni Ağızlı Şişe	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.1 cm 3.3 2.1 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	34352d	
Bezemesi:		
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlık, yeşil, ateşle yuvarlatılmış huni biçimli ağız, silindirik boyun, oval gövde, vurma dip, boyunda uzun habbeler.	
Dönem:	**MS 2. - 3. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Birebir benzeri bulunamadığından gövde şeklinden ötürü bu gruba verilmiştir.		

	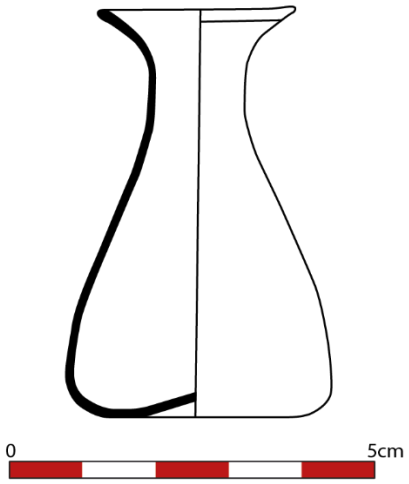	
Kat. No. 320	**Çizim No:320**	**Sayfa No: 149,150**
Envanter No:	5590	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Şişe - Huni Ağızlı Şişe	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	5.4 cm 2.8 cm 3.6 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	878777	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Sarımsı yeşil renkli, ateşle yuvarlatılmış huni biçimli ağız,dibe doğru genişleyen gövde, içe çökük taban, irizeli yüzey	
Dönem:	**MS 3. - 4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Whitehouse 1997, s. 161, no. 278; Stern- Gorin-Rosen 1997, 14–17, Fig. 8:16; Nagorsky 2007, Fig. 4,1; Winter, 2010, s. 101; fig. 2:9; Eker 2014, Kat. No. 87.		

Ayaklı Şişe

	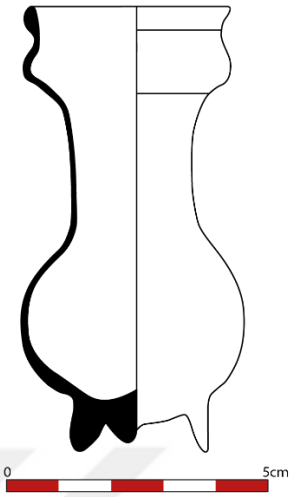	
Kat. No. 321	**Çizim No:321**	**Sayfa No: 151,152**
Envanter No:	5619	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Şişe - Ayaklı Şişe	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.2 cm 4.3 cm 3 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	fcf8e7	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, ateşle yuvarlatılmış ağızda boğum oluşturularak yapılmış yüksek ağız, silindirik boyun, küresel gövde, dipte sivri 3 ayak, yoğun mine ve toprak tabakası.	
Dönem:	**MS 2.-4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Canav 1985, no. 34(137); Akkuş Koçak 2021, 106, Lev. 35, no.338; Gençler 2009, 65-66, Çiz. 12, no. 148-149; Czurda Ruth 2007, 149-150, Taf. 18, no. 620, 623-624; Lightfoot 2017, cat.133; Gençler Güray 2022, 414, Fig. 2; Soslu2022a, 633, no. 227; İnceelgil 2023, fig. 44, 45.		

	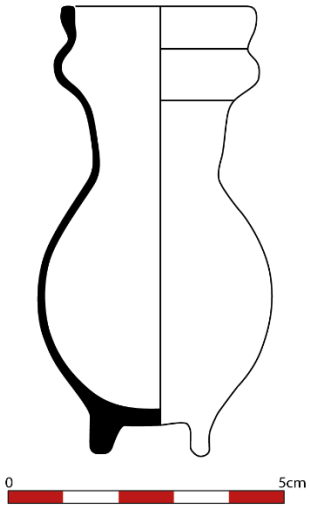	
Kat. No. 322	**Çizim No:322**	**Sayfa No: 151,152**
Envanter No:	5700	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Şişe - Ayaklı Şişe	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	8.5 cm 3.7 cm 2.6 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	c0b07b	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, ateşle yuvarlatılmış ağızda boğum oluşturularak yapılmış yüksek ağız, silindirik boyun, küresel gövde, dipte sivri 3 ayak, yoğun mine ve toprak tabakası.	
Dönem:	**MS 2.-4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Canav 1985, no. 34(137); Akkuş Koçak 2021, 106, Lev. 35, no.338; Gençler 2009, 65-66, Çiz. 12, no. 148-149; Czurda Ruth 2007, 149-150, Taf. 18, no. 620, 623-624; Lightfoot 2017, cat.133; Gençler Güray 2022, 414, Fig. 2; Soslu2022a, 633, no. 227; İnceelgil 2023, fig. 44, 45.		

	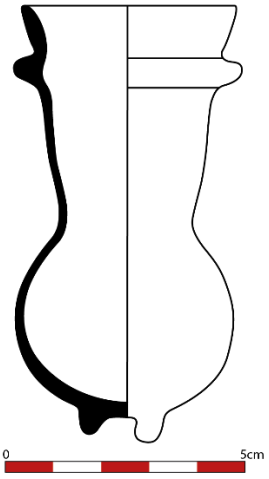	
Kat. No. 323	**Çizim No:323**	**Sayfa No: 151,152**
Envanter No:	8969	
Müzeye Geliş Şekli:	Dara Kazısı	
Form:	Şişe - Ayaklı Şişe	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.6 cm 4.4 cm 2.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	98986a	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, ateşle yuvarlatılmış ağızda boğum oluşturularak yapılmış yüksek ağız, silindirik boyun, küresel gövde, dipte sivri 3 ayak, yoğun mine ve toprak tabakası.	
Dönem:	**MS 2. -4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Hayes 1975, 39, Pl. 12, no. 150; Canav 1985, no. 34(137); Akkuş Koçak 2021, 106, Lev. 35, no.338; Gençler 2009, 65-66, Çiz. 12, no. 148-149; Czurda Ruth 2007, 149-150, Taf. 18, no. 620, 623-624; Lightfoot 2017, cat.133; Gençler Güray 2022, 414, Fig. 2; Soslu 2022a, 633, no. 227; İnceelgil 2023, fig. 44, 45.		

Sürme Şişesi

	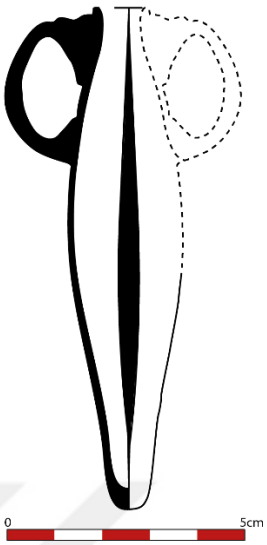	
Kat. No. 324	**Çizim No:324**	**Sayfa No: 152,153**
Envanter No:	8966	
Müzeye Geliş Şekli:	Dara Kazı	
Form:	Şişe - Sürme Şişesi	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	11.3 cm - 0.6 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	89a4b7	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Kırık	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlık, mavimsi yeşil, iğ şekilli iki tüp, iki yanda ağızda başlayan ve sonradan eklenmiş halka kulp, düz kesme ağız, boydan hazneyi birbirinden ayırak alet izi, bir taraf büyük oranda kırık, yüzeyde minelenme.	
Dönem:	**MS 4. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Hayes, 1975, No.446; Lightfoot 2007, no. 265; Whitehouse 2001, no.751; Ouahnouna, 2021, Fig 7; Gorin-Rosen -Katsnelson 2007, p.75.		

Çökertme Bezemeli Şişe

Kat. No. 325	**Çizim No:325**	**Sayfa No: 154,155**
Envanter No:	10470	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Şişe -Çökertme Bezemeli Şişe	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	15.1 cm 1.3 cm 1 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	b9b39d	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, hafif dışa çekilerek oluşturulmuş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, dikine çökertme bezemeli dar gövde, düz taban, yoğun irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 3.-4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Hayes 1975 s. 94, pl. 21, no. 321; Canav 1985 s. 54, no.71,72; Erten Yağcı 1990 no. 33e; Lanmon ve Whitehouse 1993, no. 122; Barkoczi 1996 taf. XXXV, no. 386; Antonaras 2006, 76, fig. 4, no.134; Eker 2014, Kat. No. 109; Atila 2015, no.19.		

Kat. No. 326	**Çizim No:326**	**Sayfa No: 154,155**
Envanter No:	10471	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Şişe - Çökertme Bezemeli Şişe	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	14.4 cm 1.6 cm 1.4 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	beb8a4	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, hafif dışa çekilerek oluşturulmuş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, dikine çökertme bezemeli dar gövde, düz taban, yoğun irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 3.-4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Hayes 1975 s. 94, pl. 21, no. 321; Canav 1985 s. 54, no.71,72; Erten Yağcı 1990 s. 108, no. 33e; Barkoczi 1996 taf. XXXV, no. 386; Antonaras 2006, 76, fig. 4, no.134; Eker 2014, Kat. No. 109.		

	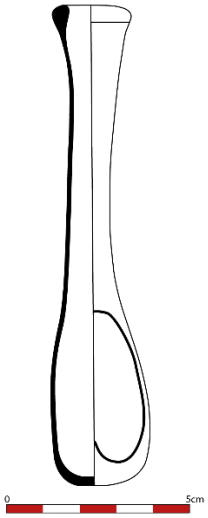	
Kat. No. 327	**Çizim No:327**	**Sayfa No: 154,155**
Envanter No:	10472	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Şişe -Çökertme Bezemeli Şişe	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	12.7 cm 1.5 cm 1.2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	cec1b6	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, hafif dışa çekilerek oluşturulmuş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, dikine çökertme bezemeli dar gövde, düz taban, yoğun irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 3.-4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Hayes 1975 s. 94, pl. 21, no. 321; Canav 1985 s. 54, no.71,72; Erten Yağcı 1990 s. 108, no. 33e; Barkoczi 1996 taf. XXXV, no. 386; Antonaras 2006, 76, fig. 4, no.134; Eker 2014, Kat. No. 109; Atila 2015, no.19.		

Kat. No. 328	**Çizim No:328**	**Sayfa No: 154,155**
Envanter No:	5519	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Şişe -Çökertme Bezemeli Şişe	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	14.7 cm 2.3 cm 1.1 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	9b945f	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, sarımsı yeşil, hafif dışa çekilerek oluşturulmuş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, dikine çökertme bezemeli dar gövde, düz taban, yoğun irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 3.-4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Hayes 1975 s. 94, pl. 21, no. 321; Canav 1985 s. 54, no.71,72; Erten Yağcı 1990 s. 108, no. 33e; Barkoczi 1996 taf. XXXV, no. 386; Antonaras 2006, 76, fig. 4, no.134; Eker 2014, Kat. No. 109.		

	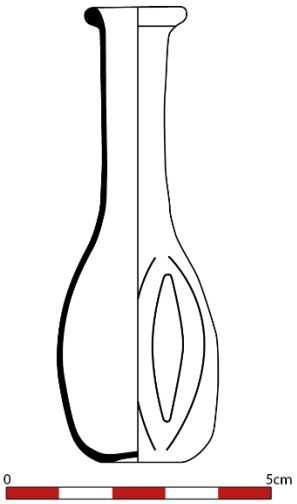	
Kat. No. 329	**Çizim No:329**	**Sayfa No: 154,155**
Envanter No:	5621	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Şişe -Çökertme Bezemeli Şişe	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9 cm 1.9 cm 2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	776742	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, hafif dışa çekilerek oluşturulmuş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, dikine çökertme bezemeli dar gövde, hafif içe çökük taban, irizeli yüzey, uzun habbeler.	
Dönem:	**MS 3.-4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Hayes 1975 s. 76, pl.18, no.268; Akat-Fıratlı-Kocabaş 1984 s. 31, no.104; Antonaras 2006 s. 51, fig. 5; Eker 2014 Kat. No. 114.		

	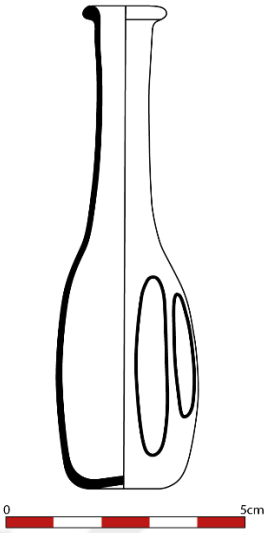	
Kat. No. 330	**Çizim No:330**	**Sayfa No: 154,155**
Envanter No:	10473	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Şişe -Çökertme Bezemeli Şişe	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	10.2 cm 1.4 cm 2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	aba98c	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, hafif dışa çekilerek oluşturulmuş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, dikine çökertme bezemeli gövde, hafif içe çökük taban, irizeli yüzey, uzun habbeler.	
Dönem:	**MS 3.-4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Hayes 1975 s. 76, pl.18, no.268; Akat-Fıratlı-Kocabaş 1984 s. 31, no.104; Antonaras 2006 s. 51, fig. 5; Eker 2014 Kat. No. 114.		

	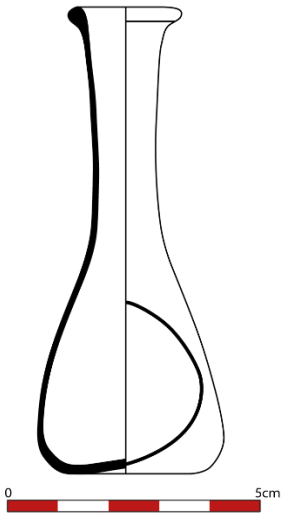	
Kat. No. 331	**Çizim No:331**	**Sayfa No: 154,155**
Envanter No:	10469	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Şişe -Çökertme Bezemeli Şişe	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.3 cm 2.1 cm 3 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	d7d7cb	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, hafif dışa çekilerek oluşturulmuş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, çökertme bezemeli kısa gövde, konkav taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 3.-4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Hayes 1975 s. 76, pl.18, no.268; Akat-Fıratlı-Kocabaş 1984 s. 31, no.104; Antonaras 2006 s. 51, fig. 5; Eker 2014, Kat. No. 113.		

	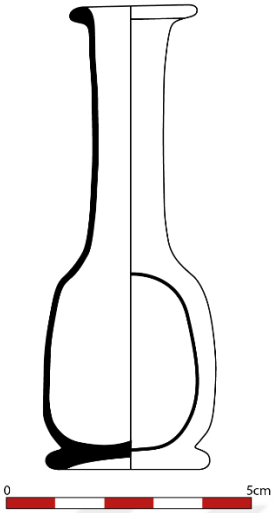	
Kat. No. 332	**Çizim No:332**	**Sayfa No: 154,155**
Envanter No:	10468	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Şişe -Çökertme Bezemeli Şişe	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.2 cm 2.7 cm 3.2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	8f8b6e	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, açık yeşil, hafif dışa çekilerek oluşturulmuş ağızda akıtmalık, silindirik boyun, çökertme bezemeli kısa köşeli gövde, halka taban, irizeli yüzey, habbeli yapı.	
Dönem:	**MS 3. - 4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Hayes 1975 s. 76, pl.18, no.268; Akat-Fıratlı-Kocabaş 1984 s. 31, no.104; Antonaras 2006 s. 51, fig. 5; Eker 2014, Kat. No. 113.		

Mercek Gövdeli Şişe

	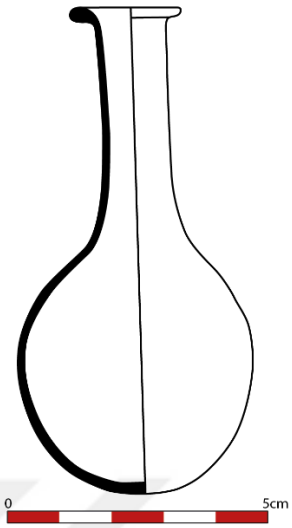	
Kat. No. 333	**Çizim No:333**	**Sayfa No:155,156**
Envanter No:	5524	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Şişe -Mercek Gövdeli Şişe	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	9.6 cm 2.1 cm 1.9 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	969c83	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, İnce cidarlı, sarımsı yeşil, hafif dışa çekilerek oluşturulmuş ağız, silindirik boyun, mercek şekilli gövde, oval dip, yoğun irizasyon.	
Dönem:	**MS 3. - 4. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Hayes 1975, no. 611, Canav 1985, no. 89; Lightfoot ve Arslan 1992, no. 181; İsraeli 2003, No. 357; Güneş 2009, 246, 251; Höpken ve Çakmak 2015, no. 402; Hazinedar Coşkun 2019, Kat.No. 5; Eker, 2014: 291, Kat. No. 101; Erten, 2018: 70, Kat. No. 24.		

Küresel Gövdeli Kapaklı Şişe

<table>
<tr><td> </td><td colspan="2"> 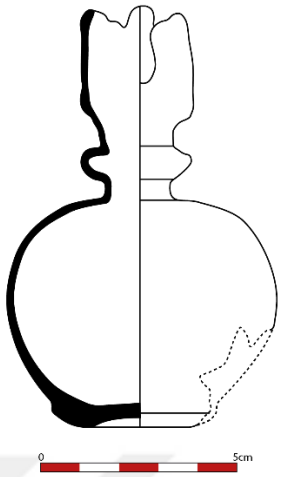 </td></tr>
<tr><td>Kat. No. 334</td><td>Çizim No:334</td><td>Sayfa No:157</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">8986</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Dara Kazısı</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Şişe -Küresel Gövdeli Kapaklı Şişe</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">10.7 cm
2.2 cm
3.8 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">48788d</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Alt gövdede kırıklar</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, orta kalınlık, kobalt mavisi, aletle şekillendirilmiş ağız, kısa boyun, basık omuz, küresel gövde,halka kaide, taç şekilli kapak, yoğun irizasyon.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 4.-5. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Birebir benzer örneği bulşunamamıştır. Yakın benzerleri; Taştemür-Gürler 2019, Kat. No. 31, 32; Erten 2018, Kat. No. 64.</td></tr>
</table>

Silindirik Gövdeli Şişe

	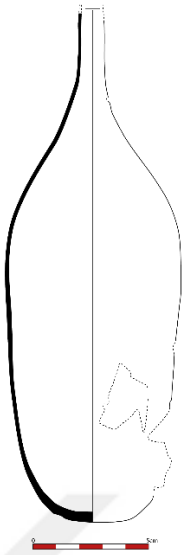	
Kat. No. 335	**Çizim No:335**	**Sayfa No: 157,158**
Envanter No:	8971	
Müzeye Geliş Şekli:	Dara kazısı	
Form:	Şişe - Silindirik Gövdeli Şişe	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	23.8 cm - -	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	4b76cd	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Alt gövde kırık, onarım görmüş	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, kobalt mavisi, kısa boyun, uzun, silindirik gövde, oval dip, irizeli yüzey.	
Dönem:	**MS 8.-10. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Kröger, 1995, no.93,94; Metropolitan Museum, Accession Number: 40.170.70; Parani, 2005, fig. 18; https://www.getty.edu/art/collection/object/105Y8S (E.T: 01.07.2024)		

	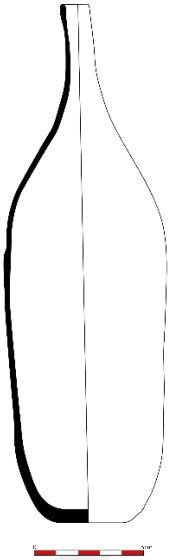	
Kat. No. 336	**Çizim No:336**	**Sayfa No: 157,158**
Envanter No:	8985	
Müzeye Geliş Şekli:	Dara kazısı	
Form:	Şişe - Silindirik Gövdeli Şişe	
Ölçüleri: **Yükseklik:** **Ağız Çapı:** **Taban Çapı:**	23.5 cm 1.1 3.2 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	497db8	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Sağlam	
Tanımı:	Yarı saydam, ince cidarlı, kobalt mavisi, kısa boyun, uzun, silindirik gövde, oval dip, irizeli yüzey.	
Dönem:	**MS 9.-10. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Kröger, 1995, no.93,94; Metropolitan Museum, Accession Number: 40.170.70		

	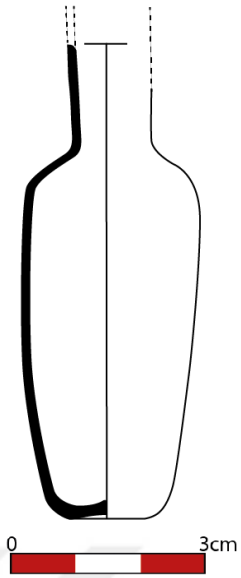	
Kat. No. 337	**Çizim No:337**	**Sayfa No: 157,158**
Envanter No:	5485	
Müzeye Geliş Şekli:	Satın alma	
Form:	Şişe - Silindirik Gövdeli Şişe	
Ölçüleri: **Kor.Yükseklik:** **Taban Çapı:**	7.8 cm 1.7 cm	
Tekniği:	Serbest Üfleme tekniği-Aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	8a7768	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Ağız ve boynun bir kısmı kırık.	
Tanımı:	Yarı saydam, amber renginde, ağız ve boynun bir kısmı kırık, silindirik boyun, boyundan gövdeye yumuşak bir geçiş, dibe doğru daralan silindirik gövde, vurma taban, yüzeyde aşınma.	
Dönem:	**MS 9.-10. yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Lamm 1928, Tafel III, no.62; Carboni 2001, Cat. 3.30a.		

Basık Omuzlu Silindirik Şişe

<table>
<tr><td> </td><td colspan="2"> 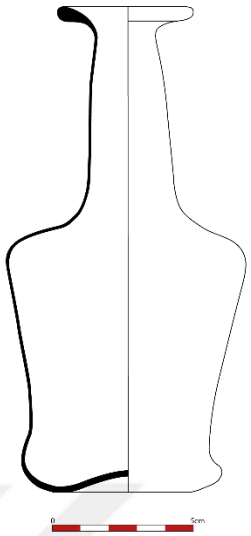 </td></tr>
<tr><td>Kat. No. 338</td><td>Çizim No:338</td><td>Sayfa No: 158,159</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5660</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Dara Kazısı</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Şişe - Basık Omuzlu Silindirik Şişe</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">17.5 cm
4.8 cm
7.8 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">948763</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, orta kalınlık, sarımsı yeşil, dışa çekilip tekrar içe katlanarak oluşturulmuş tabla ağız, uzun silindirik boyun, basık omuz, dik kenarlı gövde, içe çökük taban, korozyon tabakası, habbeli yapı. Terapide kullanılan yağların depolanması için kullanılmış</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 9.-10. yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Kröger, 1995, Cat.No.108-110; Carboni 2001, Cat. 35; Geyik Karpuz, 2014 Kat. No. 10. Oliver 1980, no.255; Carboni ve Whitehouse, 2002, no. 17; Whitehouse 2010, no. 273.</td></tr>
</table>

Gülabdan (Gülyağı Şişesi)

<table>
<tr><td> </td><td colspan="2"> 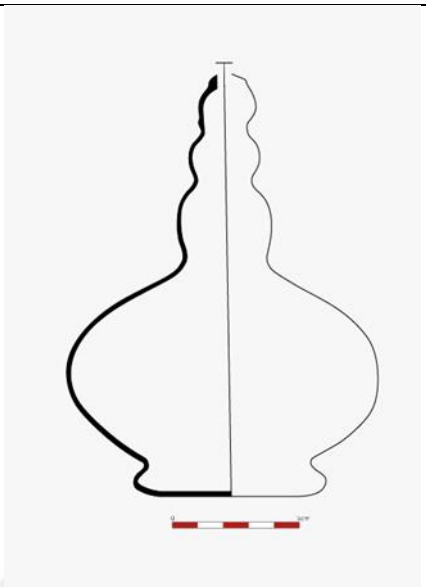 </td></tr>
<tr><td>Kat. No. 339</td><td>Çizim No:339</td><td>Sayfa No: 159,160</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5659</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Şişe - Gülabdan (Gülyağı Şişesi)</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri: Kor.Yükseklik:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">18.5 cm
8.2 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">dbbb90</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, orta kalınlık, sarımsı yeşil, ağız kısmı kırık, alta doğru genişleyen üç boğumlu boyun, şişkin gövdeyi çevreleyen amber rengi düz hat, konik taban, yüzeyde minelenme.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 14.-16. Yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Carboni 2001, Cat. 107g (MS 18.-19. yy); Altun ve Erginer 2021, resim 7,8; Carboni ve Whitehouse, 2002, no. 143.</td></tr>
</table>

Sarkık Gövdeli Kavanoz

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 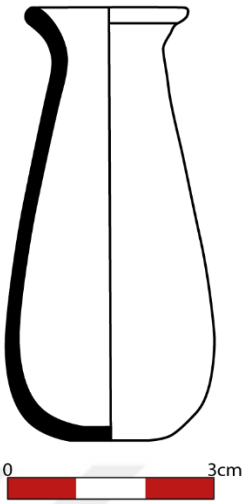
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 340</td><td>Çizim No:340</td><td>Sayfa No:161</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">5471</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Satın alma</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Sarkık Gövdeli Kavanoz</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Yükseklik:
Ağız Çapı:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">6.9 cm
2.6 cm
1.6 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">274946</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Sağlam</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Saydam, ince cidarlı, mavimsi yeşil, dışa çekilerek yuvarlatılmış ağız, sarkık şekilli uzun gövde, konkav dip, irizeli yüzey, uzun habbeler.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 3.-4. Yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Isings, 1957, Form 131; Höpken ve Çakmaklı 2015, no. 341; Taştemür-Gürler 2019, Kat. No. 15, 16;</td></tr>
</table>

İçi Boş Çubuklu Kandil

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 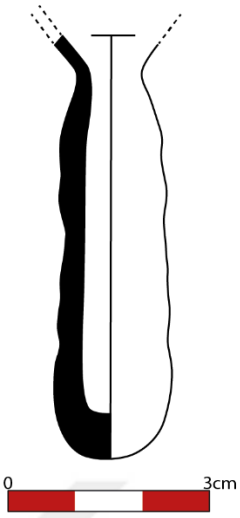
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 341</td><td>Çizim No:341</td><td>Sayfa No: 163,164</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">9899</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Dara Kazısı</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Kandil - İçi Boş Çubuklu Kandil</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri:
Kor. Yükseklik:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">6.1 cm
0.9 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">8e9f8e</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Kırık</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, orta kalınlık, yeşil, Saplı kandilin sap kısmı, silindirik, oval dip, yüzeyde irizasyon.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 5. - 7. Yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Saldern 1980, s:51, pl. 23, çiz.280; Çakmakçı 2008, Kat. No. 3, çiz. 274; Laflı 2009, Fig. 6; Antonaras 2010, Fig. 7; Tavukçu 2020, Kat.No. 11, Uğuz, 2021, kat. No. 25; Gündüz, 2023, Kat. No. 112; İnceelgil,2024, s. 110.</td></tr>
</table>

	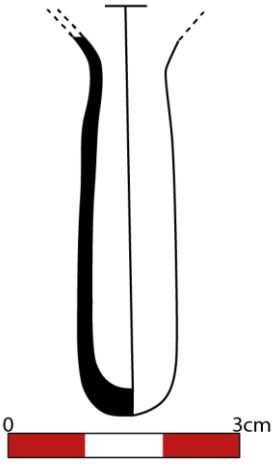	
Kat. No. 342	**Çizim No:342**	**Sayfa No: 163,164**
Envanter No:	9901	
Müzeye Geliş Şekli:	Dara Kazısı	
Form:	Kandil - İçi Boş Çubuklu Kandil	
Ölçüleri: **Kor.Yükseklik:** **Taban Çapı:**	4.9 cm 0.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	606b4d	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Kırık	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlık, yeşil, Saplı kandilin sap kısmı, silindirik, oval dip, yüzeyde irizasyon.	
Dönem:	**MS 5. - 7. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Crowfoot ve Harden 1931, Pl. XXIX, 25; Saldern 1980, s:51, pl. 23, çiz.280; Çakmakçı 2008, Kat. No. 3, çiz. 274; Laflı 2009, Fig. 6; Antonaras 2010, Fig. 7; Tavukçu 2020, Kat.No. 11, Uğuz, 2021, kat. No. 25; Gündüz, 2023, Kat. No. 112; İnceelgil,2024, s. 110.		

	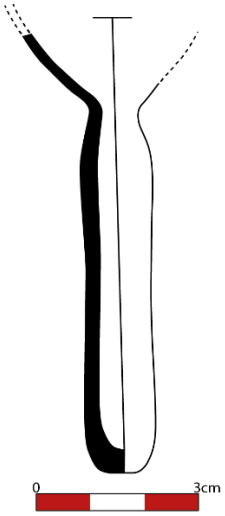	
Kat. No. 343	**Çizim No:343**	**Sayfa No: 163,164**
Envanter No:	9904	
Müzeye Geliş Şekli:	Dara Kazısı	
Form:	Kandil - İçi Boş Çubuklu Kandil	
Ölçüleri: **Kor.Yükseklik:** **Taban Çapı:**	8.1 cm 0.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	4e6b66	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Kırık	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlık, yeşil, Saplı kandilin sap kısmı ve gövdenin alt kısmı, silindirik, oval dip, yüzeyde irizasyon.	
Dönem:	**MS 5. - 7. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Crowfoot ve Harden 1931, Pl. XXIX, 25; Saldern 1980, s:51, pl. 23, çiz.280; Çakmakçı 2008, Kat. No. 3, çiz. 274; Laflı 2009, Fig. 6; Antonaras 2010, Fig. 7; Tavukçu 2020, Kat.No. 11, Uğuz, 2021, kat. No. 25; Gündüz, 2023, Kat. No. 112; İnceelgil,2024, s. 110.		

	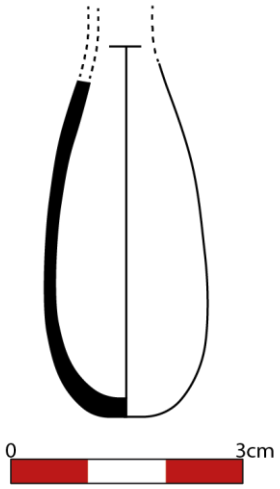	
Kat. No. 344	**Çizim No:344**	**Sayfa No: 163,164**
Envanter No:	9030	
Müzeye Geliş Şekli:	Dara Kazısı	
Form:	Kandil - İçi Boş Çubuklu Kandil	
Ölçüleri: **Kor.Yükseklik:** **Taban Çapı:**	4.5 cm 1 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	254551	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Kırık	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlık, kobalt mavisi, Saplı kandilin sap kısmı, damla şeklinde, oval dip, temiz yüzey.	
Dönem:	**MS 5. - 7. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Crowfoot ve Harden 1931, Pl. XXIX, 24; Antonaras 2010, Fig. 7; Tavukçu 2020, Kat.No. 11.		

	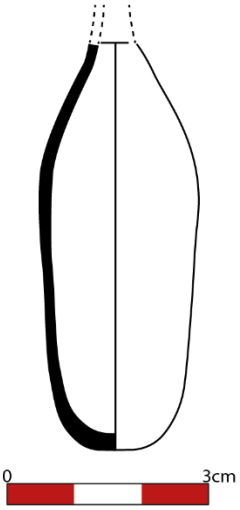	
Kat. No. 345	**Çizim No:345**	**Sayfa No: 163,164**
Envanter No:	9031	
Müzeye Geliş Şekli:	Dara Kazısı	
Form:	Kandil - İçi Boş Çubuklu Kandil	
Ölçüleri: **Kor.Yükseklik:** **Taban Çapı:**	5.4 cm 0.6 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	456e57	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Kırık	
Tanımı:	Yarı saydam, orta kalınlık, yeşil, Saplı kandilin sap kısmı, silindirik, oval dip, yüzeyde irizasyon.	
Dönem:	**MS 5.- 7. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Crowfoot ve Harden 1931, Pl. XXIX, 24; Antonaras 2010, Fig. 7; Tavukçu 2020, Kat.No. 11.		

Boğumlu Çubuklu Kandil

<table>
<tr><td>
</td><td colspan="2"> 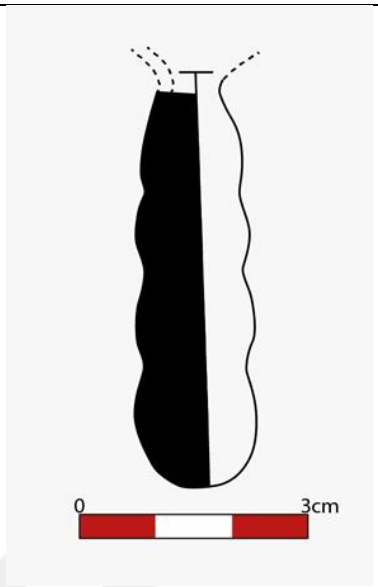
</td></tr>
<tr><td>Kat. No. 346</td><td>Çizim No:346</td><td>Sayfa No: 164,165</td></tr>
<tr><td>Envanter No:</td><td colspan="2">9900</td></tr>
<tr><td>Müzeye Geliş Şekli:</td><td colspan="2">Dara Kazısı</td></tr>
<tr><td>Form:</td><td colspan="2">Kandil– Boğumlu Çubuklu Kandil</td></tr>
<tr><td>Ölçüleri: Kor. Yükseklik:
Taban Çapı:</td><td colspan="2">5.4 cm
0.7 cm</td></tr>
<tr><td>Tekniği:</td><td colspan="2">Serbest üfleme-aletle şekillendirme</td></tr>
<tr><td>Renk Skalası:</td><td colspan="2">645a27</td></tr>
<tr><td>Bezemesi:</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Durumu:</td><td colspan="2">Kırık</td></tr>
<tr><td>Tanımı:</td><td colspan="2">Yarı saydam, kalın cidarlı, sarımsı yeşil, zincir veya polikandiller ile kullanılan kandilin sap kısmı, aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş üç boğum, oval dip, yoğun habbeli temiz yüzey.</td></tr>
<tr><td>Dönem:</td><td colspan="2">MS 5. - 7. Yüzyıl</td></tr>
<tr><td colspan="3">Benzer Örnekler: Crowfoot ve Harden 1931, Pl. XXIX, 21-23; Saldern 1980, pl. 23.290; Olcay 2001, 80,81; Antonaras 2009, type 38; Höpken ve Çakmak 2015, No: 349; Uğuz, 2021, kat. No. 6-8; İnceelgil, 2014, s. 112, Fig. 6.</td></tr>
</table>

	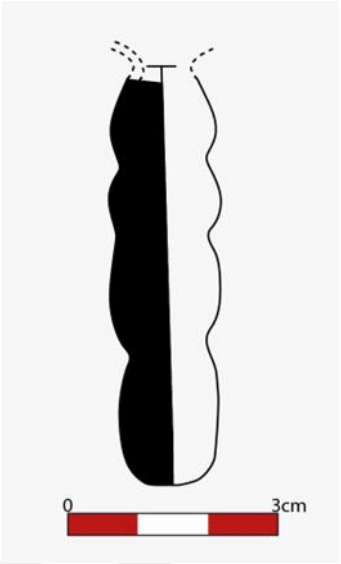	
Kat. No. 347	**Çizim No:347**	**Sayfa No: 164,165**
Envanter No:	9902	
Müzeye Geliş Şekli:	Dara Kazısı	
Form:	Kandil– Boğumlu Çubuklu Kandil	
Ölçüleri: **Kor. Yükseklik:** **Taban Çapı:**	5.9 cm 0.8 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	728970	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Kırık	
Tanımı:	Yarı saydam, kalın cidarlı, yeşil, zincir veya polikandiller ile kullanılan kandilin sap kısmı, aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş üç boğum, oval dip, yoğun habbeli temiz yüzey.	
Dönem:	**MS 5. - 7. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Crowfoot ve Harden 1931, Pl. XXIX, 21-23; Saldern 1980, pl. 23.290; Olcay 2001, 80,81; Antonaras 2009, type 38; Höpken ve Çakmak 2015, No: 349; Uğuz, 2021, kat. No. 6-8; İnceelgil, 2014, s. 112, Fig. 6.		

	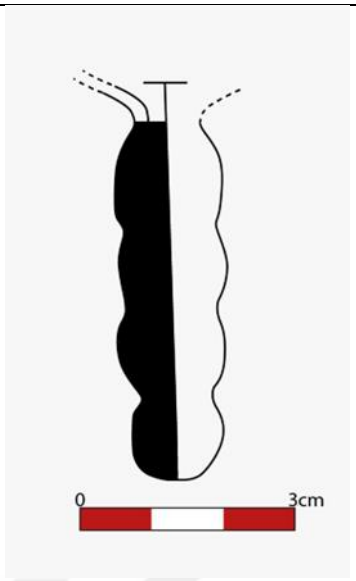	
Kat. No. 348	**Çizim No:348**	**Sayfa No: 164,165**
Envanter No:	9903	
Müzeye Geliş Şekli:	Dara Kazısı	
Form:	Kandil– Boğumlu Çubuklu Kandil	
Ölçüleri: **Kor. Yükseklik:** **Taban Çapı:**	5.5 cm 0.5 cm	
Tekniği:	Serbest üfleme-aletle şekillendirme	
Renk Skalası:	657460	
Bezemesi:	-	
Durumu:	Kırık	
Tanımı:	Yarı saydam, kalın cidarlı, yeşil, zincir veya polikandiller ile kullanılan kandilin sap kısmı, aletle sıkıştırılarak oluşturulmuş üç boğum, oval dip, yoğun korozyon ve matlaşma tabakası.	
Dönem:	**MS 5.- 7. Yüzyıl**	
Benzer Örnekler: Crowfoot ve Harden 1931, Pl. XXIX, 21-23; Saldern 1980, pl. 23.290; Olcay 2001, 80,81; Antonaras 2009, type 38; Höpken ve Çakmak 2015, No: 349, Uğuz, 2021, kat. No. 6-8; İnceelgil, 2014, s. 112, Fig. 6.		

EKLER

EK-1. LEVHALAR

	Silindirik Gövdeli Alabastron	**MÖ 5.-4. yüzyıl**
	İğ Gövdeli Alabastron	**MÖ 2.-1. yüzyıl**
	Amphoriskos	**MÖ 2. yüzyıl ortaları – 1. yüzyıl**
	Kuş Biçimli Pendant	**MÖ 5.- 4. Yüzyıl**
	Testicik Biçimli Pendant	**MS 4.-7. yüzyıl**

Levha 1. Mardin Müzesi Alabastron, Amphoriskos ve Pendant Gelişimi

	Tüp Biçimli Unguentarium	**MS 1. yüzyıl**
	Armudi Gövdeli Unguentarium	**MS 1. Yüzyıl başları**
	Soğan Gövdeli Unguentarium	**MS 1. yüzyıl**
	Soğan Gövdeli Kaburga Bezemeli Unguentarium	**MS 1.-4. yüzyıl**
	Konik Gövdeli Unguentarium	**MS 1. -2. Yüzyıl**
	Oval Gövdeli Unguentarium	**MS 1.-2. yüzyıl**
	Şamdan Gövdeli Unguentarium	**MS 2-3. yüzyıl**
	Makara Biçimli Unguentarium	**MS 2.-4. Yüzyıl**

Levha 2. Mardin Müzesi Unguentarium Gelişimi

	Dik Kenarlı Bardak	**MS 1.-3. Yüzyıl**
	Konik Gövdeli Bardak	**MS 2.-3. Yüzyıl**
	Çökertme Bezemeli Bardak	**MS 2.-3. Yüzyıl**
	Küresel Gövdeli Serpici	**MS 1.-2.Yüzyıl**
	Konik Gövdeli Serpici	**MS 3.- 4. Yüzyıl**

Levha 3. Mardin Müzesi Bardak ve Serpicilerin Gelişimi

	Kapaklı Hokka (Pyxix ?)	**MS 1.-2. yüzyıl**
	Kapaksız Şişe Tipi Hokka	**MS 3.-4. yüzyıl**
	Küresel Gövdeli Minyatür Kap	**MS 1.-4. yüzyıl**
	Basık Omuzlu Minyatür Kap	**MS 3.-8. Yüzyıl**
	Silindirik Gövdeli Minyatür Kap	**MS 2. – 3. yüzyıl ortaları**
	Konik Gövdeli Minyatür Kap	**MS 2.-3. Yüzyıl**
	Sarkık Gövdeli Minyatür Kap	**MS 2.-4. Yüzyıl**
	Prizmal Gövdeli Minyatür Kap	**MS 9. -10. Yüzyıl**

Levha 4. Mardin Müzesi Hokka ve Minyatür Kapların Gelişimi

	Oval Gövdeli Şişe	**MS 1.-3. Yüzyıl**
	Tek Kulplu Şişeler	**MS 1.-4. yüzyıl**
	Çift Kulplu Şişe	**MS 1.-4. Yüzyıl**
	Huni Ağızlı Şişe	**MS 2. - 4. Yüzyıl**
	Ayaklı Şişe	**MS 2.-4. Yüzyıl**
	Sürme Şişesi.	**MS 4. yüzyıl**

Levha 5a. Mardin Müzesi Şişelerin Gelişimi

	Çökertme Bezemeli Şişe	**MS 3. - 4. Yüzyıl**
	Mercek Gövdeli Şişe	**MS 3. - 4. Yüzyıl**
	Basık Omuzlu Şişe	**MS 8.-9. Yüzyıl**
	Silindirik Gövdeli Şişe	**MS 8.-10. Yüzyıl**
	Küresel Gövdeli Kapaklı Şişe	**MS 9.-10. yüzyıl**
	Gülabdan (Gülyağı Şişesi)	**MS 12. - 13. Yüzyıl**

Levha 5b. Mardin Müzesi Şişelerin Gelişimi

	Sarkık Gövdeli Kavanoz	**MS 3.-4. Yüzyıl**
	İçi Boş Çubuklu Kandil	**MS 5. - 7. Yüzyıl**
	Boğumlu Çubuklu Kandil	**MS 5. - 7. Yüzyıl**

Levha 6. Mardin Müzesi Kavanoz ve kandillerin Gelişimi

EK-2. CAM TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ

Afinasyon: Cam hamuru hazırlanırken karışım içerisine sıkışmış "habbe", olarak adlandırılan hava kabarcıklarının üretim anında çıkartılması.

Alabastron: Krem, yağ ve kokuların muhafaza edilmesi bunun yanı sıra tıbbi sıvı maddeleri saklamak amacıyla farklı tiplerde olabilen küçük boyutlarda üretilmiş kozmetik veya tıbbi kaplardır.

Aletle Şekillendirme: farklı tekniklerde üretimi yapılan cam kabın makas, pense gibi aletlerle şekillendirilmesi işlemi.

Altın Varak: Çeşitli süsleme sanatlarında kullanılan ve tirşe arasında dövülerek inceltilen altın levha.

Amphoriskos: Küçük, iki kulplu, güzel kokulu yağların muhafaza edildiği minyatür kap.

Aryballos: Çift kulplu genellikle küresel gövdeli ve dar boyunlu kokulu yağların muhafaza edildiği şişeler.

Aşınma: Camın bozulma şekillerinden birisi. Toprak altında nemden, toprak üstünde ise havadan kaynaklı sonradan meydana gelen bozulma şekli.

Ateşle Parlatma: Cam eserlerin üretim sırasında ağız kenarına veya yüzeylerine uygulanan pürüz ve hataların giderilmesi veya en aza indirilmesi için yapılan ısıtma işlemi.

Ateşte Şekillendirme: Cam eserlere istenilen form verilmeye çalışılırken maşa, makas, kerpeten vb. aletler kullanılarak şekil verilmesi.

Bastırılmış Taban: Gövdenin alt kısmına ikinci bir balon üflenip tabana yayılarak oluşturulan taban çemberi.

Boru Biçiminde Taban Halkası: İçe itilmiş boru şeklindeki taban.

Cam İpliği: Eriyik haldeki küçük bir cam topağının camın çekilerek istenen incelik ve uzunluğa getirilmesi ile oluşan cam lif.

Cam Topağı: Potada eriyik haldeki cam hamurundan noble veya pipo ucuna alının bir parça cam hamuru.

Cam Tozu: Cam kap oluşturulduktan sonra, kesme, kenar düzeltme, perdahlama gibi işlemler sırasında oluşan küçük cam parçacıkları.

Cameo: Genellikle koyu renkli bir camın üzerinde opak beyaz figürlerin olduğu sahnelerin oluşturulması için farklı renklerdeki camların kaynaştırıldıktan sonra keskin aletlerle oyulması tekniği ile ortaya çıkarılan lüks cam kaplardır.

Cüruf: cam madeninin ergitilmesinden sonra kalan atıklar.

Çapak: Kalıp yapımı cam kapların dışında oluşan kalıp izlerindeki cam kalıntısı.

Diatretarii: Roma Dönemi'nde cam eşyaları kesme ya da kazıma tekniğini uygulayan ustalar.

Diatretum: Cam soğukken uygulanan cam kesme veya kazıma bezeme tekniği.

Frit: Henüz cam haline gelmemiş olan hammadde.

Füzyon: Farklı büyüklüklerde ve tiplerde cam parçalarının ergimesi, yapıştırması veya kaynaşması işlemi.

Güherçile: camın hammaddelerinden birisi olan, kayaçlarda veya mağaralarda oluşan beyaz renkli madde. Potasyum Nitrat (KNO_3).

Gülabdan: Gülsuyu saklanan ve serpilen şişe.

Habbe: Camı oluşturan maddelerin yeteri kadar harmanlanamaması ve bu harmanın yeterli ısıya ulaşamaması gibi nedenlerle camın yapısında oluşan ve camın değerini düşüren çeşitli büyüklükteki hava kabarcıkları.

Harman: Camı oluşturan hammaddelerin karışımı.

İrizasyon: Camın bozulma şekillerimden birisidir. Cam yüzeyinin çeşitli nedenlerden dolayı aşınarak gökkuşağı renklerinde olmasıdır.

Kaburgalı ağız: Ağız kısmının cam sıcakken bir alet yardımı ile dışa, aşağı ve yukarı katlanarak yatay yivlerle hareketlendirilen ağız.

Kalıp: Metal, ahşap vay kil gibi farklı maddelerden yapılan, cam üretiminde kullanılan mazleme.

Kakma: Eserlerin üzerinde açılan yivleri veya farklı şekillerdeki çukurları değişik dolgu maddeleriyle süsleme.

Kaya Kristali: Camın doğadaki hali olarak tanımlayabileceğimiz, necef veya kuvars olarak da bilinen parlak ve saydam taş.

Kesme Ağız: cam kap formu tamamlandıktan sonra ağız kısmını düzleştirmek için bir alet yardımıyla uygulanan işlem.

Mandrel: Eriyik haldeki camın sarıldığı paslanmaz çubuklardır.

Matlaşma: Farklı sebeplerden dolayı camın geçirgenliğini ve parlaklığını kaybettiği bozulma şeklidir.

Millefiori: Bnçiçek.

Noble (Pontil): Cam üretiminde kullanılan cam eserin tabanından tutularak pipodan ayrılmasını ve işlenmesini sağlayan metalden uzun çubuk.

Obsidyen: Camın doğadaki hali olarak tanımlayabileceğimiz, siyah volkanik cam olarak da adlandırılan madde.

Opak: Cam malzemenin renklerinde kullanılan donuk ve mat renkler için kullanılan terim.

Perdahlama: Cam kaplarda ağız kenarındaki keskinliği veya yüzeydeki pürüzleri yok etmek için uygulanan yumuşatma işlemi.

Pipo: Potada harmanlanan cam hammaddelerinin ergitildikten sonra ucuna alınıp üfleyerek şekil verilen içi boş metal boru. Üflenen kısımda muhtemelen ahşaptan ağızlık bulunurdu.

Pota: Genellikle pişmiş topraktan yapılan cam hammaddelerinin harmanlanıp ergitildiği kaplar.

Potaslı Cam: Karışımında potasyum karbonat içeren cam.

Soda Cam: Karışımında sodyum karbonat bulunan cam.

Tavlama: Cam malzemenin üretim işlemi tamamlandıktan sonra içinde oluşan gerilimi azaltmak için yavaşça soğutulma işlemidir.

Vurma Dip: Cam kapların tabanında noble kullanımından dolayı meydana gelen basınçtan dolayı oluşan içe çöküklük durumudur. Cam eser nobleden ayrıldığında oluşan ize de "noble izi", adı verilir.

Yakalı Ağız: ağız kenarının dışa ve boyuna paraşel şekilde aşağı çekilip sonra yukarı katlanması ile oluşan ağız.

Yastık Taban: Cam kaplarda dip kısmına yapıştırılan bir parça camın bastırılarak dışa taşıntılı hale getirilmesi ile oluşturulan taban.

KAYNAKÇA

Modern Kaynaklar

Abu'l-Farac Gregory, *Abu-l Farac Tarihi,* C.1, (Çev. Ömer Rıza Doğrul), TTK, Ankara 1945.

Acar Selahattin, *Mardin Tarihi Bibliyografyası,* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bilecik Seyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih ABD, Bilecik 2016.

Adak Adıbelli, Işık, "Tarsus Roma Hamamı Cam Fırınları". (Ç. Gençler-Güray (Ed.). *Kaunos/Kbid Toplantıları 2 Anadolu Antik Cam Araştırmaları Sempozyumu,* Ankara: Bilgin Kültür Sanat Yayınları, 2013, 93-102.

Ahunbay, Metin, "Dara-Anastasiopolis", *XII. Kazı Sonuçları Toplantısı I*, 28 Mayıs-1 Haziran, Ankara 1991, 391-397.

Ahunbay, Metin, "Dara-Anastasiopolis 1990 Yılı Çalışmaları", *XIII. Kazı Sonuçları Toplantısı I,* 27-31 Mayıs 1991, Ankara 1992, 197-203.

Akat, Yücel, Fıratlı Nezih, Kocabaş Hüseyin, *Hüseyin Kocabaş Koleksiyou Cam Eserler Kataloğu*, Arkeoloji Sanat Yayınları, İstanbul 1984.

Akkurnaz, Fatma Buse, *Eski Yunan ve Roma Kaplar-İşlevler,* Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul 2016.

Akkuş Koçak, Emine, *Metropolis Aşağı Hamam-Palaestra Cam Buluntuları*, (Yayımlanmamış DoktoraTezi), Hacı Bayram Veli Üni., Arkeoloji ABD, Ankara 2021.

Akyol, Ali Akın, Kadıoğlu Kağan Yusuf, ve Demirci, Ş., "Arkeometrik Çalışmaların Işığında Elaiussa Sebaste Kazısı Camlarının (2002-2011) Karakterizasyonu", (Ed. Ç. Gençler Güray). *Kaunos/Kbid Toplantıları 2 Anadolu Antik Cam Araştırmaları Sempozyumu*, Ankara: Bilgin Kültür Sanat Yayınları, 2013, 197-212.

Akyüz, Gabriel. *Mardin İli'nin Merkezinde Civar Köylerinde ve İlçelerinde Bulunan Kiliselerin ve Manastırların Tarihi,* Truva Kitap, Mardin 1998.

Alp, Mesut, *Efsanelerden Masallara Mardin,* M.S.T. Projesi, 2015.

Altun Feride İmrana ve Erginer G. Elif, "Bizans Dönemi'nde Koku ve Koku Kapları", *Antikçağ'dan Günümüze Parfüm*, (ed. Cenker Atilla ve Elif Erginer), Myrina yayınları, 2021, 167-178.

Antonaras, Anastassios C., "Glass Vessles From Roman and Early Christian Thessaloniki and its Surroundings (1st Century BC- 6th Century AD)", *ANNALES of the 17th Congresss*, 2006.

Antonaras, Anastassion, "Early Christian ve Byzantine Glass Vessels, Forms ve Uses", (F. Daim, J. Drauschke Ed.). *Byzanzdas Romerreich im Mittelalter,* Mainz: VerlagdesRömisch-GermanischenZentralmuseums, 2010, 353-430.

Antonaras, Anastassios, *Glassware ve Glassworking in Thessaloniki, 1 st Century BC-6th Century AD*, Archaeopress Publishing, Oxford 2017.

Arslan, Muhammet, *Ani Örenyeri Kazısı 2019-2021 Yılı Çalışmaları*, Palet Yayınları, Kars 2022.

Arslan Nurettin, "2006 Yılı Assos Kazı Çalışmaları", *Türk Arkeoloji ve Etnografya Dergisi*, S. 8, 2008, 49-58.

Atik, Şeniz, "İç-Kalıp Tekniğiyle Yapılmış Anadolu Kaynaklı Camlar", *I. Uluslararası Anadolu Cam Sanatı Sempozyumu 26-27 Nisan 1988*, İstanbul 1990.

Atik, Şeniz, *MÖ I. Binde Anadolu'da Cam Üretimi ve Tasarımı*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Mimar Sinan Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul 2004.

Atik, Şeniz, *Boncuk, İnanç, Güç ve Güzellik*, M. Karalom (Ed.). Çağlar Boyu Boncuk, Seçil Ofset, Ankara 2007, 10-17.

Atik, Şeniz, "Late Roman and Early Byzantine Glass Finds From Marmaray Excavations At Yenikapı in İstanbul", *Late Antique/Early Byzantine Glass in the Eastern Mediterranean*, (ed. E. Laflı), Hürriyet Matbaası, İzmir 2009, 1-16.

Atila Cenker-Gürler, Binnur, *Bergama Müzesi Cam Eserleri*, Berksav, İzmir 2009.

Ay, Eyyüp, *Mardin Bölgesi Zergan Çayı ve Çevresi Arkeolojik Değerlendirilmesi,* (Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji-Sanat Tarihi Anabilim Dalı, Ankara 1993.

Ay, Eyyüp, *Yukarı Habur Bölgesi İki Cırcıp Vadisi ve Çevresinin Arkeolojik Araştırması*, (Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Ankara 1999.

Ay, Eyyüp, "Ilısu ve Kargamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Arkeolojik ve Kültür Varlıklarını Kurtarma Projesi: 2001 Yılı Çalışmaları/Salvage Project of the Archaeological Heritage of the Ilısu and Carchemish Dam Reservoirs: Activities in 2002", *METU,* Ankara 2011.

Aydın Tavukçu, Zerrin, *Parion Nekropolü 2005 Yılı Buluntuları,* (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2006.

Aydın Tavukçu, Zerrin, "Parion Güney Nekropolünden Bir Grup Cam Eser", *Sanat, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Dergisi,* S.12, 2007, 145-161

Aydın Tavukçu, Zerrin ve Coşkun, Sinem, "Tralleis Güney Nekropolü'nden Minyatür Cam Şişeler", (Mehmet, A. Y., Can, B. ve Işıklı, M. (Yay. haz.), *Anadolu Arkeolojisiyle Harmanlanmış Bir Ömür Mehmet Karaosmanoğlu'na Armağan*, Bilgin Kültür Sanat Yayınları, Ankara 2021, 91-106,

Ayhan, Gökben, "Muğla Müzesi'ndeki Mimari Tasvirli Gülabdan", *Turkish Studies*, 9(10), 2014, 61-75

Baghaturia, Kner, E., " Late Antique/Early Byzantine Glass Vessels from the Cemeteries of Kodori and Machara Valleys (Georgia)", *Late Antique/Early Byzantine Glass in the Eastern Mediterranean (Rd. Ergün Laflı),* 2019, 355-368.

Bakırer, Ömür, "Anadolu Mimarisinde Pencere Camı Kullanımına Kısa Bir Bakış", *I. Uluslararası Anadolu Cam Sanatı Sempozyumu*. İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü Güzel Sanatlar Bölümü ve Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş., İstanbul 1988, 70-80.

Bakırer, Ömür, "Glass from the Seljuk Palace at Alanya", *Late Roman/Early Byzantine Glass in the Eastern Mediterranean*, TÜBİTAK Yayınları, İzmir 2009, 199-212.

Barag, Dan, *Glass Vessels of the Roman and Byzantine Periods in Palestine, Ph.D. Disseration,* The Hebrew Universty, Jaruselam 1970.

Barag, Dan, "Rod-Formed Kohl-Tubes of the Mid-First Millennium BC", *JGS* 17, Corning Museum of Glass, 1975.

Barag, Dan, *Catalogue of Western Asiatic Glass in the British Museum, Volume I,* British Museum Publications.London 1985.

Barag, Dan, "Recent İmportant Epigraphic Discoveries Related to the History of Glassmaking in the Roman Period", *ANNALES du Congresss* X,1987.

Baldıran, Asuman, Stratonikeia'dan Unguentariumlar. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4*, 1998, 335-35.

Barkoczi, Laszlo, *Antike Glaeser: Monumenta Antiquitatis Extra Fines Hungariae Reperta Quae in Museo Artium Hungarico Aliisque Museis Et Collectionibus: 5 (Bibliotheca Archaeologica),* L'Erma Di Bretschneider Roma, 1996.

Barnett, Richard D., "The Excavations of the British Museum at Toprak Kale near Van", *Iraq,* 12(1), 1950, 1-43.

Barnett, Richard, D., "The Urartian Cemetery at Igdyr", Anatolian Studies, Vol. 13 (1963), 153-198.

Başaran, Cevat- Tavukçu, Ali Yalçın, Tombul, Musa, "1995 Yılı Skepsis Aşağı Kent ve Nekropolü Kurtarma Kazısı", *VIII. Müze Kurtarma Kazıları Semineri*, 7-9 Nisan 1997, Kuşadası.

Başaran, Sait, *Pişmiş Toprak ve Cam Eserlerin Konservasyon/Restorasyonu,* Graphis Yayınları, İstanbul 2000.

Batuhan, Tuğba, "Kültürel Miras ve Müze İlişkisi: Mardin Müzesi", *Journal of Literature and Humanities*, 2023, 70, 88.

Baybo, Selda, *Patara Kazılarından (1989-2001) Ele Geçen Cam Eserler,* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Antalya 2003.

Baykan, Ceren, *Üretimine ve Kimyasına Uygun Olarak Antik Cam Restorasyonu İrdelemesi ve Öneriler*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Seramik ve Cam Tasarımı Anasanat Dalı, İstanbul 2010.

Baykan, Ceren- Orbeyi, Nil ve Yalçın, Selcan, "Göbekli Cam Üretim Teknolojisi ve Mimaride Pencere Camı Olarak Kullanımı", *4. Uluslararası Katılımlı Seramik, Cam, Emaye, Sır ve Boya Semineri, (879-890),* İstanbul, Türk Seramik Derneği 2007, 879-890.

Baykan, Ceren ve Baykan, Daniş, *Eskiçağ'da Cam*, Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Yayınları, İstanbul 2012.

Bayraktar, Nedret, *İstanbul Cam ve Porselenleri*, YKY, İstanbul 1982.

Bayramoğlu, Fuat, "Beykoz İşi Cam Eşya", *Türkiyemiz,* S.13, 1982.

Bayramoğlu, Fuat, "1640 Tarihli Es'ar Defteri Cam Eşyanın Adları ve Fiyatları*", İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, C. 43 Prof. Dr. S. F. Ülgener'e Armağan, İstanbul 1987.

Bayramoğlu, Fuat., *Türk Cam Sanatı ve Beykoz İşleri*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara 1996.

Bell Getrude -Mango Marlia Mundell, *The Churches and Monasteries of the Tur 'Abdin* Pindar Press London 1982.

Belli, Oktay, *Uratu: Savaş ve Estetik*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2003.

Belli, Oktay, *Urartu Takıları*, Atölye Ofset, İstanbul 2010.

Bergman, Sidney, M. ve Oliver, Andrew Jr., *Ancient glass in the Carnegie Museum of Natural History*, Board of Trustees, Carnegie Institute, Pittsburgh, Pennsylvania 1980.

Beşer, Elif, *Archaeometrical Investigation of Some Medieval Glass Samples From Alanya Region,* A Thesis Submitted to the Graduate School of Natural and Applied Sciences of Middle East Technical University, 2009.

Black, Jemery, George, Andrew, ve Postgale Nicholas., (Ed.), *A Consice Dictionary of Akkadian*, SANTAG, Band 5, 2000.

Boardman, John, *Siyah Figürlü Atina Vazoları*, Homer Kitabevi, İstanbul 2003.

Boehmer, Rainer Michael, *Die Kleinfunde von Boğazköyaus den Grabungen 1931-1939 und 1952-1969*, Berlin 1972.

Bortolussi, Gabriella, Murano, "Cam Sanatı", *El Sanatları Dergisi*, S.8, İstanbul 2009, 12-18.

Bouzek Jan, "Glass Skyphos", Anatolian Collection of Charles University (Kyme I) Prague (1974).

Brainwood, Linda S., Braidwood, Robert J. ,"Excavations in the Plain of Antioch", Vol. I. *The Earlier Assemblages,* Phases A-J, Chicago 1960.

Brill, Robert H., "The Scientific Investigation of Ancient. Glasses". *Proceedings of the Vlllth International Congress on Glass,* Corning Museum of Glass, New York 1968, 11-28.

Brill, Robert H., "Some Chemical Observations on the Cuneiform Glassmaking Texts", *ANNALES du 5e Congrès de l'Association Internationale pourl'Histoire du Verre.* Liège: Edition du Secrétariat Général, 1972, 339-335.

Brill, Robert H., *Glass From The Corning Museum of Glass-A Guide to the Collections,* The Corning Museum of Glass, New York 1974.

Brock, James, K., "Fortetsa: Early Greek Tombs Near Knossos", *The British School at Athens. Supplementary Papers,* No. 2, (1957), iii-xvii, 1-224

Buluç, Nurtaç, "Perge Güney Bazilika Kazılarında Ele Geçen Cam ve Metal Buluntular". *Sanat Tarihi Yıllığı-Journal of Art History 32* (2023), 141-176, https://doi.org/10.26650/sty.2023.1248816

Can, Birol ve Erdoğan, Nihat "DARA, Bizans - Sasani Sınırında Bir Garnizon Kenti ve Kazıları", *Arkeoloji Bölümü 40. Kuruluş Yılı Armağanı Anadolu'nun Zirvesinde Türk Arkeolojisinin 40 Yılı*, (Haz. H. Kasapoğlu ve M.A. Yılmaz), Bilgin Kültür ve Sanat Yayınları, 2014, Ankara 374-372.

Canav, Üzlifat, *Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş. Cam Eserler Koleksiyonu Ancient Glass Collection*, İstanbul 1985.

Canav, Üzlifat, "Osmanlı Batı İlişkilerinde Camın Yeri", *Türkiyemiz*, İstanbul 1986, 5-12.

Canav, Üzlifat, "Art Nouveau Camlar", *Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi,* 1(1), İstanbul 1987.

Canav, Üzlifat, *Anadolu Camcılığı,* Pera Yayıncılık, İstanbul 2000.

Canav Özgümüş, Üzlifat, "Late Roman and Early Byzantine Glass Finds From Marmaray Excavations At Sirkeci, İstanbul", *Late Antique/Early Byzantine Glass in the Eastern Mediterranean,* İzmir 2010, 17, 24.

Canav Özgümüş, Üzlifat, *Çağlar Boyu Cam Tasarımı,* (Ed. Nezih Başgelen), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul 2013.

Carboni, Stefano, *Glass from Islamic Lands,* Thames & Hudson Ltd. United Kingthom, 2001.

Carboni, Stefano, "Ars Vitraria: Glass in the Metropolitan Museum of Art (Introduction), *The Metropolitan Museum of Art Bulletin,* New Series, Vol. 59, No. 1, 2011.

Carboni, Stefano-Whitehouse, David, *Glass of the Sultans,* Metropolitan Museum of Art, New York 2001.

Charleston, Robert J., "Glass Furnaces Through The Ages", *Journal of Glass Studies,* V. 20, New York 1978.

Civelek, Aynur, "Stratonikeia-Akdağ Nekropolisi'nden Bir Mezar", *Anadolu/Anatolia* 30, 2006, 47-64.

Clairmont, Christoph W., "The Glass Vessels", The Excavations atDura-Europos Final Report IV, Part V, New Haven, 1963.

Collon, Dominicue, *Ancient Near Eastern Art,* Berkeley University of California Press, 1995.

Czurda Ruth, Barbara, *Hanghaus 1 in Ephesos Die Gläser*, Wien 2007.

Çakmaklı, Ömür Dünya, *Uşak Arkeoloji Müzesinde Korunan Roma Dönemine Ait Cam Eserler,* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Ankara 2007.

Çakmaklı, Ömür Dünya ve Taştemür, Emre, "A Comparative investigation of the Glass Vessels and Objects From Eastern Thracian and LydianTumuli in the Light of the Düğünlü and Güre Finds", *AIHV Annalesdu20e Conges*, 2015, 116-123.

Çoruhlu Yaşar ve Oktay, Jale Özlem, "2006-2009 Kars-Ani Kazılarında Ortaya Çıkarılan Cam Bilezikler Üzerine", *XIV. Orta Çağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi*

Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, 20-22 Ekim 2010, Kömen Yayınları, Konya 2011, 155-171.

Çömezoğlu, Özge, "Demre (Myra) Aziz Nikolaos Kilisesi'nde Bulunan Cam Hacı Şişeleri", *Prof. Dr. Haluk Abbasoğlu'na 65. Yaş Armağanı, Euergetes*, İstanbul 2008, 351-358.

Dardeniz, Gonca, "Geç Tunç çağına (MÖ 14. yüzyıl) Ait Bir İşlik Alanının İncelenmesi, Alalakh'ta Ateşli Teknolojiler", *28. Arkeometri Sonuçları Toplantısı,* 2012, 155-166.

Dardeniz, Gonca, "Cam Üretmek ve/veya Cam İşlemek, Anadolu'da Geç Tunç Çağı Verilerinin Bilimsel ve Arkeolojik Olarak Gözden Geçirilmesi", *31. Arkeometri Toplantısı,* 2015, 147-158

Davidson George R., "A Mediaval Glass Factory at Corinth", *AJA* V. 44, Cambridge Universty Press, 1940, 297-324.

Davison, Sandra, *Conservation and Restoration of Glass*, Cambridge Universty Press, Great Britain 1989.

Davison, Sandra, *Conservation and Restoration of Glass,* USA 1993.

Davison, Sandra, *Conservation and Restoration of Glass,* Butterworth Heinemann, London 2003.

Degryse, Patrick, Scott, Rebecca B. ve Brems, Dieter, "The Archaeometry of Ancient Glassmaking: Reconstructing Ancient Technology and The Trade of Raw Materials", *Institutnationald'histoire de l'art, 2*, 2014, 224-238.

Demirel Gökalp, Zeliha, "Erken Bizans Dönemine Ait Dört Adet Polykandilion", *Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2(1-2), 2004, 45-58.

Dévai, Kata, "Juglet Pendants From Pannonia", Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae 71, 2020, 651–660, DOI: 10.1556/072.2020.00018.

Devellioğlu, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat* (19. baskı), Ankara 2002.

Dillon, Edward M. A., *Glass,* New York 1907.

Doornick, Frederick H. van., "The Serçe Limanı Shipwrevk: An 11th-Century Cargo of Fatimid Glassware Cullet for Byzantine Glassmakers", *I.Uluslararası Anadolu Cam Sempozyumu 26-27 Nisan 1988,* İstanbul 1990, 58-63

Eckardt, Hella, *Writing Power: The Material Culture of Literacy as Representation and Practice,* Oxbow Books, Oxford 2017.

Eker, Fevziye, "Camın Tarihi Serüveni", *CAMGERAN Uluslararası Katılımlı Uygulamalı Cam Sempozyumu,* Eskişehir 2010, 147-151.

Eker, Fevziye, *Kahramanmaraş Müzesindeki Cam Kaplar*, (Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2014.

Eker, Fevziye, *Kumdan Sızan Kültürler Kahramanmaraş Müzesindeki Cam Kaplar*, Kahramanmaraş, 2017.

Eker, Kasım ve Eker, Fevziye, "Antik Çağ Cam Yapım Tekniklerinin 3d Modelleme Çalışması İle Yeniden Ele Alınması", *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi,* 2016, 7(15), 198-214.

Eker, Kasım ve Eker, Fevziye, *Tokat Müzesi'ndeki Cam Kaplar: Camın 3D Modelleme Uygulamaları,* Lap Lambert Academic Publishing, 2016.

Er, Yasemin, *Klasik Arkeoloji Sözlüğü*, Ankara 2004.

Erdoğan Elmas ve Dilaver, Zuhal ″Kültürlerin Buluştuğu Kent; MARDİN″, *I. Uluslararası Mardin Tarihi Sempozyumu Bildirileri*, İstanbul 2006, 269-274.

Erdoğan, Banu Gökmen "Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıklarında Cam Malzeme Kullanımı Üzerine Bir Araştırma", *5. Tarihi Eserlerin Güçlendirilmesi ve Geleceğe Güvenle Devredilmesi Sempozyumu,* 2015, 347-359.

Erkanal Hayat, "1982 Girnavaz Kazıları'' *V. Kazı Sonuçları Toplantısı I*, Ankara 1984, 131-135.

Erkanal Hayat, "1983 Girnavaz Kazıları'' *VI. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Ankara 1985, 121-136.

Erkanal Hayat, "1984 Girnavaz Kazıları'' *VII. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Ankara 1986, 201-210.

Erkanal Hayat, “1986 Girnavaz Kazıları’’ *IX. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Ankara 1988, 361-371.

Erkanal, Hayat “1987 Girnavaz Kazıları’’ *X. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Ankara 1989, 273, 286.

Erkanal Hayat, “1988 Girnavaz Kazıları’’ *XI. Kazı Sonuçları Toplantısı*, Ankara 1990, 261-275.

Erkanal Hayat, “1989 Girnavaz Kazıları’’ *XII. Kazı Sonuçları Toplantısı I,* Ankara 1991, 271-277.

Eroğlu, Murat, *Erken Tunç Çağı’ndan Yeni Assur Dönemi Sonuna Kadar Mardin İli Tarihi Coğrafyası*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı Kocaeli 2011.

Evliya Çelebi, *Günümüz Türkçesiyle Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi: Bağdad - Basra - Bitlis – Diyarbakır Isfahan - Malatya - Mardin – Musul Tebriz - Van 4,* Kitap, 2. Cilt (Haz. S.A. Kahraman- Y. Dağlı), YKY, 2010.

Erten, Emel,“Kilikia’da Cam”, *OLBA II* Özel Sayı C. 1, 1999.

Erten, Emel, “İçel Müzesi Koleksiyonundan Cam Bardaklar”, *Günışığında Anadolu: Cevdet Bayburtluoğlu İçin Yazılar: Anatolia in Daylight: Essays in Honour of Cevdet Bayburtluoğlu,* 2001a.

Erten Emel, “Türkiye Dışındaki Müzelerde Bulunan Anadolu Kaynaklı Roma Cam Eserleri Işığında Anadolu’da Cam”, *TAED* 2, 2001, 73-82.

Emel, Erten,“Glass Finds Olba Survey-2001”, *OLBA,* VII, 2003.

Erten, Emel, “Anadolu’dan Örneklerle Demir Çağı’nda Cam”, *OLBA,* 9, 2004a, 94-110.

Erten, Emel, “Fethiye Müzesi Koleksiyonundan Antalya, Kaş, Dirgenler Köyü Kaynaklı Camlar”, *Türk Arkeoloji ve Etnografya Dergisi,* Sayı.4, 2004b, 13-18.

Erten, Emel, “Glass in Hittites”, *V. Uluslararası Hititoloji Bildirileri,* 2005, 319-329.

Erten, Emel, “Fenike Camları ve Akdeniz Dünyası”, *Anadolu Medeniyetleri Müzesi 2007-2008 Yıllığı*, XXI, Ankara 2009a.

Erten, Emel, "Early Ancient Glass from Şaraga Höyük, Gaziantep-Turkey", (Ed. Despina İgnatiodou- Anastassios Antonaras), *ANNALES du 18e Congress de I'association Internationale pour I'Historie du Verre* Thessanoliki, Greece 2009b.

Erten, Emel, "Camın Erken Tarihi, Anadolu'da Tunç Çağı'nda Cam Konusunda Düşünceler". M. Ağatekin, M. Çakı, S. Aygün (Ed.). *CAMGERAN Uluslararası Katılımlı Uygulamalı Cam Sempozyumu,* Anadolu Üniversitesi, Eskişehir 2010, 59-64.

Erten, Emel, "Erken Bizans Camcılığı: Kimliği ve Niteliği Üzerine Düşünceler", *Seleucia ad Calycadnum,* Sayı 1, 2011, 19-50.

Erten, Emel, *Silifke Müzesi Cam Kataloğu*, Bilgin Kültür Sanat Yayınları, Ankara 2018.

Erten Yağcı, E., "Hatay Müzesindeki Bir Grup Cam Eser", *I. Uluslararası Anadolu Cam Sanatı Sempozyumu* 1990, 30-36.

Erten Yağcı, E., *Başlangıcından Geç Antik Dönem Sonuna Kadar Anadolu'da Cam,* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara 1993.

Erten Yağcı, Emel, "İÖ 2. Binde Anadolu'da Cam", *OLBA I*, 1998, 29-44.

Erten Emel ve Akkuş Koçak, Emine, "Olba Kazıları Cam Kandil Buluntuları", *Seleucia*, 8, 2018, 139-163.

Evliya Çelebi, *Günümüz Türkçesiyle Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi: Bağdad - Basra - Bitlis – Diyarbakır Isfahan - Malatya - Mardin – Musul Tebriz - Van 4.* Kitap, 2. Cilt (Haz. S.A. Kahraman- Y. Dağlı), YKY, 2010.

Fairholt Frederick William, *A Dictionary of Terms in Art*, William Glaisher, London 1903.

Flarska, B., "Glass Production is Ancient Greece", *Archeologia* XXIII, 1972, 1-6.

Fleming, Stuart, J. *Roman Glass: Reflections on Cultural Change*, UPenn Museum of Archaeology, 1999.

Fossing, Poul,ho *Glass Vessels before Glass-Blowing*, Copenhagen: E. Munksgaard, 1940.

Foy, Daniele, “Les Porte-Mèche Des Lampes en verre de l’Antiquité Tardive, Provence Historique”, *Hommages à Jean Guyon*, LXI, 2011, 207-239.

Frank, Susan, *Glass and Archaeology*, Norwich 1982.

Frankfort, Henri, *Iraq-Excavations of the Oriental Institute* 1932-1933.

French David, “Tille Höyük 1983”, *KST VI*, 1985.

Ganio, M., Boyen, S., Thomas, F., Scott, R., Vanhoutte, S., Gimeno, Domingo ve Degryse, Patrick, “Roman Glass Across The Empire: an Elemental and Isotopic Characterization”, *JAAS*, 27, 2012, 743-753.

Genç, Deniz, “Archaeometric Investigations of Glass From the Early Byzantine Workshop in Side, Antalya”, *A Thesis Submitted to the Graduate School of Natural and Applied Sciences of Middle East Technical University*, Ankara 2019.

Gençler, Çiğdem, “Hierapolis Camları- I Vetri Di Hierapolis”, *Lycos Vadisi Türk Arkeoloji Araştırmaları - Ricerche Archeologiche Turche Nella Valle Del Lykos* (Ed. F. D’andria - F. Silvestrelli), Congedo Editore, Lecce 2000.

Gençler, Çiğdem, *Elaiussa Sebaste Antik Yerleşimi Cam Buluntuları*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klasik Arkeoloji ABD, Ankara 2009.

Gençler Güray, Çiğdem, “Soli-Pompeipolis Antik Kenti (Mersin-Mezitli) Cam Buluntuları”, *CAMGERAN Uluslararası Katılımlı Uygulamalı Cam Sempozyumu*, Eskişehir 2010.

Gençler Güray, Çiğdem, “The Roman Glass Finds from Elaiussa Sebaste”, *Olba*, 2011, *21*, 233-266.

Gençler Güray, Çiğdem, “Smintheion Roma Dönemi Cam Buluntuları”, *SMINTHEION: Apollon Smintheus’un İzinde* (Ed. Özgünel), Ege Yayınları, İstanbul 2013, 129-134.

Gençler Güray, Çiğdem, “Recent Glass Finds From Elaiussa Sebaste in Cilicia”, (Ed. S. Wolf, P. Gysel). *AIHV Annalesdu 20’e Conges*, Köthen: Verlag Marie Leidorf GmbH., 2015, 230-234.

Geyik Karpuz, Gül, *Adıyaman-Elazığ-Hatay-Mardin-Şanlıurfa Müzelerinde Bulunan İslami Dönem Cam Eserler,* (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2014.

Geyik Karpuz, Gül, "Anadolu Daki Örnekleri İle İslami Dönem Cam Minyatür Şişeler", C. Başer (Ed.). *20. Uluslararası Ortaçağ Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu*, Sakarya Üniversitesi Yayınları, Sakarya 2017, 323-333.

Geyik Karpuz, G., ve Özkul Fındık, N., "Cam Sanatı", *Türk İslam Sanatları Tarihi*, ed. Abdülkadir Dündar, Ankara: Grafiker Yayınları, 2020, 481-500.

Geyik, Gül, "Ani Kazısı Cam Buluntuları (2020-2021)", *(25. Uluslararası Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu'nda Sunulan Bildiri,* Konya, 14 - 16 Ekim 2021.

Geyik, Gül "Erzurum Arkeoloji Müzesinde Bulunan İslami Dönem Cam Eserler.", *Art-Sanat,* 19, 2023, 197–231.

Gill, Margaret A. V., *Amorium Reports, Finds I: The Glass (1987-1997),* BAR International Series 1070, England 2002.

Goldstein, Sidney M., *Pre-Roman and Early Roman Glass in the Corning Museum of Glass Corning*, NewYork, 1979.

Gorin-Rosen Yale ve Katsnelson, Natalya, "Local Glass Production in the Late Roman–Early Byzantine Periods in Light of the Glass Finds from Khirbat el-Ni'ana", *'Atiqot 57,* 2007, pp. 111-154.

Göyünç Nejat, *XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 1458, 1969.

Göyünç, Nejat, 16. *Yüzyıl Mardin Sancağı,* TTK, Ankara 1991.

Gregory, Abu'l-Farac, *Abu-l Farac Tarihi,* C.1, (Çev. Ömer Rıza Doğrul), TTK, Ankara 1945, 56.

Grose, David, F., "The Syro-Palestinian Glass Industury in The Later Hellenistic Period", *MUSE* 13,1979, 54-67

Grose, David F., "The Hellenistic Glass Industry Reconsidered", *ANNALES* du 8 Congresss, 1981.

Grose, David, F., *The Toledo Museum of Art: Early Ancient Glass*, NewYork 1989.

Grossmann R. A., *Ancient Glass A Guide to the Yale Collection*, Yale University Art Gallery, New Haven 2002.

Gündoğan, İbrahim, "Tınaztepe (Buca-İzmir) Fulguritinin Petrolojisive Kökeni", *Fen ve Mühendislik Dergisi*, 18(3), 2016, 669-684, Doi: 10.21205/deufmd.2016185429.

Gündüz, Buket, *Hadrıanopolis Kuzeybatı Nekropol Kilisesi Cam Buluntuları*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Karabük 2023.

Gürhan, Nazife, "Bir Müzenin Dönüşümü: Öğrence Mekânı Olarak Mardin Müzesi", *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi,*17 (33), 565-594. DOI: 10.26466/opus.816832.

Gürler, Binnur, "An Inscribed Bowl Decorated With Wheel Abrasion-Technique in Western Anatolia", *Anatolian Studies*, Vol. 48, 1998.

Gürler, Binnur, *Tire Müzesi Cam Eserleri*, T.C. Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, Ankara 2000.

Gürler, Binnur, "Cam Eserler", *İzmir Ticaret Tarihi Müzesi ve Antik Ege'de Ticaret*, İzmir: İzmir Ticaret Odası, 2007, 84-101.

Gürler, Binnur, *Hellenistik Roma Dönemlerinde Cam Koku Kapları, Antik Çağdan Günümüze Parfüm.* (C. Atila ve G. E. Enginer Eds.), Myrina Yayınları, Ankara 2021, 87-108.

Hadad, Shulamit, "Glass Lamps from the Byzantine Through Mamluk Periods at Bet Shean", *Journal of Glass Studies*, 40, 1998, 63-76.

Harden, Donald B., "Romano-Syrian Glasses with Mould Blown İnscriptions", *Journal of Roman Studies* Vol.25, 1935.

Harden, Donald B., *Roman Glass from Karanis, University of Michigan Studies*, Humanistic Series 41, An Arbor 1936.

Harden, Donald B., "Tomb-Groups of Glass of Roman Date From Syria and Palestine", *IRAQ* XI, 1949.

Harden, Donald B. A History of Tecnology. C. Singer, E. J. Holmyard, A. R. Hall, T. I. Williams (Ed.). *Glassand Glazes,* Oxford Universty Press, New York-London 1972, 311-346.

Harden, Donald B., *Catalogue of Greek and Roman Glass in the British Museum* Vol.1: Core-and Rod-Formed Vessels and Pendants nad Mycenaean Glass Objects, London 1981.

Hanar Elif, *Diyarbakır Müzesi'ndeki Cam Kaplar*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Erzurum 2018.

Hanar Elif, "Mardin Artuklu Üniversitesi-Hırbe Helale Nekropolu Cam Buluntuları (2010, 2011, 2018 Yılı Kazıları)". *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi-Journal of Turkish Researches Institute.* 71, 2021, 401-417.

Harden, Donald B., "Romano-Syrian Glasses with Mould Blown Inscriptions". *Journal of Roman Studies, 25*, 1935, 163-186.

Harden, Donald B., *Catalogue of Greek and Roman Glass in the British Museum Vol.1: Core and Rod-Formed Vessels and Pendants nad Mycenaean Glass Objects,* London 1981.

Harman, Aslan Ebru ve Can, Cengiz "Arkeolojik ve Kırsal Mimari Miras Birlikteliğinin Korunabilirliği: Oğuz/Dara Antik Kenti Örneği", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 16-62, 2017, 1063-1080.

Hayes, John W., *Roman and Pre-Roman Glass in the Royal Ontario Museum,* Royal Ontario Museum, Toronto 1975.

Hazinedar Coşkun, Tümay, "Kuşadası, Kadıkalesi/Anaia Kazısı 2007-2010 Sezonu Cam Buluntuları "Pencere Camları". The Glass Finds of Kadikalesi Excavation at Kusadasi during the Seasons of 2007-2010 Windows Glass", *Seleucia Calycadnum,* 3, 2013, 197-210.

Hazinedar Coşkun, Tümay, "Kuşadası, Kadıkalesi/Anaia Bizans Cam Bilezikleri, Anaia Üretimi Bileziklerin Yapımına İlişkin Gözlemler", *TÜBA-KED,* 16, 2017, 145-162.

Hazinedar Coşkun, Tümay, "Bizans El Yazmalarındaki İncilci Minyatürlerinden Cam Hokkalar", *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 36(1), 2019, 163-178.

Hazinedar Coşkun, Tümay, "Kuşadası, Kadıkalesi Kazısı'nın 2017-2020 Sezonlarına Ait Bizans Camı Örnekleri", *Sanat Tarihi Dergisi*, 30/2, Ekim|October, 2021, 1019-1037.

Heaser, S. "Bead Furnaces in Anglo-Saxon Britain An investigation into the likely sources of heat used by beadmakers in the 5th to 7th centuries CE", pp. 1-9.

Hellström, Pontus, Glass, Labraunda: Swedish Excavationss and Researches. Vol. II, Part 1, Lund: 1965, 53-54.

Honey, William Bowyer, *Glass: A Handbook for the Study of Glass Vessels of all Periods and Countries & A Guide to the Museum Collection,* Victoria and Albert Museum, Shenval Press, London 1946.

Hopper, Robin "Egyptian Paste", Ceramic Publication Company (2010); Sandra Davidson, *Conservation and Restoration of Glass,* Cambridge Universty Press, Great Britain 1989.

Höpken, Constanze ve Çakmaklı, Ömür Dünya, *Narin Pırıltı, Gaziantep Medusa Cam Koleksiyonu*, Verlag Dr. Rudolf Habelt GmbH, Bonn 2015.

Ignatiadou Despina, "Achaemenid and Greek Colourless Glass", *Achaemenid and Greek Colourless Glass, The World of Achaemenid Persia* (J. Curtis, St J. Simpson, eds) British Museum (29.9-1.10.2005), London,2010, 419-426.

Isings, Clasina, *Roman Glass From Dates Finds*, Groningen; Djakarta: Wolters 1957.

Israeli, Y., "Glass in the Roman-Byzantine Period", *Ancientglass in the Israel Museum: The Eliahu Dobkin Collection Andother Gifts*, Jerusalem 2003, 93-316.

İnceelgil, Yasemin, *Laodikeia Camları (Hellenistik-Geç Antik Çağ),* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Pamukkale Üniversitesi Arkeoloji Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı Denizli 2023.

İnceelgil, Yasemin, "Laodikeia'da Bulunan Cam Kandiller", *Lycus Dergisi,* Haziran 2024, Sayı 9, 107–133, DOI: 10.54577/lycus.1480571.

Jacobson, Gusta Lehrer, "Greek Names on Prismatic Jugs", *JGS* 34, 35-45.

Jenkins, Marilyn, "Islamic Glass", *The Metropolitan Museum of Art Bulletin* Fall 1986 Volume X LIVN, Number 2, 1986, 3-56.

Kalfazade, Selda - Ertuğrul, Özkan, "Kandil ve Kandilin Motif Olarak Anadolu Türk Sanatındaki Kullanımı Üzerine", *Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi, 5,* 1989, 23-34.

Kanyak, Serra, *Cam Fırınlarının Tarihsel Gelişimi,* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2009.

Kasapoğlu Hasan ve Özdemir, Semra, "Cam Eserler", *Antik Troas'ın Parlayan Kenti Parion* (Ed. C. Başaran), Ege Yayınları, İstanbul 2013, 151-163.

Kavaz, Berna, *Tralleis Cam Fırınlarının Geleneksel Cam Fırınları İle Karşılaştırılması*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Erzurum 2011.

Kavaz Kındığılı, Berna, "Adana Müzesi Geç Hellenistik-Erken Roma Dönemi Cam Kaseleri", *QUANNES* 5/2, 2023, 491-515. Doi: 10.48146/odusobiad.1267285.

Kaya, Burcu ve Temür, Akın, "Amisos'tan Bir Grup Mezar Buluntusu: Unguentarium", *TÜBA-KED*, Sayı 23, 2021, 141-160.

Keskin, Ahmet Levent, *Parion Tavşandere Nekropolü Cam Buluntuları (2005-2017),* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Samsun 2019.

Klein, Dan, ve Lloyd, Ward, *The History of Glass*, A Little, Brown and Company, London 2000.

Kocabaş, Ufuk, *Arkeolojik Sualtı Kalıntılarının Konservasyonu,* T.Ş.C.F.A.Ş. Belge ve Bilgi Merkezi, İstanbul 1998.

Kodaş, Ergül, "Mardin-Hırbe Helale Yerleşim Yerinde Ele Geçen Paleolitik Dönem BuluntularıÜzerine İlk Gözlemler", *35. Arkeometri Sonuçları Toplantısı*, Ankara 2019, 195-206.

Kodaş Ergül, "Yukarı Dicle Vadisi'nde Bulunan Sere Şippe Höyük üzerine ilk Gözlemler (Dargeçit/Mardin/Türkiye)", *Anadolu Araştırmaları-Anatolian Research, 26,* 2022, 1–25.

Kodaş Ergül ve Erdoğan Nihat ve Çiftçi, Yunus, "Boncuklu Tarla'da Tespit Edilen Orta Ppnb Dönem YongalamaAtölyesi Üzerine İlk Gözlemler", *35. Arkeometri Sonuçları Toplantısı,* T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2019, 185-194.

Kodaş Ergül, Erdoğan, Nihat, "Boncuklu Tarla 2017 Yılı Kazıları", *40. Kazı Sonuçları Toplantısı I,* Çanakkale 2019, 693-703.

Kodaş, E., Genç, B., Bahattin, İ., "Mardin-Hırbe Helale Alt Paleolitik Dönem Yontmataş Buluntuları", *Artuklu İnsan ve Toplum Bilim Dergisi*, 2020/5 (1), 53-59.

Kodaş, E., Tümer, H., Erdem, Ç., Bilen, A., Labedan Kodaş, C., Bahattin, İ., Mübarek, İ., Rıdvan, Y., ve Bülent, G., "Mardin İli Derik, Mazıdağı ve Savur İlçeleri 2020 Yılı Yüzey Araştırması Tarihöncesi Dönem Buluntuları: İlk Gözlemler", *Artuklu İnsan ve Toplum Bilim Dergisi*, 2022/7(2), 99-117.

Kodaş, E., Çiftçi, Y., Özkan, K., ve İder, C., "Güneydoğu Anadolu'da Yeni Bir Tarih Öncesi Buluntu Yeri: Bahçebaşı Mağaraları Mardin /Yeşilli", *Journal of the Turkish Instıtute of Archaelogy and Cultural Heritage,* S. 3, 2023, 7-24, https://doi.org/10.54930/TARE.2023.13498.

Korfmann, Manfred Osman, "Troya Çalışmaları 1989-1990", *KST* XIII, 1991, 430.

Korkut, Tahsin, Özbek, Gülcan, "Mardin Müzesi'nin Çağdaş Müzecilik Anlayışı Açısından Değerlendirilmesi, *Artuklu Akademi,* 2021/8 (1), 157-184, https://doi.org/10.34247/artukluakademi.855527.

Korkut Tahsin ve Karaca, Yalçın, "2017 yılı Mardin ve Batman İllerinde (Turabdin) Bölgesi Hristiyan Mimarisi Konusunda Yüzey Araştırması", *36. Araştırma Sonuçları Toplantısı,* C. 3, 2018, 407-426.

Kocabaş, Ufuk, *Arkeolojik Sualtı Kalıntılarının Konservasyonu*, T.Ş.C.F.A.Ş. Belge ve Bilgi Merkezi, İstanbul 1998.

Köroğlu, Gülgün, "Yumuktepe Höyüğü 1997 Yılı Ortaçağ Kazı Çalışmaları ve İslam Dönemine Ait Bir Cam Kandil", *Olba I. Uluslararası Kilikia Arkeolojisi Sempozyumu Bildirileri II/1*, Mersin, 1999, 241-252.

Köroğlu, Gülgün, "Glass From Yumuktepe" (Cilicia). Ergun Laflı (Ed.), *Late Antique / Early Byzantine Glass in The Eastern Mediterranean*, İzmir: Hürriyet Matbaası, 2009, 235-243.

Kröger, Jens, *NISHAPUR Glass of the Early Islamic Period*, The Metropolitan Museum of Art, New York 1995.

Krzyżanowska, Marta, ve Frankiewicz, Mateusz, "An Archaeological Experiment with Early Medieval Glass Bead Production in an Open Hearth – The Results", Slavia Antiqua LVI, 2015, pp. 109 – 127.

Kunina, Nina, *Ancient Glass in the Hermitage Museum,* ARS Publiser, St.Petersburg 1997.

Kurup, Serpil, *Kayseri Müzesi Cam Eserleri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2018.

Küçükerman, Önder, *Cam ve Çağdas Tasarım İçindeki Yeri*, İstanbul Ali Rıza Başkan Güzel Sanatlar Matbası, 1978.

Küçükerman, Önder, *Cam Sanatı,* Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara 1985.

Küçükerman, Önder, *3000 Yıllık Akdeniz Camcılığının Anadolu'daki Son İzleri Göz Boncuğu,* Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, İstanbul 1987.

Küçükerman, Önder, *Türk Cam Sanayi ve Şişecam*, Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş. İstanbul 1998.

Küçükerman, Önder, *Türkiye'nin Kültür Mirası, 100 Cam*, NTV Yayınları, İstanbul 2008.

Kütük, Ahmet, "19. Yüzyıl Batılı Seyyahlarının Antik Dara (Anastasiopolis) Şehri ile İlgili Gözlemleri", *Artuklu Human and Social Science Journal*, 1(1), 2016, 55-63.

Laflı, Ergün, "Late Antique/Early Byzantine Glass in the Eastern Mediterranean", (E. Laflı Ed.). "Late Antiqıue Glass in Anatolia", Hürriyet Matbaası, İzmir 2009, 160-170.

Lamm, Carl Johan, *Das Glass Von Samara*, Berlin 1928.

Lamm, Carl Johan, *1929-1930, Mittelalterliche Glaser und Steinschnittarbeitenausdem Nahen Osten*, Band I–II, Berlin.

Lancel, Serge, *Verrerie Antique de Tipasa*, Paris 1967.

Lanmon, Dwight P., ve David B. Whitehouse, *The Robert Lehman Collection. Vol. 11, Glass*, Met Publication, 1993.

Lazar, Irena, "An Oil Lamp Depicting a Roman Glass Furnace- a new find from Slovenia", *in Instrumentum* 22, Dec. 2005, 227-235.

Lightfoot, Christhoper S., "A Group of Early Roman Mold-Blown Flask from the West", *JGS* 29, 1987.

Lightfoot, Christhoper S., "Three Cast Vessels From Anatolia", *ANNALES du 11 Congress*, 1988, 85-94.

Lightfoot, Christhoper, S., *A Catalogue of Glass Vessels in Afyon Museum*, Ankara 1989.

Lightfoot, Christopher, S., "Anatolian Iron Age", *The Proceedings of the Second Anatolian Iron Ages Colloquium, 4-8 Mayıs 1987,* (Ed. A. Çilingiroğlu-D.H. French), Oxbow Monograph 13, 1991, 67-74.

Lightfoot, Christopher S., "From East to West: The Early Roman Glass Industry," (eds. D. Foy and M.-D. Nenna.), *Échanges Et Commerce Du Verre Dans Le Monde Antique, Monographies Instrumentum 24*, Montagnac, 2003, 342, 346.

Lighfoot, Christopher, S., "Glass Finds at Amorium", *Dumbarton Oaks Papers*, Vol. 59, 2005, 173-181.

Lighfoot, Christhoper S., *Ancient Glass, National Museums of Scotland*, National Museums of Scotland 2007.

Lightfoot, Christoher, S., "Write or Light? Roman Glass Inkwells ve Lamps". M. Tekocak (Ed.). *K. Levent Zoroğlu'na Armağan,* AKMED, 2013a, Antalya 425-430.

Lightfoot Christopher, S., "Metropolitan Müzesi, Cesnola Koleksiyonu'nda Yer Alan Kıbrıs Cam Eserleri", *Kaunos/Kbid Top. 2, Anadolu Antik Cam Araş. Semp.,* (Ed. Ç. Gençler Güray), Ankara 2013b, 83-92.

Lightfoot, Christhoper S., Ennion, Master of Roman Glass, Further Thoughts. (Ed. K. Baetjer, S. Gaf). *Metropolitan Museum Journal*, The Metropolitan Museum of Art, 50, New York 2015, 103-113.

Lightfoot, Christopher S., *The Cesnola Collection of Cypriot Art: Ancient Glass,* Metropolitan Museum of Art, New York 2018.

Lightfoot, Christhoper S. ve Arslan, Melih, *Anadolu Antik Camları, Yüksel Erimtan Koleksiyonu,* Ankara Ünal Offset Ltd. Şti., 1992.

Love Iris Cornelia, " Knidos: Excavations in 1967", *Türk Arkeoloji Dergisi,* 16(2), 1967.

Marangoz, Özgür, *Şanlıurfa Müzesi'nde Yer Alan Cam Eserler*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Erzurum 2018.

Marcus, Michellle, I., "The Mosaic Glass Vessels from Hasanlu, Iran: A Study in Large-Scale Stylistic Trait", *The Art Bulletin*, 73(4), 1991, 536-560.

Matheson, Susan B., *Ancient Glass in the Yale University Art Gallery,* New Haven 1980.

Matsumura, Kimiyoshi, "Büyükkale", *Hititler Bir Anadolu İmparatorluğu* (Ed. Meltem Doğan Alparslan- Metin Alparslan), YKY, İstanbul 2013.

McClellan, Murray C., *Core-Formed Glass from Dated Contexts (Classical, Mediterranean*), Univesity of Pennsylvania, (Phd Thesis). Philadelphia, 1984.

Mcgovern Patrick E., Fleming Stuart J., ve Swann, Charles P., "The Beads from Tomb B10a B27 at Dinkha Tepe and the Beginnings of Glassmaking in the Ancient Near East", *AJA*, 95(3), 1991, 395-402.

Megaw, Arthur H. S., "Supplementary Excavations on a Castle Site at Paphos, Cyprus, 1970-1971", *Dumbarton Oaks Papers,* Vol. 26, 1972, 322-343.

Mehlman, Felice, *Phaidon Guide to Glass,* Oxford 1982.

Memiş, Mehmet, "Hat Sanatına Terminolojik Bir Yaklaşım", *XX. Uluslararası Orta çağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri II*, Sakarya: Sakarya Üniversitesi Yayınları, 2017, 554-565.

Moorey, Peter, Robert, Stuart, *Materials and manufacture in Ancient Mesopotamia: The Evidence Of Archaeology And Art : Metals And Metalwork, Glazed Materials And Glass,* BAR International Series 237, Oxford 1985.

Morin-Jean., *La Verrerie en Gaule Sous L'empire Romain,* Paris 1922-23.

Nagorsky, Alla, "A Tomb From Thesecondtempleperıod Atshoham", *Antiqot* 55, (2007), pp.43-49.

Neuburg, Frederic, *Ancient Glass,* Barrie&Rockliff Books, London 1962.

Newmann, Harold, *An Illustrated Dictionary of Glass* Londra 1977.

Nicholson, Paul T., "Glassmaking and Glassworking at Amarna: Some New Work", *JGS,* V.37, 1995, 11-19.

Nicholson, Paul T., *Brilliant Things for Akhenaten, The Production of Glass, Vitreous Materials and Pottery at Amarna Site O45.1* Auszug aus Chapter 1, The Coming Of Glass To Egypt, 2007.

Nicholson, Paul T., "Glass Working, Use and Discard", *UCLA Encyclopedia of Egyptology*, 2011.

Noyan, Sadettin, *Bilinmeyen Mardin,* 2005, 1.

Ouahnouna, Brigitte.,, "Glass Finds from Ḥorbat Ṭarbenet", *Atiqot* 104, 2021, 147-162.

Olcay, B. Yelda, *Antalya'nın Demre ilçesi'ndeki Aziz Nikolaos Kilissesi Kazısı 1989-1995 Yılları Cam Buluntuları,* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1997.

Olcay, B. Yelda, "Ortaçağ Cam Sanatında Lüster Tekniğinin Kökenine ve Tarihlendirilmesine Yönelik Bazı Düşünceler", *Uluslararası Sanat Tarihi*

Sempozyumu Prof. Dr. Gönül Öney'e Armağan Bildiriler 10-13 Ekim 2001, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü, 2001, 423-427.

Oliver Jr. Andrew., "Millefiori Gless in Classical Antiquity", *JGS* 10, 1968,48-70.

Oliver, Jr. Andrew, "Persian Export Glass", *JGS* 12, 1970, 9-16.

Oliver, Jr. Andrew, *Ancient Glass in the Carnegie Museum of Natural History,* Pittsburg 1980.

Oliver Jr. Andrew, "The Glass", *La Necropole D'amathonte Tombes 113-367 Etudes Chypriotes* XIV (Ed. V.Karageorghis, O.Picard), Nicosie 1992, 101-116.

Oppenheim, A. Leo, *Ancient Mesopotamia Portrait of a dead Civilization*, London 1964.

Oppenheim, A. Leo, "Towards a History of Glass in the Ancient Near East", *Journal of the American Oriental Society,* V. 93, 1973, 259-266.

Oppenheim, A. Leo, Brill, R.H; Barag, Dan; Saldern, Alex Von, "The Technology of Mesopotamian Glassmaking", *Corning Museum Of Glass Monographs, vol. III,* GGAM Cap.3, Corning 1970, 69-87.

Oral Çakmakçı, Zeynep, *Örnekler Işığında Bizans Asia'sında Cam Sanatı*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı, İzmir 2008.

Oral Çakmakçı, Zeynep, "Kuşadası-Kadıklaesi Kazılarından Süs Amaçlı Cam Objeler, Boncuklar ve Bilezikler", (ed. Ş. Demirci, A. Melek Özer, P. Ayter). *II. ODTÜ Arkeometri Çalıştayı Türkiye Arkeolojisi'nde Cam, Arkeolojik ve Arkeometrik Çalışmalar*, Elma Teknik Basım Matbaacılık, Ankara 2011, 114-136.

Oransay, Alptekin, "Roma İmparatorluk Devri Cam Endüstrisinde Madeni Kapların Etkisi"*Kaunos/Kbid Toplantıları 2 Anadolu Antik Cam Araştırmaları Sempozyumu, 17-20 Haziran 2010*, (Ed. Çiğdem Gençler Güray), Ankara 2013, 117-125.

Öğün, Baki,"Kaunos Kazıları 1982", *KST V*, 1983.

Ökse, A. Tuba, Görmüş Ahmet, Atay Erkan, Muluk Yunus, Eroğlu Murat, Torpil Sibel, Bayraktar Aziz Ayhan Yeliz, Tan Balkan Atlı Nur, Astruc Laurence, Kayacan

Nurcan "Ilısu Barajı İnşaat Sahası Yüzey Araştırmasında Belirlenen Arkeolojik Alanlar", *TÜBA-KED 7,* 2009, 71-94.

Öncelen, Gizem, *Amorium Kazısı 2013-2015 Yılları Cam Buluntuları,* (Yayımlanmamış YL Tezi) Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir, 2017.

Öney, Gönül, "1978-79 ve 1981 Yılı Samsat Kazılarında Bulunan İslam Devri Buluntularıyla İlgili İlk Haber", *Arkeoloji-Sanat Tarihi Dergisi I,* 1982, 71-80.

Örs, Cebrail, *Malatya Müzesindeki Bir Grup Cam Eser,* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı Erzurum 2019.

Özarslan Akgül, Seyhan, "Kibyra'dan Ele Geçen Cam Eser Örnekleri", (Ş. Kazan Nas Ed.), *Teke Yöresi Sempozyumu Bildiriler Kitabı,* Antalya: Asude Ofset Matbaa Hizmetleri, 2015, 699-712.

Özdilek, Banu, "2009-2012 Andrıake Kazılarından Ele Geçen Unguentarium, Şişe, Lykıon Ve Mortar Örnekleri", *OLBA* XXIV, 2016, 217-265.

Özen, Soner "Cam Mezar Hediyelerinin İşlevi", *Kaunos/Kbid Toplantıları 2, Anadolu Antik Cam Araştırmaları Sempozyumu 17-20 Haziran 2010*, (Edit. Çiğdem Gençler Güray), Ankara 2013.

Özer, Ay Melek, ve Bakırer, Ömür, "Anadolu'da Cam Buluntular Üzerinde Bugüne Kadar Yapılan Arkeometrik Çalışmalardan Elde Edilen Bilgiler", (Ed. Ş. Demirci, A. M. Melek, P. Ayter). *II. ODTÜ Arkeometri Çalıştayı Türkiye Arkeolojisi'nde Cam, Arkeolojik ve Arkeometrik Çalışmalar,* Ankara: Elma Teknik Basım Matbaacılık, 2011, 34-47.

Özer, Elif ve Doksanaltı, Ertekin Mustafa, "Aizanoi Kuzey Nekropolis'te Bulunan Bir Mezarı Anlamak, Okumak ve Yorumlamak: Heraklesli Mezar", *CEDRUS*, V, 2017, 287-300.

Özet, Aynur, "Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesindeki Cam Örnekleri İle Antik Çağda Cam Yapımı", *Belleten* Cilt: LI Sayı:200, 1987a, 587-610.

Özet, Aynur, "Arkaik ve Hellenistik Dönemlerin Cam Alabastron ve Amphoriskosları", *Anadolu Medeniyetleri Müzesi 1986 Yıllığı,* Ankara 1987b, 81-95.

Özet, Aynur, *Dipten Gelen Parıltı, Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi Cam Eserleri,* T.C. Kültür Bakanlığı, Ankara 1998.

Özgeriş, Mutlu Melis, "XVIII. Yüzyıl Divan Şiirinde Hat Malzemeleri", *Antik ve Dekor*, 44, 1998, 167-193.

Özhanlı, Mehmet ve Murat, Fırat, "Side Unguentariumları Işığında Dinin Kapların Kullanım Alanları Üzerindeki Etkileri", *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23*, 2011, 7-30.

Özgümüş, Üzlifat, *Anadolu Camcılığı*, İstanbul Pera Yayıncılık, 2000.

Özgümüş, Üzlifat "Marmaray Sirkeci Kurtarma Kazıları Cam Buluntularının Değerlendirilmesi", *İstanbul Arkeoloji Müzeleri 1. Marmaray-Metro Kurtarma Kazıları Sempozyumu Bildiriler Kitabı* 5-6 Mayıs 2008, İstanbul: İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü, 2010, 121-134.

Özgümüş, Üzlifat- Kanyak, Serra, "Marmaray-Sirkeci Kazıları Cam Buluntuları", *CAMGERAN Uluslararası Katılımlı ve Uygulamalı Cam Sempozyumu, Eskişehir*, 2010, 35-40.

Öztürk, Nurettin, *Kars Müzesi Cam Eserleri,* Erzurum 2013a.

Öztürk, Nurettin, *Erzurum Müzesi Cam Eserleri,* Erzurum 2013b.

Öztürk, Nurettin ve Can, Birol, "Erzurum Müzesi Cam Eserleri", *24. KST,* C. 2, 29 Mayıs - 2 Haziran 2006, Çanakkale, 2006, 113-122.

Padricelli, Marina Serena, *Barakat Gallery, Ancient Glass,* 2021.

Parani, Maria G. "Representations of Glass Objects as a Sourceon Byzantine Glass: How Useful Are They?", *DumbartonOaks Papers*, Vol. 59, 2005, 147-171.

Petrie, W. M. Filinders, *Tell el Amarna,* Methuen&co, London 1984.

Pellat, Apsley, *Curiosities of Glass Making*, England, 1968.

Philippe, Joseph, "Reflections on Byzantine Glass", *I. Uluslararası Anadolu Cam Sanatı Sempozyumu 26-27 Nisan 1988*, İstanbul 1990, 42,43.

Pinder Wilson, Ralph, H. Ve Scanlon, George, T., "Glass Finds from Fustat: 1972-80", *Journal of Glass Studies,* Vol. 29, Corning Museum of Glass, New York 1987, 60-71.

Price, Jennifer, "Decorated Mould Blown Tablewares in the First Century A.D.", (Ed. M. Newby-K.Painter), *Roman Glass: Two Centuries of Art and İnvention,* The Society of Antiquaries of London, London 1991.

Prior, Jonhatan David, *The Impact of Glassblowing on the Early-Roman Glass Industry (Circa 50 B.C. - A.D. 79),* PHD. In Archaeology Durham University, 2015.

Pulak, Cemal, "The Uluburun Shipwreck: An Overview", *The International Journal of Nautical Archaeology* 27.3, (1998), 188-224.

Pulak, Cemal, *Uluburun Gemisi 3000 Yıl Önce Dünya Ticareti.* Ü. Yalçın, C. Pulak, R. Slotta, (Ed.). Uluburun Batığı, (57-104), Bochum: Gaphis Matbaa, 2006.

Rehren, Thilo- Spencer, L. – Triantafyllidis, Pavlos, "The Primary Production of Glass at Hellenistic Rhodes", *ANNALES du 16. Congress*, 2003, 39-43.

Rehren, Thilo, *Geç Tunç Çağında Cam Ticareti*, (Ed.Ünsal Yalçın, Cemal Pulak, Rainer Slotta), *Uluburun Gemisi 3000 Yıl Önce Dünya Ticareti,* Bochum 2006, 535-541.

Rohde, Nachlass Elisabeth, Rohde, "Antikes Glas: Eine Vorlage aus den Beständen der Berliner Antiken- Sammlung", *Forschungen und Berichte*, Bd. 20, 150 Jahre Staatliche Museen zu Berlin 1980, 147-187.

Roos, Paavo, "The Rock Tombs Caunus: The Finds", *Studies in Mediterranean Archaeology* 34, Göteborg 1974.

Rubinson, Karen S., "A Mid-Second Millennium Tomb at Dinkha Tepe", *AJA*, Vol. 95, No. 3 (1991), 373-394.

Sabatino, Moscati, *Fenikeliler*. (Çev. S. Gül), Ankara Dost Kitabevi Yayınları, 1965.

Saltuk, Secda, *Arkeoloji Sözlüğü*, İnkılap Kitabevi, İstanbul 1997.

Sarıaltun, Savaş ve Erim, Özdoğan Aslı, "Studies on the Halaf Pottery of The Kerküşti Höyük", *Anatolia Antiqua XIX*, 2011, 39,52.

Schibille, Nadide, *Islamic Glass in the Making Chronological and Geographical Dimensions,* Leuven University Press, Belgium, 2022.

Scott, R. B. ve Degryse, Patrick, "GlassMaking in the Geco-Roman World". (Ed. I. Freestone, C. Knappett, A. Shortland, M. Sintubin, M. Waelkens) *The Archaeology ve Archaeometry of Natron GlassMaking,* (15-26). Leuven: Leuven University Press, 2014

Sibilia, M., Stani, C., Gigli, L., Pollastri, S., Migliori, A., d'Amico, F., Schmid, C., Licen, S., Crosera, M., Adami, G., Barbieri, P., Plasier, R. J., Aquilanti, G., Vaccari, L., Buson, S., Gonzato, F., "A multidisciplinary study unveils the nature of a Roman ınk of the I Century AD", *Scientific Reports,* 11, 2021, 1-12.

Soslu, Ayşegül, *Burdur Müzesi Cam Eserleri,* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Ana Bilim Dalı Aydın 2022a.

Soslu, Ayşegül, "Investigation of the Historical Development of the Inkwell From Antiquity to the Present in the Light of Terracotta, Faience, Metal And Glass Artifacts", *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 30, 2022b, 397-415.

Sönmez, Barış Emre, "Nevşehir Müzesi'nde Bulunan Cam Unguanteriumlar", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 8(41), 2015, 733-746.

Stern, E. Marienne, *Ancient Glass at the Fondation Custodia (Collection Frits Lugt),* Utrecht, Paris 1977.

Stern, E. Marienne "Antikes Glas in der Südtürkei", *Glastechnische Berichte,* 57(5), 1984, 132-139.

Stern, E. Marienne, "Ancient and Medieval Glass from the Necropolis Church at Anemurium", *ANNALES du 9e Congresss,* France 1985.

Stern, E. Marienne, "Glass Vessels Exhibited in the Bölge Museum Adana", *Belleten* 53, (Çev. E.Yağcı) 1989a.

Stern, E. Marienne, "The Production of Glass Vessels in Roman Cilicia", *Kölner jahrbuch für Vor-und Früngeschicthte 22,* 1989b, 121-128

Stern, E. Marienne, *Roman Mold-Blown Glass: The First Thought Sixth Centuries*, Roma 1995.

Stern, E. Marienne ve Yale, Gorin Rosen, "Burial Caves Near Kabri", *Atiqot* 33, 1997, pp. 1-22.

Stern, E. Marianne, *Römisches, byzantinisches und frühmittelalterliches Glas. 10 v. Chr.–700 n. Chr.* Sammlung Ernesto Wolf, 2001.

Stern, Edna J. ve Getzov, Nimrod, "Aspects Of Phoenıcıan Burıal Customs In The Roman Period In Light Of An Excavation Nearel-Kabri (Kabrı)", *Atiqot* 51, 2006, pp. 91-123.

Şahin, Nuran, "Beyaz Lekythoslar Işığında Klasik Devirde Atina'da Ölüm İkonografisi ve Ölü Kültü", *Arkeoloji Dergisi, 4*, 1996, 144-167.

Şahin, Onur, *Konya Ereğli Müzesi Cam Eserleri,* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Ana Bilim Dalı Klasik Arkeoloji Bilim Dalı, Konya 2018.

Şentürk, Şennur ve İstanbulluoğlu, Ari, *Beykoz Camları,* Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul 1997.

Şimşek, Celal, "2006 Yılı Laodikeia Antik Kenti Kazıları", *29. KST*, C.3, Ankara 2007, 99-122.

Şimşek, Celal ve Duman, Bahadır, "Laodikeia'da Bulunan Geç Antik Çağ Unguentariumları", *ADALYA, 10*, 2007, 285-307.

Tait, Hugh, *Five Thousand Years of Glass*, British 1991.

Taşkıran, Harun ve Kartal, Metin "Ilısu Baraj Gölü Alanı Paleolitik Çağ Yüzey Araştırması 2002 Yılı Çalışmaları", 2003, 295-304.

Taştemir, Mehmet, "Mardin", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, XXVIII, 2003.

Taştemür, Emre, "Klaros Kehanet Merkezinde Ortaya ÇıkarılanCam Eserlerin Üretim Teknikleri ve Uygulanan DekorÇeşitleri", *Seres*, IV, 2008, 169-180.

Taştemür, Emre, "İç Kalıp Teknikli Cam Eserler ve Çanakkale Müzesi Örnekleri", *Colloquium Anatolicum*, 15, 2016, 212-237.

Taştemür, Emre, "Arkeolojik Veriler Işığında Camın Tarihsel Süreci", *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 7(13),* 2017a, 67-91.

Taştemür, Emre, "Glass Pendants In Tekirdağ And Edirne Museums", *Anatolia Antiqua,* XXV, 2017b, 53-56.

Taştemür, Emre, "Antik Cam Fırınları ve Anadolu Örnekleri", *TÜBA-AR, 22,* 2018, 203-228.

Taştemür, Emre ve Aytaç, İsmail, "Harput İç Kale Kazısı Cam Fırınlarına Ait İlk Gözlemler", *SDÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 41, 2017, 69-89.

Taştemür, Emre ve Gürler, Binnur, *Doğu Trakya Müzeleri Cam Eserleri,* Gazi Kitabevi, Ankara 2019.

Tatton-Brown, Veronica, "Rod-formed Glass Pendants ve Beads", (D. Harden Ed.).*Catalogue of the Grek ve Roman Glass in the British Museum Volume 1. Core- and Rod- Formed Vessels and Pendants and Mycenaean Cast Objects*, London: British Museum Publications, 1981, 143-155.

Tavernier, Jean ve Baptiste, *Les Six Voyages De M. Jean-Baptiste Travernier En*, Perse, I, Rouen, 1713.

Tavukçu, Ali Yalçın, *Elazığ Müzesi Cam Eserleri,* Ertual Akademi yayıncılık, Erzurum 2020.

Tavukçu, Zerrin ve Avli, Ayşe, "Neapolis Nekropolü'nden Cam Eserler", *ODÜSOBİAD,* 12 (2), 2022, 569-592.

Tek, Ahmet Tolga, "Prismatic Glass Bottles with Greek inscriptions from Arycanda in Lycia", *ANNALES du 15e Congress de l' Associatıon Internatıonale pour 1'hıstoıre Du Verre,* New York 2001, 82-87.

Tek, Ahmet Tolga, "Antik Dönem'de Anadolu'da Cam Üretimi", *Seres, III. Uluslararası Katılımlı Seramik, Cam, Emaye, Sır ve Boya Semineri,* Eskişehir 2005, 108-123.

Tek, Ahmet Tolga, "Arykanda'da Bulunan Antik Cam Eserlere Genel Bir Bakış", *Seres, IV. Uluslararası Katılımlı Seramik, Cam, Emaye, Sır ve Boya Semineri,* Eskişehir 2007, 153-168.

Tekocak, Mehmet ve Yıldız, Volkan, "Akşehir Nasreddin Hoca Arkeoloji ve Etnoğrafya Müzesi'nde Bulunan Bir Grup Pişmiş Toprak Vazo", C. Atila, E. Okan (Ed.). *Prof. Dr. Ömer Özyiğit'e Armağan*, Ege Yayınları, İstanbul 2015, 413- 432.

Tekkök, Billur, "Hellenistik ve Roma Döneminde Seramik ve Cam", (Ed. Çiğdem Gençler Güray), *Kaunos/Kbid Toplantıları 2 Anadolu Antik Cam Araştırmaları Sempozyumu,* Ankara 2013, 103-116

Temür, Akın ve Eker, Fevziye, *Sinop Müzesi Cam Eserler Kataloğu* Ankara 2019.

Temür, Akın ve Özbilgin Özkan, "Aydın Müzesi'nden Bir Grup Cam Eser", ODÜSOBİAD 12 (3), 2022, 2515-2550.

Temür, Akın ve Özbilgin, Özkan, "Glass Unguentarıa from Samsun Museum", *Journal of Ancient History and Archaeology,* 10(1), 163-181, 2023.

Timur, Serkan, *Bir Grup Cam Objenin Restorasyonu ve Konservasyonu*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Ana Bilim Dalı, Erzurum 2023.

Triantafyllidis, Pavlos, *Achaemenian Glass Production. Annales du 15e Congrès de l'Association International epour l'Histoiredu Verre*, New York 2003, 13- 17

Triantafyllidis, Pavlos, "A Unique Glass Psykter from Lithovouni in Aetolia", Greece. *Journal of Glass Studies*, 53, 2011, 45-57.

Trowbridge, Mary Luella, "Philological Studies in Ancient Glass", *University of Illinois Studies in Language and Literature,* Vol. XIII, 1930.

Uğuz, Habibe, *Pisidia Antiokheia Cam Eserleri (1980-2020 Yılları Arası Kazı Buluntuları),* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı Isparta 2021.

Uysal, Zekiye, *Kubad-Abad Sarayı Cam Buluntuları (1981-2004)*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı, İzmir 2008.

Uysal, Zekiye, *Kubad-Abad Sarayında Selçuklu Cam Sanatı,* Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2013.

Uysal, Zekiye, "Samsat Kazılarında Bulunan Cam Kandiller", *Turkish Studies - Social Sciences*, 14(3), 2019, 1139-1158

Uzuner, Bilgehan, *Bulunuşundan Üflemeye Cam Teknikleri AKANTAŞ*, İstanbul İnkılap Yayınları, 2004.

Ünal, Ahmet, *Hititler Devrinde Anadolu*, İstanbul 2002.

Vessberg, O., "Roman Glass in Cyprus", *Opuscula Archaeologica* 7, 1952, 109-65.

Vessberg, Olof, "Glass: Typology-Chronology", in O.Vessberg and A.Westholm, *The Swedish Cyprus Expedition* Vol.4, Part:3 *The Hellenistic and Roman Periods in Cyprus*, Swedish Cyprus Expedition, Cyprus 1956.

Von Saldern, Axel, "Glass Finds at Gordion", *JGS* 1, 1959, 22-49.

Von Saldern, Axel, "Glass from Sardis", *AJA* 66, 1962, 5-12.

Von Salderrn, Axel, "Mosaic Glass from Hasanlu, Marlik, and Tell Al-Rimah", *JGS 8*, 1966.

Von Saldern, Axel, "Two Achaemenid Glass Bowls and a Hoard of Hellenistic Glass Vessels", *JGS* 17,1975, 37-46.

Von Saldern, Axel, *Ancient and Byzantine Glass from Sardis*, London 1980, 24-26.

Weaver, J. L., McCloy, J.V., Ryan, and A. A. Kruger, "Ensuring Longevity: Ancient Glasses Help Predict Durability of Vitrified Nuclear Waste", *American Ceramic Society Bulletin*, 95(4), 2012, 18-24.

Weinberg, Gladys Davidson, "Hellenistic Glass Vessels from the Athenian Agora", *Hesperia*, Vol. 30,No. 4, 1961.

Weinberg, Gladys Davidson, "The Glass From Antikythera Shipwreck Reconsidered: The Glass Vessels From The Antıkythera Wreck", *Transactions of the American Philosophical Society*, V.55, No.3, 1965, 30-39.

Weinberg Gladys D. ve M. C. McClellan, *Glass Vessels in Ancient Greece*, Athens 1992.

Weinberg Gladys D., E. Marianne Stern, *Athenian Agora Vessel Glass*, Vol. XXXIV, New Jersey, 2009.

Whitehouse, David, *Glass of the Roman Empire*, The Corning Museum of Glass, New York 1988.

Whitehouse, David, "Glass in the Epigrams of Martial", *JGS* 41, 1993, 73-81.

Whitehouse, David, *Roman Glass in the Corning Museum of Glass, Vol. 1,* New York 1997.

Whitehouse, David, *Roman Glass in the Corning Museum of Glass, Vol. 2,* New York 2001.

Whitehouse, David, *Glass of the Roman Empire*, The Corning Museum of Glass. Vol. I, New York 2003.

Whitehouse, David, *Islamic Glass in the Coning Museum of Glass, Volume One*, New York 2010.

Winter, Tamar, "Glass Vessels From The Byzantine Period At Horbat Nazur", *Atiqot* 64, 2010, 99-104.

Yavuzyılmaz, Ahmet, "Gevale Kalesi Cam Bilezik Buluntuları (2013- 2015)", *XX. Uluslararası Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri I 02-05 Kasım 2016,* Sakarya Üniversitesi Yayınları, Sakarya 2017, 49-61.

Yaylalı, Abdullah, "2007 Yılı Tralleis Antik kenti Kazı Çalışmaları", *30. KST*, C. 3, Ankara 2008, 17-40.

Yener, K. Aslıhan, "Açhana Höyüğü 2004 Yılı Kazı Sonuçları", *27. KST*, C.1, Antalya, 2005, 37-46.

Yenisoğancı, H.Veli,"Reyhanlı-Esentepe Kaya Mezarları Kurtarma Kazısı", *I. Müze Kurtarma Kazıları Semineri,* 1991.

Yenişehirlioğlu, Filiz, "Tarihsel Belgeler Işığında Osmanlı Camı (16-18.Yüzyıl)", *Kaunos/Kbid Toplantıları 2 Anadolu Antik Cam 17-20 Haziran 2010* (Ed. Çiğdem Gençler Güray), Ankara 2013, 165-174

Yılmaz, Cemal, *Amarna Mektupları Işığında Akdeniz Dünyası'nın Siyasi ve Sosyal Görünümü,* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli 2020.

Yinesor Demir, Jülide S., *Gaziantep Arkeoloji Müzesinde Sergilenen Yüzükler Ve Yüzük Taşları* (Yüksek Lisans Tezi), Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı, Eskişehir 2008.

Young, Rodney, S., "Gordion 1956: Preliminary Report", *AJA* 61, 1957, 319,331.

Yurtseven, Figen, "Tarsus Köylü Garajı Mezarı Buluntuları", *Anadolu /Anatolia* 31, 2006, 91-121.

Zerwick, C., *A Short History of Glass, The Corning Museum of Glass Publications,* New York 1990.

Antik Kaynaklar

Ammianus, Marcellinus, *Ammianus Marcellinus*, 3. Cilt, Harvard University Press, 1935.

Petronius., *The Satyriconof Petronius Arbiter, cap.51*.

Plinius*, Natural History* (Ed.-Çev. D. E. Eichholz), Vol. X (books xxxvi–xxxvii) London 1962.

Strabon, *Geographica,* XVI, cap. 2, 2.25.

İnternet Kaynakları

coğrafyaharita.com Saygılı, 2015. (E.T. Ocak 2024)

https://www.kulturportali.gov.tr/portal/mardinmuzesi (E.T. 05.02.2024).

https://kvmgm.ktb.gov.tr/Eklenti/91069,mardin-muzesipdf (E.T.05.02.2024).

https://www.kulturportali.gov.tr/portal/mardinmuzesi (E.T. 05.02.2024).

https://www.kulturportali.gov.tr/portal/mardinmuzesi (E.T. 05.02.2024)

https://www.alalakh.org/making-a-kiln/ (E.T. 06.02.2024)

https://www.britishmuseum.org/collection/object/G_1871-0518-2, (E.T.08.02.2024).

https://www.cmog.org/article/portland-vase-iconography, (E.T. 12.02.2024)

https://www.metmuseum.org/art/collection/search/249469, (E.T. 15.02.2024)

https://tr.wikipedia.org/wiki/Garum, (E. T. 17.06.2024).

https://www.britishmuseum.org/collection/object/X__907 (E.T. 23.02.2024).

https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/139850/mod_resource/content/1/3.haftad%C3%B6n%C3%BC%C5%9Ft%C3%BCr%C3%BCld%C3%BC.pdf (E.T. 26.02.2024)

https://en.wikipedia.org/wiki/Reticella (E.T. 26.02.2024).

https://en.wikipedia.org/wiki/Millefiori (E.T. 27.02.2024)

https://www.metmuseum.org/art/collection/search/249814 (E.T. 19.06.2024)

https://en.wikipedia.org/wiki/Pendant (E.T. 17.06.2024)

https://www.getty.edu/art/collection/object/105Y8S (E.T: 01.07.2024)

ÖZGEÇMİŞ

KASIM EKER	
E-Posta Adresi	
Telefon (İş)	
Telefon (Cep)	
Adres	
ÖĞRENİM BİLGİSİ	
Doktora 2019-	Atatürk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klasik Arkeoloji (DR)/
Yüksek Lisans 2011-2016	Atatürk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/ Klasik Arkeoloji (YL) (TEZLİ)/ Tez adı: Tokat Müzesi'ndeki cam kaplar ve 3d modelleme çalışması (2016) Tez Danışmanı:(DOÇ. DR. ALİ YALÇIN TAVUKÇU)
Lisans 2004-2009	Atatürk Üniversitesi/Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Arkeoloji PR. (İÖ)
AKADEMİK GÖREVLER	
Öğretim Görevlisi	
İDARİ GÖREVLER	
Müdür Yardımcısı	Ordu Üniversitesi Ünye Meslek Yüksekokulu 2020 - 2023
VERDİĞİ DERSLER	Mimarlık Tarihi - I Mimarlık Tarihi – II Mimarlık Tarihi - III Mimarlık Tarihi - IV Teknik Resim- I Teknik Resim- II Sanat Tarihinde Bilgisayar Uygulamaları I-II Röleve Ve Restorasyon Müzecilik Kültürel Miras ve Alan Yönetimi Fotoğrafçılık
Kazı, Yüzey Araştırması ve Projelerde Yaptığı Görevler	**1.** Kahramanmaraş Çağlayancerit Mozaiği 2011 AKMED Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Merkezi Yüksek Lisans Destek Bursu, Özel Kuruluşlar, Bursiyer,, 10/09/2012 - 13/01/2016 (ULUSAL) **2.** Bilecik Ahmetler Köyü Nekropol Buluntuları 2011 243 BAP Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü Araştırmacı Bursu Yükseköğretim Kurumları tarafından

	destekli bilimsel araştırma projesi, üye, 15/11/2010- 06/06/2014 (ULUSAL) **3.** Kahramanmaraş Çağlayancerit Mozaiği 2012 310 BAP Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü Araştırmacı Bursu, Yükseköğretim Kurumları tarafından destekli bilimsel araştırma projesi, Araştırmacı,, 09/04/2012 - 13/11/2014 (ULUSAL) **4.** Alabanda Antik Kenti Kazısı 2016, Diğer kamu kuruluşları (Kültür ve Turizm Bakanlığı) Yürütücü: ALİ YALÇIN TAVUKÇU, Araştırmacılar: Kasım EKER ve diğerleri, 03.08.2016- 22.08.2016 (Ulusal) **5.** Alabanda Antik Kenti Kazısı 2017, Diğer kamu kuruluşları (Kültür ve Turizm Bakanlığı) Yürütücü: ALİ YALÇIN TAVUKÇU, Araştırmacılar: Kasım EKER ve diğerleri, 3.07.2017- 25.08.2017 (Ulusal). **6.** Alabanda Antik Kenti Kazısı 2018, Diğer kamu kuruluşları (Kültür ve Turizm Bakanlığı) Yürütücü: ALİ YALÇIN TAVUKÇU, Araştırmacılar: Kasım EKER ve diğerleri, 10.07.2018- 17.08.2018 (Ulusal) **7.** Alabanda Antik Kenti Kazısı 2019, Diğer kamu kuruluşları (Kültür ve Turizm Bakanlığı) Yürütücü: ALİ YALÇIN TAVUKÇU, Araştırmacılar: Kasım EKER ve diğerleri, 20.08.2018- 10.09.2019 (Ulusal) **8.** Alabanda Antik Kenti Kazısı 2020, Diğer kamu kuruluşları (Kültür ve Turizm Bakanlığı) Yürütücü: ALİ YALÇIN TAVUKÇU, Araştırmacılar: Kasım EKER ve diğerleri, 2020 sezonu (Ulusal) **9.** Alabanda Antik Kenti Kazısı 2021, Diğer kamu kuruluşları (Kültür ve Turizm Bakanlığı) Yürütücü: ALİ YALÇIN TAVUKÇU, Araştırmacılar: Kasım EKER ve diğerleri, 2021 sezonu (Ulusal) **10.** Alabanda Antik Kenti Kazısı 2022, Diğer kamu kuruluşları (Kültür ve Turizm Bakanlığı) Yürütücü: ALİ YALÇIN TAVUKÇU, Araştırmacılar: Kasım EKER ve diğerleri, 2022 sezonu (Ulusal) **11.** Alabanda Antik Kenti Kazısı 2022, Diğer kamu kuruluşları (Kültür ve Turizm Bakanlığı) Yürütücü: ALİ YALÇIN

	TAVUKÇU, Araştırmacılar: Kasım EKER ve diğerleri, 2023 sezonu (Ulusal) **12.** Mardin Müzesi Cam Eserleri (BAP), Yönetici: Prof. Dr. Ali Yalçın TAVUKÇU, Araştırmacı: Kasım EKER 08.08.2024 (Devam Ediyor).
YAYINLAR	
-Uluslararası hakemli dergilerde yayımlanan makaleler:	**1.** EKER Fevziye, EKER Kasım (2016). *Tokat Müzesi Ndeki Bir Grup Cam Eser Prizmal Gövdeli Şişeler.* Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi (GOSOS)(22), 91-106., Doi: http://dx.doi.org/10.19129/sbad.299 (Yayın No: 2908476) **2.** EKER Fevziye, EKER Kasım (2016). *Antik Çağ Cam Yapım Tekniklerinin 3d Modelleme Çalışması İle Yeniden Ele Alınması*. Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 1(15), 198-214. (Yayın No: 2867731) **3.** EKER Kasım**,** (2023) "Tokat Müzesi Cam Örneklerinden Bir Grup: Unguentariumlar", Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, Cilt: 6 Sayı: 2, 153 - 174,.
Uluslararası Kitaplar	**1.** Tokat Müzesi ndeki Cam Kaplar Camın 3D Modelleme Uygulamaları (2016)., EKER KASIM,EKER FEVZİYE, LAP Lambert Academic Publishing, Editör:Ali Yalçın TAVUKÇU, Basım sayısı:1, Sayfa Sayısı 140, ISBN:978-3-330-01324-7, Türkçe(Bilimsel Kitap), (Yayın No: 2914868)
Ulusal ve uluslararası kitaplardaki bölümler:	**1.** AYDIN TAVUKÇU Zerrin; CEYLAN Mesut; COSKUN Sinem; EKER Kasım, *Son Dönem Kazılarıyla Tanımlanan Yeni Bir Yapı: Alabanda Doğu Hamamı,* Doğudan Batıya 70. Yasında Serap Yaylalı'ya Sunulan Yazılar, (Editör: Aydın Erön-Emre Erdan),

	(2019), Bilgin Kültür Sanat, 531-546, Türkçe (Bilimsel Kitap). **2.** TAVUKÇU Ali YALÇIN, EKER Kasım, Anadolu Arkeolojisiyle Harmanlanmış Bir Ömür Mehmet Karaosmanoğlu'na Armağan, Bölüm adı: *Antikçağ Cam Sanatı ve Cam yapım Tekniklerinin Tarihi Gelişimi*). Bilgin Kültür Sanat Yayınları, 2021.
Uluslararası bilimsel toplantılarda sunulan ve bildiri kitaplarında basılan bildiriler:	**1.** TAVUKÇU Ali Yalçın, TEMÜR Akın, AYDIN TAVUKÇU Zerrin, CEYLAN Mesut, COSKUN Sinem, EKER Kasım, AVLİ Ayşe. Alabanda 2021, 42. Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu (2022), 42/1, 119-128 (Tam Metin Bildiri) **2.** EKER Fevziye,EKER Kasım (2017). Giresun Müzesi'ndeki İki Adet Cam Amphoriskos Üzerine Gözlemler. IIITH INTERNATIONAL "THE BLACK SEA IN ANTIQUITY AND TEKKEKOY:AN ANCIENT SETTLEMENT ON THE SOUTHERN BLACK SEA COAST", (Özet Bildiri/Sözlü Sunum)(Yayın No:5469913) **3.** Tavukçu A. Y., Temür A., Aydın Tavukçu Z., Ceylan M., Coşkun S., Eker K., 2018 Yılı Kazı Çalışmaları, 41. Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, Diyarbakır, Türkiye, 17 - 21 Haziran 2019, cilt.1, ss.135-146 (Tam Metin Bildiri) **4.** TAVUKÇU Ali Yalçın, TEMÜR Akın, AYDIN TAVUKÇU Zerrin, CEYLAN Mesut, COSKUN Sinem, EKER Kasım, *Alabanda 2017*, 40. Uluslararası Kazı,

	Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu (2018), 40/1, 147-160 (Tam Metin Bildiri) **5.** AKKAN Yılmaz, TAVUKÇU Ali Yalçın, TEMÜR Akın, AYDIN TAVUKÇU Zerrin, CEYLAN Mesut, COSKUN Sinem, EKER Kasım, *Alabanda 2016*, 39. Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu (2017), 39/1, 421-430, (Tam Metin Bildiri). **6.** Tavukçu A. Y., Temür A., Aydın Tavukçu Z., Ceylan M., Coşkun S., Eker K., Avli A., 2019-2020 Yılı Kazı Çalışmaları, ADİL ÖZME, Editör, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, Cilt 1 ss.95-106, 2022, (Tam Metin Bildiri) **7.** Tavukçu A. Y., Aydın Tavukçu Z., Ceylan M., Eker K., Coşkun S., Avli A.,"Alabanda 2022," 43. KAZI SONUÇLARI TOPLANTISI, vol.1, Ankara, Turkey, pp.103-116, 2023, (Tam Metin Bildiri)
Editörlük:	1. *Geçmişten Günümüze Ordu'nun Geleneksel Ahşap Camileri* (Diğer endeksler), Kitap, Editör, Ordu Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları, 13.12.2019 2. *Kumdan Sızan Kültürler, Kahramanmaraş Müzesindeki Cam Kaplar*, Kitap, Editör, Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi, 12.07.2017